THE LIBRARY OF CONGRESS 1800

INCUNABULA

THE VOLLBEHR COLLECTION
1930
Acc. no. 406400

Enables Vol. 1. fs. 261-327
" Vol. 2. " 1-130.

BIBLIOTHECÆ PRINC. MON.
S. BLASII.

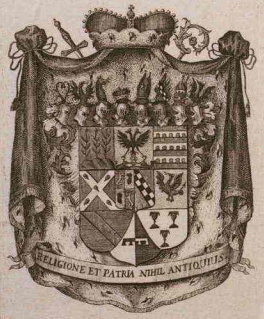

·Vollbehr·
·Inkunabel-Sammlung·

Incipit prologus sancti hieronimi in thobie

Cromatio et heliodoro episcopis: ieronimus presbiter in dño salutē. Mirari non desino tractatorum ure instantiā. Exigitis enim ut librū thalmo sermone conscriptū ad latinū eloquium trahā: libruū unus tobie: quem hebrei de caldaico dominat scriptura: sed antes hyis ē agrographa memorat manipariti. Sed sans desiderio vestro: nō tamen meo studio. Arguunt enim nos hebreorum studia: et imputant nobis cōtra suū canonē latinis auribus ista mālle. Sed melius esse iudicās phariseorū displicere iudicio: q̄ episcoporū iussionibus deseruire: in hac ut puto. Et quia vicina est chaldeorum lingua sermoni hebraico: vtrumque linguae peritissimū loquacē experiēs: unum laborem accipui: et quicquid ille michi hebraicis verbis exposuit: hoc ego accito notario: sermonibus latinis exposui. Orationibus vestis meceū huius operis cōpellabo: cū gratiā vobis didicero me quō uberes ebis diguaci cōpellere.

Explicit prologus incipit liber thobie. i.

Tobias ex tribu et ciuitate neptalim: qui fuit in superioribus galilee supra naasson post viā que ducit ad occidentem: in sinistro habēs ciuitatē sephet: cū captus esset in diebus salmanasar regis assiriorum in captiuitate tamen positus viam veritatis nō deseruit: ita ut omnia que habere poterat quotidie conaptiuis fratribus qui erat ex eo genere impertiret. Cumq̄ esset minor omnibus in tribu neptalim: nichil tamen puerile gessit in opere. Denique cū irent omnes ad vitulos aureos quos ieroboam fecerat rex israel hic solus fugebat consortia omniū: et pergebat ad ierusalem ad templum dñi: et ibi adorabat dñm deum israel: omnia primamina sua et decimas suas fideliter offerēs: ita ut tercio anno pselytis et aduenis ministraret omnem decimationē. Hec et hyis similia secūm legē dei puerulus obseruabat. Cum vero factus esset vir accepit vxorem anam de tribu sua: et genuit ex ea filium nomē suū imposuerunt: quē ab infantia timere deum docuit et abstinere ab omni peccato. Igitur dum per captiuitatē deuenisset cū vxore sua et filio in ciuitatem ninium cū omni tribu sua: et cū omnes ederent ex cibis gentium: iste custodiuit aiam suā: et nunq̄ contaminatus in escis eorum. Et quoniam memor fuit dñi in toto corde suo: dedit illi deus gratiā in cōspectu salmanasar regis: et dedit illi potestatem quocūq̄ vellet ire: habēs libertatem quecūq̄ facere voluisset. Pergebat ergo per omnes qui erant in captiuitate: et monita salutis dabat eis. Cū autem venisset in arges ciuitatem iudeorum: et ex hyis quibus honoratus fuerat a rege tabuisset decem talenta argenti: et cum ei multa tucta generis sui gabelū egenis vidisset qui erat ex tribu eius: sub eiro grapho dedit illi memoratū pondus argenti. Post multū vero temporis mortuo salmanasar rege: cū regnasset sennacherib filius eius pro eo: et filios ibi regolos habere in cōspectu suo: tobias pergebat per omnem cognationē suā: et consolabatur eos: diuidebatq̄ unicuiq̄ prout poterat de facultatibus suis. Et funerans alebat: iudiis vestimenta ōbebat: et mortuis atq̄ occisis sepulturam solicite exhibebat. Denique cum

reuersus esset rex Senacherib fugiens
a iudea plagã quã circa eum fecerat
deus, pere blasphemiam suã: z iras
multos occidere et filios ipsi: tobias
sepeliebat corpora eor. Et vbi nuncia-
atum est regi: iussit eum occidi: z fuit
omnem substãciã eius. Tobias vero cũ fi-
lio suo z cũ vxore fugiens nud' fuit:
quia mlti diligebãt eũ. Post dies vero
Ydragiraquitz occiderũt regẽ filij
ipi'. Et cũsulus ẽ tobias ad domũ suã:
ablata; facultas eius' restituta ẽ ei. ¶

Post hec vero cũ esset dies festus
dñi z factũ esset prandiũ bonũ
in domo tobie: dixit filio suo: vade z
adduc aliquos de mbu nãa timẽtes
deũ: ut epulentur nobiscũ. Cũq; abiisset
cõsulus nũciauit ei vnum et filius ipsi
iugulatũ iacere in platea. Statimq;
egressus de accubito suo: relinquens pran-
diũ ieiunũ peruenit ad corp': tollens; il-
lud - portauit ad domũ suã occulte:
ut dum sol occubuisset cauere sepelire
eũ. Cũq occultasset corp': mãducauit
panẽ cũ luctu z timore: memorãs
illum sermonẽ quẽ dixit dñs p amos
pheram. Dies festi vertti cõuertũr
in lamentationẽ z luctũ. Cũ vero sol
occubuisset: abiit z sepeliuit eũ. Arguc-
bãt autẽ eũ omnes pximi eius dicentes.
Iam hui' rei causa interfecti iussus es
et vix effugisti mortis imperiũ: et iterũ
sepelis mortuos? Sed tobias plus
timens deũ q; regem - rapiebat corpo-
ra occulte z occultabat i domo sua:
et mediis noctibus sepeliebat ea. Contigit
autẽ ut quadã die fatigat' a sepul-
tura venies domum iactasset se iuxta
parietem et obdormisset: z ex nido hi-
rundinũ domesticũ illi calida stercora
inciderent sup oculos eius': haereq; cecis.
Ipse autẽ temptationem ideo permisit
dñs euenire illi: ut posteris daret exem-
plũ patientiẽ eius: sicut z sancti iob. Ab
cũ ab infantia sua semp deũ timuerit
et mãdata eius' custodierit: non est con-
tristat' cõtra dñm q; plaga contracta
euenerit ei: sed immobilis in dei timo-
re qmansit: agens gratias deo omnibus
diebus vite sue. Nam sicut beato iob
insultabãt reges: ita isti parentes z co-
gnati eius' irridebãt vitam eius' dicentes.
Vbi est spes tua, p qua eleemosinas z
sepulturas faciebas? Tobias vero in-
crepabat eos dicẽs. Nolite ita loqui:
quoniã filij sanctorũ sumus - et vitam
illã expectamus': quã deus' daturus ẽ his'
qui fidẽ suã numq; mutãt ab eo. An-
na vero vxor eius' ibat ad op' textriui
quotidie: et de labore manuũ suarum
victum quẽ cõsequi potuisset victitat.
Vnde factum est: ut hedum caprarũ
accipitres detulisse domui. Cũq; eum
vocem balantis vir eius audisset - di-
xit. Videte ne furtiuũ sit. Reddite
eũ dñis suis: quia nõ licet nobis aut
edere et furto aliquid aut cõtingere. At
hec vxor eius irata respondit. Mani-
feste vana facta est spes tua: et eleemo-
sine tue paruerũt. Atq; hijs z alijs hu-
iusmodi verbis exprobrabat ei. ¶

Cunc tobias ingemuit et cepit o
rare cũ lacrimis dicẽs. Iust' es
dñe: et omnia iudicia tua vera sunt: z
omnes vie tue misericordia et veritas'
z iudiciũ. Et nũc dñe memor esto mei:
z ne vindicta sumas de peccatis meis:
neq; ceminiscaris delicta mea vel pa-
rentũ meos. Quoniam nõ obedimus
preceptis tuis ideo traditi sumus i deprey-
dationẽ - et captiuitatem et mortem - et in
fabulã: et i improperiũ omnibus na-
tionibus in quibus dispersisti nos. Et nũc
domine magna iudicia tua: quia nõ

egimus secũdum precepta tua: et nõ
ambulauim' sinceriter coram te. Et
nunc domine secundũ voluntatem tu-
am fac mecũ: et ꝓcipe in pace recipi spi-
ritũ meum. Expedit enim michi mori
magis quã viuere. Eadem itaq; die
contigit ut sara filia raguelis i ages
ciuitate medorũ - et ipsa audiret im-
properium ab vna ex ancillis patris
sui: quoniã tradita fuerat sepẽ viris:
z demoniũ nomine asmodeus occide-
rat eos - nocte ut ingressi fuissent ad eã.
Ego cũ pro culpa sua incepisset pu-
llam: respondit ei dicens. Amplius
te nõ videamus filiũ aut filiã sup
terram: interfectrix virorũ tuorũ. Num
quid te occidere me vis sicut etiam or-
dinisti sepẽ viros? Ad hanc vocem
pueri i superius habitabãt dñm' fue-
z tribus diebus z tribus noctibus nõ mandu-
cauit neq; bibit: sed in oratione persis-
tens cũ lacrimis deprecabat deũ - ut ab
isto improperio liberaret eam. Factũ
est autẽ die tercia dum complere ora-
tionẽ: benedicens dñm dixit. Benedi-
ctum est nomen tuum deus patrũ no-
strorũ: qui cũ irat' fueris misericordiã
facis: et in tẽpore tribulationis pcã
dimittis hijs qui inuocant te. Ad te
dñe faciem meã cõuerto: ad te oculos
meos dirigo. Vero dñe ut de vinculo
improperij huius absoluas me: aut
me de super terram eripias me. Tu
scis dñe quia mundũ cõseruasti virum:
et mulierem seruauit a fam meam ab o-
mni concupiscentia. Numq; cũ ludentibus
miscuit me: neq; cũ hijs qui in
luxuria ambulant participẽ me fecit.
Verũ autẽ cum timore tuo non cum
libidine mea cõsensi suscipere. Et aut
ego indigna sui illis: aut illi forsitan
michi nõ fuerunt digni: qui forsitan
viro alij cõsecuati me. Non est meum
in hominis potestate consilium tuum.
Hoc autẽ pro teero habet omnis qui
colit te: quia vita eius si in ꝓbatione
fuerit coronabit: si autẽ in tribulatio
ne fuerit liberabitur: et si in correptio
ne fuerit ad misericordiã tuã pertinet
licebit. Non enim delectaris in perditio
nibus nostris: quia post tempestatẽ
tranquillũ facis: et post lacrimarium
mane z fletũ exultationẽ infundis. Sit
nomen tuum deus isrl' benedictum in
secula. In illo tempore exaudiri sunt
pces amborũ in conspectu gloriẽ sum-
mi dei: et missus est angelus dñi san-
ctus raphael ut curaret eos ambos
quorũ uno tempore sunt orationes
in conspectu domini recitate. ¶
Gitur cũ tobias puraret orationẽ suã
exaudiri ut mori potuisset: vocauit
ad se tobiã filiũ suũ: dixitq; ei. Audi
fili mi verba oris mei: et ea i corde qua-
si fundamentũ construe. Cum accepe-
rit deus animã meam - corp' meum
sepeli: et honorem habebis matri tue
omnibus diebus vite eius. Memor esto eũ
esse debes: que et quanta pericula pas-
sa sit, pere te in utero tuo. Cum autẽ z
ipa compleuerit tempus vite sue: sepe-
lias eam circa me. Omnibus autem die-
bus vite tue i mente habeto deũ: et ca-
ue ne aliquando peccato consentias:
et preteeuntes precepta dei nostri. Et
substantia tua fac elimosinã: et noli
auertere faciẽ tuã ab ullo pauper. Ita
enim fit: ut nec a te auertatur facies
dñi. Quomodo potueris: ita esto mise-
ricors. Si multũ tibi fuerit abundan-
ter tribue: si egrguã tibi fuerit etiam ei
guã libenter impertiri stude. Pecuniã
tuã bonũ tibi thesaurizas in die necẽ-
sitatis: quoniã elimosina ab omni

peccato et a morte liberat: et nõ patiet
animã ire in tenebras. Fiducia ma-
gna erit coram summo deo elemosina:
omnibus facientibus eã. Attende tibi
fili mi ab omni fornicatione: et prime
uxorem tuam nunq̃ patiaris comen
tare. Superbiam nunq̃ in tuo sensu
aut in tuo uerbo dominari permittas.
In ipa enim initium sumpsit omnis
perditio. Uniusq̃ tibi aliquid egas
fuerit: statim et mercede retinet: et mer-
ces mercenarij tui apud te omnino
non remaneat. Quod ab alio oderis
fieri tibi: uide ne tu aliquando alteri
facias. Pane tuum cum esurientibus
et egenis comede: et de uestimẽtis
tuis nudos tegi. Panem tuũ et uinũ
tuũ super sepulturã iusti constitue: et
noli ex eo manducare et bibere cũ pe-
catoribus. Consilium semper a sapiẽte
perquire. Omni tempore benedic deum:
et pete ab eo ut uias tuas dirigat: et
omnia cõsilia tua in ipso permaneant.
Indico etiã tibi fili mi dedisse me decẽ
talenta argenti dum infantulus esses
gabelo i rages ciuitate medorũ: et ci-
rographũ ei apud me habo. Et ido
pecire quomodo ad eũ peruenias: et ac-
cipias ab eo supra memoratũ pondꝰ
argenti: et restituas ei cirographum
suũ. Noli timere fili mi: pauperẽ qui-
dẽ uitã gerimus: sed multa bona habe-
bimꝰ si timuerimꝰ deũ. et recesserimꝰ ab
omni peccato: et fecerimus bene. U

Tunc respondit tobias patri suo
et dixit. Omnia quecunq̃ prece-
pisti michi faciam pater. Quomodo
autẽ pecuniã hãc inquiram: ignoro.
Ille me nesciet: et ego eum ignoro. Ue
signũ dabo ei: sed uerũ uiã per quã
pergam illuc. aliquando cognoui.
Tunc pater suus respondit illi: et dixit.
Cirographum quidẽ illius apud me
habeo. nõ dum illi ostenderis statim
restituet. Sed perge nũc et inquire ubi
aliquẽ fidelem uiru: qui eat tecũ salua
mercede sua. dum adhuc uiuo: ut re-
cipias eam. Tunc egressus tobias in-
uenit iuuenẽ stantẽ splendidũ precin-
ctum: et quasi paratũ ad ambulãdũ.
Et ignorãs q̃ angelꝰ dei esset: saluta-
uit eũ et dixit. Unde te habemꝰ bone
iuuenis? At ille respondit. Ex filijs
israhel. Et tobias dixit ei. Nosti uiã
que ducit in regionẽ medorũ? Cui re-
spondit. Noui: et omnia itinera eius
frequenter ambulaui: et mansi apud
gabelum fratrẽ nr̃m qui moratur in
rages ciuitate medorũ que posita est
in mõte egbatanis. Cui tobias ait.
Sustine me obsecro: donec hec ipsa
nuntiem patri meo. Tũc ingressus to-
bias indicauit uniuersa her patri suo.
Sup que admiratꝰ pater: rogauit ut
introiret ad eum. Ingressus itaq̃ sa-
luauit eũ et dixit. Gaudiũ tibi sit sem-
per. Et tobias ait. Quale gaudium
michi erit: qui i tenebris sedeo et lumẽ
celi nõ video? Cui ait iuuenis. Forti
animo esto: in proximo est ut a deo ci-
ceris. Dixit itaq̃ illi tobias. Aliquid
potes p̃ducere filiũ meũ ad gabelum
in rages ciuitatẽ medorũ? Et cũ redue-
ris: restituã tibi mercedẽ tuã. Et dixit
ei angelus. Ego ducã: et reducã eum
ad te. Cui tobias respondit. Rogo te:
indica michi. De qua domo: aut de
qua tribu es tu? Cui raphael angelus
dixit. Genus queris mercenarij: an
ipm mercenarium qui cum filio tuo
ire? Sed ne forte solicitũ te reddã: ego
sũ azarias. ananie magni filij. Et to-
bias respondit. Et magno genere es
tu. Sed pro me iraciaris: ego voluerim

cognoscere genus tuum. Dixit autẽ
illi angelus. Ego sanum ducam: et
sanum tibi reducã filium tuum. Re-
spondẽs autem tobias ait. Bene am-
buleris: et sit dominus in itinere uõ:
et angelus eius comitẽ uobiscũ. Tũc
parantes omnibus que erãt in uia por-
tanda: fecit tobias uale patri suo: et
matri sue: et ambulauerunt ambo si-
mul. Cumq̃ pceti essent: cepit mater
eꝰ flere et dicere. Baculum senectutis
nostre tulisti: et transuisisti a nobis.
Aurũq̃ fuisset ipsa pecunia: pro qua
misisti eum. Sufficiebat nobis pau-
pertas nostra: ut diuitias computa-
mus hoc q̃ uidebamus filiũ nr̃m.
Dixitq̃ ei tobias. Noli flere. Salu
perueniet filius noster: et salu reuertet
ad nos: et oculi tui uidebũt illũ. Cre-
do enim q̃ angelus dei bonꝰ comitet
ei: et bene disponet omnia que circa
eum geruntur: ita ut cum gaudio re-
uertatur ad nos. Ad hanc uocem ces-
sauit mater eius flere: et tacuit. U

Profectus est autẽ tobias: et canis
secutus est eũ: et mansit prima
mansione iuxta fluuiũ tigrim. Et egi-
uit ut lauaret pes suos: et ecce piscis
immanis exiuit ad deuorandũ eum.
Quẽ expauescẽs tobias: clamauit uo-
ce magna dicẽs. Uãe inuadit me. Et
dixit ei angelꝰ. Apprehende branchiã
eius: et trahe eũ ad te. Quod cum fecis-
set attraxit eum in arenam: et palpitare
cepit ante pedes eꝰ. Tũc dixit ei angelꝰ.
Exenterã hũc piscem: et cor eꝰ et fel et
iecur repone tibi. Sunt enim hec ne-
cessaria ad medicamẽta utilitate. Ue
cum fecisset assauit carnes eꝰ. et fecũ
sustulerũt in uia: cetera saliebant que
sufficerẽ eis: quousq̃ peruenirent in ra-
ges ciuitatem medoꝝ. Tũc interrogauit
tobias angelũ: et dixit ei. Obsecro te
azaria frater: ut dicas michi quod re-
medium habebũt ista que de pisce seruau
re iussisti. Et respondens angelꝰ dixit
ei. Cordis eius particulã si suffumigaue
rit ante pedes eꝰ. fumꝰ eius expellit omne
genus demoniorum siue a uiro siue a
muliere: ita ut ultra nõ accedat ad eos.
Et dixit ei tobias. Ubi uis ut maneamus? Respondens q̃ angelus ait. Est
hic raguel nomine uir propinquus de
tribu tua: et hic habet filiã nomine sa-
ram: sed neq̃ masculũ neq̃ feminam
ullam habet aliã p̃ter eã. Tibi debetur
omnis substãtia eꝰ: et oportet eã te acci-
pere coniugem. Pete ergo eã a patre
eꝰ: et dabit tibi eã uxorẽ. Tũc respon-
dit tobias. et dixit. Audio quia tradi-
ta est septem uiris: et mortui sunt: sed
et hoc audiui. quia demoniũ occidit
illos. Timeo ergo ne fortẽ et michi hec
eueniant: et cum sim unicus parentibus
meis: deponam seruitutem illorũ cũ
tristicia ad inferos. Tunc angelus ra-
phael dixit ei. Audi me: et ostendam
tibi. qui sunt quibus ualere potest de-
monium. Hij nãq̃ qui coniugiũ ita
suscipiunt. ut deũ a se et a sua mente
excludant. et sue libidini ita uacent si-
cut equus et mulus quibus non est
intellectus: habet potestatem demoni
um super eos. Tu autem cum accepe-
ris eam. ingressus cubiculũ per eos di-
es cõtinens esto ab ea: et nichil aliud
nisi orationibus uacabis cũ ea. Ipsa
autẽ nocte. incensio incore piscis fuga-
bitur demoniũ. Secunda uero nocte
in copulatione sanctorũ patriarchaꝝ
admitteris. Tercia uero nocte benedi-
ctionem consequeris: ut filij ex uobis
procreentur incolumes. Transacta au-
tem tercia nocte accipies uirginẽ cum

timore dñi · amore filiorũ magis ꝗ
libidinis duc⁹ : ut in semine abrahe
benedictionẽ i filijs assequaris. Dñi
ingressi sunt aũt ad raguelem : et suscepit eos raguel cũ gaudio . Iuuensq;
tobiam raguel : dixit anne vxori suę.
Quã similis est iuuenis iste consobrino meo. Et cum hęc dixisset : air. Vnde estis iuuenes fratres nostri ? At illi dixerunt. Ex tribu neptalim sumꝰ : et captiuitate niniue . Dixiq; illis raguel.
Nostis tobiam fratrem meũ ? Qui dixerunt. Nouimꝰ . Cumq; multa bona loqueret de eo : dixit angelus ad raguelem. Tobias de quo interrogas : pater istius est. Et misit se raguel : et cum lacrimis osculatꝰ est eũ : ⁊ plorãs supra collum eius dixit . Benedictio sit tibi fili mi : quia boni ⁊ optimi viri filius es. Et anna vxor eius : ⁊ sara ꝗ̃ eorum filia lacrimate sũt. Postq; aũt locuti sunt : ꝓcepit raguel occidi arietẽ : et parari conuiuium. Cumq; hortaretur eos discumbere ad prandiũ : tobias dixit.
Nisi ego hodie nõ mãducabo neq; bibam : nisi prius petitionẽ meam confirmes : et promitas michi dare sarã filiã tuam. Quo audito verbo raguel repauit : sciens quid uenerit illis septẽ uiris : qui ingressi sunt ad eã : ⁊ timere cepit : ne forte et huic similiter contingeret. Et cũ mutaret et non daret ullum petenti responsũ : dixit ei angelꝰ. Noli timere dare eã isti : quoniã huic timẽti deũ debet dari filia tua. Propterea alius non potuit habere illã. Hic dixit raguel. Non dubito q̃ deus ꝓces et lacrimas meas i conspectu suo admiscet. Et credo quoniam ideo fecit vos uenire ad me : ut ⁊ ista coniungereur cognationi sue : secũdum legem moysi. Et nunc noli dubiũ gerere : q̃ tibi eam tradam . Et apprehendens dexterã filie sue : dexte robie tradidit dicens . Deus abrahã et deus ysaac et deus iacob uobiscũ sit : et ipse coniungat vos : impleatq; benedictionẽ suã in uobis. Et accepta carta : fecerũt conscriptionẽ cõiugij. Et post hec epulati sunt : benedicentes dñũ . Vocauitq; raguel ad se annã uxorẽ suã : et precepit ei ut ꝓparare alter cubiculũ. Et introduxit illuc sarã filiã suã : et lacrimata est . Dixitq; ei . Fortẽ animo esto filia mea. Dominus celi det tibi gaudium pro tedio quod pertulisti es. Dñi

Postq; uero reuaserunt : introduxerũt iuuenem ad eam . Recordatus itaq; tobias sermonũ angeli protulit de sarcidili suo parte incensis : posuitq; eam sup carbones uiuos . Tũc raphael ãgelus apprehendit dmoniũ : et religauit eum in deserto superiores egipti . Iunc hortatꝰ est virginẽ tobias : dixitq; ei. Sara surge et deprecemur deum hodie et cras et sedm cras : quia ꝗ̃ filijs eorũ noctibus deo iunguntur : tertia aũt transacta nocte : in nostro erimus cõiugio . Filij quippe sanctorũ sumꝰ : et nõ possumꝰ ita cõiungi sicut et gentes que ignorant dñũ . Surgentes autem pariter instanter orabant ambo simul : ut sanitas daretur eis.
Dixitq; tobias . Dñe deꝰ patrũ nrorũ benedicant te celi terre maresq; et fontes et flumina : ⁊ omnes creature tue que in eis sunt. Tu fecisti adã et limo terre : dedisti; ei adiutoriũ eiusdem. Et nunc domine tu scis quia nõ luxurie causa accipio sororem meã coniugem : sed sola posteritatis dilectione in qua benedicat nomẽ tuũ i secula seculoꝝ. Dixit itaq; sara. Miserere nobis domine : miserere nobis : ⁊ conseneslcamus simul

parter senes. Et factum est circa pullorum cantum : accessit iussu raguel seruos suos : ⁊ abierunt cum eo parte ut foderet sepulcrum. Dicebat enim : ne forte modo euenerit ei : quo et ceteris alijs septem viris qui sũt ingressi ad eam. Cumq; parasset fossam : reuersus raguel ad uxorem suam : dixit ei. Mitte unã de ancillis tuis : et videat si mortuus est : ut sepeliam eum antequ illuscescat. Et illa misit unam de ancillis suis . Que ingressa cubiculum reperit eos saluos et incolumes : secum pariter dormientes. Et reuersa nuntiauit bonũ nuntiũ. Et benedixerũt dominũ raguel uidiens et ãna uxor eꝰ : et dixerũt. Benedicimꝰ te dñe deus israel : quia nõ contigit nobis quãdmodũ putabamꝰ. Fecisti enim nobiscũ misericordiã tuã : et eccludisti a nobis inimicum persequentẽ nos. Misisti eꝰ autẽ duobus uiris. Fac eos dñe i plenius benedicere te : et sacrificiũ laudis tue et fiat sanitatis offerre : ut cognoscat universitas gentiũ : quia tu es deus solꝰ in universa terra . Statimq; ꝓcepit seruis suis raguel ut repleret terra fossam quam fecerat : priusquã illucescere. Vxori autem suę dixit ut instauret conuiuium : et ꝓpararet omnia que in cibos erant ipsi agentibus necessaria. Duas quoq; pingues uaccas : et quatuor arietes occidi fecit : et parari epulas omnibus uicinis suis : ꝗ̃ctiq; amicis. Et adiuuauit raguel tobiam : ut duas ebdomodas moraretur apud eum. De omnibus autẽ que possidebat raguel dimidiã partẽ dedit tobie : et fecit hãc scripturã : ut pars dimidia q̃ superat. Post obitũ eorũ tobie dominio teneret.

Quũ uocauit tobias angelum ad se : quem quidem hominem estimabat : dixitq; ei. Azaria frater : peto ut audiatis uerba mea . Si me ipsum tradã tibi seruum : non eo condignus prouidẽtie tue. Tamen obsecro te ut assumas tibi animalia siue seruicia : ⁊ uadas ad gabelum in rages ciuitatem medorũ : reddasq; ei cirographum suũ : et recipias ab eo pecuniã : et roges eũ uenire ad nuptias meas.
Scis enim ipse quoniã iuramentũ patris meus dixit : ⁊ si tardauero una die plus contristatur anima eꝰ. Et certe uides quomõ adiuuauit me raguel : cuius adiuramentum spernere non possum.
Tũc raphael assumens quatuor de seruis raguelis et duos camelos : in rages ciuitatem medorũ pergit : et inuenit eum gabelum dedit ei cirographum suũ : ⁊ recepit omnem pecuniã . Indicauitq; ei de tobia filio tobie omnia que gesta sunt : fecitq; eum secũ uenire ad nuptias . Cũq; ingressus esset domũ raguelis : inuenit tobiã discũbentem : ⁊ exilens osculati sunt se inuicem . Et fleuit gabelus : benedixitq; deũ ⁊ dixit.
Benedicat te deus israel : quia filius es optimi viri ⁊ iusti : et timentis deũ et elemosinas facientis. Et dicatur benedictio super uxorem tuam : ⁊ super parentes uestros : et videatis filios uestros et filios filiorũ uestrorũ usq; in tertiã et quartam generationem : ⁊ sit semẽ uestrum benedictum a deo israel : qui regnat in secula seculorum . Cumq; omnes dixissent amen : accesserunt ad conuiuium . Sed ⁊ cum timore domini nuptias conuiuiũ exercebãt.

Cum uero moras faceret tobias causa nuptiarũ : solicitꝰ erat pater eꝰ tobias dicens. Putas quare moratur filius meus : aut quare detenꝰ est ibi ? Putas ne gabelus mortuus

est. et nemo reddit illi pecuniam? Cepit autem contristari nimis ipse et anna uxor eius cum eo: et operuit ambo simul flere: eo q̃ die statuto minime reuerteretur filius eorum ad eos. Flebat igitur mater eius incessabilibus lacrimis: atq̃ dicebat. Heu me fili mi ut quid te misimus peregrinari lumen oculorum nostrorum. baculum senectutis nostre: solatium vite nre. spem posteritatis nre: Omnia simul in te vno habentes: et non debuimus diminere a nobis. Cui dicebat tobias. Tace et noli turbari: sanus est filius noster: satis fidelis est vir ille cum quo misimus eum. Illa autem nullo modo solari poterat sed cotidie exilis circumspiciebat. et circuibat vias omnes q̃ quas spes reuertendi videbatur: ut procul videret eum si fieri posset venientem. Et vero raguel dicebat ad generum suum. Mane hic: et ego mittam nuncium salutis de te ad tobiam patrem tuum. Cui tobias ait. Ego noui q̃ pater meus et mater mea modo dies computant: et cruciat spiritus eorum in ipsis. Cum q̃ vehis multis rogaret raguel tobiam. et ille eum multa ratione vellet audire: tradidit ei saram et dimidiam partem omnis substantie sue. in pueris in puellis. in pecudibus. in camelis. et in vaccis. et pecunia multa: et saluum atq̃ gaudentem dimisit eum a se diebus. Angelus dni sanctus sit in itinere vro: prducatq̃ vos incolumes. et inueniant omia recte circa parentes vros: et videat oculi mei filios vros priusq̃ moriar. Et apprehendens parentes filiam suam osculati sunt eam. et dimiserunt eam: monentes eam honorare socros. diligere maritum. regere familiam. gubernare domum: et se ipsam irreprehensibilem exhibere. xi

Cum q̃ reuerterent: peruenerunt ad charran que est in medio itineris contra niniuen. vndecimo die. Dixitq̃ angelus. Tobia frater: scis quemadmodum reliquisti parentes tuos. Si placet itaq̃ tibi prudam: et lento gradu insequam iter nostrum familie simul cum coniuge tua. et cum animalibus. Cum hoc placuisset ut iretur: dixit raphael ad tobiam. Tolle tecum et felle piscis. scit enim necessariu. Tulit itaq̃ tobias et felle illo: et abierunt. Anna autem sedebat secus viam cotidie i superciliis montis: unde respicere poterat de longinquo. Et dum et eodem loco specularet aduentum eius: vidit a longe et illico cognouit venientem filium suum. currensq̃ nuciauit viro suo dicens. Ecce venit filius tuus. Dixitq̃ raphael ad tobiam. Et vbi introieris domum tuam. statim adora dominum deum tuum: et gratias agens ei. accede ad patrem tuum: et osculare eum. Statimq̃ linis super oculos eius q̃ felle isto piscis. qui potestas ercu. Hias enim qui apperiuntur mox oculi eius: et videbit pater tuus lumen celi: et in aspectu tuo gaudebit. Tunc procurrit canis qui simul fuerat i via: et fili tuus? aduenit? blandimento sue caude gaudebat. Et exurgens cecus pater. cepit offendens pedibus currere: et data manu puero. ocurrit in obuiam filio suo. Et suspiciens osculatus est eum cum vxore sua: et repetit flere pre gaudio. Cum q̃ adorasset deum: et gratias egisset: consederunt. Tunc lumens tobias de felle piscis. linuit oculos patris sui. Et sustinuit quasi dimidia fere horam: et cepit albugo et oculis eius ofundi membrana qui egredi. Quod apprehendens tobias traxit ab oculis eius: statimq̃ visum recepit. Et glorificabant deum ipse uxor eius et omnes qui sciebant eum. Dicebatq̃ tobias. Benedico te domine deus israhel quia tu castigasti me: et tu saluasti me. Et ecce ego video tobiam filium meum. Angelus et etiam post septem dies sara uxor filij eius. et omnis familia et pecora sana: et camelis et pecunia multa uxoris: sed et illa pecunia quam receperat a gabelo. Et narrauit parentibus suis omnia beneficia dei: que fecisset circa eum per hominem qui eum duxerat. Venerunq̃ achior et natath consobrini tobit. gaudentes ad tobim: et congratulantes ei de omnibus bonis que circa illum ostendserat deus. Et per septem dies epulantes omnes cum gaudio magno gauisi sunt. xii

Tunc vocauit ad se tobias filium suum: dixitq̃ ei. Quid possumus dare viro isti sancto qui venit tecum? Respondens tobias. dixit patri suo. Pater quam mercedem dabimus ei: aut quid dignum poterit esse beneficijs eius? Iste duxit et reduxit sanum: pecuniam a gabelo ipse recepit: uxorem ipse me habere fecit. et demonium abiecit ipse compescuit: gaudium parentibus eius fecit: me ipm a deuoratione piscis eripuit: et oculos videre fecit lumen eis: et bonis omnibus per eum repleti sumus. Quid illi ad hec potest dignum dare? Sed peto te pater mi: ut rogetis eum si forte dignabitur mediocrem de omnibus que allata sunt sibi assumere. Et vocantes eum pater soliter et filius tulerunt eum in partem: et rogare ceperunt ut dignaret dimidiam partem omnium que attulerat accipiam habere. Tunc dixit eis occulte. Benedicite deum eli: et coram omnibus viuentibus confitemini ei: quia fecit vobiscum misericordiam suam. Et enim sacramentum regis abscondere bonum est: opa aut dei reuelare et confiteri honorificum est. Bona est oratio cum ieunio et eleemosina. magis q̃ thesauros auri recondere: quoniam eleemosina a morte liberat. et ipa est que purgat peccata: et facit inuenire vitam eternam. Qui autem faciunt peccatum et iniquitatem: hostes sunt anime sue. Si manifesto ergo vobis ostendam: et non abscondam a vobis oculum regnonem. Quando orabas cum lacrimis et sepelibas mortuos. et derelinquebas prandium tuum. et mortuos abscondebas per die in domo tua et nocte sepelebas eos: ego obtuli oracionem tuam domino. Et quia acceptus eras deo: necesse fuit ut temptatio probaret te. Et nunc misit me dominus ut curarem te. et saram uxorem tuam filij tui a demonio liberarem. Ego enim sum raphael angelus: unus e septem qui astamus ante dominum. Cum q̃ hec audissent turbati sunt: et trementes ceciderunt sup terram in faciem suam. Dixitq̃ eis angelus. Pax vobis. Nolite timere. Etenim cum essem vobiscum per voluntate dei. ipsum benedicite et cantate illi: videbar quidem vobiscum manducare. et bibere: sed ego cibo invisibili et potu q̃ ab hominibus videri non potest vtor. Tempus est ergo ut redeam ad eum qui me misit: vos autem benedicite deum: et narrate omnia mirabilia eius. Et cum hec dixisset ab aspectu eorum ablatus est: et ultra eum videre non potuerunt. Tunc pstrati p horas tres i facie benedixerunt deum. Et exurgentes narrauerunt omnia mirabilia eius. xiii

Apperiens autem tobias sedio os suum: benedixit dominum et dixit.

Magnus es dñe in eternũ: & in omnia
secula seculorũ tua: quoniã tu flagellas
et saluas: deducis ad inferos et reducis: et non est qui effugiat manũ tuam.
Confitemini dño filij israel: & in conspectu gentiũ laudate eum: quoniã idcirco
dispersit vos inter gentes que ignorant
eum: ut vos enarretis mirabilia eius: &
faciatis scire eos quia nõ est alius deus
omnipotens preter eũ. Ipse castigauit nos
pter iniquitates nras: & ipse saluabit nos
pter misericordiam suam.
Aspicite ergo que fecit vobiscũ: et cũ
timore et tremore cõfitemini illi: regẽ
q̃ seculorũ exaltate in operibus vestris.
Ego autem in terra captiuitatis mee
confitebor illi: quoniã ostendit maiestatem suã in gente peccatricem. Conuertimini itaq̃ peccatores: et facite iusticiam coram dño: crediteq̃ ei faciat vobiscum misericordiam suã. Ego autẽ et anima mea in eo letabimur. Benedicite
dño omnes electi eius: et agite dies letitie: & cõfitemini illi. Ierusalem ciuitas
dei: castigauit te dñs in operibus manuũ tuarũ. Confitere dño in bonis quib
et benedic dño seculoq̃: ut reedificet in
te tabernaculũ suũ: et vocet ad te omnes captiuos: et gaudeat in omnia
secula seculoq̃. Luce splendida fulgebis:
et omnes fines terre adorabũt te. Nationes et longinquo ad te venient: et
munera deferent adorabũt in te dñm:
et terrã tuã in sanctificationẽ habebũt.
Nomen eius magnũ inuocabũt in te.
Maledicti erũt qui cõtempserint te: et
condemnati erũt omnes qui blasphemauerunt te: benedicti erũt qui edificauerint te. Tu autẽ letaberis i filijs tuis:
quoniã omnes benedicẽtur: et congregabuntur ad dñm. Beati omnes qui
diligunt te: et qui gaudẽt super pace
tua. Anima mea benedic dñm: quoniam liberauit ierusalem ciuitatem
suã. Beatus ego: si fuerint reliquie se-
minis mei ad videndã claritatẽ ierusalem. Porte ierusalẽ ex saphiro et smaragdo edificabũtur: et ex lapide pretiosso omnis circuitus murorũ eius. Ex
lapide edificabũtur in mundo omnes plateę
eius sternentur: et per vicos eius alleluia canetur. Benedictus dñs qui
exaltauit eam: ut sit regnum eius in
secula seculoq̃ super eam amẽ.

Et consumati sunt sermones to-
bie. Et postea illuminatus est
tobias visit ãnis quadragintadua-
bus: & vidit filios nepotũ suorũ. Com-
pletis itaq̃ ãnis centumduobus: sepultus est honorifice i ninive. Quinquaginta annoq̃ et sex annoq̃ lumen oculorum amisit: sexagenarius vero recepit. Reliquũ vero vite sue in gaudio
fuit: et cum bono profectu timoris dei
peregit in pace. In hora autẽ mortis
sue vocauit ad se tobiam filiũ suum: &
septẽ iuuenes filios suos nepotes: di-
xitq̃ eis. Prope est interitus ninive.
Non enim egredit verbũ dñi: et fratres
nostri qui dispersi sunt a terra israel
reuertẽt ad eam. Omnis autẽ terra
eius deserta replebitur: et domus dei
que i ea incensa est iterq̃ reedificabitur:
ibiq̃ reuertẽtur omnes timentes deum.
Et relinquent gentes idola sua: et ve-
nient in ierusalẽ: et inhabitabunt in
ea: et gaudebũt in ea omnes reges ter-
re: adorãtes regem israel. Audite ergo
filij mei: parentes vestri. Bene vite duo
in veritate: et inquirite ut faciatis que
placita sunt illi. Et filijs vestris man-
date: ut faciãt iusticias & eleemosinas:
ut sint memores dei: et benedicant eũ
in omni tempore in veritate et tota

virtute sua. Nũc ergo filij audite me:
et nolite manere hic. Sed quacumq̃
die sepelieritis matrẽ vestrã circa me
in uno sepulcro: et eo dirigite gressus
vestros ut egrediamini hinc. Video enim:
quia iniquitas eius finẽ habet: et fra-
dum est aũt post obitũ matris sue to-
bias abscessit et ninive cũ vxore sua &
filijs: et filijos filijs: et reuersus est ad
soceros suos. Iuueniq̃ eos incolu-
mes in fecudere bona: et curã eorum
gessit. Et ipse clausit oculos eorũ: et o
mnem hereditatẽ domus raguelis ipse
percepit: viditq̃ quinta generationẽ
filios filiorũ suorũ. Et cõplens annos
nonaginta et nouem in timore do-
mini: cum gaudio sepelierunt eum.
Omnis autẽ cognatio eius & omnis
generatio eius in bona vita & in san-
cta conuersatione ꝓmansit: ita ut acceptabilis esset tã deo q̃ hominibus: & cunctis habitãtibus terram.

Explicit liber tobie

Incipit prologus libri Iudith

Apud hebreos liber iudith
inter agiographa legit-
ur auctoritas ad robo-
randa illa que in contentionem veniunt minus ꝓbanda indicatur. Chaldeo tamẽ sermone cõscriptus inter historias cõputat. Sed qã hũc
librũ sinod⁹ nicena i numero sanctarũ
scripturarũ legit cõputasse - acquiescimus ei ut ne - inimo ecclesiarũ: et
spiritus occupationibus ꝓhus vtrerentur arcabat - huic vnã lucubrationẽ
tã dñi: magis secũdũ e sensu quã ex ver-
bo verbũ translatemus. Multos codicũ
varietas vitiosissimã ãputauit: sola
ea q̃ intelligẽtia integra i verbis chaldeis inuenire potui latinis exposui. Accipite iudith viduam castitatis exemplũ: et triumphali laude gentis eam

preconijs declarate. Hãc erã nõ solũ
feminis sed & viris imitabile dedit: q̃
castitatis eius commendatio virtutẽ tale
tribuit: ut inuictum omnibus hominibus vincere: insuperabilem superare.

Explicit prologus incipit liber Iudith.

Arphaxat itaq̃ rex me-
dorũ subiugauerat
multas gentes im-
perio suo: et ipse edi-
ficauit ciuitatẽ po-
tentissimam quam
appellauit ecbatanis. Ex lapidibus
quadratis et lectis fecit muros eius:
in altitudine cubitorũ septuaginta: et
in latitudine cubitorũ viginti: turres
vero eius posuit i altitudine cubitorum
centũ. Per quadrũ vero eaq̃ latus vtriq̃
vicinoq̃ pdũ spacio tendebat: posuitq̃
portas eius in altitudine centũ. Et
gloriabat quasi pocis in potentia exercitus suis: et i gloria quadrigarũ suarũ.
Anno igit duodecimo regni sui: na-
buchodonosor rex assiriorũ qui regnabat in ninive ciuitate magna pugnauit contra arphaxat: & obtinuit eum
in campo magno qui appellatur ragau: circa euphratem & tigrim: et ydaspem
in campo ceiocy regis elioq̃. Tunc exaltatus est regnũ nabuchodonosor: et
cor eius eleuatũ est. Et misit ad omnes
qui habitabãt in cilicia: et damasco:
et libano: & ad omnes qui sunt in carmelo: et cedar: et inhabitãtes galileã:
in campo magno esdrelon: et ad omnes
qui erant in samaria: et trans flumen
iordanen: usq̃ ierusalem: et omnem
terrã ysse: quousq̃ pueniat ad montes
ethiopie. Ad ipos omnes misit nun-
cios nabuchodonosor: rex assiriorũ:
qui omnes vno animo ora dimisit: &
remisit eos vacuos: ac sine honore

abiecerũt. Tũc indignatus nabucho-
donosor rex ad omnem terram illam:
iuravit per regnum et tronum suum:
ꝙ defenderet se de omnibꝫ hijs. II
Anno tercio decimo nabuchodo-
nosor regis · vicesima ⁊ secũda die
mensis primi · factum est verbũ in do-
mo nabuchodonosor regis assirioꝝ:
ut defenderet se. Vocavitꝙ omnes ma-
iores omnesꝙ duces bellatores suos:
et habuit cũ eis misterium consilij sui.
Dixitꝙ cogitationẽ suã in eo esse: ut
omnem terrã suo subiugaret imperio.
Quod dictũ cũ placuisset omnibꝫ: vo-
cavit nabuchodonosor rex holofernẽ
principẽ milicie sue: et dixit ei. Egrede-
re adversum omne regnũ occidentis:
et cõtra eos precipue qui cõtempserũt
imperiũ meũ. Nõ parcet oculus tuus
ulli regno: omnemꝙ urbem munitam
subiugabis michi. Tũc holofernes vo-
cavit duces et magistratus virtutis
assirioꝝ: et dinumeravit viros in expe-
ditione sicut precepit ei rex · centũviginti
milia peditũ pugnatorũ · ⁊ equites
sagittarios duodecim milia. Omnẽ
ꝙ expeditionẽ suam fecit preire ĩ mul-
titudine innumerabiliũ camelorũ · cũ
hijs que exercitibus sufficerent copiose:
boum quoꝙ armenta · gregesꝙ oviũ
quoꝝ nõ erat numerus. Frumẽtum
ex omni siria in transitu suo parari con-
stituit. Aurũ vero ⁊ argentũ de domo
regis assumpsit multum nimis. Et
profectus est ipse ⁊ omnis exercitꝰ cum
quadrigis ⁊ equitibus et sagittarijs:
qui cooperuerũt faciẽ terre sicut locuste.
Cumꝙ ptransisset fines assirioꝝ venit
ad magnos mõtes ange qui sunt a
sinistro cilicie: ascenditꝙ omnia castel-
la eoꝝ: ⁊ obtinuit omnẽ munitionem.
Effregit autẽ civitatem opinatissimã
melothi: pdavitꝙ omnes filios thar-
sis · et filios ysmahel qui erãt cõtra fa-
ciem deserti · et ad austrum terre celeon.
Et transivit eufraten · et venit in meso-
potamiam: ⁊ fregit omnes civitates
excelsas que erãt ibi a torrẽte mambre
usquequo perveniatur ad mare: et oc-
cupavit terminos eiꝰ a cilicia usꝙ ad
fines iaphet · qui sunt ad austrũ. Ad-
duxitꝙ omnes filios madian · et pre-
davit omnem locupletationẽ eorum:
omnesꝙ resistẽtes sibi occidit ĩ ore gla-
dij. Et post hec descẽdit in campos da-
masci in diebus messis et succendit o-
mnia sata: omnesꝙ arbores ⁊ vineas
fecit incidi: et cecidit timor illius super
omnes inhabitantes terram. III
Tunc miserunt legatos suos uni-
versarũ urbium ac pvinciarũ
reges ac principes sirie · scilicet ⁊ meso-
potamie · ⁊ sirie sobal · ⁊ libie · atꝙ cilici
e: qui venierẽt ad holofernẽ dixerũt. De-
sinat indignatio tua circa nos. Meli-
us est enim ut viventes serviamus na-
buchodonosor regi magno · ⁊ subditi
simus tibi: ꝙ̃ morientes cum interitu
nostro ipsi servitutis nr̃e damna pati-
amur. Omnis civitas nr̃a omnisꝙ
possessio · omnes colles et montes · et
campi · et armenta boũ · gregesꝙ oviũ
⁊ capraꝝ equorũꝙ camelorꝝ ⁊ univer-
se facultates nostre atꝙ familie ĩ con-
spectu tuo sunt. Sint omnia sub lege
tua. Nos etiam et filij nostri · servi tui
sumus. Veni nobis pacificus dñs: et
utere servitio nostro sicut placuerit ti-
bi. Tunc descendit de montibus cum
equitibus · in virtute magna: et obti-
nuit omnẽ civitatẽ · et omnem inhabi-
tantem terrã. De universis autẽ urbibꝫ
assumpsit sibi auxiliarios viros for-
tes et electos ad bellũ. Tantusꝙ metus

provincijs illis incubuit: ut universaꝝ
urbium habitatores principes et ho-
norati simul cũ ppłis exirent in obviã
venienti · excipientes eũ cum coronis
et lampadibꝫ: ducẽtes choros in tim-
panis et tibijs. Nec ista tamẽ faciẽtes
ferocitatem eius pectoris mitigare po-
tuerũt. Nam ⁊ civitates eoꝝ destruxit:
et lucos eoꝝ excidit. Preceperat enim
illi nabuchodonosor rex · ut omnes
deos terre exterminaret: videlicet ut ipse
solus diceretur deus ab hijs nationi-
bus que potuissent holofernis poten-
cia subiugari. Pertransiens autẽ siriã
sobal et omnem appamiam · omnemꝙ
mesopotamiam · venit ad ydumeos
in terra gabaa: accepitꝙ civitates eo-
rum · et sedit ibi per triginta dies: in
quibus diebus adunari precepit uni-
versum exercitũ virtutis sue. IIII
Tunc audientes hec filij israhel ꝗ
habitabãt terrã iudee: timuerũt
valde a facie eius. Tremor etiã et hor-
ror invasit sensus eoꝝ: ne hoc faceret
iherusalẽ et templo dñi: qđ fecerat cete-
ris civitatibꝫ et templis eaꝝ. Et mise-
runt in omnẽ samariã per circuitum
usꝙ iericho: et preoccupaverũt omnes
vertices mõtium. Et muris circumde-
derũt vicos suos: et cõgregaverũt fru-
menta ĩ preparationẽ pugne. Sacer-
dos etiam eliachim scripsit ad univer-
sos qui erãt ꝯtra esdrelon · que est con-
tra faciem cãpi magni iuxta dotaim:
et universis per quos vie transitus esse
poterat: ut obtinerẽt ascensus montiũ
per quos via esse poterat ad iherusalẽ:
et illic custodirent ubi angustum iter
esse poterat inter mõtes. Et fecerũt filij
israhel: secundũ qđ constituerat eis sa-
cerdos dñi eliachim. Et clamavit o-
mnis ppłs ad dñm instãtia magna:
et humiliaverũt animas suas in ieiu-
nijs · ipsi et mulieres eoꝝ. Et induerũt
se sacerdotes cilicijs: et infantes pro-
straverũt contra faciem templi domi-
ni: ⁊ altare dñi operuerũt cilicio. Et cla-
maverunt ad dominũ deũ israhel u-
nanimiter: ne darenť in predã infan-
tes eoꝝ · ⁊ uxores eoꝝ in divisionẽ · ⁊ ci-
vitates eoꝝ in exterminiũ · et sancta eo-
rum in pollutionẽ: et fierẽt in obpro-
brium gentibꝫ. Tũc eliachim sacerdos
dñi magnus circuivit omnẽ isrł: allo-
cutusꝙ est eos dicẽs. Scitote quoniã
exaudivit dñs preces vestras: si ma-
nentes pmanseritis in ieiunijs et ora-
tionibus in cõspectu domini. Memo-
res estote moysi servi dñi: ꝗ amalech
confidentem in virtute sua et in poten-
cia sua et in exercitu suo · et in clipeis su-
is et in curribus suis ⁊ in equitibꝫ suis
non ferro pugnãdo: sed precibus san-
ctis orando deiecit. Sic erũt universi
hostes israhel: si perseveraveritis in hoc
opere qđ cepistis. Ad hanc igitur ex-
hortationẽ eius deprecantes dñm · per-
manebãt in conspectu dñi: ita ut etiã
hij qui offerebant dño olocausta · pre-
cincti cilicijs offerrent sacrificia dño:
et erat cinis sup capita eoꝝ. Et ex toto
corde suo omnes orabant deum: ut vi-
sitaret populum suum israhel. V
Nunciatumꝙ est holoferni prin-
cipi milicie assiriorũ ꝙ filij isrł
prepararent se ad resistendũ · ac mon-
tium itinera conclusissent · et furore ni-
mio exarsit in iracũdia magna. Vo-
cavitꝙ omnes principes moab ⁊ du-
ces ammon: et dixit eis. Dicite michi
quis sit pplus iste qui montana obsi-
det: aut que et quales et quante sint
civitates eorũ que etiam sit virtus eo-
rum aut que sit multitudo eorum vel

quis rex militie illorū. Quare pre omnibus qui habitant in oriente isti contempserūt me et nō egerūt in obviam nobis: ut suscipierent nos cū pace? Tūc achior dux omnium filiorū amon respondens ait. Si digneris audire domine dicam veritatē in conspectu tuo de populo isto qui in montanis habitat: et nō egredietur verbū falsum ex ore meo. Populus iste est progenie caldeorum ē. Hic primū in mesopotamia habitavit: quoniā noluerūt sequi deos patrū suorū qui erāt in terra caldeorum. Deserentes itaq; ceremonias patrū suorū que in multitudine deorū erāt unū deum celi voluerūt: qui ⁊ preceptis eis ut egrederent inde: et habitarent in carran. Cūq; operuisset omnem terrā fames: descendērūt in egiptum: illicq; per quadringentos annos fuerūt multiplicati sunt: ut dinumerari eorū nō posset egrediens. Cūq; gravaret eos rex egipti amp in edificationibus urbiū suarū in luto et latere subiugasset eos: clamaverūt ad dōm suū et percussit totam terrā egipti plagis varijs. Cūq; recessisset eos egipti a se ⁊ cessasset plaga ab eis ⁊ iam eos vellent capere ⁊ ad suum servitiū revocare fugientibus hijs deus celi mare aperuit: ita ut huic inde aque quasi murus solidarentur: et isti pede sicco fundū maris perambulando trānsierūt. In quo loco dū innumerabilis exercitus egiptiorū eos persequeretur: ita aquis cooptus est: ut nō remaneret vel unus qui factum posset nūciare. Egressis etiam mare rubrum deserta sina montis occupavit: in quibus nunq; homo habitare potuit: vel filius hominis requievit. Illic fontes amari obdulcati sunt eis ad bibendum: ⁊ per annos quadraginta annonam de celo cōstrati sunt. Ubicunq; ingressi fuerūt: sine arcu et sagittis absq; scuto et gladio: deus eorū pugnavit pro eis et vicit. Et nō fuit qui insultaret ipso istis: nisi quādo recessit a culta dei sui. Quocienscunq; aut preter ipm deum suū alterū voluerunt: dati sunt in pdam et in gladiū et in obprobriū. Quocienscunq; aut penituerunt se recessisse a cultu ⁊ a dei sui: tradit eis deus celi virtutes resistendi. Denuq; cananeum regem et iebusteum et phereleum et eueum ⁊ tetheū et amoreum et omnes preterea in hesbon pstrauerūt: et terras eorū et civitates eorū ipsi possederūt: et usq; dum nō peccaverū i conspectu dei sui erāt cum illis iona. Deus enim illorū odit iniquitatē. Nam et ante hos annos cum recessissent a via quā dederat illis deus ut ambularēt in ea ⁊ exercuinari fuit prelijs a multis nationibus: et plurimi eorū capiuti abducti sūt in terrā non suā. Nunc autē reversi ad dōm deum suū et dispersione qua dispersi fuerāt adunati sunt: ⁊ ascenderunt montana hec omnia: et iterum possident iherusalē: ubi sūt sancta sanctorū. Nunc ergo mi dūe precipe si est aliqua iniquitas eos in conspectu dei eorū: ascendamus ad illos quoniā tradens tradet illos deus eos ibi: et subiugati erunt sub iugo potentie tue. Si vero nō est offensio ipli huius coram deo tuo non possumus resistere illis: quoniā deus eorū defendit illos: et eximus in obprobrium universe terre. Et factum est cū cessasset loqui achior: omnes circumstantes cū ceperūt clamare: ita ut tota multitudo eorum dicerent ad invicem. Quid est hoc quod locutus est achior: qui dicit quia populus iste est progenie caldeorum. Hic primū in mesopotamia habitavit: quoniā noluerūt sequi deos patrū suorū qui erāt in terra caldeorum. Deserentes itaq; ceremonias patrū suorū que in multitudine deorū erāt unū deum celi voluerūt: qui ⁊ preceptis eis ut egrederent inde: et habitarent in carran. Cūq; operuisset omnem terrā fames: descendērūt in egiptum: illicq; per quadringentos annos fuerūt multiplicati sunt: ut dinumerari eorū nō posset egrediens. Cūq; gravaret eos rex egipti amp in edificationibus urbiū suarū in luto et latere subiugasset eos: clamaverūt ad dōm suū et percussit totam terrā egipti plagis varijs. Cūq; recessisset eos egipti a se ⁊ cessasset plaga ab eis ⁊ iam eos vellent capere ⁊ ad suum servitiū revocare fugientibus hijs deus celi mare aperuit: ita ut huic inde aque quasi murus solidarentur: et isti pede sicco fundū maris perambulando trānsierūt. In quo loco dū innumerabilis exercitus egiptiorū eos persequeretur: ita aquis cooptus est: ut nō remaneret vel unus qui factum posset nūciare. Egressis etiam mare rubrum deserta sina montis occupavit: in quibus nunq; homo habitare potuit: vel filius hominis requievit. Illic fontes amari obdulcati sunt eis ad bibendum: ⁊ per annos quadraginta

internecis et sine victuale: et sine preliis arcis pugnis? Et rego aguscat achior quoniā fallit nos. Ascendamus in montana: et cū capti fuerint potentes eorum tunc cū eisdem gladio transfiet habitur: ut sciant omnes gentes quoniam nabuchodonosor deus terre est: et preter ipsum alius non est. vj

Factum est autem cū cessasset loqui indignat holofernes uthe mente dixit ad achior. Quomō prophetasti nobis dicens q gens isti defendatur a deo suo: ut obtundam tibi quoniā nō est deus nisi nabuchodonosor: cū percusserim? eos omnes sicut hominē unū: tunc et ipse cum illis assimilorum gladio interibis: et omnis isti cū ydiome disparet: et phabis quoniam nabuchodonosor dominus sit universe terre. Tunq; gladius militie mee trāsiet per latera tua: ⁊ vulnerātus ades inter vulnerātos israhel: et nō respirabis ulta donec exterminetis cū illis. Porro aut si phetia tuam veritā existimas nō conundat vultus tuus: et pallor qui faciem tuā obtinet abscedat a te: si verba mea hec putas implerī nō posse. Et aut noveris q̄a simul cū illis hec experieris: ecce et hac hora illorū ipso scraberis: ut dū dignas mei gladij penas exceptane: ipse simul ulcisci subiaceas. Tūc holofernes precepit seruis suis: ut comprehenderent achior et ducerent eum in bethuliā: et traderent eū in manus filiorū israhel. Et accipientes eū servi holofernis protulerūt q campestria: sed cum appropinquassent ad montana exercitū ortā eos fundibularij. Illi aut diuerentes a latere montis ligaverunt achior ad arborem manibus et pedibus: et sic vinctum de relictis dimiserūt eum: ⁊ reversi sunt ad dōm suum. Porro filij israel descendentes de bethulia venerūt ad eū. Quem solventes duxerūt ad bethuliā: atq; in medio ipli illum statuerūt percutiendi sūt. quid rem esset q illum vinctum allij reliquissent. In diebus illis erant illic principes ozias filius micha de tribu symeon: et charmi qui et gothoniel. In medio itaq; seniorū et in cōspectu omū achior dixit omnia que locutus fuerat ab holoferne interrogantes: et qualiter ipse holofernis voluisset preter hoc verbū inferre eis: et quēadmodum ipse holoferes iratus fuisset cū israhelitis hac de causa tradi: ut dū vinceret filios israel: cū et ipsum achior dimetis inirat supplicijs interire. preter hoc q̄ dixisset: deus celi defensor eorū est. Cunq; achior unūsa hec peposuisset: omnis ipse cecidit in facie ad terrā dūm: et omnū lamentatione et fletu unanimes ores suas dūo effuderūt dicentes. Domine deus celi et terre intuere superbiam eorū ⁊ respice ad nostrā humilitatē ⁊ facie sanctorū tuorū attende: et ostende quoniā non dereliquis presumentes de te: et presumētes de te et de sua virtute gloriantes humilias. Finito itaq; fletu: ⁊ per totū diem oratione ipsorū completa: consolati sunt achior dicentes. Deus patrum nostrorū cui tu virtute predicasti. ipse tibi hāc dabit vicissitudinē: ut eos magis cū interitū videas. Cū vero dūs deus noster dederit hanc libertatem seruis suis: sit et tecum deus in medio nostri: ut sicut placuerit tibi ita cū cūctis omnibus cōversis nobiscū. Tunc ozias fundo concilio suscepit eū in domū suam: et fecit cenā magnam. Et vocatis omnibus presbiteris simul tepleto iejunio refecerūt. Postea vero

conuocatus est omnis plebs: et per totā
noctem intra ecclesiam deauerunt: pe-
tentes auxilium a deo israhel. VII
Holofernes aūt altera die ꝓcepit
exercitibus suis: ut ascenderent
contra bethuliā. Erant aūt pedites bel-
latorum centum iuginti milia: equites
uiginti duo milia: ꝑ separationes
uirorū illorū quos occupauerat capti-
uitas: et adduxerat de quinquies x
urbibus uniuersis innumeris. Omnes
paraueruit se parere ad pugnā · ora
filiorū israel: et uenerunt per repidinem
mōtis usq; ad apicem qui respicit su-
per dothaim a loco qui dicit belma-
usq; ad chelmon qui est ora esdrelon.
Filij aūt israhel ut uiderūt multitudi-
nem illorū prostrauerūt se sup terram
mittēs cineres sup capita sua: unani-
mes orantes ut deus israel misericordiā
suā ostenderet sup populum suū. Et
assumentes arma sua bellica: fecerūt
per loca q̄ angusta iniuncta erant
dirigēt iuxta montuosa: et erāt custo-
dientes ea tota die et nocte. Porro ho-
lofernes dū circuit p̄ gyrum · reperit
q̄ fons qui influebat aquedductū illorū
a parte australi extra ciuitatem dirige-
re: et incidi ꝓcepit aquedductum illorū.
Erāt autē nō longe fontes a muris
et quibus furtim videbāt haurire
aquā: ad refocillādum potius quā
ad potandum. Sed filij ammon et
moab accesserūt ad holofernem dicen-
tes. Filij israel nō in lancea nec in sagit-
ta cōfidūt: sed mōtes deseruerūt illos:
et munierūt illos colles in precipitio
constituti. Vt ergo sine congressione
pugne pōnis superare eos pone custo-
des fontium ut non haurianāt et sic:
et sine gladio interficies eos: uel cere
fatigari eadem ciuitatem suam quā
putant in mōribus positam superari
non posse. Et placuerūt uerba hec coā
holoferne et coā satellitibus eius: et con-
stituit per gyrum centenarios per sin-
gulos fontes. Cūq; ita custodita per
dies triginti fuisset replera · defecerunt
reserue a collectiones aquaē omnibus
inhabitantibus bethuliā: ita ut non
esset intra ciuitatem unde saciarentur
uel una die: quoniā ad mensurā dāba-
tur ꝑ̄ aqua quotidie. Tūc ad ozi-
am congregati omnes uiri feminaq;
iuuenes a parauli · omnes simul una
uoce dixerūt. Judicet deus inter nos
et te: quoniā fecisti in nos mala · nu-
lens loqui pacē cū assiriis: et ꝓter
hoc tradidit nos deus in manibus
nostris. Et ideo non est qui adiuuet: cum
prosternamur ante oculos eorū in sti
a ꝓfitione magna. Et nūc cōgregate
uniuersos qui in ciuitate sunt: ut hōte
tradamus nos omnes ꝑ̄ ꝓ holofernis.
Melius est nos ut captiui tradamur
dōno uiuētes: quā moriamur et sim
obprobriū omni carni: cū uideamus
uxores nostras et infantes nōs mo-
ri ante oculos nostros. Contestamur
hodie celū a terrā et deū patrū nostrorū
qui ulciscūt nos secundū peccā nostra
ut iam tradatis ciuitatem in manū
militie holofernis: ut sic finis noster
breuis i ore gladij: qui longior effici-
tur in ariditate sitis. Et cum hec dixis-
sent: factus est fletus et ululatus ma-
gnus in ecclesia omnibus: et ꝑ multas
horas una uoce clamauerunt ad deū
dicentes. Peccauimus cū patribus nris:
iniuste egimus: iniquitatem fecimus.
Tu quia pius es miserere nostri · et in
nos flagello uindica iniquitates no-
stras: et noli tradere cōsentientes ꝑ̄ ꝓ
qui ignorat et: ut nō dicāt inter gēes

ubi est deus eorū. Et cum fatigati hijs
clamoribus et hijs fletibus lassati fui-
issent: exsurgens ozias in fletibus lacri-
mis dixit. Eqo animo estote fres: ex-
hos quinq; dies expectemus a domi-
no misericordiā. Forsitan enim indi-
gnationem suā abscōdet: et dat gloriā
nomini suo. Si aūt trāsactis quinq;
diebus non uenerit adiutorū: facie-
mus hec uerba q̄ locuti estis. VIII
Et factum est cū audisset hec uer-
ba judith uidua · que erat filia
merari · filij ꝓ filij ioseph filij ozie fi-
lij elai filij iamnor · filij gedeon filij
raphim filij achiob filij melchie filij e-
nam filij nathanie filij salathiel filij
israel filij ruben: et uir eius fuit ma-
nasse: qui mortuus est in diebus messis
ordeacē: instabat enim sup alligātes
manipulos in cāpo et uenit ad sup
caput eius: et mortuus est in bethulia
ciuitate sua et sepultus ē illic cū pari-
bus suis. Erat aūt iudith relicta eius
uidua iam annis tribus et mensibus
sex. Et in superioribus domus sue fe-
cit sibi secretū cubiculū in quo cū puel-
lis suis clausa morabāt: et habens
sup lumbos suos silicium · ieiunabat
omnibus diebus uite sue: ꝑ̄ sabbata
et uromenias · festa domus israel. Erat
aūt elegāti aspectu nimis: cui uir suus
reliquerat diuitias multas et famili-
am copiosam: ac possessiones armen-
ōs boum et gregibus ouiū plenas. Et
erat hec in omnibus famosissima:
quoniā timebat dominū ualde: nec
erat qui loqueret de illa uerbū malū.
Hec itaq; cū audisset quoniā ozias
promisisset ꝓ trāsacto quinq; die tra-
dere ciuitatem: misit ad prebiteros
chabri a charmi. Et uenerunt ad illā:
et dixit illis. Quod est hoc uerbum in
quo cōsensit ozias · ut tradat ciuitatē
assiriis: si intra quinq; dies nō uenerit
uobis adiutorū? Et qui estis uos
qui tentatis dōm? Non ē iste sermo
qui misericordiā prouocet: sed potius
qui iram excitet · et furorem accendat.
Posuistis uos tem? misericordis do-
mini: et in arbitrio uestrō dirui consti-
tuistis ei. Sed quia patiens dōs est · in
hoc ipso penitentiamus: et in dulcedinē
eius lacrimis postulemus. Sic enim
quasi tempo deus sic cōmunabit: nequ
sicut filius hominis ad iracundiā in-
flammabitur. Et ideo humiliemus
illi animas nras: et in spiritu ꝓstrati
humiliato · seruientes illi · dicamus flen-
tes dōo · ut secūm voluntatem suam fic
faciat nobiscū ero misericordiā suā:
ut sicut cōtribuit est cor nostrū in su-
perbia eorū ita etiā de nostra humili-
tate gloriemur: quoniā non sumus
secūd peccata parū nostrorū qui dere-
liquerunt deum suū · et adorauerūt de-
os alienos: ꝑ quo scelere dati sunt in
gladium · et in rapinā · a in cōfusione
inimicis suis. Nos aūt alterū deum
nesciimus ꝑ̄ ipm. Exaudi? humiles
consolationē eius · et exquirit sangui-
nem nostrū de afflictionibus inimicor
nostrorū: et humiliabit omnes gentes
quecunq; in surgūt ora nos: et facies
illas sine honore dōs deus noster. Et
nunc scatere quoniam nos qui estis
prebiteri in ꝓlo dei · et ex nobis pende
anima illor: ad eloquiū eōm corda
eor erigūt: ut memores sint quia tem-
pati sunt patres nostri · ut ꝓbarentur
ē uere colerent deū suū. Memores esse
debent quomodo pater noster abra-
ham tentat? est · et ꝑ multas tribula-
tiones probatus · dei amicus effectus
est. Sic ysaac · sic iacob · sic moyses · et

omnes qui placuerunt deo · per multas
tribulationes transierunt fideles. Illi
autem qui temptationes nō sustuerunt
cum timore dñi · et in patientia sua et
improperiū murmurationis sue ora
dñm ptulerunt · exterminati sunt ab ex
terminatore · et a serpentibus perierunt.
Et nos ergo nō ulciscamur nos pro
hijs que patimur · sed reputates penas
nostras hec ipsa suppliciā minora esse:
flagella dñi quasi seruī q̄ corripimur
ad mundationē et nō ad pdictionē
nostrā cecidisse credamus. Et dixerūt
illi ozias et presbiteri. Omnia que lo
cuta es vera sunt · et nō est in sermoni
bus tuis ulla reprehensio. Sunt ergo
ora p nobis: quoniam mulier sancta
es · et timens deū. Et dixit illis iudith.
Sicut nō poui loqui di esse · ita quod
fecerit dispositum placuit si ex
deo est · et orate ut firmū faciat deus
consiliū meū. Stabitis vos ad portā
nocte ista · et ego egrediā cū abra mea:
et orate ut sicut dixistis in diebus quin
que respiciat dñs ppm suū israel. Vos autē
nolo scrutemini actū meum · et usq; dū
nunciem vobis · nil aliud fiat nisi o
ratio pro me ad dñm deū nostrū. Et
dixit ad eā ozias princeps iude. Vade
in pace · et dñs sit tecū in ultionē inimicō
rū nōrū. Et reuertentes abierunt.

Quibus abscedentibus · iudith in
gressa est oratorū suum · et in
duens se cilicio posuit cinerē super ca
put suū · et psternens se dño clamabat
ad dñm dicens. Domine deus pris
mei simeon · qui dedisti illi gladium
in defensionē alienigenarū qui viola
tores egerūt in coniugatione sua
et denudauerūt femur virginis · et con
fusionem · et dedisti mulieres illorū in
pdam · et filias illorū in captiuitatē · et
omnē predā in diuisionem seruis suis
qui zelauerūt zelum tuū · fuisti qui
so te dñe deus meus mihi vidue. Tu
enim fecisti priora · et illa post illa co
gitasti · et hoc factum est · quē ipse voluisti.
Omnes enim vie tue parate sunt · et
tua iudicia in tua prudentia posuisti.
Respice castra assiriorū nunc · sicut nūc
castra egiptiorū videre dignatus es:
quando post seruos suos armati cur
rebāt · confidentes in quadrigis et in
equitatu sui · et in multitudine bellato
rum. Sed aspexisti sup castra eorū · et
nebre fatigauerūt eos. Tetuit pedes e
orum abissus · et aque operuerūt eos.
Vt fiant et illi dñe · qui confidunt in
multitudine sua · et in curribus suis · et i
equitis · et in sagittis suis · et in lancea
gloriantur · et nesciunt q̄a tu ipse es deus
noster qui conteris bella ab initio · et do
minus nomen est tibi. Erige brachiū
tuū sicut ab initio · et allide inimicos
eorum in virtute tua. Lædat virtus e
orum in iracundia tua · qui promiserūt
se violare sancta tua · et polluere tabe
naculum nominis tui · et dicere gladi
o suo cornu altaris tui. Fac domine
ut gladio proprio eius superbia ante
punctur. Capiatur laqueo oculorum
suorū in me · et percutiō eū et labijs ca
rnis mee. Da michi i animo constantiā
ut contemnā illum · et virtute ut ter
ream illum. Erit enim hoc monumē
tū nominis tui · cū manus femine de
iecerit eum. Non enim in multitudine
est virtus tua dñe · neq; in equis vi
ribus voluntas tua. Fuit superbi ab initio
o placentes tibi · sed humilis et man
suetorū semper tibi placuit deprecatio.
Deus eterorum creator · aquarū et dñs
totius creature · exaudi me miseram de
precantē · et de tua misericordia fiduciantē.

stamento domine testamenti tui · et
da verbum in ore meo · et i cor de meo
consilium corobora · ut domus tua
in sanctificatione tua permaneat · et
omnes gentes agnoscant quia tu es
deus et non est alius preter te.

Factum est autē cū cessasset clama
re ad dominū · surrexit de loco
in quo iacuerat pstrata ad dñm. Vocauit
q̄ abram suū · et descendis in do
mum suā · abstulit a se cilicium · et exuit
se vestimētis viduitatis sue. Et lauit
corpus suū · et unxit se unco optimo:
et discriminauit crinem capitis sui · et
imposuit mitrā super caput suū · et indu
it se vestimentis iocunditatis sue.
Et induit sandalia pedibus suis · al
sumpsitq; dextraliola · et lilia · et mauri
ces et armilas · et omnibus ornamētis
suis ornauit se. Cui etiā dñs contulit
splendorem · quoniā omnis ista com
positio non ex libidine · sed ex virtute
perficiebat. Et idco dñs hanc in illam
pulchritudinē ampliauit · ut incom
parabili decore omnium oculis appa
reret. Imposuit itaq; abre sue alcopā vi
ni · et vas olei et polentā et lapades · et
panes et caseum · et proseta et. Cum q;
venisset ad portas ciuitatis · inuenerunt
expectantem ozāā · et prebiteros ci
uitatis. Qui cū vidissent eam · stupen
tes mirati sunt nimis pulchritudinē
eius. Michi tamē intercogātes eam:
dimiserūt transire dicentes. Deus pa
tum nostrorū det tibi gratiā · et omne
cōsilium cui cordis tui virtute corro
borat · et glorietur sup te israel salem · et
sit nomen tuū in numero sanctorum
et iustorū. Et dixerūt hij qui illic erant omnes
una voce fiat fiat. Iudith vero
orans dñm · transiuit portas · ipsa et
abra ejus. Factū est autē cū descendere
montem circa ortū diei · occurrerunt ei
exploratores assiriorū · et tenuerunt eā
dicētes. Vnde venis · aut quo vadis?
Que respondit. Filia sum hebreorū. Ide
o ego fugi a facie eorū · quoniā futurū
agnoui ut detur vobis in depredatio
nem · pro eo q̄ cōtemnentes vos noluerunt
vlro tradere ipsos · ut inuenirent misericordiam in cōspectu vestro.
Ideo et causa cogitaui mecum dicens.
Vadam ad faciem principis holofernis ut indicē illi secreta illorū · et ostendam illi quo aditu possit obtinere cō
ita ut nō cadat vir unus de exercitu eius.
Et cū audissent viri illi verba ei · con
siderabāt faciem eius · et erat in oculis
eorū stupor · quoniā pulchritudinem
eius mirabātur nimis. Et dixerūt ad
eam. Cōfestim animā tuā · eo q̄ tale
reperisti consiliū ut descenderes ad do
minū nostrū. Hoc autē scias · quoniā
ei stercis in conspectu eius bene tibi fa
ciet · et eris gratissima i corde eius. Du
xerūtq; illam ad tabernaculū holofernis · nunciantes eam. Cumq; introisset
ante faciem eius · statim captus est in
suis oculis holofernes. Dixerūtq; ad
eum satellites eius. Quis contemnat
ppm hebreorū qui tam decoras mulie
res habet · ut nō pro hijs mereto pu
gnare ordinet eos debeat? Videbis itaq;
iudith holofernem sedentem in conui
vio · qd erat ex purpura et auro · et smara
gdo · et lapidibus pretiosis intexum · et
cū sancte ad? intendisset · adorauit eū
prostrates se sup terrā · et eleuauerūt eā
serui holofernis in thorō suo.

Quam holofernes dixit ei. Eructa
animo recto et noli timere in corde
tuo · quoniā ego nūquam nocui viri
qui voluit seruire nabuchodonosor re
gi. Populus autē tuus si nō despexisset

ur: nō alleuabitur lancea mea super
eū. Nunc autē dic michi qua re causa
recessisti ab illis: et placuit tibi ut ve-
nires ad nos. Et dixit illi iudith. Audi
me verba ancille tue: quoniā si feceris
secundum verba ancille tue: perficiam mu-
tatione dōm tuō. Vivit enī nabuchodo-
nosor rex terre: et vivit virtus eius que
est in te ad correptionē omniū anima-
lium terrenōrū: quoniā nō solū homi-
nes seruient illi p te: sed et bestie agri
obtemperābūt illi. Sūtiāt enī animi tui
industria: omnibus gētibus: a iudicatū est
diuū seculo quoniā tu solus bonus es per
totū ea in omni regno nō: a disciplina
tua omnibus prouinciis predicāt. Sed
hoc latet qd locus est achior: nec illud
ignorat: qd ei multoties narrāte. Con-
stat tui deū nostrū sic peccatis offensū:
ut mādauerit per phetas suos ad po-
pulum: vt tradat eum pro peccis suis.
Et quoniā fecerūt se offendisse deū suū
filij israel: tremuit cuncta ipsos e. Iusu
per etiam fauces inuasit eos: et ab ar-
dētate aque: iam inter mortuos com-
putantur. Denīq hoc ordinātur in
perficiant pecora sua et bibāt sangui-
nem eorū: et sancta dōi sui que pepit
deus nō contingi in summo uno et
oleo. Hec cogitauerūt in mente: et vo-
lunt cōsumere: que nec manibus debe-
rēt cōtingere. Ergo quoniā hec fecerūt:
tradēt eos in predationē habitare
ego ancilla tua cognoscens fugi ab il-
lis: et misit me dōs hec ipa nunciare
tibi. Ego enī ancilla tua deū colo cētā
nunc apud te: et egrediē ancilla tua: et o-
rabo dōm: et dicet michi: quādo eis
reddet penā suam: et veniens nūciabi
tibi: ita ut ego adduā te per medium
ierusalem. Et habebis omnem plebē
israel sicut oues quibus nō est pastor:
et nō latrabit vel unus ex ea te: quoni-
am hec michi dicta sūt per prouidentiā
dei. Et quoniā tradita est illis deo: hec
ipsa mihi fuit nunciare tibi. Placue-
runt autē omnia verba hec coram ho-
loferne et coram pueris eius: et mirata
sunt ad sapientiā eius: a dicebāt alter
ad alterum. Non est talis mulier sup
terram in aspectu in pulchritudine et
in sensu verborum. Et dixit ad illā ho-
loferne. Benefecit deus qui misit te an
te populū: ut des illum tu in manibus no-
stras. Et quoniā bona est promissio
tua: si fecerit michi hoc deus tuus erit
et meus deus: et tu in domo nabucho-
donosor magna eris: et nomen tuum
nominabitur i universa terra. xiij

Tunc iussit eam introire ubi repo-
nēbāt thesauri eius: et iussit il-
lic manere eā et constituit quid daret
illi de cōuiuio suo. Cui respondit iudith
et dixit. Nunc nō poterō mādūcare ex
his que michi ēpōsita sūt: ne veniat
super me offensio. Ex his autē q michi
dētuli mandūcabo. Cui holoferne
ait. Si defecerint tibi ista que tecū tu-
listi: quid faciēs? ubi? Et dixit iudith.
Vivit anima tua dōe meus: quoniā
non tendet dōnia hec ancilla tua: do-
nec faciat deus in manu mea hec que
cogitaui. Et induxerūt illā seruī eius
in tabernaculū: quo ēpōnebat: et pōsit
dum introiret ut dormiret a cōpia no-
cte: et ante lucem egredi facias ad ora-
tionem et deprecandi dōm. Et precepit
cubicularijs suis ut licet placeret illi
egredi et introire ad adorādum dōm
suum per totū. Et erant noctes in
uallem bethulie: a baptisabat se in fon-
te aque. Et ut ascendens orabat dōm
deū israel ut dirigeret viam eius ad vin-
dicandam plebē suā. Et introiens mūda

manebat in tabernaculo usq dum ac-
ciperet cibum suū in vesperū. Et factū e
quarta die. Holoferne fecit cōtā seru-
is suis: et dixit ad vagao eunuchū.
Vade et suade hebreā illā ut sponte
consuetat habitare mecū. Sedum est
enim apud assirios si femina irridet
mecū agendo ut in omnis ab eo trans-
eat. Iuit introiuit vagao ad iudith
et dixit. Non veneatur bona puella in
ire ad dōm meū ut honorificetur
ante faciem eius: a manducet cum eo
et bibat vinum in iucūditate. Cui iu-
dith respōdit. Que ego sum ut contra-
dicam dōo meo? Omne qd erit aute
oculos eius bonū et optimū faciam.
Quicquid autē illi placuerit hec michi
erit optimū omnibus diebus vite mee. Et
surgens: a ornauit se vestimēto suo: et
ingressa stetit ante faciē eius. Ecce autē
holoferne concubuit et erat tui ar-
dens i cōcupiscentia eius. Et dixit ad
eam holoferne. Bibe nūc: a accumbe
in iucūditate: quoniā inuenisti grati-
am cōrā me. Et dixit iudith. Bibam
dōe: quoniā magnificata est anima
mea hodie per omnibus diebus meis.
Et accepit et mādūcauit et bibit cōtā
ipso ea que paraurat illi ancilla eius.
Et incidūs factus est holoferne ad
eam: bibitq; uinū multū nimis quan-
tum nūquā biberat i vita sua. xiiij

Et factū ero facti est festinauerunt
seruī illius ad hospitia sua: et con-
clusit vagao ostia cubiculi: a abiit. Et
erat aut ipse fatigatus a uino. Erat
q iudith sola in cubiculo. Porro ho-
lofernes iacebat i lecto nimia ebrietate
sopitus. Dixitq; iudith puelle sue: ut
stare foras ante cubiculū: a obseruare.
Dixitq iudith ante lectum: deinde cū
lacrimis et labiorum motu i silentio
dicēs. Confirma me dōe deus israel:
et respice in hac hora ad opera manu-
um meārū: ut fiat: quemadmodū iheruſalē
ciuitatem tuā exigas: et hoc nū tempus
per te posse fieri cognouī plenam. Et cū
hec dixisset: accessit ad columnā que e-
rat ad caput lecti ei: et pugionem
eius qui in ea ligatus pendebat exsol-
uit. Cumq; eum ad ferre illū: apprehen-
dit cōmā capitis eius: et ait. Confirma
me dōe deus in hac hora. Et percussit
bis in ceruicem eius: et abscidit caput
eius: a abstulit canopeum eius a colu-
mnis: et euoluit corpus eius truncū. Et
post paululū exiuit et tradidit caput ho-
lofernis ancille suē: et iussit ut mitte-
ret illud in peram suā. Et egressē due se-
cundum consuetudinē suā quasi ad
orationē: et trānsierūt castra: et gyrāto
uallem ascēdūt ad portā ciuitatis. Et
dixit iudith a longe custodibus muro-
rum. Aperite portas quoniā nobiscū
est deus: qui fecit vindictā in israhel. Et
factū est cū audissent viri vocem eius:
vocauerūt presbiteros ciuitatis. Et
occurrerūt ad eam omnes: a minimus
usq; ad maximū: quoniā spērauerūt
eam iam nō esse venturā. Et accendē-
tes luminaria congregauerūt circa eā
omnes. Illa autē ascendens in eminen-
tiorem loci: iussit fieri silentiū. Cumq;
omnes tacuissent: dixit iudith. Laude
te dōm deū nostrū qui nō deseruit spe
rantes in se: et in me ancillā suā: ad-
implēt misericordiā suam: quā pro-
misit domui israel: et interfect in ma-
nu mea hostem plebis sui in hac nocte.
Et protulit de pera caput holoferne:
ostendit illis dicens. Ecce caput holo-
fernis principis militiē assirios. Et ecce
canopeum eius in quo recumbebat in
ebrietate sua: ubi et percussit manū feminē

percussit illū dñs deus nostr. Et iuit
aūt ipse dominus quoniam custodi
uit me angelus eius et hinc autem ꝛ
ibi cōmorantur et inde huc reuertu
tur: non pauit me dñs ancillam
suam coinquinari: sed sine pollutione
peccati reuocauit me vobis gauden
tem in victoria sua in salutione mea
in liberatione vestra. Cōfitemini illi
omnes quoniā bonus: quoniā in se
culum misericordia eius. Vnūs aūt
adorāns dñm dixit ad eam. Bene
dixit te dñs in virtute sua: qui per ad
nihilū redegit inimicos nros. Por
ro ozias princeps pli israhel dixit ad
eam. Benedicta es tu filia a dño deo
excelso pre omnibus mulieribus super
terrā. Benedictus dñs qui creauit cēli
et terrā: qui te direxit in vulnera capi
tis principis inimicorū nostrorū: quia
hodie nomē tuū ita magnificauit: ut
nō recedat laus tua de ore hominū
qui memores fuerint virtutis domini
in eternū: pro quibus non pepercisti a
nime tue pre angustias et tribulati
onem generis tui: sed subuenisti ruine
ante conspectū dei nostri. Et dixit omē
populus fiat fiat. Porro achior vbi ca
pitis venit. Et dixit ei. Deus israel tui
testimonii dedisti qd vindicasti se de
inimicis suis: ipse caput omnium inter
fectorū incidit in hac nocte in manu
mea. Et ut probes quia ita est ecce ca
put holofernis qui in cōcupiscentia super
bie sue deum israel contempsit: ꝛ abi in
eum minabatur dicens: ei capitis
sicut populū israel gladio perforari
precipiā latera tua. Vnūs aūt achior
caput holofernis angustiatis p pauci
re reddit i faciem sua sup terrā: et stu
pefactus est animo eius. Postea vero quam
resumpto spiritu receptis ꝛ: iudit ab
pedes eius: et adorauit eā ꝛ dixit. Be
nedicta tu a deo tuo in omni tabernā
culo iacob: quoniam in omni gente
que audierit nomen tuum magnifi
cabitur super te deus israhel. xiii

Dixit aūt iudith ad ciues pplm.
Audite me fratres. Huic pendite
caput hoc super muros nostros: et e
rit cum egrediēr sol: accipiat vnusquisq;
arma sua et egrediamini impetu: non ut
descendatis in planum sed quasi impe
tum faciatis. Tūc exploratores necesse
erit ut fugiant ad pugnantes suum
egredientium ad pugnā. Cūq; ducis
eorū commouerint ad tabernaculū ho
lofernis ꝛ inuenerint eū trunci in suo
sanguine volutantē: deinde sup eos ri
nant. Cūq; agnouerint fugere eos ire
post illos fortiter: quū dñs conterit eos
sub pedibus vestris. Tunc achior vides
virtutem quā fecit deus israhel: eliso
gentilitatis nuū tradidit deo: et circumci
dit carnem ꝓputij sui: et appositus est
ad plm isr: et omnis sucessio generis
eius: usq; in hodiernū diem. Ille
aūt ut audis est dixit: suspendit sup
muros caput holofernis: accepitq; u
nusquisq; vir arma sua: et egressi sūt
cum grandi strepitu ꝛ vlulatu. Quod
videntes exploratores: ad tabernacu
lum cucurrerūt. Porro hi qui in tabe
naculo erant venientes et aure ingressi
cubiculi perquirere: gerendi gratia
in quietudine aere molebātur: ut nō
ab egrotantibus sed a somnientibus holo
fernis vulgiare. Nullus enim aude
bat cubiculū virginis allegiare pulsan
do aut eirando aperire. Sed ei venis
sent eius duces ac tribuni et vniuersi
maiores exercitus assirior: dixerūt ci
bicularijs. Ignorat et egredit illi: qui
niam egressi muros de castrorū suis

nulli sūt, provocare nos ad prelium. Tūc
ingressus vagat cubiculū eius fiert
aure cervicā ꝛ plausum fecit manibus
suis: suspicabāt eū illi esse iudith dor
mire. Sed cū nullū motū iacentis fecis
sent aurū capere accessit primans ad
cervicā: et cecidēs eam vidit ad aures
ablēs capite holofernis i suo sangui
ne cadaverū iacere suy terrā: exclama
uit voce magna cū fletu et scidit vesti
menta sua. Et ingressus tabernaculū
iudith nō inuenit eā. Et exiuit foras
ad plm et dixit. Vna mulier hebrea
fecit confusionem in domo regis na
buchodonosor. Ecce enim holofernes
iacet in terra et caput eius nō est i illo.
Vt dum audissent principes virtutis
assiriorum: fecerūt omnes vestimen
ta sua: ꝛ intollerabilis auror ꝛ tremor
redit sup eos: et turbati sunt animi
eorū valde. Et factū est clamor i compa
rabilis i medio castroū eorū. xiv

Cūq; omnis exercitus decollati
holofernis audissent fugere meus
et consilium ab eis: et solo timore et
metu agitari fuge presidium sumūt:
ita ut nullus loquatur cum proximo
suo: sed vicinato capite relicis omni
bus eadem festinabāt hebreos quo
armatos sup se venire audiebāt: fugi
ūnt per vias campoꝝ ꝛ planicies col
lium. Videntes itaq; filij israhel fugi
entes retro sunt illos: deceidentesq;
dangentes nobis et vlulantes post i
plos. Et quoniā assiri nō adunati i
fugam ibant precipites: filij aūt isra
hel vno agmine plerumq; debilita
bant omnes quos inuenire poterāt.
Misitq; ozias nuncios per omnes ci
uitates et regiones israhel. Omnis
itaq; regio omnesq; vrbes eiusdem in
uentam armatam misere post eos:
et perceuti sunt eos in ore gladij quo
usq; peruenire ad terminum finiū
suorum. Reliqui autem qui erant in
bethulia ingressi sūt castra assiriorū:
et prēdā quā fugientes assiri reliqui
rant abstulerunt: ꝛ omnia sunt val
de. Filij ergo qui vidores reuersi sūt ad
bethuliam: omnia quecq; erant illorū
abstulerunt secū: ita ut nō esset numer
us in pecoribus in iumentis et vniuer
sis mobilibus eor: ut a minimo usq;
ad magnum diuites fierent de
spoliationibus eor. Joachim aūt sum
mus pontifex de iherusalē venit in be
thuliam cū vniuersis presbiteris suis:
ut videret iudith. Quē cū esset ad illū
benedixerunt illā omnes una voce di
centes. Tu gloria iherusalem tu letitia
israhel: tu honorificentia pli nostri:
quia fecisti viriliter et confortatum est
cor tuū eo qd castitatem amaueris et
post virum tuū alterum nesciris: ideo
et manus dni confortauit te et ideo e
ris benedicta in eternū. Et dixit omis
populus fiat fiat. Per dies aūt triginta
vix collecta sunt spolia assiriorum
a plo israhel. Porro aūt vniuersa q;
holofernis peculiaria fuisse probata
sunt: dederūt indith in auro et argen
to et vestibus et gemmis et omni sup
pellectili: et tradita sunt omnia illi a
populo. Et omnes pli gaudebant
cum mulieribus et virginibus ꝛ iuue
nibus i organis ꝛ cytharis. xvi

Tunc cānauit canticū hoc dño in
dith dicēs. Incipite dño in tym
panis cātate dño in cymbalis: modu
lamini illi psalmū nouum exaltate et
inuocate nomen eius. Dominus con
cercens bella dño nomen est illi: qui po
suit castra sua in medio populi sui: ut
eriperet nos de manu omnium inimicorū

nostrorum. Ej mitte aliur ꝗ montibus
ab aquilone in multitudine fortitudi-
nis suę: cuius multitudo obtexerit vi-
ventes ꝗ equi eorꝫ cooperuerit valles.
Dixit ꝗ incendium fines meos: ꝗ iuve-
nes meos peribunꝫ gladio: infantes
meos dare in prędā: ꝗ virgines in ca-
pituitatē. Dominus aūt omnipotens
nocuit eum: et tradidit eū in manus
feminę: et cōfudit eū. Nam eū cecidit
potens corā ꝗ iuvenibus: nec filij vrani
prostrauerunt eū nec excelsi gigātes impe-
tuerūt se illi: sed judith filia merari in
specie facieī sue dissoluit eū. Exuit enī se
vestimēta viduitatis: et induit se vesti-
menta lētitie in exultatione filiorū israel.
Unxit faciem suā unguēto: colligauit
crinium suos mitra ad decipiendū
illū. Sandalia eius rapuerūt oculos eius:
pulchritudo eius captiuā fecit animam
eius: amputauit gladio cervicē eius.
Horruerūt pēs constantiā eius: ꝗ mirti
audaciā eius. Iunt vlulauerūt castra
alienorū quādo apparuerūt humiles
mici: arcessitos in sui. Filij puellarum
compunxerūt eos: ꝗ sicut pueros fugi-
entes occiderūt eos: perierunt in filio
a facie dni dei mei: ymnum cantemus
domino: ymnum nouum cantemus
deo nro. Adonai dne magnus es tu
et preclarus in virtute: quem superare
nemo potest. Tibi seruiat omnis crea-
tura tua: quia dixisti ꝗ facta sūt: misisti
spiritū tuum et creata sunt: et nō est qui
resistat voci tue. Montes a fundamē-
tis mouebunt cum aquis: petre sicut
cera liquefiunt aure facie tua. Qui au-
tem timent te magni erunt apud te p
omnia. Ve genti in surgenti sup genus
meū. Dnus eius omnipotens vindi-
cauit i eos: i die iudicij visitabit illos.
Dabit enim ignē ꝗ vermes in carnes
eorum: vrantur et sentiant usq; in
sempiternū. Et factū est post hec: omnis
populus post victoriā venit in hieru-
salem adorare dōm: et mox ut purifi-
cati sunt obtulerūt omnes holocausta
et vota et repromissiones suas. Por-
ro judith vniuersa vasa bellica holo-
causto que dedit illi ypsis: et tamqm
nō ipsa fuisset: posuit i anathema
oblationis. Erat aūt ipsa iocundus
scim sacian sanctos: ꝗ per tres menses
gaudium huius victorie celebrauī est
cum judith. Post dies aūt illos vnus-
quisq; redijt in sua: et judith magnifi-
cata est in bethulia: ꝗ factus est vni-
uersi terre illi. Erat etiam virtus cast-
tatis adiuncta: ita ut nō cognoscere
vicum omnibus diebus vite sue: et quo
defunctus est manasses vir eius. Erat
aūt diebus festis, predens cū magna
gloria. Mansit aūt in domo viri sui
annos centum quinq; et dimisit abram
suam libertam: et defuncta est ac sepul-
ta cum viro suo in bethulia: luxq; il-
lam omnis ypsis diebus septem. Qui o-
mni aūt spatio vite eius non fuit qui
perturbare israel: ꝗ post mortem eius
annis multis. Dies autem vicisse hu-
ius festiuitatis: ab hebreis in numero
sanctorū dierum accipitur: et colitur
a iudeis ꝗ illo ꝗ usq; i presentem die.

Explicit liber judith. Incipit prologus in librum hester.

Librum hester varijs mani-
festatoribus constat esse vi-
tiatū: quē ego de archiuis
hebreorū veluti ab vetusto
verbo reprobus manifestū. Nuē libru
edisse vulgata latinitas hinc inde
verbor limitibus trahit: adeo ꝗ que
ꝗ tempore dni potestās audit: fluid
sitim est scolaribus disciplinis supro

thematē excogitare: quibus verbis uti
potuit qui iniuriam passus est: uel ille
qui iniuria fecit. Vos aūt o paula et
eustochium quoniam ꝗ bibliotheras
hebreorꝫ studuistis intrare: et intelligere
tam certamina comprobastis: tenere
hester hebraicū librum per singla
verba nostram translationē aspicite:
ut possitis agnoscere nec nichil etiam
augmentasse addendo: sed fideli testi-
monio simpliciter sicut in hebreo ha-
bent: historiā hebraicam latine lin-
gue tradidisse. Nec affectamus laudes
hominū nec vituperationes expauesci-
mus: deo enī placere curantes minas
hominū penitus nō timemus: quoniā
deus diligit ossa eorꝫ qui hominibus
placere desideārt: et sedm apostolum
qui cōsumpti sunt seruī christi esse non
possunt. Rursum in libro hester alpha-
betum ꝗ minio usq; ad theta litteram
seruat diuersis i locis: vosters scilicet
septuagita interpretū ordinē pr hec in
sinuare studiosis lectori. Stos enim
iuxta morē hebraicū ordinem, plequi
mā in septuagita editione maluiūt.

Explicit prologus. Incipit liber hester.

In diebus assuerei qui regnauit ab india
usq; ethiopiā sup centum viginti ginti septem
prouincias: quando sedit in solio re-
gni sui: fuit ciuitas regni eius regali
um fuit. Tercio igitur anno imperij sui
fecerat grande conuiuiū cunctis prin-
cipibus et pueris suis fortissimis per
sarum ꝗ medorū inclitis et ducibus pro
uinciarum coram se: ut ostenderet di-
uitias gloriē regni sui ac magnitudi-
nem amp iactantiā potentie sue multo
tempore: centū videlicet et octoginta
diebus. Cūq; impleret dies conuiuij
iuitauit omne ypsu qui inuentus est
in suis a maximo usq; ad minimū:
et iussit septem diebus conuiuiū prepa-
rari in vestibulo horti et nemoris: qd
regio cultu et manu consium erat. Et
pendebāt ꝗ omni parte tentoria aerei co-
loris et carbasini ac iacinthini: sustē-
tata funibus bissinis atq; purpureis:
qui eburneis circulis inserti erāt et co-
lumnis marmoreis fulciebantur. Lec-
tuli q̃ aurei et argentei: stry pauimen-
tum smaragdino ꝗ pario stratū lapi-
de disposita erant: qd mira varietate
pictura decorabat. Bibebant aūt qui
inuitati erant: aureis poculis: et alijs
atq; alijs vasis cibi inferebantur. Vi-
num quoq; ut magnificentia regia di-
gnum erat habundans et copiosū po-
nebatur: nec erat qui volentes cogerē
ad bibendū: sed sic rex statuerat prepo-
nens mensis singulos de principibus
suis: ut sumeret unusquisq; qd uellet.
Vasthi q̃ regina fecit conuiuiū feni-
narum in palatio ubi rex assuerus ma-
nere cōsuerat. Itaq; die septimo cū
rex esset hilarior et post nimia potio-
nem incaluisset mero: precepit mamuā
et bazatha et arbona et bagatha et
abgatha et zarath et carchas septem
eunuchis qui i cōspectu eius ministra-
bant: ut introducerent vasthi reginā
coram rege: posito sup caput eius diade-
mate: ut ostenderet cūctis ypsis et prin-
cipibus eius pulchritudinem. Erat enī
pulcra valde. Que renuit et ad regis
imperiū quod per eunuchos manda-
uerat venire contempsit. Unde iratus
rex ꝗ nimio furore succensus: inquisi-
uit sapientes qui ex more regio semp
ri adhercbāt et illoꝫ sacietat cūcta con-
silio: sciebāt enī leges ac iura maiorum:
erant aūt primi ex primi charsena et
zethar et admatha et tharsis ꝗ mares
et marsana et mamucha septē duces

prelatorum atq; medorũ qui videbant
faciem regis et primi post eum residere soliti erant: cui sententie vasthi regina subiacere que assueti regis imperium nõ per eunuchos mandiuerat facere noluisset. Reprehendit; manucha audientes regem atq; principibus. Non solum regem lesit regina vasthi sed omnes ptos et principes qui sunt in cunctis prouinciis regis assueri. Egredietur enim sermo regine ad omnes mulieres ut contemnãt viros suos ⁊ dicãt. Rex assueros iussit ut regina vasthi introire ad eum et illa noluit: atq; hoc exemplo omnes principũ coniuges prelatorum atq; medorũ paruipendent imperia maritorũ. Unde regis iusta est indignatio. Si tibi placet egrediatur edictũ a facie tua et scribat iusta legi persarũ atq; medorũ quã preterire illicitum est: ut nequaq; vltra vasthi ingrediatur ad regem sed regnũ illius altera que melior est illa accipiat. Et hoc in omne qd latissimũ est prouinciarum tuarũ diuulgetur imperium: ⁊ cũcte uxores tam maiores quã minorum deferant maritis suis honorem. Placuit consilio eis regi ⁊ principibus: fecitq; iusta cõsilio manucha et misit epistolas ad omnes ciuitates prouinciarum regni sui: ut quecũq; gẽs audire et legere poterat diuersis linguis ⁊ linguis esse viros principes ac maiores in domibus suis: et hoc per cunctos ptos diuulgari. ¶

Hijs ita gestis postq; regis assueri indignatio defecerat recordata est vasthi que fecisset uel que passa esset. Dixeruntq; pueri regis ac ministri eius. Querantur regi puelle virgines ac speciose ⁊ mirantur qui considerant per omnes prouincias puellas speciosas et virgines ⁊ adducant eas ad ciuitatem susan et tradant in domũ feminarũ sub manu regi eunuchi qui est prepositus et custos mulierũ regarum: et accipiat mundũ muliebrem ⁊ cetera ad usus necessaria. Et quecũq; inter omnes oculis regis placuerit ipsa regnet p vasthi. Placuit sermo regi: ⁊ ita ut suggesserat iussit fieri. Erat vir iudeus in susis ciuitate vocabulo mardocheus filius iair filij semei filij cis de stirpe iemini qui transtatus fuerat de iherusalem eo tpe quo iechoniam regem iuda nabuchodonosor rex babilonis trãstulerat: qui fuit nutricius filie patris sui edissie que altera nomine vocabat hester et utriusq; parentum amiserat pulcra nimis et decora facie. Mortuisq; patre eius ac matre mardocheus sibi eam adoptauit in filiam. Cumq; peruenisset regis imperium ⁊ iuxta mandatum illius multe pulcre virgines adducerentur susan et egre tradereur eunucho: hester quoq; inter ceteras puellas si tradita est ut seruaretur in numero feminarũ. Que placuit ei et inuenit gratiã in cõspectu illius. Et ꝓcepit eunucho ut accelerare munda muliebre et tradere ei partes suas et septem puellas speciosissimas de domo regis: ⁊ tam ipsam quã pedissequas eius ornare atq; regalare. Nec voluit indicare ei plus ⁊ patriã suam sed mardocheus mãdauerat ei ne de hac re omnino referret: qui deambulabat romidie ante vestibulũ domus in qua erant virgines seruabãtur: curã agens salutis hester et scire volens quid ei accideret. Cum autem venisset tempus singularũ per ordinẽ puellarũ ut intraret ad regem repletis omnibus que ad cultũ mulierum pertinebãt mensis duodecimus peractus: ita dũtaxat ut sex menses oleo unguenti mirrino et alijs sex quibusdam pigmentis et aromatibus vterentur. Ingrediebatq; ad regem quicquid postulasset ad ornatum pertinens accipiebãt et ut eis placuerat: cõposite de vicinio feminarũ ad regis cubiculũ transibat. Et que intrauerat vespere egrediebat mane: atq; inde in secundas edes deducebantur que sub manu saasgazi eunuchi erãt qui cõcubinis regis ꝑsidebat: nec habebat potestatem ad regem vltra redire nisi voluisset rex et eã vocare iussisset et nomine. Euoluto autẽ tẽpore per ordinem instabat dies quo hester filia abiahil patris mardochei quã sibi adoptauerat in filiã debebat intrare ad regem. Que non quesiuit muliebrem cultũ: sed quecũq; voluit egeus eunuchus custos virginum hec ei ad ornatũ dedit. Erat eni formosa valde et incredibili pulcritudine: omnium oculis grauosa et amabilis videbat. Ducta ẽ itaq; ad cubiculũ regis assueri mense decimo qui vocatur thebeth septimo anno regni eius et adamauit eã rex plusquã omnes mulieres: habuitq; graciã et misericordiã coram eo sup omnes mulieres: et posuit diadema regni in capite eius: fecitq; eã regnare in loco vasthi. Et iussit omnibus preparari prenagnificũ conuiuiũ principibus et seruis suis pro coniunctione eius hester. Et dedit requiẽ universis ꝓuincijs: ac dona largus est iuxta magnificentiã principalem. Cumq; ⁊ sedo quereretur virgines ⁊ congregaretur mardocheus manebat ad ianuam regis: necdũq; ꝑdiderat hester patriã et populũ suũ iuxta mandatũ eius. Quicquid eui ille precipiebat obseruabat hester: et ita cuncta faciebat ut eo tempore solita erat quo eã parvulã nutriebat. Eo igitur tẽpore quo mardocheus ad regis ianuã morabatur: irati sunt bagathan et thares duo eunuchi regis qui ianiores erãt et i primo palatij limine residebant: voluerunq; insurgere i regem et occidere eũ. Quod mardocheum non latuit. Hisq; nunciauit regine hester: et illa regi ex nomine mardochei ꝗ ad se rem detulerat. Quesiti est et inuentum: et appensus est vtrq; eorum in patibulo. Et iussit rex ut in libro memoriali scriberetur: ut pro vita sua aliquid retribuerat ei. Mandatumq; est historijs ⁊ annalibus traditum coram rege. ¶

Post hec rex assueros exaltauit aman filiũ amadathi qui erat de stirpe agag: et posuit solium eius super omnes principes quos habebat. Cunctiq; serui regis qui in foribus palatij versabãtur flectebant genua et adorabant aman. Sic enim preceperat eis imperator. Solus mardocheus non flectebat genu neq; adorabat eum. Cui dixerunt pueri regis qui ad foores palatij residebãt. Cur pter ceteros non obseruas mãdatum regis? Cumq; hoc crebrius diceret ⁊ ille nolle audire: nunciauerũt aman sere cupientes vtrum perseuerare in sententia: dixerat enim eis se esse iudeũ. Quod cum audisset aman et reperisset probasset qd mardocheus nõ sibi flecteret genu nec se adoraret: iratus est valde: et pro nichilo duxit in vnũ mardocheum mittere manus suas: audierat enim quod esset genus iudeorum: magisq; voluit omnem iudeos qui erant in regno assueri perdere nationẽ. Mense primo anni vocabulum est nisan: anno duodecimo regni assueri: missa est sors in urnam

que hebraice dicit phur coram aman
quo die et quo mense gens iudeorum de
bere interfici: et egressi menses duode
cimus q̃ vocat adar. Dixitq; aman
regi assuero. Est ipsa per omnes pro
uincias regni tui dispersus ⁊ a se mu
tuo separatus. nouis vtens legibus et
ceremoniis. insuper et regis scita con
temnens: et optime nosti q̃ nõ expe
diat regno tuo ut insolescat per licen
tiam. Si tibi placet decerne ut pereat:
et decem milia talentorum appendam
archariis gazæ tue. Tulit ergo rex anu
lum quo vtebat de manu sua ⁊ dedit
eum aman filio amadati de genere
agag hosti iudeorum: dixitq; ad eũ. Ar
gentum q̃d tu pollicens eum sit: de
ipso age quod tibi placet. Vocatiq;
sunt scribæ regis mense primo nisan
tertiadecima die eiusdẽ mensis: et scri
ptum est ut iusserat aman ad omnes
satrapas regis. et iudices prouincia
rum diuersarũq; gentium. ut quecũq; ges
legere poterant et audire. pro varietate
linguarũ et nomine regis assueri: et lit
tere signate ipsius anulo mittẽ sunt q̃
cursores regis ad omnes ꝓuincias.
ut occiderent atq; delerent omnes iude
os a puero usq; ad senem parvulos ⁊
mulieres. vno die hoc est tertiodecimo
mensis duodecimi qui vocatur adar:
et bona eorum diriperent. Summa auẽ
epistolarũ hec fuit: ut omnes prouincie
forent et pararent se ad diem istum dẽ.
festinabãt cursores qui missi erãt re
gis imperium explere. Statimq; in su
sis propositum edictum regis: et aman
celebrante conuiuium ⁊ iudeis inde
is qui erãt in urbe flentibus.

Quæ cũ audisset mardoche: scidit
vestimenta sua: et induit se sac
co. spargens cinerẽ capiti: et in platea
medie ciuitatis voce magna clama
bat ostendens amaritudinem animi
sui: et hoc eiulatu usq; ad fores pala
tij gradiens. Non enim erat licitum
induti sacco aulã regis intrare. In o
mnibus quoq; prouinciis quibus ar
cis ad q̃ cuiusdẽ regis dogma peneve
rat planctus ingens erat apud iudeos
ieiuniũ. vlulatus. ⁊ fletus. sacco ⁊ cinere
multis pro strato vtentibus. Puelle
aũt suæ puelle hester et eunuchi: nun
tiauerũtq; ei. Quod audiẽs consterna
ta est: et vestem misit ut ablato sacco
induerẽt eam. Quam accipere noluit.
Accitoq; atach eunucho quem rex mi
nistrum ei dederat: precepit ut iret ad
mardochei ⁊ disceret ab eo cur hoc fa
ceret. Egressusq; atach iuit ad mardoch
eum: et inuenit eum stantem in platea
ciuitatis ante ostiũ palatij. Qui indi
cauit ei omnia que acciderat: quomõ
aman promisisset ut in thesauros regis
pro iudeorum nece inferet argenti: et
multaq; edidit q̃d pendebat in suis
dedit ei ut regine ostenderet: ⁊ moneret
eam ut introiret ad regem: et deprecaret
eum pro populo suo. Egressusq; atach
nũciauit hestere omnia que mardoche
dixerat. Que respondit ei: et iussit ut di
ceret mardocheo. Omnes seui regis
et ciues que sub diuine eius sunt noscit
prouinciæ. q̃d siue vir siue mulier non
vocatus introeuerit ad regis intrauer
it. abq; vlla cõdicione statim interfi
ciantur: nisi fuerit ei rex aureũ virgam ad
eum extendẽrit. pro signo clemẽtie. atq;
ita possit viuere. Ego igitur quomõ
ad regem intrare potero: que iam ig
iam diebus q̃ sum vocata ad eum ⁊
Quod cũ audisset mardocheus iussi
mandauit hester dicens. Ne putes q̃d
animã tuam tantum liberes: quia in

domo regis es pre cunctis iudeis. Si
enim nunc fueris ꝓ aliã occasionẽ
liberabũtur iudei: et tu et domus pãs
tri peribis. Et quis nouit vtrũ id ꝛ
o ad regnũ venisti: ut in tali tempore
paratis? Rursumq; hester hec mar
dochei verba mandauit. Vade et
congrega omnes iudeos quos in su
sis reperis: et orate pro me. Non co
medatis et non bibatis tribus diebus
et tribus noctibus. et ego cũ ancillulis
meis similiter ieiunabo: et tunc ingre
diar ad regem contra legem faciens
non vocata. tradensq; me morti et
periculo. Iuit itaq; mardocheus et fe
cit omnia que hester preceperat.

Die aũt tertio induta est hester re
galibus vestimentis: et stetit in
atrio domus regie quod erat interius
contra basilicã regis. Et ille sedebat
super solium suum in consistorio palatij
contra ostiũ domus. Cumq; vidisset
hester reginã stantem placuit oculis
eius: et extendit ostia eam virgã aurea
am quã tenebat manu. Que accedẽs
osculata est summitatẽ virge eius: di
xitq; ad eam rex. Quid vis hester regi
na? Que est petitio tua? Etiã si dimi
diam partem regni petieris dabitur ti
bi. At illa respondit. Si regi placet ob
sero ut venias ad me hodie et aman
tecũ ad conuiuiũ q̃d paraui. Statim
q̃ rex. vocate inquit cito aman ut hes
ter obediat voluntati. Venerunt itaq;
rex et aman ad conuiuiũ q̃d eis regina
parauerat. Dixitq; ei rex postq; vinũ
biberat habundanter. Quid petis ut
detur tibi et. ꝓ qua re postulas? etiã
si dimidiã partẽ regni mei petieris im
petrabis. Cui respondit hester. Peti
tio mea et preces huiusmodi sunt. Si inuenui
in conspectu regis gratiã ⁊ si regi placet
ut det michi quod postulo et meã im
pleat petitionem: veniat rex et aman
ad conuiuiũ q̃d paraui eis: et cras agri
am regi voluntatem meã. Egressus e
itaq; illo die amã lẽs et alacer. Cũq;
vidisset mardocheũ sedentem ante fo
res palatij ⁊ nõ solũ non assurrexisse
sibi sed nec motũ quidẽ de loco sedi
nis suæ. indignatus est valde: et dissi
mulata ira reversus i domũ suã conuo
cauit ad se amicos suos et zares vxo
rem suam: et exposuit illis magnitudi
nem diuitiarũ suarũ filiorũq; turbam:
et quanta eũ gloria sup omnes princi
pes ⁊ seruos suos rex elevasset. Et post
hec ait. Regina q̃q; hester nullũ aliũ vo
cauit ad conuiuiũ cũ rege preter me: a
pud quã etiam cras cũ rege prandiũ
sum. Et cũ hec omnia habeam nichil
me habere puto q̃q; diu video mardoch
eum iudei sedentem ante fores regias.
Responderuntq; ei zares vxor eius et
cetera amici. Iube parari excelsã trabẽ
habentem altitudinis quinquaginta
cubitos: ⁊ dic mane regi ut appendat
sup eã mardoche: et sic ibis cũ rege le
tus ad conuiuiũ. Placuit ei cõsilium:
et iussit excelsam parari crucẽ.

Nocte illã dum sic rex i somnis: iussi
itq; sibi afferri historias et an
nales priorũ temporũ. Quæ cum illo
presente legerentur: venũ est ad illum
locũ ubi scripũ erat quomodo nunti
asset mardocheus insidias bagathã
et thares eunuchorũ regem assueri in
gulare cupientium. Q̃d cũ audisset rex
ait. Quid pro hac fide honoris ac pre
mij mardocheus consecutus est? Dixe
runt ei serui illius ac ministri. Michil
omninũ mercedis accepit. Statimq;
rex. quis e inquit i atrio? Aman quip
pe intrauerat atriũ domus regie introuerat.

ut suggereret regi et iubere mardochei
eum affigi patibulo qd ei fuerat prepa-
ratū. Respondeūt pueri. Aman stat
in atrio. Dixitq; rex. Ingrediat. Cūq;
esset ingressus ait illi. Quid debet fieri
viro quē rex honorare desiderat? Co-
gitans ait in corde suo aman et repu-
tans qd nullū aliū rex nisi se velet ho-
norare. respondit hymo quem rex ho-
norare cupit debet indui vestibus re-
gijs et imponi super equū qui de sella
regis est. et accipere regium diadema
suy capiti suū: ⁊ primo de regijs prin-
cipibus ac tirānis meat equū eius:
et per plateam ciuitatis incedens cla-
met ⁊ dicat. Sic honorabit quemcun-
q; rex voluerit honorare. Dixitq; ei rex
festina et sumpta stola et equo fac ut
locutus es mardocheo iudeo qui sedet
ante fores palatij. Caue ne quicquā
de hijs que locutus es preteriatur. Tu-
lit itaq; aman stolā et equū: indutū
q; mardocheum in platea ciuitatis ⁊
impositū equo precedebat atq; clama-
bat. Hoc honore condignus ē quem-
cunq; rex voluerit honorare. Reuersus
est mardocheus ad ianuam palatij:
et aman festinauit ire in domū suam
lugens. et operto capite: mirabatq;
zares vxori sue et amicis omnia que
euenerant sibi. Cui respondeūt sapi-
entes quos habebat in cōsilio et vxor
eius. Si de semine iudeo est mardoche-
ū ante quē cadere cepisti. nō ei poteris re-
sistere: sed cades in conspectu eius. Ad-
huc illis loquentibus venerūt eunuchi
regis: et vno eō ad cōuiuiū qd regina
paraverat pgere compulerūt. VI

Incauit itaq; rex et aman ut biberet cū
regina. Dixitq; ei rex etiā secunda die
postq; vino incaluerat. Quē ē petitio
tua hester ut det tibi: et quid vis fieri?
Etiam si dimidiā partē regni mei pe-
tis impetrabis. Ad quē illa respondit.
Si inuenī gratiā in oculis tuis o rex
et si tibi placet: dona michi animam
meā pro qua rogo. et populū meum
pro quo obtecto. Tradita enim sumus
ego ⁊ ppls meus ut cōtēcamur iugule-
mur et pereamus. Atq; vtinā in seruos
et famulas venderemur esset tolerabi-
le malū ⁊ gemens tacerē: nunc autem
hostis noster est cui' crudelitas redūdat
in regem. Respondensq; rex assuerus
ait. Quis est iste et cuius potestatis. ut
hec audeat facere? Dixitq; hester. Ho-
stis et inimicus noster pessimus iste ē
aman. Quod ille audiens illico obstu-
puit: vultū regis et regine fere non su-
stinens. Rex aūt surgens iratus ⁊ de lo-
co cōuiuij ingressus in ortū arboribus
consitū. Aman q; surgens vt rogaret
hester reginā pro anima sua: intellexit
enim a rege paratum sibi malū. Qui
cū reuersus esset de horto vnguentis con-
sito. et intrasset conuiuij locū: reppert
aman suy lectum corruisse i quo iace-
bat hester. et ait. Etiā reginā vult op-
primere vt presente i domo mea. Sed
dum verbū de ore regis egredit: et sta-
tim operuerūt faciem eius. Dixitq; arbo-
na vnus de eunuchis qui stabant in
ministerio regis. En lignū qd paraue-
rat mardocheo qui loquti est pro rege
stat i domo aman. habes alnadinis
quinquaginta cubitos. Cui dixit rex.
Appendite eū in eo. Suspēsus est itaq;
aman i patibulo qd paraverat mar-
docheo ⁊ regis ira requiuit. VII

Dedit ille dedit rex assuerus hester re-
gine domum aman aduersarij
iudeorū: ⁊ mardocheus ingressus i au-
ta faciem regis. Confessa est enim ei hes-
ter. quod esset patruus suus. Tulitq;

rex anulū quem ab aman recipi iusse-
rat. et tradidit mardocheo. Hester au-
tem cōstituit mardocheū suy domum
suam. Ipse hijs cōcessis. prodit ad pe-
des regis: fletuq; et loquta ad eū ora-
uit ut malitiam aman agagite ⁊ ma-
chinationes eius pessimas quas reco-
gitauerat oera iudeos. iubere irritas fi-
eri. At ille ex more sceptū aureū pre-
tendit manu quo signū clemēte mon-
strabat. Illaq; cōsurgens stetit ātē eū
et ait. Si placet regi ⁊ si inuenī gratiā
in oculis eius et deprecatio mea nō ei vi-
deatur esse contraria: obsecro ut nouis
epistolis vetera aman litere insidia-
tores ⁊ hostis iudeorū quibus eos in omni-
bus regis prouincijs perire ꝓcurauerat
cōtinēre. Quomodo enim poterō sus-
tinere oculis et interfectionē ppli mei?
Respondens q; rex assuerus hester regine
et mardocheo iudeo. Domum aman
concessi hester et ipsum iussi affigi cruci:
qa ausus est manū mittere in iudeos.
Scribite ergo iudeis sicut vobis pla-
cet ex regis nomine: signātes litteras
anulo meo. Ipse enim cōsuetudo erat. ut
epistolis q; ex regis nomine mittebantur
et illius anulo signate erāt vtrū
auderet contradicere. Accersiq; scribis
et librarijs regis. erat autem tempus
tertij mensis qui appellat Siban: vice-
sima et tertia illi? Que scripte sūt epistole
et mardocheus voluerat ad iudeos
et ad principes. procuratoresq; et iu-
dices. qui cenūiginti septē prouincijs
ab india usq; ethiopiam pēdebant:
prouincie atq; prouincie ppli et popu-
lo. iuxta linguas et litteras suas: ⁊ iu-
deis. pur legere poterāt et audire. Ipse
q; epistole que ex regis vsoe mittebā-
tur. anulo illius obligate sūt et mis-
se p veredarios: q; per omnes prouincias
discurrēs. vetere litteras nouis nun-
ijs preuertirent. Nubus imperauit
rex. ut conuenirent iudeos per singula
ciuitates. et in vnū precipierūt conger-
gari. ut starent p animabus suis: et o-
mnes inimicos suos cum cōiugibus
ac liberis. et omnibus domibus interi-
rent atq; delerent. Et confisura ē per
omnes prouincias vna vlcionis diesi-
id est tredecima die mensis duode-
cimi ador. Summq; epistole fuit ut in
omnibus terris ac ppls qui regis adiu-
ri subiacebant imperū: vt nōti fierē pa-
ratos esse iudeos ad capiendū vindi-
ctam de hostibus suis. Egressiq; sunt
veredarij celeres nūcijs preceptis: et
edictum regis pendit in sulis. Mar-
docheus aūt de palatio et de cōspectu
regis egrediens fulgebat vestibus regis
iacinctinis videlicet et acinis: coronā
auream portans rapite et amictus se-
rico pallio atq; purpureo. Diuisq; ci-
uitas exultauit atq; lectata est. Iudeis
aūt nouā lux orti visa est: gaudium
honor et tripudium. Apud omnes
populos vrbes atq; prouincias quo-
cunq; regis precepta veniebant: mira
exultatio epule atq; conuiuia et festus
dies: in tantum vt alienus plures ge-
nis se fede eorū religioni et ceremonijs
iungerent. Vrdis enim cūctos in-
dei nominis terror inuaserat. VIII

Igitur duodecimi mensis quem adar
vocari ante iam dixim? tertiadecima
die quādo cūctis iudeis interfectio pa-
rabatur et hostes eorū inhiabant san-
guini: versa vice iudei superiores esse
ceperunt. et se de aduersarijs vindicare.
Congregatiq; sunt per singulas ci-
uitates. et vqq de et loca. vt extendere
manū cōtra inimicos ⁊ plurimos su-
os. Multusq; ausus est resistere eo qd

omnes populos magnitudinis eorz
formido preuertere. Etiam et prouin-
ciarum iudices duces et procuratores
omnisq; dignitas que singulis locis
et operibus preerat-timebat iudeos
timore mardochei: quē principē esse
palatij et plurimū posse cognouerāt.
Fama q̄q; nominis eius celebrat quo-
tidie: et per ceteroruō ora volitabat.
Itaq; pulserunt iudi inimicos suos
plaga magna et occiderunt eos - red-
dentes eis qd̄ sibi parauerāt facere: in-
tantū ut etiā in sulis quingētos viros
interfecerāt-etiā decem filios aman a
gagite hostis iudeorz. Quos ista sūt
nomina: pharsandathan et delphon
et aspharta et phorata et adalia ⁊ ari-
datha et ephemescha arisai et aridai
et vaisacha. Quos cū occidissent ꝓdes
de substantijs eorz tangere noluerunt.
Itaq; numer⁹ eorū qui occisi erāt
in sulis ad regem relat⁹ est. Qui dixit
regine. In urbe sulis interfecerūt iudi
quingentos viros-et alios decem filio
os aman: quanā putas eos egere
edem in omnibus quinqjs? Quid ul
tra postulas: ⁊ quid vis ut fieri iubeas
Cui illa respondit. Si regi placet det
potestas iudeis-ut sint fecerūt hodie
in sulis sic et cras faciāt: et decem filij
aman in paribulis suspendātur. Per-
cepit rex ut ita fieret. Itaq; in sulis
pendit edictum: et decem filij aman
suspensi sūt. Cōgregatis iudeis quar-
tadecima die mēsis adar interfecti sūt
in sulis trecenti viri: nec eorū ab illis
direpta substātia est: sed et per omnes
prouincias - que ditioni regis subia-
cebant pro animabus suis fecerunt
iudei-interfectis hostibus ac qlcuq; ods
suis: intantū ut septuaginta quinq; mi
lia occisorum impleuerunt-et nullus
de substantijs eorū quicq̄ contingere.
Dies aūt tercisdecimus mensis adar
omnis apud omēs interfectionis fuit:
et quartadecima die edere deliuerunt.
Quam cōstituerunt esse solemnem: ut
in eo omni ꝛ̄ deinceps vacarent epu-
lis gaudio atq; conuiuijs. At hij qui
in urbe sulis erāt exercerant tertiodie
quinq; et quartadecima die iuxtā men-
sis in edē vacati sunt: decimoquinto
aūt die pecuniē deliceāt. Et idcirco
iudei diem constituerunt solemnem
epularū atq; letice. Hij vero iudei qui
in oppidis non muratis ac villis mo-
rabātur-quartodecimū diem mensis
adar cōuiuiorū ⁊ gaudij tenuerunt:
ita ut epulentur in eo et mittant sibi mu-
tuo partes epularū et riborū. Scripsit
itaq; mardocheus omnia hec-et litte-
ris comprehensa misit ad iudeos qui
in omnibus regis prouinijs mora-
bantur: tam in vicino posito q̄ pro-
ximo: ut quartādecimam et quintaude-
cimam die mensis adar pro festis sū-
pserint-et tenerent semper anno sole-
nni honore celebrandum: quia in ēdē
diebus se vlti sūt iudei de inimicis suis-
et lud⁹ atq; mīticia in hilaritatē gau-
diumq; mutati sunt: ellentq; dies isti
epistolaz atq; letice-et mittere sibi in
uicem riborū partes: et pauperibus mu-
nusula largirentur. Suscepēqz iu-
dei in solemne rem cuncta que eo ꝛ̄
facere ceperāt: ⁊ que mardocheus lite-
ris fatienda mandauerat. Aman mi
filius amadati stirpis agag hostis et
aduersarius iudeorz cogitauit contra
eos malū-ut occidere illos atq; delere:
et misit phur qd̄ nostra lingua vertē
in sortem: et postea ingressa est hester
ad regem obtecrans ut conatus eius
litteris regis irritū fieret: et malū quod

contra iudeos cogitauerat reuerteretur
in caput eius. Denq; et ipm et filios
eius affixerāt cruci: atq; et illo tempore
dies isti appellati sunt phurim id est
sortium: eo qd̄ phur id est sors i vrna
missa fuerit. Et cuncta que gesta sunt
epistole id est libri huius voluminis
continentur: quēqz sustinuerint ⁊ que
deinceps in mutata sunt-susceperūt iu-
dei sup se et semen suū-et super cunctos
qui religioni eorz voluerint copulari:
ut nulli liceat duos hos dies absq;
solemnitate trāsigere quos scripura
testatur: et certa expetit tempora an-
nis sibi ingere succedentib. Isti sunt
dies quos nulla unq̄z deleuit oblivio-
et per singulas generationes cūctis in
toto orbe quinque celebrabunt: nec est
vlla ciuitas in qua dies phurim id e
sortium nō obseruent a iudeis-⁊ ab e
orum pgenie que hijs testimonijs ob-
ligata est. Scripsitq; hester regina
filia abiahil et mardocheus iudeus e
iam scdam epistolā-ut omni studio
dies ista solemnis sanciretur in poste-
rum. Et misericit ad omēs iudeos qui
in centuginti septem quinqjs regis
assuerī vocabant: ut haberent pacem
et susciperē veritatē - obseruātes dies
sortiū: et suo ꝛ̄ cū gaudio celebrarē-
sicut cōstituerat mardocheus et hester.
Et illi obseruāda susceperūt a se ⁊ a se-
mine suo tenuia: atq; clamores ⁊ lo-
ium dies: et omnia que libri huⁿ qui
vocat hester historia continent.

Rex vero assuerus omēm terrā et
cunctas maris insulas fecit ti-
butarias: cuius fortitudo et imperiū
et dignitas atq; sublimitas qua ex al-
tauit mardocheum scripta sūt in libri
medoz atq; persarū: et quomō mar-
docheus iudaicī generis secundus a
rege assuero fuerit et magn⁹ apud iu-
deos-⁊ acceptabilis plebi fratrū suorz
querens bona ꝛ̄ pli suo-⁊ loquens ra
que ad pacem seminis sui pertinerent.
Que habentur in hebreo plena fide ex
pressis: hec aūt que legūtur scripta reper
ri in editione vulgata que graecis lin
gua et litteris cōtinent: et inserim post
finem libri hoc capitulū ferebatur-qd̄
iuxta consuetudinem nostrā ordo id
est veru ꝓnotauim⁹. Dixitq; mardoch
eus. A deo facta sūt ista. Recordatus sū
somniū qd̄ vidi de hac eadem signifi-
cantia: nec eorū quicquā irritum fuit.
Parvus fons qui creuit in fluuium ⁊
in lucem solemq; conuersus est-et in a
quas plurimas redundauit-hester ē:
quam rex accepit vxorē et voluit esse
reginā. Duo aūt dracones ego sum
et aman. Gentes que cōuenerant - hij
sunt qui conati sunt delere nomen iu-
deorum. Gens aūt mea ipsa est que cla-
mauit ad dōm: et saluū fecit dōs po-
pulum suū-liberauitq; nos ab omnib
malis-et fecit signa magna atq; por-
centa inter gentes: et duas sortes esse
precepit-vnam pli dei ⁊ alteram cun-
tarū gentium. Veniēq; ueratq; sors in
tempū ex illo iam tempore corā deo
omnes gentes: et recordatus est
dōs pli sui-ac miser⁹ hereditatis sue.
Et obseruabūt dies isti i mēse adar
quartadecima et quintadecima die
in ēdē mēsis-cū omi studio ⁊ gaudio i
omē tempū pli congregati in cūctas te
rrarū generationes pli israel.

Anno quarto regnantibus ptolo-
meo et cleopatra - attulerat dosi-
theus qui se sacerdotem ⁊ leuitici gen
eris ferebat-⁊ ptolomeus filij eius hāc
epistolam phurim: quā dixerāt inter
pretati esse lisimachi ptolomei filij

in ierusalem. Hoc q̄ȝ principiū erat
in editione vulgata: qđ nec in hebreo
nec apud ullū fertur interpretum. An-
no secundo regnante artaxerxe maxi-
mo. prima die mensis nisan: vidit so-
mnium. mardocheus filius iayri fi-
lii semei filii cis de tribu beniamin ho-
mo iudeus qui habitabat in urbe su-
sis: vir magnus ⁊ inter primos aule
regie. Erat aūt de eo numero captivo-
rum quos trāstulerat nabuchodono-
sor rex babilonis de ierusalem cum ie-
conia rege iuda: et hoc eius somnium
fuit. Apparuerunt voces ⁊ tumultus.
tonitrua et terre motus ⁊ conturbatio
sup terrā: et ecce duo dracones magni
paratiq; contra se in plium: ad quoȝ
clamorē cūcte concitate sūt nationes.
ut pugnarent contra gentē iustorum.
Fuitq; dies illa tenebrarū et discrimi-
nis tribulatiōis ⁊ angustie. et ingēs
formido sup terrā. Conturbataq; est
gens iustoȝ timentiū mala sua et pre-
parata ad mortem. Clamaveruntq;
ad deū: et illis vociferātibȝ fons par-
vus crevit in fluviū maximum. et in
aquas plurimas redundavit. Lux et
sol ortus est et humiles exaltati sunt.
et devoraverunt inclitos. Quod cum
vidisset mardocheus et surrexisset de
strato. cogitabat quid deus facere vel-
let: et fixū habebat in animo scire cu-
piēs quid significaret somniū. xii
Morabatur aūt eo tempore in au-
la regis cū bagatha et thara eu-
nuchis regis qui ianitores erāt pala-
tii. Cūq; intellexisset cogitationes eoȝ
⁊ curas diligentius pvidisset: didicit
qđ conarentur in regem artaxerxem ma-
nus mittere: et nūciavit super eo regi.
Qui de utroq; habita questione con-
fessos iussit duci ad mortem. Rex aūt
quod gestū erat scripsit in commenta-
riis. Sed ⁊ mardocheus rei memoriā
litteris tradidit. Precepitq; ei rex ut in
aula palatii moraretur. datis ei pro de-
latione muneribȝ. Anno vero filius
amadathi bugeus erat gloriosissim⁹
corā rege: ⁊ voluit nocere mardocheo
et pplo eius pro duobus eunuchis re-
gis qui fuerāt interfecti. Huc usq; pro-
emium. Que sequnt̄ in eo loco posita
erant ubi scriptū est in volumine et di-
ripuerūt bona vel substantias eorum.
Que ī sola vulgata editione reperiunt⁹.
Epistole aūt hoc exēplar fuit. xiii
Rex maximus artaxerxes ab in-
dia usq; ethiopiā centūviginti-
septem provinciaȝ principibus et du-
cibus. qui eius imperio subiecti sūt sa-
lutem. Cū plurimis gentibus impera-
rem. et universum orbem mee ditioni
subiugassem: volui nequaquā abuti
potentie magnitudine. sed clemētia et
lenitate gubernare subiectos: ut absq;
ullo terrore vitā silentio transigentes.
optata cūctis mortalibus pace fruerentur.
Querente aūt me a cōsiliariis me-
is quomō posset hoc impleri: unus q̄
sapientia et fide ceteros precellebat. et
erat post regem scđs aman nomine.
indicavit michi in toto orbe terrarum
populū esse dispersum qui novis ute-
retur legibus: et contra omniū gentiū
cōsuetudinem faciens. regū iussa con-
temneret: et universaȝ concordiā nati-
onum sua dissensione violaret. Quod
cum didicissemus. vidētes unam gen-
tem rebellem adversus omne hominū
genus perversis uti legibus. nostrisq;
iussionibus contraire. et turbare sub-
iectarum nobis provinciaȝ pacē atq;
concordiā: iussim⁹ ut quoscūq; aman
qui omnibus provinciis prepositus

est et scđs a rege. et quem patris loco
colimus mōstraverit: cū coniugibus
ac liberis deleantur ab inimicis suis
nullusq; eoȝ misereat. quartadecima
die duodecimi mēsis adar āni pñtis:
ut nepharii homines uno die ad infe-
ros descendētes. reddāt imperio nrō
pacem quam turbaverant. Huiusq; ex-
emplar epistole. Que sequuntur post e-
um locum scripta repperi ubi legitur.
pergensq; mardocheus fecit omīa que
ei mandaverat hester: nec tamē haben-
tur in hebraico et apud nullū penit⁹
feruntur interpretū. Mardocheus aūt
deprecatus est dñm memor omnium
operum eius ⁊ dixit. Domine dñe rex
omnipotēs in ditione enī tua cuncta
sunt posita: et nō est q̄ possit tue resiste-
re voluntati. si decreveris salvare isrl̄.
Tu fecisti celū et terrā et quicquid celi
ambitu continetur. dñs omniū es. nec
est qui resistat maiestati tue. Cūcta no-
sti et scis quia non pro superbia et con-
tumelia et aliqua glorie cupiditate fe-
cerim hoc. ut non adorarem aman su-
perbissimū: libenter enī pro salute isrl̄
etiā vestigia pedū eius deosculari pa-
ratus essem: sed timui ne honorem
dei mei transferrem ad hominē. et ne
quemquā adorarem excepto deo meo.
Et nunc domine rex deus abraham
miserere populi tui: qui volunt nos
inimici nostri perdere et hereditatē tu-
am delere. Ne despicias partem tuam
quam redemisti de egipto. Exaudi de-
precationem meam et propicius esto
sorti et funiculo tuo: et converte luctū
nostrū in gaudiū: ut viventes laudem⁹
nomē tuū dñe: et ne claudas ora te ca-
nentiū. Omīs quoq; isrl̄ pari mente
et obsecratione clamavit ad dñm: eo
qđ eis certa mors impēderet. xiiii
Hester quoq; regina confugit ad
dñm pavens periculū qđ immi-
nebat. Cumq; deposuisset vestes regi-
as: fletibus et luctu apta indumenta
suscepit: et pro ungentis variis cinere
et stercore implevit caput. et corpus
suū humiliavit ieiuniis: omniaq; lo-
ca in quibus ante letari consueverat cri-
nium laceratione complevit. Et depreca-
batur dñm deū isrl̄ dicens. Dñe mi qui
rex noster es solus: adiuva me solita-
riam: ⁊ cuius preter te nullus auxilia-
tor est alius. Periculū meū in manib;
meis est. Audivi a patre meo qđ tu do-
mine tulisses israhel de cūctis gentibȝ:
et patres nostros ex omnibus retro ma-
ioribus suis ut possideres hereditatē
sempiternā: fecistiq; eis sicut locut⁹ es.
Peccavimus in conspectu tuo: et idcir-
co tradidisti nos in man⁹ inimicorū
nostroȝ. Coluimus enī deos eorum.
Iustus es dñe. Et nūc non eis sufficit
qđ durissima nos opprimunt servitu-
te: sed robur manuū suarū ydolorū
potentie deputantes volūt tua muta-
re promissa. et delere hereditatem tuā:
et claudere ora laudantiū te. atq; extin-
guere gloriā templi et altaris tui: ut
aperiant ora gentiū et laudent ydolo-
rum fortitudinem. et predicent carna-
lem regem in sempiternū. Ne tradas
dñe sceptrū tuū hiis qui non sunt. ne
rideant ad ruinam nostrā: sed conver-
te consilium eoȝ sup eos. et eum qui in
nos cepit sevire disperde. Memento do-
mine ⁊ ostende te nobis in tempore tri-
bulationis nostre: et da michi fiduciā
dñe rex deoȝ et universe potestatis: tri-
bue sermonē compositum in ore meo in
conspectu leonis. et transfer cor illius
in odium hostis nostri: ut et ipse pere-
at et ceteri qui ei consentiūt. Nos aūt

libera in manu tua: ⁊ adiuua me nulli alii auxilii habenti nisi te dñe: q̃ habes omnium scientiã. et nosti quia odium gloriã iniquor: ⁊ detestor cubile incircũcisorum et omnis alienigene. Tu cos necessitatem meã quod abominor signũ superbie: et gloriẽ mee q̃ est sup caput meũ in diebus ostentationis mee: et detestor illud q̃si pannum menstruate: et non porto in diebus silentij mei: et quod nõ comedebam in mensa aman: nec michi placuerit conuiuium regis: ⁊ nõ bibebam uinũ libaminũ: et numq̃ lauata sit ancilla tua ex quo huc translata sũ usq; i presentẽ die: nisi in te dñe deus abrahã. Deus sortis super omnes ꝛcandi vocem earum qui nullam aliam spem habent et libera nos de manu iniquorum: et erue me a timore meo. Hec q̃ addita reperi in editione vulgata. LV

Et mandauit et hauit dubiũ quin hester mardocheus: ut ingrederetur ad regem: ut rogaret pro populo suo et p patria sua. Memorare inquit dies humilitatis tue: quomodo nutrita sis in manu mea: quia aman secũs a rege locus est ꝛtra nos in mortem: et inuoca dñm et loquere regi pro nobis: et libera nos de morte. Mee non et ista que subdita sũt. Die autẽ tertio deposuit vestimenta ornatus sui: et circumdata est gloria sua. Cũq; regio fulgere habitu et inuocasset omnium rectorẽ et saluatorem deũ: assumpsit duas famulas: et sup una quidẽ innitebatur quasi pre deliciis: et nimia teneritudine corp̃ sui fere nõ sustinẽs: altera aũt famularũ sequebat dñam deliciis in humũ indumẽta sustentans. Ipsa aũt roseo colore vultũ pressa: et gratia ac venustate oculis tristẽ celabat animũ: et nimio timore contractum. Ingressa igitur cuncta per ordinem ostia stetit coram regem: ubi ille residebat sup solium regni sui: indutus vestibus regis auroq; fulgens ⁊ preciosis lapidibus: ꝛcamq; terribilis aspectu. Cumq; eleuasset faciẽ et arcentis oculis furore pectoris indicasset: regina corruit et in pallorem colore mutato lassum sup ancillam reclinauit caput. Conuertitq; deus spiritũ regis in mansuetudinẽ: et festinus ac metuens exiluit de solio ⁊ sustentãs eã ulnis suis donec rediret ad se: hijs verbis blandiebatur. Quid habes hester? Ego sũ frater tuus noli metuere. Non morieris. Non est pro te lege constituta est. Accede igit et tange sceptrũ. Cumq; illa reciperet: tulit aureã virgã et posuit sup collũ eius: et osculatus est eam ⁊ ait. Cur michi non loqueris? Que respondit. Vidi te dñe quasi angelũ dei: et conturbatus est cor meũ pre timore gloriẽ tue. Valde es mirabilis eo dñe: et facies tua plena est gratiarũ. Cũq; loqueret ruens corruit et pene exanimata est. Ex aũt turbabatur et omnes ministri eius consolabãtur eam. Exemplar epistole regis artarxersis quã p iudeis ad totũ regni sui ꝓuincias misit: q̃ ipsm in hebraico voluimine nõ habet. LVI

Rex magnus artarxersis ab india usq; ethiopiã centũ viginti septẽ prouincias: duobus ac principibus qui nostri imperij obediũt: salutẽ dicit. Multi bonitate principũ et honore qui i eos collatus est abusi sunt in superbiã: re nõ solũ subiectos regibus niuntur opprimere: sed dãa sibi gloriam nõ ferentes in ipsos qui obedunt moliũtur insidias. Mee contemi sunt

gratias nõ agere beneficijs: et humanitatis i se iura violare: sed dei q̃ cuncta gubernat arbitrantur se posse fugere sententiã. Et intantũ vesanie prorupuerũt ut eos qui credita sibi officia diligenter obseruãt: et ita cũcta agunt ut omnũ laude digni sint: mendaciorum amicitijs conentẽ subuertere: dũ aures principũ simplices ex sua natura alijs estimãtes callida fraude deciperũt. Que res et ex veteribus ꝓbatur historijs: et ex hijs que geruntur quotidie: quomõ malis quorundã suggestionibus regũ studia vorauerũt. Vnde providendũ est pari omnium prouinciarũ. Nec putare debeis si diuisa iubrã: et animi nostri vetere letitia: sed pro qualitate et necessitate temporum: ut rei publice posit utilitas fore sententiam. Et ut manifestius q̃ diximus intelligatis aman filij amadathi et animo et gente macedo alienus a persarũ sanguine: et pietatem nostram sua crudelitate cõmaculans: peregrinus a nobis susceptus est: et tantam in se egregius humanitatẽ ut pater noster vocaretur et adoraret ab omnibus post regem solo: qui intantũ arrogantie tumore sublatus est ut regno pellere nos niteretur et spiritu. Mam mardocheum cui fide et beneficijs nostris et conseruẽ regni nostri hestẽ cũ omni gente sua nouis quibusdã atq; mendacijs machinis expetiuit in mortem: hoc cogitãs ut illis inimicis insidiaretur nostre solitudini ⁊ regni prosperum transferret in macedonas. Hos aũt a pestiferis mortalibus indemnes destinatos in nulla penitus culpa reperimus: sed conuincũ iustis ꝓcerebus legibus et filios altissimi et maximi semperq; viuentis dei cui beneficio et patribus nostris et nobis regnũ est traditũ et usq; hodie custoditũ. Vnde eas litteras quas sub nomine nro ille vipperat friaros esse iniras. Pro quo scelere ante portas huius urbis id est filijs et ipse qui machinatus est et omnis rogatio eius pendet in patibulis: nõ nobis sed deo reddẽte ei quod meruit. Hoc aũt edidi q̃ nunc minimus in ciuitis urbibus ꝓuenatur: ut liceat iudeis uti legibus suis: quibus debeeis esse amminiculo ut eos qui se ad necem eorum paraueruẽt pollint interficere. Tertiadecima die mensis duodecimi q̃ vocatur adar. Hanc eũ diem deus omnipotens miseris et ludus eis vertit i gaudiũ. Vnde et vos inter festos libros dies. Hanc habitote die: et celebrate eam cũ omni letitia: ut et in posteri cognoscantur omnes qui fideliter pietis obedunt dignã pro fide reddere mercedem: qui aũt insidiant regno eorum perire ꝓ scelere. Omnis aũt prouincia et ciuitas q̃ noluerit solemitas huius esse participes gladio et igne pereat: et fit deleatur: ut non solũ hominibus sed etiam inuia bestijs sit in sempiternum. Ex templo contemptus et inhabitabile. Explicit liber hester.

Incipit liber ꝓlogi iuxta iob.

Ego per singulos scriptũ diuine libros aduersariorũ respondere maledictis: qui interpretationem meam reprehendẽdo sepe ad ignem increpatum conuinũtur: q̃ nõ et apud grecos aquila symmachus et theodotion: aut verbũ et verbo uel sensum e sensu uel ex utroq; cõmixtum ⁊ mutatum prolatum: genus manilationis expressit: et omnia vetera instauranti volumina origenes obelis atq; asteriscis

distinxerit: quos uel addidos uel transpositos translationi antiquæ
inseruit: probans deesse quæ addita
sunt. Discat igitur obtrectatores mei re-
spicere in toto quæ in iacobis suscepimus:
aut interpretationem meam arguat
suis radere. Sicq; enim fieri potest ut
quos plura intermisisse suspicari: nō
solum etiam in quibusdā errasse fate-
antur: præcipuē iob: cui si ea quæ sub
asterisco addita sunt subtracteris pars
maxima detrūcabitur: et hoc nūcupatur
apud grecos. Cæterum apud latinos
ante eam translationē quā sub asteri-
sco et obelis nuper edidimus: septu-
genti ferme aut octingenti uersus de-
sunt: ut decurtat? et lacerat? corrolus
q; libre editatē sui publice legendis
probat. Hec aūt translatio nullū de ve-
teribus sequitur interpretē: sed ex ipso
hebraico arabicoq; fonte et interdū
sero-nūc uerba nūc sensus-nunc sunt
unūq; resonabit. Obliqu? qui apud
hebreos totus liber ferme et lubricus:
et q̄ greci rectores uocant fermatis
mensos-dūq; aliud loquit aliud agit.
Ve si uelis anguillā uel murenulā stric-
tis tenere manibus-quām fortius pres-
seris tanto citius elabit. Sicnimi me
ob intelligēdam hus? voluminis lit-
tērā quēdam peritorem-qui apud
hebreos prim? haberi quēadmodū-nō
parus rediuisse nūnūcruins doctri-
ne an aliquid præterire nesciū. Hoc u-
num suo nō potuisse me interpretari
nisi q̄ ante intellexerat. Si principio
tragi voluminis usq; ad verba iob-q;
apud hebreos prosa oratio est. Porro
a verbis iob in quibus ait-pereat dies
in qua natus sum-et nox i qua dictū
est concptus est homo-usq; ad illum
locū ubi aut finē voluminis scriptū
est-idcirco ipse me reprehendo et ago
penitentiā in fauilla et cinere-quamui
uelus sunt-dactilo hendecasyllabo numero
: et pure lingue eloquia redoro re-
spicientes et alios pedes-nō raridū sil-
labarū sed eorūdem compos. Quicūq;
quoq; richinus ipse dolos et tumulos
ferunt numeris lege resolutis q̄ metri-
ci magis quā simplicis lectoris meliguē.
Si superadido aūt uelu usq; ad finem
libri parui commata q̄ remanent prosa
oratione cōcipiunt. Quod si cui uideā
incredulum metra faciere esse apud he-
breos-et i morem nostri flacci greciq;
pindari et alcei et safphō uel plaut-
rium uel lamitationes ferunt-uel q;
nia ferunt lesperaq; rāntā compe-
hendi: legat philonē iosephum orige-
nem-et arienem eusebium: et eos reti-
nonū me uerū dicere comprobabit.
Iudiā quapropter caue? mi dicere
me in hoc uolumine laborasse-nō ut
interpretationē antiquā reprehendere:
sed ut ea quæ in illa aut obscura sunt
aut omissa-aut certe scriptorū vicio de-
prauata-manifesti oratione interpreta-
tione ferant: qui et hebreum sermonē
et parte didicimus-et in latino pue
ab ipsis cunabulis inter gramaticos
et rectores et philosophos deuiti sū-
mus. Quod si apud grecos post septu-
aginta editionem-iam tertia euange-
lio ephesiane indius aquila et sim-
machus ac theodocion iudaizantes
heretici fuit recepti-qui multa iniuria
saluatoris subdola interpretatione te-
larunt: et tamē in exaplorio habentur
apud ecclesias-et replantur ab eccle-
siasticis viris: quāto magis ego mili-
tanus et de parunulus christianis na-
tus-et uigilli cuius in mea fronte pa-
ratis-nō studiū fuit omissa repare-

deprauata corrigere-et lacerata re-
dēte puro et fideli aperire fonte: uel
a fastidiosis uel a maligūis lectoribus
non debeo reprobari. Habeāt qui no-
lunt ueteres libros uel i membranis
purpureis-auro argēto q; descriptos:
uel uiscalibus ut uulgo aiunt litteris
onera magis ferarā quam codices:
dūmodo michi meliq; permittant pau-
pere habere tabulas-et non tam pul-
cros codices quam emēdatos. Vera-
q; autem editio et septuaginta iuxta
grecos et mea iuxta hebreos-i latinū
meo labore mēdata est. Eligat unus-
quisq; q̄ vult: et studiosū me magis
quā malinolū, pbet. Ieōs prologē?

Sicut fitellā iunco tegentū
aut palmarū folia compili
rentur aut in sudore multi?
mei comedentur panem-et
omnis opus fallitia mātē peccatō
rum: nullus moderet nemo reprehen-
dere. Sīc aūt quia iuxta sententiam
saluatoris volo operari cibū qui nō
pereit et antiquā diuinorū voluminū
viam sentibus virgultisq; purgare:
reor michi geminus infigitur-corre-
ctor vicioū falsarius vocor-et errore?
non auferre sed serere. Tanta est enim
vetustatis consuetudo ut etiā tortella
placēt: vicia placeant: dū magis pul-
cros volūt habere codices quā emēda-
tos. Quapropter o fratres dilectis-
simi unicū nobilitatis et humilitatis
exemplar et pro flabello calatis spo-
ralisq; mansuetis monachis: spiri-
tualia hic et mansueta dona suscipite:
ac beatū iob qui adhuc apud latinos
iacebat in stercore et uermibus scatebat
corporis-iuergū et immaculatū gaude-
te. Quoniā enim post probationem
atq; victoriā duplicia sunt a uniusq;
reddita: ita ego in linguā nostram ut
audacter loquar-fideli cū habere que a
multis erat igitur et nos et unūquemq; le-
ctorum solita plausione cōmoneo et in
principio libroq; eadē semper annectēs
rogo: nec ubicūq; semper precedētes vir-
gulas uiticis-fictatis ea que subdita
sunt in hebraicis voluminibus non ha-
bei. Porro ubi stelle yuago p̄fulsert-
et hebreo in sermone nō addita sunt.
Sicnon et illa que habeā videbantur-et ita corrupta erant ut seniūm le-
gentibus tollerent-oranibus vobis
magno labore correxi: magis uile
quid et odio meo ecclesiis calli uerum
ranus-quā et aliorum negocia.

Explicuit prologus iuxta librū iob. Incipit liber iob. Vir erat in terra hus
nomine iob. Et erat
vir ille simplex et re-
ctus ac timens deū:
et recedens a malo.
Natiq; sūt et septē fi-
lij: et tres filie. Et fuit possessio eius septē
milia ouium-et tria milia camelorum:
quingenta quoq; iuga boum et quingen-
te asinæ: ac familia nimia nimis. Erat
q; vir ille magnus inter omnes orien-
tales. Et ibant filij eius et faciebant
cōuiuiū per domos-unusquisq; in die
suo. Et mittentes vocabant tres sorō
res suas-ut comederent et biberēt cum
eis. Cumq; in ordem transissent dies
conuiuij mittebat ad eos iob et sanc-
tificabat illos: cōsurgensq; diluculo offe-
rebat holocausta per singulos. Dice-
bat enim. Ne forte peccauerint filij mei
et benedixerint deo in cordibus suis. Sic
faciebat iob cunctis diebus. Quadā
aūt die cū venissent filij dei et assisterē
coram dōo: affuit inter eos etiam sa-
than. Cui dixit dōs. Vnde venis? Qui

respondens ait. Circuiui terram et perambulaui eam. Dixitq; dñs ad eum.
Numquid considerasti seruũ meũ iob
qd non sit ei similis i terra: homo simplex et rectus et timens dũ ac recedẽs
a malo? Cui respondens sathan ait.
Numquid frustra timet iob deũ? Nonne tu vallasti eũ ac domũ eius: uniuersamq; substantiã per circuitũ? Opera
bus manuũ eius benedisisti: et possessio eius creuit i terra. Sed extende paululum manũ tuã et tange cuncta que
possidet: nisi i faciẽ benedixerit tibi. Dixit ergo dñs ad sathan. Ecce omnia
que habet i manu tua sũt: tantũ in eũ ne extendas manũ tuã. Egressusq; est
sathan a facie dñi. Cũ aũt quadã die
filij et filie eius comederent et biberent
uinũ in domo fratris sui primogeniti: nũcius venit ad iob qui diceret. Bo
ues arabãt et asine pascebãtur iuxta
eos: et irruerũt sabei et tulerũt: omnia: et
pueros puterunt gladio: et euasi ego
solus ut nũciarem tibi. Cumq; adhuc
ille loqueret: venit alter et dixit. Ignis
de celo cecidit et cecidit: et cremauit oues et pueros
et cõsumpsit: et effugi ego solus ut nun
ciarem tibi. Sed adhuc illo loquente:
venit alius et dixit. Chaldei fecerunt
tres turmas et inuaserũt camelos et
tulerũt eos: nec non et pueros percusserunt gladio: et ego fugi solus ut nun
ciarem tibi. Adhuc loquebatur ille:
ecce alius intrauit et dixit. Filijs tuis
et filiabus vesceb̃ãtur et bibebãtur uinũ
in domo fratris sui primogeniti: repente ventus vehemens venit a regione deserti et concussit quatuor angulos domus: que corruens oppressit liberos tuos: et mortui sunt: et effugi ego solus
ut nũciarem tibi. Tunc surrexit iob: et
scidit amictum suum: et totso capite
corruens in terram: adorauit et dixit.
Nudus egressus sum de utero matris
mee: et nudus reuertar illuc. Dñs dedit
dñs abstulit: sicut dño placuit ita fa
ctũ est: sit nomẽ dñi benedictũ. In omnibus hijs nõ peccauit iob labijs suis:
neq; stultũ qd cõtra dũ locutus est.

Factum est aũt cum quadam die
venissent filij dei et starent coram
dño: venisse quoq; sathan inter eos
et stare in conspectu eius: ut diceret dominus ad sathan. Unde venis? Qui
respondẽs ait. Circuiui terrã: et pramb̃ulaui eam. Et dixit dñs ad sathan.
Numquid considerasti seruũ meũ iob
q nõ sit ei similis in terra: vir simplex et rectus et timens dũ ac recedens
a malo: et adhuc tenes innocentiã?
Tu aũt cõmouisti me aduersus eum:
ut afligerem eũ frustra. Cui respondẽs
sathan ait. Pellem pro pelle: et cũcta
que habet homo dabit p anima sua.
Sed quoq; mittere manũ tuã et tãge os
eius: et carnem: et nunq̃ videbis quod
in faciem benedicat tibi. Dixit ergo dominus ad sathan. Ecce in manu tua
est: ueruntamen animam illius serua.
Egressus igit sathan a facie domini
percussit iob ulcere pessimo: a planta
pedis usq; ad verticem eius. Qui testa
sumebat vt radebat: sedens in stercoribus.
Dixit aũt illi uxor sua. Adhuc et permanes in simplicitate tua? Benedic
deo et morere. Qui ait ad illã. Quasi
una de stultis mulieribus locuta es. Si
bona suscepimus de manu dñi: mala
quare nõ sustineamus? In omnibus hijs
non peccauit iob labijs suis. Igit audientes tres amici iob omne malũ qd
accidisset ei venerũt singli de loco suo:
eliphaz themanites et baldad suites
et sophar naamathites. Condixerãt

enim: ut pariter uenientes visitarent eũ
et cõsolarentur. Cũq; eleuassent procul
oculos suos: non cognouerũt eũ. Et
exclamãtes ploraueruntq: scissisq; vestibus sparserũt puluerem super caput suum in celum. Et sedebãt cum eo i terra
septem diebus et septem noctibus: et
nemo loquebatur ei verbũ. Videbant
enim dolorem esse vehementem.

Post hec aperuit iob os suum: et
maledixit diei suo: et locutus est.
Pereat dies in qua nat̃ sum: et nox
in qua dictũ est cõcep̃t̃ est homo. Dies
illa vertatur in tenebras. Sit requirat eam deus desuper et non illustet
luminę. Obscurẽt eũ tenebre et umbra
mortis. Occupet eũ caligo et involuat
eũ amaritudine. Sed tenebrosus illam rapiat
turbo nocte pollulat. Non computetur in diebus anni nec numeretur i
mensibus. Sit nox illa solitaria: nec
laude digna. Maledicant ei qui maledicunt diei: qui parati sunt suscitare
leuiathan. Obtenebrẽt stelle caligine
eius. Expectet lucem et non videat: nec
oriũ surgẽtis aurore. Quia nõ conclusit ostia ventris qui portauit me: nec
abstulit mala ab oculis meis. Quare
non in uulua mortuus sum: egressus
et uiscera non statim pressi? Quare exceptus genibus: aut lactat̃ ubertibus?
Sunt enim dormiens silentio et sopiens
mea requiescerẽ cum regibus et cõsulibus
terre: qui edificãt sibi solitudines: aut
cũ principibus qui possident aurum:
et replent domos suas argento. Aut
sicut abortiuum abscondit̃ non subsistens: uel qui concepti non viderunt
lucem. Ibi impij cessauerũt a tumultu:
et ibi requieuerũt fessi robore: et quondam uincti pariter sine molestia. Non
audierũt vocem exactoris. Parum
est magnus ibi sunt: et seruus et liber a
dño suo. Quare misero data est lux: et
vita hijs qui in amaritudine animę
sunt? Qui expectãt mortem et non venit: quasi effodientes thesaurum: gaudent
q̃ vehementer cũ inuenerint sepulcrum.
Viro cuius abscondita est via: et circumdedit eum dẽs tenebris. Anteqũ comedam suspiro: et q̃si inundãtes aque sic
rugit̃ me? qã timor quẽ timebã euenit mihi: et q̃d verebar accidit. Sũne
dissimulauẽ sũne silui? sũne qui?
Et venit super me indignatio.

Respondens aũt eliphas themanites dixit. Si cepimus loqui ti
bi: forsitan molestẽ ferres. Sed con
cepti sermonẽ quis tenere poteri. Ecce
docuisti multos: et manus lassas roborasti. Vacillãtes confirmauerunt
sermones tui: et genua trementia con
forasti. Sũt aũt venit super te plaga
et deficisti: tetigit te et cõturbat̃ es. Timor tuus fortitudo tua: et patientia
tua: et perfectio viarũ tuarũ. Recordare
obsecro te: quis unquã innocẽs periit:
aut quãdo recti dilecti sunt? Quin potius
vidi eos q̃ operãtur iniquitatẽ et seminant dolores et metũt eos flatu dei
periisse: et spiritu ire eius esse cõsumptos.
Rugitus leonis et uox leene: et dentes
catulorũ leonũ cõtriti sũt. Ligatis perierũt
eo q̃d non haberet prẽdam: et catuli leonis
dissipati sunt. Porro ad me dictũ
est verbũ abscondit̃: et quasi furtiue
suscepit auris mea venas susurri eius.
In horrore visionis nocturne quãdo
solet sopor occupare homines: pauor
tenuit me et tremor: et omnia ossa mea
pertemita sunt. Et cũ spiritus me pre
sente cõtulisset: inhorruerũt pili carnis
meę. Stetit quidã cui nõ agnouerã
multũ: vnagoram ante oculos meos: et vocẽ

quasi aure leuis audiui. Siquid ho-
mo di comparatione iustificabit: aut
iudice suo puriores erit uir? Ecce qui fe-
uiunt ei nõ sũt stabiles: et in angelis
suis reperit prauitatem. Quãto ma-
gis hij qui habitant domos luteas
qui terrenum habent fundamentum
conteruentur uelut a tinea: de mane
usq; ad uesperam succidantur: et quia
nullꝰ intelligit in eternũ peribunt. Qui
autem reliqui fuerint auferentur et sic:
morientur et non in sapientia. v

Vocat ergo si est qui ubi respondat:
et ad aliquẜ sanctoꝝ conuertere.
Virũ stultũ interficit iracundia: et par-
uulum occidit invidia. Ego uidi stul-
tum firma radice: et maledixi pulcri-
tudini eius statim. Longe sint filij eiꝰ
a salute: et cõtteruentur in porta: et non
erit qui eruat. Cuiꝰ messem famelicus
comedet: et ipm rapiet armatus: et bi-
bent sitientes divitias eius. Nichil in
terra sine causa fit: et humo non oriet
dolor. Homo ad laborem natus est: et
auis ad volatũ. Quãobrẽ ego deprec-
abor dũm: et ad deũ ponã eloquium
meum. Qui facit magna et inscrutabi-
lia: et mirabilia absq; numero. Qui
dat pluuiã sup facie terre: et irigat a-
quas uniuersas. Qui ponat humiles
in sublime: et mereẽs erigit sospitate.
Quid dissipat cogitationes maligno-
rum: ne possint implere manus eorũ
nõ cepitãt. Qui apprehendit sapientes
in astutia eorũ: et cõsilij prauorũ dissi-
pat. Per diem incurrent tenebras: et
quasi in nocte sic palpabit in meridie.
Porro saluũ faciet egenum a gladio
oris eorũ: et de manu violenti pauper-
em. Et erit egeno spes: iniquitas aũt
contrahet os suũ. Beatus homo qui
corripitur a dõo. Increpationem ergo
dũi ne reprobes: quia ipse vulnerat
et medetur: percutit et manus eius sana-
bunt. In sex tribulationibus liberabit
te: et septima nõ tãger te malũ. In fa-
me eruet te de morte: et in bello de ma-
nu gladij. A flagello lingue abscõdi-
ris: et non timebis calamitatẜ cũ uenerit.
In uastitate et fame ridebis: et be-
stias terre nõ formidabis. Sed cũ lapi-
dibus regionũ pactũ tuũ: et bestie terre
pacifice erit tibi. Et scies qõ pax habe-
at tabernaculũ tuũ: et visitans speciem
tuam nõ peccabis. Scies quoq; quo-
niam multiplex erit semẜ tuũ: et pgenies
tua sicꝰ herba terre. Ingrederis i abun-
dantia sepulcri: sicut infertur aceruꝰ in ge
suo. Ecce hoc ut inuestigauimus ita
est: quod audiui uerum putãda. vj

Respondens aũt iob dixit. Vtinã
appenderẽtur peccata mea quibus
iram merui: et calamitas quã patior
in statera: quasi arena maris hec gra-
uior apparet. Vnde et uerba mea dolo-
re sunt plena: quia sagitte dũi in me
sunt: quarũ indignatio ebibit spiritũ
meũ: et terrores dũi militant cõtra me.
Numquid rugiet onager cũ habuerit
herbam: aut mugiet bos cũ ante prese-
pe plenũ steterit? Aut poterit comedi
insulsum: qõ nõ est sale condituꝝ? Aut
poterit aliquis gustare: qõ gustatum
affert mortem? Anime mee tangere
ea amara dulcia esse videntur. Nec
prius nolebat tangere anima mea:
nũc pre angustia cibi mei sunt. Quis
det ut veniat petitio mea: et qõ tribuat
michi deus: et qui cepit ipse me
conteat: soluat manũ suã et succidat
me: et hec michi sit consolatio ut affli-
gens me dolore nõ parcat: nec contra
dicam sermonibus sanctꝝ. Nec est enim
fortitudo mea ut sustineam: aut quis
finis meus ut patienter agã? Aere fer-
uiuntꝰ lapidũ fortitudo mea: nec caro
mea mea est. Ecce nõ est auxiliũ michi
in me: et necessarij quoq; mei recesserũt
a me. Qui tollit ab amico suo miseri-
cordiã: timorẽ dũi deseruiuit. Fratres
mei preterierũt me: sicut torrens ꝗ rapitur
ualle in cõuallibꝰ. Qui sunt pruinã:
ferunt sup eos uiri. Tempore quo fuerint
dissipati peribũt: et incaluerint sol-
uuntur de loco suo. Inuolute sunt se-
mite gressuũ eorũ: abiuabũt in uanũ
et peribũt. Considerate semitas theman
itinera saba: et expectate paulisper. Con-
fusi sunt: quia speraui. Venerũt quoq;
usq; ad me: et pudore tenpti sũt. Sicut
uenistis: et modo uideres plagã meã
timetis: Siquid dixi afferte michi: et
de substãtia uestra donate michi: uel
liberate me de manu hostis: et de ma-
nu robustoꝝ eruite? Docete me: et ego
tacebo: si quid forte ignorauj instru-
ite me. Quare detractis sermonibus
uestris: cũ e uobis nullꝰ sit qui possit
arguere? Ad increpandũ tantum elo-
quia cõtinuatis: et in uentũ uerba pfe-
ratis. Super pupillũ irruitis: et subuertere
nitimini amicum uestrũ. Verũtamen
nõ repletis eplere. Perhere aure: et ui-
dete an mentiar. Respondete obsecro
absq; contentione: et loquentes id qõ
iustum est iudicate. Et non inuenies
in lingua mea iniquitatem: nec insan-
ibus meis stultitia sonabit. vij

Militia e vita hominis sup terã:
et sicut dies mercenarij dies eiꝰ.
Sicut servus desiderat umbrã et sicut
mercenarius prestolat finẽ operis sui:
sic et ego habui menses vacuos: et no-
des laboriosas enumerauj michi. Si
dormiero dico quãdo consurgam: et
rursum expectabo vesperã et replebor
doloribus usq; ad tenebras. Induta
est caro mea putredine et sordibꝰ pul-
veris: cutis mea aruit et contracta est.
Dies mei velocius trãsierunt quã a te-
xente tela succidũt: et cõsumpti sunt
absq; ulla spe. Memẜto quia ventus
est vita mea: et nõ reuertet oculꝰ meus
ut videat bona: nec aspiciet me uisus
hominis. Oculi qui in me: et nõ subsis-
tam. Sicut cõsumit nubes et pereu-
sit: sic qui descendit ad inferos non
ascendet: nec reuertet ultra in domum
suã: neq; cõgnoscet eũ amplius locus
eius. Quapropter et ego nõ parcã ori
meo: loquar in tribulatione spiritus
mei: confabulabor cum amaritudine
anime mee. Siquid mare ego sũ aut
cetus: quia circũdisti me carcere? Si
dixero consolabit me lectulus meus et
releuabor loquẜs mecũ in stratu meo:
terrebis me per somnia: et per visiones
horrore cõcutiẜs. Quãobrẽ elegit su-
spiriũ anima mea: et mortẜ ossa mea.
Desperaui. Sequatur ultra iam uiuã.
Parce michi nichil enim sunt dies mei.
Quid est homo quia magnificas eũ:
aut quid apponis erga eũ cor tuũ? Vi-
sitas eũ diluculo: et subito probas illũ.
Vsquequo nõ parcis michi: nec dimit-
tis me ut glutã saliuã meã? Peccaui.
Quid faciã tibi o custos hominum?
Quare posuisti me contrariũ tibi: et fa-
ctus sum michimetipsi grauis? Cur
non tollis peccatum meum: et quare
non auferis iniquitatem meam? Ecce
nunc in pulvere dormiam: et si mane
me quesieris non subsistam. viij

Respondẜ aũt baldath suites di-
xit. Vsquequo loqueris talia: et
spiritus multiplex sermonis oris tui?
Siquid deus supplantat iudiciũ: aut
omnipotens subuertit quod iustũ est?

Etiã si filij eius peccauerũt ei: et dimisit
eos in manu iniquitatis suæ: tu tamẽ
si diluculo cõsurgeres ad deũ et omni-
potentẽ fueris deprecatus. Si mũdus et
rectus incedis: statim euigilabit ad
te: et pacatũ reddet habitaculũ iustitiæ
tuæ: tantũ ut si priora tua fuerint pau-
ca: et nouissima tua multiplicentur ni-
mis. Interroga enim generationẽ pristi-
nam et diligenter inuestiga patrũ me-
moriã: hesterni quippe sumus et ignora-
mus: quoniam sicut umbra dies nri
sunt super terrã: et ipsi doctabit te. Loquẽ-
tur tibi: et de corde suo proferet eloquia.
Numquid uirere potest scirpus abq; hu-
more: aut roborari carectũ sine aqua?
Cũ adhuc sit in flore nec carpat ma-
nu ante omnes herbas arescit: sic uie
omniũ qui obliuiscuntur deũ: et spes
ypocrite peribit. Nõ ei placebit uecordia
sua et sicut tela arãneæ fiducia
eius. Innitet super domũ suã et nõ sta-
bit: fulciet eã: et non consurget. Humi-
dus uidetur antecedere solem: et in or-
tu suo germen eius egredietur. Super
aceruũ petrarũ radices eius densabũtur:
et inter lapides cõmorabit. Si absor-
buerit eũ de loco suo: negabit eũ et di-
cet. Nõ noui te. Hæc est enim letitia uie
eius: ut rursum de terra alij germinentur.
Deus nõ pijet simplicẽ: nec porri-
get manũ maliguis: donec impleat
risu os tuum: et labia tua imbiio.
Qui oderũt te induent cõfusionẽ: et ta-
bernacula impiorũ nõ subsistet.

Et respondẽs iob ait. Vere scio qõ
ita sit: et q nõ iustificetur homo
cũ deo. Si voluerit cõtendere
cũ eo: non poterit respondere ei unum
pro mille. Sapiens corde est: et fortis
robore. Quis restitit ei: et pacẽ habuit?
Qui transtulit mõtes: et nesciũt hij
quos subuertit in furore suo. Qui com-
mouet terram de loco suo: et columne
eius cõtremiscũt. Qui præcipit soli et nõ
oritur: et stellas claudit sub signaculo.
Qui extendit celos solus: et gradi-
tur super fluctus maris. Qui fecit ar-
turũ et oriona et hyadas: et interiora
austri. Qui facit magna et incõprehen-
sibilia: et mirabilia quorũ non est nu-
merus. Si venerit ad me non uidebo
eũ: si abierit nõ intelligã. Si repẽte in-
terrogẽt: quis respondebit ei? Vel quis
dicere potest cur facis? Deus cuius ire
nemo resistere potest: et sub quo curuã-
tur qui portant orbem. Quãtus ergo
sum ego ut rẽpondeam ei: et loquar
verbis meis cũ eo? Nam etiã si habuero
quippiã iustũ non rẽspõdebo: sed meũ
iudicem deprecabor: et cum inuocatus
me exaudierit: nõ credo quod talis au-
dierit uocem meam. In turbine enim
conteret me: et multiplicabit uulnera
mea etiã sine causa. Nõ cõcedit requi-
rere spiritum meum: et impleat me a-
maritudinibũ. Si fortitudo quæritur
robustissimus est. Si equitas iudicij: nemo
audet, p me ceitimoniũ dicere. Si iu-
stificare me voluero: os meũ cõdamna-
bit me. Si innocentem ostendero: pra-
uum me comprobabit. Etiã si simple
fuero: hoc ipsum ignorabit anima mea:
et tedebit me uite mee. Vnũ est qõ loqu-
tus sum: et innocentẽ et impiũ ipse con-
sumit. Si flagellat occidat semel: et nõ
de penis innocentũ ridet. Terra data
est in manũ impij: uultũ iudicũ eius o-
pertit. Qõ si non ille est: quis ergo est?
Dies mei uelociores fuerũt cursore: fu-
gerunt et non uiderũt bonũ. Pertransi-
erunt quasi naues poma portantes:
sicut aquila volans ad escam. Cum
dixero nequaq; ita loquar: commu-

faciem meã: et dolore torquebor. Vere
bar omnia opera mea sciens q non
parcens delinquenti. Si aũt et sic impi-
us sum quare frustra laboraui? Si
lotus fuero quasi aquis niuis: et fulsi-
erint uelut mũdissime manũ mee: ta-
men sordibus inuingues me: et abomi-
nabũtur me uestimẽta mea. Nec enim
uiro qui similis mei est rẽspondebo:
nec qui mecũ in iudicio et ego possit
audire. Nõ est qui utriq; valeat argu-
ere: ponere manũ suã in ambobus.
Auferat a me uirgã suã: et pauor eius
nõ me terreat. Loquar: et nõ timebo eũ.
Nec enim possũ metuens rẽspondere.

Oret anima mea uite mee: dimit-
tam aduersũ me eloquiũ meũ.
Loquar in amaritudine animæ mee:
dicã deo: noli me cõdemnare. Iudica
mihi: cur me ita iudicas? Numquid tibi
uidetur si calumnieris me et op-
primas me: opus manũ tuarũ: et cõ-
silijs impiorũ adiuues? Numquid oculi
carnei sunt aut sicut uidet homo
et tu uidebis? Numquid sicut dies ho-
minis dies tui: et anni tui sicut huma-
na sunt tempora: ut quæras iniquitates
meas et peccata mea scrutaris? Et scias q̃a
nichil impiũ fecerim: cũ sit nemo q̃ de
manu tua possit eruere. Manus tue fe-
cerũt me et plasmauerũt me totũ in cir-
cuitu: et sic repẽte precipitas me. Memen-
to q̃so qõ sicut lutũ fecisti me: et in pul-
uere reduces me. Nõne sicut lac mul-
sisti me: et sicut caseũ me coagulasti?
Pelle et carnibus uestisti me: ossibus
et neruis cõpegisti me. Vitã et miseri-
cordiã tribuisti mihi: et uisitatio tua
custodiuit spiritũ meũ. Hæc nec celes
in corde tuo: tamẽ scio quia uniuersi
tum memineris. Si peccauero et ira
parcetis mihi: cur ab iniquitate mea
mundũ me esse non pateris? Et si im-
pius fuero ue mihi est: et si iustus nõ
leuabo caput superbiã quasi leena ca-
pies me: rediens iterũq; mirabiliter me cru-
cias. Instaurasti testes tuos ad me: et
multiplicasti iraã tuã aduersũ me: et pue
militant in me. Quare de uulua eduxi-
sti me? Qui utinã cõsumptus essem ne
oculus me uideret. Fuissem quasi q̃ nõ
essem: de utero translatus ad tumulum.
Numquid non paucitas dierũ meorũ finiet
breue? Dimitte ergo me ut plãgã
paululũ dolore meũ antq; uadã et nõ
redeã ad terã tenebrosã et opacã mor-
tis caligine: terã miseriæ et tenebrarũ:
ubi umbra mortis et nullus ordo: sed
sempiternus horror inhabitãs.

Respondes autẽ sophar naama-
thites dixit. Numquid qui multa
loquitur nõ audiet: aut uir uerbosus
iustificabitur? Tibi soli tacebũt homi-
nes: et cũ teneros irrideris a nullo con-
uincẽderis? Dixisti enim. Purus est sermo
meus: et mundus sum in conspectu tuo.
Atq; utinã deus loqueretur tecũ et a-
pereret labia sua tibi: ut ostenderet tibi
secreta sapiẽtiæ et q multiplex esset le-
gis eius: et intelligeres q multo minora
exigaris ab eo quã meruerit iniquitas
tua. Forsitan ueligia dei cõprehendes:
et usq; ad perfectũ omnipotentem reperies?
Excelsior celo est. Et qd̃ facies? Profundior
inferno: a unde cognoscis? Longior
terra mensura eius: et latior mari.
Si subuertit omnia uel in unũ coar-
tauerit q̃s cõtradicet ei: uel quis dicere
ei poterit cur ita facis? Ipse enim nouit
hominũ uanitatem: et uidẽs iniquita-
tem nõne considerat? Vir uanus in
superbiam erigit: et cũ pullũ onagri
se liberũ natũ putat. Tu autẽ firmasti

cor tuũ et expandisti ad eũ manus tuas. Si iniquitas que est i manu tua abstuleris a te et nõ mãserit i tabernaculo tuo iniustitia: tũc leuabis pondus faciẽ tuã absq; macula: et eris stabilis et non timebis. Miseria quoq; obliuisceris: et quasi aquas que preterierunt non recordaberis: et quasi meridianus fulgor cõsurget tibi ad vesperã. Et cũ te consumpsiẽ putaueris orieris ut lucifer: et habebis fiduciã, spolia tibi sperabit defuncti? scias domine. Requiesces et nõ erit q̃ te exercear: et deprecabunt faciẽ tuã plurimi. Oculi aũt impiorũ deficient: et effugium perdet ab eis: et spes illorum abominatio anime. xij

Respondens aũt iob dixit. Ergo vos estis soli homines: et vobiscum morietur sapientia? Et michi est cor sicut et vobis: nec inferior vestri sum. Quis enim hec que nostis ignorat? Qui deceptus ab amico suo sicut ego: inuocabit deũ et exaudiet eũ. Deceptus enim iusti simplicitas: lampas cõtempta apud cogitationes diuitũ: parata ad tempus statuũ. Abundãt tabernacula predonũ: et audacter pugnãt deũ: ei ipse dederit omnia in manu eorũ. Simirum interroga iumenta et docebit te: et volatilia celi et indicabit tibi. Loquere terre et respondebit tibi: et narrabunt pisces maris. Quis ignorat q̃ omnia hec manus dei fecit? In cuius manu anima omnis viuentis: et spiritus universe carnis hominis. Nõne auris verba diiudicat: et fauces cõmedentis saporẽ? In antiquis est sapientia: et in multo tempore prudentia. Apud ipsum est sapientia et fortitudo: et ipse habet cõsilium et intelligentiã. Si destruxerit nemo est qui edificet: si inclusserit hominẽ nullus est qui aperiat. Si continuerit aquas omnia siccabunt: si emiserit eas subuertẽt terram. Apud ipsum est fortitudo et sapientia. Ipse nouit et decipientes: et eũ qui deceptus. Adducit cõsiliarios in stultitiã: et iudices in stuporẽ. Balteũ regũ dissoluit: et pingit funes renis eorũ. Ducit sacerdotes inglorios: et optimates supplantat. Commutans labium veracium: et eloquiũ senum auferens. Effundit despectionẽ super principes: et eos qui oppressi fuerãt releuans. Qui reuelat pũmda de tenebris: et producit in lucẽ umbrã mortis. Qui multiplicat gentes et perdit eas: et subuertens in integrum restituit. Qui immutat corda principum populi terre: et decipit eos ut incedant per inuium. Palpabit quasi in tenebris et nõ in luce: et errare eos faciet sicut ebrios. xiij

Ecce omnia hec vidit oculus meus et audiuit auris mea: et intellexi singula. Secundum scientiã vestrã et ego nouit: nec inferior vestri sum. Sed tamẽ ad omnipotentẽ loquar: et disputare cũ deo cupio: prius vos ostendens fabricatores mendacii et autores pueri sorũ dogmatũ. Atq; vtinã taceretis: ut putaremini sapientes esse. Audite ergo correptiones meas: et iudicium labiorũ meorũ attendite. Numquid deũ indiget vestro mendacio: ut pro illo loquamini dolos? Numquid faciẽ eius accipis? et pro eo iudicare iniuris? Aut placebit ei quem celare nichil potest: aut decipietur ut homo vãs fauentibus? Ipse eos arguet: quoniã in abscondito faciẽ eius accipitis. Statim ut se cõmouerit turbabit vos: et terror eius incutiet super vos. Memoria vestra comparabit cineri: et redigentur in lutũ maceries vestre. Tacete paulisper: ut loquar quodcũq; michi meo suggesserit.

Quare lacero carnes meas dentibus meis: et animã meã pono i manibus meis? Etiam si occiderit me: in ipso sperabo. Veruntamen vias meas in conspectu eius arguã: et ipse erit saluator meus. Non coram illo veniet in cõspectu eius omnis hypocrita. Audite sermonẽ meũ: et enunciata percipite auribus vestris. Si fuero iudicatus: scio q̃ iustus inueniar. Quis est qui iudicetur mecũ? Veniat. Quare tacens consumor? Huc tantũ ne facias michi: et tũc a facie tua non abscondar. Manũ tuam longe fac a me: et formido tua non me terreat. Voca me et respondebo: aut certe loquar: et tu responde michi. Quãtas habeo iniquitates et peccã? scelera mea et delicta ostende michi. Cur faciẽ tuã abscondis: et arbitraris me inimicũ tuũ? Contra folium q̃d vento rapitur ostendis potentiã tuã: et stipulã siccam persequeris. Iudicis enim acra me amaritudines: et cõsumere me vis peccãtis adolescentiæ meæ. Posuisti in nervo pedem meũ: et observasti omnes semitas meas: et vestigia pedũ meorũ considerasti. Qui quasi putredo cõsumendus sum: quasi vestimentũ q̃ comedit vrtica. Homo natus de muliere brevi viuens tempore: repletur multis miseriis. Qui quasi flos egredit et conteritur: et fugit velut umbra: et numq; in eodem statu permanet. Et dignũ duris sup hiuiscemodi aperire oculos tuos: et adducere eũ tecũ in iudiciũ? Quis poterit facere mũdũ de immũdo cõceptũ semine? Nonne tu qui solus es. xiiij

Breves dies hominis sunt: numerus mensũ eius apud te est. Cõstituisti terminos eius q̃ preterire non poterũt. Recede paululum ab eo ut quiescat: donec optata veniat sicut mercenarij dies eius. Lignũ habet spem. Si pcissũ fuerit: rursũ virescit: et rami eius pullulant. Si senuerit in terra radix eius et in pulvere emortuus fuerit truncus illius: ad odorem aque germinabit: et facet comã quasi cũ primũ plantatũ est. Homo vero cũ mortuus fuerit et nudatus atq; consumptus: vbi quesso est? Quomodo si recedãt aque de mari et fluuius vacuetatus arescat: sic homo cũ dormierit non resurget. Donec atteratur celũ non euigilabit: nec cõsurget de somno suo. Quis michi hoc tribuat ut in inferno protegas me et abscondas me donec pertranseat furor tuus: et cõstituas michi tempus in quo recorderis mei? Putasne mortuus homo rursum viuet? Cũctis diebus quibus nunc milito: expecto donec veniat immutatio mea. Vocabis me: et ego respondebo tibi. Opori manuũ tuarum porriges dexterã. Tu quidẽ gressus meos dinumerasti: sed parce peccis meis. Signasti quasi in sacculo delicta mea: sed cecasti iniquitatẽ meã. Mons cadens defluit: et saxum tãsferetur de loco suo. Lapides regũãt aque: et alluuione paulatim terra cõsumitur: et homines ergo subiicies pdes. Roborasti eũ paululũ: in perpetuũ ãbitet. Immutabis faciẽ eius: et emittes eũ. Siue nobiles fuerit filij eius siue ignobiles: nõ intelliget. Tantũ caro eius dũ viuet dolebit: anima illius sup semetipso lugebit. xv

Respondens aũt eliphaz themanites dixit. Numquid sapiens respondebit quasi in ventum loquens: et implebit ardore stomachum suũ? Arguis verbis eum qui non est equalis tui: loqueris quod vbi nõ expedit. Quantũ in te est euacuasti timorem: et subtrasti preces coram deo. Docuit enim

iniquitas tua vos nui: et imitaris linguam blasphemantiū. Condemnabit te os tuū et nō ego: et labia tua respōdebunt tibi. Numquid primus homo tu natus es et ante colles formatus? Numquid cōsiliū dei audisti: et inferior te erit eius sapientia? Quid nosti quō ignoras? id intelligis quod nesciamus? Et senes et antiqui sunt i nobis: multo vetustiores quā pres tui. Numquid grande est ut consolentur te deus? Sed verba tua prava hoc prohibent. Quid te elevat cor tuū: et ūi magna cogitans aeronitos habes oculos? Quid nunc cōra deū spiritus tuus: ut proferas de ore tuo huiusmodi sermones? Quid est homo ut in maculatus sit: et ut iustus apparet natus de muliere? Ecce inter sanctos eius nemo immutabilis: et celi non sunt mūdi in conspectu eius: quāto magis abominabilis et inutilis homo qui bibit quasi aquā iniquitatem. Ostendā tibi audi me: id quod vidi narrabo tibi. Sapientes confitentur: et non abscondūt patres suos. Quibus solis data est terra: et nō trānsiuit alienus per eos. Cunctis diebus suis impius superbit: et numerus annorū incertus est tyrannidis ei. Sonitus terroris semper in auribus illius: et cū pax sit ille semper insidias suspicatur. Non credit quō ēram possit de tenebras ad lucē reuersūrus undique gladiū: cū se moueri ad querendū panē. Nouit quō paratus sit in manu eius tenebrarū dies. Terrebit eū tribulatio: et ānguistia vallabit eū sicut regē qui iparatus ad preliū. Tendit adiutus deū manum suā: et contra omnipotentē roborat est. Cucurrit adiutus cū tento collo: et pinguī tecuire armatus est. Operuit faciem eius crassitudo: et de latentibus eius

anima dependit. Habitauit in ciuitatibus desolatis: et in domibus desertis que in tumulos sunt redacte. Non ditabit nec perseuerabit substātia eius: nec mittet in terrā radice suam. Nō recedet de tenebris. Ramos eius arefacet flāma: et auferet spiritu oris ei. Nō credat frustra errore decepti: quia aliquo precio redimendus sit. Antequā dies ei impleatur perdet: et manus eius arescent. Ledetur quasi vinea i primo flore: botrus eius: et quasi oliua proiicies florē suū. Congregatio eū sterile: et ignis deuorabit tabernacula eorum qui munera libenter accipiunt. Concepit dolorem et peperit iniquitatem: et venter eius parauit dolos.

Respōdens aūt iob dixit. Audiui frequēter talia. Consolatores onerosi omnes vos estis. Numquid habebunt finē verba vētosa? Aut aliquid tibi molestū est si loquaris? Poterā et ego similia vōi loqui. Atq; vtinā esset anima vestra pro anima mea. Consolarer ergo vos sermonibus et moueren caput meū super vos. Roborarem vos ore meo: et moderem labia mea quasi parcens vobis. Sed quid agā? Si loquor nūcō quiescit dolor meus: et si tacuero non recedet a me. Nūc aūt oppressit me dolor meus: et in nihilū redacti sūt omnes artus mei. Rapiet me estimoniū dicit ōra me: et suscitat falsiloquus adiutorius sacē mēā contradicēs mihi. Collegit furor eius in me: et cōminās mihi infremuit contra me dentibus suis. Hostis meus mirabilibus oculis me intuitus est. Aperuerūt super me ora sua: et exprobrātes percusserūt maxillā meā: satiati sunt penis meis. Conclusit me deus apud iniquum: et manibus impiorum me

tradidit. Ego ille quondā opulentus repente conteritus sum: tenuit cerui cū meā. Collegit me: et posuit sibi quasi in signū. Circūdedit me lanceis suis: cōuulnerauit lubos meos. Nō pepercit: et effudit in terra viscera mea. Consedit me vulnere super vulnus: irruit i me quasi gygas. Sacco consui super cutem meā: et operui cinere carnē meā. Facies mea intumuit fletu: et palpebre mee caligauerūt. Nec pallus sunt absq; iniquitate manū mē: cū habere mūdas ad deū preces. Terra ne operias sanguinem meū: neq; inueniat in te locū latendi clamor meus. Ecce enī in celo testis meus: et cōscius meus in excelsis. Verbosi amicī mei: ad deū stillat oculus meus. Atq; utinam sit iudicatur vir cum deo: quomō iudicatur filius hominis cum collega suo. Ecce enim breues anni transeunt: et semitā per quam non redeā ambulo.

Spiritus meus attenuabit: dies mei breuiabūt: et solū michi superest sepulcra. Nū peccauī: et i amaritudinibus morabitur oculū meū. Libera me et pone me iuxta te: et cuiusuis manū pugnat ōra me. Cor eorū longe fecisti a disciplina: propterea non exaltabūtur. Predā pollicetur sociis: et oculi filiorū eius deficient. Posuit me quasi in prouerbiū vulgi: et exemplū sum coram eis. Caligauit ad indignationē oculus meus: et membra mea quasi in nichilū redacta sunt. Stupebāt iusti super hoc: et innocens contra hypocritam suscitabitur. Et tenebit iustus viam suā: et mūdis manibus addet fortitudinē. Igit omnes vos cōuertimini et venite: et non inuenā in vobis ullū sapientē. Dies mei trānsierūt: cogitationes mee dissipate sunt torquētes cor

meū. Noctem verterūt in diem: et rursū post tenebras spero lucē. Si sustinuero infernus domus mea est: et in tenebris strauī lectulū meū. Putredini dixi pater meus es: mater mea et soror mea vermibus. Vbi est ergo nūc predelatio mea: et paciencia mea quis considerat? In profundissimum infernum descendent omnia mea. Putasne latenti ibi erit requies michi?

Respōdens aūt baldad suites dixit. Vsq; ad quē finē verba iactabis? Intellige prius: et sic loquamur. Quare reputati sum? ut iumenta: et stultum? coram te? Qui predis animam suā in furore tuo. Numquid propter te deserietur terra: et trānsibunt rupes de loco suo? Nōne lux impij extinguet: nec splendebit flāma ignis eius? Lux obscurebitur in tabernaculo illius: et lucerna que super eū est extinguet. Arctabuntur gressus virtutis eius: et precipitabit eū cōsilium suū. Immisit enī in rete pedes suos: et in maculis eius ambulat. Tenebitur plāta illius laqueo: et ardebit sitis eū. Abscondita est in terra pedica eius: et decipula illius super semitam. Vndique terrebūt eū formidines: et inuolūt pedes eius. Attenuetur fame robur eius: et inedia inuadat costas illius. Deuoret pulcritudinem cutis eius: et consumat brachia illius primogenita mors. Auellat de tabernaculo suo fiducia eius: et calcet super eū quasi rex interitus. Habitent in tabernaculo illius socij eius qui non est: aspergatur in tabernaculo eius sulphur. Deorsum radices eius siccent: sursum autē arceatur messis eius. Memoria illius perdat de terra: et nō celebretur nomē eius in platis. Expellet eū de luce in tenebras: et de orbe transferet eū. Nō erit

semē eō⁹ nequ pgenies in plo suo: nec
ulle reliquie i regionib⁹ eō⁹. In die eō⁹
stupebūt nouissimi: z primi inuadet
ipsos. Nec fūt ergo tabernacla iniqui:
z iste loc⁹ eō⁹ qui ignorat dē. xx

Respondens aūt iob dixit. Usque
quo affligis animā meā: z at-
teris me sermonib⁹? Ecce decies cōfun-
disti me: z nō erubescis opprimēs
me. Sūpe et si ignorā: mecū erit igno-
rantia mea. Et uos contra me erigi-
mini: et arguitis me oprobrijs meis.
Saltem nunc intelligite quia dē nō
equo iudicio afflixerit me: et flagellis
suis me circuiecit. Ecce clamabo uim pa-
tiens et nemo audiet: uociferabor: et
nō ē qui iudicet. Semitā meam circū-
sepsit et trāsire non possum: et in calle
meo tenebras posuit. Spoliauit me
gloria mea: et abstulit coronā de ca-
pite meo. Destruxit me undiq z pereo:
et ēsi euulsit arbori abstulit spem meā.
Iratus est contra me furor eius: et sic
me habuit quasi hostem suū. Simul
uenerūt latrones eius: z fecerūt sibi ui-
am per me: et obsederūt in gyro taber-
naculū meū. Fratres meos lōge fecit
a me: z noti mei quasi alienī recesserūt
a me. Deliquerūt me, ppinquī mei: et
qui me nouerāt oblti sunt mei. In-
quilini domus mee z ancille mee facte
sunt alienum habuerunt me: et quasi pe-
grinus fui in oculis eorum. Seruum
meū uocaui et non rēspōdit: ore pro-
prio deprecabar illū. Spiritū meū ēxhor-
ruit uxor mea: et oradam filios ventris
mei. Etiam quoq; despiciēbāt me: et
cū ab eis recessissem detrahēbāt mihi.
Abominati sunt me quorū dā cōsilia-
rij mei: z quē maxime diligēbā auersa-
tus est me. Pelli mee cōsumpsis carni-
bus adhesit os meū: et derelicta sunt
tantūmodo labia circa dentes meos.
Misereminī mei miserēmini mei saltē
vos amici mei: quia manus domini
tetigit me. Quare persequimini me sicut
dē: z carnibus meis saturamini? Quis
michi tribuat ut scribantur sermones
mei? Quis michi det ut exarentur in
libro stilo ferreo et plūbi lamina: uel
certe sculpātur in silice? Scio enī q ue-
dempto meus viuat et in nouissimo
de terra surrecturus sum. Et rursum circū-
dabor pelle mea: z carne mea videbo de
um. Quē visurus sū ego ipse: z oculi mei
cōspecturi sunt: z non alius. Reposita
est hec spes mea in sinu meo. Quare er-
go nunc dicitis persequamur eū: z radi-
cem ueri inueniamus? cōtra eū? fugite
ergo a facie gladij: quē ultor iniquitatis
gladij ē: z scitote esse iudicū. xx

Respondens aūt sophar naama-
thites dixit. Idcirco cogitationes
meē retro succedūt sibi: z mēs in diuer-
sa rapitur. Audiam qua me arguis
audita: et spiritus intelligētiae mē re-
spondebit michi. Hoc scio a principio
ex quo est positus homo sup terram:
laus impiorū breuis sit: et gaudiū pe-
rcite ad instar pūcti. Si ascendat usq
ad celū superbia eius: et caput eius nu-
bes tetigerit: quasi stercoriniū in fine
perdetur: et qui eū uiderāt dicent. Ubi
est? Velut somniū auolans nō inue-
nietur: trāsit sicut uisio nocturna. Ol-
culus q eū uiderat non uidebit: nec
ultra intuebit eū locus suus. Filij eius
attenuent egestate: z manus illō⁹ red-
dent ei dolorem suū. Ossa eius imple-
buntur uitijs adolescentie eius: z cum
eo in puluere dormient. Cū esset dulce
fuerit in ore eius malū: abscondit illud
sub lingua sua. Parcet illi et non de-
relinquet illud: z celabit i guttere suo.

Panis eius in utero illius ueterescet in
fel aspidū intrinsecus. Diuitias quas
deuorauit euomet: et de uentre illius
egredē eas deus. Caput aspidum su-
get: et occidet eū lingua uipere. Non
uidebit riuulos fluminis torrentis: mel-
lis et butiri. Iuxta que fecit omnia: nec
tamen cōsumetur. Iuxta mensuratū
adimplēdū suaci sic et sustinebit:
quoniā cōfingens nudauit pauperes
domū: rapuit z nō edificauit eā. nec ē
satiat⁹ uentre eius. Et cū habuerit que
cupiuerat: possidere nō poterit. Non
remānet de cibo eius: et propter hoc
permanebit de bonis eō⁹. Cū fatiatus
fuerit arcabit: eructuabit: z omnis dolor
irruet sup eū. Ipsā implebitur uentre
eius ut mittat in eū ira furoris sui: z
pluat sup illū pēnā suū. Fugiet arma
ferra et ferrum in arcū ceruū: educ⁹ et
egredietur de uagina sua: et fulgurās
in amaritudine sua. Vadet z uenient
sup eū horribiles: omēs tenebre abscō-
dite sunt in oculis eius. Deuorabit
eū ignis qui nō succendit: afflīget reli-
ctus in tabernaculo suo. Reuelabit celi
iniquitatē eius: et terra assurget aduer-
sus eū. Apertū erit germē dom⁹ illī⁹:
detrahetur in die furoris dei. Hec est
pars hominis impij a deo: et hereditas
uerborum eō⁹ a domino. xx

Respōdens aūt iob dixit. Audite
quēlo sermones meos: z ageis
mihi hanc. Sustinete me ut ego lo-
quar: et post mera si uidebitur uerba
ridete. Numquid cōra hominē disputa-
tio mea est: ut merito non debeā cōsti-
stari? Attendite me et obstupescite: et
superponite digitū ori uestro. Et ego
quādo recordās furo perrimescor:
et tenet carnē meā tremor. Quare ergo
impij uiuūt sublēuati sūt: cōfortatiq;
diuitijs? Semē eōr⁹ permanet coram
eis: propinquoq; eōr⁹ in cōspectu eōr⁹. Domus eōr⁹ secure sūt et
pacate: et non est virga dei super illos.
Bos eōr⁹ cōcepit z nō abortiuit: uacca
peperit et nō est priuata fetu suo. Egre-
diūtur quasi greges paruuli eōrū: et
infantes eōr⁹ exultāt lusibus. Tenent
tympanū et cytharam: z gaudent ad
sonitū organi. Ducunt in bonis dies
suos et in pūcto ad inferna deseendūt.
Qui dixerūt deo recede a nobis: et scien-
tiam viarū tuarū nolumus. Quis est
omnipotēs ut seruiamus ei? Et quid
nobis prodest si oraueri⁹ illū? Ve-
rumtamen quia non sunt in manu e-
orū bona sua: cōsiliū impiorū longe
sit a me. Quotiens lucerna impiorū ex-
inguetur: z superuenet eis inundatio:
et dolores diuidet furoris sui. Erunt
sicut paleē ante faciē uenti: z sicut fauil-
la quā turbo dispergit. Deus seruabit
filijs illius dolorē patris: et cū reddidē-
rit nunc sciet. Videbūt oculi eius interfe-
ctionē suā: z de furore omnipotentis
bibet. Quid enī ad eū pertinet de domo
sua post se? Et si numerus mensium
eius diminuetur? Numquid deū docebit
quispiā scientiā qui excelsos iudicat?
Iste moritur robustus z sanus diues
et felix: uisera eius plena sunt adipe:
z medullis ossa illī⁹ irrigātur. Alius
uero mortē in amaritudine anime sue
absq ullo opido: z tamē simul in pul-
uere dormient: et uermes operient eos.
Ecce noui cogitationes meae: z sen-
tentias iniqua me iniquas. Dicitis enī.
Ubi est domus principis: z ubi tabe-
nacula impiorū? Numquid non quesisti
de uiatoribus: z hec tamē illū intelligere
nō uoluisti. Quia in die perditionis
seruabit malū: z ad die furoris ducet.

Quis arguet coram me uias meas: aut que
fecit quis reddet illi? Ipse ad stipulam
ducetur: et in cogrecie mortuorum vigila
bit. Dulcis fuit glarcis cooperuit: et post
se omnem hominem traheet: et ante se
innumerabiles. Quomodo igitur consol
amini me frustra: cum responsio vestra re
pugnare ostendat sit mentiri? xxij

Responsio autem ciphas themani
tes dixit. Numquid deo poterit
comparari homo: etiam cum sit perfectus fuerit sci
entie? Quid proderit deo si iustus fue
ris: aut ipse ei contero si immaculatus fue
rit vita tua? Numquid timens arguet
te: et veniet tecum in iudicium? non propter
malitiam tuam plurimam et infinitas in
quitates tuas? Abstulisti enim pignu
ora fratrum tuorum sine causa: et nudos spoli
asti vestibus. Aquam lasso non dedisti: et
esurienti subtraxisti panem. In fortitudi
ne brachij tui possidebas terram: et potentissimus obtinebas eam. Viduas dimi
sisti vacuas: et lacertos pupillorum com
minuisti. Propterea circumdatus es la
queis: et conturbat te formido subita.
Et putabas te tenebras non visurum: et
impetu aquarum inundantium non oppres
sum iri. In cogitatu tuo deus excelsior
celo est: et stet stellarum verticem sublimetur? Et dicis. Quid enim nouit deus? et
quasi per caliginem iudicat. Nubes latibulum tuum: nec nostra considerat: et circumdantes cli perambulat. Numquid semitam seculi custodiet cupis quam
calcauerunt viri iniqui qui subtlati sunt
ante tempus suum: et fluminis subuertit
fundamentum eorum? Qui dicebat deo re
cede a nobis: et quasi nichil possit fa
cere omnipotens existimabat eum: cum ille
implesset domos eorum bonis. Quorum
sententia procul sit a me. Videbunt iusti
et letabuntur: et innocens subsannabit
eos. Nonne succisa est extentio eorum: et reli
quias eorum deuorauit ignis? Acquiesce igitur ei et habeto pacem: et per hec
habebis fructus optimos. Suscipe ex
ore illius legem: et pone sermones eius
in corde tuo. Si reuertisseris humilis ad omnipotentem edificabereris: et longe facies
iniquitatem a tabernaculo tuo. Dabit
pro terra silice: et pro silice torrentes aureos. Erit omnipotens contra hostes tuos: et argentum congregabitur tibi. Tunc sup
omnipotente deliciis afflues: et eleuabis ad deum faciem tuam. Exaudiet te: et
audiet te: et vota tua reddes. Decernes
rem et veniet tibi: et in viis tuis splendebit lumen. Qui enim humiliatus fuerit erit
in gloria: et inclinauerit oculos ipse salua
bit. Saluabit innocentes: saluabitur
autem mundicia manuum tuarum. xxiij

Respondens autem iob ait. Nunc quoque
amaritudine est sermo meus: et
manus plagae mea aggrauata est super
gemitum meum. Quis michi tribuat ut
cognoscam et inueniam illum: et veniam usque
ad solium eius? Ponam coram eo iudicium
os meum repleam iroperationibus: et sci
am verba que michi responderat: et in
telligam quid loquatur michi. Numquid multa fortitudine contendat mecum: nec magnanimitas sue molestet me. Proponat equitatem contra me: et proueniam
ad victoriam iudicium meum. Si ad orientem ibero non apparebit: si ad occidentem
non intelligam eum. Si ad sinistram quid
agam? non apprehendam eum. Si me ver
tam ad dexeram: non videbo illum. Ipse
vero scit viam meam: et probabit me quasi
aurum quod per ignem transit. Vestigia eius se
cutus est pes meus: viam eius custodiui: et
non declinauit ex ea. A mandatis labiorum eius non recessi: et in sinu meo abscondi
verba oris eius. Ipse enim solus est

et nemo auertere potest cogitationem
eius: et anima eius quodcumque voluit
hoc fecit. Cum explerit in me volun
tatem suam: et alia multa similia predesti
nata sunt mihi. Et idcirco a facie eius turbatus
sum: et considerans eum timore sollicitor.
Deus mollivit cor meum: et omnipo
tens conturbauit me. Non enim perij
propter imminentes tenebras: nec fa
cie meam operuit caligo. xxiiij

A b omnipotente non sunt abscondita tempora: qui aut nouerunt
eum ignorant dies illius. Alij terminos
transtulerunt: diripuerunt greges: et pa
uerunt eos. Asinum pupillorum abegerunt:
et abstulerunt pignorum viduae. Deuertunt
pauperes pariter manfuetos terre. Alij sicut
onagri in deserto egrediuntur ad opus
suum: vigilantes ad predam spiritant pa
nem liberis. Agrum non suum demetunt: et
vineam eius qui vi oppressit vindemiant.
Nudos dimiserunt homines indumenta
tollentes: quibus non est operimen
tum in frigore. quos imbres montium
rigant: et non habentes velamen ample
xantur lapides. Vim fecerunt deprehen
dentes pupillos: et vulgum pauperum spolia
uerunt. Nudis et incedentibus absque veste
tu et esurientibus tulerunt spicas. Inter
aceuos eorum medium sunt: qui calca
ro torcularibus sitiunt. De ciuitatibus fe
rentur viros gemere: et anima vulnera
torum clamabit. et deus in vltio abire non
patet. Ipsi fuerunt rebelles luminis. Ne
fierunt vias eius: nec reuersi sunt per semi
tas illius. Mane primo consurgit
homicida: interficiat egenum et pau
perem: nocte vero erit quasi fur. Oc
cidens adulteri obseruat caliginem dies
non me videbit oculus: et operiet vultum
suum. Perfodiet in tenebris domos sicut
in die condiserant sibi: et ignorauerunt
lucem. Si subito apparuerit aurora
arbitrantur umbram mortis: et sic in te
nebris quasi in luce ambulant. Leuis
est super facie aque. Maledicta sit pars
eius in terra: nec ambulet per viam vinea
rum. Ad nimium calorem transeat ab a
quis niuium: et usque ad inferos peccatum
illius. Obliuiscatur eius misericordia.
Dulcedo illius vermes. Non sit in recor
dacione: sed conteratur sicut lignum infructuosum. Pauit enim sterilem et que non
parit: et vidue bene non fecit. Detraxit
fortes in fortitudine sua: et cum steterit non
credet vite sue. Dedit ei deus locum peni
tentie: et ille abutitur eo in superbia. Mul
ti autem sunt in viis illius. Eleuati sunt
ad modicum et non subsistent: et humili
abuntur sicut omnia et auferentur: et
sicut summitates spicarum conterentur. Odi si
non ita quis iste poterit arguere et statuit
mentitum: et ponere ante deum verba mea? xxv

Respondens autem baldad suites di
xit. Potestas et terror apud eum est:
qui facit concordiam in sublimibus suis. Nu
numquid est numerus militum eius: et super quem
non surget lumen illius? Numquid iu
stificari poterit homo coparatus deo:
aut apparere mundus natus de mu
liere? Ecce luna etiam non splendet et
stelle non sunt munde in conspectu e
ius: quanto magis homo putredo
et filius hominis vermis? xxvj

Respondens autem iob dixit. Cuius
adiutor es? Numquid imbecillis
et sustentas brachium eius qui non est for
tis? Cui dedisti consilium? Forsitan illi
qui nil habet sapientiam: prudentiam
multam ostendisti plurimam. Quem docere
voluisti? Nonne cum qui fecit spiritum tuum?
Ecce gigantes gemunt sub aquis: et qui
habitant cum eis. Nudus est infernus

tora illo: et nullu est operimentu perditioni. Qui extendit aquilonē super vacuum: & appendit terrā super nihilū. Qui ligat aquas in nubibus suis: ut nō erumpant pariter deorsum. Qui tenet vultum solij sui: & expandit super illud nebulam suā. Terminū circumdedit aquis: usq; dum finiant lux et tenebre. Colūne celi contremiscūt: et pauent ad nutū eius. In fortitudine illius repente maria cōgregata sunt: et prudētia eius percussit superbos. Spiritus eius ornauit celos: et obstetricante manu eius eductus est coluber tortuosus. Ecce hec de parte dicta sunt viarum eius. Et cum vix paruam stillam sermonis eius audierimus: quis poterit tonitruū magnitudinis illius intueri?

xxvij

Addidit ēq; iob assumēs parabolam suā et dixit. Viuit deus qui abstulit iudicium meū et omnipotens q̄ ad amaritudinē adduxit animā meam: quia donec superest alitus in me et spiritus dei in naribus meis non loquetur labia mea iniquitatē: nec lingua mea meditabitur mendaciū. Absit a me ut iustos esse vos iudicē. Donec deficiā nō recedā ab innocentia mea. Justificationē meā quā cepi tenere: nō deseram. Nec enim reprehendit me cor meū: in omni vita mea. Sicut impius inimicus meus: & aduersarius meus quasi iniquus. Que est enim spes hypocrite si auare rapiat: et non liberet deus animā eius? Numquid audiet clamorem eius cū venerit super eū angustia? Aut poterit in omnipotēte delectari: et inuocare deū omni tempore? Docebo vos p manū dei que omnipotens habet: nec abscondam. Ecce omnes vos nostis: & quid siue fatua vana loquimini? Hec est pars hominis impij apud deū: et hereditas violentorum quā ab omnipotēte suscipient. Si multiplicati fuerint filij eius i gladio erūt: et nepotes eius nō saturabūtur pane. Qui reliqui fuerint ex eo sepelientur in interitu: & vidue illius nō plorabūt. Si cōportauerit quasi terra argentū et sicut lutū preparauerit vestimenta: preparabit quidē sed iustus vtetur illis: et argentū innocens diuidet. Edificauit sicut tinea domū suā: et sicut custos fecit umbraculū. Diues cū dormierit nichil secū auferet: aperiet oculos suos et nichil inueniet. Apprehendet eū sicut aqua inopia: nocte opprimet eū tempestas. Tollet eū vē: vrens et auferet: et velut turbo rapiet eū de loco suo. Et mittet super eū: et nō parcet: de manu eius fugiēs fugiet. Bringet super eū manus suas: & sibilabit super illū intuens locū eius.

xxviij

Habet argentū venas: et auro locus est in quo conflat. Ferrū de terra tollitur: et lapis solutus calore in es vertitur. Tempus posuit tenebris: et vniuersos finem ipse cōsiderat. Lapidem quoq; caliginis et umbram mortis diuidit torrens a populo peregrinātes: eos quos oblitus est pes egenus hominis: et inuisos. Terra de qua oriebatur panis: in loco suo igni subiecta est. Locus saphiri lapides eius: & glebe illius aurum. Semitā ignorauit auis: nec inuenit eam oculus vulturis. Nō calcauerit eā filij iniquitatis: nec pertransiuit per eā leena. Ad salicē extendit manū suā: subiuit a radicibus montis. In petris riuos eripuit et omne pomū vidit oculus eius. Profundā ne fluminis scrutatus est: et abscondita produxit in lucē. Sapientia vero vbi inuenitur: et quis est locus intelligentie? Nescit homo pretium eius: nec inuenit in terra suauiter viuentium. Abyssus dixit nō est i me: et mare loquitur nō est mecū. Non dabitur aurum obryzum pro ea: nec apendet argentum in cōmutatione eius. Nō cōferet eam tinctis indie coloribus: nec lapidi sardonico pretiosissimo vel saphiro. Nō adequabit ei aut vel vitrū: nec cōmutabitur vasa p ea auri egrēsa et commutatio: nō cōmemorabitur comparatione eius. Trahit aūt sapientia de occultis. Non adequabit ei topasion de ethiopia: nec tincture mundissime componetur. Vnde ergo sapientia venit: et quis est locus intelligentie? Abscondita est ab oculis omnium viuentium: volucres q̄ celi latet. Perditio & mors dixerūt: auribus nostris audiuimus famā eius. Deus intelligit viā eius: et ipse nouit locū illius. Ipse enim fines mundi inuiset: et omnia que sub celo sunt respiat. Qui fecit ventis pondus: et aquas apendit mensura. Quando ponebat pluuijs legem & viā procellis sonantibus: tūc vidit illā et enarrauit: & preparauit et inuestigauit: et dixit homini. Ecce timor dñi ipsa est sapientia: et recedere a malo intelligētia.

xxix

Addidit quoq; iob assumens parabolā suā et dixit. Quis michi tribuat ut sim iuxta menses pristinos: secundū dies quibus deus custodiebat me? Quādo splendebat lucerna eius super caput meū: et ad lumē eius ambulabā in tenebris. Sicut fui in diebus adolescentie mee: quādo deus secretum erat in tabernaculo meo. Quādo erat omnipotens mecū: & in circuitu meo pueri mei. Quādo lauabā pedes meos butiro: et petra fundebat michi riuos olei. Quādo procedēbā ad porta ciuitatis: et in platea parabam cathedram michi. Videbant me iuuenes & abscondebantur: et senes stabant assurgentes. Principes cessabant loqui: et digitum supponebant ori suo. Vocem suam cohibebant duces: et lingua eorū gutturi suo adhesit. Aures audientes beatificabant me: & oculus videns testimoniū reddebat michi: eo q̄ liberassem pauperē vociferantē: et pupillū cui nō esset adiutor. Benedictio perituri super me veniebat: et cor vidue consolatus sum. Justitia indutus sum: & vestiui me sicut vestimento & diademate iudicio meo. Oculus fui ceco: et pes claudo. Pater eram pauperum: et causam quā nesciebā diligentissime inuestigabam. Conterebam molas iniqui: et de dentibus illius auferebā predam. Dicebam; in nidulo meo moriar: et sicut palma multiplicabo dies. Radix mea aperta est sec aquas: et ros morabit in messione mea. Gloria mea semper innouabitur: & arcus meus in manu mea instaurabitur. Qui me audiebāt expectabāt sententiā: et intenti tacebāt ad consiliū meū. Verbis meis addere nichil audebant: et super illos stillabat eloquium meū. Expectabāt me sicut pluuiam: et os suū aperiebant quasi ad imbrem serotinū. Si quando ridebā ad eos nō credebant: et lux vultus mei non cadebat in terrā. Si voluisse ire ad eos sedebam primus. Cum; sederem quasi rex circūstante exercitu: eram tamen merentiū consolator.

xxx

Nunc aūt ridēt me iuniores tempore: quorū non dignabar patres ponere cū canibus gregis mei. Quorū virtus manuū michi erat pro nichilo: et vita ipsa putabatur indigni. Egestate et fame steriles: qui rodebant in solitudine squalētes calamitate & miseria.

Et mãdebant herbas et arbores cortices: ⁊ radix iuniperoꝝ erat cibus eorꝝ.
Qui de cõuallibus ista rapiebãt: cũ singula reperissent: ad ea cũ clamore
currebant. In deserto habitabãt torrentium: et in cauernis terre: uel super
glareã. Qui inter huiusmodi lerabãt: et esse sub sentibus delicias cõputabant.
Filij stulteorũ et ignobiliũ: et in terra penitus non parentes. Nunc
eorꝝ canticum factus sum: et factus sum eis in prouerbiũ. Abominãtur me et
longe fugiũt a me: et sanẽ meam conspuere nõ ueruẽt. Pharetram eẽ suã
aperuit et afflixit me: ⁊ frenũ posuit in os meũ. Ad dexterã oriebãt calamitates
mee illico surgebant. Pedes meos subuertebant: obruebãt quasi fluctibus
semitas suas. Dissipauerũt itinera mea: insidiati sunt michi et preualuerũt: et
non fuit q̃ ferret auxiliũ. Quasi rupto
muro ⁊ aperta iamua irruerũt sup me:
et ad meas miserias deuoluti sũt. Re
ductus sum in nichilũ. Abstulisti quasi
ventus desiderium meum: et uelut
nubes pereransit salus mea. Nunc
autem in memetipso marcescit anima
mea: et possidebunt me dies afflictionis.
Nocte os meum perfoditur doloribus:
et qui comedunt me non dormiunt.
In multitudine eorꝝ cõsumẽ uestimẽ
tum meum: ⁊ quasi capitio tunice sic
circumdedit me. Comparauit sum luto: et
assimilatus sum fauille et cineri. Clamo
ad te ⁊ nõ exaudis me: sto ⁊ nõ re
spicis me. Mutatus es michi in crudelem:
⁊ in duritia manus tue aduersaris
michi. Eleuasti me: et quasi sup ventũ
posuisti me: elisisti me ualide. Scio quia
mori tradas me: ubi cõstituta est do
mus omni uiuẽti. Veruntamẽ non ad
consumptionẽ eorum emittis manũ
tuã: et si corruerit ipse saluabis. Nebã
quondã sup eo qui afflictus erat: ⁊ cõ
patiebatur anima mea pauperi. Expectabã
bona ⁊ uenerũt michi mala: pre
stolabar lucẽ ⁊ erupuit tenebre. Interiora
mea efferbuerũt absq; ulla requie: p
uenerũt me dies afflictionis. Mœstus in
ibebã: sine furore cõsurgens in turba
clamaui. Frater fui draconũ: et socius
struthionum. Cutis mea denigrata est
supre me: et ossa mea arueruẽt pre ceumate.
Versa ẽ in luctũ cytara mea: et
organũ meũ i uocẽ flentũ. xxxj.

Pepigi fedus cũ oculis meis: ut ne
cogitarẽ quidẽ de uirgine. Quã
nam partem haberet in me deus desu
per: et hereditatem omnipotens de ex
celsis? Nunquid non perditio est iniquo:
et alienatio operantibus iniqui
tatem? Nonne ipse cõsideret uias me
as: et cunctos gressus meos dinumerat?
Si ambulaui in uanitate et festi
nauit in dolo pes meus: appendat me
in statera iusta: et sciat deus simplicita
tem meam. Si declinauit gressus me
us de uia: et si secutus est oculus meus
cor meum: et si in manibus meis adhe
sit macula: sectam ⁊ alius comedat: et
progenies mea eradicetur. Si decepũ
est cor meũ sup muliere: et si ad hostiũ
amici mei insidiatus sum: socrũ alte
rius sit uxor mea: et sup illã incurrerẽ
alij. Hoc enim nephas est et iniquitas
maxima: ignis usq; ad perditionẽ uo
rans: ⁊ omnia eradicãs genimina. Si
concupiscit subire iudiciũ cũ seruo meo
et ancilla mea: cũ disputarent aduer
sum me. Quid enim faciã cum surgere
ad iudicandũ deus: ⁊ cũ quesierit quid
respondebo illi? Nũquid nõ in uero
fecit me qui et illũ operatus est: et for
mauit me in uulua uxis? Si negaui
q̃ uolebãt pauperibus: et oculos uidue
expectare feci. Si comedi buccellã meã
solus: et non comedit pupillus ex ea.
Quia ab infancia mea creuit mecum
miseratio: ⁊ de utero matris mee egrel
sa est mecũ. Si despexi perecuntem eo
q̃ nõ habuerit indumẽtũ: et absq; o
pimento pauperem. Si nõ benedixe
runt michi lacera eius: et de uelleribus
ouiũ mearũ calefactus est. Si leuaui
sup pupillũ manũ meã cũ uidere
me in porta superiore: humerus me?
a iunctura sua cadat: et brachiũ meũ
cũ suis ossibus cõfringatur. Horruit eẽ
quasi tumentes sup me fluctus timui
dũ: et pondus eius ferre nõ potui. Si
putaui aurũ robur meũ: et obrizo di
xi fiducia mea. Si lectatus sũ sup multis
diuitijs meis: ⁊ quia plurima reperit
man? mea. Si uidi solem cũ fulgeret ⁊ lunã incedẽtẽ clare: et lectatum
est in abscondito cor meũ: et osculatus
sum manũ meã ore meo: q̃ est iniquitas
maxima: et negatio contra deum
altissimũ. Si gauisus sum ad ruinã
eius qui me odirat: et exultaui q̃ inue
nisset eũ malũ. Sũ eẽ dedi ad peccã
dum guttur meũ: ut expeterem maledic
tus animã eius. Si non dixerũt uiri
tabernaculi mei: quis det de carnibus
eius ut saturemur. Foris nõ mansit
peregrinus: ostiũ meũ uiatori patuit.
Si abscondi quasi homo peccũ meũ:
et celaui in sinu meo iniquitatẽ meã.
Si expaui ad multitudinẽ uiuiam:
et despecto, q̃nquoꝝ terruit me: ⁊ nõ
magis tacui nec egressus sum ostiũ.
Quis michi tribuat adiutorẽ ut desi
deriũ meũ audiat omnipotens: et libri
scribat ipse qui iudicat: ut in humero
meo portem illũ et circũdem illũ quasi
coronã michi? Per singulos gradus
meos pronũciabo illũ: et quasi princi
pi offerem eum. Si aduersum me ter
ra mea clamat: et cum ipsa sulci eius
deflent. Si fructus eius comedi absq;
pecunia: et animam agricularum e
ius afflixi: pro frumẽto oriatur michi
cibus? et p ordeo spina. xxxij

Miserũt aũt eos uiri illi respon
dere iob: eo q̃ iustũ sibi uideretur.
Et iratus indignatusq; est heliu filius
barachel buzites de cognatione ram.
Iratus est auẽ aduersũ iob: eo q̃ iustũ
se esse diceret coram deo. Porro aduersũ
amicos eius indignatus est eo q̃ nõ in
uenissent responsionẽ rationabilem:
sed tantummodo cõdemnassent iob.
Igitur heliu expectauit iob loquentem:
eo q̃ seniores essent qui loquebantur.
Cũ aũt uidisset q̃ non responderent non
potuisset: iratus est uehementer. Re
spondensq; heliu filius barachel buzi
tes dixit. Iunior sum ego: uos aũt an
tiquiores. Idcirco dimissio capite ue
rituis sum uobis indicare mea scientiam.
Spreabã eui q̃ eras prolixior
loquerentur: et annoꝝ multitudo doce
ret sapientiã. Sed ut uidea spiritus est
in hominibus: et inspiratio omnipotentis
dat intelligentiã. Non sunt longeui
sapientes: nec senes intelligũt iudiciũ.
Ideo dicam audite me: ostendã uobis
etiã ego meã scientiã. Expectaui enim
sermones uestros: audiui prudentiã
uestrã. Donec disputarent mi sermo
nibus uestris: ⁊ donec putabã uos aliq̃d
dicere cõsiderabã. Sed ut uideo nõ est
qui possit arguere iob: ⁊ respondere ex
uobis sermonibus eius. Ne forte dicatis
inuenimus sapientiã: deus pirier eum
non homo. Michil locutus est michi:
et ego uõ sermonibus uestris respõ
debo illi. Exhimuerũt: nec responderũt

ultra: abstulerūtq; a se eloquiū. Quo-
niam igitur equatui et non sunt locu-
ti: steterūt nec respōderūt ultra: respon
debo et ego partem mēā: et ostendam
scientiā mēā. Plenus sum enī sermo-
nibus: et coarctat me spiritus uteri mei.
En uenter meus quasi mustum absq;
spiraculo: qō lagunculas nouas diri-
pit. Loquar et respirabo paululū: ape-
riam labia mea et rēspondebō. Non
accipiam personam uiri: et deum ho-
mini non equabo. Nescio enim quā-
diu subsistam: et si post modicum
tollat me factor meus.

xxxiij

Audi igitur iob eloquia mea: et o-
mnes sermones meos ausculta.
Ecce aperui os meū: loquatur lingua
mea in faucibus meis. Simplici corde
mea sermones mei: et sententiā labia
mea purā loquētur. Spiritus dei fecit
me: et spiraculū omnipotentis uiuificā-
uit me. Si potes rēspōde michi: et
aduersus faciē meā cōsiste. Ecce et me
sicut te fecit deus: et de eodē luto ego
quoq; formatus sum. Verūtamen mi-
raculū meū nō te terreat: et eloquentia
mea non te tibi grauis. Dixisti ergo
in auribus meis: et uocē uerborū tuo-
rū audiui. Mundus sum ego et absq;
delicto: immaculatus: et nō est iniquitas
in me. Quia querelas in me reperit:
ideo arbitratus est me inimicū sibi. Posu-
it i uinculo pedes meos: custodiuit omnes
semitas meas. Hoc est ergo in quo nō
es iustificatus. Rēspondebo tibi: quia
maior est deus homine. Aduersum
eū contendis: q; nō ad omnia uerba re-
spondet tibi. Semel loquit deus: et
secundo idipsum nō repetit. Per somnium
in uisione nocturna: quādo ceciderit so-
por super homines: et dormiūt in le-
ctulo. Tunc aperit aures uirorum et
erudiens eos instruit disciplina: ut a-
uertat hominē ab hijs que fecerat et liberet
eū de superbia: eruens animā eius
a corruptione: et uitā illius ut nō trans-
eat in gladiū. Increpat quoq; per do-
lorem i lectulo: et omnia ossa eius mar-
cescere facit. Abominabilis ei fit in vi-
ta sua panis: et anime illius cibus ēt
desiderabilis. Tabescet caro eius: et os-
sa que tecta fuerant nudabuntur. Ap-
propinquabit corruptioni anima eius:
et uita illius morteis. Si fuerit pro
eo angelus loquens unū de similibus ut
annuntiet hominis equitatem: miserē-
bitur eius et dicet. Libera eū: ut non de-
scendat in corruptionē. Inuenī i quo
ni, placet. Cōsumpta est caro eius a sup-
plicijs: reuertat ad dies adolescentie
sue. Deprecabit deum et placabilis ei
erit: et uidebit faciē eius in iubilo: et red-
det homini iustitiā suā. Respiciet homi-
nes et dicet. Peccaui et uere deliqui: et
ut eē dignus nō recepi. Liberauit ani-
mam suā ne pereat et in iniquitē sed ui-
uens lucem videret. Ecce hec omnia o-
perantur deus tribus uicibus per singulos:
ut reuocet animas eorū a corruptione:
et illuminet luce uiuentiū. Attende iob
et audi me: et tace dum ego loquor.
Si autem habes quod loquaris re-
spōde michi. Loquere. Volo enī te ap-
parere iustū. Odī si nō habes audi me:
tace: docebo te sapiētiā.

xxxiiij

Pronūciansq; itaq; helieu etiam hec
locus est. Audite sapiētes ver-
ba mea: et eruditi auscultate me. Au-
ris enī uerba probat: et guttur escas
gustu diiudicat. Iudiciū eligamus no-
bis: et inter nos uideamus quid sit me-
lius. Quia dixit iob iustus sum: et de
subtracto iudiciū meū. An iudicando
enim me mendacium est: uiolēta sagitta
mea absq; ullo peccō. Quis est uir ut
est iob qui bibit subsannationē qua-
si aquam: qui gradit cū operantibus
iniquitatē et ābulat cū uiris impijs:
Dixit enim non placebit uir deo: etiā
si cucurrerit cū eo. Ipse uiri cordati au-
dite me. Absit a deo impietas: et ab
omnipotente iniquitas. Opus enim
hominis reddet ei: et iuxta uias singu-
lorū retribuet eis. Vere enī deus nō cō-
damnabit frustra: nec omnipotens sub-
uertet iudiciū. Quē cōstituit alitū sup
terram: aut quē posuit super orbē quē
fabricat: est. Si dixerit ad eū ro: su-
um: spiritū illius et flatū ad se trahet.
Deficiet omnis caro simul: et homo
in cinerem reuertet. Si habes ergo in-
tellectū audi q̄ dicit: et ausculta uocē
loquij mei. Numquid qui nō amat iu-
dicium sanari potest: Et quomodo
eū qui nullū est intentū cōdemnas:
Qui dicit regi apostata: qui uocat du-
ces impios. Qui non accipit personas
principū: nec cognouit eranuū cum
discipiatur contra pauperē. Opus eius
manuū eius sūt omnēs. Subito mo-
rientur: et in media nocte turbabūtur
populi: et auferēt violentū
absq; manu. Oculi eius sup uias
hominū: et omnes gressus eorū consi-
derat. Non sunt tenebre et nō est um-
bra mortis: ut abscondant ibi qui o-
perantur iniquitatē. Neq; enim ultra
in hominis potestate est: ut ueniat ad
deum in iudiciū. Conteret multos in
numerabiles: et stare facit alios pro
eis. Nouit eū opera eorū: et idcirco in-
ducet nocturna: et conterēt. Quasi impi-
os percussit eos in loco uidentiū. Qui
quasi de iniquitatē recesserunt ab eo: et
omnes uias eius intelligere noluerūt:
ut pauper ascēderet ad deū clamorem
egeni: et audiret uocem pauperū. Ipse
eū concedente pacem: quis est qui con-
demnet: Et quo abscondet uultum:
quis est qui contemplatur eū: Et sup
gentes: et sup omnes homines. Qui
regnare facit hominē hypocritam, propter
peccata pōpli. Quia ergo ego locus sū
ad deū: et ch non prohibebo. Si peccaui
ut doceat me. Si iniquitatē locutus sum:
ultra non addā. Numquid a te deus re-
petet eam: quia displicuit tibi: Tu enī
cepisti loqui et nō ego. Quod si nō no-
ti meliora loquere. Viri intelligentes
loquantur michi: et uir sapiens audiet
me. Iob adhuc multe locus est: et uerba
illius nō sonant disciplinam. Pater
mi probetur iob usq; ad finem: ne de-
finas ab hominē iniquitatis: ch addit
sup peccā sua blasphemiā. Inter nos
interē cōstringat: et euc ad iudiciū pro-
uocet sermones suos deū.

xxxv

Igitur helieu hec rursum locus est. Nū-
quid equa uidetur tibi tua cogitatio:
ut diceres iustior deo sum: Dixisti enī.
Non tibi placet q̄ redēi est. Vel quid
tibi ydeo: si ego peccauero: et tu; ego
rēspondebo sermonibus tuis: et amicis
tuis tecum. Respice celū et intuere: et
contemplare aethera q̄ altior et sit. Si
peccaueris: q̄d ei nocabis: et si multipli-
cate fuerit iniquitates tue: quid facies
contra eū: Porro si iuste egeris: quid
donabis ei: aut q̄d de manu tua accē-
pit: Homini qui similis tui est nocet
tua impietas: et filij hominis adiu-
uabit iustitia tua. Propter multitū-
dinem calumniatorū clamabūt: et ei-
labūt: per uim brachij tyrannorū. Et
nō dixit ubi est deus qui fecit me: qui
dedit carmina i nocte. Qui docet nos
super iumenta terre: et super volucres celi
erudit nos. Ibi clamabūt: et nō audiet

propter luxuriam malorꝫ. Non ergo
frustra audiet deus: et omnipotens cau-
sas singlorꝫ incurrit. Etiã nam dixerat
non cõsiderat: iudicare eos illo: ꝛ ex-
pecta eũ. Nũc enim non inser furorem
suũ: nec vlciscetur scelus valde. Ergo
iob frustra aperit os suum: et absq; scie-
ntia verba multiplicat. xxxvj

Addens quoꝫ; heliu hec locutus
est. Sustine me paululũ: ꝛ indi-
cabo tibi. Adhuc enim habeo q̃ pro
deo loquar. Operã scientiã meam a
principio: et operatore meũ probabo
iustum. Vere enim absq; mendacio ser-
mones mei: et perfecta scientia probat
tibi. Deus potentes nõ abicit eos ꝛ ipse
sit potens: sed nõ saluat impios: ꝛ iu-
dicia pauperibus tribuit. Non auferet
a iusto oculos suos: et reges in solio
collocat in perpetuũ: et illi erigũtur. Et
si fuerint in cathenis ꝛ vinculis iuni-
bus paupertatis: indicabit eis opera e-
orum ꝛ scelera eoꝝ: quia violenti fuerũt.
Reuelabit q̃q; aures eoꝝ ut corripiat:
et loquet ut recedãt ab iniquitate.
Si audierit et obtulerint cõplebũt
dies suos in bono: et annos suos in
gloria. Si aũt nõ audierint trãsibũt
per gladiũ: et consumet eos iustitia.
Simulatores ꝛ callidi provocãt iram
dei: nec clamabũt cum vincti fuerint.
Morietur in tempestate anima eorũ:
et vita eoꝝ inter effeminatos. Eripit
de angustia sua pauperes: et reuelabit
in tribulatione aures eius. Igit salua-
bit te de ore angusto latissimo: ꝛ non
habẽs fundamentũ subtus se. Requies
autẽ mensis tue erit plena pinguedine.
Causa tua quasi impij iudicata est:
causã iudiciũq; recipies. Non te ergo
superet ira ut aliquem opprimas: nec
multitudo donorũ inclinet te. Deprec
magnitudinẽ tuã absq; tribulatione:
ꝛ omnes robustos fortitudine. Ne pro-
trahas noctẽ: ut ascendãt populi pro eis.
Caue ne declines ad iniquitatẽ. Hãc
enim cepisti sequi post miseriã. Ecce deus
excelsus in fortitudine sua: ꝛ nullus ei
similis in legislatoribus. Quis poterit
scrutari vias eius: aut quis poterit ei
dicere opera? ecce iniquitates? Memen-
to q̃ ignores opus eius: de quo cecin-
erũt viri. Omnes homines videre eũ:
unusquisq; intuebitur procul. Ecce deus
magnus vincẽs scientiã nostrã. Nu-
merus annorũ eius inestimabilis. Qui
auferet stellas pluuie ꝛ effudit nubes
ad instar gurgitũ. Qui de nubibus
fluunt: que preeunt riẽdã deluꝫ. Si
voluerit extendere nubes quasi tento-
riũ suũ ꝛ fulgurare lumine suo deluꝫ:
cardines q̃q; maris operiet. Per hec enim
iudicat populos: ꝛ dat escam infirmis mor-
talibus. In manibus abscondit lucem
et precipit ei ut rursus adueniat. Annũ-
ciat de ea amico suo q̃ possessio eius est:
et ad eã possit ascendere. xxxvij

Super hec expauit cor meũ: et exci-
tum est de loco suo. Audite au-
diũnẽ in terrore vocis eius: et sonũ
de ore illius procedentem. Subter omnes
celos ipse cõsiderat: et lumẽ illi? super
terminos terre. Post eũ rugiet sonitus: to-
nabit voce magnitudinis sue: et nõ
investigabit eũ audita fuerit vox eius.
Tonabit deus in voce sua mirabiliter:
qui facit magna ꝛ inscrutabilia. Qui
precipit niui ut descendat in terram: et
hiemis pluuijs et imbri fortitudinis
sue. Qui in manu omnium hominum
signat ut noverint singuli opera sua.
Ingredietur bestia latibulũ suũ: et in
antro suo morabitur. Ab interioribus
egredietur procella: et ab aquilone frigus.

flante deo cõcrescit gelu: et rursum la-
tissime fundũtur aque. Frumentũ deli-
rat nubes: et nubes sparguẽ lumẽ su-
um. Que lustrãt circa per circuitũ quo-
cũq; eas voluerit gubernãtis duxerit
ad nũc q̃ peperit illis sup faciẽ or-
bis terraꝫ: siue in una tribu siue in te-
ra sua: siue in quocũq; loco misericor-
die sue eas iusserit inuenirĩ. Ausculta
hec iob: sta et cõsidera mirabilia dei.
Nũqd scis quãdo preepit deus pluuijs:
ut ostenderet lucem nubiũ eius? Nũqd
nosti semitas nubiũ magnas: et per-
fectas scientias? Nõne vestimenta tua
calida sunt cũ perflata fuerit terra au-
stro? Tu forsitan cũ eo fabricat? es ce-
los: qui solidissimi quasi ere fusi sunt.
Ostende nobis quid dicam? illi. Nos
quippe involuimũr tenebris. Quis nar-
rabit ei que loquor? Etiã si loquus fue-
rit homo devorabitur: at nũc nõ videt
lucem. Subito aer egressus in nubes:
et ventus mãsuetus fugabit eas. Ab a-
quilone aurũ venit: et a deo formido-
losa laudatio. Digne eum inuenire
non possumus. Magnus fortitudi-
ne et iudicio et iustitia: et enarrari nõ
potest. Ideo timebunt eum viri: et nõ
audebunt cõmplari omnes q̃ sibi vi-
dentur esse sapientes. xxxviij

Respondẽs aũt dominus iob de
turbine dixit. Quis ẽ iste involu-
ens sententias sermonibus imperitis?
Accinge sicut vir lumbos tuos: inter-
rogabo te: ꝛ responde michi. Vbi eras
quãdo ponebã fundamenta terre? In-
dica michi si habes intelligẽtiã. Quis
posuit mensuras eius si nosti: vel quis
tendit super eã lineã? Super quo ba-
ses illius solidate sunt? Aut quis di-
misit lapidem angularẽ? cũ me lau-
darẽt simul astra matutina: ꝛ iubilarẽt
omnes filij dei? Quis conclusit ostijs
mare quãdo erumpebat quasi de vul-
va prodens: cũ ponerem nubem vesti-
mentũ eius: ꝛ caliginẽ illud sicũ pãnis
infantie obuolueri? Circũdedi illud
terminis meis: et posui vectẽ et ostia:
et dixi. Vsq; huc venies ꝛ non procedes
amplius: et hic confringes tumentes
fluctus tuos. Nũqd post ortũ tuũ
precepisti diluculo et ostendisti auro-
re locũ suũ: et tenuisti extremas
terre: excussisti impios et ea? Restituet
ut luto signaculũ: et stabit sicut vestimẽ-
tũ. Auferetur ab impijs lux sua:
et brachiũ excelsum confringetur. Nũ-
qd ingressus es profundũ maris: ꝛ
in nouissimis abissi deambulasti? Nũ-
qd aperte sunt tibi porte mortis: et
ostia tenebrosa vidisti? Nũqd consi-
derasti latitudinem terre? Indica mi-
chi si nosti omnia in qua via lux habi-
tet ꝛ tenebrarũ quis loꝰ sic: ut ducas
unũquodq; ad finiũs suos: et intel-
ligas semitas domus eius. Scire tuã
nõ nasciturus es: ꝛ numerũ die-
rum tuoꝝ nouerãs? Nũqd ingressus
es thesauros niuis aut thesauros grã-
dinis aspexisti: que paraui in tẽpus
hostis: in die pugne ꝛ belli? Per quã
viam speciem lux: diuiditur eius su-
per terrã? Quis dedit vehementissimo
imbri cursum ꝛ viã sonãtis tonitrui:
ut plueret super terrã absq; homine in
deso vbi nullũ mortalium cõmorat: ut
impleret inuiũ et desolatã: ꝛ producer
herbas virentes? Quis est pluuie pa-
ter: vel quis genuit stillas roris? De
cuius vtero egressa est glacies: et gelu
de celo quis genuit? In similitudinẽ
lapidis aque durantur: ꝛ superficies a-
bissi cõstringitur. Nũqd coniunger
valebis micantes stellas pleiades: aut

girũ arduri poterio dissipare? Nunquid producis luceferũ in tpe suo: z vesperum super filios eius cõsurgere facis? Nũquid nosti ordinem cli: et pones rationẽ eius in terra? Nũqd eleuabis in nebulã vocem tuã: et impet aquarum operiet te? Nunquid mittes fulgura et ibũt: z reuertentia dicet tibi ecce adsumus? Quis posuit in visceribus hominis sapiẽtiã: uel quis dedit gallo intelligentiã? Quis enarrabit celorũ rationẽ: et cõcentũ eli quis dormire faciet? Quando fundebat puluis in terrã: et glebe cõpingebãtur? Nunqd rapies leene prediã: et animã catulorũ eius implebis: quãdo ubãt in antris et in specubus insidiãt? Quis preparat coruo escam suã: quando pulli eius clamant ad deum vagãtes eo quod non habeant cibos? XXXIX

Nunquid nosti tempus parturiẽdi in petris: uel parturientes cervas obseruasti? Dinumerasti menses cõpletos eaꝝ: et scisti tempus parturiẽdi eaꝝ? Incurbãtur ad fetũ z pariũt: et rugitus emittũt. Separantur filij earũ et pergũt ad pastũ: egrediũt z nõ reuertũtur ad eas. Quis dimisit onagrum liberũ: et vincla eius quis soluit? Cui dedi in solitudine domũ: et tabernacula eius in terra salsuginis. Contemnit multitudinẽ ciuitatis: clamorẽ exactoris nõ audit. Considerat montes pascue sue: z virentia quq; perquirit. Nũqd volet rinoceros seruire tibi: aut morabit ad presepe tuũ? Nũqd alligabis rinocerotẽ ad arandũ loro tuo: aut cõfringet glebas vallis post te? Nunquid fiduciã habebis in magna fortitudine eius? Et dereliques ei labores tuos? Nunquid credes illi quoniã sementem reddet tibi: et areã tuã cõgreget? Penna strutionis similis est pennis ibidis et accipitris. Quãdo derelinquit ouа sua in terra: tu fouisti in pulvere calefacies eaꝝ? Obliuiscitur q pes conteratur eaꝝ: aut bestia agri conteratur. Durãtur ad filios suos quasi non sint sui: frustra laboraui nullo timore cogẽte. Priuauit enim eam deꝰ sapiẽtia: nec dedit illi intelligentiã. Cũ tempus fuerit in alũ alas erigit: deridet equũ et ascensorem eius. Nũqd ꝑdis equo fortitudinẽ: aut circũdabis collo eius hinnitũ? Nũqd suscitabis eũ sicut locustas? Gloria narũ eius terror: terrã vngula fodit. Exultat audacter: in occursum pergit armatis. Contemnit pauorẽ: nec cedit gladio. Super ipm sonabit pharetra: vibrabit hasta et clipeus. Fremens et feruens fodet terrã: nec reputat tube sonare clangorem. Vbi audierit buccinam dicit vah: procul odorabit bellum exhortationẽ ducũ z vlulatũ exercitus. Nũqd p sapiẽtiã tuã plumescit accipiter: expandens alas suas ad austrũ? Nũqd ad ꝑceptũ tuũ eleuabitur aquila: et in arduis ponet nidũ suũ? In petris manet: et in precipitis silicibus cõmorat: atq; in arcellis rupibus. Inde cõtemplat escam: et de longe oculi eius prospiciũt. Pulli eiꝰ lambunt sanguinẽ: et ubicũq; cadauer fuerit statim adest. Et adiecit dominus: et locutus est ad iob. Nunquid qui contendit cum deo: tam facile conquiescit? Vtq; qui arguit deum: debet et respondere ei. Responsus autẽ iob domino dixit. Qui leuiter loquutus sum: respondere quid possum? Manum meam ponam super os meum. Vnũ loquutus sum: qd vtinã nõ dississem: z alterũ: quibus vltra non addã. XL

Respondẽs autẽ dñs iob de turbine dixit. Accinge sicut vir lumbos tuos: interrogabo te: et indica mihi. Nũqd irritũ facies iudiciũ meũ: et condemnabis me ut iustificeris? Et si habes brachiũ sicut deus et voce similis tonas: circũda tibi decorẽ z in sublime erigere: et esto gloriosus et speciosus induere vestibus. Disperge luptos in furore tuo et cõfunde eos: et respicias omnẽ arroganteꝝ humilia. Respice cũctos luptos et cõfunde eos: et cõtere impios in loco suo. Abscõde eos in puluere simul: et facies eorũ demerge in foueam: et ego cõfitebor q saluare te possit dextera tua. Ecce behemoth quẽ feci tecũ: fenũ quasi bos comedet. Fortitudo eiꝰ in lumbis eius: et vires illiꝰ in umbilico ventris eiꝰ. Stringit caudã suã quasi cedrũ: nerui testiculorum eius ꝑplexi sunt. Ossa eiꝰ velut fistule ereis: carnes illius quasi lamine ferre. Ipse est principiũ viarum dei. Qui fecit eũ applicabit gladium eius: huic montes herbas ferũt. Omnes bestie agri ludẽt ibi: sub umbra dormit in secreto calami: i locis humẽtibus. Protegunt umbre umbrã suã: circundabunt eũ salices torrentis. Ecce absorbebit fluuiũ et nõ mirabit: et habet fiduciã q influat iordanis in os eius. In oculis eius quasi hamo rapiet eũ: et in fundibus ꝑforabit nares eiꝰ. An ꝑtrahere poterio leuiathan hamo: z funi ligabis linguã eius? Nũqd pones circulũ in naribus eius: aut armilla ꝑforabis maxillã eius? Nunquid multiplicabit ad te preces: ut loquat tibi mollia? Nũqd feriet tecũ ꝑdũ: et accipies eũ seruũ sempiternũ? Nũqd illudes ei quasi auicule: aut ligabis eum ancillis tuis? Concident eum amici: diuidet illũ negociatores. Nunquid implebis sagenas pelle eiꝰ: et gurgustiũ piscũ rapiet illiꝰ? Pones super eũ manũ tuã? Memẽto belli: nec vltra addas loqui. Ecce spes eiꝰ fraudabit eũ: et videbis cunctis ꝑpicabit. XLI

Non quasi crudelis suscitabo eũ. Quis enim resistere potest vultui meo: et qs ante dedit michi vt reddã ei? Omnia q̃ sub celo sunt mea sũt. Nõ parcã ei verbis potentibus: et ad deprecandũ cõpulsus. Quis reuelabit faciẽ indumẽti eiꝰ? Et in medio oris eiꝰ qs intrabit? Portas vultꝰ eius quis aperiet? Per girũ dentũ eius formido: corpus illiꝰ quasi scuta fusilia: cõpactum squamis se premẽtibus. Vna vni cõiungitur: et ne spiraculũ quidẽ incedit per eas. Vna alteri adherebit: z tenentes se neq; q̃ separabũtur. Fremitus eius splendor ignis: et oculi eius ut palpebre diluculi. De ore eius lampades prodũt: sicut rete ignis accensi de naribus eiꝰ prodit fumꝰ: sicut olle succense et feruentis. Halitus eius prunas ardere facit: et flãma de ore eius egredit. In collo eius morabit fortitudo: et facie eiꝰ ꝑcedit egestas. Membra carnũ eius coherentia sibi. Mittet cõtra eũ fulmina z ad locũ aliũ nõ ferentur. Cor eius indurabit q̃q̃ lapis: et stringent q̃si malliatoris incus. Cũ sublatꝰ fuerit timebũt angeli: et terrori purgabũtur. Cũ apprehenderit eũ gladius subsistere nõ poterit: neq; hasta neq; thorax. Reputabit eũ quasi paleas ferũ: et quasi lignũ putridũ es. Non fugabit eũ vir sagittarius: in stipulã versi sunt ei lapides funde. Quasi stipulam estimabit malliũ: et deridebit vibrantem hastam. Sub ipo erit radij solis: z sternet sibi aureũ quasi luteũ.

frequentere facient hi qui ollā profundum maris: ponet quasi cū unguenta bullientium. Post eum lucebit semita: estimabit abissum quasi senescentem. Non est super terram potestas que comparetur ei: qui factus est ut nullum timeret. Omne sublime videt: ipse est rex super universos filios superbie. xlij

Respondens autem iob dño dixit. Scio qꝰ omnia potes: et nulla te latet cogitatio. Quis est iste qui velat cōsiliū absq; scientia? Ideo insipienter locutꝰ sum: et que ultra modū excedebant scientiā meā. Audi et ego loquar: interrogabo te et responde michi. Auditu auris audiui te: nūc aūt oculus meus videt te. Idcirco ipse me reprehendo: et ago penitentiā in cinere et cinere. Postqꝫ aūt locutꝰ est dꝰ verba hec ad iob: dixit ad eliphaz themanitem. Iratus est furor meus in te et in duos amicos tuos: quoniā nō estis locuti corā me rectū sicut seruꝰ meꝰ iob. Sumite ergo vobis septem thauros & septem arietes: et ite ad seruū meū iob: & offerte holocaustum pro vobis. Iob aūt seruꝰ meꝰ orabit pro vobis. Faciem eꝰ suscipiā: ut nō vobis imputet stultitia. Neq; enim locuti estis ad me recta: sicut seruꝰ meꝰ iob. Abierūt ergo eliphaz themanites et baldach suites et sophar naamatites et fecerūt sicut locutus fuerat dñs ad eos: et suscepit deus faciem iob. Dñs qꝫ conversus est ad penitentiā iob: cū oraret pro amicis suis. Et addidit dñsꝰ omnia quecūq; fuerāt iob duplicia. Venerūt aūt ad eū omnes fratres sui & uniuersi sorores sue et cūcti qui noverāt eū prius: & comedebāt cū eo panē in domo eius. Et moverūt super eū caput: et cōsolati sūt eū super omni malo qꝫ intulerat dñs super eum: et dederūt ei unusquisq; ouem unam & inaurem auream unā. Dñs aūt benedixit nouissimis iob magis quā principio eius. Et facta sūt ei quatuordecim milia ouiū et sex milia camelorū: et mille iuga boū: & mille asinæ: et fuerūt ei septē filij & tres filie. Et vocauit nomē unī die: et nomen secūde cassiam: & nomē tercie cornustibij. Nō sunt aūt inuente mulieres speciose sicut filie iob: in omnibus terra. Deditqꝫ eis pater suus hereditatē inter fratres eius. Vixit aūt iob post hec centū xl. & vidit filios suos & filios filiorū suorū usq; ad quartā generationē. & mortuꝰ ē senex et plenus dierū.

Explicit liber iob. Incipit prologus libri ieronimi presbiteri in psalterium.

Dialectici romie duodū politus eruditā: & intra septuaginta interpretes licet eruditissimi magna tamē ex parte corrigerā. Quod quia rarissimi videbant paula et eustochij scriptor vitio depravatū: plusq; annoruū errorem ñ nouā emendationē valere: me cogitis ut veluti quodam nouali sillū iam arui exercam: et obliquis sulcis vetustis sentes spinas eradicem: equū esse dicetis: ut qꝫ cerebro pullulat cerebrius succidatur. Unde consulta p̄fatione cōmoneo: tam vos quibus forte latra iste deludat: quā eos qui exemplaria illiusmodi habere volueritis: ut ñ diligenter emendaui: cū cura et diligētia trāscribantur. Noter sibi unusquisq; vel iacentū linea: vel radiātia signa: id est obelos: vel asteriscos: et ubicūq; viderit virgulā p̄editeum: ab ea usq; ad duo puncta que impressim: sciat in septuaginta trānslatoribus plus haberi: ubi aūt prospexerit stelle fulgentis: de hebreis voluminibus additū noverit esse usq; ad duo puncta: iuxta theodotionis dumtaxat editionē: qui simplicitate humoris a septuaginta interpretibus nō discordat. Ipse ergo et vobis et studioso quisq; fecisse me sciens: nō ambigo multos fore: qui vel invidia vel superciliū malent contemnere et videre preclara quam discere: et de turbulento magis vino quam de purissimo hore potare. Explic. prologꝰ. Incipit liber psalmorū vel solilocquiorū.

Beatus vir qui nō abiit in cōsilio impiorū: et in via peccatorum nō stetit: et in cathedra pestilentie nō sedit. Sed in lege domini voluntas eius: & in lege eius meditabit die ac nocte. Et erit tamq; lignū quod plātatum est secus decursus aquarū: qꝫ fructū suū dabit in tempore suo. Et folium eius nō defluet: & omnia quecūq; faciet prosperabūtur. Non sic impij nō sic: sed tamq; pulvis quē proicit ventus a facie terre. Ideo nō resurgūt impij i iudicio: neq; peccatores in cōsilio iustorū. Quoniam novit dominus viā iustorū: & iter impiorum peribit. Psalmus dauid

Quare fremuerūt gentes: et populi meditati sunt inania? Astiterūt reges terre et principes conuenerunt in unū: adūsus dñm & adūsus xpi eius. Dirumpamꝰ vincula eorū: & iciamꝰ a nobis iugū iporū. Qui habitat i celis irridebit eos: & dñs subsānabit eos. Tunc loquet ad eos in ira sua: & in furore suo conturbabit eos. Ego autem constituꝰ sum rex ab eo super hon montem sanctū eius: p̄dicās preceptū eius. Dominus dixit ad me filius meus es tu: ego hodie genui te. Postula a me et dabo tibi gentes hereditatem tuā: et possessionē tuā fiuinos terre. Reges eos i virga ferrea: & tanqꝫ vas figuli cōfringes eos. Et nūc reges intelligite: erudimini qꝫ iudicatis terrā. Servite dño i timore: et exultate ei cū tremore. Apprehendite disciplinam: ne quādo irascatur dominus & peratis de via iusta. Cum exarserit in breui ira eius: beati omnes qui confidunt in eo. Ps dauid cum fugeret absalon filij sui.

Domine qꝫ multiplicati sunt qui tribulāt me? multi insurgūt adversum me. Multi dicūt anime mee: nō est salus ipsi in deo eius. Tu aūt dñe suscep tor meꝰ es: gloria mea & exaltans caput meū. Voce mea ad dominū clamaui: & exaudiuit me de mōte sancto suo. Ego dormiui & soporatꝰ sum: & exurrexi quia dñs suscepit me. Non timebo milia populi circūdantis me: exurge dñe saluū me fac deus meus. Quoniam tu pollisti omnes adūsantes michi sine causa: dentes peccatorū cōtriuisti. Domini est salꝰ: et super populū tuum benedictio tua. Iudicium mea ad dominū ps dauid.

Cum invocarem exaudiuit me deus iustitie mee: in tribulatione dilatasti michi. Miserere mei: et exaudi orationē meā. Filij hominū usq; quo graui corde: ut quid diligitis vanitatem et quaeritis mendacium. Et scitote quoniā mirificauit dñs sanctum suū: dñs exaudiet me cū clamauero ad eū. Irascimini et nolite peccare: quē dicitis in cordibus vestris in cubilibus vestris compungimini. Sacrificate sacrificiū iustitie & spirate in domino: multi dicunt qꝫ ostendit nobis bona.

Signatum est super nos lumen vultus tui domine: dedisti lætitiam in corde meo. A fructu frumenti vini & olei sui: multiplicati sunt. In pace in idipsum: dormiam et requiescam. Quoniam tu domine: singulariter in spe constituisti me. Iubilate proca que hereditatem consequitur ps dauid

Verba mea auribus percipe domine: intelligere clamorem meum. Intende voci orationis mee: rex meus et deus meus. Quoniam ad te orabo domine: mane exaudies vocem meam. Mane astabo tibi & videbo: quoniam non deus volens iniquitatem tu es. Neq; habitabit iuxta te malignus: neq; permanebunt mites ante oculos tuos. Odisti omnes qui operantur iniquitatem: perdes omnes qui loquuntur mendacium. Virum sanguinum et dolosum abominabitur dominus: ego autem in multitudine misericordie tue. Introibo in domum tuam: adorabo ad templum sanctum tuum in timore tuo. Domine deduc me in iustitia tua: propter inimicos meos dirige in conspectu meo viam meam. Quoniam non est in ore eorum veritas: cor eorum vanum est. Sepulcrum patens est guttur eorum: linguis suis doloose agebant: iudica illos deus. Decidant a cogitationibus suis: secundum multitudinem impietatum eorum expelle eos: quoniam irritaverunt te domine. Et letentur omnes qui sperant in te: in eternum exultabunt et habitabis in eis. Et gloriabuntur in te omnes qui diligunt nomen tuum: quoniam tu benedicis iusto. Domine: ut scuto bone voluntatis tue coronasti nos. Iubilate mecum omnibus ps octava ps dauid

Domine ne in furore tuo arguas me: neq; in ira tua corripias me. Miserere mei domine quoniam infirmus sum: sana me domine quoniam conturbata sunt ossa mea. Et anima mea turbata est valde: et tu domine usq; quo. Convertere domine et eripe animam meam: saluum me fac propter misericordiam tuam. Quoniam non est in morte qui memor sit tui: in inferno autem quis confitebitur tibi. Laboravi in gemitu meo: lauabo per singulas noctes lectum meum: lacrimis meis stratum meum rigabo. Conturbatus est a furore oculus meus: inueteratus inter omnes inimicos meos. Discedite a me omnes qui operamini iniquitatem: quia exaudiuit dominus vocem fletus mei. Exaudiuit dominus deprecationem meam: dominus orationem meam suscepit. Erubescant et conturbentur vehementer omnes inimici mei: conuertantur et erubescant valde velocitate. Iubilate ps dauid que cantatur dno pro verbis chusi filij geminiani

Domine deus meus in te speraui: saluum me fac et eripe me a omnibus persequentibus me et libera me. Ne quando rapiat ut leo anima mea: dum non est qui redimat neq; qui saluum faciat. Domine deus meus si feci istud: si est iniquitas in manibus meis. Si reddidi retribuentibus michi mala: decidam merito ab inimicis meis inanis. Persequatur inimicus anima mea et comprehendat: et conculcet in terra uita mea: et gloriam meam in puluerem deducat. Exurge domine in ira tua: et exaltare in finibus inimicorum meorum: et exurge domine deus meus in precepto quod mandasti: et synagoga populorum circumdabit te. Et propter hanc in altum regredere: dominus iudicat populos. Iudica me domine secundum iustitiam meam: et secundum innocentiam meam super me. Consumetur nequitia peccatorum: et dirigies iustum scrutans corda et renes deus. Iustum adiutorium meum a domino: qui saluos facit rectos corde. Deus iudex iustus fortis et patiens: numquid irascitur per singulos dies. Nisi conuertamini gladium suum vibrauit: arcum suum tetendit et paravit illum. Et in eo paravit vasa mortis: sagittas suas ardentibus effecit. Ecce parturiit iniustitiam: concepit dolorem et peperit iniquitatem. Lacum aperuit et effodit eum: et incidit in foueam quam fecit. Conuertetur dolor eius in caput eius: et in verticem ipsi iniquitas eius descendet. Confitebor domino secundum iustitiam eius: et psallam nomini domini altissimi. Iubilate ps dauid pro octauarium

Domine dominus noster: quam admirabile est nomen tuum in universa terra. Quoniam eleuata est magnificentia tua: super celos. Ex ore infantium et lactantium perfecisti laudem propter inimicos tuos: ut destruas inimicum et vltorem. Quoniam videbo celos tuos opera digitorum tuorum: luna et stellas que tu fundasti. Quid est homo quod memor es eius: aut filius hominis quoniam visitas eum. Minuisti eum paulominus ab angelis: gloria et honore coronasti eum: et constituisti eum super opera manuum tuarum. Omnia subiecisti sub pedibus eius: oues et boues universas: insuper et pecora campi. Volucres celi et pisces maris: qui perambulant semitas maris. Domine dominus noster: quam admirabile est nomen tuum in universa terra. Iubilate pro octauas filij psalmus dauid

Confitebor tibi domine in toto corde meo: narrabo omnia mirabilia tua. Letabor et exultabo in te: psallam nomini tuo altissime. In conuertendo inimicum meum retrorsum: infirmabuntur et peribunt a facie tua. Quoniam fecisti iudicium meum et causam meam: sedisti super thronum qui iudicas iustitiam. Increpasti gentes et periit impius: nomen eorum delesti in eternum et in seculum seculi. Inimici deficerunt framee in finem: et ciuitates destruxisti. Periit memoria eorum cum sonitu: et ipsi in eternum permanent. Paravit in iudicio thronum suum: et ipse iudicabit orbem terre in equitate: iudicabit populos in iustitia. Et factus est dominus refugium pauperi: adiutor in opportunitatibus in tribulatione. Et speerent in te qui nouerunt nomen tuum: quoniam non dereliquisti querentes te domine. Psallite domino qui habitat in sion: annunciate inter gentes studia eius. Quoniam requirens sanguinem eorum recordatus est: non est oblitus clamorem pauperum. Miserere mei domine: vide humilitatem meam de inimicis meis. Qui exaltas me de portis mortis: ut annunciem omnes laudationes tuas in portis filie sion. Exultabo in salutari tuo: infixe sunt gentes in interitu que fecerunt. In laqueo isto quem absconderunt: comprehensus est pes eorum. Cognoscetur dominus iudicia faciens: in operibus manuum suarum comprehensus est peccator. Conuertantur peccatores in infernum: omnes gentes que obliuiscuntur deum. Quoniam non in finem obliuio erit pauperis: patientia pauperum non perbit in finem. Exurge domine non confortetur homo: iudicentur gentes in conspectu tuo. Constitue domine legislatorem super eos: ut sciant gentes quia homines sunt. Vt quid domine recessisti longe: despicis in opportunitatibus in tribulatione. Dum superbit impius incenditur pauper: comprehenduntur in consiliis quibus cogitant. Quoniam laudat peccator in

delitorijs animę suę: et iniquus benedicitur. Exacerbauit dñm peccator:
secundū multitudinē ire sue non querit. Non est deus in cōspectu eius: inquinate sunt vie illius in omni tempore. Auferuntur iudicia tua a facie eius: omnium inimicorum suorū dominabitur. Dixit enim in corde suo: nō mouebor a generatione in generationem sine malo.
Cuius maledictione os plenum est et amaritudine et dolo: sub lingua eius labor et dolor. Sedet in insidijs cum divitibus in occultis: ut interficiat innocentem. Oculi eius in pauperem respiciunt: insidiatur in abscondito quasi leo in spelunca sua. Insidiatur ut rapiat pauperem: rapere pauperem dum attrahit eum.
In laqueo suo humiliabit eum: inclinabitur et cadet cum dominatus fuerit pauperum. Dixit enim in corde suo: oblitus est deus: auertit faciem suam ne videat in finem. Exurge domine deus exaltetur manus tua: ne obliuiscaris pauperum.
Propter quid irritauit impius deum? dixit enim in corde suo non requirit. Vides quoniam tu labores et dolorem considerasti: ut tradas eos in manus tuas. Tibi derelictus est pauper: orphano tu eris adiutor. Contere brachium peccatoris et maligni: quaeretur peccatum illius et non inuenietur. Dominus regnabit in eternum et in seculum seculi: peribitis gentes de terra illius. Desiderium pauperum exaudiuit dominus: paratum erit cordis eorum audiuit auris tua. Iudicare pupillo et humili: ut non apponat vltra magnificare se homo super terram. Iubileus ps dauid.

In domino confido quomodo dicitis animae mea: transmigra in montem sicut passer. Quoniam ecce peccatores intendunt arcum: paraverunt sagittas suas in pharetra: ut sagittent in obscuro rectos corde. Quoniam que perfecti destruxerunt: iustus autem quid fecit. Dominus in templo sancto suo: dominus in celo sedes eius. Oculi eius in pauperem respiciunt: palpebre eius interrogant filios hominum. Dominus interrogat iustum et impium: qui autem diligit iniquitatem odit animam suam. Pluit super peccatores laqueos: ignis et sulphur et spiritus procellarum pars calicis eorum. Quia iustus dominus et iustitias dilexit: equitatem vidit vultus eius. Iubileus ps dauid pro oratione.

Saluum me fac domine quoniam defecit sanctus: quia diminute sunt veritates a filijs hominum. Vana locuti sunt vnusquisque ad proximum suum: labia dolosa in corde et corde locuti sunt. Disperdet dominus vniuersa labia dolosa: et linguam magniloquam. Qui dixerunt linguae meae magnificabimus: labia nostra a nobis sunt: quis noster dominus est? Propter miseriam inopum et gemitum pauperum: nunc exurgam dicit dominus. Ponam in salutari: fiducialiter agam in eo. Eloquia domini eloquia casta: argentum igne examinatum: probatum terae purgatum septuplum. Tu domine custodies nos et custodies nos: a generatione hac in eternum. In circuitu impij ambulant: secundum altitudinem tuam multiplicasti filios hominum. Iubileus ps dauid.

Usque quo domine obliuiscaris me in finem: usque quo auertis faciem tuam a me? Quandiu ponam consilia in anima mea: dolorem in corde meo per diem? Usque quo exaltabitur inimicus meus super me? respice et exaudi me domine deus meus. Illumina oculos meos ne unquam obdormiam in morte: ne quando dicat inimicus meus preualui aduersus eum.

Qui tribulant me exultabunt si motus fuero: ego autem in misericordia tua speraui. Exultabit cor meum in salutari tuo: cantabo domino qui bona tribuit michi: et psallam nomini domini altissimi. Iubileus ps dauid.

Dixit insipiens in corde: non est deus. Corrupti sunt et abominabiles facti sunt in studijs suis: non est qui faciat bonum non est usque ad vnum. Dominus de celo prospexit super filios hominum: ut videat si est intelligens aut requirens deum. Omnes declinauerunt simul inutiles facti sunt: non est qui faciat bonum non est usque ad vnum. Sepulcrum patens est guttur eorum: linguis suis dolose agebant: venenum aspidum sub labijs eorum. Quorum os maledictione et amaritudine plenum est: veloces pedes eorum ad effundendum sanguinem. Contritio et infelicitas in viijs eorum: et viam pacis non cognouerunt: non est timor dei ante oculos eorum. Nonne cognoscent omnes qui operantur iniquitatem: qui deuorant plebem meam sicut escam panis? Dominum non inuocauerunt: illic trepidauerunt timore vbi non erat timor. Quoniam dominus in generatione iusta est: consilium inopis studistis: quia dominus spes eius est. Quis dabit ex sion salutare israel? cum auerterit dominus captiuitatem plebis suae exultabit iacob et letabitur israel. Iubileus ps dauid.

Domine quis habitabit in tabernaculo tuo: aut quis requiescet in monte sancto tuo? Qui ingreditur sine macula: et operatur iusticiam. Qui loquit veritatem in corde suo: qui non egit dolum in lingua sua. Nec fecit proximo suo malum: et opprobrium non accepit aduersus proximos suos. Ad nichilum deductus est in conspectu eius: maligno: timentes autem dominum glorificat. Qui iurat proximo suo et non decipit: qui pecuniam suam non dedit ad vsuram: et munera super innocentem non accepit. Qui facit hec: non mouebitur in eternum. Tituli inscriptio ipsi dauid

Conserua me domine quoniam speraui in te: dixi domino deo meus es tu: quoniam bonorum meorum non egeo. Sanctis qui sunt in terra eius: mirificauit omnes voluntates meas in eis. Multiplicate sunt infirmitates eorum: postea accelerauerunt. Non congregabo conuentacula eorum de sanguinibus: nec memor ero nominum eorum per labia mea. Dominus pars hereditatis mee et calicis mei: tu es qui restituis hereditatem meam michi. Funes ceciderunt michi in preclaris: etenim hereditas mea splendida est michi. Benedicam dominum qui tribuit michi intellectum: insuper et usque ad noctem increpuerunt me renes mei. Prouidebam dominum in conspectu meo semper: quoniam a dextris est michi ne commouear. Propter hoc letatum est cor meum et exultauit lingua mea: insuper et caro mea requiescet in spe. Quoniam non derelinques animam meam in inferno: nec dabis sanctum tuum videre corruptionem. Notas michi fecisti vias vite: adimplebis me letitia cum vultu tuo: delectationes in dextera tua usque in finem. Exaudi domine iusticiam. Oratio dauid

Iam mea: intende deprecationem meam. Auribus percipe orationem meam: non in labijs dolosis. De vultu tuo iudicium meum prodeat: oculi tui videant equitatem. Probasti cor meum et visitasti nocte: igne me examinasti et non est inuenta in me iniquitas. Ut non loquatur os meum opera hominum: propter verba labiorum tuorum ego custodiui

uias duras. Perdere gressus meos
in semitis tuis: ut non moueantur ve-
stigia mea. Ego clamauj qui exau-
disti me deus: inclina aures tuas michi
et exaudi verba mea. Mirifica misericor-
dias tuas: qui saluos facis sperantes
in te. A resistentibus dextere tue cu-
stodi me: ut pupillam oculi. Sub um-
bra alarum tuarum protege me: a facie im-
piorum qui me afflixerunt. Inimici mei
animam meam circumdederunt: adipem suum
concluserunt: os eorum locutum est superbia.
Proiicientes me nunc circumdederunt me:
oculos suos statuerunt declinare in terram.
Susceperunt me sicut leo paratus ad
predam: et sicut catulus leonis habitans
in abditis. Exurge domine preuenie eum
et supplanta eum: erue animam meam ab
impio: framea tua ab inimicis manus
tue. Domine a paucis de terra diuide eos
in vita eorum: de absconditis tuis ad-
implebis uentres eorum. Saturati sunt
filijs: et dimiserunt reliquias suas par-
uulis suis. Ego autem in iustitia appa-
rebo aspectui tuo: satiabor cum apparue-
rit gloria tua. Iubilate pio domino dauid q
domino c domino ciba actiua huic indice quis
cepitur ei dabis deuotam domi tuum
eorum et de uitam saul et dixit.

Diligam te domine fortitudo mea: dominus
firmamentum meum et refugium meum
et liberator meus. Deus meus adiu-
tor meus: et sperabo in eum. Protector
meus et cornu salutis mei: et suscep-
tor meus. Laudans inuocabo dominum: et
ab inimicis meis saluus ero. Circum-
dederunt me dolores mortis: et torren-
tes iniquitatis conturbauerunt me. Do-
lores inferni circumdederunt me: preoccu-
parunt me laquei mortis. In tribu-
latione mea inuocauj dominum: et ad
deum meum clamauj. Et exaudiuit de
templo sancto suo voce meam: et cla-
mor meus in conspectu eius introiuit i
aures eius. Commota est et contur-
bata est terra: fundamenta montium con-
turbata sunt et commota sunt: quoniam
iratus est eis. Ascendit fumus in ira e-
ius: et ignis a facie eius exarsit: car-
bones succensi sunt ab eo. Inclinauit
celos et descendit: et caligo sub pe-
dibus eius. Et ascendit super cherubin
et volauit: volauit super pennas uentorum.
Et posuit tenebras latibulum suum: in circu-
ito eius tabernaculum eius: tenebrosa a-
qua in nubibus aeris. Prefulgore in
conspectu eius nubes transierunt: gran-
do et carbones ignis. Et intonuit de
celo dominus: et altissimus dedit vocem su-
am: grando et carbones ignis. Et
misit sagittas suas et dissipauit eos:
fulgura multiplicauit et conturbauit
eos. Et apparuerunt fontes aquarum:
et reuelata sunt fundamenta orbis ter-
rarum. Ab increpatione tua domine: ab
inspiratione spiritus ire tue. Misit
de summo et accepit me: et assumpsit
me de aquis multis. Eripuit me de
inimicis meis fortissimis et ab his qui
oderunt me: quoniam confortati sunt su-
per me. Preuenerunt me in die afflicti-
onis mei: et factus est dominus protector me-
us. Et eduxit me in latitudinem: salu-
um me fecit quoniam voluit me. Et reci-
duet michi dominus secundum iustitiam meam:
et secundum puritatem manuum mearum
reddet michi. Quia custodiui uias
domini: nec impiete gessi a deo meo.
Quoniam omnia iudicia eius in conspe-
ctu meo: et iustitias eius non repuli
a me. Et ero immaculatus cum eo: et
preuaui me ab iniquitate mea. Et re-
diduit michi dominus secundum iustitiam meam:
et secundum puritatem manuum mearum
in conspectu oculorum eius. Cum sancto
sanctus eris: et cum viro innocente innocens
eris. Et cum electo electus eris: et cum peruer-
so peruertis. Quoniam tu populum humilem
saluum facies: et oculos superborum
humiliabis. Quoniam tu illuminas lucer-
nam meam domine: deus meus illumina
tenebras meas. Quoniam te eripiam
a temptatione: et in deo meo transgre-
diar murum. Deus meus impolluta via
eius: eloquia domini igne examinata:
protector est omnium sperantium in se.
Quoniam quis deus preter dominum: aut
quis deus preter deum nostrum. Deus qui
cinxit me virtute: et posuit immacu-
latam viam meam. Qui perfecit pedes me-
os tanquam cerborum: et super excelsa statuens
me. Qui docet manus meas ad pre-
lium: et posuisti ut arcum eneum brachia
mea. Et dedisti michi protectionem
salutis tue: et dextera tua suscepit me.
Et disciplina tua corrigit me in finem:
et disciplina tua ipsa me docebit. Di-
latasti gressus meos subtus me: et non
sunt infirmata vestigia mea. Persequ-
ar inimicos meos et comprehendam
illos: et non conuertar donec deficiant.
Confingam illos nec poterunt stare:
cadent subtus pedes meos. Et precinxisti me virtute ad bellum: et supplan-
tasti insurgentes in me subtus me. Et
inimicos meos dedisti michi dorsum:
et odientes me disperdidisti. Clamauerunt nec erat qui saluos faceret ad
dominum: nec exaudiuit eos. Et com-
minuam eos in puluerem ante faciem ven-
ti: ut luum plateam delebo eos. Eripi-
es me de contradictionibus populi: constitu-
es me in caput gentium. Populus quem
non cognouj seruiuit michi: in auditu
auris obediuit michi. Filij alienigeni men-
titi sunt michi: filij alienigeni inuetera-
ti sunt: et claudicauerunt a semitis suis.
Viuit dominus et benedictus deus meus: et ex-
altetur deus salutis mei. Deus qui das
vindictas michi et subdis populos
sub me: liberator meus de inimicis me-
is iracundis. Et ab insurgentibus in
me exaltabis me: a viro iniquo eripi-
es me. Propterea confitebor tibi in na-
tionibus domine: et nomini tuo psal-
mum dicam. Magnificans salutes re-
gis eius: et faciens misericordiam cri-
sto suo dauid: et semini eius usque in
seculum. Iubilate psalmus dauid

Celi enarrant gloriam dei: et opera
manuum eius annunciat firmamentum.
Dies diei eructat verbum: et nox nocti
indicat scientiam. Non sunt loquele
neque sermones: quorum non audiantur
voces eorum. In omnem terram exiuit sonus
eorum: et in fines orbis terre verba eorum.
In sole posuit tabernaculum suum: et
ipse tanquam sponsus procedens de thalamo
suo. Exultauit ut gigas ad currendam
viam: a summo celo egressio eius.
Et occursus eius usque ad summum
eius: nec est qui se abscondat a calore
eius. Lex domini immaculata conuertens
animas: testimonium domini fidele sapien-
tiam prestans paruulis. Iustitie do-
mini recte letificantes corda: preceptum do-
mini lucidum illuminans oculos. Timor
domini sanctus permanens in seculum
seculi: iudicia domini vera iustificata in se-
metipsa. Desiderabilia super aurum et
lapidem pretiosum multum: et dulciora su-
per mel et fauum. Etenim seruus tuus
custodit ea: in custodiendis illis retri-
butio multa. Delicta quis intelligit:
ab occultis meis munda me: et ab alie-
nis parce seruo tuo. Si mei non fuerit
dominatus tunc immaculatus ero: et e-
mundabor a delicto maximo. Et erunt

ut cõplaceat eloquia oris mei: et me-
ditatio cordis mei in cõspectu tuo sem-
per. O domine adiutor meus: et redem-
ptor meus. Iubilate ps dauid.

Exaudiat te dñs in die tribulaõ-
nis: protegat te nomen dei ia-
cob. Mittat tibi auxiliũ de sancto: ⁊
de syon tueatur te. Memor sit omnis
sacrificij tui: ⁊ holocaustũ tuũ pingue
fiat. Tribuat tibi secũdũ cor tuũ: et o-
mne cõsiliũ tuũ firmet. Letabimur
in salutari tuo: ⁊ in nomine dei nri
magnificabimur. Implet dominus
omnes petiõnes tuas: nũc cognoui
quoniã saluũ fecit dñs christũ suum.
Exaudiet illũ de celo sancto suo: in
potentatibus salus dextere eius. Hi
in curribus et hij in equis: nos aut in
nomine dei nri inuocabimus. Ipsi
obligati sũt et ceciderũt: nos aut sur-
reximus et erecti sumus. O dne saluũ
fac regem: et exaudi nos i die qua in-
uocauerimus te. Iubilate ps dauid

Domine i virtute tua letabit rex:
et super salutare tuũ exultabit ve-
hementer. Desiderium cordis eius tribu-
isti ei: ⁊ voluntate labiorũ eius nõ frau-
dasti eũ. Quoniã preuenisti eũ in be-
nedictionibus dulcedinis: posuisti in
capite eius coronã de lapide pãsolo.
Vitã petijt a te et tribuisti ei: longitu-
dinẽ dierũ in secũm ⁊ in seculum seculi.
Magna gloria eius in salutari tuo:
gloriã et magnũ decorẽ impones
super eũ. Quoniã dabis eũ in benedi-
ctionẽ in seculũ scĩ: letificabis eũ in
gaudio cũ vultu tuo. Quoniam rex
sperat in dño: ⁊ in misericordia altis-
simi nõ cõmouebitur. Inueniatur
manus tua omnibus inimicis tuis: de-
xtera tua inueniat omnes qui te odũt.
Pones eos ut clibanum ignis in tem-
pore vultus tui: dñs in ira sua cõturbabit
eos: et deuorabit eos ignis. Perdes
eos de terra prole: ⁊ semẽ eorũ a filijs
hominũ. Quũ declinauerũt in te ma-
la: cogitauerũt cõsilia q̃ non potuerũt
stabilire. Quã pones eos dorsũ: in
reliquijs tuis preparabis vultũ eorũ.
Exaltare dne i virtute tua: cantabi-
mus et psallemus virtutes tuas. Iubilate
ps dauid p lucidepõne in matutina.

Deus dr meus respice i me: qua-
re me dereliquisti: longe a salute
mea verba delictorũ meorũ. Deus
meus clamabo p die ⁊ non exaudies: et
nocte ⁊ nõ ad insipientiã michi. Tu
aũt in sancto habitas: laus israel. In
te sperauerũt patres nostri: sperauerũt
et liberasti eos. Ad te clamauerũt et
salui facti sunt: in te sperauerũt et nõ
sunt confusi. Ego auẽ sum vermis
et nõ homo: obprobriũ hominũ et
abiectio plebis. Omnes videntes me
deriserũt me: locuti sunt labijs ⁊ mo-
uerũt caput. Speauit in dño eripiat
eum: saluũ faciat eũ quoniã vult eũ.
Quoniã tu es q̃ extraxisti me de ven-
tre: spes mea ab vberibus matris mee:
in te proiectus sum ex vtero. De ventre
matris mee deus meus es tu: ne discẽ-
sseris a me. Quoniã tribulatio proxi-
ma est: quã nõ est qui adiuuet. Cir-
cumdederũt me vituli multi: tauri
pingues obsederũt me. Aperuerũt
super me os suũ: sicut leo rapiens ⁊ ru-
giens. Sicut aqua effusus sum: ⁊ di-
spersa sunt omnia ossa mea. Factũ
est cor meũ tãq̃ cera liquescens: in me-
dio vtcris mei. Aruit tãq̃ testa vir-
tus mea: ⁊ lingua mea adhesit faucĩ-
bus meis: et in puluerẽ mortis deduxi-
sti me. Quoniã circũdederũt me
canes multi: cõcilium malignantium
obsedit me. Foderũt manus meas
et pedes meos: dinumerauerũt omnia
ossa mea. Ipsi vero cõsiderauerũt
et inspexerũt me: diuiserũt sibi vestimẽ-
ta mea: et super vestẽ meã miserũt
sortem. Tu aũt dne ne elongaueris
auxiliũ tuũ: ad defensionẽ meã aspice.
Erue a framea deus animã meam:
et de manu canis vnicã meam. Sal-
va me ex ore leonis: et a cornibus vni-
cornũ humilitatẽ meã. Narrabo no-
men tuũ fratribus meis: in medio eccle-
sie laudabo te. Qui timetis dñm lau-
date eũ: omnẽ semẽ iacob glorificate
eũ. Timeat eũ omne semen israhel:
quoniã nõ sprevit neq; despexit deprec-
ationẽ pauperis. Nec auertit faciem
suã a me: et cũ clamarẽt ad eũ exaudi-
uit me. Apud te laus mea in ecclesia
magna: votũ meũ reddã in cõspectu
timentiũ eũ. Edent pauperes ⁊ satura-
buntur: ⁊ laudabũt dñm qui requirũt
eũ: viuet corda eorũ in seculũ seculi. Re-
miniscentur ⁊ conuertentur ad dñm:
omnes fines terre. Et adorabunt in
cõspectu tuo: omnes familie gentium.
Quoniã dñi est regnũ: ⁊ ipse dñabi-
tur gentiũ. Manducauerũt et adora-
uerũt omnes pingues terre: in cõspectu
eius cadẽt omnes qui descendũt in terra.
Et anima mea illi viuet: et se-
men meũ seruiet ipsi. Annunciabitur
dño generatio venitura: et annuncia-
bunt celi iusticiã eius populo qui nasc-
etur quẽ fecit dominus. Psalmus dauid.

Dominus regit me et nichil michi
deest: in loco pascue ibi me col-
locauit. Super aquã refectionis edu-
xit me: animã meã cõuertit. Re-
duxit me super semitas iusticie: p̃ter
nomen suũ. Etenim si ambulauero
in medio vmbre mortis non timebo
mala: quoniã tu mecum es. Virga
tua ⁊ baculus tuus: ipsa me cõsolata
sunt. Parasti in cõspectu meo mensã:
adversus eos qui tribulãt me. Impin-
guasti in oleo caput meũ: et calix me-
us inebriãs quã preclarus est. Et mi-
sericordia tua subsequetur me: omnibus
diebus vite mee. Et vt inhabitem i do-
mo domini: in longitudinẽ dierum.
Ps dauid in prima sabbati.

Domini est terra ⁊ plenitudo eius:
orbis terrarũ ⁊ vniuersi qui habi-
tant in eo. Quia ipse super maria fun-
dauit eũ: ⁊ super flumina preparauit
eũ. Quis ascendet i montem dñi: aut
quis stabit in loco sancto eius. Innoc-
ens manibus ⁊ mũdo corde: qui non
accepit in vano animã suã: neq; iura-
uit in dolo proximo suo. Hic accipi-
et benedictionẽ a dño: et misericordiã
a deo salutari suo. Hec est generatio
querentiũ eũ: querentiũ faciẽ dei iacob.
Attollite portas principes vestras:
et eleuamini porte eternales: et introi-
bit rex glorie. Quis est iste rex glorie?
dñs fortis ⁊ potens: dominus potẽs in
prelio. Attollite portas principes ve-
stras: et eleuamini porte eternales: ⁊
introibit rex glorie. Quis est iste rex
glorie? dominus virtutum ipse est
rex glorie. Iubilate ps dauid.

Ad te dne leuaui animã meã: deus
meus i te fido nõ erubescã. Neq;
irideant me inimici mei: etenim uni-
uersi qui sustinẽt te nõ confundentur.
Confundãtur omnes iniqua agen-
tes: super vacue. Vias tuas domine
demõstra michi: et semitas tuas edo-
ce me. Dirige me in veritate tua ⁊ do-
ce me: quia tu es deus saluator meus:
et te sustinui tota die. Reminisce
miserationũ tuarũ dñe: ⁊ misericor-

uiatꝫ que a seculo sunt. O elicta iuuẽ-
tutis mee ⁊ ignorãtias meas: ne me-
minerris. Secundũ misericordiã tuã
memento mei tu: propter bonitatem
tuã dñe. O ulcis et rectus dñs: propt
hoc legẗ dabit delinquentibus in via.
O diriget mãsuetos in iudicio: doce-
bit mites uias suas. U niuerse uie do-
mini misericordia ⁊ ueritas: requiren-
tibus testamentũ eius et testimonia e-
ius. Propter nomen tuũ dñe, propitiã-
beris peccato meo: multum est enim.
Q uis ẽ homo qui timet dñm: legẗ
statuit ei i uia quam elegit. A nima
eius in bonis demorabit: et semen ei
hereditabit terrã. F irmamentũ est do-
minus timentibus eũ: et testamentũ ipsi-
us ut manifestet illis. O culi mei sem-
per ad dñm: quia ipse euellet de laqueo
pedes meos. R espice in me ⁊ misere-
re mei: quia unicus et pauper sum ego.
C tribulationes cordis mei multiplica-
te sũt: de necessitatibus meis eue me.
U ide humilitatem meã et laborẽ meũ:
et dimitte uniuersa delicta mea. R espi-
ce inimicos meos quoniã multiplicati
sunt: et odio iniquo oderunt me.
C ustodi animã meã et eue me: non
erubescam quoniã speraui in te. I no-
centes et recti adheserunt mihi: qa
sustinui te. L ibera dñe israel: ex omni-
bus tribulationibus suis. Ps dauid.
Iudica me dñe quoniã ego in innocẽ-
tia mea ingressus sum: et in dño spe-
rans nõ infirmabor. P roba me do-
mine ⁊ tempta me: ure renes meos ⁊
cor meũ. Quoniam misericordia tua
ante oculos meos est: et cõplacui in
ueritate tua. N on sedi cũ concilio ua-
nitatis: et cũ iniqua gerentibus nõ in-
troibo. O diui ecclesiã maligantiũ:
et cũ impijs nõ sedebo. L auabo inter
innocentes manus meas: et circuida-
bo altare tuũ dñe. U t audiã uocem
laudis: et narrem uniuersa mirabilia
tua. O domine dilexi decorem domus
tue: et locum habitationis glorie tue.
N e perdas cum impijs deus animã
meã: et cũ uiris sanguinũ uitã meã.
I n quorũ manibus iniquitates sũt:
dextera eorum repleta est muneribus.
E go autẽ in innocentia mea ingres-
sus sum: redime me et miserere mei.
P es enim meus stetit in directo: in
ecclesijs benedicam te domine. Psalmus
dauid priusquã linniretur.
D omino illuminatio mea
et salus mea: quem time-
bo? O ominꝰ protector uite
mee: a quo metuebo?
D um appropiãt sup me nocentes:
ut edãt carnes meas. Qui tribulant
me inimici mei: ipi infirmati sunt et
ceciderũt. S i consistãt aduersum me
castra: nõ timebit cor meũ. S i exsurgat
aduersum me proelium: in hoc ego
sperabo. U nam petij a dño hanc re-
quiram: ut inhabitem in domo dñi o-
mnibus diebus uite meẗ. U t uideã
uolũtatem dñi: et uisitem templũ eius.
Q uoniã abscondit me in tabernacu-
lo suo in die malorũ: protexit me in
abscondito tabernaculi sui. I n pe-
tra exaltauit me: ⁊ nunc exaltauit caput
meũ super inimicos meos. C circui-
ui et immolaui in tabernaculo eius hostiã
uociferationis: cãtabo et psalmũ
dicã dño. E xaudi dñe uocẽ meam
qua clamaui ad te: miserere mei et ex-
audi me. T ibi dixit cor meũ exquisi-
uit te facies mea: faciẗ tuã dñe requi-
ram. N e auertas faciem tuã a me:
ne declines in ira a seruo tuo. A diu-
tor meus esto ne derelinquas me: nec
despicias me deus salutaris meus.
Q uoniã pater meus et mater mea de-
reliquerũt me: dñs autẽ assumpsit me.
L egem pone michi dñe in uia tua:
et dirige me in semita recta propter in-
imicos meos. N e tradideris me in a-
nimas tribulantũ me: quoniam in-
surrexerũt in me testes iniqui: et men-
tita est iniquitas sibi. C redo uidere
bona dñi: i terra uiuentũ. E xspecta
dñm uiriliter age: et cõforetur cor tuũ
et sustine dñm. Ps ipi dauid.
A d te dñe clamabo deus meus ne
sileas a me: ne quãdo taceas a
me: et assimilabor descendentibus in la-
cum. E xaudi dñe uocem orationis
mee dũ oro ad te: dũ erollo manus
meas ad templũ sanctũ tuum. N e si-
mul tradas me cũ peccatoribus: et cũ o-
perantibus iniquitatẗ ne perdas me. Qui
loquuntur pace cũ proximo suo: ma-
la autẽ in cordibus eorũ. D a illis secũd
opera eorũ: et secundũ nequitiã adi-
uentionũ ipsorũ. Secundũ opera ma-
nuũ eorũ tribue illis: redde retributio-
nem eis ipsis. Q uoniã nõ intellexe-
runt opera dñi et in opera manuum
eius: destrues illos et nõ edificabis e-
os. B eneditus dñs: quoniã exaudi-
uit uocem deprecationis mee. O ni-
mis adiutor meus et protector meus:
et in ipso speraui cor meũ et adiutus
sum. E t reflorui caro mea: ⁊ ex ue-
lũtate mea cõfitebor ei. O ominus
fortitudo plebis sue: et protector salua-
tionũ cristi sui est. S alui fac plebem
tuũ dñe ⁊ benedic hereditati tue: ⁊ rege
eos ⁊ erolle illos usq; in eternũ. Ps
dauid in cõsummatione tabernaculi.
A fferte dño filij dei: afferte dño fi-
lios arietũ. A fferte dño gloriã
et honorem: afferte dño gloriã
nomini eius: adorate dñm i atrio sãcto
eius. V ox dñi super aquas: deus ma-
iestatis intonuit: dominꝰ super aquas
multas. V ox dñi in uirtute: vox do-
mini in magnificentia. V ox dñi cõ-
fringentis cedros: ⁊ cõfringet dñs ce-
dros libani. E t cõminuet eos tãq;
uitulũ libani: et dilectꝰ quemadmodũ
filios unicornium. V ox dñi intercidẽ-
tis flammam ignis: vox dñi concutien-
tis desertũ: et cõmouebit dñs desertũ
cades. V ox domini parantis cerui
et reuelabit condensa: et i templo eius
omnes dicẗ gloriã. D ñs diluuium
inhabitare faciet: et sedebit dñs rex in
eternũ. D ominꝰ uirtutẗ populo suo da-
bit: dñs benedicet populo suo i pace. Ps
cãtꝫ in dedicatione domus dauid.
E xaltabo te dñe quoniã suscepisti
me: nec delectasti inimicos meos
super me. D omine deus meus cla-
maui ad te: ⁊ sanasti me. D omine e-
duxisti ab inferno animã meã: salua-
sti me a descendentibus in lacũ. P salli-
te dño sancti eius: ⁊ confitemini memo-
rie sãctitatis eius. Q uoniam ira in
indignatione eius: et uita in uolũta-
te eius. A d uesperũ demorabitur fle-
tus: et ad matutinum letitia. E go
autẽ dixi in abundãtia mea: nõ mouebor
in eternũ. O domine: in uolũtate
tua prestisti decori meo uirtutẗ. A
uertisti faciem tuã a me: et factus sum
conturbatus. A d te domine clama-
bo: et ad dñm meum deprecabor. Q ue
utilitas i sanguine meo: dum descẽ-
do in corruptionem. N unquid con-
fitebitur tibi pulus: aut annunciabi-
t ueritatem tuã. A udiuit dñs et mi-
seretus est mei: dñs factus est adiutor
meus. C onuertisti planctum meũ in
gaudium michi: cõcidisti sacũ meum.

et circuiddisti me letitia. Vt cantet tibi
gloria mea et non compungar: domi-
ne deus meus in eternum confitebor
tibi. Iubilei ps dauid pro cerasi.
In te domine non confundar in eternum: in
iusticia tua libera me. Inclina ad
me aurem tuam: accelera ut eruas me.
Esto michi in deum protectorem et in domum
refugij: ut saluum me facias.
Quoniam firmamentum meum et refugium
meum es tu: et propter nomen tuum deduc
me et enutries me. Educes me de
laqueo quem absconderunt michi: quoni-
am tu es protector meus. In manus
tuas commendo spiritum meum: redemisti
me domine deus veritatis. Odisti observan-
tes vanitates: supervacue. Ego autem
in domino speraui: exultabo et letabor in
misericordia tua. Quoniam respexisti
humilitatem meam: saluasti de necessita-
tibus animam meam. Non conclusisti me
in manibus inimici: statuisti in loco
spacioso pedes meos. Miserere mei do-
mine quoniam tribulor: conturbatus est
in ira oculus meus: anima mea et uen-
ter meus. Quoniam defecit in dolore vita
mea: et anni mei in gemitibus. In-
firmata est in paupertate virtus mea:
et ossa mea conturbata sunt. Super
omnes inimicos meos factus sum op-
probrium vicinis meis valde: et timor
notis meis. Qui videbant me foras
fugerunt a me: obliuioni datus sum tan-
quam mortuus a corde. Factus sum tan-
quam perditum: quoniam audiui vitupe-
rationem multorum commorantium in circu-
ito. In eo dum conuenirent simul adue-
rsum me: accipere animam meam consiliati
sunt. Ego autem in te speraui domine: dixi
deus meus es tu: in manibus tuis sor-
tes mee. Eripe me de manu inimico-
rum meorum: et a persequentibus me.
Illustra faciem tuam super seruum tuum: sal-
uum me fac in misericordia tua: domine non con-
fundar quoniam inuocauit te. Erube-
scant impij: deducantur in infernum:
muta fiant labia dolosa. Que loqui-
untur adversus iustum iniquitatem: in super-
bia et in abusione. Quam magna
multitudo dulcedinis tue domine: quam
abscondisti timentibus te. Perfecisti eis
qui sperant in te: in conspectu filijs ho-
minum. Abscondes eos in abscondi-
to faciei tue: a conturbatione hominum.
Proteges eos in tabernaculo tuo: a
contradictione linguarum. Benedictus
dominus: quoniam mirificauit misericor-
diam suam michi in ciuitate munita.
Ego autem dixi in excessu mentis mee:
proiectus sum a facie oculorum
tuorum. Idcirco exaudisti vocem orationis mee:
dum clamarem ad te. Diligite dominum
omnes sancti eius: quoniam veritatem re-
quirit dominus: et retribuit abundanter fa-
cientibus superbiam. Viriliter agite
et confortetur cor vestrum: omnes qui
speratis in domino. Intellectus dauid
Beati quorum remisse sunt iniquita-
tes: et quorum tecta sunt peccata.
Beatus vir cui non imputauit dominus
peccatum: nec est in spiritu eius dolus.
Quoniam tacui inueterauerunt ossa
mea: dum clamarem tota die. Quoniam
die ac nocte grauata est super me ma-
nus tua: conuersus sum in erumna
mea dum configitur spina. Delictum me-
um cognitum tibi feci: et iusticiam mea
non abscondi. Dixi confitebor adver-
sum me iniusticiam meam domino: et tu
remisisti impietatem peccati mei. Pro
hac orabit ad te omnis sanctus: in tem-
pore opportuno. Veruntamen in diluuio
aquarum multarum: ad eum non approxi-
mabunt. Tu es refugium meum a
tribulatione que circumdedit me: exul-
tatio mea erue me a circumdantibus me.
Intellectum tibi dabo et instruam te:
in via hac qua gradieris firmabo su-
per te oculos meos. Nolite fieri sicut
equus et mulus: quibus non est intel-
lectus. In camo et freno maxillas
eorum constringe: qui non approximat ad
te. Multa flagella peccatoris: sperantem
autem in domino misericordia circu-
ndabit. Letamini in domino et
exultate iusti: et gloriamini omnes
recti corde. Iubilei psalmus dauid
Exultate iusti in domino: rectos decet
laudatio. Confitemini domino in
cithara: in psalterio decem cordarum
psallite illi. Cantate ei canticum nouum:
bene psallite ei in uociferatione. Quia
rectum est verbum domini: et omnia opera eius
in fide. Diligit misericordiam et iudicium:
misericordia domini plena est terra. Verbo
domini celi firmati sunt: et spiritu oris
eius omnis virtus eorum. Congregans
sicut in vere aquas maris: ponens
in thesauris abissos. Timeat dominum
omnis terra: ab eo autem commouentur o-
mnes inhabitantes orbem. Quoniam
ipse dixit et facta sunt: ipse mandauit et
creata sunt. Dominus dissipat con-
silia gentium: reprobat autem cogitatio-
nes populorum: et reprobat consilia princi-
pum. Consilium autem domini in eternum ma-
net: cogitationes cordis eius in gene-
rationem et generationem. Beata gen
cuius est dominus deus eius: populus quem
elegit in hereditatem sibi. De celo respe-
xit dominus: vidit omnes filios hominum.
De paratho habitaculo suo: respexit
super omnes qui habitant terram. Qui
finxit singillatim corda eorum: qui intel-
ligit omnia opera eorum. Non saluat
rex per multam virtutem: et gigas non
saluabitur in multitudine virtutis sue.
Fallax equus ad salutem: in abun-
dantia autem virtutis sue non saluabitur.
Ecce oculi domini super timentes eum: et in
eis qui sperant super misericordia eius.
Vt eruat a morte animas eorum: et a fa-
me in fame. Anima nostra sustin-
et dominum: quoniam adiutor et protector
noster est. Quia in eo letabitur cor nos-
trum: et in nomine sancto eius speraui-
mus. Fiat misericordia tua domine
super nos: quemadmodum speramus in te.
Psalmus dauid ni mutauit multi
lingua sua abimelech et dimisit eum et abiit
Benedicam dominum in omni tempore: semper
laus eius in ore meo. In domino
laudabit anima mea: audiant mansueti
et letentur. Magnificate dominum mecum: et
exaltemus nomen eius in idipsum. Exqui-
siui dominum et exaudiuit me: et ex o-
mnibus tribulationibus meis eripuit
me. Accedite ad eum et illuminamini:
et facies vestre non confundentur. Iste
pauper clamauit et dominus exaudiuit eum:
et de omnibus tribulationibus eius saluauit
eum. Limitet angelus domini in circu-
itu timentium eum: et eripiet eos. Gustate
et videte quoniam suauis est dominus: bea-
tus vir qui sperat in eum. Timete dominum
omnes sancti eius: quoniam non est in-
opia timentibus eum. Diuites egentauerunt
et esurierunt: inquirentes autem dominum non
minuentur omni bono. Venite filij
audite me: timorem domini docebo vos.
Quis est homo qui vult vitam: diligit
dies videre bonos? Prohibe linguam
tuam a malo: et labia tua ne loquantur
dolum. Declina a malo et fac bonum: in-
quire pacem et persequere eam. Oculi domi-
ni super iustos: et aures eius in preces eo-
rum. Vultus autem domini super faciens
mala: ut perdat de terra memoriam

rorũ. Oflamauerũt iusti et dñs exau-
diuit eos: ⁊ ex omnibꝫ tribulationibꝫ
eorum liberauit eos. Iuxta est dñs
his qui tribulato sunt corde: ⁊ humi-
les spiritu saluabit. Multe tribulati-
ones iustorũ: et de his omnibꝫ libera-
bit eos dñs. Custodit dñs omnia ossa
eorꝫ: unũ ex his nõ conteretur. Mors
peccatorũ pessima: et q̃ oderũt iustũ de-
linquẜ. Redimet dñs animas ser-
uorũ suorꝫ: et nõ delinquent omnes q̃
sperãt in eo. Iudicium ps ipsi dauid.

Iudica dñe nocentes me: expugna im-
pugnãtes me. Apprehende arma et
scutũ: ⁊ exurge in adiutorium mihi.
Effunde framea ⁊ conclude aduersus
eos qui persequuntur me: dic anime mee
salus tua ego sum. Confundantur
et reuerentur: querãtes animã meam.
Auertantur retrorsum ⁊ cõfundãtur:
cogitãtes mihi mala. Fiant tanq̃
pulueis ante faciẽ venti: et angelꝰ do-
mini coartans eos. Fiat via illoꝝ
tenebre ⁊ lubricũ: ⁊ angelus domini
persequẜ eos. Quoniam gratis ab-
sconderũt mihi interitũ laqui sui: su-
perflue exprobrauerũt animã meã.
Veniat illi laqueus quẜ ignorat: ⁊
captio quã absconderũt apprehendat eũ:
et in laqueum cadat in ipsum. Anima
aũt mea exultabit in dño: ⁊ delectabi-
tur super salutari suo. Omnia ossa
mea dicẽt: domine quis similis tibi?
Eripiens inopẜ de manu fortiorũ
eius: egenũ et pauperẜ a diripientibꝫ
eũ. Surgentes testes iniqui: q̃ ignora-
bãt interrogabãt me. Retribuebãt
mihi mala pro bonis: sterilitatem a-
nime mee. Ego autẽ cũ mihi mole-
sti essent: induebar cilicio. Humili-
abam in ieiunio animã meã: et ora-
tio mea i sinu meo conuertetur. Quasi
proximũ quasi fratrem nõm sic cõpla-
cebam: quasi luges ⁊ contristatꝰ sic hu-
miliabar. Et adiusum me letati sũt
⁊ cõuenerũt: congregata sunt sup me
flagella et ignorauẜ. Dilipati sunt
nec cõpuncti: tentauerũt me subsã-
nauerũt me subsannatione: frendu-
runt sup me dentibꝫ suis. Domine
quãdo respicies: reducte animã meã
a malignitate eorꝫ: a leonibus unicã
meã. Confitebor tibi i ecclesia magna:
in plo graui laudabo te. Non sup-
gaudeãt michi qui aduersantur michi
inique: qui oderũt me gratis et annu-
unt oculis. Quoniã michi quidẜ pa-
ce loquebãtur: et in iracũdia terre
loquẜ dolos ingrabãt. Et dilata-
uerũt sup me os suũ: dixerũt euge
euge uiderũt oculi nostri. Vidisti do-
mine ne tacẜs: dñe ne discedas a me.
Exurge et intende iudicio meo de-
meus: et dñs meus i causam meam.
Iudica me secũm iusticiã tuã dñe de-
us meus: ⁊ non sup gaudeant michi.
Non dicãt in cordibꝫ suis euge euge
anime nr: nec dicãt deuorauimꝰ eũ.
Erubescant et reuerantur simul: qui
gaudent malis meis. Induantur
cõfusione et reuerentia: qui maligna
loquũtur sup me. Exultent ⁊ letentur
qui volũt iusticiã meã: et dicãt sup
magnificetur dominus qui volunt
pacem serui eius. Et lingua mea me-
ditabitur iusticiã tuã: tota die laude
tuam. Iuxta eu seruꝰ dñi dauid.

Dixit iniqꝰ ut delinquat in semet
ipso: nõ est timor dei ãte oculos
eius. Quoniã dolose egit in cõspectu
eius: ut inueniat iniquitas eius ad
odiũ. Verba oris eius iniquitas et
dolus: noluit intelligere ut bene age-
ret. Iniquitatẜ meditatꝰ est i cubili
suo: astitit omni vie nõ bone: mali-
tiam aũt nõ odiuit. Domine i celo
misericordia tua: et veritas tua usq̃
ad nubes. Iusticia tua sicut mõtes
dei: iudicia tua abissus multa. Ho-
mines et iumẜa saluabis dñe: quẜ
admodũ multiplicasti misericordiã
tuã deus. Filij aũt hominum: in re-
gumine alarũ tuarũ sperabũt. Inebri-
abuntur ab ubertate domus tue: et
torrente voluptatis tue potabis eos.
Quoniã apud te est fons vite: et in
lumine tuo videbimus lumẽ. Pro-
de misericordiã tuã scientibꝫ te: et iusticiã
tuã his qui recto sũt corde. Non ve-
niat michi pes superbie: ⁊ manus pec-
catoris non moueat me. Ibi ceciderũt
q̃ operantur iniquitatẜ: expulsi sũt
nec potuerũt stare. Ps ipsi dauid.

Noli emulari in malignãtibus:
neq̃ zelauris faciẜtes iniqui-
tatem. Quoniã tanq̃ fenũ velocicer
arescẜ: et quãdmodũ olera herba-
rum cito decidẜ. Spera in dño et fac
bonitatẜ: et inhabita terrã et pascẜris
in diuitijs eius. Delectare in dño: ⁊
dabit tibi pericionẜ cordis tui. Re-
uela dño viã tuã et spera in eo: et ipse
faciet. Et educet quasi lumẽ iusticiã
tuam: ⁊ iudiciũ tuũ tanq̃ meridiem:
subditus esto dño et ora eũ. Noli e-
mulari in eo q̃ prosperatur i via sua:
in homine facienẜ iniusticias. Cessa
de ira et delinquẜ furore: noli e-
mulari ut maligneꝰ. Quoniã qui
malignantẜ exterminabũtur: sustine-
ẜ aũt dñm ipsi hereditabũt terram.
Et adhuc pusillũ ⁊ nõ erit peccator:
et quẜs locum eius et non inuenies.
Mansueti aũt hereditabunt terrã: et
delectabuntur in multitudine pacis.
Obseruabit peccatorꝰ iustũ: ⁊ stridebit
sup eũ dentibꝫ suis. Dominus autẜ
ridebit eũ: quoniã prospicit q̃ veni-
et dies eius. Gladiũ euaginauerũt
peccatores: intendunt arcum suum.
Vt deiciãt pauperẜ ⁊ inopẜ: ut tru-
cidẜt rectos corde. Gladius eorꝫ in-
tret in corda ipsorũ: et arcus eorꝫ con-
fringatur. Melius est modicũ iusto:
sup diuitias peccatorꝫ multas. Quo-
niam brachia peccatorũ conterentur:
cõfirmat aũt iustos dñs. Nouit dñs
dies immaculatorꝫ: et hereditas eorꝫ
in eternũ erit. Non cõfundentur i tẜ
malo: et in diebus famis satiabuntur
quia peccatores peribũt. Inimi-
ci vero dñi mox ut honorificati fuerũt
et exaltati: deficientes quãdmodum
fumus deficiẜ. Mutuabit peccatorꝰ ⁊
non soluet: iustus aũt misereꝰ et ti-
buet. Quia benedicentes ei hereditã-
bunt terrã: maledicentes aũt ei disper-
ibunt. Apud dñm gressus hominis
dirigeur: et viã eius volet. Cum ce-
ciderit nõ collidẜur: quia dñs suppo-
nit manũ suã. Puer fui etenim se-
nui: ⁊ nõ vidi iustũ derelictũ: nec semẜ
eius querens panẜ. Tota die misere-
tur et cõmodat: et semẜ illius in bene-
dictione erit. Declina a malo et fac
bonũ: et inhabita i secũm secl. Quia
dñs amat iudiciũ: et nõ derelinquet
sanctos suos: in eternũ obseruabũtur.
Iniusti puniẜt: et semen impioꝝ
peribũt. Iusti aũt hereditabũt terrã:
et inhabitabunt in seculũ seculi sup eã.
Os iusti meditabitur sapienciã: et lin-
gua eius loquẜur iudiciũ. Lex dei
eius in corde ipsius: et non supplãta-
buntur gressus eius. Considerat pec-
cator iustũ: et querit mortificare eum.
Dominus aũt non derelinquet eum
in manibꝫ eius: nec damnabit eum

cum iudicabitur illi. S Expecta domi-
num et custodi viam eius: et exalta-
bit te ut hereditate capias terram: cũ
perierint peccatores videbis. V idi
impium superexaltatum: ⁊ elevatum
sicut cedros libani. S Et transiui et ec-
ce non erat: quesiui eum et nõ est in-
ventus locus eius. Custodi inno-
centiam ⁊ vide equitatem: quoniam
sunt reliquie homini pacifico. I n-
iusti autem disperibunt: simul reliquie
impiorũ interibũt. S alus autem iusto-
rũ a dño: et protector eorũ in tempo-
libus. S Et adiuuabit eos dñs ⁊ li-
berabit eos: ⁊ eruet eos a peccatoribus: ⁊
saluabit eos qm̃ sperauerũt in eo. Ps
dauid in reuocatione sabbati

D omine ne in furore tuo arguas
me. Quoniã sagitte tue infixe sunt
michi: et confirmasti sup me manum
tuã. N on est sanitas in carne mea a
facie ire tue: nõ est pax ossibus meis a
facie peccatorũ meorũ. Quoniã iniquitates
mee supgresse sunt caput meũ:
et sicut onus graue grauate sunt sup
me. P putruerunt ⁊ corrupte sunt cicatrices
mee: a facie insipiẽtie mee. M i-
ser factus sum et curuatus sum usq; in
finẽ: tota die cõtristatus ingrediebar.
Quoniã lũbi mei impleti sunt illusi-
onibus: et non est sanitas in carne
mea. A flictus sum et humiliatus sũ
nimis: rugiebã a gemitu cordis mei.
D omine ante te omne desideriũ me-
um: ⁊ gemitus meus a te non est abs-
conditus. C or meũ conturbatũ est:
deseliquit me virtus mea: et lumen o-
culoꝝ meorum et ipm̃ non est mecum.
A mici mei et proximi mei: adueniũ
me appropinquerũt et steterũt. S t q;
iuxta me erãt delonge steterũt: et vim
faciebãt qui querebant animam me-
am. S t qui inquirebãt mala michi
locuti sunt vanitates: et dolos tota
die meditabantur. S go autem tan-
quam surdus non audiebam: et si-
cut mutus non aperiens os suũ. S t
factus sum sicut homo nõ audiens:
et non habens in ore suo redargutio-
nes. Q uoniam in te domine sperai
vi: tu exaudies domine deus meus.
Q uia dixi ne quando supergaudeãt
michi inimici mei: et dum cõmo-
uentur pedes mei: super me magna
locuti sunt. Q uoniã ego in flagella
paratus: et dolor meus in conspectu
meo semp. Q uoniã iniquitatẽ meã
annũciabo: et cogitabo pro peccato
meo. I nimici aũt mei viuũt ⁊ cõfir-
mati sunt sup me: et multiplicati sũt
qui oderũt me mique. Q ui retribuũt
mala pro bonis detrahebãt michi:
quoniã sequebar bonitatem. N e de-
relinquas me domine deus meus: ne
discesseris a me. I ntende in adiuto-
rium meum: domine deus salutis
mee. Infinẽ. ꝓ ydithum cãtiũ dauid

D ixi custodiã vias meas:
ut non delinquam in lin-
gua mea. P osui ori me-
o custodiã: cũ consisteret
peccator aduersum me. O bmutui et
humiliatus sũ et silui a bonis ⁊ dolor
meus renouatus est. C alcaui cor meũ
intra me: ⁊ in meditatione mea exar-
desceret ignis. L oquutus sum in lingua
mea: notũ fac michi domine finẽ meũ
et numerum dierũ meorum qui est:
ut sciã quid deficiat michi. S ecce mensu-
rabiles posuisti dies meos: et substã-
cia mea tanq; nichilũ ante te. V ere
tamẽ oniũsa vanitas: omnis homo vi-
uens. V eritatẽ in ymagine pertãsit
homo: sed et frustra cõturbat. T h-
saurizat: et ignorat cui cõgregabit
eas. E t nunc que est expectatio mea
nonne dominus? et substantia mea
apud te est. A b omnibus iniquitatibus
meis eruet me: opprobriũ insipienti de-
disti me. O bmutui et nõ aperui os
meũ: quoniã tu fecisti mihi. A mouete a me
plagas tuas. A fortitudine manus
tue ego defeci in increpationibus: pro-
per iniquitatẽ corripuisti hominem.
E t tabescere fecisti sicut aranea ani-
mam eius: verũtamen vane cõturba-
tur omnis homo. E xaudi orationẽ
meã dñe et deprecationẽ meã: auribus
percipe lacrimas meas. N e sileas quo-
niã aduena ego sum apud te: et pere-
grinus sicut omnes patres mei. R emit-
te mihi vt refrigerer priusq; abeã: ⁊ am-
plius non ero. Infinem ps dauid

E xpectãs expectaui dñm: ⁊ intendit
michi. S t exaudiuit preces me-
as: et eduxit me de lacu miserie et de
luto fecis. E t statuit super petrã pedes
meos: et direxit gressus meos. E t im-
misit in os meũ cãticũ nouũ: carmen
deo nro. V idebũt multi ⁊ timebũt: ⁊
sperabũt in dño. B eatus vir cui est
nomẽ dñi spes eius: et nõ respexit in
vanitates et insanias falsas. M ul-
ta fecisti tu dñe deus meus mirabilia
tua: ⁊ cogitationibus nris non est qui
similis sit tibi. A nnũciaui et locutus
sum: multiplicati sũt sup numerum.
S acrificiũ et oblationẽ noluisti: au-
res aũt perfecisti michi. H olocaustũ et
pro peccato nõ postulasti: tũc dixi ec-
ce venio. I n capite libri scriptũ est
de me ut faceẽm voluntatẽ tuã: deus
meus volui et legẽ tuã in medio cordis
mei. A nnũciaui iusticiã tuã i eccle-
sia magna: ecce labia mea nõ prohibebo
dñe tu scisti. I usticiã tuã nõ abscon-
di in corde meo: veritatẽ tuã et salutã
re tuũ dixi. N on abscondi misericor-
diã tuã et veritatẽ tuã: a cõsilio mul-
to. T u aũt dñe ne longe facias mi-
serationes tuas a me: misericordia ⁊
veritas tua semp suscepũt me. Q u-
niam circũdederũt me mala quorũ
non est numerus: cõprehenderũt me
iniquitates mee: et nõ potui vt vide-
rem. M ultiplicate sunt super capillos
capitis mei: et cor meũ deseliquit me.
C omplacetat tibi dñe vt eruas me:
dñe ad adiuuãdũ me respice. C on-
fundantur et reuereant simul: q; que-
runt animã meam vt auferant eam.
A uertãtur retrorsum et reuerẽtur:
qui volũt michi mala. E rrent cõfe-
stim cõfusionẽ tuã: qui dicunt michi
euge euge. G audent et letentur super
te omnes querentes te: et dicãt semp
magnificetur dñs qui diligunt salu-
tare tuũ. S go aũt mendicus sum et
pauper: dñs solliticus est mei. A d-
iutor meus et protector meus tu es:
deus meus ne tardueris. Infinẽ ps
dauid. Intellectus filijs chore

B eatus qui intelligit super egenum
⁊ pauperẽ: in die mala liberabit
eũ dñs. O mnis qui seruet eũ et vivifi-
ret eũ: et beatũ faciat eũ in terra: ⁊ nõ
tradat eũ in animam inimicorũ eius.
D ominus opẽ ferat illi super lectũ do-
loris eius: universũ stratũ eius versa-
sti in infirmitate eius. S go dixi dñe
miserere mei: sana animã meã quia
peccaui tibi. I nimici mei dixerũt ma-
la michi: quãdo morietur et peribit
nomẽ eius. S i ingrediebat vt vi-
deret vana loquebatur cor eius: con-
gregauit iniquitatem sibi. S ebedi-
ebatur foras: ⁊ loquebat in idipsum.

Aduersum me susurrabãt omnes inimici mei: aduersum me cogitabant mala michi. Verbũ iniquũ constituerunt aduersũ me: numquid qui dormit nõ adiecit ut resurgat? Etenim homo pacis mee in quo speraui: qui edebat panes meos magnificauit super me supplantationẽ. Tu autẽ domine miserere mei: & resuscita me et retribuã eis. In hoc cognoui quoniã voluisti me: quũ non gaudebit inimicus meus super me. Me autẽ propter innocentiã suscepisti: & firmasti me in conspectu tuo in eternũ. Benedictus dõs deus israel a seculo & seculũ: fiat fiat. Iuxta tetelis filys chore ps dauid

Quemadmodũ desiderat cervus ad fontes aquarũ: ita desiderat anima mea ad te deus. Sitiuit anima mea ad dũ fortem viuũ: quãdo veniam & apparebo ãte faciẽ dei? Fuerunt michi lacrime mee panis die ac nocte: dũ dicit̃ michi quotidie ubi est deus tuus. Hec recordatus sũ et effudi in me animã meã: quũ transibo in locum tabernaculi admirabilis vsq; ad domum dei. In voce exultationis et confessionis: sonus epulãtis. Quare tristis es anima mea: & quare conturbas me? Spera i deo quũ adhuc confitebor illi: salutare vultus mei et deus meus. Ad meipsum anima mea conturbata est: propterea memor ero tui de terra iordanis et hermonijm a mõte modico. Abissus abissum invocat: in voce catharactarũ tuarum. Omnia excelsa tua et fluctus tui super me transierũt. In die mãdauit dõs misericordiam suã: & nocte canticum eius. Apud me oratio deo vite mee: dicã deo suscepto mo es. Quare obliuis es mei: et quare contristatus incedo dũ affligit me inimicus? Dum confringuntur ossa mea: exprobrauerũt michi qui tribulant me inimici mei. Dum dicunt michi per singulos dies ubi est deus tuus: quare tristis es anima mea et quare conturbas me? Spera in deo quoniam adhuc cõfitebor illi: salutare vultus mei et deus meus. Iudicam psalmus dauid

Iudica me de? & discerne causã meã de gente nõ sancta: ab homine iniquo et doloso eruc me. Quia tu es de? fortitudo mea: quare me repulisti & quare tristis incedo dũ affligit me inimicus? Emitte lucẽ tuã & veritatẽ tuã: ipsa me deduxerũt & adduxerũt in montem sanctũ & in tabernacula tua. Et introibo ad altare dei: ad dũ qui letificat iuuentutem meã. Confitebor tibi in cithara de? deus me?: quare tristis es aia mea et quare conturbas me? Spera i deo quũ adhuc cõfitebor illi: salutare vultus mei & de? meus. Iudice p filys chore intellits ps dauid

Opres aures nostras audiuimus: patres nõ annũciauerũt nobis. Opus qd̃ operas es i diebus vestris: et in diebus antiquis. Manus tua gentes disperdidit et plantasti eos: affligisti populos et repulisti eos. Nec enim in gladio suo possederũt terrã: et brachium eorũ non saluauit eos. Sed dextera tua & brachiũ tuũ et illuminatio vultus tui: quoniã complacuisti in eis. Tu es ipse rex meus & deus meus: qui mãdas salutes iacob. In te inimicos nõs ventilabimus cornu: & in nomine tuo spernemus insurgentes in nobis. Non enim in arcu meo sperabo: et gladius meus non saluabit me. Saluasti enim nos de affligentibus nos: et odientes nos confudisti. In deo laudabimur tota die: et in nomine tuo confitebimur in seculum. Nunc autem repulisti et confudisti nos: et non egredieris in virtutibus nostris. Auertisti nos retrorsũ post inimicos nostros: et qui odierunt nos diripiebant sibi. Dedisti nos tanq; oues escarum: et in gentibus disperisti nos. Vendidisti populũ tuum sine pecio: et non fuit multitudo i commutationibus eorum. Posuisti nos opprobrium vicinis nostris: subsannationem et derisum his qui sunt in circuitu nostro. Posuisti nos in similitudinem gentibus: commotionem capitis in populis. Tota die verecundia mea contra me est: et confusio faciei mee cooperuit me. A voce exprobrantis & obloquentis: a facie inimici et persequentis. Hec omnia venerũt super nos nec oblitti sumus te: et iniqui non egimus in testamento tuo. Et non recessit retro cor nostrum: et declinasti semitas nostras a via tua. Quoniam humiliasti nos in loco afflictionis: & cooperuit nos umbra mortis. Si oblitti sumus nomen dei nostri: et si expandimus manus nostras ad deum alienum. Nonne de? requiret istã? ipse enim nouit abscondita cordis. Quoniam propter te mortificamur tota die: estimati sumus sicut oues occisionis. Exurge quare obdormis domine? exurge et ne repellas in finem. Quare faciem tuam auertis obliuiscens inopie nostre: et tribulationis nostre. Quoniam humiliata est in puluere aia nostra: adhesit venter nostrer. Exurge dñe adiua nos: et redime nos propter nomen tuũ. Iuxta p filys chore ad intellectum canticũ p dilecto

Eructauit cor meum verbum bonum: dico ego opera mea regi. Lingua mea calamus scribe: velocter scribentis. Speciosus forma pre filijs hominum: diffusa est gratia in labijs tuis: propterea benedixit te deus in eternum. Accingere gladio tuo: super femur tuũ potentissime. Specie tua et pulcritudine tua: intende prospere procede et regna. Propter veritatem & mansuetudinem et iusticiã: & deducet te mirabiliter dextera tua. Sagitte tue acute: populi sub te cadent in corda inimicorum regis. Sedes tua de? in seculũ seculi: virga directionis virga regni tui. Dilexisti iusticiam et odisti iniquitatem: propterea unxit te deus deus de? oleo letitie pre consortibus tuis. Mirra et gutta et casia a vestimentis tuis: a domibus eburneis ex quibus delectauerunt te filie regum i honore tuo. Astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato: circundata varietate. Audi filia & vide et inclina aurem tuam: et obliuiscere populum tuum et domum patris tui. Et concupiscet rex decorem tuum: quoniam ipse ẽ dominus deus tuus & adorabũt eum. Et filie tyri in muneribus: vultum tuum deprecabũtur omnes diuites plebis. Omnis gloria eius filie regis abinus: i fimbrijs aureis circumamicta varietatibus. Adducẽtur regi virgines post eam: proxime eo afferentur ibi. Offerentur in letitia et exultatione: adducentur i templũ regis. Pro patribus tuis nati sunt tibi filij: constitues eos principes super omnẽ terrã. Memores erũ nominis tui domine: in omni generatione et generatione. Propterea pple confitebunt tibi i eternũ: & i seculum seculi.

In finem filijs chore, pro archanis psalmus david
Deus noster refugium et virtus : adiutor in tribulationibus que invenerunt nos nimis. Propterea non timebimus dum turbabitur terra : et transferentur montes in cor maris. Sonaverunt et turbate sunt aque eorum : conturbati sunt montes in fortitudine eius. Fluminis impetus letificat civitatem dei : sanctificavit tabernaculum suum altissimus. Deus in medio eius non commovebitur : adiuvabit eam deus mane diluculo. Conturbate sunt gentes et inclinata sunt regna : dedit vocem suam mota ē terra. Dominus virtutum nobiscum : susceptor noster deus iacob. Venite et videte opera domini que posuit prodigia sup terram : auferens bella usq; ad finem terre. Arcum conteret et confringet arma : et scuta comburet igni. Vacate et videte quoniam ego sum deus : exaltabor in gentibus et exaltabor in terra. Dominus virtutum nobiscū : susceptor noster deus iacob. In finem pro filijs chore ps david.
Omnes gētes plaudite manibz : iubilate deo in voce exultationis. Quoniā dñs excelsus terribilis : rex magnus super omnem terram. Subiecit populos nobis : et gentes sub pedibus nostris. Elegit nobis hereditatem suam : speciem iacob quā dilexit. Ascendit deus in iubilo : et dominus in voce tube. Psallite deo nostro psallite : psallite regi nostro psallite. Quoniam rex omnis terre deus : psallite sapienter. Regnabit deus super gentes : deus sedet super sedem sanctam suam. Principes populorum congregati sunt cum deo abraham : quoniā dij fortes terre vehementer elevati sunt. Ps cantici filijs chore secūda sabbati
Magnus dominus et laudabilis nimis : in civitate dei nostri in monte sancto eius. Fundatur exultatione universe terre : mons syon latera aquilonis civitas regis magni. Deus i domibz eius cognoscetur : cū suscipiet eam. Quoniam ecce reges terre congregati sunt : convenerunt i unū. Ipsi videntes sic ammirati sunt : conturbati sunt commoti sunt : tremor apprehendit eos. Ibi dolores ut parturientis : i spiritu vehementi conteres naves tharsis. Sicut audivimus sic vidimus in civitate domini virtutū in civitate dei nostri : deus fundavit eam in eternū. Suscepimus deus misericordiam tuam : in medio templi tui. Secūdum nomen tuū deus sic et laus tua in fines terre : iusticia plena ē dextera tua. Letetur mons syon et exultent filie iude : propter iudicia tua dñe. Circumdate syon et complectimini eā : narrate in turribus eius. Ponite corda vestra in virtute eius : et distribuite domos eius ut enarretis in progenie altera. Quoniā hic ē deus deus noster i eternū et in seculū seculi : ipse reget nos i secula. In finem filijs chore ps david.
Audite hec omnes gentes : auribus percipite omnes qui habitatis orbem. Quiq; terrigene et filij hominum : simul in unū dives et pauper. Os meum loquetur sapientiam et meditatio cordis mei prudentiā. Inclinabo i parabolā aurē meā : aperiā i psalterio propositionē meā. Cur timebo i die mala : iniquitas calcanei mei circumdabit me. Qui confidūt i virtute sua : et i multitudine divitiarz suarz gloriantur. Frater non redimit redimet homo : nō dabit deo placationē suā. Et preciū redemptionis anime sue : et laborabit in eternū et vivet adhuc in finem. Non videbit interitum cum viderit sapientes morientes : simul insipiens et stultus peribunt. Et relinquent alienis divitias suas : et sepulcra eorum domus eorum in eternum. Tabernacula eorum in progenie et progenie : vocaverunt nomina sua i terris suis. Homo cum in honore esset non intellexit : comparatus est iumentis insipientibz : et similis factus est illis. Hec via illorum scandalum ipsis : et postea in ore suo complacebunt. Sicut oves in inferno positi sunt : mors depascet eos. Et dominabuntur eorum iusti in matutino : et auxilium eorū veterascet in inferno a gloria eorum. Verumtamen deus redimet animam meam de manu inferi cum acceperit me. Ne timueris cū dives factus fuerit homo : et cum multiplicata fuerit gloria domus eius. Quoniam cum interierit nō sumet omnia : neq; descendet cum eo gloria eius. Quia anima eius in vita ipsius benedicetur : confitebitur tibi cū benefeceris ei. Introibit usq; i progenies patrum suorum : usq; in eternum non videbit lumē. Homo cū i honore esset nō intellexit : comparatus ē iumentis insipientibz : et similis factus ē illis. Ps asaph.
Deus deorum dominus locutus est : et vocavit terram. A solis ortu usq; ad occasum : ex syon species decoris eius. Deus manifeste veniet : deus noster et non silebit. Ignis in conspectu eius exardescet : et in circuitu eius tempestas valida. Advocavit celum desursum : et terram discernere populū suū. Congregate illi sanctos eius : qui ordinant testamentum eius super sacrificia. Et annunciabunt celi iusticiam eius : quoniam deus iudex est. Audi populus meus et loquar : israhel et testificabor tibi : deus deus tuus ego sum. Non in sacrificijs tuis arguam te : olocausta autem tua in conspectu meo sunt semper. Non accipiam de domo tua vitulos : neq; de gregibus tuis hircos. Quoniam mee sunt omnes fere silvarum : iumenta in montibus et boves. Cognovi omnia volatilia celi : et pulcritudo agri mecum est. Si esuriero non dicam tibi : meus est enim orbis terre et plenitudo eius. Numquid mādurabo carnes thaurorum : aut sanguinem hircorum potabo? Immola deo sacrificium laudis : et redde altissimo vota tua. Et invoca me in die tribulationis : eruam te et honorificabis me. Peccatori autem dixit deus quare tu enarras iusticias meas : et assumis testamentum meum per os tuum? Tu vero odisti disciplinam : et proiecisti sermones meos retrorsum. Si videbas furem currebas cum eo : et cum adulteris portionem tuam ponebas. Os tuum abundavit malicia : et lingua tua concinnabat dolos. Sedens adversus fratrem tuum loquebaris : et adversum filium matris tue ponebas scandalum : hec fecisti et tacui. Existimasti inique q; ero tui similis : arguam te et statuam contra faciē tuam. Intelligite hec q; obliviscimini deū : nequādo rapiat et non sit qui eripiat. Sacrificiū laudis honorificabit me : et illic iter quo ostendā illi salutare dei. Ps david cum venit ad eū nathan propheta quādo intravit ad bethsabee.

Miserere mei deus: secundum magnam misericordiam tuã. Et
secundum multitudinem miserationũ
tuarum: dele iniquitatem meã. Am-
plius lauame ab iniquitate mea: et
a peccato meo munda me. Quoni-
am iniqtatem meam ego cognosco:
et peccatum meum contra me est semp-
er. Tibi soli peccaui et malum co-
ram te feci: ut iustificeris in sermoni-
bus tuis et vincas cum iudicaris. Et
enim in iniquitatibus conceptus
sum: et in peccatis concepit me ma-
ter mea. Ecce enim veritatem dilexi-
sti: incerta et occulta sapientie tue ma-
nifestasti michi. Aspergis me yspo
et mundabor: lauabis me et super
niuem dealbabor. Audiui meo da-
bis gaudium et letitiam: et exultab-
unt ossa humiliata. Auerte faciem
tuam a peccatis meis: et omnes ini-
quitates meas dele. Cor mundum
crea in me deus: spiritum rectum in
noua in visceribus meis. Ne proici-
as me a facie tua: a spiritum sanctum
tuum ne auferas a me. Redde michi
letitiam salutaris tui: et spiritu prin-
cipali confirma me. Docebo iniquos
vias tuas: et impij ad te conuertent.
Libera me de sanguinibus deus de-
us salutis mee: et exultabit lingua
mea iustitiam tuam. Domine labia
mea aperies: et os meum annun-
ciabit laudem tuam. Quoniam si
voluisses sacrificium dedisses vtiq:
holocaustis non delectaberis. Sacri-
ficium deo spiritus contribulatus: cor
contritum et humiliatum deus non
despicies. Benigne fac domine in bo-
na voluntate tua sion: ut edificentur
muri ierusalem. Tunc acceptabis sacri-
ficium iustitie oblationes: holocausta:
tunc imponent super altare tuum vitulos.

Incipit intellectus dauid quando venerunt
ad eum doech edomites et nuntiasset saul
quod venisset dauid in domum abimelech.

Quid gloriaris in malitia: qui
potens es in iniquitate? Tota
die iustitia cogitauit lingua tua:
sicut nouacula acuta fecisti dolum. Di-
lexisti malitiam super benignitatem:
iniqtatem magis q̃ loqui equitatem.
Dilexisti omnia verba precipitatio-
nis: lingua dolosa. Propterea deus
destruet te in finem: euellet te et emigra-
bit te de tabernaculo suo: et radicem
tuam de terra viuentium. Videbunt
iusti et timebunt: et super eum ride-
bunt et dicent: ecce homo q̃ nõ posuit de-
um adiutorium suum. Sed speraui
in multitudine diuitiarum suarum:
et preualuit i vanitate sua. Ego au-
tem sicut oliua fructifera in domo di:
speraui in misericordia dei in eternum
et in seculum seculi. Confitebor tibi
in seculum quia fecisti: a exspectabo no-
men tuũ quũ bonũ i aspectu sanctorũ tuorũ.

Incipit intellectus dauid quando
venerunt ziphei ad saul.

Dixit insipiens in corde su-
o: non est deus. Corrum-
pti sunt a abominabiles
facti sunt in iniquitatibus:
non est qui faciat bonũ. Deus de ce-
lo prospexit super filios hominum:
ut videat si est intelligens aut requirens
deum. Omnes declinauerunt simul
inutiles facti sunt: non est qui faciat
bonum nõ est usq̃ ad vnum. Non
ne scient omnes qui operantur ini-
quitatem: qui deuorant plebem me-
am ut cibum panis? Deum non
inuocauerunt: illic rexpidauerunt t
more vbi nõ fuit timor. Quoniam
deus dissipauit ossa eorũ q̃ hominibus
placent: confusi sunt quoniam deus
spreuit eos. Quis dabit de syon salu-
tare israhel: cum conuerterit deus ca-
piuitatem plebis sue exultabit iacob
a letabit israel.

Incipit intellectus dauid cũ venisset epphi a nũ-
tiasset saul quod dauid abscondit se apud
eos in nocte eo saluũ me fac
deus in virtute tua iudica me.
Deus audi orationem meam: au-
ribus percipe verba oris mei. Quo-
niam alieni insurrexerunt adeuersum
me: a fortes quesierunt animam me-
am: et non proposuerunt deum ante
conspectum suum. Ecce enim deus
adiuuat me: et dominus susceptor
est anime mee. Auerte mala inimi-
cis meis: et in veritate tua disperde il-
los. Voluntarie sacrificabo tibi: et
confitebor nomini tuo domine quo-
niam bonum est. Quoniam de omni
tribulatione eripuisti me: et super in-
imicos meos despexit oculus meus.

Incipit intellectus dauid
Exaudi deus orationem meam:
et ne despexeris deprecationem
meam: intende michi et exaudi me.
Contristatus sum in exercitatione
mea: et conturbatus sum a voce ini-
mici a a tribulatione peccatoris. Qu-
oniam declinauerunt in me iniquitates:
et in ira molesti erãt michi. Cor me-
um conturbatum est in me: et formi-
do mortis cecidit super me. Timor
et tremor venerunt super me: et conte-
xerunt me tenebre. Et dixi quis dabit
pennas sicut columbe: a volabo a re-
quiescam. Ecce elongaui fugiens: a
mansi in solitudine. Expectaui eum
qui saluum me fecit: a pusillanimi-
tate spiritus et tempestate. Precipita
domine diuide linguas eorũ: quoniã
vidi iniquitatem et contradictionem
in ciuitate. Die ac nocte circumdabit
eam super muros eius iniquitas: et
labor in medio eius a inuitricia. Et
non defecit de platea eius: vsura et
dolus. Quoniam si inimicus meus
maledixisset michi: sustinuissem vtiq:
Et si is qui oderat me super me ma-
gna locutus fuisset: abscondissem me
forsitan ab eo. Tu vero homo una-
nimis: dux meus et nosti me. Qui
simul mecum dulces capiebas cibos:
in domo dei ambulauimus cum consen-
su. Veniat mors super illos: et
descendant in infernũ viuentes. Qu-
oniam nequitie in habitaculis eorum:
in medio eorum. Ego autem ad de-
um clamaui: et dominus saluauit
me. Vespere et mane et meridie nar-
rabo a annunciabo: a exaudiet vocẽ
meam. Redimet in pace animam
meam ab his qui appropinquant
michi: quoniam inter multos erant
mecum. Exaudiet dominus a humi-
liabit illos: qui est ante secula. Non
enim est illis commutatio a nõ timu-
erunt deum: extendit manum suam
in retribuendo. Contaminauerunt
testamentum eius: diuisi sunt ab ira
vultus eius: et appropinquauit cor
illius. Mollitiei sunt sermones eius
super oleum: et ipsi sunt iacula.
Iacta super dominum curam tuam et
ipse te enutriet: et nõ dabit in eternũ
fluctuationem iusto. Tu vero deus:
deduces eos in puteum interitus. Viri
sanguinũ et dolosi nõ diuidiabit dies
suos: ego autem speraui i te domine.

Incipit propulo q̃ alias longe fr̃s e intuitu
subtrahõe epi dauid ai reuerti ci ad lo

Miserere mei deus quoniam conculcauit me homo:

tota die impugnans tribulauit me.
Conculcauerunt me inimici mei tota die: quoniam multi bellantes adversum me. Ab altitudine diei timebo: ego vero in te sperabo. In deo laudabo sermones meos: in deo speraui non timebo quid faciat michi caro. Tota die verba mea execrabantur: adversum me omnes cogitationes eorum in malum. Inhabitabunt et abscondent: ipsi calcaneum meum observabunt. Sicut sustinuerunt animam meam pro nichilo salvos facies illos: in ira populos confringes. Deus vitam meam annunciaui tibi: posuisti lacrimas meas in conspectu tuo. Sicut in promissione tua: tunc conuertentur inimici mei retrorsum. In quacunque die invocauero te: ecce cognoui quoniam deus meus es. In deo laudabo verbum: in domino laudabo sermonem: in deo speraui non timebo quid faciat michi homo. In me sunt deus vota tua: que reddam laudationes tibi. Quoniam eripuisti animam meam de morte: et pedes meos de lapsu: ut placem coram deo in lumine viventium. Iuxta vt dilydas dauid mirabili inscriptione ei figere trahine saul regi sicl mycelocra.

Miserere mei deus miserere mei: quoniam in te confidit anima mea. Et in vmbra alarum tuarum sperabo: donec transeat iniquitas. Clamabo ad deum altissimum: deum qui benefecit michi. Misit de celo et liberauit me: dedit in opprobrium conculcantes me. Misit deus misericordiam suam et veritatem suam: et eripuit animam meam de medio catulorum leonum: dormiui conturbatus. Filii hominum dentes eorum arma et sagitte: et lingua eorum gladius acutus. Exaltare super celos deus: et in omni terra gloria tua. Laqueum parauerunt pedibus meis: et incurvauerunt animam meam. Fodiunt ante faciem meam foueam: et incidunt in eam. Paratum cor meum deus paratum cor meum: cantabo et psalmum dicam. Exsurge gloria mea exsurge psaltrium et cithara: exsurgam diluculo. Confitebor tibi in populis domine: et psalmum dicam tibi in gentibus. Quoniam magnificata est vsque ad celos misericordia tua: et vsque ad nubes veritas tua. Exaltare super celos deus: et super omnem terram gloria tua. Iuxta vt dilydas dauid mirabili inscriptione

Si vere vtique iusticiam loquimini: rede iudicate filij hominum. Etenim in corde iniquitates operamini in terra: iniusticias manus vestre confirmant. Alienati sunt peccatores a vulua: erraverunt ab vtero: locuti sunt falsa. Iuxta illis secundum similitudinem serpentis: sicut aspidis surde et obturans aures suas. Que non exaudiet vocem incantantium: et veneficii incantantis sapienter. Deus contere dentes eorum in ore ipsorum: molas leonum confringet dominus. Ad nichilum deuenient tanquam aqua decurrent: intendit arcum suum donec infirmentur. Sicut cera que fluit auferetur: superiecit ignis et non viderunt solem. Priusquam intelligerent spine vestre rhamnum: sicut viuentes sicut in ira absorbet eos. Letabitur iustus cum viderit vindictam: manus suas lauabit in sanguine peccatoris. Et dicet homo si vtique est fructus iusto: vtique est deus iudicans eos in terra. Iuxta ne disperdas dauid mirabili inscriptione quando misit saul custodiuit domui et vt interficeret eum

Eripe me de inimicis meis deus meus: et ab insurgentibus in me libera me. Eripe me de operantibus iniquitatem: et de viris sanguinum salua me. Quia ecce ceperunt animam meam: irruerunt in me fortes. Non propter iniquitatem meam nec propter peccatum meum domine: sine iniquitate cucurri et direxi. Exsurge in occursum meum et vide: et tu domine deus virtutum deus israhel. Intende ad visitandas omnes gentes: non miserearis omnibus qui operantur iniquitatem. Conuertentur ad vesperam et fame patientur vt canes: et circuibunt ciuitatem. Ecce loquentur in ore suo: et gladius in labijs eorum: quoniam quis audiuit? Et tu domine deridebis eos: ad nichilum deduces omnes gentes. Fortitudinem meam ad te custodiam: quia deus susceptor meus: deus meus misericordia eius preuenit me. Deus ostendit michi super inimicos meos: ne occidas eos nequando obliuiscantur populi mei. Dispege illos in virtute tua: et depone eos protector meus domine. Delictum oris eorum: sermones labiorum ipsorum: et comprehendantur in superbia sua. Et de execratione et mendacio annunciabuntur in consumatione: in ira consumationis et non erunt. Et scient quia deus dominabitur iacob: et finium terre. Conuertentur ad vesperam et fame patientur vt canes: et circuibunt ciuitatem. Ipsi dispergentur ad manducandum: si vero non fuerint saturati murmurabunt. Ego autem cantabo fortitudinem tuam: et exaltabo mane misericordiam tuam. Quia factus es susceptor meus: et refugium meum in die tribulationis mee. Adiutor meus tibi psallam: quia deus susceptor meus es: deus meus misericordia mea. Iuxta prophetas qui conuertabunt mirabili inscriptione qui dauid in vrbem ciuitatis ciuitatis mesopotamiam syrie et sobal et conuertit ioab et percussit edom in valle salinas duodecim milia

Deus reprobisti nos et destruxisti nos: iratus es et misereris nobis. Commouisti terram et conturbasti eam: sana contriciones eius quia commota est. Ostendisti populo tuo dura: potasti nos vino compunctionis. Dedisti timentibus te significationem: vt fugiant a facie arcus. Vt liberentur dilecti tui: saluum fac dexterea tua et exaudi me. Deus locutus est in sancto suo: letabor et partibor sichimam: et conuallem tabernaculorum metibor. Meus est galaad et meus est manasses: et ephraim fortitudo capitis mei. Iuda rex meus: moab olla spei mee. In ydumeam extendam calciamentum meum: michi alienigene subditi sunt. Quis deducet me in ciuitatem munitam: quis deducet me vsque in ydumeam? Nonne tu deus qui reprobisti nos? et non egredieris deus in virtutibus nostris. Da nobis auxilium de tribulatione: et vana salus hominis. In deo faciemus virtutem: et ipse ad nichilum deducet tribulantes nos.

Iuxta in finem pro dauid

Exaudi deus deprecationem meam: intende orationi mee. A finibus terre ad te clamaui dum anxiaret

tor meum: in petra exaltasti me. Ne
dixisti me quia fad? es spes mea: turris
fortitudinis a facie inimici. Inhabitabo in tabernaculo tuo in secula:
protegar in velamento alarum
tuarum. Quoniam tu deus meus
exaudisti orationem meam: dedisti
hereditatem timentibus nomē tuum.
Dies sup dies regis adicies: ānos
eius usq; in diem generationis et generationis. Permanet in eternum in
conspectu dei: misericordiam et veritatem eius quis requirit? Sic psalmum dicam nomini tuo in seculum
seculi: ut reddam vota mea de die in
die. Infinem p ydithum ps dauid

Nonne deo subdita erit anima
mea? ab ipso enim salutare meum. Nam et ipse deus meus et salutaris meus: suscptor meus non movebor amplius. Quousq; ierunt in
hominem: interficiis universi vos:
tanq; parieti inclinato et macere depulse? Verumtamen preciam meum
cogitaverunt repellere: mentiri in sit:
ore suo benedicebant et corde suo maledicebant. Verumtamen deo subdita esto anima mea: quoniam ab ipso
patientia mea. Quia ipse deus meus et
salvator meus: adiutor meus non
emigrabo. In deo salutare meum
et gloria mea: deus auxilij mei: et spes
mea in deo est. Sperate in eo omnis
congregatio populi: effundite coram
illo corda vestra: deus adiutor noster
in eternū. Verumtamen vani filij hominum: mendaces filij hominum in
stateris: ut decipiant ipsi de vanitate
in idipsum. Nolite sperare in iniquitate et rapinas nolite concupiscere: divitie si affluat nolite cor apponere. Semel locutus est deus duo hec audivi;
quia potestas dei est: tibi dñe misericordia: quia
tu reddis unicuiq; iuxta opera sua.
Ps dauid cum esset in deserto vdu

Deus deus meus? ad te de luce
vigilo. Sitivit te anima
mea: quā multiplicitet tibi caro
mea. In terra deserta et invia et inaquosa sic in sancto apparui tibi: ut
viderem virtutem tuam et gloriam tuam. Quoniam melior est misericordia tua super vitas: labia mea laudabunt te. Sic benedicam te in vita mea:
et in nomine tuo levabo manus
meas. Sicut adipe et pinguedine repleatur anima mea: et labijs exultationis laudabit os meum. Si memor
fui tui super stratum meum: in maturinis meditabor in te: quia fuisti adiutor meus. Et in velamento alarum tuarū exultabo: adhesit anima
mea post te: me suscepit dextera tua.
Ipsi vero invanum quesierunt animam meam: introibunt in inferiora
terre: tradentur in manus gladij: partes vulpium erunt. Rex vero letabit
in deo: laudabuntur omnes qui iurant in eo: qā obstructū est os loquentium iniqua. Infinem psalm dauid

Exaudi deus orationem meam
cum deprecor: a timore inimici
eripe animam meam. Protexisti me
a conventu malignantium: a multitudine operantiū iniquitatē. Qui
exacuerunt ut gladium linguas suas:
intenderunt arcum rem amarum:
ut sagittent in occultis immaculatū.
Subito sagittabit eum et nō timebunt: firmaverunt sibi sermonem nequam. Narraverunt ut absconderent
laqueos: dixerunt quis videbit eos?
Scrutati sunt iniquitates: defecerunt
scrutantes scrutinia. Accedet homo

ad cor altū: et exaltabit deus. Sagitte
parvulorum facte sunt plagē eorum:
et infirmate sunt contra eos lingue
eorum. Conturbati sunt omnes qui
videbant eos: et timuit omnis homo.
Annunciaverunt opera dei: et facta
eius intellexerunt. Letabitur iustus
in domino et sperabit in eo: et laudabuntur omnes recti corde. Infinem ps
dauid cum iam egrederetur et ceciderit de bono peregrinationis et de ipso
iubilo gratiarum cum maneret phalsa

Te decet ymnus deus in syon: et
tibi reddetur votum in ierusalē.
Exaudi orationem meam: ad te omnis caro veniet. Verba iniquorū
prevaluerunt super nos: et impietatibus nostris tu propitiabris. Beat?
quē elegisti et assumpsisti: inhabitabit in atrijs tuis. Replebimur in bonis domus tue: sanctum est templū
tuum mirabile in equitate. Exaudi
nos deus salutaris noster: spes omnium finium terre et in mari longe. Preparans montes in virtute tua accinctus potentia: qui conturbas profundum maris sonū fluctuum eius. Turbabuntur gentes et timebunt qui habitant terminos a signis tuis: exitus
matutini et vesperi delectabis. Visitasti terram et inebriasti eam: multiplicasti locupletare eam. Flumen dei
repletum est aquis: parasti cibum illorum quoniam ita est parasti eum.
Rivos eius inebria: multiplica germina eius: in stillicidijs eius letabitur germinās. Benedices corone anni benignitatis tue: et campi tui replebuntur ubertate. Pinguescent speciosa deserti: et exultabunt colles accingentur. Induti sunt arietes ovium: et
valles habundabit frumēto: clamabūt

et enim ymnū dicē. Jubilate deo omnis terra: psalmum dicite nomini eius:
date gloriam laudi eius. Dicite deo
quā terribilia sunt opera tua domine:
in multitudine virtutis tue mentient
tibi inimici tui. Omnis terra adoret
te et psallat tibi: psalmum dicat nomini tuo. Venite et videte opera dei:
terribilis in cōsiliis sup filios hominū.
Qui convertit mare in aridam: in
flumine pertransibunt pede: ibi letabimur in ipso. Qui dominatur in virtute sua in eternū: oculi eius sup gentes respiciunt: qui exasperant non exaltent in semetipsis. Benedicite gentes deum nostrum: et auditam facite
vocem laudis eius. Qui posuit animam meam ad vitam: et non dedit
in commotionem pedes meos. Quoniam probasti nos deus: igne nos
examinasti sicut examinatur argentū.
Induxisti nos in laqueum: posuisti tribulationes in dorso nostro: imposuisti homines super capita nostra.
Transivimus per ignem et aquam:
et eduxisti nos in refrigerium. Introibo in domum tuam in holocaustis:
reddam tibi vota mea que distinxerunt
labia mea. Et locutum est os meū:
in tribulatione mea. Holocausta medulata offeram tibi cum incensu arietum: offeram tibi boves cum hircis.
Venite audite et narrabo omnes q timetis deū: quanta fecit anime mee.
Ad ipsum ore meo clamavi: et exultavi sub lingua mea. Iniquitatem si aspexi in corde meo: non exaudiet
dominus. Propterea exaudivit deus
et attendit voci deprecationis mee.
Benedictus deus: qui nō amovit oratione meā et misericordiā suā a me.

Iubilate in hymnis ps centum dauid

Deus misereatur nostri et benedicat nobis: illuminet vultum suum super nos: ⁊ misereatur nostri. Ut cognoscamus in terra viam tuam: in omnibus gentibus salutare tuum. Confiteantur tibi populi deus: confiteantur tibi populi omnes. Letentur et exultent gentes: quoniam iudicas populos in equitate: et gentes in terra dirigis. Confiteant tibi populi deus: confiteantur tibi populi omnes: terra dedit fructum suum. Benedicat nos deus deus noster benedicat nos deus: ⁊ metuant eum omnes fines terre. Iubilate ps centum dauid

Exurgat deus ⁊ dissipentur inimici eius: et fugiant qui oderunt eum a facie eius. Sicut deficit fumus deficiant: sicut fluit cera a facie ignis sic pereant peccatores a facie dei. Et iusti epulentur et exultent in conspectu dei: et delectentur in letitia. Cantate deo psallite nomini eius: iter facite ei qui ascendit super occasum: dominus nomen illi. Exultate in conspectu eius: turbabuntur a facie eius patris orphanorum et iudicis viduarum. Deus in loco sancto suo: deus qui inhabitare facit unius moris in domo. Qui educit vinctos in fortitudine: similiter eos qui exasperant qui habitant in sepulcris. Deus cum egrederetis in conspectu populi tui: cum pertransires in deserto. Terra mota est: etenim celi distillauerunt a facie dei syni a facie dei israhel. Pluuiam voluntariam segregabis deus hereditati tue: et infirmata est: tu vero perfecisti eam. Animalia tua habitabunt in ea: parasti in dulcedine tua pauperi deus. Dominus dabit verbum euangelizantibus virtute multa. Rex virtutum dilecti dilecti: et specie domus diuidere spolia. Si dormiatis inter medios cleros penne columbe deargentate: ⁊ posteriora dorsi eius in pallore auri. Dum discernit celestis reges super eam nive dealbabuntur in selmon: mons dei mons pinguis. Mons coagulatus mons pinguis: ut quid suspicamini montes coagulatos? Mons in quo beneplacitum est deo habitare in eo: etenim dominus habitabit in finem. Currus dei decem milibus multiplex: milia letantium: dominus in eis in syna in sancto. Ascendisti in altum captiua cepisti captiuitatem: accepisti dona in hominibus. Et enim non credentes: inhabitare dominum deū. Benedictus dominus die quotidie: prosperum iter facit nobis deus salutarium nostrorum. Deus noster deus saluos faciendi: et domini domini exitus mortis. Verumtamen deus confringet capita inimicorum suorum: vertices capilli perambulantium in delictis suis. Dixit dominus ex basan conuertam: conuertam in profundum maris. Ut intinguatur pes tuus in sanguine: lingua canum tuorum ex inimicis ab ipso. Viderunt ingressus tuos deus: ingressus dei mei regis mei qui est in sancto. Preuenerunt principes coniunti psallentibus: in medio iuuencularum tympanistrarum. In ecclesiis benedicite deo: domino de fontibus israhel. Ibi beniamin adolescentulus: in mentis excessu. Principes iuda duces eorū: principes zabulon ⁊ principes nepthalim. Manda deus virtuti tue: confirma hoc deus quod operatus es in nobis. A templo tuo in hierusalem: tibi offerent reges munera. Increpa feras arundinis: congregatio taurorum in vaccis populorum: ut excludant eos qui probati sunt argento. Dissipa gentes que bella volunt: venient legati ex egipto: ethiopia preuenit manus eius deo. Regna terre cantate deo: psallite domino. Psallite deo: qui ascendit super celum celi ad orientem. Ecce dabit voci sue vocem virtutis: date gloriam deo super israhel magnificentia eius et virtus eius in nubibus. Mirabilis deus in sanctis suis: deus israhel ipse dabit virtutem et fortitudinem plebi sue: benedictus deus. Iubilate ps hymnus qui ex inuitatorio psalmis qui dauid

Saluum me fac deus: quoniam intraverunt aque usque ad animam meam. Infixus sum in limo profundi: et non est substantia. Veni in altitudinem maris: et tempestas deuersa est me. Laboraui clamans rauce facte sunt fauces mee: deficerunt oculi mei dum spero in deum meum. Multiplicati sunt super capillos capitis mei: qui oderunt me gratis. Confortati sunt qui persecuti sunt me inimici mei iniuste: que non rapui tunc exsoluebam. Deus tu scis insipientiam meam: et delicta mea a te non sunt abscondita. Non erubescat in me qui expectant te domine: domine virtutum. Non confundantur super me: qui querunt te deus israhel. Quoniam propter te sustinui opprobrium: operuit confusio faciem meam. Extraneus factus sum fratribus meis: et peregrinus filius matris mee. Quoniam zelus domus tue comedit me: ⁊ opprobria exprobrantium tibi ceciderunt super me. Et operui in ieiunio animam meam: et factum est in opprobrium michi. Et posui vestimentum meum cilicium: et factus sum illis in parabolam. Aduersum me loquebantur qui sedebant in porta: et in me psallebant qui bibebant vinum. Ego vero orationem meam ad te domine: tempus beneplacitum deus. In multitudine misericordie tue: exaudi me in veritate salutis tue. Eripe me de luto ut non infigar: libera me ab his qui oderunt me et de profundis aquarum. Non me demergat tempestas aque: neque absorbeat me profundum: neque urgeat super me puteus os suum. Exaudi me domine quoniam benigna est misericordia tua: secundum multitudinem miserationum tuarum respice me. Et ne auertas faciem tuam a puero tuo: quoniam tribulor velociter exaudi me. Intende anime mee et libera eam: propter inimicos meos eripe me. Tu scis improperium meum et confusionem meam: ⁊ reuerentiam meam. In conspectu tuo sunt omnes qui tribulant me et improperium expectauit cor meum ⁊ miseriam. Et sustinui qui simul contristaretur et non fuit: ⁊ qui consolaretur et non inuenit. Et dederunt in escam meam fel: et in sitim meam potauerunt me acero. Fiat mensa eorum coram ipsis in laqueum: ⁊ in retributiones et in scandalum. Obscurentur oculi eorum ne videant: et dorsum eorum semper incurua. Effunde super eos iram tuam: ⁊ furor ire tue comprehendat eos. Fiat habitatio eorum deserta: et in tabernaculis eorum non sit qui inhabitet. Quoniam quē tu

percussisti persecuti sunt : et super do-
lorem vulnerum eorum addiderunt.
Apone iniquitatem super iniquita-
tem eorum : et non intrent in iustici-
am tuam. Deleantur de libro viuen-
tium : et cum iustis non scribantur.
Ego sum pauper et dolens : salus
tua deus suscepit me. Laudabo no-
men dei cum cantico : et magnificabo
eum in laude. Et placebit deo super
vitulum nouellum : cornua produc-
entem et ungulas. Videant paupe-
res et lententur : querite deum et viuet
anima vestra. Quoniam exaudiuit
pauperes dominus : et vinctos suos
non despexit. Laudent illum celi et
terra : mare et omnia reptilia in eis.
Quoniam deus saluam faciet syon:
et edificabuntur ciuitates iude. Et
inhabitabunt ibi : et hereditate acqui-
rent eam. Et semen seruorum eius
possidebit eam : et qui diligunt nomen eius
habitabunt in ea. Iubilate ps dauid in
ipsum octauo pro ipsa lira ei dis.
Deus in adiutorium meum intende:
domine ad adiuuandum
me festina. Confundantur et reuere-
antur : qui querunt animam meam.
Auertantur retrorsum et erubescant:
qui volunt michi mala. Auertantur
statim et erubescentes : qui dicunt mi-
chi euge euge. Exultet et letentur in te o-
mnes qui querunt te : et dicant semper
magnificetur dominus qui diligunt
salutare tuum. Ego vero egenus et
pauper sum : deus adiuua me. Adiu-
tor meus et liberator meus es tu : do-
mine ne moreris. ps dauid filio
ionadab et priorum captiuorum
In te domine speraui non confundar
in eternum : in iustitia tua libera me
et eripe me. Inclina ad me aurem
tuam : et salua me. Esto michi in
deum protectorem et in locum mu-
nitum : ut saluum me facias. Quo-
niam firmamentum meum : et refugi-
um meum es tu. Deus meus eripe
me de manu peccatoris : et de manu
contra legem agentis et iniqui. Quo-
niam tu es patientia mea domine :
domine spes mea a iuuentute mea.
In te confirmatus sum ex utero : de
ventre matris mee tu es protector me-
us. In te cantatio mea semper : tan-
quam prodigium factus sum multis : et
tu adiutor fortis. Repletur os meum
laude ut canem gloriam tuam:
tota die magnitudinem tuam. Ne
proiicias me in tempore senectutis :
cum deficiet virtus mea ne derelinquas
me. Quia dixerunt inimici mei mi-
chi : et qui custodiebant animam me-
am consilium fecerunt in unum. Di-
centes deus dereliquit eum : persequi-
mini et comprehendite eum : quia non
est qui eripiat. Deus ne elongeris a
me : deus meus in auxilium meum
respice. Confundantur et deficiant
detrahentes anime mee : operiantur
confusione et pudore qui querunt ma-
la michi. Ego autem semper spera-
bo : et adiciam super omnem laudem
tuam. Os meum annuntiabit iustici-
am tuam : tota die salutare tuum.
Quoniam non cognoui litteraturam
introibo in potentiam domini : do-
mine memorabor iustitie tue solius.
Deus docuisti me a iuuentute mea
et usque nunc : pronunciabo mirabi-
lia tua. Et usque in senectam et senium:
deus ne derelinquas me. Donec an-
nunciem brachium tuum : generati-
oni omni que venura est. Potentia
tua et iusticiam tuam deus
usque in altissima que fecisti magnali-
a : deus quis similis tibi. Quan-
tas ostendisti michi tribulationes mul-
tas et malas : et conuersus viuificas
me : et de abissis terre iterum redu-
xisti me. Multiplicasti magnificentia
tuam : et conuersus consolatus
es me. Nam et ego confitebor tibi
in vasis psalmi veritatem tuam deus:
psallam tibi in cithara sanctus israe-
hel. Exultabunt labia mea cum can-
tauero tibi et ania mea quam redemisti.
Sed et lingua mea tota die meditabit
iustitiam tuam : cum confusi et reuerti fuerit
qui querunt mala michi. Iudicium
Deus iudicium tuum regi da : et
iusticiam tuam filio regis. Iu-
dicare populum tuum in iustitia : et
pauperes tuos in iudicio. Suscipi-
ant montes pacem populo : et colles
iusticiam. Iudicabit pauperes po-
puli et saluos faciet filios pauperum:
et humiliabit calumniatorem. Et
permanebit cum sole et ante lunam:
in generatione et generationem. Descen-
det sicut pluuia in vellus : et sicut stil-
licidia stillantia super terram. Ori-
etur in diebus eius iustitia et abundan-
tia pacis : donec auferatur luna. Et
dominabitur a mari usque ad mare:
et a flumine usque ad terminos orbis
terarum. Coram illo procident ethi-
opes : et inimici eius terram lin-
gent. Reges tharsis et insule munera
offerent : reges arabum et saba do-
na adducent. Et adorabunt eum
omnes reges : omnes gentes seruient
ei. Quia liberabit pauperem a poten-
te : et pauperem cui non erat adiutor.
Parce pauperi et inopi : et animas
pauperum saluas faciet. Ex usuris
et iniquitate redimet animas eorum:
et honorabile nomen eorum coram
illo. Et viuet et dabitur ei de auro
arabie : et adorabunt de ipso semper:
tota die benedicent ei. Et firmamen-
tum in terra in summis montium: su-
perexaltetur super libanum fructus eius:
florebit de ciuitate sicut fenum terre. Sit
nomen eius benedictum in secula: ante solem
permanet nomen eius. Et benedicen-
tur in ipso omnes tribus terre : omnes
gentes magnificabunt eum. Bene-
dictus dominus deus israhel : qui fa-
cit mirabilia solus. Et benedictum
nomen maiestatis eius in eternum:
et replebit maiestate eius omnis terra: fiat fiat.
Defecerunt ymni dauid filii yesse
Quam bonus israel ps asaph
deus : hijs qui recto sunt cor-
de. Mei autem pene moti sunt pedes:
pene effusi sunt gressus mei. Quia ze-
laui super iniquos : pacem peccato-
rum videns. Quia non est respectus
morti eorum : et firmamentum in pla-
ga eorum. In labore hominum
non sunt : et cum hominibus non
flagellabuntur. Ideo tenuit eos su-
perbia : operti sunt iniquitate et impie-
tate sua. Prodiit quasi ex adipe in-
iquitas eorum : transierunt in affec-
tum cordis. Cogitauerunt et locuti
sunt nequitiam : iniquitatem in excel-
so locuti sunt. Posuerunt in celum
os suum : et lingua eorum transuit
in terra. Ideo conuertetur populus
meus hic : et dies pleni inuenientur
in eis. Et dixerunt quomodo sciet
deus : et si est scientia in excelso. Ecce
ipsi peccatores et abundantes in se-
culo : obtinuerunt diuitias. Et dixi
ergo sine causa iustificaui cor meum:
et lauabo inter innocentes manus me-
as. Et fui flagellatus tota die :

et castigatio mea in manuinis. Si
dicta narrabo vobis: ecce nationes filiorum
eorum reprobasti. Existimabam
ut cognoscerem: hoc labor est ante
me. Donec intrem in sanctuarium
dei: et intelligam in nouissimis eo-
rum. Verumtamen propter dolos po-
suisti eis: deiecisti eos dum allevarem-
ur. Quomodo facti sunt in desola-
tionem: subito defecerunt: perierunt
propter iniquitatem suam. Velut so-
mnium surgentium: domine in ciui-
tate tua ymaginem ipsorum ad nichi-
lum redigies. Quia inflammatum e
st cor meum: et renes mei commutati
sunt: et ad nichilum redactus sum: et
nescoui. Vt iumentum factus sum apu-
d te: et ego semper tecum. Tenuisti
manum dexteram meam: et in vo-
luntate tua deduxisti me: et cum glo-
ria suscepisti me. Quid enim michi
est in celo: et a te quid voluit super te-
ram? Defecit caro mea et cor meum:
deus cordis mei et pars mea deus in eter-
num. Quia ecce qui elongant se a te
peribunt: perdidisti omnes q̃ fornicant
abs te. Michi autem adherere deo bonum
est: ponere in domino deo spem meam. Vt
annunciem omnes predicationes tu-
as: in portis filie syon. Intellectus asaph.

Vt quid deus repulisti in finem: iratus e furor tu
us super oues pascue tue? Memor esto con-
gregationis tue: quam possedisti ab
initio. Redemisti virgam hereditatis
tue: mons syon in quo habitasti
in eo. Leua manus tuas in superbi-
as eorum in finem: quanta maligna
tus est inimicus in sancto? Et gloria-
ti sunt qui oderunt te: in medio so-
lemnitatis tue. Posuerunt signa su-
a signa et non cognouerunt: sicut in
exitu super summum. Quasi in silua
lignorum secundum securibus ceciderunt iam-
as eius in idipsum: in securi et asciis de-
iecerunt eam. Incenderunt igni san-
ctuarium tuum in terra: polluerunt
tabernaculum nominis tui. Dixerunt
in corde suo cognatio eorum simul:
quiescere faciamus omnes dies festos
dei a terra. Signa nostra non vidi-
mus: iam non est propheta: et nos
nõ cognoscet amplius. Vsquequo
deus improperabit inimicus: irritat
adversarius nomen tuum in finem.
Vt quid auertis manum tuam et
dexteram tuam: de medio sinu tuo in
finem. Deus autem rex noster ante
secula: operatus est salutem in medio
terra. Tu confirmasti in virtute tua
mare: contribulasti capita draco-
num in aquis. Tu confregisti capi-
ta draconis: dedisti eum escam popu-
lis ethiopum. Tu dirupisti fontes
et torrentes: tu siccasti fluuios etham.
Tuus est dies et tua est nox: tu fabri-
catus es auroram et solem. Tu fe-
cisti omnes terminos terre: estatem et
ver tu plasmasti ea. Memor esto hu-
ius: inimicus improperauit domino:
et populus insipiens incitauit nomen
tuum. Ne tradas bestijs animam
confitentem tibi: et animas paupe-
rum tuorum ne obliuiscaris in finem.
Respice in testamentum tuũ: quia re-
plete sunt qui obscurati sunt terre do-
mibus iniquitatum. Ne auertatur
humilis factus confusus: pauper et
inops laudabunt nomen tuum. Ex-
surge deus iudica causam tuam: me-
mor esto improperiorum tuorum eo-
rum qui ab insipiente sunt tota die.
Ne obliuiscaris voces inimicorum
tuorum: superbia eorum q̃ te oderũt
ascendit semper. Iubilate de continuo ps cxxxi asaph.

Confitebimur
tibi deus confitebimur: et inuo-
cabimus nomen tuum. Narabi-
mus mirabilia tua: cum accepero
tempus ego iustitias iudicabo. Li-
quefacta est terra et omnes qui habi-
tant in ea: ego confirmauit columnas
eius. Dixi iniquis nolite iniquе age-
re: et delinquentibus nolite exaltare
cornu. Nolite extollere in altum cor-
nu vestrum: nolite loqui adversum
deum iniquitatem. Quia neq; ab o-
riente neq; ab occidente neq; a deser-
to montibus: quoniam deus iudex
est. Hunc humiliat et hunc exaltat:
quia calix in manu domini vini me-
ri plenus mixto. Et inclinauit et
hoc in hoc: verumtamen fex eius nõ
est exinanita: bibent ex eo omnes pe-
catores terre. Ego autem annuncia-
bo in seculum: cantabo deo iacob.
Et omnia cornua peccatorum con-
fringam: et exaltabuntur cornua iu-
sti. Iubilate in conspectu domini omnis
terra: psalmus asaph.

Notus in iudea deus: in israhel
magnum nomen eius. Et factus
est in pace locus eius: et habita-
cũlum eius in syon. Ibi confregit po-
tentias arcuum: scutum gladium et
bellum. Illuminans tu mirabilis
a montibus eternis: turbati sunt
omnes insipientes corde. Dormierunt
somnum suum: et nichil inuenerunt
viri diuitiarum in manibus
suis. Ab increpatione tua deus ia-
cob: dormitauerunt qui ascenderunt
equos. Tu terribilis es et quis resi-
stet tibi: ex tunc ira tua. De celo audi-
tum fecisti iudicium: terra timuit et
quiuit. Cum exsurgeret in iudicio
deus: ut saluos faceret omnes man-
suetos terre. Quoniam cogitatio ho-
minis confitebitur tibi: et reliquie cogi-
tationis diem festum agent tibi.
Vouete et reddite domino deo ve-
stro: omnes qui in circuitu eius affer-
ns munera. Terribili et ei qui auferet
spiritum principum: terribili apud o-
mnes reges terre. Iubilate p vocibus

Voce mea ad dominum clama-
ui: voce mea ad deum et intendit
michi. In die tribulationis me-
e deum exquisiui manibus meis no-
cte contra eum: et non sum deceptus.
Renuit consolari anima mea: me-
mor fui dei et delectatus sum: et exer-
citatus sum et defecit spiritus meus.
Anticipauerunt vigilias oculi mei:
turbatus sum et non sum locutus.
Cogitaui dies antiquos: et annos
eternos in mente habui. Et meditatus
sum nocte cum corde meo: et exercitabar et scopebam spiritum meum.
Numquid in eternum proiicet deus:
aut non apponet ut complacitus sit
adhuc? Aut in finem misericordia
sua abscidet: a generatione in ge-
nerationem? Aut obliuiscetur miseri-
ri deus: aut continebit in ira sua mi-
sericordias suas? Et dixi nunc cepi:
hec mutatio dextere excelsi. Memor
fui operum domini: quia memor ero
ab initio mirabilium tuorum. Et
meditabor in omnibus operibus tu-
is: et in adinuentionibus tuis exercebor.
Deus in sancto via tua: quis
deus magnus sicut deus noster? tu
es deus qui facis mirabilia. Noũ
fecisti in populis virtutem tuam: re-
demisti in brachio tuo populum tu-
um: filios iacob et ioseph. Vidерũt
te aque deus: viderũt te aque et timuerũt:

et turbate sunt abissi. Multitudo fo-
rtitudinis aquarum: vocem dederunt nu-
bes. Etenim sagitte tue transierunt:
vox tonitrui tui in rota. Illuxerunt
coruscationes tue orbi terre: com-
mota est et contremuit terra. In ma-
ri via tua et semite tue in aquis mul-
tis: et vestigia tua non cognoscentur.
Deduxisti sicut oves populum tuum: in
manu moysi et aaron. Suscitis a laph

Attendite popule meus legem meam: inclinate aurem vestram
in verba oris mei. Aperiam in para-
bolis os meum: loquar propositiones
ab initio. Quanta audiuimus
et cognouimus ea: et patres nostri
narrauerunt nobis. Non sunt occul-
tata a filijs eorum: in generatione
altera. Narrantes laudes domini
et virtutes eius: et mirabilia eius que
fecit. Et suscitauit testimonium in
iacob: et legem posuit in israel. Quan-
ta mandauit patribus nostris nota
facere ea filijs suis: ut cognoscat ge-
neratio altera. Filij qui nascentur et
exsurgent: et narrabunt filijs suis. Et
ponant in deo spem suam: et non
obliuiscantur opera dei: et manda-
ta eius exquirant. Ne fiant sicut pa-
tres eorum: generatio prava et exas-
perans. Generatio que non direxit cor
suum: et non est creditus cum deo spi-
ritus eius. Filij effrenes incedentes et
intentantes arcum: conuersi sunt in die
belli. Non custodierunt testamen-
tum dei: et in lege eius noluerunt am-
bulare. Et oblti sunt benefactorum
eius: et mirabilium eius que ostendi-
dit eis. Coram patribus eorum fe-
cit mirabilia in terra egipti: in campo
thanis. Interrupit mare et perdu-
xit eos: et stauit aquas quasi in vere.
Et deduxit eos in nube diei: et tota
nocte in illuminatione ignis. In-
terrupit petram in heremo: et adaqua-
uit eos velut in abisso multa. Et e-
duxit aquam de petra: et deduxit tan-
quam flumina aquas. Et apposuerunt
adhuc peccare ei: in iram excitaue-
runt excelsum in inaquoso. Et tem-
ptauerunt deum in cordibus suis: ut
peterent escas animabus suis. Et
male locuti sunt de deo: dixerunt nun-
quid poterit deus parare mensam in
deserto? Quoniam percussit petram
et fluxerunt aque: et torrentes inun-
dauerunt. Nunquid et panem pote-
rit dare: aut parare mensam popu-
lo suo? Idcirco audiuit dominus et
distulit: et ignis accensus est in iacob:
et ira ascendit in israel. Quia non
crediderunt in deo: nec sperauerunt
in salutari eius. Et mandauit nu-
bibus desuper: et ianuas celi aperuit.
Et pluit illis manna ad manducandum: et panem celi dedit eis. Pa-
nem angelorum manducauit homo:
cibaria misit eis in abundantiam.
Transtulit austrum de celo: et indu-
xit in virtute sua affricum. Et pluit
super eos sicut puluerem carnes: et
sicut arenam maris volatilia penna-
ta. Et ceciderunt in medio castrorum
eorum: circa tabernacula eorum. Et
manducauerunt et saturati sunt nimis
nimis: et desiderium eorum attulit e-
is: non sunt fraudati a desiderio su-
o. Adhuc esce eorum erant in ore
ipsorum: et ira dei ascendit super eos.
Et occidit pingues eorum: et electos
israel impedivit. In omnibus hijs
peccauerunt adhuc: et non crediderunt in mirabilibus eius. Et defe-
cerunt in vanitate dies eorum: et ani-
orum eorum festinatione. Cum
occideret eos querebant eum: et reuertebantur et diluculo veniebant ad eum.
Et rememorati sunt quia deus ad-
iutor est eorum: et deus excelsus redem-
ptor eorum est. Et dilexerunt eum in
ore suo: et lingua sua mentiti sunt ei.
Cor autem eorum non erat rectum
cum eo: nec fideles habiti sunt in te-
stamento eius. Ipse autem est miseri-
cors et propitius fiet peccatis eorum:
et non disperdet eos. Et abundauit
ut auerteret iram suam: et non accen-
dit omnem iram suam. Et recorda-
tus est quia caro sunt: spiritus va-
dens et non rediens. Quoniam exa-
cerbauerunt eum in deserto: in iram
concitauerunt eum in inaquoso. Et
conuersi sunt et temptauerunt deum:
et sanctum israel exacerbauerunt.
Non fuerunt recordati manus eius:
die qua redemit eos de manu tribu-
lantis. Sicut posuit in egipto signa
sua: et prodigia sua in campo thanis.
Et conuertit in sanguinem flu-
mina eorum: et imbres eorum ne bi-
berent. Misit in eos cynomiam et con-
dit eos: et ranam et disperdidit eos.
Et dedit erugini fructus eorum: et
labores eorum locuste. Et occidit
in grandine vineas eorum: et moros eo-
rum in pruina. Et tradidit grandini iu-
menta eorum: et possessionem eorum
igni. Misit in eos iram indignationis
sue: indignationem et iram et
tribulationem: immissiones per an-
gelos malos. Viam fecit semite
ire sue: non pepercit a morte anima
eorum: et iumenta eorum in mor-
te conclusit. Et percussit omne pri-
mogenitum in terra egipti: primi-
as omnis laboris eorum in tabernaculis
cham. Et abstulit sicut oues popu-
lum suum: et perduxit eos tanquam gre-
gem in deserto. Et deduxit eos in
spe et non timuerunt: et inimicos
eorum operuit mare. Et induxit e-
os in montem sanctificationis sue:
montem quem acquisiuit dextera e-
ius. Et eiecit a facie eorum gentes:
et sorte diuisit eis terram in funiculo
distributionis. Et habitare fecit in
tabernaculis eorum: tribus israhel.
Et temptauerunt et exacerbauerunt
deum excelsum: et testimonia eius
non custodierunt. Et auerterunt se
et non seruauerunt pactum: quemad-
modum patres eorum conuersi sunt
in arcum prauum. In iram concita-
uerunt eum in collibus suis: et in
sculptilibus suis ad emulationem e-
um prouocauerunt. Audiuit deus
et spreuit: et ad nihilum redegit val-
de israhel. Et repulit tabernaculum
silo: tabernaculum suum ubi habi-
tauit in hominibus. Et tradidit
in captiuitatem virtutem eorum: et
pulcritudinem eorum in manus ini-
mici. Et conclusit in gladio po-
pulum suum: et hereditatem suam
spreuit. Iuuenes eorum comedit i-
gnis: et virgines eorum non sunt la-
mentate. Sacerdotes eorum in gla-
dio ceciderunt et vidue eorum non
plorabantur. Et excitatus est tan-
quam dormiens dominus: tanquam po-
tens crapulatus a vino. Et percussit inimicos suos in posteriora: opprobri-
um sempiternum dedit illis. Et re-
pulit tabernaculum ioseph: et tri-
bum effrem non elegit. Sed elegit
tribum iuda: montem sion quem

dilexit. Et edificauit sicut unicornium sanctificum suum: in terra quam fundauit in secula. Et elegit dauid seruum suum: et sustulit eum de gregibus ouium: de post fetantes accepit eum. Pascere iacob seruum suum: et israhel hereditatem suam. Et pauit eos in innocentia cordis sui: et in intellectibus manuum suarum deduxit eos.

Deus venerunt Ps asaph.

Gentes in hereditatem tuam: polluerunt templum sanctum tuum: posuerunt hierusalem in pomorum custodiam. Posuerunt mortuorum a seruorum tuorum escas volatilibus celi: carnes sanctorum tuorum bestijs terre. Effuderunt sanguinem ipsorum tanquam aquam in circuitu hierusalem: et non erat qui sepeliret. Facti sumus opprobrium vicinis nostris: subsannatio et illusio hijs qui in circuitu nostro sunt. Usquequo domine irascetis in finem: accendetur velut ignis zelus tuus? Effunde iram tuam in gentes que te non nouerunt: et in regna que nomen tuum non inuocauerunt. Quia comederunt iacob: et locum eius desolauerunt. Ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarum: cito anticipent nos misericordie tue: quia pauperes facti sumus nimis. Adiuua nos deus saluaris noster: et propter gloriam nominis tui domine libera nos. Et propitius esto peccatis nostris propter nomen tuum: ne forte dicant in gentibus ubi est deus eorum. Et innotescant in nationibus coram oculis nostris vltio sanguinis seruorum tuorum qui effusus est. Introeat in conspectu tuo: gemitus compeditorum. Secundum magnitudinem brachij tui: posside filios mortificatos. Et redde vicinis nostris septuplum in sinu eorum: improperium ipsorum quod exprobrauerunt tibi domine. Nos autem populus tuus et oues pascuae tue: confitebimur tibi in seculum. In generatione et generatione: annunciabimus laudem tuam. Psalmus xxiiij qui conuertit abuertit psalmus asaph iudeorum testimonium.

Qui regis israhel intende: qui deducis velut ouem ioseph. Qui sedes super cherubim manifestare: coram ephraim beniamin et manasse. Excita potentiam tuam et veni: ut saluos facias nos. Deus conuertere nos: et ostende faciem tuam et salui erimus. Domine deus virtutum: quousque irasceris super orationem serui tui? Cibabis nos pane lacrimarum: et potum dabis nobis in lacrimis in mensura. Posuisti nos in contradictionem vicinis nostris: et inimici nostri subsannauerunt nos. Deus virtutum conuerte nos: et ostende faciem tuam et salui erimus. Vineam de egipto transtulisti: eiecisti gentes et plantasti eam. Dux itineris fuisti in conspectu eius: et plantasti radices eius et impleuit terram. Operuit montes umbra eius: et arbusta eius cedros dei. Extendit palmites suos usque ad mare: et usque ad flumen propagines eius. Vt quid destruxisti maceriam eius: et vindemiant eam omnes qui pertransiunt viam. Exterminauit eam aper de silua: et singularis ferus depastus est eam. Deus virtutum conuertere: respice de celo et uide et uisita vineam istam. Et perfice eam quam plantauit dextera tua: et super filium quem confirmasti tibi. Incensa igni et suffossa: ab increpatione vultus tui peribunt. Fiat manus tua super virum dextere tue: et super filium hominis quem confirmasti tibi. Et non discedimus a te: viuificabis nos et nomen tuum inuocabimus. Domine deus virtutum conuertere nos: et ostende faciem tuam et salui erimus. Iubilate psalmus xlviij aliqui asaph quinta sabbati.

Exultate deo adiutori nostro: iubilate deo iacob. Sumite psalmum et date tympanum: psalterium iocundum cum cithara. Buccinate in neomenia tuba: in insigni die solemnitatis vestre. Quia preceptum israel est: et iudicium deo iacob. Testimonium in ioseph posuit illud: cum exiret de terra egipti: linguam quam non nouerat audiuit. Diuertit ab oneribus dorsum eius: manus eius cophino seruierunt. In tribulatione inuocasti me et liberaui te: exaudiui te in abscondito tempestatis: probaui te apud aquam contradictionis. Audi populus meus et contestabor te: israhel si audieris me non erit in te deus recens: neque adorabis deum alienum. Ego enim sum dominus deus tuus qui eduxi te de terra egipti: dilata os tuum et implebo illud. Et non audiuit populus meus vocem meam: et israel non intendit michi. Et dimisi eos secundum desiderium cordis eorum: ibunt in adinuentionibus suis. Si populus meus audisset me: israel si in viis meis ambulasset. Pro nichilo forsitan inimicos eorum humiliassem: et super tribulantes eos misissem manum meam. Inimici domini mentiti sunt ei: et erit tempus eorum in seculum. Et cibauit illos ex adipe frumenti: et de petra melle saturauit eos. Ps asaph.

Deus stetit in synagoga deorum: in medio autem deos dijudicat. Vsquequo iudicatis iniquitatem: et facies peccatorum sumitis. Iudicate egeno et pupillo: humilem et pauperem iustificate. Eripite pauperem: et egenum de manu peccatoris liberate. Nescierunt neque intellexerunt: in tenebris ambulant: mouebuntur omnia fundamenta terre. Ego dixi dij estis: et filij excelsi omnes. Vos autem sicut homines moriemini: et sicut unus de principibus cadetis. Surge deus iudica terram: quia tu hereditabis in omnibus gentibus. Canticum psalmi asaph.

Deus quis similis erit tibi: ne taceas neque opitularis deus. Quoniam ecce inimici tui sonauerunt: et qui oderunt te extulerunt caput. Super populum tuum malignauerunt consilium: cogitauerunt aduersus sanctos tuos. Dixerunt venite et disperdamus eos de gente: et non memoretur nomen israel vltra. Quoniam cogitauerunt unanimiter: simul aduersum te testamentum deposuerunt tabernacula idumeorum et ismaelite. Moab et agareni gebal et amon et amalech: alienigene cum habitantibus tyrum. Etenim assur venit cum illis: facti sunt in adiutorium filijs loth. Pharc illis sicut madian et sysare: sicut iabin in torrente cyson. Disperierunt in endor: facti sunt ut stercora terre. Pone principes eorum sicut oreb et zeb: et zebee et salmana. Omnes principes eorum: qui dixerunt hereditate possideamus sanctuarium dei. Deus

me? pone illos ut rotã: et sicut stipulam ãte faciẽ venti. Sicut ignis qui comburit siluã: ⁊ sicut flamma comburens mõtes. Ita persequeris illos in tempestate tua: ⁊ i ira tua turbabis eos. Impple facies eoꝝ ignominia: et quærent nomẽ tuũ dñe. Erubescãt et conturbentur in seculum seculi: ⁊ confundantur et pereant. Et cognoscant quia nomẽ tibi dõs: tu solus altissimus super omnem terram. In finem pro torcularibus filijs chore psalmus

Quam dilecta tabernacula tua dñe virtutũ: concupiscit ⁊ deficit anima mea i atrio dñi. Cor meũ ⁊ caro mea: exultauerũt in deũ viuũ. Etenim passer inuenit sibi domũ: ⁊ turtur nidũ sibi vbi ponat pullos suos. Altaria tua dñe virtutum: rex meus et deus meus. Beati qui habitant i domo tua domine: in secula seculoꝝ laudabunt te. Beatus vir cuius est auxilium abste: ascensiones in corde suo disposuit in valle lacrimarũ: in loco quẽ posuit. Etenim benedictionem dabit legislator: ibunt de virtute i virtutem: videbitur deus deorũ in syon. Domine deus virtuum exaudi orationem meam: auribus percipe deus iacob. Protector noster aspice deus: et respice in faciẽ xristi tui. Quia melior est dies vna in atrijs tuis: super milia. Elegi abiectus esse in domo dei mei: magis quã habitare in tabernaculis peccatoꝝ. Quia misericordiam et veritatẽ diligit dõs: gratiã ⁊ glam dabit dñs. Non priuabit bonis eos qui ãbulãt i innocẽcia: dñe virtutũ beatus homo q̃ sperat i te. In finem filijs chore

Benedixisti dñe terram tuã: auertisti captiuitatẽ iacob. Remisisti iniquitatẽ plebis tue: operuisti oia peccata eoꝝ. Mitigasti omnem iram tuam: auertisti ab ira indignationis tue. Conuerte nos deus salutaris noster: ⁊ auerte iram tuã a nobis. Numquid in eternũ irascaris nobis: aut extendes iram tuã a generatione i generationẽ? Deus tu conuersus viuificabis nos: et plebs tua letabitur in te. Ostende nobis dñe misericordiam tuã: et salutare tuũ da nobis. Audiam quid loquat̃ in me dñs dõs: quoniã loquetur pacẽ i plebẽ suam. Et super sanctos suos: et in eos qui auertunt ad cor. Verumtamen prope timentes eũ salutare ipsius: ut inhabitet gloria in terra nostra. Misericordia et veritas obuiauerunt sibi: iustitia ⁊ pax osculate sunt. Veritas de terra orta est: et iustitia de celo prospexit. Etenim dominus dabit benignitatẽ: et terra nostra dabit fructum suum. Iustitia ante eum ambulabit: et ponet in via gressus suos. Oratio dauid

Inclina domine aurẽ tuam et exaudi me: quoniã inops et pauper sum ego. Custodi animã meam quoniã sanctus sum: saluũ fac seruũ tuũ deus meus sperantẽ in te. Miserere mihi domine quũ ad te clamauerim tota die: letifica animã tui tui quoniam ad te dñe animã meã leuaui. Quoniam tu dñe suauis et mitis: ⁊ multe misericordie omnibus inuocantibus te. Auribus percipe dñe orationem meã: et intende voci deprecationis mee. In die tribulationis mee clamaui ad te: quia exaudisti me. Non est similis mihi in dijs domine: ⁊ nõ est secundũ opera tua. Omnes gẽes quascũq; fecisti venient ⁊ adorabunt coram te domine: ⁊ glorificabunt nomen tuum. Quoniã magn̄ es tu ⁊ faciens mirabilia: tu es deus solus. Ostende mihi dñe viam tuam: ⁊ ingrediar i veritate tua: lete? cor meum ut timeat nomen tuũ. Confitebor tibi dñe deus meus i toto corde meo: et glorificabo nomẽ tuũ in eternũ. Quia misericordia tua magna ẽ super me: ⁊ eruisti animã meam ex inferno inferiori. Deus iniqui insurrexerũt super me: ⁊ synagoga potentiũ quesierũt aiam meã: et non proposuerũt te i conspectu suo. Et tu dñe dõs misericors: ⁊ misericors: patiens ⁊ multe miserie et verax. Respice i me ⁊ miserere mei: da imperiũ tuũ puero tuo: ⁊ saluũ fac filiũ ancille tue. Fac mecum signũ in bonũ ut videant q̃ oderunt me et confundant: quoniã tu dñe adiuuisti me ⁊ cõsolatus es me. Ps cantica filijs chore

Fundamenta eꝝ i mõtibus sanctis: diligit dñs portas syon super omnia tabernacula iacob. Gloriosa dicta sunt de te: ciuitas dei. Memor ero raab et babilonis: scientium me. Ecce alienigene ⁊ tyrus et populus ethiopie: hij fuerũt illic. Numquid syon dicet homo: ⁊ homo natus est in ea: et ipse fundauit eam altissimus. Dominus narrabit i scripturis populorũ et principũ: horũ q̃ fuerũt in ea. Sicut letantiũ omniũ: habitatio i te. Cantica psalmi filijs chore in finem pro mecelet ad respondendũ metelis hemani ezrahite

Domine deus salutis mee: in die clamaui ⁊ nocte coram te. Intret in conspectu tuo oratio mea: inclina aurẽ tuã ad preces meas. Quia repleta ẽ malis anima mea: ⁊ vita mea a inferno appropinquauit. Estimatus sum cũ descendentibus in lacum: factus sum sicut homo sine adiutorio inter mortuos liber. Sicut vulnerati dormientes i sepulcris quorũ non es memor amplius: ⁊ ipi de manu tua repulsi sunt. Posuerũt me in lacu inferiori: in tenebrosis ⁊ i umbra mortis. Super me confirmatus est furor tuus: ⁊ omnes fluctus tuos induxisti super me. Longe fecisti notos meos a me: posuerũt me abominationem sibi. Traditus sum ⁊ nõ egrediebar: oculi mei languerũt pre inopia. Clamaui ad te dñe: tota die expandi ad te manus meas. Numquid mortuis facies mirabilia: aut medici suscitabunt ⁊ confitebunt tibi. Numquid narrabit aliquis i sepulcro misericordiã tuã: ⁊ veritatẽ tuã i perditione? Numquid cognoscent in tenebris mirabilia tua: ⁊ iustitia tua in terra obliuionis. Et ego ad te domine clamaui: et mane oratio mea preueniet te. Vt quid dñe repellis orationẽ meã: auertis faciẽ tuam a me. Pauper sũ ego et in laboribus a iuuentute mea: exaltatus autẽ humiliatus sum et conturbatus. In me transierũt ire tue: et terrores tui conturbauerũt me. Circumdederũt me sicut aqua tota die: circumdederũt me simul. Elongasti a me amicum et proximum: et notos meos a miseria. Intellectus ethan ezrahite

Misericordias dñi: in eternũ cantabo. In generatione et generationẽ: annũciabo veritatẽ tuã in ore meo. Quoniã dixisti in eternũ: misericordia edificabit̃ in celis: preparabit veritas tua in eis. Disposui testamentũ electis meis: iuraui dauid seruo meo usq; i eternũ preparabo semẽ tuũ. Et edificabo i generatione ⁊ generationẽ: sedẽ tuã. Confitebũt celi mirabilia tua dñe: etenim veritatẽ tuã in ecclesia sanctorũ. Quoniã quis in nubibus domienetur i sepulcris quorũ non es memor amplius: ⁊ ipi de manu tua repulsi sunt. Posuerũt me in lacu inferiori: in tenebrosis ⁊ i umbra mortis. Super me confirmatus est furor tuus: ⁊ omnes fluctus tuos induxisti super me. Longe fecisti notos meos a me: posuerũt me abominationem sibi. Traditus sum ⁊ nõ egrediebar: oculi mei languerũt pre inopia. Clamaui ad te dñe: tota die expandi ad te manus meas. Numquid mortuis facies mirabilia: aut medici suscitabunt ⁊ confitebunt tibi. Numquid narrabit aliquis i sepulcro misericordiã tuã: ⁊ veritatẽ tuã i perditione? Numquid cognoscent in tenebris mirabilia tua: ⁊ iustitia tua in terra obliuionis. Et ego ad te domine clamaui: et mane oratio mea preueniet te. Vt quid dñe repellis orationẽ meã: auertis faciẽ tuam a me. Pauper sũ ego et in laboribus a iuuentute mea: exaltatus autẽ humiliatus sum et conturbatus. In me transierũt ire tue: et terrores tui conturbauerũt me. Circumdederũt me sicut aqua tota die: circumdederũt me simul. Elongasti a me amicum et proximum: et notos meos a miseria.

equabit dño: similis erit deo in filijs
dei. Deus qui glorificat̃ in consilio
sanctoꝝ: magnus ⁊ terribilis super o
mnes q̃ in circuitu eꝰ sunt. Domine
deus virtutũ quis similis tibi: potens
es domine: ⁊ veritas tua ĩ circuitu tuo.
Tu dñaris potestati maris: motũ
autẽ fluctuũ eꝰ tu mitigas. Tu hu
miliasti sicut vulneratũ superbum: in
brachio virtutis tue dispersisti inimi
cos tuos. Tui sunt celi ⁊ tua ē terra:
orbẽ terre ⁊ plenitudinẽ eꝰ tu fundasti:
aqlonẽ ⁊ mare tu creasti. Tabor et
hermon ĩ nomine tuo exultabũt: tuũ
brachiũ cum potẽtia. Firmet manꝰ
tua ⁊ exaltet dextera tua: iustitia et iu
dicũ ꝓparatio sedis tue. Misericordia
et veritas ꝓcedunt facie tuã beatꝰ po
pulus qui scit iubilationem. Domi
ne in lumine vultus tui ambulabit:
et in noĩe tuo exultabit tota die: et in
iustitia tua exaltabunt̃. Quoniam
gloria virtutis eoꝝ tu es: et ĩ benepla
cito tuo exaltabit̃ cornu nostrũ. Qui
a dñi ē assumptio nr̃a: ⁊ sancti israel re
gis nr̃i. Tunc locutus es in visione
sanctis tuis: ⁊ dixisti posui adiutoriũ
in potẽ: ⁊ exaltaui electũ de plebe mea.
Inuenti dauid puũ meũ: oleo sãcto
meo unxi eum. Manꝰ enim mea au
xiliabitur ei: et brachium meum con
firmabit eũ. Nichil ꝓficiet inimicus
i eo: ⁊ filiꝰ iniqtãtis nõ apponet nocere
ei. Et cõdã a facie ipius inimicos
eius: et odientes eos in fugã conuertã.
Et veritas mea ⁊ misericordia mea cum
ipo: ⁊ in nomine meo exaltabitur cor
nu eius. Et ponã in mari manum
eius: ⁊ in fluminibus dexterã eius. Ipse
inuocabit me pater meꝰ es tu: deꝰ meꝰ
⁊ suscepto: salutis mee. Et ego ꝓmo
genitũ ponã illũ: excelsũ p̃ regibus terre.
In eternũ seruabo illi misericordiã meã:
et testamentũ meũ fidele ipi. Et ponã
in seculũ seculi semen eius: et cathedrã eius
sicut dies celi. Si autẽ dereliquerint
filij eius legem meã: ⁊ in iudicijs meis
nõ ambulauerit. Si iustitias meas
profanauerit: ⁊ mãdata mea non
custodierint. Visitabo in virga iniqui
tates eoꝝ: ⁊ in verberibus peccata eorũ.
Misericordiã autẽ meã nõ dispergam
ab eis: neq; nocebo in veritate mea.
Neq; profanabo testamentũ meũ:
et q̃ procedũt de labijs meis nõ faciã
irrita. Semel iuraui ĩ sancto meo si
dauid mentiar: semen eius manebit. Et thronus eius sicut sol i con
spectu meo: et sicut luna perfecta in eter
num: et testis i celo fidelis. Tu uero
repulisti ⁊ despexisti: distulisti christum
tuũ. Suscitasti testamentũ serui tui:
prophanasti in terra sanctuariũ eius.
Destruxisti omnes sepes eius: posui
sti firmamẽtũ eius formidinem. Di
ripuerũt eũ omnes transeũtes uiã: fa
ctus ē opprobriũ vicinis suis. Exal
tasti dexterã deprimentiũ eũ: letificasti
omnes inimicos eius. Auertisti adiu
toriũ gladij eius: ⁊ non es auxiliatus ei
in bello. Destruxisti eũ ab emundatio
ne: et sedem eius in terra collisisti. Di
noraisti dies temporis eius: perfudisti
eũ ꝛubore. Usquequo dñe auertis
in finẽ: ꝛardebit sicut ignis ira tua?
Memorare que mea substãtia nun
quid enim uane cõstituisti omnes fili
os hominũ? Quis est homo qui uiuet
⁊ non videbit mortem: eruet ani
mam suã de manu inferi? Ubi sunt
misericordie tue antique domine: si
cut iurasti dauid ĩ veritate tua? Me
mor esto dñe opprobrij seruoꝝ tuoꝝ:
q̃ cõtinui in sinu meo multaꝝ gentiũ.
Quod exprobrauerunt inimici tui
dñe: q̃ exprobrauerũt cõmutationẽ
christi tui. Benedictus dñs i eternum:
fiat fiat. Orõ moysi hominis dei.
Domine refugiũ factꝰ es nobis:
a generatione in generationem.
Priusq; montes fierẽt aut formaret̃
terra et orbis: a seculo ⁊ i seculũ tu es
deus. Ne auertas hominẽ ĩ humili
tatem: ⁊ dixisti conuertimini filij homi
num. Quoniã mille ãni ãte oculos
tuos: tanq; dies hesterna que pãsiit.
Et custodia in nocte: q̃ pro nichilo
habẽt eoꝝ ãni eorũ. Mane sicut herba
transeat: mane floreat et ꝛãseat:
uespere decidat induret ⁊ arescat. Qui
a deficimꝰ i ira tua: ⁊ i furore tuo turbati
sumꝰ. Posuisti iniqtates nr̃as
in aspectu tuo: seculũ nr̃m i illumina
tione vultꝰ tui. Quoniã omnes dies
nostri defecerũt: et in ira tua defecimus.
Anni nr̃i sicut aranea meditabunt̃:
dies ãnoꝝ nostroꝝ in ipis septuaginta
anni. Si autẽ i potentatibus octoginta
ãni: ⁊ ampliꝰ eoꝝ labor ⁊ dolor. Quo
niã supuenit mansuetudo: ⁊ corripie
mur. Quis nouit potestatẽ ire tue: ⁊
pre timore tuo iraã tuã dinumerare?
Dexterã tuã sic notã fac: ⁊ eruditos
corde ĩ sapiẽtia. Conuertere dñe usque
quo: ⁊ deprecabilis esto sup seruos tuos.
Repleti sumus mane misericordia tua:
et exultauimꝰ ⁊ delectati sumꝰ i omnibus
diebus nr̃is. Letati sumꝰ pro diebus
quibus nos humiliasti: ãnis q̃bus vidi
mus mala. Respice i seruos tuos et i
opera tua: ⁊ dirige filios eoꝝ. Et sit
splendor domini dei nostri sup nos:
et opera manuũ nr̃aꝝ dirige sup nos:
et opus manuũ nr̃aũ dirige. Iam
Qui habitat in adiutorio dauid
adiutorio altissimi: i protectione
dei cli commorabit̃. Dicet domino
suscep:o: meus es tu ⁊ refugiũ meum
deus meus: speraby in eũ. Quoniã
ipe liberabit me de laqueo venantiũ:
et a verbo aspero. Scapulis suis ob
umbrabit tibi: ⁊ sub pennis eius spera
bis. Scuto circumdabit te veritas eius:
nõ timebis a timore nocturno. Sagi
tta volante in die: a negotio pambu
late in tenebris: ab incursu ⁊ dimo
nio meridiano. Cadent a latere tuo
mille: et decem milia a dextris tuis:
ad te autẽ non appropinquabit. Ve
rumtamẽ oculis tuis cõsiderabis: ⁊ re
tributionẽ peccatoꝝ videbis. Quoni
am tu es dñe spes mea: altissimũ po
suisti refugiũ tuũ. Non accedet ad te
malũ: ⁊ flagellũ nõ appropinquabit
tabernaculo tuo. Quoniã angelis su
is mandauit de te: ut custodiãt te in
omnibus viis tuis. In manibus porta
bunt te: ne forte offendas ad lapidem
pedẽ tuũ. Super aspidẽ ⁊ basiliscum
ambulabis: ⁊ cõculcabis leonem et
draconẽ. Quoniã in me speraui liberabo
eũ: protegã eũ quũ cognouit no
men meum. Clamauit ad me ⁊ ego
exaudiã eũ: cum ipo sum i tribulati
one: eripiã eũ ⁊ glorificabo eũ. Longi
tudine dierũ replebo eũ: et ostendã
illi saluare meũ. Ps cantica in die.
Bonũ est confitẽri dño: ⁊ psallere nomini tuo altissime.
Ad annũciandũ mane misericordiam
tuã: ⁊ veritatẽ tuã p̃ nocte. In decac
cordo psalterio: cum cãtico i cytharа.
Quia delectasti me dñe i factura tua:
et in operibus manuũ tuaꝝ exultabo.
Quã magnificata sũt opera tua dñe:
nimis profunde facte sunt cogi
tationes tue. Vir insipiens nõ cognos
cet: ⁊ stultus nõ intelliget hec. Cum

eporti fuerunt peccatores sicut fenũ : et
apparuerũt omnes q̃ operantur iniquitatẽ.
Vt intereat in seculũ seculi : tu autem
altissimus in eternũ dñe. Quoniã ecce
inimici tui dñe qui ecce inimici tui pe-
ribunt : & dispergentur omnes q̃ operantur
iniquitatem. Et exaltabit sicut unicor-
nis cornu meũ : et senectus mea in mi-
sericordia vberi. Et despexit oculus
meus inimicos meos : a insurgentibus
in me malignantibus audiet auris me-
a. Iustus ut palma florebit : sicut
cedrus libani multiplicabit. Plãtati
in domo dñi : in atriis domus dei nri
florebunt. Adhuc multiplicabuntur
in senecta vberi : et bene patientes erũt
et annunciant. Quoniã rectus domi-
nus deus noster : & non est iniquitas
in eo. Iaus cãtic dauid in die ante sab
batum quando fundata est terra.
Dominus regnauit decorẽ indu-
tus est : induit se dñs fortitudinẽ
et p̃cinxit se. Etenim firmauit orbem
terre : q̃ nõ commouebitur. Parata se-
des tua ex tũc : a seculo tu es. Eleua-
uerũt flumina dñe : eleuauerũt flumi-
na vocem suã. Eleuauerũt flumina
fluctus suos : a vocibus aquarũ multarũ.
Mirabiles elationes maris : mira-
bilis in altis dñs. Testimonia tua
credibilia facta sũt nimis : domũ tuã
decet sanctitudo domine in longitu-
dinẽ dierũ. Ps dauid cũtic sabbati.
Deus vltionũ dñs : deus vltionũ
libere egit. Exaltare q̃ iudicas
terrã : redde retributionẽ superbis. Us-
quequo peccatores dñe : usquequo
peccatores glorabuntur. Effabuntur
et loquentur iniquitatẽ : loquentur omnes
qui operantur iniustitiã. Populum
tuũ dñe humiliauerũt : & hereditatem
tuã vexauerunt. Viduã & aduenam
interfecerũt : & pupillos occiderũt. Et
dixerũt nõ videbit dñs : nec intelliget
deus iacob. Intelligite insipientes in
plo : & stulti aliquando sapite. Qui
plãtauit aurẽ nõ audiet : aut q̃ finxit
oculũ nõ considerat. Qui corripit gen-
tes nõ arguet : qui docet hominẽ scie-
ntiã. Dominus scit cogitationes
hominũ : quia vanæ sũt. Beatus homo
quẽ tu erudieris dñe : & de lege tua do-
ceris eũ. Vt mitigres ei a diebus ma-
lis : donec fodiatur peccatori fouea.
Quia nõ repellet dñs plebẽ suã : et
hereditatẽ suã non derelinquet. Qua-
diusq̃ iustitia conuertatur in iudicium :
et qui iuxta illã : omnes q̃ recto sunt
corde. Quis consurget mihi aduersus
malignantes : aut q̃s stabit mecũ ad-
uersus operantes iniquitatem : Nisi
q̃a dñs adiuuit me : paulominus habi-
tasset in inferno anima mea. Si
dicebã mota est pes meus : misericordia
tua dñe adiuuabat me. Secundum
multitudinẽ dolorũ meorũ in corde meo :
cõsolationes tue letificauerũt animã
meã. Numquid adherebit mihi sedes in-
quitatis : qui fingis laborẽ in præcepto.
Captabunt in aiam iusti : et sanguinem
innocentẽ condemnabũt. Et factus
est mihi dñs in refugiũ : & deus meus in
adiutorium spei mei. Et reddet illis
iniquitatẽ ipoꝝ : et in malicia eorum
disperdet eos : disperdet illos dominus
deus noster. Iaus cãtic tpi dauid.
Venite exultemus dño : iubilemus
deo salutari nostro. Preoccupe-
mus faciem eius in cõfessione : et in psal-
mis iubilemus ei. Quoniam deus
magnus dominus : et rex magnus
super omnes deos. Quia in manu eius
sunt omnes fines terre : et altitudines
montiũ ipsi sunt. Quoniã ipsius est
mare : & ipse fecit illud : & siccã manus eius
formauerũt. Venite adoremus et pro-
cidamus : et ploremus ãte dñm q̃ fecit
nos : quia ipse est deus noster. Et nos
populus pascue eius : & oues manus eius.
Hodie si vocẽ eius audieritis : noli
te obdurare corda vra. Sicut in irri-
tatione : secũdũ diẽ tentationis in de-
serto. Vbi tentauerũt me patres vri :
probauerũt me : & viderũt opera mea.
Quadragita annis offensus fui ge-
nerationi illi : & dixi semp errant corde.
Et isti nõ cognouerũt vias meas :
ut iurauj in ira mea si introibunt in
requiem meã. Psalmus dauid q̃
dominus edificabat post captiuitatẽ
Cantate dño cãticũ nouũ : can-
tate dño omnis terra. Cantate
dño et benedicite nomini eius : annunci-
ate de die in diẽ salutare eius. Annun-
ciate inter gentes gloriã eius : in omnibus
populis mirabilia eius. Quoniã magnus
dñs et laudabilis nimis : terribilis est
super omnes deos. Quoniã omnes dii
gentiũ dæmonia : dñs autẽ celos fecit.
Confessio & pulcritudo in cõspectu eius :
sanctimonia & magnificentia in sanctifi-
catione eius. Afferte dño patrie gentiũ :
afferte dño gloriã et honorẽ : afferte
dño gloriã nomini eius. Tollite hosti-
as et introite in atria eius : adorate
dominũ in atrio sancto eius. Commo-
ueat a facie eius omnis terra : dicite in
gentibus quia dominus regnauit. Et
enim correxit orbẽ terre qui non com-
mouebitur : iudicabit populos in æ-
quitate. Lætentur cli et exultet terra :
commouea mare & plenitudo eius :
gaudebit campi & omnia que in eis
sũt. Tunc exultabit oia ligna silua-
rum a facie domini q̃a venit : quia ve-
nit iudicare terã. Iudicabit orbẽ terre
in æquitate : & populos in veritate sua. Ps
dauid q̃ ante captiuitatem erat ei.
Dominus regnauit exultet terra :
lætentur insule multe. Nubes
& caligo in circuitu eius : iustitia & iudi-
cium correctio sedis eius. Ignis ante ip-
sum præcedet : et inflammabit in circu-
itu inimicos eius. Illuxerunt fulgura
eius orbi terre : vidit & commota est ter-
ra. Montes sicut cera fluxerũt a facie
dñi : a facie dñi omnis terra. Annũ-
tiauerũt celi iustitiã eius : & viderũt omnes
populi gloriã eius. Confundãtur omnes
qui adorãt sculptilia : q̃ gloriãt in si-
mulacris suis. Adorate eũ omnes
angeli eius : audiuit & lætata est syon.
Et exultauerũt filie iudæ : propter iudicia
tua dñe. Quoniã tu dñs altissimus
super omnem terrã : nimis exaltatus es su-
per omnes deos. Qui diligitis dñm o-
dite malũ : custodit dñs aias sanctorũ suorũ : de manu peccatoris liberat
eos. Lux orta est iusto : et rectis
corde lætitia. Lætamini iusti in do-
mino : et confitemini memorie san-
ctificationis eius. Psalmus dauid.
Cantate domino cãticum
nouũ : quia mirabilia fe-
cit. Salvauit sibi dextera eius : et brachiũ sanctum
eius. Notum fecit dñs salutare suũ :
in cõspectu gentiũ reuelauit iustitiam
suã. Recordatus est misericordie suæ : et
veritatis suæ domui israel. Viderũt
omnes termini terre salutare dei nostri :
iubilate domino omnis terra cãtate : et ex-
ultate : et psallite. Psallite domino in
cithara in cithara et voce psalmi : in
tubis ductilibus et voce tube cornee.
Iubilate in cõspectu regis domini :
moueat mare : et plenitudo eius : orbis
terrarũ : et q̃ habitant in eo. Flumina

plaudãt manu simul: montes exultabunt a ꝓspectu dñi: quĩ venit iudicare terrã. Iudicabit orbẽ terrarꝫ in iustitia: ⁊ populos in equitate. Ps dauid.

Dominus regnauit irascant populi: qui sedet super cherubiu moueat terra. Dominus in syon magnus: ⁊ excelsus super omnes populos. Confitean̄t nomini tuo magno quĩ terribile et sanctũ est: ⁊ honor regis iudicium diligit. Tu parasti directiones: iudiciũ et iustitiã i iacob tu fecisti. Exaltate dñm deũ nr̄m: ⁊ adorate scabellũ pedum eius quĩ sanctũ est. Moyses ⁊ aaron in sacerdotibus eius: ⁊ samuel inter eos qui inuocãt nomẽ eius. Inuocabat dñm et ipse exaudiebat eos: in columna nubis loquebat ad eos. Custodiebãt testimonia eius: ⁊ preceptum quod dedit illis. Domine deus noster tu exaudiebas eos: deus tu propitius fuisti eis: ⁊ vltiscens i omnes adinuentiones eorꝫ. Exaltate dñm deum nr̄m: ⁊ adorate in monte sancto eius: quoniã sanctus dñs deus noster. Psalm⁹ in confessione

Iubilate dño oꝫ terra: iuite dño in letitia. Introite in ꝓspectu eius: in exultatione. Scitote quĩ dñs ipse est deus: ipse fecit nos et nõ ipsi nos. Populus eius et oues pascue eius introite portas eius i confessione: atria eius in ymnis confitemini illi. Laudate nomen eius quĩ suauis est dñs: in eternũ misericordia eius: ⁊ usq; i generationẽ et generationẽ veritas eius. Ps ipi dauid.

Misericordiã ⁊ iudicium cantabo tibi dñe: psallã et intelligam in via immaculata quãdo ueniet ad me. Pertransibulabã i innocentia cordis mei: in medio domus mee. Non proponebã ãte oculos meos rem iniustã: factores preuaricationes odiui. Non adhesit michi cor prauũ: declinantem a me maligniũ non cognoscebam. Detrahentem secreto proximo suo hunc persequebar. Superbo oculo et insatiabili corde: cũ hoc nõ edebã. Oculi mei ad fideles terre: ut sedeat mecũ: ambulãs i via immaculata hic michi ministrabat. Non habitabit i medio domus mee q̃ facit superbiã: q̃ loquit iniqua nõ directi i cõspectu oculoꝫ meorum. In matutino interfiebam omnes peccatores terre: ut disperdam de ciuitate dñi omnes operãtes iniquitatem. Orõ pauꝑis dñi cum anxiaretur et coram dño effudit preces suas

Domine exaudi orationẽ meã: ⁊ clamor meus ad te veniat. Non auertas faciẽ tuã a me: in quacũq; die tribulor inclina ad me aurẽ tuã. In quacũq; die inuocauero te: velociter exaudi me. Quia deficerunt sicut fumus dies mei: et ossa mea sicut cremium arserunt. Percussus sum ut fenũ ⁊ aruit cor meum: q̃a obliuus sum comedere panẽ meũ. A voce gemitus mei: adhesit os meũ carni mee. Similis factus sum pelicano solitudinis: factꝰ sum sicut nycticorax in domicilio. Vigilaui: et factus sum sicut passer solitarius i tecto. Tota die exprobrabãt michi inimici mei: et qui laudebant me adiurabãt me inuicem. Quia cinerẽ tanq̃ panẽ manducabã: et poculũ meũ cũ fletu miscebã. A facie ire indignationis tue: q̃a eleuãs allisisti me. Dies mei sicut umbra declinauerũt: et ego sicut fenũ arui. Tu aũt dñe in eternũ permanes: et memoriale tuũ in generatione ⁊ generationẽ. Tu exurgens misereberis syon q̃a tempus miserendi eius q̃a venit tempus. Quoniã placuerũt seruis tuis lapides eius: ⁊ terre eius miserebuntur. Et timebũt gentes nomen tuũ dñe: et omnes reges terre gloriã tuã. Quia edificauit dñs syon ⁊ videbit in gloria sua. Respexit in orationẽ humilium: et non spreuit precẽ eorum. Scribant hec in generatione altera: et populus qui creabitur laudabit dñm. Quia prospexit de excelso sancto suo: dñs de celo in terrã aspexit. Vt audiret gemitus cõpeditoꝫ: ut solueret filios interemptoꝫ. Et annunciet in syon nomen dñi: et laudẽ eius i ierusalem. In conueniendo populos in vnũ: et reges vt seruiãt dño. Respondit ei i via virtutis sue: paucitatẽ dierũ meoꝫ nũcia michi. Ne reuoces me i dimidio dierũ meoꝫ in generationẽ ⁊ generationem anni tui. Initio tu dñe terrã fundasti: ⁊ opera manuũ tuarꝫ sunt celi. Ipsi perbibũt aũt peribunt: et omnes sicut vestimentũ veterascẽt. Et sicut opertorium mutabis eos et mutabunt: tu aũt idem ipse es: ⁊ anni tui non deficiẽt. Filij seruorꝫ tuorũ habitabunt et semen eorum in seculum dirigetur. Ps ipi dauid

Benedic aia mea dño: et omnia q̃ intra me sũt nomini sancto eius. Benedic anima mea dño: et noli obliuisci omnes retributiones eius. Qui propitiatur omnibus iniquitatibus tuis: q̃ sanat omnes infirmitates tuas. Qui redimit de interitu vitã tuã: q̃ coronat te in misericordia et miserationibus. Qui replet in bonis desiderũ tuũ: renouabit ut aquile iuuentus tua. Fecit misericordias dñs: ⁊ iudiciũ omnibus iniuriã patientibus. Notas fecit vias suas moysi: filijs isrl voluntates suas. Miserator et misericors dominus: longanimis et multũ misericors. Non in perpetuũ irascet: neq; in eternũ cõminabitur. Non secũdũ peccata nr̄a fecit nobis: neq; secũdũ iniquitates nr̄as retribuit nobis. Quoniã secũdũ altitudinẽ celi a terra: corroborauit misericordiã suã sup timentes se. Quantũ distat ortus ab occidente: longe fecit a nobis iniquitates nr̄as. Quomodo miseret pater filiorꝫ miseratus est dñs timentibus se: quĩ ipse cognouit figmentum nr̄m. Recordꝰ est quoniam pulvis sumus: homo sicut fenũ dies eius: tanq̃ flos agri sic efflorebit. Quoniã spiritꝫ pertransibit i illo ⁊ nõ subsistet: et nõ cognoscet amplius locũ suũ. Misericordia aũt dñi ab eterno ⁊ usq; i eternum: sup timentes eũ. Et iustitia illius in filios filiorꝫ: his q̃ seruant testamentũ eius. Et memores sũt mandatorꝫ ipius: ad faciendũ ea. Dominus in celo paravit sedẽ suã: ⁊ regnũ ipius omnibus dominabitur. Benedicite dño omnes angeli eius potentes virtute: facientes verbũ illius ad audiendũ vocẽ sermonũ eius. Benedicite dño omnes virtutes eius: ministri eius q̃ facitis voluntatẽ eius. Benedicite dño omnia opera eius: i omni loco dominationis eius: benedic aia mea dño. Ps ipi dauid

Benedic anima mea dño: dñe deus meus magnificatus es vehementer. Confessionẽ ⁊ decorẽ induisti amictꝰ lumine sicut vestimẽto. Extendens celũ sicut pellẽ: q̃ tegis aquis superiora eius. Qui ponis nubem ascensum tuũ: q̃ ambulas sup pennas ventorum. Qui facis angelos tuos spiritus: et ministros tuos ignẽ vrentẽ. Qui fundasti terrã sup stabilitatẽ suam: non inclinabitur in seculũ seculi. Abissus sicut vestimentũ amictus tuus: sup montes stabunt aque. A tu

increpatione tua fugient: a voce tonitrui tui formidabit. Ascendunt montes et descendunt campi: i locum quem fundasti eis. Q terminum posuisti quem non transgredient: neq; auertentur operire terram. Qui emittis fontes i conuallibus: inter medium montium pertransibunt aque. Potabit omnes bestie agri: expectabunt onagri in sitim suam. Super ea volucres cli habitabunt: de medio petrarum dabit voces. Rigans montes de superioribus suis: de fructu operum tuorum satiabit terra. Producens fenum iumentis: z herbam seruitutiohominum. Vt educas panem de terra: et vinum letificet cor hominis. Vt exhilaret faciem i oleo: z panis cor hominis confirmet. Saturabunt ligna campi et cedri libani q̃s plantauit: illic passeres nidificabunt. Domus domus dux est eorum: montes excelsi cerui: petra refugium hinnacijs. Fecit lunam i tempore: sol cognouit occasum suum. Posuisti tenebras et facta est nox: in ipa pertransibunt omnes bestie siluе. Catuli leonum rugientes ut rapiant: et querant a deo escas sibi. Ortus est sol z congregati sunt: z in cubilibus suis collocabuntur. Exibit homo ad op suum: z ad operationem suam usq; ad vesperum. Quam magnificata sunt opera tua dne: omnia in sapientia fecisti: impleta est terra possessione tua. Hoc mare magnum et spatiosum manibus: illic reptilia quorum non est numerus. Animalia pusilla cum magnis: illic naues pertransibunt. Draco iste quem formasti ad illudendum ei: omia a te exspectant ut des illis escam i tempore. Dante te illis colligent: aperiente te manu tua omia implebunt bonitate. Auertente autem te faciem turbabuntur: auferes spiritum eorum z deficient et in pulueres suos reuertent. Emittes spiritum tuum z creabunt: et renouabis faciem terre. Sit gla dni i seculum: letabitur dns in operibus suis. Qui respicit terram z facit eam tremere: z tangit montes z fumigant. Cantabo dno in vita mea: psallam deo meo q̃diu sum. Iucundum sit ei eloquium meum: ego vero delectabor i domino. Deficiant peccatores a terra et iniqui ita ut non sint: benedic anima mea domino. Alleluia

Confitemini dno z inuocate nomen eius: annunciate inter gentes opera eius. Cantate ei z psallite ei: narrate omia mirabilia eius: laudamini in nomine sancto dni. Letetur cor querentium dnm: querite dnm et confirmamini: querite faciem eius semper. Memento mirabilium eius q̃ fecit: prodigia eius z iudicia oris eius. Semen abrahe seui eius: filij iacob electi eius. Ipse dns deus noster: i uniuersa terra iudicia eius. Memor fuit i seculum testamenti sui: verbi quod mandauit i mille generationes. Quod disposuit ad abrahe: z iuramenti sui ad ysaac. Et statuit illud iacob in preceptum: z israel in testamentum sempiternum. Dicens tibi dabo terram chanaan: funiculum hereditatis vestre. Cum essent numero breui: paucissimi et incole eius. Et pertransierunt de gte in gtem: z de regno ad populum alterum. Non reliquit hominem nocere eis: z corripuit pro eis reges. Nolite tangere christos meos: et in prophetis meis nolite malignari. Et vocauit famem super terram: z omne firmamentum panis contriuit. Misit ante eos virum: in seruum venundatus est ioseph. Humiliauerunt in compedibus pedes eius: ferrum pertransiit animam eius donec veniret verbum eius. Eloquium dni inflammauit eum: misit rex et soluit eum: princeps populorum et dimisit eum. Constituit eum dnum domus sue: z principem omis possessionis sue. Vt erudiret principes eius sicut semetipsum: z senes eius prudentiam doceret. Et intrauit israel in egiptum: et iacob accola fuit i terra cham. Et auxit populum suum nimis: et fortiorem eis fecit inimicis eius. Conuertit cor eorum ut odirent populum eius: z dolum facerent i seruos eius. Misit moysen seruum suum: aaron quem elegit ipsum. Posuit in eis verba signorum suorum z prodigiorum: i terra cham. Misit tenebras et obscurauit: z non exacerbauit seruones suos. Conuertit aquas eorum in sanguinem: et occidit pisces eorum. Et reddidit terra eorum ranas: i penetralibus regum ipsorum. Dixit et venit cynomia et simiphes: i omnibus finibus eorum. Posuit pluuias eorum grandinem: ignem comburentem in terra ipsorum. Et percussit vineas eorum z ficulneas eorum: et confregerunt lignum finium eorum. Dixit et venit locusta et bruchus: cuius non erat numerus. Et comedit omne fenum in terra eorum: z comedit omne fructum terre eorum. Et percussit omne primogenitum in terra eorum: primitias omis laboris eorum. Et eduxit eos cum argento et auro: et non erat in tribubus eorum infirmus. Letata est egiptus i profectione eorum: quia incubuit timor eorum super eos. Expandit nubem i protectionem eorum: z ignem ut luceret eis per noctem. Petierunt et venit coturnix: z pane celi saturauit eos. Dirupit petram et fluxerunt aque: abierunt in sicco flumina. Quoniam memor fuit verbi sancti sui: quod habuit ad abraham puerum suum. Et eduxit populum suum in exultatione: et electos suos i letitia. Et dedit illis regiones gentium: z labores populorum possederunt. Vt custodiant iustificationes eius: z legem eius requirant. Alleluia

Confitemini dno quoniam bonus: quoniam i seculum misericordia eius. Quis loquetur potentias dni: auditas facietet omnes laudes eius? Beati q̃ custodiunt iudicium: et faciunt iustitiam in omni tempore. Memento mei dne in beneplacito populi tui: visita nos i salutari tuo. Ad videndum in bonitate electorum tuorum: ad letandum in letitia gtis tue: ut laudetis cum hereditate tua. Peccauimus cum patribus nris: inuste egimus iniquitatem fecimus. Patres nostri in egipto non intellexerunt mirabilia tua: non fuerunt memores multitudinis misericordie tue. Et irritauerunt ascendentes in mari mari rubro z saluauit eos propter nomen suum: ut notam faceret potentiam suam. Et increpuit mare rubrum z exsicatum est: z deduxit eos in abissis sicut i deserto. Et saluauit eos de manu odientium: z redemit eos de manu inimici. Et operuit aqua tribulantes eos: unus ex eis non remansit. Et crediderunt verbis eius: et laudauerunt laudem eius. Cito fecerunt obliti sunt operum eius: non sustinuerunt consilium eius. Et concupierunt concupiscentiam in deserto: et tentauerunt deum in inaquoso. Et dedit eis petitionem eorum: z misit satietatem animabus eorum. Et irritauerunt moysen i castris: aaron sanctum dni. Aperta est terra et deglutiuit dathan: z operuit super congregationem abiron. Et exarsit ignis in synagoga eorum: flamma combussit peccatores. Et fecerunt vitulum i oreb: et adorauerunt sculptile. Et mutauerunt gloriam suam in similitudine vituli comedentis fenum. Obliti sunt deum qui saluauit eos: q̃ fecit magnalia

in egipto mirabilia ī terra cham: terri-
bilia in mari rubro. Et dixit ut dis-
pergeret eos: si nō moyses electus eius
stetisset ī confractione in conspectu eius. Et
auertere iram eius ne disperderet eos:
et pro nichilo habuerūt terram desiderabi-
lem. Non crediderūt verbo eius: et
murmurauerūt ī tabernaculis suis: nō
exaudierūt vocē dñi. Et leuauit ma-
nū suā sup eos: ut prosternere eos ī de-
sero. Et ut deiceret semē eorū ī nationi-
bus: ⁊ dispergere eos ī regionibus. Et in-
iciati sūt beelphegor: ⁊ comederūt sacri-
ficia mortuorū. Et irritauerunt eū in
adinuentionibus suis: ⁊ multiplicata ē
in eis ruina. Et stetit phinees et pla-
cauit: et cessauit quassatio. Et reputa-
tū ē ei in iustitiā: ī generatione et ge-
neratione usq; ī sempiternū. Et irita-
uerūt eū ad aquā contradictionis: et
vexat ē moyses pter eos: qā exacer-
bauerūt spiritū eius. Et distinxit ī la-
bijs suis: nō disperdiderūt gētes quas
dixit dñs illis. Et commixti sūt
inter gentes: ⁊ didicerunt opera eorū ⁊
seruerūt sculptilibus eorū: ⁊ factū ē illis
in scandalū. Et immolauerūt filios
suos ⁊ filias suas: demonijs. Et ef-
fudērūt sanguinē innocentē sanguinē
filiorū suorū ⁊ filiarū suarū: qs sacrifica-
uerūt sculptilibus chanaan. Et interfec-
ta est terra ī sanguinibus: ⁊ contaminata
est in operibus eorū: ⁊ fornicati sūt in ad-
inuentionibus suis. Et iratus ē furore
dñi in plm suū: ⁊ abominatus ē he-
reditatē suā. Et tradidit eos in ma-
nus gentiū: ⁊ dominati sunt eorū qui odierūt
eos. Et tribulauerūt eos inimici eo-
rum: ⁊ humiliati sunt sub manibus
eorū: sepe liberauit eos. Et ipi autē ex-
acerbauerūt eū in sijlio suo: et humili-
ati sunt ī iniquitatibus suis. Et vidit
cū tribularētur: ⁊ audiuit orationem
eorū. Et memor fuit testamēti sui: et
penituit eū secūm multitudinē miserie
suē. Et dedit eos ī miserias: in con-
spectu omniū q̄ ceperāt eos. Saluos
fac nos dñe dē noster: ⁊ congrega nos
de nationibus. Vt confitemur nomi-
ni sancto tuo: ⁊ gloriēmur in laude tua.
Benedictus dominus deus israel a secu-
lo et usq; in seculum: et dicet omnis
populus fiat fiat. Alleluia.

Confitemini dño quōm bonus: quō
in seculū misericordia eius. Sic dicant q̄
redempti sunt a dño: quos redemit
de manu inimici: de regionibus con-
gregauit eos. A solis ortu ⁊ occasu:
ab aquilone et mari. Erauerūt ī so-
litudine ī inaquoso: viā ciuitatis ha-
bitaculi nō inuenerūt. Esurientes et si-
tientes: aia eorū in ipis defecit. Et
clamauerūt ad dñm cū tribularētur:
et de necessitatibus eorū eripuit eos. Et
deduxit eos in viā recta: ut irent in ci-
uitatē habitationis. Confitentur
dño misericordie eius: ⁊ mirabilia eius filijs
hominū. Quia saciauit aiam inan-
em: ⁊ aiam esurientem saciauit bo-
nis. Sedentes in tenebris et umbra
mortis: vinctos ī mendicitate ⁊ ferro.
Quia exacerbauerūt eloquia dñi: et
consilium altissimi irritauerunt. Et
humiliatum est in laboribus cor eo-
rum: infirmati sūt nec fuit q̄ adiuua-
ret. Et clamauerūt ad dñm cū tribu-
larētur: ⁊ de necessitatibus eorū liberau-
it eos. Et eduxit eos de tenebris ⁊
umbra mortis: ⁊ vincula eorū dirū-
pit. Confitentur dño misericordie eius: et
mirabilia eius filijs hominū. Quia con-
fregit portas ereas: ⁊ vectes ferreos cō-
fregit. Suscepit eos de via iniquitatis
eorum: propter iustitias eius suas
humiliati sūt. Omnē escā abomina-
ta est aia eorū: ⁊ appropinquauerunt
usq; ad portas mortis. Et clamauer-
unt ad dñm cū tribularētur: et de ne-
cessitatibus eorū liberauit eos. Misit ver-
bum suū ⁊ sanauit eos: ⁊ eripuit eos
de interitionibus eorū. Confitentur do-
mino misericordie eius: ⁊ mirabilia eius
filijs hominū. Et sacrificent sacrifi-
cium laudis: ⁊ annuncient opera eius
in exultatione. Qui descendūt mare
in nauibus: faciēs operationē ī aquis
multis. Ipi viderūt opera dñi: ⁊ mi-
rabilia eius in profundo. Dixit ⁊ stetit
spiritus procelle: ⁊ exaltati sūt fluctus
eius. Ascendunt usq; ad celos et de-
scendūt usq; ad abissos: aia eorū in
malis tabescebat. Turbati sunt et
moti sunt sicut ebrius: ⁊ omnis sapienti-
a eorū deuorata ē. Et clamauerūt ad
dñm cū tribularētur: ⁊ de necessitatibus
eorū eduxit eos. Et statuit procellam
eius in auram: ⁊ siluerunt fluctus eius.
Et letati sūt quia siluerūt: ⁊ deduxit
eos in portū voluntatis eorū. Confite-
antur dño misericordie eius: ⁊ mirabilia
eius filijs hominū. Et exaltent eum ī
ecclesia plebis: ⁊ in cathedra seniorū
laudent eū. Posuit flumina ī desertū:
et egressus aquarū in sitim. Terra fructi-
ferā ī salsugine: a malitia inhabi-
tantiū in ea. Posuit desertū ī stagna
aquarū: ⁊ terra sine aqua in egressus a-
quarū. Et collocauit illic esurientes:
et constituerunt ciuitatē habitationis.
Et seminauerūt agros ⁊ plātauerūt
vineas: ⁊ fecerūt fructum natiuitatis.
Et benedixit eis ⁊ multiplicati sunt
nimis: ⁊ iumenta eorū nō minorauit.
Et pauci facti sūt: ⁊ vexati sunt a ti-
bulatione malorū ⁊ dolore. Effusa
est contemptio super principes: ⁊ errare
fecit eos in invio ⁊ non ī via. Et ad-
iuuit pauperē de inopia: ⁊ posuit si-
cut oues familias. Videbunt recti
⁊ letabunt: ⁊ omnis iniquitas oppila-
bit os suū. Quis sapiēs et custodiet
hec: et intelliget misericordias dñi?
Alleluia. Cantici psalmus qui dauid
paratū cor meū dē paratum cor
meū: cātabo ⁊ psallā ī gla mea.
Exurge psalterium et cithara: exur-
gam diluculo. Confitebor tibi ī gtis
dñe: ⁊ psallā tibi ī nationibus. Quia
magna sup celos misericordia tua: ⁊ usq;
ad nubes veritas tua. Exaltare sup
celos dē: ⁊ super omnē terrā gla tua:
ut liberentur dilecti tui. Saluū fac dex-
tera tua ⁊ exaudi me: dē locutus est in
sancto suo. Exultabo ⁊ diuidā sichē-
mam: ⁊ conualle tabernaculorū dimē-
tiar. Meus ē galaad ⁊ meus ē manas-
se: ⁊ ephraim suscepio capitis mei.
Iuda rex meus: moab lebes spi mei.
In ydumeā extendā calciamentum
meū: michi alienigene amici facti sūt.
Quis deducet me ī ciuitatem munitam:
quis deducet me usq; in ydumeam?
Nonne tu dē q̄ repulisti nos:
et non egredis dē in virtutibus nrīs?
O a nobis auxilium de tribulatione:
quia vana salus hominis. In deo
faciemus virtutē: ⁊ ipse ad nichilū redu-
cet inimicos nros. Infinem psalmus da-
uid: quia laudē meam ne tacu-
eris: quia os peccatoris ⁊ os do-
losi sup me apertū est. Locuti sunt
aduersum me lingua dolosa: ⁊ sermo-
nibus odij circumdederūt me ⁊ expugna-
uerunt me gratis. Pro eo ut me di-
ligerēt detrahebāt michi: ego autē ora-
bam. Et posuerūt aduersum me ma-
la pro bonis: ⁊ odium pro dilectione
mea. Constitue sup eum peccatorē:

et diabolus stet a dexteris eius. Cum
iudicatur exeat condemnatus: et oratio e-
ius fiat in peccatum. Fiant dies eius pau-
ci: et episcopatum eius accipiat alter.
Fiant filii eius orphani: et uxor eius
vidua. Nutantes transferent filii eius
et mendicent: eiciant de habitationibus
suis. Scrutetur fenerator omnem sub-
stantiam eius: et diripiant alieni labores
eius. Non sit illi adiutor: nec sit qui
misereat pupillis eius. Fiant nati eius
in interitu: in generatione una deleat
nomen eius. In memoria redeat iniq-
tas patrum eius in conspectu dni: et peccatum
matris eius non deleatur. Sint contra do-
minum semper: et disperet de terra memo-
ria eorum: pro eo quod non est recordatus fa-
cere misericordiam. Et persecutus est hominem
inopem et mendicum: et compunctum corde
mortificare. Et dilexit maledictionem
et veniet ei: et noluit benedictionem et re-
longabitur ab eo. Et induit maledic-
tionem sicut vestimentum: et introiuit si-
cut aqua in interiora eius: et sicut oleum i
ossibus eius. Fiat ei sicut vestimentum
quo operitur: et sicut zona qua semper
precingitur. Hoc opus eorum qui detrahunt
michi apud dnm: et qui loquuntur mala
adversus animam meam. Et tu dne dne
fac mecum propter nomen tuum: quia su-
avis est misericordia tua. Libera me quia egen-
us et pauper ego sum: et cor meum conturba-
tum est intra me. Sicut umbra cum
declinatur ablatus sum: et excussus sum
sicut locusta. Genua mea infirmata
sunt a ieiunio: et caro mea immutata
est propter oleum. Et ego factus sum
opprobrium illis: viderunt me et moverunt
capita sua. Adiuua me dne deus me-
us: saluum me fac propter misericordiam
tuam. Et sciant quia manus tua hec: et tu
domine fecisti eam. Maledicent illi et tu
benedices: qui insurgunt in me confundant-
ur: seruus autem tuus letabitur. Induant qui
detrahunt michi pudore: et operiantur sic-
ut diploide confusione sua. Confite-
bor dno nimis in ore meo: et in medio
multorum laudabo eum. Qui astitit a
dexteris pauperis: ut saluam faceret a per-
sequentibus animam meam. Ps dauid.
Dixit dns dno meo: sede
a dexteris meis. Donec
ponam inimicos tuos: scabe-
llum pedum tuorum. Virgam
virtutis tue emittet dns ex syon: dominare
in medio inimicorum tuorum. Tecum principium
in die virtutis tue in splendoribus sanctorum:
ex utero ante luciferum genui te. Iura-
uit dns et non penitebit eum: tu es sacer-
dos in eternum secundum ordinem melchisedech.
Dominus a dexteris tuis: confregit in die
ire sue reges. Iudicabit dns in nan-
tionibus implebit ruinas: conquassabit
capita in terra multorum. De torrente in
via bibet: propterea exaltabit caput.
Confitebor tibi domine Alleluia
in toto corde meo: in consilio iu-
storum et congregatione. Magna
opera domini: exquisita in omnes
voluntates eius. Confessio et magnifi-
cencia opus eius: et iustitia eius manet
in seculum seculi. Memoriam fecit mira-
bilium suorum misericors et miserator dns:
escam dedit timentibus se. Memor erit in
seculum testamenti sui: virtutem operum su-
orum annunciabit populo suo. Vt det
illis hereditatem gentium: opera manuum
eius veritas et iudicium. Fidelia omnia
mandata eius: confirmata in seculum seculi:
facta in veritate et equitate. Redemp-
tionem misit populo suo: mandauit
in eternum testamentum suum. Sanctum et
terribile nomen eius: initium sapiencie
timor dni. Intellectus bonus omnibus
facientibus eum: laudatio eius manet in seculum
seculi. Alleluia. Iuxta illud quod aggeri et za-
Beat vir qui timet dnm: charite
mandatis eius volet nimis. Po-
tens in terra erit semen eius: generatio recta-
rum benedicetur. Gloria et diuitie in do-
mo eius: et iustitia eius manet in seculum
seculi. Exortum est in tenebris lumen re-
ctis: misericors et miserator et iustus.
Iucundus homo qui miseretur et commo-
datur: disponit sermones suos in iudicio:
quia in eternum non commouebitur. In me-
moria eterna erit iustus: ab auditione
mala non timebit. Paratum cor eius spe-
rare in dno: confirmatum est cor eius: non
commouebitur donec despiciat inimicos
suos. Dispersit dedit pauperibus: iusti-
tia eius manet in seculum seculi: cornu eius
exaltabitur in gloria. Peccator videbit
et irascetur: dentibus suis fremet et tabescet:
desiderium peccatorum peribit. Alleluia.
Laudate pueri dnm: laudate no-
men dni. Sit nomen dni benedi-
ctum: ex hoc nunc et usque in seculum. A
solis ortu usque ad occasum: laudabile
nomen dni. Excelsus super omnes gen-
tes dns: super celos gloria eius. Quis
sicut dns deus noster: qui in altis habi-
tat et humilia respicit in celo et in terra? Suscitans a terra inopem: et de stercore
erigens pauperem. Vt collocet eum cum
principibus: cum principibus populi sui. Qui
habitare facit sterilem in domo: ma-
trem filiorum letantem. Alleluia.
In exitu israhel de egipto: domus iacob
de populo barbaro. Facta est iudea sancti-
ficatio eius: israhel potestas eius. Mare
vidit et fugit: iordanis conuersus est retror-
sum. Montes exultauerunt ut arietes:
et colles sicut agni ouium. Quid est tibi
mare quod fugisti: et tu iordanis quia con-
versus es retrorsum. Montes exultastis
sicut arietes: et colles sicut agni ouium.
A facie dni mota est terra: a facie dei ia-
cob. Qui dinumerat petram in stagna aquarum:
et rupem in fontes aquarum. Non nobis
dne non nobis: sed nomini tuo da gloriam. Super misericordia tua et veritate tua:
ne quando dicant gentes ubi est deus eorum.
Deus autem noster in celo: omnia quecumque
voluit fecit. Simulacra gentium ar-
gentum et aurum: opera manuum hominum.
Os habent et non loquentur: oculos ha-
bent et non videbunt. Aures habent et
non audient: nares habent et non odorabunt. Manus habent et non palpabunt:
pedes habent et non ambulabunt: non cla-
mabunt in gutture suo. Similes illis
fiant qui faciunt ea: et omnes qui confidunt
in eis. Domus israel speraunt in dno:
adiutor eorum et protector eorum est. O omnes
aaron sperauit in dno: adiutor eorum et
protector eorum est. Qui timent dnm spe-
rauerunt in dno: adiutor eorum et protector
eorum est. O omnes memores fuit nostri:
et benedixit nobis. Benedixit domui
israel: benedixit domui aaron. Benedi-
xit omnibus qui timent dnm: pusillis cum
maioribus. Adiciat dns super vos: super
vos et super filios vestros. Benedicti
vos dno: qui fecit celum et terram. Celum
celi dno: terram autem dedit filiis hominum.
Non mortui laudabunt te dne: neque
omnes qui descendunt in infernum. Sed
nos qui viuimus benedicimus dno: ex hoc
nunc et usque in seculum. Alleluia.
Dilexi: quoniam exaudiet dns
vocem orationis mee. Quia
inclinauit aurem suam michi: et
in diebus meis inuocabo. Circumdederun-
t me dolores mortis: et pericula in-
ferni inuenerunt me. Tribulationem
et dolorem inueni: et nomen dni inuoca-
ui. O dne libera animam meam: misericors

dñs ⁊ iust⁹: et d⁹ noster miserē. Custodiēs paruulos dñs: humiliatus sum ⁊ liberauit me. Conuertere aīa mea ī requiē tuā: q̃ dñs benefecit tibi. Quia eripuit animam meam de morte: oculos meos a lacrimis: pedes meos a lapsu. Placebo domino: in regione viuōr. Alleluia.

Credidi propter q̃d locut⁹ sū: ego aūt humiliat⁹ sū nimis. Ego dixi in excessu meo: omīs homo mendax. Quid retribuā dñō: p omībus que retribuit michi. Calicē salutaris accipiā: et nomē dñi inuocabo. Vota mea dño reddā ī conspectu omīs populi eius: in atrijs domus domini in medio tui ihrlm. Alleluia.

Laudate dñm omēs gentes: laudate eū omnes ppli. Quoniam confirmata ē sup nos misericordia eius: ⁊ veritas dñi manet ī eternū. Alleluia.

Confitemini dño q̃ bon⁹: q̃ ī seculū misericordia eius. Dicat nūc israel quoniā bon⁹: q̃ ī seculū misericordia eius. Dicat nunc dom⁹ aarō: q̃ ī seculū misericordia eius. Dicant nūc qui timent dñm: q̃ ī seculū misericordia eius. De tribulatione inuocaui dominū: et exaudiuit me ī latitudine dñs. Dominus michi adiutor: nō timebo q̃d faciat michi homo. Dominus michi adiutor: ⁊ ego despiciā inimicos meos. Bonū est cōfidere in dño: q̃ cōfidere ī homē. Bonū ē sperare in dño: q̃ sperare ī principibus. Omnes gentes circuierūt me: ⁊ ī nomine dñi quia vltus sum in eos. Circundantes circumdederunt me: ⁊ in nomine dñi q̃a vltus sum ī eos. Circumdederunt me sicut apes: et exarserūt sicut ignis ī spinis: ⁊ in nomē dñi q̃a vltus sum ī eos. Impulsus ēstuis sum vt caderet: et dñs suscepit me. Fortitudo mea ⁊ laus mea dño: ⁊ factus est michi ī salutē. Vox exultationis ⁊ salutis: ī tabernaculis iustorū. Dextera dñi fecit virtutē: dextera dñi exaltauit me: dextera dñi fecit virtutē. Non moriar sed viuā: ⁊ narrabo opera domini. Castigās castigauit me dñs: et morti nō tradidit me. Aperite michi portas iustitie: ingressus in eas confitebor dño: hec porta dñi iusti intrabūt in eā. Confitebor tibi q̃ exaudisti me: ⁊ factus es michi in salutē. Lapidem quē reprobauerūt edificātes: hic factus ē in caput anguli. A domino factū est istud: ⁊ est mirabile in oculis nostris. Hec ē dies quā fecit dño: exultemus ⁊ letemur in ea. O dñe saluū me fac: o domine bene prosperare: benedictus q̃ venit ī nomine dñi. Benedixim vobis de domo dñi: deus dñs ⁊ illuxit nobis. Constituite diē solemnē ī cōdensis: usq ad cornu altaris. Deus meus es tu ⁊ confitebor tibi: d⁹ meus es tu ⁊ exaltabo te. Confitebor tibi q̃ exaudisti me: ⁊ factus es michi in salutē. Confitemini domino quoniā bon⁹: quoniā ī seculū misericordia eius. Alla. Alcph.

Beati immaculati ī via: q̃ ambulant ī lege dñi. Beati q̃ scrutantur testimonia eius: in toto corde exquirunt eū. Non enī q̃ operantur iniquitatē: in viis eius ambulauerūt. Tu mandasti: mandata tua custodiri nimis. Vtinā diriganē vie mee: ad custodiendas iustificationes tuas. Tunc nō obundebor: cū perspexero in omībus mandatis tuis. Confitebor tibi ī directione cordis: ī eo q̃ didici iudicia iusticie tue. Iustificationes tuas custodiam: nō me deseliquas usquequaq̃. Beth. In quo corrigit adolescētior viā suā: in custodiendo sermones tuos. In toto corde meo exquisiui te: ne repellas me a mandatis tuis. In corde meo abscondi eloquia tua: vt nō peccē tibi. Benedict⁹ es dñe: doce me iustificationes tuas. In labijs meis: pronūciaui omīa iudicia oris tui. In via testimonijs tuis delectat⁹ sū: sicut ī omībus diuitijs. In mandatis tuis exercebor: ⁊ considerabo vias tuas. In iustificationibus tuis meditabor: nō obliuiscar sermones tuos. Gymel.

Retribue seruo tuo: viuifica me ⁊ custodiā sermones tuos. Reuela oculos meos: ⁊ considerabo mirabilia de lege tua. Incola ego sū ī terra: nō abscondas a me mandata tua. Concupiuit aīa mea desiderare iustificationes tuas: ī omī tempore. Increpasti superbos: maledicti q̃ declinant a mandatis tuis. Aufer a me opprobriū ⁊ contemptū: q̃a testimonia tua exquisui. Etenī sederūt principes et adversum me loquebant: ego aūt seruebat exercebat ī iustificationibus tuis. Nam et testimonia tua meditatio mea ē: et consilium meū iustificationes tue. Deleth.

Adhesit pauimēto aīa mea: viuificā me secūm verbū tuū. Vias meas enunciaui ⁊ exaudisti me: doce me iustificationes tuas. Via iustificationū tuarū instruē me: ⁊ exercebor ī mirabilibus tuis. Dormitauit aīa mea pre tedio: cōfirma me in verbis tuis. Viam iniquitatis amoue a me: et de lege tua miserere mei. Viam veritatis elegi: iudicia tua nō sum oblitus. Adhesi testimonijs tuis dñe: noli me cōfundere. Viam mandatorū tuorū cucurri: cū dilatasti cor meum. He

Legem pone michi dñe viā iustificationū tuarū: et exquirā eam semp. Da michi intellectū ⁊ scrutabor legē tuā: ⁊ custodiā illā ī toto corde meo. Oduc me in semita mandatorū tuorū: q̃a ipam volui. Inclina cor meū ī testimonia tua: ⁊ nō ī auaritiā. Auerte oculos meos ne videāt vanitatem: in via tua viuifica me. Statue seruo tuo eloquiū tuū: in timore tuo. Amputa opprobriū meū q̃ suspicatus sum: q̃a iudicia tua iocunda. Ecce concupiui mandata tua: ī equitate tua viuifica me. Vau

Et veniat sup me misericordia tua dñe: salutare tuū secundū eloquiū tuū. Et respondebo exprobrantibus michi verbū: quia speraui in sermonibus tuis. Et ne auferas de ore meo verbū veritatis usquequaq̃: q̃a in iudicijs tuis supsperaui. Et custodiā legē tuā semp: ī seculū ⁊ ī seculū seculi. Et ambulabā in latitudine: quia mandata tua exquisui. Et loquebar in testimonijs tuis in cōspectu regū: ⁊ nō cōfundebar. Et meditabar: in mandatis tuis q̃ dilexi. Et leuaui manus meas ad mandata tua que dilexi: ⁊ exercebor ī iustificationibus tuis. Zai.

Memor esto verbi tui seruo tuo: in quo michi spem dedisti. Hec me cōsolata ē in humilitate mea: q̃a eloquiū tuū viuificauit me. Superbi inique agebant usquequaq̃: a lege autem tua nō declinaui. Memor fui iudiciorū tuorū a seculo dñe: ⁊ cōsolat⁹ sum. Horror tenuit me: pro peccatoribus deseliquentibus

legem tuam. Cantabiles mihi erant
iustificationes tue: in loco peregrinatio-
nis meæ. Memor fui nocte nominis
tui dñe: et custodiui legem tuam. Hæc fa-
cta est mihi: qm iustificationes tuas ex-
quisiui. Heth

Portio mea dñe: dixi custodire legem tuam. Deprecatus sum faciem tuam in toto corde meo: miserere mei secundum eloquium tuum. Cogitaui vias meas: et auerti pedes meos in testimonia tua. Paratus sum et non turbatus: ut custodiam mandata tua. Funes peccatorum circumplexi sunt me: et legem tuam non sum oblitus. Media nocte surgebam ad confitendum tibi: super iudicia iustificationes tue. Particeps ego sum omnium timentium te: et custodientium mandata tua. Misericordia tua dñe plena est terra: iustificationes tuas doce me. Theth

Bonitatem fecisti cum seruo tuo dñe: secundum verbum tuum. Bonitatem et disciplinam et scientiam doce me: qm in mandatis tuis credidi. Priusquam humiliarer ego delinquebam: propterea eloquium tuum custodiui. Bonus es tu: et in bonitate tua doce me iustificationes tuas. Multiplicata est super me iniquitas superborum: ego autem in toto corde meo scrutabor mandata tua. Coagulatum est sicut lac cor eorum: ego vero legem tuam meditatus sum. Bonum mihi quia humiliasti me: ut discam iustificationes tuas. Bonum mihi lex oris tui: super milia auri et argenti. Joth

Manus tue fecerunt me et plasmauerunt me: da mihi intellectum ut discam mandata tua. Qui timent te videbunt me et lætabuntur: qm in verba tua supersperauerunt. Cognoui dñe qm æquitas iudicia tua: et in veritate tua humiliasti me. Fiat misericordia tua ut consolet me: secundum eloquium tuum seruo tuo.

Veniant mihi miserationes tue et viuam: quia lex tua meditatio mea est. Confundant superbi quia iniuste iniquitatem fecerunt in me: ego autem exercebor in mandatis tuis. Conuertant mihi timentes te: et qui nouerunt testimonia tua. Fiat cor meum immaculatum in iustificationibus tuis: ut non confundar. Caph

Defecit in salutari tuum anima mea: et in verbum tuum supersperauit. Defecerunt oculi mei in eloquium tuum: dicentes quando consolabaris me. Quia factus sum sicut uter in pruina: iustificationes tuas non sum oblitus. Quot sunt dies serui tui: quando facies de persequentibus me iudicium. Narrauerunt mihi iniqui fabulationes: sed non ut lex tua. Omnia mandata tua veritas: iniqui persecuti sunt me adiuua me. Paulominus consumauerunt me in terra: ego autem non dereliqui mandata tua. Secundum misericordiam tuam viuificabo me: et custodiam testimonia oris tui. Lamech

In æternum dñe: verbum tuum permanet in celo. In generatione et generationem veritas tua: fundasti terram et permanet. Ordinatione tua perseuerat dies: quoniam omnia seruiunt tibi. Nisi quod lex tua meditatio mea est: tunc forte perissem in humilitate mea. In æternum non obliuiscar iustificationes tuas: qm in ipsis viuificasti me. Tuus sum ego saluum me fac: quia iustificationes tuas exquisiui. Me expectauerunt peccatores ut perderent me: testimonia tua intellexi. Omnis consumationis vidi finem: latum mandatum tuum nimis. Mem

Quomodo dilexi legem tuam dñe: tota die meditatio mea est. Super inimicos meos prudentem me fecisti mandatum tuum: qm in æternum mihi est. Super omnes docentes me intellexi:

quia testimonia tua meditatio mea est. Super senes intellexi: qm mandata tua exquisiui. Ab omni via mala prohibui pedes meos: ut custodiam verba tua. A iudicijs tuis non declinaui: quia tu legem posuisti mihi. Quam dulcia faucibus meis eloquia tua: super mel ori meo. A mandatis tuis intellexi: propterea odiui omnem viam iniquitatis. Nun

Lucerna pedibus meis verbum tuum: et lumen semitis meis. Iuraui: et statui custodire iudicia iustitiæ tue. Humiliatus sum usquequaque: dñe viuifica me secundum verbum tuum: voluntaria oris mei beneplacita fac dñe: et iudicia tua doce me. Anima mea in manibus meis semper: et legem tuam non sum oblitus. Posuerunt peccatores laqueum mihi: et de mandatis tuis non erraui. Hereditate acquisiui testimonia tua in æternum: qm exultatio cordis mei sunt. Inclinaui cor meum ad faciendas iustificationes tuas in æternum: propter retributionem. Odio habui iniquos: et legem tuam dilexi. Adiutor et suscceptor meus es tu: et in verbum tuum supersperauit. Declinate a me maligni: et scrutabor mandata dei mei. Suscipe me secundum eloquium tuum et viuam: et non confundas me ab expectatione mea. Adiuua me et saluus ero: et meditabor in iustificationibus tuis semper. Spreuisti omnes discedentes a iudicijs tuis: qm iniusta cogitatio eorum. Preuaricantes reputauisti omnes peccatores terræ: ideo dilexi testimonia tua. Confige timore tuo carnes meas: a iudicijs enim tuis timui. Ayn

Feci iudicium et iustitiam: non tradas me calumniantibus me. Suscipe seruum tuum in bonum: non calumnientur me superbi. Oculi mei defecerunt in salutare tuum: et in eloquium iustitiæ tue. Fac

cum seruo tuo secundum misericordiam tuam: et iustificationes tuas doce me. Seruus tuus sum ego: da mihi intellectum ut sciam testimonia tua. Tempus faciendi dñe: dissipauerunt legem tuam. Ideo dilexi mandata tua super aurum et topazion. Propterea ad omnia mandata tua dirigebar: omnem viam iniquam odio habui. Phe

Mirabilia testimonia tua: propter hoc scrutata est ea anima mea. Declaratio sermonum tuorum illuminat: et intellectum dat paruulis. Os meum aperui et attraxi spiritum: qm mandata tua desiderabam. Aspice in me et miserere mei: secundum iudicium diligentium nomen tuum. Gressus meos dirige secundum eloquium tuum: et non dominetur mei omnis iniustitia. Redime me a calumnijs hominum: ut custodiam mandata tua. Faciem tuam illumina super seruum tuum: et doce me iustificationes tuas. Eximium aquarum deduxerunt oculi mei: quia non custodierunt legem tuam. Sade

Iustus es dñe: et rectum iudicium tuum. Mandasti iustitiam testimonia tua: et veritatem tuam nimis. Tabescere me fecit zelus meus: qm obliti sunt verba tua inimici mei. Ignitum eloquium tuum vehementer: et seruus tuus dilexit illud. Adolescentulus sum ego et contemptus: iustificationes tuas non sum oblitus. Iustitia tua iustitia in æternum: et lex tua veritas. Tribulatio et angustia inuenerunt me: mandata tua meditatio mea est. Æquitas testimonia tua in æternum: intellectum da mihi et viuam. Coph

Clamaui in toto corde meo dñe: iustificationes tuas requiram. Clamauit ad te: et saluum me fac: ut custodiam mandata tua. Preuenit in maturitate et clamauit: in verba tua supersperauit. Preuenerunt oculi mei ad te diluculo: ut meditarer

eloquia tua. Vox mea audi secundū
misericordiam tuā dñe: ⁊ secūdū iudicū tu-
um viuifica me. Appropinquerunt
persequētes me iniquitati: a lege aūt tua
longe facti sūt. Prope es tu dñe: et
omēes vie tue veritas. Initio cognoui
de testimoniis tuis: qā ī eternū fun-
dasti ea. Res
pice humilitatem meā et eripe me: qā legē tuā nō
sum oblitus. Iudica iudicū meū et
redime me: propter eloquiū tuū viuifica
me. Longe a peccatoribus salus: qā
iustificationes tuas nō requisierūt. Mi-
serere mei dñe: secūdū iudicū tuū
viuifica me. Multi qui persequunt me et
tribulāt me a testimoniis tuis nō declinaui. Vidi prauicantes ⁊ tabesce-
bam: qā eloquia tua nō custodierūt.
Vide quōm mādata tua dilexi: dñe in
misericordia tua viuifica me. Principiū
verborum tuorum veritas: in eternū
omnia iudicia iustitie tue. Stu
principes persecuti sūt me gratis: ⁊
a verbis tuis formidauit cor me-
um. Lætabor ego super eloquia tua:
sicut qui inuenit spolia multa. Iniqui-
tatem odio habui et abominatus sū: le-
gem aūt tuā dilexi. Septies ī die lau-
dem dixi tibi: super iudicia iustitie tue.
Pax multa diligentibus legē tuā: et nō
est illis scandalū. Expectabā salutare
tuū dñe: ⁊ mādata tua dilexi. Cu-
stodiuit aīa mea testimonia tua: et
dilexit ea vehementer. Seruaui man-
data tua et testimonia tua: quia o-
mnes vie mee in conspectu tuo. Tha
Appropinquet deprecatio mea ī con-
spectu tuo dñe: iuxta eloquium
tuū da michi intellectū. Intet postu-
latio mea ī conspectu tuo: secūdū eloquiū
tuū eripe me. Eructabūt labia mea
ymnū: cū docueris me iustificationes
tuas. Pronūciabit lingua mea eloquiū tuū: qā oīa mādata tua equitas.
Fiat manus tua ut saluet me: quō
mādata tua elegi. Concupiui salu-
tare tuū dñe: et lex tua meditatio mea
est. Viuet aīa mea et laudabit te: et
iudicia tua adiuuabūt me. Erraui
sicut ouis q̄ perijt: quere fuū tuū qā mā-
data tua nō sū oblitus. Cantaī grad.
Ad dñm cū tribularer clamaui:
et exaudiuit me. Domine libe-
ra aīam meā a labijs iniquis: et a
lingua dolosa. Quid det tibi aut q̄d
apponat tibi: ad linguā dolosam?
Sagitte potentis acute: cū carbonibus
desolatoriis. Heu michi qā incolatus
meus prolongat̄ est: habitauī cum habi-
tantibus cedar: multū incola fuit aīa
mea. Cum hijs qui odirant pacem
eram pacificus: cū loquerer illis im-
pugnabāt me gratis. Cantaī grad.
Leuauī oculos meos ī montes: un-
de veniet auxilium michi. Auxili-
um meū a dño: q̄ fecit celū et terram.
Non det ī commotionē pedū tuū: neq;
dormiet q̄ custodit te. Ecce nō
dormitabit neq; dormiet: q̄ custodit
israel. Dominus custodit te: dñs pro-
tectio tua super manū dexterā tuā. Per
die sol nō vret te: neq; luna p̄ noctem.
Dominus custodit te ab omni malo:
custodiat ēt animā tuā dñs. Dominus
custodiat introitū tuū ⁊ egressū tuum: ex
hoc nūc ⁊ usq; ī seculū. Cantaī grad.
Lætatus sū in hijs q̄ dicta sunt
michi: in domū dñi ibimus.
Stantes erāt pedes nostri:
in atrijs tuis hierusalē. Hierusalē que
ēdificat̄ ut ciuitas: cui participatio
eius in idipsum. Illuc enī ascendēt
tribus tribus dñi testimoniū israel: ad con-
fitendū nomini dñi. Quia illic sederūt
sedes ī iudicio: sedes super domū dauid.
Rogate q̄ ad pacē sunt hierusalem: ⁊ abū-
dantia diligentibus te. Fiat pax ī virtu-
te tua: ⁊ abūdātia ī turribus tuis. Pro-
pter fratres meos ⁊ proximos meos:
loquebar pacē de te. Propter domū dñi
dei nri: quesiui bona tibi. Cantaī
Ad te leuaui oculos meos: qui habi-
tas ī celis. Ecce sicut o-
culi seruorū: ī manibus dominorū suorū. Sic
sicut oculi ancille ī manibus dñe sue: ita o-
culi nri ad dñm deū nrm donec miseratur
nostri. Miserere nostri dñe miserere
nostri: qā multū repleti sumus de
spectione. Quia multū repleta ē aīa
nostra: opprobriū abundantibus et
despectio superbis. Cantaī graduū
Nisi quia dñs erat ī nobis dicat
nūc israel: nisi qā dñs erat ī nobis.
Cum resurgerēt homines in nos: forte
viuos deglutissent nos. Cum irasce-
retur furor eorum in nos: forsitan aque
absorbuissent nos. Torrentē pertransi-
uit aīa nostra: forsitan pertransisset aīa
nostra aquā intolerabilē. Benedictus
dñs: q̄ nō dedit nos ī captionē dentib;
eorum. Anima nra sicut passer erepta
est: de laqueo venantium. Laqueus
contritus ē: ⁊ nos liberati sumus. Adiu-
torium nostrum ī nomine domini: q̄
fecit celū et terram. Cantaī graduū
Qui confidunt ī dño sicut mons syon:
nō commouebit̄ ī eternū q̄ habitat
in hierusalem. Montes ī circuitu eius: ⁊ do-
minus ī circuitu pli sui ex hoc nunc et
usq; ī seculū. Quia nō relinquet dñs
virgā peccatorū super sortē iustorū: ut nō
extendat iusti ad iniquitatē manus suas.
Benefac dñe: bonis et rectis corde.
Declinantes autem in obligationes
adducet dñs cū operantibus iniquitatem:
pax super israel. Cantaī graduū
In conuertendo dñs captiuitatē syon: fa-
cti sumus sicut consolati. Tunc
repletum est gaudio os nrm: ⁊ lingua no-
stra in exultatione. Tunc dicet inter
gentes: magnificauit dñs facere cū eis.
Magnificauit dñs facere nobiscū:
facti sumus letātes. Convertē dñe capti
uitatē nrām: sicut torrens in austro.
Qui seminant ī lacrimis: ī exultatio-
ne metent. Euntes ibāt ⁊ flebāt: mit-
tentes semina sua. Venientes autem
venient cū exultatione portantes manipu-
los suos. Cantaī graduū
Nisi dñs ēdificauerit domum:
in uanū laborauerunt q̄ ēdifi-
cant eā. Nisi dñs custodierit
ciuitatem: frustra vigilat q̄ custodit
eā. Vanū est vobis ante lucē surgere:
surgite postq̄ sederitis q̄ manducatis
panē dolorū. Cum dederit dilectis
suis somnum ecce hereditas dñi: filij
mercedes fructus ventris. Sicut sagitte in
manu potentis: ita filij excussorū. Be-
atus vir qui implebit desideriū suū ex
ipis: nō confundetur cum loquetur in-
imicis suis in porta. Cantaī graduū
Beati omēes qui timent dñm: qui
ambulant ī viis eius. Labores ma-
nuum tuarū qā mānducabis: beatus
es ⁊ bene tibi erit. Vxor tua sicut vitis
abundans: ī latebris domus tue. Fi-
lij tui sicut nouelle oliuarū: ī circuitu
mensē tue. Ecce sic benedicet̄ homo: q̄
timet dñm. Benedicat tibi dñs ex syon:
⁊ videas bona hierusalem omnibus die-
bus vite tue. Et videas filios filiorū
tuorū: pax super israel. Cantaī graduū
Sepe expugnauerūt me a iuuentu-
te mea: dicat nūc israel. Sepe ex-
pugnauerūt me a iuuentute mea: etenī
nō potuerūt michi. Super dorsū meū
fabricauerūt peccatores: prolongauerūt

iniqtatē tuā. Domin⁹ iudic⁹ audet cr-
uciat pcōr: abundant ⁊ abūdant cetor-
sū oūrs q̄ odēt hym. Hēāt sicut fe-
nū tedorū: q̄ pūsq̄ euellatur exaruit.
Et quo nō implebit manū suā qui
metet: ⁊ sinū suū q̄ manipulos colliget.
Et nō dixerūt q̄ p̄teribant benedictio
dñi sup vos: benedixim⁹ vobis in no-
mine domini. Cantiē graduū.

De profūdis clamaui ad te dñe:
dñe exaudi vocē meā. Fiant
aures tue intendētes: i vocē deprcationis
mee. Si iniqtates obseruaueris dñe:
dñe quis sustinebit? Quia apud te
propiciatio ē: ⁊ pp̄ter legē tuā sustinui
te dñe. Sustinuit aīa mea i verbo eius:
sperauit aīa mea i dño. A custodia
matutina usq̄ ad nocte: speret isr̄l in
dño. Quia apud dñm misericordia: ⁊ co-
piosa apud eū redēptio. Et ipse redi-
met israhel: ex omnibus iniquitatibus
eius. Cantiē graduū.

Domine nō ē exaltatū cor meum:
neq̄ elati sūt oculi mei
neq̄ ambulaui i magnis: neq̄ i mi-
rabilibus sup me. Si nō humiliter
sentiebā: sed exaltaui aīam meā. Sicut
ablactatus ē sup matrē suā: ita retri-
buēs i anima mea. Spere isr̄l in dño:
ex hoc nūc ⁊ usq̄ in seculū. Cantiē gra-
dū. Memēto dñe dauid: ⁊ oīs. mansuetudinis eius. Sicut
iurauit dño: votū vouit deo
iacob. Si introiero i tabernaculū do-
mus mee: si ascendero i lectū stratū mei.
Si dedero somnū oculis meis: ⁊ palpe-
bris meis dormitationē. Et requiem
ꝓcoribus meis: donec inueniā locum
dño tabernaculū deo iacob. Ecce au-
diuimus eā i efrata: inuenimus eā in
cāpis silue. Introibim⁹ i tabernacu-
lum eius: adorabim⁹ i loco vbi steterūt
pedes eius. Surge dñe i requiē tuā: tu
et archa sanctificationis tue. Sacerdo-
tes tui induant iusticiā: ⁊ sancti tui exul-
tent. Propē dauid puēr tui: nō auer-
tas faciē christi tui. Iurauit dñs da-
uid veritatē ⁊ nō frustrabit eū: de fructu
ventris tui ponā super sedē tuā. Si
custodierit filij tui testamentū meū: et
testimonia mea hec q̄ docebo eos. Et
filij eorū usq̄ i seculū: sedebūt sup sedem
tuā. Quoniā elegit dñs hym: elegit
eā i habitationē sibi. Hec requies mea
in seculū seculi: hic habitabo quē elegi
eā. Vidua eius benedicēs benedicā: pau-
peres eius saturabo panibus. Sacerdotes
eius induā salutari: ⁊ sancti eius exultatione
exultabūt. Illuc pducā cornu da-
uid: paraui lucernā christo meo. Inimicos
eius induā confusione: sup ipm au-
tem efflorebit sanctificatio mea. Cantiē
Ecce quā bonū ⁊ quā graduū.
iocundū: habitare fres in unū.
Sicut unguentū capite: qd̄ descendit
in barbā barbā aarō. Quod descendit
in ora vestimēti eius: sicut ros hermon
qui descendit i montē syon. Quoniā
illic mandauit dñs benedictionē: ⁊ vi-
tam usq̄ in seculū. Cantiē graduū.
Ecce nūc benedicite dño omnes
servi dñi. Qui statis in domo
dñi: in atriis domus dei nri. In noc-
tibus extollite manus vras in sancta: ⁊ be-
nedicite dñm. Benedicat te dñs ex sy-
on: qui fecit celū et terram. Alleluia.
Laudate nomē dñi: laudate servi
dñm. Qui statis in domo dñi:
in atriis domus dei nri. Laudate dñm
q̄a bonus dñs: psallite nomini eius
quē suave. Quoniā iacob elegit sibi
dñs: isr̄l i possessionē sibi. Quia ego
cognouī q̄ magn⁹ ē dñs: ⁊ deus no-
ster pre omnibus dijs. omnia quecūq̄

Quēcūq̄ voluit dñs fecit i celo
et in terra: i mari et in omnibus abissis.
Educens nubes ab extremo terre: ful-
gura in pluuiā fecit. Qui producit
ventos de thesauris suis: qui percussit
primogenita egipti ab homine usq̄ ad
pecus. Emisit signa ⁊ prodigia i medio
tui egipte: i pharaonē ⁊ in omnes ser-
uos eius. Qui percussit gentes multas: ⁊
occidit reges fortes. Sehon regem a-
morreorū ⁊ og regē basan: ⁊ omnia re-
gna chanaan. Et dedit terrā eorū he-
reditatē: hereditatē isr̄l plo suo. Do-
mine nomē tuū i eternū: dñe memori-
ale tuum i generatione ⁊ generationē.
Quia iudicabit dñs plm suū: et in
seruis suis deprcabit. Simulacra gēti-
um argentū ⁊ aurū: opera manuū ho-
minū. Os habēt et nō loquent: oculos
habent ⁊ nō videbūt. Aures ha-
bent et nō audient: neq̄ enī est spiritus
in ore ipōrū. Similes illis fiant q̄ fa-
ciunt ea: ⁊ omnes q̄ confidūt i eis. Do-
mus isr̄l benedicite dño: domus aa-
ron benedicite dño. Domus levi bene-
dicite dño: q̄ timetis dñm benedicite do-
mino. Benedict⁹ dñs ex syon: q̄ habi-
tat in hierusalem. Alleluia.
Confitemini dño q̄ bon⁹: quō
in eternū misericordia eius. Confite-
mini deo deorū: quoniā. Confiteami-
ni dño dnorū: quō. Qui facit mirabi-
lia magna solus: quō. Qui fecit ce-
los i intellectu: quō. Qui firmauit ter-
ram sup aquas: quō. Qui fecit lumi-
naria magna: quō. Solem i potestā-
tem diei: quoniā. Lunam ⁊ stellas
in potestate noctis: quoniā. Qui pe-
cussit egiptū cū primogenitis eorū: quō.
Qui eduxit isr̄l de medio eorū: quo-
niam. In manu potenti et brachio
excelso: quō. Qui diuisit mare rubrū

in diuisiones: quō. Et eduxit isr̄l per
medium eius: quō. Et excussit pharaonē
et virtutē eius i mari rubro: quō. Qui
traduxit plm suū p deserta: quoniā.
Qui percussit reges magnos: quoniā.
Et occidit reges fortes: quō. Sehon
regem amorreorū: quō. Et og rege
basan: quō. Et dedit terrā eorū here-
ditatē: quō. Hereditatē isr̄l suo suo:
quō. Quia i humilitate nrā memor
fuit nri: quō. Et redemit nos ab ini-
micis nris: quō. Qui dat escā omni
carni: quō. Confitemini deo celi: quō.
Confitemini domino dominorū:
quoniam in eternum misericordia ei-
us. Psalmus dauid pr̄ Ieremiam.
Super flumina babilonis illic sedi-
mus ⁊ flevim⁹: dū recordarem
tui syon. In salicibus i medio eius:
suspendim⁹ organa nrā. Quia illic
interrogauerūt nos q̄ captiuos duxerūt
nos: verba cationis. Et q̄ abduxerūt
nos: hymnū cantate nobis de cantico
syon. Quomodo cantabim⁹ canticū dñi:
in terra aliena? Si oblit⁹ fuero tui hie-
rusalem: oblivioni det dextera mea. Ad-
hereat lingua mea faucibus meis: si nō
meminero tui. Si non proposuero ne
hierlm: i principio letitie mee. Memo-
ro esto dñe filijs edom: i die hierlm. Qui
dicūt exinanite exinanite: usq̄ ad fūda-
mentū i ea. Filia babilonis misera:
beat⁹ q̄ retribuet tibi retributionē tuā
quā retribuisti nobis. Beat⁹ q̄ tenebit
⁊ allidet paruulos suos ad petrā.
Confitebor tibi. Psalmus dauid
dñe i toto corde meo: quoniā
audisti verba oris mei. In
aspectu angelorū psallā tibi: adorabo
ad templū sānctū tuū ⁊ confitebor no-
mini tuo. Super misericordia tua et veritate
tua: quē magnificasti sup omne nomē

lacū nuū. In quacūq; die inuocauero te exaudi me: multiplicabis i anima mea virtutē. Confitentur tibi dne omnes reges terre: qā audierūt verba oris tui. Et cantent i viis dni: quoniam magna ē gla dni. Quoniā excelsus dns et humilia respicit: et alta a longe cognoscit. Si ābulauero i medio tribulationis vivificabis me: et sup ārā inimicorū tuoꝝ extendisti manum tuā: et salvū me fecit dextera tua. Dominus retribuet p me: dne misericordia tua i sēcl: opera manuū tuarū ne despicias. Infine ps dauid.

Domine probasti me et cognouisti me: tu cognouisti sessionem meā et resurrectionē meā. Intellexisti cogitationes meas de lōge: semitam meā et funiculū meū inuestigasti. Et omnes vias meas prouidisti: qā nō est sermo i lingua mea. Ecce dne tu cognouisti dia nouissima et ātiqua: tu formasti me et posuisti sup me manū tuam. Mirabilis facta ē scientia tua ex me: obstupata ē et nō potero ad eam. Quo ibo a spiritu tuo: et quo a facie tua fugiā? Si ascendero in celū tu ilic es: si descendero i infernū ades. Si sumpsero penas meas diluculo: et habitauero i extremis maris. Etenim illic manus tua deducet me: et tenebit me dextera tua. Et dixi forsitan tenebre conculcabūt me: et nox illuminatio mea i deliciis meis. Quia tenebre nō obscurabunt a te: et nox sicut die illuminabit: sicut tenebre eius ita et lumen eius. Quia tu possedisti renes meos: suscepisti me de vtero matris mee. Confitebor tibi qā terribiliter magnificatus es: mirabilia opera tua: et aīa mea cognoscet nimis. Non ē occultatū os meum a te qd̄ fecisti in occulto: et substātia mea i inferioribus terre. Imperfectū meū viderūt oculi tui: et in libro tuo omnes scribent: dies formabunt et neuo i eis. Mihi autē nimis honorificati sūt amici tui dē: nimis obroborat ē principatus eoꝝ. Dinumerabo eos et sup arenā multiplicabūtur: exsurrexi et adhuc sum tecū. Si occideris deus peccatores: viri sanguinum declinate a me. Quia dicitis in cogitatione: accipiāt i vanitate ciuitates tuas: Nonne qui odērūt te dne tabescebam: et super inimicos tuos tabescebā. Perfecto odio odiebā illos: inimici facti sunt michi: Proba me deus et scito cor meum: interroga me et cognosce semitas meas. Et vide si via iniquitatis in me est: et deduc me in via eterna. Infinem. Psalmus dauid.

Eripe me dne ab homine malo: a viro iniquo eripe me. Qui cogitauerūt iniquitates in corde: tota die constituebāt prelia. Acuerūt linguam suā sicut serpentes: venenū aspidū sub labijs eorū. Custodi me dne de manu peccatoris: et ab hominibus iniquis eripe me. Qui cogitauerūt supplātare gressus meos: abscondeuerūt superbi laqueum michi. Et funes extendēt in laqueū: iuxta iter scandalū posuerunt michi. Dixi dno dō meo es tu: exaudi dne vocē deprecationis mee. O domine domine virtus salutis mee: obumbrasti super caput meum in die belli. Non tradas me dne a desiderio meo peccatori: cogitauerūt contra me: ne derelinquas me ne forte exaltentur. Caput circuitus eoꝝ: labor labiorū ipōꝝ operiet eos. Cadent sup eos carbones: in igne dejicies eos: i miserias non subsistent. Vir linguosus non dirigēt in terra: virū iniustum mala rapiēt i interitu. Cognouī qā faciet dns iudicium inopis: et vindictam pauperū. Verumtamen iusti cōfitebunt nomini tuo: et habitabunt recti cum vultu tuo. Psalmus dauid.

Domine clamaui ad te exaudi me: intende voci mee cū clamauero ad te. Dirigat oratio mea sicut incensū i aspectu tuo: eleuatio manuū meaꝝ sacrificiū vespertinū. Pone dne custodiā ori meo: et ostium circumstantie labijs meis: Non declinet cor meū in verba malicie: ad excusandas excusationes i peccatis. Cum hominibus operantibus iniquitatē: et non communicabo cū electis eorū. Corripiet me iustus i misericordia et increpabit me: oleum aūt peccatoris non impinguet caput meū. Quoniā adhuc et oratio mea i beneplacitis eoꝝ: absorpti sunt iudici petre iudices eorū. Audiēt verba mea qūm potuerūt: sicut crassitudo terre erupta est super terrā. Dissipata sunt ossa nra secus infernū: qā ad te dne domine oculi mei: in te speraui nō auferas aīam meā. Custodi me a laqueo quem statuerunt michi: et a scandalis operantiū iniquitatē. Cadent in retiaculo eōꝝ peccatores: singulariter sum ego donec transeam. Intellectus dauid aī esset in spelunca oratio.

Voce mea ad dnm clamaui: voce mea ad dnm deprecatus sum. Effundo i conspectu eōꝝ orationē meam: tribulationē meā ante ipm pnuntio. In deficiendo ex me spiritu meo: et tu cognouisti semitas meas. In via hac qua ābulabā: abscondeuerunt laqueū michi. Considerabā ad dexteram: et videbā: et nō erat qui cognosceret me. Perijt fuga a me: et non est qui requirat aīam meā. Clamaui ad te dne: dixi tu es spes mea: portio mea in terra viventiū. Intende ad deprecationē meā: qā humiliatus sū nimis. Libera me a persequentibus me: qā confortati sunt super me. Educe de custodia aīam meā ad cōfitendū nomini tuo: me expectant iusti donec retribuas michi. Psalmus dauid quando persequebat eū filius suus absalon.

Domine exaudi orationē meam auribus percipe obsecrationē meam: i veritate tua exaudi me i tua iustitia. Et nō intres i iudiciū cū seruo tuo: qā nō iustificabit i conspectu tuo omnis viuens. Quia persecutus ē inimicus aīam meam: humiliauit in terra vitam meam. Collocauit me i obscuris sicut mortuos seculi: et anxiatus est sup me spiritus meus: in me turbatum est cor meū. Memor fui dierū antiquoꝝ: meditatus sū in omnibus operibus tuis: i factis manuū tuarū meditabar. Extendi manus meas ad te: aīa mea sicut terra sine aqua tibi. Velociter exaudi me dne: defecit spiritus meus: Non auertas faciem tuā a me: et similis ero descendentibus i lacum. Auditam fac michi mane misericordiā tuam: qā in te speraui. Notam fac michi viā in qua ambulem: quia ad te leuauī aīam meam. Eripe de inimicis meis dne ad te confugi: doce me facere voluntatē tuā quia deus meus es tu. Spiritus tuus bonus deducet me in terrā rectā: pter nomen tuū dne vivificabis me i equitate tua. Educes de tribulatione aīam meā: et in misericordia tua disperdes inimicos meos. Et perdes omnes qui tribulant animam meam: quoniam ego seruus tuus sum. Ps dauid aduersus goliam.

Benedictus dñs deus meus qui docet manus meas ad prelium: et digitos meos ad bellum. Misericordia mea et refugium meum: suscipiens meus et liberator meus. Protector meus et in ipso speravi: qui subdit populum meum sub me. Domine quid est homo quia innotuisti ei: aut filius hominis quia reputas eum? Homo vanitati similis factus est: dies eius sicut umbra pertransiunt. Domine inclina celos tuos et descende: tange montes et fumigabunt. Fulgura choruscationem et dissipabis eos: emitte sagittas tuas et conturbabis eos. Emitte manum tuam de alto: eripe me et libera me de aquis multis: et de manu filiorum alienorum. Quorum os locutum est vanitatem: et dextera eorum dextera iniquitatis. Deus canticum novum cantabo tibi: in psalterio decacordo psallam tibi. Qui das salutem regibus: qui redemisti david servum suum: de gladio maligno eripe me. Et eripe me de manu filiorum alienorum quorum os locutum est vanitatem: et dextera eorum dextera iniquitatis. Quorum filii sicut novelle plantationes: in iuventute sua. Filie eorum composite: circumornate ut similitudo templi. Penetraria eorum plena: eructantia ex hoc in illud. Oves eorum fecunde abundantes in egressibus suis: boves eorum crassi. Non est ruina maceriae: neque transitus neque clamor in plateis eorum. Beatum dixerunt populum cui hec sunt: beatus populus cuius dominus deus eius. Laudando ipsi david.

Exaltabo te deus meus rex: et benedicam nomini tuo in seculum et in seculum seculi. Per singulos dies benedicam tibi: et laudabo nomen tuum in seculum et in seculum seculi. Magnus dñs et laudabilis nimis: et magnitudini eius non est finis. Generatio et generatio laudabit opera tua: et potentias tuam pronunciabunt. Magnificentiam glorie sanctitatis tue loquent: et mirabilia tua narrabunt. Et virtutem terribilium tuorum dicent: et magnitudinem tuam narrabunt. Memoriam abundantie suavitatis tue eructabunt: et iustitia tua exultabunt. Miserator et misericors dñs: patiens et multum misericors. Suavis dñs universis: et miserationes eius super omnia opera eius. Confitebuntur tibi dñe omnia opera tua: et sancti tui benedicant tibi. Gloriam regni tui dicent: et potentiam tuam loquentur. Ut notam faciant filiis hominum potentiam suam: et gloriam magnificentie regni eius. Regnum suum regnum omnium seculorum: et dominatio tua in omni generatione et generatione. Fidelis dñs in omnibus verbis suis: et sanctus in omnibus operibus suis. Allevat dñs omnes qui corruunt: et erigit omnes elisos. Oculi omnium in te sperant dñe: et tu das escam illorum in tempore opportuno. Aperis tu manum tuam: et impleis omne animal benedictione. Iustus dñs in omnibus viis suis: et sanctus in omnibus operibus suis. Prope est dñs omnibus invocantibus eum: omnibus invocantibus eum in veritate. Voluntatem timentium se faciet: et deprecationem eorum exaudiet: et salvos faciet eos. Custodit dominus omnes diligentes se: et omnes peccatores disperdet. Laudationem dñi loquetur os meum: et benedicat omnis caro nomini sancto eius in seculum et in seculum seculi. Alleluia.

Laudes anima mea dñm: laudabo dñm in vita mea: psallam deo meo quamdiu fuero. Nolite confidere in principibus: in filiis hominum in quibus non est salus. Exibit spiritus eius et revertetur in terram suam: in illa die peribunt omnes cogitationes eorum. Beatus cui deus iacob adiutor eius: spes eius in dño deo ipsius: qui fecit celum et terram mare et omnia que in eis sunt. Qui custodit veritatem in seculum: facit iudicium iniuriam patientibus: dat escam esurientibus. Dominus solvit compeditos: dñs illuminat ceecos. Dominus erigit elisos: dñs diligit iustos. Dominus custodit advenas: pupillum et viduam suscipiet: et vias peccatorum disperdet. Regnabit dñs in secula: deus tuus syon in generationem et generationem. Alla.

Laudate dñm quia bonus est psalmus: deo nostro iucunda decoratio laudatio. Edificans ierusalem dñs: dispersiones israhel congregabit. Qui sanat contritos corde: et alligat contriones eorum. Qui numerat multitudinem stellarum: et omnibus eis nomina vocat. Magnus dñs noster et magna virtus eius: et sapientie eius non est numerus. Suscipiens mansuetos dñs: humilians autem peccatores usque ad terram. Preconcinite dño in confessione: psallite deo nostro in cithara. Qui operit celum nubibus: et paratur terre pluviam. Qui producit in montibus fenum: et herbam servitutem hominum. Qui dat iumentis escam ipsorum: et pullis corvorum invocantibus eum. Non in fortitudine equi voluntatem habebit: nec in tibiis viri beneplacitum erit ei. Beneplacitum est domino super timentes eum: et in eis qui sperant super misericordia eius. Alla. Agge et zacharie.

Laudate ierusalem dñm: laudate deum tuum syon. Quoniam confortavit seras portarum tuarum: benedixit filiis tuis in te. Qui posuit fines tuos pacem: et adipe frumenti satiat te. Qui emittit eloquium suum terre: velociter currit sermo eius. Qui dat nivem sicut lanam: nebulam sicut cinerem spargit. Mittit crystallum suam sicut buccellas: ante faciem frigoris eius quis sustinebit? Emittet verbum suum et liquefaciet ea: flabit spiritus eius et fluent aque. Qui annunciat verbum suum iacob: iustitias et iudicia sua israhel. Non fecit taliter omni nationi: et iudicia sua non manifestavit eis. Alleluia.

Laudate dñm de celis: laudate eum in excelsis. Laudate eum omnes angeli eius: laudate eum omnes virtutes eius. Laudate eum sol et luna: laudate eum omnes stelle et lumen. Laudate eum celi celorum: et aque omnes que super celos sunt laudent nomen dñi. Quia ipse dixit et facta sunt: ipse mandavit et creata sunt. Statuit ea in seculum et in seculum seculi: preceptum posuit et non preteribit. Laudate dñm de terra: dracones et omnes abissi. Ignis grando nix glacies spiritus procellarum: qui faciunt verbum eius. Montes et omnes colles: lignum fructiferum et omnes cedri. Bestie et universe pecora: serpentes et volucres pinnate. Reges terre et omnes populi: principes et omnes iudices terre. Iuvenes et virgines senes cum iunioribus laudent nomen dñi: quia exaltatum est nomen eius solius. Confessio eius super celum et terram: et exaltavit cornu populi sui. Hymnus omnibus sanctis eius: filiis israel populo appropinquanti sibi. Alleluia.

Cantate dño canticum novum: laus eius in ecclesia sanctorum. Letetur israel in eo qui fecit eum: et filie syon exultent in rege suo. Laudent nomen eius in choro: in tympano et psalterio psallant ei. Quia beneplacitum est dño in populo

suo: ⁊ exaltabit mansuetos i salutem.
Exultabũt sancti in gloria: letabunt
ur i cubilibs suis. Exultationes di
in gutture eorũ: et gladij ancipites in
manibus eorũ. Ad faciendũ vindictã
in nationib: increpationes i populis.
Ad alligandos reges eorũ i compedib: ⁊ nobiles eorũ i manicis ferreis.
Vt faciãt in eis iudiciũ scriptũ: gla
dius hic omnibs sãctis eius. Alleluia.

Laudate dũm i sanctis eius: laudate eũ in firmamẽto virtutis eius.
Laudate eũ in virtutib eius: laudate eũ secũm multitudinẽ magnitudinis
eius. Laudate eũ in sono tube: laudate eũ in psalterio ⁊ cithara. Laudate eũ in tympano ⁊ choro: laudate eũ in cordis et organo. Laudate
eũ in cymbalis bene sonãtib: laudate eũ i cymbalis iubilationis: omis spiritus
laudet dũm. Alla.

Expliciat psalterium

PARBOLE

Incipit prolog⁹ sancti Jeronimi p̃
bri in parabolas salomonis.

Iungat epistola quos iũgit sacerdotium: mutuo carta non diuidat: quos
ẽpi uetit amor. Comitatus in obsequiis: ⁊ zacharia malachiã quoq;
prestiterit. Scripsisse: si licuisset per ualitudinẽ. Multis solacia iuuipauperibus: ⁊ librarios sustentaret: ut uobis potissimũ nõn deesset ingenium. Et ecce et latere sequẽs furta diuisa poscũt: quasi aut equũ sit me uobis seruiẽtib alijs laborare: aut in ratione dari et accepti cuiq; preter uos obnoxius sim. Itaq; lõga egrotatione fractus: ne paucis hoc anno recreẽ: ⁊ apud uos mutuis eloquiis uidui opus nominii uõ consecraui: interpretationẽ uidelicet meã salomonis voluminũ: malloth qd hebrei parabolas vulgata editio pubia vocat: coheleth quod greci ecclesiasten latine conuocatorẽ possum⁹ dicere: sirabrim qd i linguã nam uertit canticũ cãticorũ. Sexcentos et panaretos: ihu filij sirach libros: ⁊ alios pseudographus qui sapientia salomonis inscribit. Quos priorẽ hebraicum reperi nõ ecclesiasticũ ut apud latinos: sed parabolas p̃notatũ. Cũ iudicẽt ecclesiastes et canticũ canticorũ: ut similitudinẽ salomonis nõ solũ numero librorũ: sed eciã materiarũ gaudere sortiatur. Sed ibus apud hebreos nullus est: quia et ipse stilus graecam eloquẽtiã redolet: et nõnulli scriptores uetus hũc esse iudei filonis affirmãt. Sicut ergo iudith ⁊ thobit ⁊ macabeorũ libros legit quidẽ eos ecclia sed inter canonicas scripturas nõ recipit: sic ⁊ hec duo uolumina legat ad edificationẽ plebis: nõ ad auctoritatem ecclesiasticorũ doguatũ firmandam.

Si cui fauet septuagina interpretum magis editio placet: habet eã a nobis omendatã. Sicq; eũ noua sit ut olim emendata. Sicq; eũ hebraicam dimiserit: ut uetera detrectam⁹. Et tamẽ cũ diligentissime legerit: sciat magis mãa scripta intelligi: quẽ nõ in eccle uas reãlusa conuertit: sed statim de pecto puritatis omendata effert: hũ sapiẽ seruauerit. Incipiũt parabole salomonis ⁊

Parabole salomonis filij dauid regis isrl: ad sciendã sapiẽtiam ⁊ disciplinã: ad intelligendã uerba prudentie et suscipiendã eruditionẽ doctrine: iustitiã et iudiciũ ⁊ equitatẽ: ut detur parulis astutia: et adolescẽti scientia et intellectus. Audiẽs sapiẽs sapiẽtior erit: ⁊ intelligẽs gubernacula possidebit. Animaduertet parabolam et interpretationẽ: uerba sapientiũ ⁊ enigmata eorũ. Timor dũi principũ sapiẽtie. Sapientiam atq; doctrinam stulti despiciũt. Audi fili mi disciplinã pris tui et ne dimittas legem mtris tue: ut addatur gratia capiti tuo: ⁊ torques collo tuo. Fili mi si te lactauerint peccatores: ne acquiescas eis. Si dixerit uenite nobiscũ insidiemur sanguini: abscondam⁹ eruditas sera insontem frustra deglutiamus eũ sicut infernus viuentes ⁊ integrum: quasi descendentes in lacũ: omnẽ pretiosã substantiã reperiemus: impleb̃imus domus nras spoliis: sortem mittemus nobiscum: marsupiũ sit unum omniũ nrũ: fili mi ne ambules cũ eis. Prohibe pedem tuũ a semitis eorũ. Pedes enim illorũ ad malũ currũt: ⁊ festinãt ut effundant sanguinem. Frustra autem iactãt rete ante oculos pennarũ. Ipsi etiã contra sanguinẽ suũ insidiantur: et

moliuntur fraudes contra animas suas. Dicit fraudem pro auari animas possidentium rapiunt. Sapientia foris predicat: in plateis dat vocem suam. In capite turbarum clamitat: in foribus portarum urbis profert verba sua dicens. Usquequo parvuli diligitis infantiam et stulti ea q̃ sibi sunt nociua cupiunt: et imprudentes odibunt scientiam? Convertimini ad correptionem meam. Ecce effundam vobis verba mea. Quia vocaui et renuistis: extendi manum meam et non fuit q̃ aspiceret. Despexistis omne consilium meum: et increpationes meas neglexistis. Ego et in interitu vestro ridebo: et subsannabo cum vobis id quod timebatis adunenerit. Cum irruerit repentina calamitas: et interitus ut tempestas ingruerit: quando venerit super vos tribulatio et angustia. Tunc invocabunt me et non exaudiam: mane diluculo surgent et non inuenient me: eo q̃ exosam habuerunt disciplinam et timorem domini non susceperunt: nec acquieuerunt consilio meo: et detestati sunt vnusquisque cogitationi mee. Comedent igitur fructum viae sue: suisque consiliis satiabuntur. Auertio parvulorum interficiet eos: et prosperitas stultorum perdet eos. Qui autem me audierit: absque terore requiescet: et abundantia perfruetur timore malorum sublato. ¶

Filii mi si suscepis verbum meum: et mandata mea absconderis apud te: ut audiat sapientiam aures tua: inclina cor tuum ad cognoscendam prudentiam. Si enim sapientiam inuocaueris et inclinaueris cor tuum prudentie: si quesieris eam quasi pecuniam et sicut thesaurum effoderis illam: tunc intelliges timorem domini: et scientiam diuinorum inuenies: quia dominus dat sapientiam: et ex ore eius prudentia et scientia. Custodiet rectorum salutem: et pergit gradientes simplicitatem: custodiens semitas iustitie: et viam sanctorum custodiet. Tunc intelliges iustitiam et iudicium et equitatem: et omnem semitam bonam. Si intrauerit sapientia cor tuum: et scientia animae tue placuerit: consilium custodiet te: et prudentia seruabit te: ut euadas a via mala: et ab homine qui peuersa loquitur. Qui relinquunt iter rectum: et ambulant per vias tenebrosas. Qui letantur cum malefecerint: et exultant in rebus pessimis. Quorum vie peuerse sunt: et infames gressus eorum. Ut euadas a muliere aliena et ab extranea q̃ mollit sermones suos: et relinquit ducem pubertatis sue: et pacti dei sui oblita est. Inclinata est enim ad mortem domus eius: et ad inferos semite ipsius. Omnes qui ingredientur ad eam non reuertentur: nec apprehendent semitas vite. Vt ambules in via bona: et calles iustorum custodias. Qui enim recti sunt habitabunt in terra: et simplices permanebunt in ea. Impii vero de terra perdentur: et qui iniquitatem agunt auferentur et ea.

Filii mi ne obliuiscaris legis mee: et precepta mea cor tuum custodiat. Longitudinem enim dierum et annorum vite et pacem apponent tibi. Misericordia et veritas te non deserant. Circumda eas gutturi tuo: et describe in tabulis cordis tui: et inuenies gratiam et disciplinam bonam coram deo et hominibus. Habe fiduciam in domino et ne innitaris prudentie tue. In omnibus viis tuis cogita illum: et ipse dirigit gressus tuos. Ne sis sapiens apud te metipsum. Timete dominum: et recede a malo. Sanitas quippe erit umbilico tuo: et irrigatio ossibus tuorum. Honora dominum de tua substantia et de primitiis omnium

frugum tuarum da pauperibus: et implebuntur horrea tua saturitate: et vino torcularia redundabunt. Disciplinam domini fili mi ne abicias: nec deficias cum ab eo corriperis. Quem enim diligit dominus corripit: et quasi pater in filio complacet sibi. Beatus homo qui inuenit sapientiam: et qui affluit prudentia. Melior est acquisitio eius negotiatione auri et argenti: primi et purissimi fructus eius. Pretiosior est cunctis opibus sapientia: et omnia que desiderantur huic nõ valent comparari. In longitudine dierum in dextera eius: et in sinistra illius diuitie et gloria. Vie eius vie pulcre: et omnes semite eius pacifice. Lignum vite est his qui apprehendunt eam: et qui tenuerit eam beati. Dominus sapientia fundauit terram: stabiliuit celos prudentia. Sapientia illius eruperunt abissi: et nubes rore concrescunt. Fili mi ne effluant hec ab oculis tuis. Custodi legem meam atq; consilium meum: et erit vita animae tuae: et gratia faucibus tuis. Tunc ambulabis fiducialiter in via tua: et pes tuus non impinget. Si dormieris non timebis: quiescet et suauis erit somnus tuus. Ne paueas repentino terrore: et irruentes tibi potentias impiorum. Dominus enim erit in latere tuo: et custodiet pedem tuum ne capiaris. Noli prohibere benefacere eum qui potest: si valet et ipse bene facere. Ne dicas amico tuo. Vade et reuertere: cras dabo tibi: cum statim possis dare. Ne machinaris amico tuo malum: cum ille in te habeat fiduciam. Noli contendere aduersus hominem frustra: cum ipse tibi nihil mali fecerit. Ne emulentur hominem iniustum nec imitentur vias eius: quia abominatio est domino omnis illusor: et cum simplicibus sermocinatio eius. Egestas a domino in domo impii: habitacula autem iustorum benedicent. Ipse deludet illusores: et mansuetis dabit gratiam. Gloriam sapientes possidebunt: stultorum exaltatio ignominia. ¶

Audite filii disciplinam patris: et attendite ut scias prudentiam. Donum bonum tribuam vobis: legem meam ne derelinquatis. Nam et ego filius fui patris mei tenellus et unigenitus coram matre mea: et docebat me atq; dicebat. Suscipiat verba mea cor tuum: custodi precepta mea et viues. Posside sapientiam: posside prudentiam. Ne obliuiscaris: neq; declines a verbis oris mei. Ne dimittas eam et custodiet te: diligeam et seruabit te. Principium sapientie posside sapientiam et in omni possessione tua acquire prudentiam. Arce illam et exaltabit te: glorificabitque te cum eam fueris amplexatus. Dabit capiti tuo augmenta graciarum: et corona inclita proteget te. Audi fili mi et suscipe verba mea: ut multiplicentur tibi anni vite. Viam sapientie monstrabo tibi: et ducam te per semitas equitatis: quas cum ingressus fueris non arctabunt gressus tui: et currens non habebis offendiculum. Tene disciplinam: ne dimittas eam. Custodi illam: quia ipsa est vita tua. Ne delectari in semitis impiorum: nec tibi placeat malorum via. Fuge ab ea nec transeas per illam: declina et desere eam. Non enim dormiunt nisi cum malefecerint: et non rapitur somnus ab eis nisi supplantauerit. Comedunt panem impietatis: et vinum iniquitatis bibunt. Iustorum autem semita quasi lux splendens procedit: et crescit usque ad perfectam diem. Via impiorum tenebrosa: nesciunt vbi corruant. Fili mi ausculta sermones meos: et ad eloquia mea inclina aurem tuam. Ne recedant ab oculis tuis: custodi ea in medio cordis tui. Vita enim sunt inuenientibus ea: et

uniuersæ carni sanitas. Omni custo-
dia serua cor tuũ: quia ex ipo vita pro-
dit. Remoue a te os prauũ: z detracto-
ria labia sint procul a te. Oculi tui recta
videãt: z palpebre tue precedãt gressu
tuos. Dirige semitas pedibus tuis: z
omnes viæ tue stabilientur. Ne declines
ad dexterã neq; ad sinistrã. Auerte pedẽ
tuũ a malo. Viias enim que a dexteris
sunt nouit dñs: pauste vero sunt q̃ sunt a
sinistris. Ipse tuos rectos facit gressus
tuos. Semita autẽ tua in pace producet
Fili mi attende sapientiam U
mea: ut prudentiæ mee inclina au-
rem tuã: ut custodias cogitationes: z
disciplinam labia tua conseruent. Ne
intendas fallacie mulieris. Fauus
enim distillãs labia meretrix: et uni-
dius oleo guttur eius. Mollissima au-
tem illius amara q̃si absinthiũ: z lin-
gua eius acuta quasi gladius biceps.
Pedes eius descendũt in mortẽ: et ad
inferos gressus eius penetrãt. Per semi-
tam vite nõ ambulãt: vagi sunt gres-
sus eius et inuestigabiles. Nũc ergo
fili mi audi me: et ne recedas a verbis
oris mei. Longe fac ab ea viam tuã:
et ne appropinquies foribus domus eius.
Ne des alienis honorẽ tuũ: et annos
tuos crudeli. Ne forte impleant extra-
nei viribus tuis et labores tui sint in do-
mo aliena. et gemas in nouissimis
quãdo consumpseris carnes tuas z cor-
pus tuũ: et dicas. Cur detestatus sum
disciplinã: et increpationibus non ac-
quiuit cor meũ. Nec audiui vocẽ do-
centiũ me: et magistris nõ inclinaui
aurẽ meã. Pene fui in omni malo: in
medio ecclie et synagoge. Bibe aquã
de cisterna tua: z fluenta puteis tui. Deri-
uentur fontes tui foras: et in plateis aqs
tuas diuide. Habeto eas solus: nec sint
alieni participes tui. Sit vena tua bene-
dicta: z lætare cũ uxore adolescentiæ tue.
Cerua karissima: et gratissimus tynnulus.
Vbera eius inebrient te omni tempore:
z in amore eius delectare iugiter. Quare
seduceris fili mi ab aliena: et foueis
in sinu alieno? Respicit dñs viã hõi-
nis: et omnes gressus eius considerat.
Iniquitates suæ capiunt impiũ: z fu-
nibus peccatoꝝ suoꝝ constringit. Ipse
morietur q̃a nõ habuit disciplinã: et in
multitudine stultitiæ suæ deeipiet. VI
Fili mi si spopondisti pro amico
tuo: defixisti apud extraneũ ani-
mam tuã. Illaqueatus es verbis oris
tui: z captus q̃ prius eloquiis. Fac ergo
hoc dico fili mi z temetipm libera: quia
incidisti i manũ proximi tui. Discur-
re festina: fulcita amicũ tuũ. Ne dederis
somnũ oculis tuis: nec dormiant
palpebre tue. Erue quasi damula de
manu: z q̃si aues de insidijs auicupis.
Vade ad formicã o piger: et cõsidera
vias eius: z disce sapientiã. Que cũ nõ
habeat ducẽ nec præceptorẽ nec principẽ
parat in estate cibũ sibi: et congregat
in messe quod comedat. Vsquequo
piger dormies? Quando consurges
e somno tuo? paululũ dormies pau-
lulum dormitabis: paululũ cõlores
manus tuas ut dormias: et veniet ti-
bi quasi viator egestas: et pauperies
quasi vir armatus. Si vero impiger
fueris: veniet ut fons messis tua: et e-
gestas longe fugiet a te. Homo apo-
stata vir inutilis gradit ore prauo:
annuit oculis: terit pedẽ digito loquit
prauo corde machinat malũ: z omni
tempore iurgia seminat. Huic igitur
plo veniet ruina sua et subito conte-
ret: nec habebit ultra medicinã. Sex sũt
que odit dñs: et septimũ detestat aĩa

eius. Oculos sublimes: linguã men-
dacem: manus effundentes innocũ
sanguinẽ: cor machinãs cogitationes
pessimas: pedes veloces ad currendũ
in malũ: proferentẽ mendacia: testem
fallacem: et eũ q̃ seminat inter fratres
discordias. Conserua fili mi præcepta
patris tui: et ne dimittas legem matris
tue: liga eã in corde tuo iugiter: et cir-
cumda gutturi tuo. Cũ ambulaueris
gradiant tecũ: cũ dormieris custodiãt
te: z cũ igilaueris loquere cum eis. Quia
mandatũ lucerna est et lex lux: z via
vitæ increpatio disciplinæ: ut custodi-
ant te a muliere mala: et a blanda lin-
gua extranee. Nõ concupiscat pulcitu-
dinẽ eius cor tuũ: ne capiaris nutibus illi-
us. Precũ enim scorti vix ẽ vnus panis:
mulier autẽ viri pciosã animã capit.
Numquid potest homo abscondere i-
gnẽ in sinu suo ut vestimenta illius nõ
ardeãt: aut ambulare super prunas:
ut nõ comburant plantæ eius? Sic q̃
ingredit ad mulierẽ proximi sui: non
erit mundus cũ tetigerit eã. Nõ gradis
est culpa cũ quis furatus fuerit. Furat
enim: ut sturiente impleat animã. Deprẽ-
hensus quoq; reddet septuplũ: z omnẽ
substantiã domus sue tradet: et libera-
bit se. Qui autẽ adulter ẽ: propter cordis
inopiã perdet animã suã. Turpitudinẽ
et ignominiã cõgregat sibi: et opprobri-
ũ illius non delebit. Quia zelus et
furor viri nõ parcet i die vindicte: nec
acquiescet cuiuslibet precibus: nec suscipi-
et p redemptione dona plurima. VII
Fili mi custodi sermones meos:
et præcepta mea recondite tibi. Fili
honora dñm et valebis: timete eũ vero
ne timueris alienũ. Serua mandata
mea z viues: z legem meam q̃si pupil-
lam oculi tui. Liga eã in digitis tuis:
scribe illã i tabulis cordis tui. Dic sa-
pientiæ soror mea es: et prudentiã vo-
ca amicã tuã. Vt custodiat te a muliere
extranea et ab aliena: que verba sua
dulcia facit. De fenestra enim domus mee
per cancellos prospexi iuuenẽ et video
paruulos. Considero verecundẽ iuuenẽ
qui mãsit p plateas iuxta angulum:
et prope viã domus illius gradiẽ. in ob-
scuro adue presente die: in nocte et
nubis et caliginis. Et ecce occurrit illi
mulier in ornatu meretricio: parata
ad decipiendas animas. Garrula z
vaga quietis impatiẽs: nec valens in
domo cõsistere pedibus suis. Nũc foris
nunc in plateis: nũc iuxta angulos
insidiãs. Apprehensumq; deosculatur
iuuenẽ et procaci vultu blandit dicens.
Victimas pro salute deuoui: hodie
reddidi vota mea. Idcirco egressa sũ
in occursũ tuũ desiderans te videre et
reperi. Intexui funibus lectulũ meũ: stra-
ui tapetibus pictis ex egipto: aspersi cu-
bile meũ mirra et aloe et cinamomo.
Veni inebriemur ubertibus: z fruamur
cupiditatibus amplexibus donec illucescat di-
es. Non est enim vir in domo sua: abiit
via longissima. Sacculũ pecunie secũ
tulit: in die plene lune reuertetur. Et in
domũ suã. Irretiuit eũ multis sermo-
nibus: et blandicijs labiorũ protraxit
illũ. Statim eã sequitur quasi bos ductus
ad victimã z quasi agnus lasciuiens
et ignorãs: et nescit quod ad vincla
stultorũ trahat: donec transfigat sagitta
iecur eius. Velut si auis festinet ad la-
queũ: z nesciat q̃ de periculo anime illius
agitur. Nũc ergo fili mi audi me: et
attende vbis oris mei. Ne abstrahat
in viis illius mens tua: neq; decipiaris
semitis eius. Multos enim vulneratos
deiecit: et fortissimi quiq; interfecti sũt

ab ea. Vir infeli domus eius: penetrauimus interiora mortis. VIII

Nunquid nõ sapientia clamitat: et prudentia dat vocem suã? In summis excelsis superioribus: supra viã in medijs semitis stans: iuxta portas ciuitatis: in ipis foribus loquit dicens. O viri ad vos clamo: et vox mea ad filios hominũ. Intelligite parculi astutiã: et insipientes animaduertite. Audite quã de rebus magnis loqutura sum: et aperiẽt labia mea ut recta prediceat. Veritatẽ meditabitur guttur meũ: et labia mea detestabuntur impiũ. Iusti sũt omnes sermones mei: non est in eis prauũ quid neq; peruersum. Recti sunt intelligentibus: et equi inuenientibus scientiã. Accipite disciplinã meã et non pecuniã: doctrinã magis q̃ aurũ eligite. Melior est mihi sapientia cũctis opibus pretiosissimis: et omne desiderabile ei non potest comparari. Ego sapientia habito in cõsilio: et eruditis intersum cogitationibus. Timor domini odit malũ: arrogãtiã et superbiã et viã prauã et os bilingue detestor. Meũ est consiliũ et equitas. Mea est prudentia: mea est fortitudo. Per me reges regnãt: et legũ cõditores iusta decernũt. Per me principes imperãt: et potentes decernũt iusticiã. Ego diligentes me diligo: et qui mane vigilauerint ad me inuenient me. Mecum sunt diuitie et gloria: opes superbe et iusticia. Melior est fructus meus auro et lapide pãpolo: et germina mea argento electo. In viis iusticie ambulo: in medio semitarum iudicij: ut ditem diligẽtes me: et thesauros eorũ replẽa. Dominus possedit me in initio viarũ suarũ: antequã quicq̃ faceret a principio: ab eterno ordinata sũ et ex antiquis: antequã terra fieret. Nondũ erãt abissi: et ego iam concepta eã. Medũ fontes aquarũ nondũ erãt: nedũ mõtes grauibus molis constituẽrãt. Ante omnes colles ego parturiebar. Adhuc terram nõ fecerat: et fluuiorũ et cardines orbis terre. Quãdo ãparabat celos aderam: quãdo certa lege et gyro vallabat abissos. Quando etherea firmabat sursum: et librabat fontes aquarũ. Quando circumdabat mari terminũ suum: et legẽ ponebat aquis: ne transirent fines suos. Quãdo appendebat fundamenta terre: cũ eo erã cũcta componens. Et delectabar per singulos dies ludẽs coram eo omni tempore: et ludens in orbem terrarũ: et deliciæ meæ esse cũ filijs hominũ. Nũc ergo filij audite me. Beati qui custodiũt vias meas. Audite disciplinã et estote sapientes: et nolite abicere eã. Beatus homo qui audit me: et qui vigilat ad portas meas quotidie: et obseruat ad postes hostij mei. Qui me inuenerit inuenet viã: et hauriet salutem a dõo. Qui autem in me peccauerit: ledet animã suam. Omnes qui me odierũt diligũt mortem. IX

Sapientia edificauit sibi domũ: secudit columnas septẽ. Immolauit victimas suas: miscuit vinũ: et proposuit mensam suã. Misit ancillas suas ut vocarẽt ad arcem: et ad mœnia ciuitatis. Si quis est parculus veniat ad me. Et insipientibus locuta est. Venite comedite panẽ meũ: et bibite vinũ q̃ miscui vobis. Relinquite infantiã et viuite: et ambulate per vias prudentie. Qui erudit derisorem ipse iniuriã sibi facit: et qui arguit impiũ sibi maculã generat. Noli arguere derisorẽ: ne odeat te. Argue sapientẽ: et diliget te. Da sapienti occasionem: et addetur ei sapientia. Doce iustũ: et festinabit accipere. Principiũ sapientie timor dñi: et scientia sanctorũ prudentia. Per me enim multiplicabunt dies tui: et addentur tibi anni vite. Si sapiens fueris obtinebis eis: si autẽ illusor: solus portabis malum. Mulier stulta et clamosa: plenaq; illecebris: et nichil omnino sciens: sedet in foribus domus sue super sellã in excelso vrbis loco: ut vocaret transeũtes per viã: et pgentes itinẽ suũ. Quis ẽ parculus: declinet ad me. Et vecordi locuta est. Aque furtiue dulciores sũt: et panis absconditi suauior. Et ignorauit q̃ ibi sunt gigãtes: et in profundis inferni cõuiue eius. Qui enim applicabitur illi descendet ad inferos: nam qui abscesserit ab ea saluabitur. X

Filius sapiens letificat patrẽ: filius vero stultus mestitia est matris sue. Non proderũt thesauri impietatis: iustitia vero liberabit a morte. Nõ affligetur dãs fame animam iusti: et insidias impiorũ subuertet. Egestatẽ operata est manus remissa: manus autem fortis diuitias parat. Qui mitiũr mẽdacij: hic pascet ventos: idem autem ipse sequetur aues volãtes. Qui congregat in messe filius sapiens ẽ: qui autẽ fœnis stat: filius cõfusionis. Benedictio dñi super caput iusti: os autẽ impiorũ operit iniquitatẽ. Memoria iusti cũ laudibus et nomẽ impiorũ putrescet. Sapiens cordis precepta suscipit: stultus cedetur labijs. Qui ambulat simpliciter ambulat confidenter: qui autẽ depranat vias suas manifestus erit. Qui annuit oculo dabit dolorẽ: et stultus labijs vexabitur. Vena vite os iusti: et os impiorũ operit iniquitatẽ. Odiũ suscitat rixas: et omnia delicta operit caritas. In labijs sapientis inuenitur sapiẽtia: et virga in dorso eius qui indiget cordis. Sapientes absconduntur scientiam: os autẽ stulti cõfusioni proximũ ẽ. Substantia diuitis vrbs fortitudinis eius: pauor pauperũ egestas eorũ. Opus iusti ad vitã: fructus autẽ impij ad peccatũ. Via vite custodiens disciplinã: qui autẽ increpationes relinquit errat. Abscondũt odiũ labia mendacia: qui profert cõtumeliã insipiẽs ẽ. In multiloquio nõ deest peccatũ: qui autem moderat labia sua prudentissimus est. Argentũ electũ lingua iusti: cor autẽ impiorũ pro nichilo. Labia iusti erudiunt plurimos: qui autẽ indocti sunt in cordis egestate morientur. Iudicio domini diuites fiũt: nec foriabitur eis afflictio. Quasi per risũ stultus operat scelus: sapientia autẽ est viro prudẽtia. Quod timet impius veniet super eũ: desiderũ suum iustis dabitur. Quasi tempestas transiẽs non erit impius: iustus autem quasi fundamentũ sempiternũ. Sicut acetũ dentibus et fumus oculis: sic piger his qui miserunt eũ. Timor dñi apponet dies: et ãni impiorũ breuiabuntur. Expectatio iustorũ lectitia: spes autem impiorũ peribit. Fortitudo simplicis via dñi: et pauor his qui operãtur malũ. Iustus in eternũ non cõmouebitur: impij autem non habitabũt super eã. Os iusti parturit sapientiã: lingua prauorum peribit. Labia iusti considerant placita: et os impiorũ peuersa. XI

Statera dolosa abhominatio ẽ apud deum: et pondus equũ voluntas eius. Vbi fuerit superbia ibi erit et cõtumelia: ubi autem est humilitas ibi et sapientia. Simplicitas iustorũ diriget eos et supplantatio peuersorũ

vastabit illos. Non prodesit divitie
in die vindicte: justicia autem liberabit
a morte. Justicia simplicis dirigit via
am ei⁹: et in impietate sua corruet im
pius. Justicia rectorū liberabit eos: et
in insidijs suis capient iniqui. Mor
tuo hoīe impio nulla erit ultra spes:
et expectacio sollicitorū peribit. Justus de
angustia liberat⁹ est: et tradit⁹ impiu⁹
pro eo. Simulator ore decipit amicū
suū: justi autem liberabūtur scientia. In
bonis justorū exaltabit⁹ ciuitas: et in
perdicione impiorū est laudacio. Be
nedictione justorū exaltabit⁹ ciuitas: ꝛ
ore impiorū subuertetur. Qui despicit
amicū suū indigēs corde est: vir autē
prudēs tacebit. Qui ambulat fraudu
lenter reuelat archana: qui autē fidel⁹
est celat amici cōmissū. Vbi non est
gubernator popul⁹ corruet: salus au
tem vbi multa cōsilia. Affligēt malo
qui fidem facit pro extraneo: qui autē
cauet laqueos secur⁹ erit. Mulier gra
tiosa inuenient gloriā: et robusti hab
bunt diuicias. Benefacit anime suе
vir misericors: qui autē crudelis est et
propinquos abiciet. Impi⁹ facit opu⁹
instabile: seminanti autē justicia merc
es fidelis. Clementia parat vitam: et
sectacio malorū mortem. Abhominabile
dño cor prauū: et voluntas ei⁹ in his
qui simpliciter ambulāt. Manu⁹ i ma
nu nō erit innocens malus: semen au
tem justorū saluabit⁹. Circulus aureus
in naribus suis: mulier pulcra et fatua.
Desiderū justorū omne bonū est: spē
tacio impiorū furor. Alij diuidūt pro
pria et diciores fūt: alij rapiūt non
sua et semper in egestate sūt. Anima
que benedicit impinguabit: et qui in
ebriat ipse quoq; inebriabit. Qui abs
condit frumēta maledicet in populis:
benedicio autem super caput vendentis.
Bene cōsurgit diluculo q̄ querit bona:
qui autē inuestigator malorū ē oppri
mentur ab eis. Qui cōfidit in diuitijs
suis corruet: justi autē quasi virens
folium germinabūt. Qui cōturbat do
mum suā possidebit vānos: et q̄ stult⁹
est seruiet sapienti. Fructus⁹ justi lignū
vite: et qui suscipit animas sapiens
est. Bi justus in terra recipit: quanto
magis impius et peccator. ry

Qui diligit disciplinā diligit sci
entiā: qui autē odit increpaciones insipiens est. Qui bon⁹ ē hauriet
sibi gratiā a dño: qui autem cōfidit
in cogitacōnibus suis impie agit. Non
roborabit⁹ homo ex impietate: ꝛ radix
justorū non cōmouebit⁹. Mulier diligens corona est viro suo: et putredo
ossibus eius q̄ cōfusione res dignas
gerit. Cogitaciones justorū iudicia: et
consilia impiorū fraudulenta. Verba
impiorum insidiantur sanguini: os
justorū liberabit eos. Vertē impios et
nō erit: domus autem justorū permane
bit. Doctrina sua noscet vir: qui autē
vanus et excors est patebit cōtempui.
Melior est pauper et sufficiens sibi: q̄
gloriosus et indigens panis. Mouet
iustus iumentum suorū aias: viscera
autem impiorū crudelia. Qui operatur
terrā suā satiabitur panibus: qui autē
sectat⁹ otiū stultissim⁹ est. Qui suauis
est i vinu moderacionibus: in suis mo
nicionibus relinquit contumeliā. De
sideriū impij mouimentū est pessimo
rum: radix autē justorū proficet. Pro
pter peccata labiorū ruina proximat
malo: effugiet autē iustus de angustia.
De fructu oris sui vnusquisq; replebi
tur bonis: et merca opa manuū suarū
reddetur ei. Via stulti recta in oculis

eius: qui autē sapiens est audit consilia.
Fatuus statim indicat irā suā: qui au
tem dissimulat iniuriā callid⁹ ē. Qui
quod nouit loquit indē justicie est:
qui autē mentē ceritis est fraudulent⁹.
Est qui pmitit ꝛ q̄sti gladio pūgitur
consilia: lingua autē sapientū sanita
s. Labiū veritatis firmū erit in pe
petuū: qui autē celis est reputātur con
tinuat linguā mendacij. Dolos in
corde cogitantū mala: qui autē pacifi
mēt cōsilia sequit⁹ eos gaudiū. Nō
contristabit justū quidq̄d ei acciderit:
impij autē replebūtur malo. Abho
minacio est dño labia mēdacia: qui
autem fideliter agūt placet ei. Vjrtus
vestrum celat scientiā: ꝛ cor insipiēti
um provocat stulticias. Manus fo
rtium dōabitur: que autem remissa ē
tributis seruit. Mestor i corde viri hu
miliabit illū: et sermone bono letificabi
tur. Qui negligit damnū propter
amicū iustus est: iter autem impiorū
deipiet eos. Non inuenient fraudulen
tus lucrū: et substāciā hoīs erit auri
pūī. In semita justicie vita: iter autē
devii ducit ad mortem. ry

Filius sapiens doctrina patris:
qui autē illusor ē non audit cū
arguit. De fructu oris sui homo sati
abit bonis: anima autē impiorum
iniqua. Qui custodit os suū custodit
animā suā: qui autē incōsiderantus ē
ad loquendū sentet mala. Vult et
non vult piger: anima autē operan
tium impinguabit. Verbū mendax
iustus detestabit: impius autē cōfun
dit et confundet. Justicia custodit in
nocentis viā: impietas autē peccatorē
supplantat. Est quasi diues cū nichil
habeat: ꝛ est quasi pauper cū in multis
divitijs sit. Redemptio aīe viri divitie
sunt: qui autē pauper est increpationē
non sustinet. Lux iustorū letificat: lu
cerna autē impiorū extinguetur. Inter
superbos semper iurgia sūt: qui autem
agunt omnia cū cōsilio regūtur sapi
entia. Substāciā festinata minuetur:
que autē paulatim colligitur manu
multiplicabit. Spes que differt affli
git animā: liguū vite desideriū venies.
Qui detrahit alicui rei ipse se in futur
obligat: qui autē timet precepta sū pace
vesabit. Animē dolose erāt in prāsi
justi autē misericordes sūt et miseran
tur. Lex sapientis fons vite: ut declinet
a ruina mortis. Doctrina bona dabit
gratiā: in itinere cōtemptorū vorago.
Astutus omnia agit cū cōsilio: qui
autem fatuus ē aperit stulticiā. Nun
cius impij cadet in malū: legat⁹ fidē
lis sanitas. Egestas et ignominia ei
qui deseit disciplinā: qui autē acqui
rit arguēti gloriificabit. Desideriū si
completū delectat animā: detestantur
stulti eos qui fugūt mala. Qui cum
sapientibus gradit sapiens erit: amic⁹
stultorū similis efficiet. Peccatores pe
sequitur malū: et iustis reddetur
bona. Bon⁹ relinquit heredes filios
et nepotes: ꝛ custodit iusto substāciā
peccatoris. Stulti cadi in vna libi⁹
parcum: et alijs cōgregātur absq; iu
dicio. Qui parcit virge odit filiū suū:
qui autem diligit illū instāter erudit.
Just⁹ comedit ꝛ replet aīam suā: ventr
autē impiorū insaturabilis⁹. ry

Sapiēs mulier edificat domū suā:
insipiēs strueta quoq; manibus
destruet. Ambulās recto iter timēs
deū: despicitur ab eo qui in fauī gra
ditur via. In ore stulti virga superbie:
labia autem sapientiū custodiūt eos.
Vbi non sūt boues ēspē vacuū est:

ubi autē apparūt plurime legeres ibi
manifesta est fornicatio bouis. Testis
fidelis non mentiē: profert autē men
dacia nō inuenir: doctrina pruden
tiū facilis. Vade cōra virū stultū: et
nesciet labia imprudētie. Sapientia
callidi ē intelligere viā suā: et prudētia
stultorū errās. Stult⁹ illudet pccō: et
inter iustos morabit gratia. Cor qd
nouit amaritudinē aīe sue: i gaudio
eius nō misebitur extranei. Domus
impiorū delebitur: tabernacula iustor
germinabūt. Est via q̄ videt homini
iusta: nouissima autē eius deducūt
ad mortē. Risus dolore miscebit: et
extrema gaudij luctus occupat. Vias
suis replebit stultus: et sup eū erit vir
bon⁹. Innocens credit omni verbo:
astut⁹ considerat gressus suos. Filio
doloso nichil erit boni: seruo autē sa
pientē prosperi erit actus: et dirigēt via
eius. Sapiēs timet et declinat a malo:
stult⁹ exsultat et cōfidit. Impatiēs o
prabit stulticiā: et vir vsū⁹ odiosus
est. Possidebūt paruuli stulticiā: et re
pdabūt astuti scientiā. Incliabūt mali
ante bonos: et impij ante portas iusto
rum. Etiā proximo suo pauper odio
sus est: amici vero diuitū multi. Qui
despicit proximū suū peccat: qui autē
miserebit pauperi beat⁹ erit. Qui credit
in dōno misericordiā diligit: errāt qui
op̄ autē malū. Misericordia et veritas
preparāt bona. In omni opere bono
erit abundātia: vbi autem verba sūt
plurima ibi frequenter egestas. Corona
sapientiū diuitie eor: fatuitas stultor
imprudentia. Liberat animas testis
fidelis: et profert mendacia vel spiritus.
In timore dōi fiducia fortitudinis: et
filijs eius erit spes. Timor dōi fons
vite: ut declinet a ruina mortis. In
multitudine populi dignitas regis:
et i paucitate plebis ignominia prin
cipis. Qui patiens est multa gubernat
sapientia: q̄ autē impatiēs est exaltat
stulticiā suā. Vita carnū sanitas cor
dis: putredo ossium inuidia. Qui ca
lumniat egenū exprobrat factori eius:
honorat autē eū qui miseretur paup
ris. In malitia sua expellet impius:
sperat autē iust⁹ in morte sua. In cor
de prudētis requiescit sapientia: et in
doctos quoq̄ cognoscit. Iustitia eleuat
gentem: miseros autē facit populos
peccati. Placet⁹ est regi minister intel
ligēs: iracundia eius mutabis suffiuebit.

RIV.

Responsio mollis frangit
iram: sermo dur⁹ suscitat furo
rem. Lingua sapiētiū ornat scientiā:
os fatuorū effudit stulticiā. In omni
loco oculi dōi cōtemplātur bonos et
malos. Lingua placabilis lignum
vite: que autē immoderata est confrac
tio spiritū. Stult⁹ irridet disciplinā pris
sui: qui autem custodit increpationē
astutior fit. In abundātia iustitie vir
tus maxima est: cogitationes autem
impiorū eradicabūtur. Dom⁹ iusti
plurima fortitudo: et in fructibus impij
conturbatio. Labia sapientū disseminā
būt scientiā: cor stultorū dissimile
est. Vsciant impios abhominabiles
dōo: vota iustor placabilia. Abho
minatio ē dōo via impij: qui sequi
tur iustitiā diligitur ab eo. Doctrina
mala deserentū viā vite: qui increpa
tiones odit morietur. Infern⁹ et perdi
tio coram dōo: quātomagis corda filiorū
hominū? Nō amat pstilentes eū qui
se corripit nec ad sapientes graditur.
Cor gaudēs exhilarat faciē: in merore
animi deiect spiritus. Cor sapientis

quere doctrinā: et os stultorū pascitur
imperitia. Omnes dies paupis mali:
secura mens quasi iugē cōuiuiū. Melius
est parū cū timore dōi: q̄ thesau
ri magni et inclaciabiles. Melius est
vocari ad olera cū caritate: q̄ ad vitu
lum saginatū cū odio. Vir iracūdus
provocat rixas: qui patiēs ē mitigat
litigatas. Iter pigrorū quasi sepes spi
narū: via iustorū absq̄ offendiculo.
Filius sapiēs letificat patrē: et stultus
homo despicit matrē suā. Stulticia
gaudiū stulto: et vir prudēs dirigit
gressus suos. Dissipant cogitationes
vbi nō est cōsiliū: vbi vero sunt plures
consiliarij cōfirmant. Letatur homo
in sententia oris sui: et sermo opportun⁹
est optim⁹. Semita viti sup erudiū:
ut declinet de inferno nouissimo. Do
mum superbōrū destruet dōs: et termi
nos viduē firmabit. Abhominatio
dōi cogitationes male: et pur⁹ sermo
pulcerrim⁹ firmabitur ab eo. Conturba
t domū suā qui sectat auaritiam:
qui autē odit munera viuet. Per mi
sericordiā et fidem purgātur peccata:
per timorē autē dōi declinat omnis
a malo. Mens iusti meditabit obedi
entiam: os impiorū redundat malis.
Longe est dōs ab impijs: et oratōnes
iustorū exaudit. Lux oculorū letificat
animā: fama bona impinguat ossa.
Auris que audit increpationes vite:
in medio sapientū cōmorabit. Qui
abiit disciplinā despicit animā suā:
q̄ autē acquiescit increpationib⁹ possi
det cordis. Timor dōi disciplina sa
pientie: et gloria precedit humilitat.

RVI.

Hominis est animā parare: et
dōi gubernare linguā. Omnes
vie hominū patent oculis eius: spiri
tuū pondera est dōs. Reuela dōo
opera tua: et dirigent cogitationes tue.
Vniuersa, quē fecerim dōs operatus ē
dōs: impiū q̄q̄ ad diem malū. Abho
minatio dōi ē omnis arrogās: etiā si
manus ad manū fuerit nō ē innocens.
Initium vie bone facere iustitiā: acce
pta est apud dōi magis q̄q̄ immolare
hostias. Misericordia et veritate redi
mit iniquitas: et in timore dōmini
declinat a malo. Cū placuerint dōo
vie hominis: inimicos quoq̄ eius
conuertet ad pacem. Melior est parū cū
iustitia: q̄q̄ multi fructi cū iniquitate.
Cor hominis disponit viā suā: sed
dōs est dirigēt gressus eius. Diuina
tio in labijs regis: in iudicio nō errā
bit os eius. Pōdus et statera iudicia
dōi sūt: et opera eius omnes lapides
sacculi. Abhominabiles regi qui agūt
impie: quoniā iustitia firmat solium.
Volūtas regū labia iusta: qui recta
loquūt diligent. Indignatio regis
nūcij mortis: et vir sapiens placabit
eū. In hilaritate vult⁹ regis vita: et
clementia eius quasi imber serotinus.
Possidere sapientiā quia auro melior
est: et acquirere prudentiā q̄ argento
electio est. Semita iustorū declinat
mala: custos anime sue seruat viam
suā. Cōtritionē precedit superbia: et ante
ruinā exaltabit spiritus. Melius est
humilian cū mitibus: q̄q̄ diuidere spolia
cū superbis. Eruditus in verbo reperiet
bona: et qui sperat in dōo beatus est.
Qui sapiēs ē corde appellabit prudēs:
et qui dulcis eloquio maiora reperiet.
Fons vite erudito possidētis: doctri
na stultorū fatuitas. Cor sapientis ere
dit os eius: et labijs eius addit gratiā.
Fauus mellis compositio verba: dul
cedo anime sanitas ossium. Est via que
videt homini recta: et nouissima eius

ducit ad mortē. Anima laborantis
laborat sibi: quia cōpulit eū os suū.
Vir iniquis fodit malū: et in labijs
eius ignis ardescit. Homo prauus fu-
scitat lites: et verbosus separat prin-
cipes. Vir iniquus lactat amicū suū: et
ducit eū per viā non bonā. Qui ar-
nitis oculis cogitat prauā: mordēs
labia sua perficit malū. Corona di-
gnitatis senectus: que in vijs iustitie
reperietur. Melior est patiens viro for-
ti: et qui dominat animo suo expu-
gnatore vrbium. Sortes mittuntur
in sinū sed a dōno temperant. xvij

Melior est buccella sicca cū gaudio:
q̄ domus plena victimis cū iurgio.
Seruus sapiens dōnabitur stultis
filijs: et inter fres hereditatem diuidet.
Sicut ignis probatur argentū et aurū
camino: ita corda probat dōs. Malus
obedit linguē iniquē: et fallax obtem-
perat labijs mendacibus. Qui despicit
pauperē exprobrat factori eius: et qui
i ruina lētat alteri nō erit impunitus.
Corona senium filij filiorū: et gloria
filiorū pres eorū. Non decet stultū oba
composita: nec principē labia mentiri
eius. Gemma gratissima gratiā dōs pre-
stolātis: quocūq; se vertit prudenter
intelligit. Qui celat delictū querit ami-
citias: qui autem sermone reperit sepa-
rat federatos. Plus proficit correctio
apud prudentē: q̄ centū plagē apud
stultū. Semper iurgia querit malus:
angelus autē crudelis mittet contra eū.
Expedit magis vrsē occurrere raptis
fetibus: q̄ stuto confidēti sibi stultitia
sua. Qui reddit mala pro bonis: nō
recedet malū de domo eius. Qui di-
mittit aquam caput est iurgiorū: et
antequā iaciat cōtumeliā iudicū deseri.
Et qui iustificat impiū: et q̄ cōdemnat
iustū: abhominabilis est vterq; apud
deū. Quid prodest stulto habere diuitias:
cū sapientiā emere nō possit: Qui
altā facit domū suā frēt ruinā: et qui
cupit dilere iurgia in malū. Omni
tempore diligit qui amicus est: et frater
in angustijs cōprobat. Stultus homo
plaudet manibus suis: cū spōdet
pro amico suo. Qui meditat discor-
diaē diligit rixas: et qui exaltat os
suū frēt ruinā. Qui pureū cordis est
nō inuenit bonū: et qui vertit linguā
incidet in malū. Status est stultus in
ignominiā suā: sed nec pater i fatuo
lētabitur. Animus gaudēs ētat flori-
dam facit: spiritus tristis exicat ossa.
Munera de sinu impij accipit: ut per-
uertat semitas iudicij. Sū facie prudētis
luceat sapientia: oculi stultorū in fi-
nibus terre. Ira patris filij stulti: et dolor
matris qui genuit eū. Non est bonū
damnū infere iusto: nec percute prin-
cipē qui recta iudicat. Qui moderatur
sermones suos doctus et prudens est:
et pōdosi spiritus vir eruditus. Stultus
q̄ si tacuerit sapiens reputabit: et si com-
presserit labia sua intelligēs. xviij

Occasiones frēt qui vult recedere
ab amico: omni tpe erit repre-
hibilis. Stō recipit stultus verba pru-
dentie: nisi ea dixerit que versantur i
corde eius. Impius cū in profundū
venerit peccatorū cōtemnit: sed sequit
eum ignominia et opprobriū. Aqua
profunda et ore viri: et torrens redun-
dans fons sapientie. Accipere personā
impij in iudicio nō est bonū: ut declī-
nes a veritate iudicij. Labia stulti mi-
scent se rixis: et os eius iurgia vocat.
Os stulti cōtritio eius: et labia ipsius
ruina anime eius. Verba biliguis sūt
simplicia: et ipsa penetrant vsq; ad

interiora vētris. Pigrū dicit timor a-
nime autē examinatorē eluciet. Qui
mollis et dissolutus est in opere suo: fra-
ter est sua opa dissipantis. Turris forti-
tudinis nomē dōi ad ipsū currit iustus
et exaltabit. Substātia diuitis vrbs
roboris eius: et quasi mur⁹ validus
circūdans eū. Antequā conteratur exalta-
tur cor hominis: et antequā glorificetur
humiliat. Qui prius reddet q̄ audiat
stultū se esse deuōstrat: et confusione
dignū. Spiritus viri sustentat infirmi-
tatē suā: spiritū vero ad irascendum
tardē quis potest sustinere? Cor pru-
dētis possidebit sciēciā: et aures sa-
pientū frēt doctrinā. Donū hominis
dilatat viam eius: et ante principes
spaciū et facit. Iustus prior est accusa-
tor sui: venit amicus et inuestigabit
eū. Cōtradictiones cōprimit sors: et
inter potentes q̄ diiudicat. Frater qui
adiuuat a fre quasi ciuitas firma: et
iudicia quasi vectes vrbium. De fru-
ctu oris viri replebit venter eius: et ge-
nimina labiorū ipsius saturabit eū.
Mors et vita in manibus lingue: qui
diligūt eā comedent fructus eius. Qui
inuenit mulierē bonā inuenit bonū:
et hauriet iocunditatem a dōno. Qui
expellit mulierē bonā expellit bonū:
qui autem tenet adulteram stultus est
et insipiens. Cū obsecrationibus lo-
quetur pauper: et diues effabitur rigi-
de. Vir amicabilis ad societatem:
magis amicus erit q̄ frater. xx

Melior est pauper qui ambulat i
simplicitate sua: q̄ diues tor-
quens labia sua et insipiens. Vbi nō
est scientia anime nō est bonū: et qui
festinat est pedibus offendet. Stultitia
hominis supplantat gressus eius: et
contra deū fremet animo suo. Diuitie
addūt amicos plurimos: a paupere
autē et hij quos habuit separantur.
Testis fallsus nō erit impunis: et qui
mendacia loquit nō effugiet. Multi
colūt personā potētis: et amici sūt dona
tribuentis. Fratres hoīs paupis odi-
unt eū: insuper et amici procul recesserūt
ab eo. Qui tantū verba sectat nichil
habebit: qui autē possessor est mentis
diligit animā suā: et custos prudētie
inueniet bona. Falsus testis non erit
impunis: et qui loquit mēdacia peibit.
Non decet stultū diuitie: nec seruum
dōnari principib. Doctrina viri per
patiēciā noscitur: et gloria eius est
iniqua pretergredi. Sicut fremit leonis
ita et regis ira: et sicut ros super herbā
ita et hilaritas eius. Dolor patris fi-
lius stultus: et recta iugiter pstillātia
litigiosa mulier. Domus et diuitie dant
a parentib: a dōno autē proprie vxor
prudens. Pigredo immittit soporē:
et aīa dissoluta esurier. Qui custodit
mandatū custodit animā suam: qui
autē negligit viā suā morietur. Fenerat
dōno qui miserē pauperis: et
vicissitudinē suā reddet ei. Erudi filiū
tuū ne desperes: ad interfectionē autē
eius ne ponas animā tuā. Qui est
impatiens est sustinebit damnū: et si
rapuerit aliud apponet. Audi filiū
et suscipe disciplinā: vt sis sapiens in
nouissimis tuis. Multe cogitationes
in corde viri: voluntas autē dōmini
in eternū permanebit. Homo indigens
misericors est: et melior est pauper iust⁹
q̄ vir mendax. Timor dōi ad vitam:
et in plenitudine cōmorabitur absq;
visitatione pessimi. Abscondit piger
manū suā sub ascella: nec ad os suū
applicat eā. Percutiente flagellato stultus
sapiencior erit: si autem corripueris

sapiteru intelliger sapiciā. Qui affligit patrē ⁊ fugit matrē: ignominiosus erit ⁊ infelix. Non cesses audire fili doctrinam: nec ignores sermones scientie. Testis iniquus deridet iudiciū: et os impiorū devorat iniquitatem. Parata sūt deliribus iudicia: ⁊ mallei percutientes stultorū corporibus. xx

Luxuriosa res vinū: et tumultuosa ebrietas. Quicūq; hijs delectatur nō erit sapiens. Sicut rugitus leonis ita et terror regis: qui provocat cū peccat ī aiam suā. Honor ē hominī qui separat se a cōtentionibus: omnes autē stulti miscent contumelijs. Propter frigus piger arare noluit: mediabit ergo et ēstate ⁊ nō dabit illi. Sicut aqua profunda sic consiliū in corde viri: sed homo sapiēs exhauriet illud. Multi homines misericordes vocantur: virū autē fidelē quis inveniet? Justus qui ambulat in simplicitate sua: beatos post se filios relinquit. Rex qui sedet in solio iudicij: dissipat omne malum ī intuitu suo. Quis potest dicere mundū ē cor meū: pur? sū a peccato? Pondus ē pōdus: mensura ē mensura: utrumq; abhoiabile ē apud deū. Ex studijs suis intelligit puer: si munda et recta sunt opa eius. Aurē audiens et oculū videns: dūs fecit utrūq;. Noli diligere somnū: ne te egestas opprimat: aperi oculos tuos: ⁊ saturare panibus. Malū est malū ē: dicit omnis emptor: et cū recesserit tūc gloriabitur. Est aurū et multitudo gemmarū: vas autē preciosū labia sciēte. Tolle vestimentū eī qui fideiussor extitit alieni: et pro extraneis auferē pignus ab eo. Suavis ē homini panis mendacij: ⁊ postea implebitur os eī calculo. Cogitationes consilijs roborantur: et gubernaculis tractādis sunt bella. Et qui revelat misteria: et ambulat fraudulenter et dilatat labia sua: ne commiscearis. Qui maledicit patri suo et matri: extinguet lumen eī in medijs tenebris. Hereditas ad quā festinat ī principio: in novissimo benedicione carebit. Ne dicas reddā malum pro malo: expecta dominū et liberabit te. Abhoiaciō est apud deū pondus et pondus: statera dolosa nō est bona. A dūo diriguntur gressus viri. Quis autē hominū intelliger potest viam suā? Ruina est homini devorare sanctos: et post vota retractare. Dissipat impios rex sapiens: et inducit super eos fornicē. Lucerna dūi spiraculū hominis: que investigat omnia secreta ventris. Misericordia et veritas custodiunt regem: et roborat clemencia thron? eius. Exultatio iuvenū fortitudo eorū: et dignitas senum canities. Livor vulnera abstergit mala: et plagē in secretioribus ventris. xxi

Cor iustorū divisiones aquarū ita cor regis in manu dūi: quocumq; voluerit inclinabit illud. Omnis via viri recta sibi videtur: appendit autem corda dūs. Facere misericordiā et iudicium magis placet dūo q̄ victime. Exaltatio oculorū ē dilatatio cordis: lucerna impiorū peccatū. Cogitationes robusti semp in abūdancia: omnis autem piger semp in egestate est. Qui cōgregat thesauros lingua mendacij vanus et excors est: ⁊ impingetur ad laqueos mortis. Rapinē impiorum detrahent eos: quia noluerunt facere iudiciū. Perversa via viri alienā ē a deo: qui autē mūdus est operū op? ro. Melius est sedere in angulo domatis: q̄ cū muliere litigiosa et ī tecto cōmūi.

Anima impij desiderat malū: non misereb̄it proximo suo. Mulctato pestilente sapiēcior erit parvulus: et si fecerit sapiēcie suāve sapiēciā. Excogitat iustus de domo impij: ut deiciat impios a malo. Qui obturat aures suas ad clamorē pauperis: ⁊ ipse clamabit ⁊ nō exaudiet. Munus abscondituī extinguit iras: ⁊ donū ī sinu indignationē maximā. Gaudiū iusto ē facere iudiciū: et pavor operantibus iniquitatē. Vir qui erraverit a via doctrine: in cetu gigantū cōmorabit. Qui diligit epulas ī egestate erit: qui amat vinū et pingua nō ditabit. Pro iusto dabitur impi?: ⁊ pro recto iniqu?. Melior est habitare in terra deserta: q̄ cū muliere rixosa et iracūda. Thesaurus desiderabilis et oleū in habitaculo iusti: et imprudens homo dissipabit illud. Qui sequit iusticiā ⁊ misericordiam: invenit vitā et iusticiā ⁊ gloriā. Civitatē fortū ascendit sapiēs: detruxitq; robur fiducie eius. Qui custodit os suum ⁊ linguā suā: custodit ab āgustijs animam suā. Superbus ⁊ arrogās vocatur insipēs: qui in ira operat superbiā. Desideria occidūt pigrū: noluerunt enī quicq̄ manus eius operari. Tota die concupiscit et desiderat: qui autem iustus est tribuet ⁊ nō cessabit. Hostie impiorū abhominabiles: q̄ offerunt ex scelere. Testis mēdax peribit: vir obediens loquetur victoriā. Vir impius procaciter obfirmat vultū suū: q̄ autem rectus est corrigit viā suā. Nō est sapiēcia: nō est prudēcia: nō ē cōsiliū contra dūm. Equus paratus ad diem belli: dūs autē salutē tribuit. xxii

Melius est nomē bonū q̄ divitie multe: sup argentū emi et aurū gra bona. Divites ⁊ pauper obviaverūt sibi: utriusq; operator est dūs. Callid? videt malū et abscondit se: innocens pertransijt et afflict? est damno. Finis modestie timor dūi: divitie et gloria et vita. Arma et gladij in via fugit: custos autem animē sue longe recedit ab eis. Proverbium est adolescens iuxta viā suā: etiā cū senuerit nō recedet ab ea. Dives pauperibus imperat: ⁊ q̄ accipit mutuū servus est feneratoris. Qui seminat iniquitatē metet mala: ⁊ virga ire sue consūmabit. Qui promptus est ad misericordiam benedicetur: de panibus suis dedit pauperi. Sedicōiā et honorem acquirit qui dat munera: animam auferē auferet accipientū. Exe derisor et egredit cū eo iurgiū: cessabitq; causē et cōtumelie. Qui diligit cordis mūdiciā: propter graciā labiorū suorū habebit amicū regem. Oculi dūi custodiūt sciēciā: et supplātant verba iniqui. Dixit piger: leo ē foris: in medio platearū occidēdus sum. Fovea profunda os aliene: cui irat? est dominus incidet in eā. Stulticia colligata est in corde pueri: et virga disciplinē fugabit eā. Qui calumniat pauperē ut augeat divitias suas: dabit ipse ditori et egebit. Fili mi inclina aures tuas: et audi verba sapiencū. Apone autem tuo ad doctrinā meam: que pulcra erit tibi cū servaveris eā in ventre tuo. Et reddēbit in labijs tuis: ut sit in dūo fiducia tua. Ende et ostendā tē tibi hodie. Ecce descripsi eam tibi tripliciter in cogitationibus et sciencia: ut ostendam tibi firmitatē et eloquia veritatis: responderē et eis illis qui miserunt te. Nō facias violenciam pauperi quia pauper est: nec cōteras egenū in porta: quia iudicabit dūs causam tuam: et confriget eos qui contrxerūt animā eī.

Moli esse amicus hominū iracundo-
rum: ambules cū viro furioso: ne for-
te discas semitas eius: et sumas scan-
dalū animę tuę. Moli esse cū hijs qui
deligūt manus suas: et qui vadra se
offerunt pro debitis. Si enī nō habes
unde reddas: quid causę est ut tollat
opimētū de tabulā tuo? Me mālegrediā-
ris finitos āntiquos: quos posuerunt
prēs tui. Vidisti vīm velocē i opere suo:
coram regibus stabit: nec erit āte ignobiles.

Quādo sedis ut comedas? xxiij
cū principe: diligenter attende q̄
sit apposita ante faciem tuā: et ponē
cultrū in gutture tuo: si tamen habes
in potestate animā tuā. Ne desideres
de cibis eius: i quo est panis mendacij.
Moli laborare ut ditesis: sed prudētię
tuę pone modū. Ne erigas oculos tuos
ad opes quas nō potes habere: quia
faciēt sibi pēnas quasi aquilę: et vola-
bunt in cēlū. Ne comedas cū homine
invido et ne desideres cibos eius: qui i
similitudinem arioli et cōiectorisēsti-
mat q̄d ignorat. Comede et bibe dicit
tibi: et mens eius non est tecū. Cibos
quos comedisti evomes: et perdes
pulcros sermones tuos. In auribus
insipientiū ne loquaris: qā despiciēt
doctrinā eloquij tui. Ne antiquas par-
vulorū terminos: et agrū pupillorū ne
invadas. Propinquus enī illorū fortis
est: et ipse iudicabit contra te causā illorū.
Ingrediāt ad doctrinā cor tuū: et au-
res tuę ad verba scientię. Moli subtra-
here a puero disciplinā: si enī percusseris
eū virga: nō morietur. Tu virga percuies
eū: et animā eius de inferno liberabis.
Fili mi si sapiens fuerit animus tuus
gaudebit cū eo cor meū: et exultabunt
renes mei cū loquta fuerint recta labia
tua. Nō emulētur cor tuū peccatores: sed in
timore dni esto tota die: quia habebis
spem in nouissimo: et p̄sidētia tua
nō auferetur. Audi fili mi et esto sapi-
ens: et dirige in via animū tuū. Moli
esse in conuiuijs potatorum: nec in
comessationibus eorum qui carnes
ad vescendū conferūt: quia parentes
potibus et daures symbola cōsumūtur:
et vestiēt pannis dormitatio. Audi
patrem tuū qui genuit te: et ne cōmuna
cū senuerit mater tua. Veritatē eme: et
noli vendere sapiētiā et doctrinā et in-
telligētiā. Exultat gaudio pr̄ iusti:
qui sapiēs genuit letabitur i eo. Gau-
deat pater tuus et mater tua: et exulet
qui genuit te. Prebe fili mi cor tuum
michi: et oculi tui vias meas custodi-
ant. Fossa enī profunda est meretrix:
et puteus angustus alienā. Insidiat
in via quasi latro: et quos incautos
inuenerit interficit. Cui ve nō? patri
ve-cui rixe-cui foueae-cui sine causa vul-
nera: cui suffusio oculorū? Mōstra hijs
qui cōmorantur vino et studēt calicibus
potandis: ne inuitatis vinū quādo
flauescit: cū splēduerit i vitro color eius.
Ingredietur blāde et in nouissimo mor-
debit ut colubri: et sicut regulus vene-
na diffundet. Oculi tui videbūt extra-
neas: et cor tuū loquitur peuersa. Et
eris sicut dormiens in medio mari: et
quasi sapiens gubernator amisso clā-
uo: et dices. Verberauerūt me sed nō do-
lui: traxerūt me: et ego nō sensi. Quādo
euigilabo: et rursus vina repetiam?

Ne emulētur viros xxiiij
malos nec desideres esse cū eis:
quia rapinas meditat mens eorum: et
fraudes labia eorū loquūtur. Sapiētia
edificabit domū: et prudētia roborā-
bitur. In doctrina replebūtur cellaria:
omnis substātia p̄tiosa et pulcerrima.

Vir sapiens fortis est et vir doctus
robustus et validus: quia cū dispositi-
one iniitur bellū: et erit salus ubi multa
cōsilia sunt. Excelsa stulto sapiētia:
in porta nō aperiet os suū. Qui cogi-
tat mala facere. stultus vocabitur. Cogi-
tatio stulti peccatū est: et abominatio
hōim detestatur. Si desperaueris lapsus
in die angustię: imminuet fortitudo
tua. Eue eos qui ducūtur ad mortē:
et qui trahuntur ad interitū liberare ne
cesses. Si dixeris vires nō sūpsimus:
qui inspector est cordis ipse intelligit et
seruatorē aīe tuę nūcit fallit: reddetq;
homini iuxta opera sua. Comede fili
mi mel q̄a bonū est: et fauū dulcissimū
gutturi tuo. Sic et doctrina sapiētię
animę tuę: quā cū inuenerīs habebis
in nouissimis spem: et spes tua non
peribit. Ne insidiaris et ꝗras impietā-
tem in domo iusti: neq; vastes requię
eius. Septies enī in die cadet iustus
et resurget: impij aut corruēt in ma-
lum. Cū ceciderit inimicus tuus ne gau-
deas et in ruina eius ne exultet cor tuū:
ne forte videat dominus et displicēat ei:
et auertat ab eo iram suā. Ne contem-
des cū pōnitētia nec emulētis impios:
quoniā nō habēt futurorū spē mali:
et lucerna impiorū extinguetur. Time
dnm fili mi et rege: et cū detractoribus
nō cōmiscearis. Quoniā repente con-
surget pdtio eorū: et ruinam vtriusq;
quis nouit. Hec et sapiētibus. Cognō-
scere personā in iudicio nō est bonum.
Qui dicit impio iust es: maledicēt
eis plēbes et detestabunt eos tribus. Qui
arguit et laudabūtur: et super eos
veniet benedictio. Labia deosculabit:
et recta verba ridet. Prepara foris opus
tuū: et diligēter exerce agrū tuū: et postea
edifices domum tuam. Ne sis testis
frustra contra proximū tuū: ne lacē-
quātēs labijs tuis. Ne dicas quomō
fecit michi sic faciā ei: et reddā vnicuī-
q; sēm opus suū. Per agrū hominis
pigri trāsiui: et per vineā viri stulti. Et
ecce totū repleuerāt vrtice: et operuerāt
superficiē eius spinę: et macēria lapidū
destructa erat. Quod cū vidissem po-
sui in corde meo: et exemplo didici disci-
plinam. Vsquequo pigre dormies:
vsquequo de somno cōsurges? parū
inquā dormies. modicū dormitabis:
pauxillū manus cōserēs vt quiescas et
venit vbi quasi latro egestas tua: et
mēdicitas tū vir armatus. Hec quoq;
parabole salomonis q̄s tuliuleci
bus ezechie regis iuda. xxv.

Gloria dei est celare verbū: et gla
regū inuestigare sermonē. Cēli
sublimitas et terra deorsū: et cor regū inscru-
tabile. Auferē rubiginē de argento: et
egredietur vas purissimū. Auferē impie-
tatē e vultu regis: et firmabit iustitia
thronū eius. Ne gloriōs apparēs coram
rege: et in loco magnorū ne stetēris.
Melius est mihi vt dicat tibi ascende huc:
q̄ vt humilieris coram principe. Quę vi-
derunt oculi tui ne proferas in iurgio ci-
to: ne postea nesciās quid facere nō possis cum
deprehendētēs amicū tuū. Causam
tuā tracta cū amico tuo: et secretū terra-
no ne reuelēs: ne forte insultet tibi cū
audierit: et exprobrare nō cesset. Mala
amicitia libertatē: quasi vbi seruitus: ne
reprobabilis fias. Mala aurea in
lectis argēteis: qui loquit verbū i tempe
suo. Inauris aurea et margarita ful-
gens: qui arguit sapiētē et aures ob-
dienti. Sicut frigus niuis i die messis:
ita legatus fidelis ad eos qui miserit eum:
animam ipsius requiescere facit. Nubes et venti et pluuie nō sequentes:

vir gloriosus et promissa nō cōplet.
Patientia lenietur princeps: et lingua
mollis confringet durissima. Mel inue-
nisti: comede qd sufficit tibi: ne forte
saciatus evomas illud. Subtrahe pedem
tuum de domo proximi tui: nequando
saciatus oderit te. Jaculum et gladius et
sagitta acuta: sic homo qui loquitur cōtra
proximum suum falsum testimonium. Dens
putrid? et pes lassus: qui sperat super
infidelem in die angustie: et amicitia pal-
lum in die frigoris. Acetum in nitro: qui
canat carmina cordi pessimo. Sicut
vinea vestimento et vermis ligno: ita
tristicia viri nocet cordi. Si esurierit
inimicus tuus cibos illius: si sitit da ei aquam
bibere. Prunas enim cōgregabis super
caput eius: et dōs reddet tibi. Ventus
aquilo dissipat pluvias: et facies tri-
stis linguam detrahentem. Melius est habitare
in angulo domatis: q̄ cum muliere liti-
gosa: et in domo cōmuni. Aqua frigida
aff sitienti: et nūcius bonus de
terra longinqua. Fons turbatus pede
et vena corrupta: iust? cadens coram
impio. Sicut qui mel comedit multum
nō est ei bonum: sic qui scrutator est ma-
iestatis opprimet a glia. Sicut urbs
patens et absq; muros ab eius: ita vir q̄
nō potest i loquendo cohibere spiritum suum.

Quomodo nix i estate
et pluvia in messe: sic indecens est
stulto gla. Sicut avis ad alta tranſ-
volans: et passer quolibet vadens: sic
maledictum frustra prolatum i quipiam su-
percumbit. Flagellum equo et chamus
asino: et virga in dorso imprudentum.
Ne rūdeas stulto iuxta stulticiam suam:
ne efficiaris ei similis. Respōde stulto
iuxta stulticiam suam: ne sibi sapiens esse
videat. Claudus pedibus et iniquitatem
bibens: qui mittit verba per manum
stultum. Quomodo pulcras frustra habet
claudus ubias: sic indecens est in ore
stultorum parabola. Sicut q̄ mittit lapi-
dem i acervum mercurij: ita q̄ tribuit insi-
pienti honorem. Quomodo si spina na-
scatur in manu ebriosi: sic parabola
in ore stultorum. Judicium determinat
causas: et qui imponit stulto silentium
iras mitigat. Sicut canis qui revertit
ad vomitum suum: sic improbus qui
iterat stulticiam suam. Vidisti hominem
sapientem sibi videri: magis illo spem
habebit insipiens. Dixit piger leo est
in via: et leena in itineribus. Sicut ostium
versatur in cardine suo: ita piger in
lectulo suo. Abscondit piger manus
sub ascella sua: et laborat si ad os su-
um eas cōvertere. Sapiencior sibi stul-
tus videt: septem viris loquentibus sententias.
Sicut qui apprehendit auribus ca-
nem: sic qui trāsit et impatiens com-
mutat rixe alien?. Sicut nocius e qui
mittit sagittas et lanceas in mortem:
ita vir qui fraudulenter nocet amico
suo: et cū fuerit deprehensus dicit ludēs
fci. Cū deficerit ligna extinguet ignis:
et susurrone et subtracto iurgia cōquie-
scunt. Sicut carbones ad prunas et
ligna ad ignem: sic homo iracundus
suscitat rixas. Verba susurronis ipsi
simplicia: et ipsa penetrant ad intima
cordis. Quomodo si argēto fordido o-
nare velis vas fictile: sic labia nocentia
cū pessimo cordi sociata. Labijs
suis intelligit inimicus: cū in corde ma-
tatur dolos. Quando submisceat vo-
cem suam ne credideris ei: quoniam septem
nequitie sunt in cordi illius. Qui operit
odium fraudulenter: revelabit malicia
eius cōcilio. Qui fodit foveā incidet
in eā: et q̄ volvit lapidē revertet ad eum.
Lingua fallax nō amat veritatem et

os lubricum operat ruinas. XVIII

Ne gloriere in crastinum: ignorās
quid superventura pariat dies.
Laudet te alienus et nō os tuum: extraneus
et nō labia tua. Gravior est lapis et on-
erosa arena: sed ira stulti utroq; grauior.
Ira nō habet misericordiam: nec cum-
pens furor: et impetu cōtrarij spiritus
fere quis poterit? Melior est manifesta
correptio: q̄ amor abscōditus. Meliora
sunt vulnera diligentis: q̄ fraudulen-
ta oscula odientis. Anima satiata
calcabit favum: et alia alueris etiā amara
pro dulci sumet. Sicut avis transmi-
grans de nido suo: sic vir qui dere-
linquit locū suum. Unguento et varijs
odoribus delectat cor: et bonis amici
consilijs anima dulceratur. Amicū
tuum et amicum pris tui ne dimittas: et
domui fratris tui ne ingrediaris i die
afflictionis tue. Melior est vicinus iuxta:
q̄ frater procul. Stude sapiēter fili mi
et lenifica cor meum: ut possis exprobrāti
ridere sermonem. Astutus videns malum
abscondit? est: parvuli transeuntes sti-
mentur dispendia. Tolle vestimentum
eius qui spondet pro extraneo: et pro
alienis aufer ei pignus. Qui benedicit
proximo suo voce grādi diluculo con-
tingens: maledictum similis erit. Tecta
pstillantia in die frigoris et litigiosa
mulier cōparant. Qui retinet eam q̄si
qui ventum teneat: et oleum dextere sue cura-
vit. Ferrum ferro exacuitur: et homo ex-
acuit faciem amici sui. Qui servat ficum
comedet fructum eius: et qui custos est domini
sui glorificabit. Quomodo in aquis re-
spondet vultus prospicientium: sic corda
hominum manifesta sunt prudentibus.
Infernus et perditio numq; replentur:
similiter oculi hominum insatiabiles.
Quomodo probat i cōflatorio argentum
et in fornace aurum: sic probatur homo
ore laudantis. Cor iniqui inquirit
mala: cor autem rectum inquirit sapiēciam.
Si cōtuderis stultum i pila quasi tipsanas
feriente desuper pilo: nō auferetur
ab eo stulticia eius. Diligenter agnosce
vultum pecoris tui: quoniam greges consi-
dera. Non enim habebis iugiter possessi-
onem: sed corona mutabit nbi in genera-
tione et generatione. Apta sunt prata
et apparuerunt herbe virentes: et collecta
sunt fena de montibus. Agni ad vestimentum
tuum: et hedi ad agri pretium.
Sufficiat tibi lac caprarum in cibos
tuos et in necessaria domus tue: et
ad victum ancillis tuis. XVIIII

Fugit impius nemine persequente:
iust? autem quasi leo confidens
absq; timore erit. Propter peccata terre
multi principes eius: et per hominis
sapienciam et hiis scientia q̄ diuturnū: vita
duris lōgior erit. Vir pauper calumnians
pauperes: similis e imbri vehemenci
i quo parat fames. Qui derelinquit
legem laudant impium: qui custodiunt
legem contra eum. Viri mali non
cogitant iudicium: qui autem inquirunt
dōm animadvertent omnia. Melior
est pauper ambulans in simplicitate sua:
q̄ diues pravis itineribus. Qui custo-
dit legem filius sapiens est: qui autem com-
sationes pascit cōfundit patrem suum.
Qui congregat divitias usuris et fenore
liberali: in pauperes cōgregat eas.
Qui declinat aures suas ne audiat
legem: oratio eius erit execrabilis. Qui
decipit iustos in via mala in interitu
suo corruet: et simplices possidebunt
bona eius. Sapiens sibi videt vir diues:
pauper autem prudens scrutabitur eum.
In exultatione iustorum multa gloria
est: regnantibus impijs ruine hominum.

Qui abscondit scelera sua nõ diriget:
qui autẽ cõfessus fuerit ⁊ reliquerit ea
misericordiam consequet. Beat⁹ homo q̃
semper est pauid⁹: qui vero mentis est
durę: corruet in malũ. Leo rugiens et
ursus esuriens: princeps impius super
plebem pauperẽ. Dux indigens prudẽ-
tia: multos opprimet per calumniam:
qui autẽ odit auaritiam longi erunt di-
es eius. Hominẽ qui calumniat aliq̃
sanguinẽ eius: si usq; ad lacũ fugerit
nemo sustinet. Qui ambulat simpli-
citer salu⁹ erit: qui pueilis gradit vij⁹
considerabit. Qui operat terrã suam
satiabit panibus: qui autẽ sectat otiũ
replebit egestate. Vir fidelis multum
laudabitur: qui autẽ festinat ditari-
nõ erit innocens. Qui cognoscit in iu-
dicio facere nõ bene facit: iste et pro bu-
cella panis deseret veritatem. Vir qui
festinat ditari ⁊ alijs invidet: ignorat
q̃ egestas superuenet ei. Qui corripit
hominẽ - gratiã postea inuenet apud
eũ: magis q̃m ille qui per lingue blãdi-
menta decipit. Qui subtrahit aliquid
a patre suo vel a matre et dicit hoc nõ
esse peccũ: particeps homicide est. Qui
se iactat et dilatat iurgia cõcitat: qui
vero sperat in dõo saluabit. Qui cõfi-
dit in corde suo stultus est: qui autem
gradit sapienter ipe laudabitur. Qui
dat pauperi nõ indigebit: qui despicit
deprecantẽ sustinebit paucitatem. Cũ sure-
rexerint impij abscondent viros: cũ illi pe-
rierit multiplicabũtur iusti. xxv

Vir qui corripientẽ dura cerui-
cõtumacit repentinus ei superuenet
interitus: et cũ sanitas nõ sequetur. In
multiplicatione iustorũ lętabit vulg⁹:
cũ impij sumpserit principatũ gemet
populus. Vir qui amat sapientiã lęti-
cat patrẽ suũ: qui autẽ nutrit meretrices
perdet substantiã. Rex iust⁹ erigit terrã:
vir auarus destruet eam. Homo qui
blãdis sermonibus loquit amici
co suo: rete expandit gressibus eius. Per-
cantes virũ in quibus involuet laqueus:
et iust⁹ laudabit atq; gaudebit. Sta-
uit iust⁹ causã pauperũ: impij⁹ igno-
rat scientiã. Homines pestilentes disci-
pant ciuitatẽ: sapientes vero auertẽt
furorẽ. Vir sapiens si cũ stulto contẽ-
derit: siue irascat siue ridet nõ inue-
nietur requie. Viri sanguinũ oderunt
simplicẽ: iusti autẽ querunt animã eius.
Totũ spiritũ suũ pfert stult⁹: sapiens
differt et reseruat in posterum. Prin-
ceps qui libenter audit verba mendaci:
omnes ministros hr impios. Pauper
et creditor obviauerũt sibi: vtriusq; il-
luminator est dõs. Rex qui iudicat i
veritate pauperes: thron⁹ eius in eternũ firmabitur. Virga atq; correctio tribuit
sapientiã: puer autẽ qui dimittit vo-
luntati suę cõfundit matrem suã. In
multiplicatione impiorũ multiplica-
bunt scelera: et iusti ruinas eorũ vide-
bunt. Audi filii⁹ meus ⁊ refrigerabit te:
et dabit delicias animę tue. Cũ prophetia
defecerit dissipabitur populus: qui vero
custodit legẽ beat⁹ est. Seruus verbis
nõ potest erudiri: quia nõ dicit intelli-
gere et ridere cõtemnit. Vidisti hominẽ
velocẽ ad loquendũ: stultitia magis
sperãda est illi q̃m correctio. Qui delicate
a pueritia sua nutrit seruũ suũ: postea
sentiet eũ cõtumacẽ. Vir iracundus pro-
vocat rixas: et qui ad indignandũ
facilis est erit ad peccandũ proclivior.
Superbũ sequit humilitas: et humi-
lem spiritu suscipiet gloria. Qui cum
furẽ participat odit animã suã: adiu-
rantẽ audit et nõ indicat. Qui timet
hominẽ cito corruet: qui sperat i dõo

subleuabitur. Multi requirũt faciem
principis: et iudiciũ a dõo egreditur
singulorũ. Abhominant iusti virũ
impiũ: ⁊ abhominãtur impij eos qui
in recta sunt via. Verbis custodiens
filij⁹ erta ꝑdicionem erit. xxv

Verba cõgregantis filij vomẽris.
Visio quã locut⁹ est vir cũ quo
est deus et qui deo fretũ morãt cõsolat⁹
air. Stultissim⁹ sũ virorũ: ⁊ sapi-
entia hominũ nõ ē mecũ. Sed nõ didici
sapientiã: et noui scientiã sanctorum.
Quis ascendit in celũ atq; descendit?
Quis cõtinuit spiritũ i manibus suis?
Quis colligauit aquas quasi i vestimento? Quis fuscitauit oĩnes terminos
terre? Quod nomẽ ē eius? et quod
nomẽ filij eius si nosti? Omnis sermo
dei igneus: clipeus est omnibus sperantibus in se. Ne addas quicq̃ verbis
illius et arguatis: inuenias q̃ mendax.
Duo rogaui te: ne deneges michi antq̃ moriar. Vanitatem et viam men-
daciam longe fac a me. Mendicitatem
et diuitias ne dederis michi. Tribue
tantũ victui meo necessaria: ne forte
satiat⁹ illicitat ad negandũ ⁊ dicam:
quis est dõs: aut egestate compulsus
furet ⁊ periurem nomẽ dei mei. Ne accu-
ses seruũ ad dõm suũ: ne forte maledi-
cat tibi et corruas. Generatio q̃ patri
suo maledicit: et q̃ matri suę nõ benedicit.
Generatio que sibi munda videtur: et
tamen nõ ē lota a foeditate suis. Gene-
ratio cui⁹ excelsi sunt oculi: et palpebre
eius in alta subiecte. Generatio q̃ pro
dentibus gladios habet et cõmandit
molaribus suis: ut comedat inopes de
terra: et pauperes ex hominibus. Sanguisuge due sunt filie: dicentes affer af-
fer. Tria sunt insatiabilia: ⁊ quartũ
nõ nũq; dicit sufficit. Infernus et os
vulue et terra q̃ nõ saciat aqua: igni⁹
vero nũq; dicit sufficit. Oculum qui
subsannat patrẽ et qui despicit partũ
matris suę: suffodiãt eũ corui de tor-
rentibus: et comedãt eũ filij aquile. Tria
sunt difficilia michi: et quartũ penit⁹
ignoro. Viã aquile in celo - viã colu-
bri sup petrã: viã nauis in medio ma-
ri: et viã viri in adolescentia. Talis ē
et via mulieris adulere que comedit:
et tergẽs os suũ dicit. Non fui operata
malũ. Per cuia mouet terra et quartũ
quod nõ potest sustinere. Per seruum
cũ regnauerit: per stultũ cũ saturatus
fuerit cibo: ⁊ p odiosã mulierẽ cũ i ma-
trimonio fuerit assũpta: et p ancillã
cũ fuerit heres dõe suę. Quatuor sunt
minima terre: et ipa sũt sapientiora
sapientibus. Formice ꝑs infirmus:
qui ꝑarãt in messe cibũ sibi. Lepusculus
plebs inualida: qui collocat in
petra nubile suũ. Regẽ locusta nõ habet:
et egredit vniũsa per turmas. Bellio
manibus nititur: et morat in edibus
regis. Tria sunt q̃ bene gradiũtur: et
q̃rtũ qõ incedit feliciter. Leo fortissimus
bestiarũ: ad nulli⁹ pauebit occursum.
Gallus succinct⁹ lũbis suis ⁊ aries:
nec est rex qui resistat ei: et qui stultus
apparuerit postq̃ eleuat⁹ est in sublime.
Si cui insteterit: ori suo imponite
manũ. Qui autẽ fortiter premit vbera
ad eliciendũ lac: exprimit butirũ: et q̃
vehemẽter emũgit: elicit sanguinẽ: et
q̃ provocat iras producit discordias.

Verba lamuelis regis. xxvi

Visio qua erudiuit eum mater
sua. Quid dilecte mi? quid dilecte ute-
ri mei: quid dilecte votorũ meorũ? Ne
dederis mulieribus substantiã tuam: et
diuitias tuas ad delendos reges. Non
est regibus o lamuel - non est regibus dare

vinū: quia nullū locerū ē vbi regnat
cructas. Ste fore bibāt et obliuiscan-
tur iudicio: ⁊ mutēt caulā filiorū pau-
peris. Date licerā mercenibus: et vinū
hijs qui amaro sūt animo. Bibant
et obliuiscanē egestatis sue: et doloris
sui nō recordenē amplius. Aperi os
tuū muto: et causis omnium filiorū qui
pereunt. Aperi os tuū: decerne quod
iustū est: et iudica inopē et pauperē.
Aleph. Mulierē fortē quis inueniet?
procul et de vltimis finibus pretiū eius.
Beth. Cōfidit in ea cor viri sui: ⁊ spo-
lijs non indigebit. Gimel. Reddet ei
bonū ⁊ nō malū: omnibus diebus vite sue.
Deleth. Quesiuit lanā et linū: et operata
est cōsilio manuū suarū. He. Facta
est quasi nauis institoris: de longe
portās panē suū. Vau. Denocte surre-
xit: deditq; prēdā domesticis suis: ⁊
cibaria ancillis suis. Zay. Cōsiderauit
agrū et emit eū: de fructu manuū
suarū plāauit vineā. Heth. Accinxit
fortitudine lumbos suos: et roborauit
brachiū suū. Theth. Gustauit et vi-
dit quia bona est negociatio eius: nō
extinguet in nocte lucerna eius. Joth.
Manū suā misit ad fortia: et digiti
eius apprehenderūt fusū. Iaph. Manum
suā aperuit inopi: ⁊ palmas suas
extendit ad pauperē. Lamech. Nō timē-
bit domui sue a frigore niuis: omnes
enim domestici eius vestiti sunt duplicibus.
Mem. Stragulata vestē fecit sibi: bis-
sus ⁊ purpura vestimentū eius. Nun.
Nobilis in portis vir eius: quādo sedet
cū senatoribus terre. Samech. Sindonē fecit et vendidit: et cingulū tradi-
dit chananeo. Ayn. Fortitudo ⁊ decor
indumentū eius: et ridebit in die no-
uissimo. Phe. Os suū aperuit sapiēcie:
et lex clemēcie in lingua eius. Sade.
Cōsiderauit semitas domus sue: ⁊ panē
otiosa non comedit. Coph. Surrexe-
runt filij eius ⁊ pedicauerūt eū: vir
eius ⁊ laudauit eā. Res. Multe filie dege-
gauerūt divitias: tu supergressa es vni-
versas. Syn. Fallax gracia et vana est
pulcritudo: mulier timens dōm ipsa
laudabit. Thau. Date ei de fructu ma-
nuū suarū: ⁊ laudēt eā in portis opera
eius.

Incipit prologus in ecclesiastē

Quinti mē ante hoc fere
quinquennium: cū adhuc
Rome essem et ecclesiastes
sancte biblie legerē ut eā
ad contemptū mūdi hui⁹ provocarē et
omne quod in mundo mirere putarē
esse p nichilo: rogatū ab ea: ut i more
cōmentariolī obscura quēq; disserē:
ut ablq; me posset intelligere que lege-
bat. Itaq; qui in procinctu vti opis
subita mortē subtracta est: et vbi non
metuimus? o paula et eustochiū talem
virū nūc habere cōsorē: tanto vulnere
sūt percussi obmutui: nūc in bethle-
em posit⁹ augustiore videlicet cantā-
te: ⁊ illi? memorē ⁊ nobis reddo q̄d de-
bo. Hoc breuiter āmonēs q̄d multi⁹
audoritatē lecur⁹ sū: sed de hebreo mā-
fecis maxime septuaginta interpretū
cōsuetudini nūc reapaui: i hijs dūta-
xat q̄ nō multū ab hebraicis discepa-
bant. Iudū aquile ch ⁊ symachi ⁊ the-
odotionis recordas? sū: ut nec nouita-
te nimia lectoris studiū deterream: nec
rursū vetustā ⁊ solitā mētē fouē vetans
quillē: opinionū riuulos sectarer.

Explicit prologus. Incipit liber ecclesiastes.

Verba ecclesiastes filij da-
uid regis ihrlm. Vanitas
vanitatū dixit
ecclesiastes: vanitas va-
nitatū ⁊ omnia vanitas.

Quid habet amplius homo de omnibus
labore suo quo laborat sub sole? Ge-
neratio preit et generatio aduenit: ter-
ra autē in eternū stat. Orit sol et occi-
dit: et ad locū suū festinat: ibiq; renas-
cens gyrat per meridiē: et flectitur ad
aquilonē. Lustrans omnia in circuitu
gyrat spiritus: ⁊ in circulos suos redit.
Omnia flumina intrant in mare: et
mare non redūdat. Ad locum unde
exeūt flumina reuertūt: ut iterū fluāt.
Cūcte res difficiles: non possūt eas ho-
mo explicare eloquio. Nō satiatur oculus
visu: nec auris auditu impletur. Quid
est q̄d fuit: ipm q̄d futurū est. Quid est
q̄d factū ē: ipm q̄d fiendū ē faciendū.
Nichil sub sole nouū: nec valet aliquis
quā dicere: ecce hoc recens ē. Iam enī
precessit in seculis: que fuerūt ante nos.
Nō est priorū memoria: sed nec eorū
quidē que postea futura sūt erit recor-
datio apud eos qui futuri sūt i nouissimo.
Ego ecclesiastes fui rex israhel in
ihrlm: et posui in animo meo querere
et inuestigare sapiēter de omnibus que
fūt sub sole. Hāc occupationē pessimā
dedit deus filijs hoīm: ut occupaterē
in ea. Vidi cūcta que fiūt sub sole: et
ecce omnia vanitas et afflictio spiritus.
Perversi difficile corrigūtur: et stultorū
infinitus est numer⁹. Loquēs cum
in corde meo dicēs. Ecce magnificatus
sum et preesse omnes sapiēcia q̄ fuerunt
ante me in ihrlm et mens mea cōtem-
plata est multa sapiēter et didici: dedit q̄
cor meū ut scirem prudēciā atq; doctri-
nam: erroresq; et stulticiā. Et agnoui
q̄ i hijs q̄ fūt est labor ⁊ afflictio spiritus:
eo q̄ i multa sapiēcia inest indigna-
tio: et q̄ addit scientiā addit ⁊ laborē.
Dixi ego in corde meo. Vadā
et affluā deliciis: et fruar bonis.
Et vidi q̄ hoc q̄q; esset vanitas. Risum
reputaui errore: et gaudio dixi. Quid
frustra decipis? Cogitaui i corde meo:
abstrahere a vino carnē mēā: ut ani-
mum meū trāsferē ad sapiēciā drui-
tarum: stulticiā: donec viderē q̄d esset
vtile filijs hoīm: quo facto opus est
ēi sub sole numero dierum vite sue. Mag-
nificaui opera mea. Edificaui mihi
domos et plāraui vineas: feci ortos
et pomeria et consitui ea cūcti generis
arboribus: et egressi michi piscinas
aquarū ut irrigarē siluā lignorū germi-
nantium. Possedi seruos ⁊ ancillas:
multāq; familiā habui: armenta q̄q; ⁊
magnos ouium greges: vltra omnes
q̄ fuerūt ante me i ihrlm. Congeruaui
michi argentū et aurū: et substancias
regū et prouinciarū. Feci michi cātores
et cātatrices et delicias filiorū hoīm:
scyphos et urceolos in ministerio ad
vina fundēda: et supellectilē sū opibus
omnes qui ante me fuerunt in ihrlm.
Sapiēcia q̄q; perseuerauit mecū: ⁊ omnia
q̄ desiderauerūt oculi mei nō negaui
eis: nec prohibui cor meū quin omni
voluptate fruerē: et oblectarer se i hij⁹
que parauerā. Et hāc ratus sū partē
meā: si vterer labore meo. Cūq; me con-
uertissem ad vniuersa opera q̄ fecerāt
manus mee: et ad labores in quibus
frustra fudauerā: vidi in omnibus va-
nitatē et afflictionē animi: et nichil pro-
manē sub sole. Trāsiui ad contemplan-
dam sapiēciā: erroresq; et stulticiam.
Quid est inquā homo: vt sequi possit
regē factorē suū? Et vidi q̄ tantū prē-
dere sapiēcia stulticiā: quantū differ
lux a tenebris. Sapiētis oculi in ca-
pite eius: stult⁹ in tenebris ambulat. Et
didici q̄ vnus q̄q; esset interitus: ⁊
dixi in corde meo. Si vnus et stult⁹ et

meus occasus erit: quid michi ꝑdest
q̃ maior sapiuerit vedi oprā? loqu-
tusq; cũ mēte mea: animadueri q̃ hoc
q̃ esset vanitas. Sīō cui erit memoria
sapiēcis silcet ut stulti in perpetuū: et
futura q̃a obliuione cūcta pariter ope-
rientur. Sed q̃rit ꝓdꝫ similiter ut indocꝫ:
et idcirco reduxit me vite mee videntem
mala vniuersa esse sub sole: et cuncta
vanitas et afflictionē spiritꝫ. Cursus
directus sum omnē industriā meam
qua sub sole studiosissime laboraui:
habiturꝫ hereditē post me: quē ignoro
vtrū sapiēs an stultꝫ futurꝫ sit: et do-
minabit in laboribꝫ meis quibus de-
studui et sollicitꝫ fui. Et ē quicq̃ tam
vanū? Vnde cessaui: mūcā auiqz cor
meū vltra laborare sub sole. Nam cū
alī laborē in sapiēcia et doctrina et
sollicitudine: homini ocolo quesita
diuiniet. Et hoc q̃ vanitas: ꝛ magnū
malū. Quid enī prodeit homini de
vniūso labore suo et afflictione spirit-
us: qua sub sole cruciatꝫ est? Cunctis
diebꝫ eꝫ dolorib⁹ et erumnis plenꝫ fuit:
nec per nocte mente requiescit. Et hoc
nōne vanitas ē? Sīōnē melꝫ ē comē-
dere et bibere: et ostendere anime sue
bona de laboribꝫ suis? et hoc de ma-
nu dei ē. Quis ita deuorabit et delicijs
affluet ut ego? Homini bono in con-
spectu suo dedit deus sapiēciā et scien-
cīā: et intelligentiam: peccatori autem
dedit afflictionem et curā superfluam:
ut addat et congreget et tradat ei qui
placuit deo. Sed et hoc vanitas est:
et cassa sollicitudo mentis. III

Omnia tempꝫ habet: ꝛ suis spatijs
transuit vniuersa sub celo. Tem-
pus natiuitatis: et tempꝫ moriendi. Tem-
pus plāctandi: et tempꝫ ridendi: et tem-
pus lamentandi. Tempꝫ destruendi: et tempꝫ
edificandi. Tempꝫ flendi: et tpꝫ ridendi.
Tempꝫ plāgendi: et tpꝫ saltādi. Tem-
pus spargendi lapides: et tpꝫ colligendi.
Tempꝫ amplexandi: et tpꝫ longe fuisse
ab amplexibꝫ. Tempꝫ acquirendi: et
tpꝫ perdendi. Tempꝫ custodiendi: ꝛ tpꝫ
abiciendi. Tempꝫ scindendi: et tempꝫ
cōsuendi. Tempꝫ tacendi: ꝛ tempus lo-
quendi. Tempꝫ dilectionis: ꝛ tpꝫ odij.
Tempꝫ belli: et tpꝫ pacis. Quid habet
amplꝫ homo de labore suo? Vidi
afflictionē quā dedit deus filijs hoīm:
et distendauit in ea. Cūcta fecit bona
in tpe suo: et mundū tradidit disputa-
tioni eorū: ut non inueniat homo
opꝫ quod operatus est deus ab initio
usq; ad finē. Et cognoui q̃ non esset
melius nisi letari: et facere bene in vita
sua. Omnis enī homo qui comedit
et bibit: et videt bonū de labore suo:
hoc donū dei est. Didici: q̃ omnia ope-
ra que fecit deus: ꝓsistere in perpetuū.
Non possumꝫ eis quicq̃ addere nec
auferre: que fecit deus ut timeat. Qd
factū est: ipm̃ ꝓmanet. Que futura sūt
iam fuerūt: ꝛ deus instaurat qd abiit.
Vidi sub sole in loco iudicij impietā
ꝛ in loco iustitie iniquitatē: ꝛ dixi
in corde meo. Justū ꝛ impiū iudicabit
deus: et tpꝫ omnis rei eius erit. Dixi in
corde meo de filijs hoīm: ut probaret
eos deꝫ: et ostenderet similes esse bestijs.
Idcirco vnꝫ interitꝫ est hoīs ꝛ iumen-
torū: et equa utriusq; condicio. Sicut
morit homo: sic et illa moriunt. Si-
militē spirāt omnia: et nichil habet
homo iumēto ampliꝫ. Cūcta subiacē
vanitati: et omnia pgūt ad vnū locū.
De terra facta sunt: et in terra pariter
redeunt. Quis nouit si spiritꝫ filiorū
adam ascendat sursum: ꝛ si spiritꝫ

iumentorū descendat deorsū? Et ꝓspexi
nichil esse melꝫ q̃ letari hoīem in ope
suo: ꝛ hēc esse partē illī. Quis enī eum
adducet: ut possit se futura cognoscat.

Vrsi me ad alia: et vidi IIII
calumnias q̃ sub sole geruntꝫ: ꝛ
lacrimas innocentiū et nemīnē cōso-
latorē: nec posse resistere eorꝫ violentie
nūtorū auxilio destitutos. Et laudaui
magis mortuos q̃ viuentes: ꝛ felicioꝫ
utrozꝫ iudicaui qui necdū natus est:
nec vidit mala q̃ sub sole fūt. Rursū
contemplaꝫ sū omēs labores hoīm:
et industrias animaduti parere inui-
die proximi. Et in hoc ergo vanitas:
et cura superflua est. Stultus cōplicat
manꝫ suas: et comedit carnes suas
dicens. Melior ē pugillus cū requie:
q̃ plena utraq; manꝫ cū labore ꝛ affli-
ctione animi. Cōsideras igitur ꝛ aliā
vanitatē sub sole. Vnꝫ est et secundū
nō habet nō filiū nō fratē: et tamē la-
borare nō cessat: nec saciatur oculꝫ eius
divitijs: nec recogitat dicens. Cui labo-
ro: et fraudo animā meā bonis? In
hoc q̃ vanitas ē: et afflictio pessima.
Melꝫ est ergo duos esse simul: q̃ unū:
habet enī emolumentū sociētatis sue.
Si unꝫ ceciderit: ab alterō fulciet. Ve
soli: quia cū ceciderit nō habet subleuā-
nē se. Et si dormierit duo: fouebun-
tur mutuo. Vnꝫ quomō calefiet? Et
si quispiā ꝓualuerit contra unū: duo
resistunt ei. Funiculus triplex difficile
rūpitur. Melior est puer pauꝫ ꝛ sapi-
ens rege senex ꝛ stulto: qui nescit ꝓuidē
in posterū: qui de carcere cathenaꝫq; in-
cedit quis egrediat ad regnū: et aliuꝫ
natꝫ in regno inopia cōsumat. Vidi
cūctos viuentes: qui ambulāt sub sole
cū adolescente secūdo: qui cōsurget p
eo. Infinitꝫ numerꝫ est ꝓtꝫ omnium q̃
fuerūt ante eū: et qui postea futuri sūt
nō letabunt in eo. Sed ꝛ hoc vanitas?:
et afflictio spiritꝫ. Custodi pedē tuū in
gressus domū dei: et appropinqua
ut audias. Melior enim medicꝫ obe-
dientia q̃ stultorum victime: qui ne-
scunt quid faciunt mali. V

Ne festines quid loquaris: neq; cor
tuū sit velox ad ꝓferendū sermo-
nem coram deo. Deus enī in celo et tu
super terrā: idcirco sint pauci sermones
tui. Multas caulas secunt somnia: ꝛ
in multis sermonib⁹ inuenies stulticia.
Si q̃d vouisti deo: ne moreris reddere.
Displicet enī ei infidelis et stulta pro-
missio. Sed quodcūq; vouerīs reddē.
Multoq; melꝫ est nō vouere: q̃ posit
voti ꝓmissa nō reddere. Ne dederis
os tuū ut peccare facias carnem tuā:
neq; dicas coram angelo nō ē ꝓuideētia:
ne forte iratꝫ dēs ꝓtra sermones
tuos dissipet cūcta opera manuū tuarū.
Vbi multa sūt somnia plurime sunt
vanitates: et loquores innumeri. Tu
vero deū timē. Si videris calumnias
egenoꝫ et violenta iudicia ꝛ subuerti
iustitiā ī ꝓuincia: nō mireris super hoc
negocio q̃a excelso excelsior est alius:
et super hos quoq; eminēciores sunt
alij: et insuꝫ universe terre rex imperat
seruiēti. Fruges nō impledit ꝓuincia:
et q̃ amat divitias: fructū non capiet
ex eis. Et hoc ergo vanitas. Vbi multe
sunt opes: multi et qui comedunt eas.
Et quid ꝓdest possessori: nisi q̃ cernit
divitias oculis suis? Dulcis ē somnus
operātis sive pauꝫ sive multū comedat:
satietas autē divitiis nō sinit eū dormi-
re. Est et alia infirmitas pessima:
quā vidi sub sole. Divitie conseruate
in malū dūi sui. Perēte enī: ī afflictio-
ne pessima. Generauit filiū: q̃ ī summa

egestate erit. Sicut egressus ē mulⁿ de utero matris suæ sic reuertet: ⁊ nichil auferet secum de labore suo. Miserabilis prorsus infirmitas. Quō venit: sic reuertet. Quid ergo prodest si q̄ laborauit inuentū? Cūctis diebus vite suæ comedit ī tenebris ⁊ ī curis multis: ⁊ ī egritudine atq̄ tristicia. Hoc itaq̄ visū est michi bonū: ut comedat quis ⁊ bibat: ⁊ fruatur lētitia ex labore suo: quo laborauit ipse sb̄ sole numero dierū vite suæ: quo⁹ dedit ei dēⁿ: ⁊ hec ē pars illⁿ. Et omni hominī cui dedit dēⁿ divitias atq̄ substantiā: potestatēq̄ ei tribuit: ut comedat ex eis: et fruat parte sua et letet de labore suo: hoc ē donum dei. Non enim satis recordabitur diēⁿ vite sue: eo q̄ dēⁿ occupet delitijs cor eiⁿ.

Est et aliud malū quod vidi sub sole: crebrū frequens apud homines. Vir cui dedit deus divitias et substantiā ⁊ honorē ⁊ nichil deest āie sue ex omnibus q̄ desiderat: nec tribuit ei potestatem deus ut comedat ex eo: sed homo extraneⁿ vorabit illud. Hoc vanitas et magna miseria est. Si genuerit quisq̄ā centū liberos et vixerit multos annos: et plures dies ætatis habuerit ⁊ anima illⁿ nō vtat̄ bonis: substantie sue: sepulturaq̄ carebit: de hac ego pronūcio q̄ melior illo sit abortiuus. Frustra enim venit ⁊ ꝓgit ad tenebras: et obliuione delebit nomē eius. Sō vidit sol: neq̄ cognouit distantiā boni et mali: etiā si duobus milibus annis vixerit: ⁊ nō fuit plenius bonis. Omnē ad vnū locū properāt omnia: omnis labor hois in ore eiⁿ: sed aia eiⁿ nō implebit. Quid habet ampliⁿ sapiens a stulto: et quid pauⁿ nisi vt pgat illuc vbi est vita? Melⁿ est videre quod rapias: quā desiderare quod nescias. Sed ⁊ hoc vanitas est: et prestumptio spiritⁿ. Qui futurus est: iam vocatū est nomē eius: et scit q̄ homo sit et nō possit cōtra fortiorē se in iudicio cōtendere. Et etha sunt plurima: multāq̄ in disputātio habētia vanitatē.

Quid necesse est homini maiora se quærere: cum ignorer quid conducat sibi ī vita sua numero dierū peregrinationis sue: et q̄ quasi vmbra pteriⁿ? Aut quis ā poterit indicare: ēd post sē futurū sub sole sit? Melius est nomē bonū q̄ vngenta pciosa: ⁊ dies mortis die natiuitatis. Melⁿ est ire ad domū luctⁿ: q̄ ad domū vinū. In illa enim finis omnīū admonet hoīm: ⁊ viuⁿ cogitat quid futurū sit. Melior est ira risu: quia per tristitiā vultus corrigit animⁿ delinquentis. Cor sapientū vbi tristitia ē: et cor stultorū vbi lētitia. Melius est a sapiēte corripi q̄ stultorū adulatione decipi: qā sicut sonⁿ spinarū ardentū sub olla: sic risus stulti. Sed ⁊ hoc vanitas. Calumnia conturbat sapientē: et perdet robur cordis eius. Melior est finis orationis: q̄ principii. Melior est patiēs arrogāte. Ne festinet ad irascendū: quia ira ī sinu stulti requiescit. Ne dicas: quid puras causa est q̄ prioⁿ ꝓ ora meliora fuere q̄ nūc sunt. Stulta est enim huiusmodi interrogatio. Melior est sapiēcia cū diuitijs: et magis pdest videntibus solē. Sicut enim protegit sapiēcia: sic protegit pecunia. Hoc autē plus habet eruditio et sapientia: q̄ vitam tribuit possessori suo. Considera opera dei: q̄ nemo possit corrigere quē ille despexerit. In die bona fuere bonis: et malā diē precaue. Sicut enim hāc sic et illā fecit deus: ut nō inueniat homo contra eū iustitiam.

querimoniam. Hoc q̄ vidi in diebus vanitatis mee. Iustⁿ perit in iustitia sua: et impiⁿ multo viuit ex malitia sua. Stoli esse iustⁿ multū: neq̄ plus sapias q̄ necesse est ne obstupescas. Ne impie agas multū: ⁊ noli esse stultⁿ: ne moriaris in tpe nō tuo. Bonū est te sustentare iustū: sed ⁊ ab illo ne subtrahas manū tuā: quia qui timet deum nichil negligit. Sapiēcia confortauit sapientē: super decē principes ciuitatis. Sō est enim homo iustⁿ in terra: q̄ faciat bonū et nō peccet. Sed et cūctis sermonibus q̄ dicunt. Ne accomodes cor tuū: ne forte audias seruū maledicentē tibi. Scit enim cōscientia tua: quia et tu crebro maledixisti alijs. Cuncta tentauit in sapientia. Dixi. Sapiēs efficiar: et ipsa lōgⁿ recessit a me nimio magis q̄ erat. Et alta profunditas: quis inueniet eā? Lustraui universa animo meo: ut scirem et cōsiderarem et quærerem sapiēciā et rationē: et ut cognoscerem impietatē stulti et errorē imprudentiē. Et inueni amariorē morte mulierē: quæ laqueus venatorū est: et sagena cor eiⁿ. Vincula sunt manus illⁿ. Qui placet deo effugiet illā: qui autē peccatⁿ est rapiet ab illa. Ecce hoc inueni dixit ecclesiastes: vnū ⁊ alterū: ut inuenirem rationē quā adhuc querit aia mea: et nō inueni. Virū de mille vnū reperi: mulierē ex omnibus non inueni. Solūmodo hoc inueni: nō fecit deus hominē rectū: et ipse se infinitis miscuit fictionibus. Quis talis ut sapiēs? Et q̄s cognouit solutionē rei?

Sapiēcia hominis lucet in vultu eiⁿ: et potentissimⁿ faciē illⁿ cōmutabit. Ego os regis obtuo: et propter iuramētū dei. Ne festines recedere a facie eiⁿ: neq̄ permanes in re malo: quia omne q̄ voluerit faciet: et sermo illⁿ potestate plenus est. Nec dicere ei quisquā potest: quare ita facis. Qui custodit preceptū: nō experietur quicq̄ mali. Tempus ⁊ rēsp̄ōnē cor sapiētis intelligit. Omīs negotio tps est et opportunitas: et multa hoīs afflictio quia ignorat præteriⁿ: et futura nullo scire potest nūcio. Sō est ī hoīs potestate, prohibere spiritū: nec habet potestatē ī die mortis: nec fruēt quiescere in pcelle bello: neq̄ saluabit impietas impiū. Omnia hec cōsideraui: ⁊ dedi cor meū in cūctis operibus q̄ fūt sub sole. Interēdū dūatur homo hominī ī malum suū. Vidi impios sepultos: qui etiā cū adhuc viuerent: in loco sancto erāt: et laudabant ī ciuitate ipsi iustorum opera. Sed et hoc vanitas ē. Et eⁿ quia nō profert cito cōtra malos sententia: ab hoīs timore ullo filij hoīm perpetrant mala. Et tamē pccⁿ ex eo q̄ centies facit malū et per patientiam sustinetur: ego cognouī q̄ erit bonū timentibus deū: qui verēt faciē eiⁿ. Sō sit bonū impio nec prolongent dies eiⁿ: sed quasi vmbra transeat: qui nō timet faciē dei. Est et alia vanitas q̄ fit sup terrā. Sūt iusti quibus mala prouenīt quasi opera egerit impiorⁿ: et sunt impij qui ita securi sunt: quasi iustorⁿ facta habēt. Sed et hoc vanitas mihi video. Laudaui igit lētitiā: q̄ nō esset homini bonū sub sole: nisi q̄ comederet et biberet atq̄ gauderet: et hoc solū secum auferret de labore suo omnibus diebus vite sue quos dedit ei deus sub sole. Et apposui cor meū vt scirem sapiēciā: et intelligerē distinctionē q̄ vertat in terra. Est tymo qui diebus et noctibus somnū nō capit oculis. Et intellexi: q̄ omīs operū dei nulla possit

homo inuenire rationē eoꝝ que fūt
sub sole: ⁊ quāto plus laborauerit ad
quærendū: tanto minꝰ inueniat minꝰ.
Etiā si dixerit sapiēs se nosse: nō pote-
rit reperire. Omnia hæc tractaui in cor-
de meo: ut curiose intelligerem. ix

Sunt iusti atq; sapientes: et opa
eoꝝ ī manu dei. Et tamē nescit ho-
mo utꝝ amore an odio dignꝰ sit: sed
omia ī futuꝝ incerta: eo q̄ omnia
sæque tuentur iusto ⁊ impio: bono ⁊
malo: mūdo ⁊ immūdo: immolāti ui-
timas: ⁊ sacrificia cōtemnenti. Sicut
bonꝰ sic peccator: ut peiurus sic ille
qui timet iusiurandum. Hoc est pessimū inter
omnia que sub sole fūt: quia eadem
cunctis euenīt. Vnde ⁊ corda filiorꝫ
hominum implentur malicia et con-
tumptu in vita sua: et post hæc ad infe-
ros deducūt. Nemo est q̄ semp viuat:
et qui huiusmodi res habeat fiduciā.
Melior est canis viuus leone mortuo:
viuentes enim scīūt se esse morituros:
mortui vero nichil nouerunt āplius.
Nec habent ultra mercedē: quia obli-
uioni tradita ē memoria eoꝝ. Amor
quoq; et odium ⁊ inuidie simul pierit:
nec habent partē in hoc seculo: ⁊ ī oē
quod sub sole geritur. Vade ergo ⁊ comē-
de in letitia panē tuū: et bibe cū gaudio
vinū tuū: quia deo placent opera tua.
Omni te tempore vestimēta tua candida:
et oleū de capite tuo nō deficiat. Perfru-
re vita cū vxore quā diligis: cūctis di-
ebus vite instabilitatis tue: qui dati
sunt tibi sub sole omni te vanitatis
tue. Hæc est enī pars in vita: et in labo-
re tuo quo laboras sub sole. Quod-
cumq; facere potest manꝰ tua instātē
operare: quia nec opus nec ratio: nec
sapiēcia nec scīcia erit apud inferos:
quo tu properas. Et cōuertens me ad aliud: et
vidi sub sole: nec velocium esse cursū: nec
fortium bellū: nec sapiētium panē: nec do-
ctorū divitias: nec artificūm gratiā: sed
tempꝰ casumq; in omnibus. Nescit ho-
mo finē suū: sed sicut pisces capiūtur
hamo: et aves laqueo cōprehendūtur
sic capiūtur homines in tpe malo: cū in-
repuerit supueniēte. Hæc quoq; sub
sole vidi sapiētiā: et p̄bauī magnā.
Ciuitas parua: et pauci ī ea viri. Ve-
nit cōtra eā rex magnꝰ ⁊ vallauit eā:
extruxitq; munimēta p̄ gyrū: et p̄fecta
ē obsidio. Inuentusq; ē in ea vir pau-
per et sapiēs: et liberauit urbē p̄ sapien-
tiā suā: et nullꝰ deinceps recordatus ē
hominis illi pauperis. Et dixi ego
melior ē esse sapientiam fortitudine.
Quomō ergo sapientia pauperis con-
tempta ē: ⁊ verba eius nō sūt audita?
Verba sapientiū audiunt in silentio:
plus q̄ clamor principis inter stultos.
Melior est sapientia q̄ arma bellica:
et qui ī vno peccauerit multa bona per-
dit. x

Muscæ mortiferæ perdūt suauitatē
unguēti. Pretiosior ē sapien-
tia: paruaq; glia ad tpōs stultitia. Cor
sapientis in dextera eius: et cor stulti in
sinistra illius. Sed ⁊ in via stultꝰ am-
bulans: cum ipse insipiens sit omnes
stultos estimat. Si spiritꝰ potestatem
habētis ascenderit super te: locū tuum ne
dimiseris: quia curatio facit cessare
peccata maxima. Est malū quod vi-
di sub sole: quasi per errorem egredīs
a facie principis. Posuit stultū in di-
gnitate sublimi: et diuites sedere humili.
Vidi seruos in equis: et principes am-
bulātes super terram quasi seruos. Qui
fodit foueā incidet in eam: et qui diri-
pat sepem mordebit eum coluber. Qui
transferr lapides affligetur in eis: et q̄
scindit ligna vulnerabitur ab eis. Si
retusū fuerit ferrū: et hoc nō ut prius sed
hebetatū fuit: multo labore exacuet: et
post industriā sequetur sapientia. Si
mordeat serpens in silentio: nichil eo
minꝰ habet qui occulte detrahit. Verba
oris sapiētis gratia: ⁊ labia insipi-
entis præcipitabūt eū. Initiū verborū eiꝰ
stultitia: et nouissimū oris illiꝰ error
pessimus. Stultꝰ ōba multiplicat. Ignō-
rat homo quid ante se fuit: ⁊ nō post
futuꝝ sit q̄s ei poterit indicare? Labor
stultorū affliget eos: qui nesciūt vrbē
pergere. Ve tibi terra cui? rex est puer:
et cui? principes manē comedūt. Bea-
ta terra cui? rex nobilis est: et cui? prin-
cipes reficiūtur ī tpe suo: ad reficiendū
et nō ad luxuriā. In pigritiis humili-
abitur cōtignatio: ⁊ ī infirmitate ma-
nuū p̄stillabit domus. In risu faciunt
panē et vinū: ut epulentur bibentes. Et
pecunie obediūt omnia. In cogitati-
one tua regi ne detrahas: et in secreto
cubiculi tui ne maledicas diuiti: q̄a
et aves cēli portabūt vocē tuā: et qui
hūt pēnas annūciabūt sermōnē. xi

Mitte panem tuū super manū eunteꝫ
aq̄s: q̄a post mītta ēpa inuenies
illū. Da partes septē: necnō et octo: q̄a
ignoras quid futuꝝ sit mali super terrā.
Si repleti fuerit nubes: imbrē super ter-
ram effundēt. Si ceciderit lignum ad
austrū aut ad aquilonē: in quocūq;
loco ceciderit ibi erit. Qui observat ven-
tum nō seminat: ⁊ qui cōsiderat nubes
nūq; metet. Quomō ignoras que sit
via spiritꝰ ⁊ qua ratione cōpingant
ossa in vtero prægnātis: sic nescis opa
dei qui fabricator est omnium. Mane
semina semen tuum ⁊ vesperi ne cesse
manus tua: quia nescis quid magis
oriat hoc aut illud: ⁊ si vtrumq; simul
melius erit. Dulce lumen: et delectabile
est oculis videre solem. Si ānis multis
vixerit homo et in his omnibus letus
fuerit: meminisse debet tenebrosi tpis
et dies multos: q̄ si venerit: vanitatis
arguentur preterita. Lætare ergo iuuenis ī
adolescentia tua: ⁊ in bono sit cor tuū
in diebus iuuentutis tue: et ambula in
viis cordis tui: et in intuitu oculorū
tuorum: et scito q̄ pro omnibus hijs
adducet te deus in iudicium. xii

Aufer irā a corde tuo: et amove
malitiā a carne tua. Adolescen-
tia enī ⁊ voluptas vana sunt. Memen-
to creatoris tui in diebus iuuentutis tue:
antequ veniat tempꝰ afflictionis tue: ⁊
appropinquent anni de quibus dicas:
nō michi placet. Antequ tenebrescant
sol: ⁊ lumē: ⁊ stelle: et luna: ⁊ reuertant
nubes post pluuiā. Quādo cōmouē-
bunt custodes domus: et nutabūt viri
fortissimi: et cessent molentes in
minuto numero: et tenebrescēt videntes
per foramina: et claudēt ostia in pla-
tea ī humilitate vocis molitis: et con-
surgēt ad vocē volucris: et obsurdescēt
omnes filie carminis. Excelsa quoq;
timebūt: et formidabūt ī via. Florebit
amygdalus: impiguabitē locusta: et
dissipabit capparis. Quoniā ibit ho-
mo ī domū eternitatis sue: ⁊ circuibūt
in platea plāgentes. Antequ rumpat
funiculꝰ argēteus: et recurrat vitta au-
rea: ⁊ cōtēdat ydria sup fontē: ⁊ cōfrin-
gatur rota sup cisternā: et reuertatur
puluis in terrā suā unde erat: et spiritꝰ
redeat ad deū qui dedit illū. Vanitas
vanitatū dixit ecclesiastes: et omnia
vanitas. Cūctꝫ esset sapiēssimꝰ eccle-
siastes: docuit plū et mandauit que fe-
cerat: et inuestigās cōposuit parabolas
multas. Quesuit verba vtilia: et scri-
psit sermones rectissimos: et veritate

plenos. Verba sapientiũ sicut stimuli: et quasi claui in altũ defixi: que per magistros cõsiliũ data sunt a pastore uno. Ejus ampliꝰ fili mi ne requiras. Faciendi plures libros nullꝰ est finis: frequentisq; meditatio carnis afflictio est. Finem loquendi pariter omnes audiamus. Deũ time: et mãdata eiꝰ obserua. Hoc est omnis homo. Cuncta q̃ fiũt adducet deus in iudicium pro omni errato: siue bonum siue malum sit.

Incipiunt Cantica canticorum.

Osculet me osculo oris sui. Quia melior a sunt ubera tua uino: fragrãtia unguentis optimis. Oleum effusum nomẽ tuũ: ideo adolescentule dilexerũt te. Trahe me post te. Currem⁹ in odore unguentorũ tuorũ. Introduxit me rex in cellaria sua. Exultabim⁹ et lætabimur in te: memores uberũ tuorũ sup̃ uinũ. Recti diligũt te. Nigra sũ sed formosa filie hierusalem: sicut tabernacula cedar: sicut pelles salomonis. Nolite me considerare q̃ fusca sum: qꝫ decoloraui me sol. Filij matris mee pugnauerũt cõtra me: posuerũt me custodẽ uineis. Vinea meam nõ custodiui. Indica mihi quẽ diligit aĩa mea: ubi pascaꝭ ubi cubes i meridie: ne uagari incipiã post greges sodaliũ tuorũ. Si ignoras te o pulcerrima inter mulieres: egredere et abi post uestigia gregũ: et pasce hedoꝭ tuos iuxta tabernacula pastorũ. Equitatui meo i curribus pharaonis assimilaui te amica mea. Pulcre sunt genæ tue sicut turturis: collum tuũ sicut monilia. Murenulas aureas faciemus tibi: vermiculatas argẽto. Cũ esset rex i accubitu suo: nardus mea dedit odorẽ suũ. Fasciculꝰ mirre dilectꝰ meꝰ michi: inter ubera mea cõmorabit. Botrus cipri dilectꝰ meus michi: in uineis engaddi. Ecce tu pulcra es amica mea: ecce tu pulcra: oculi tui colũbaꝝ. Ecce tu pulcer es dilecte mi: et decorꝰ. Lectulꝰ noster floridꝰ: cigua domorũ nostrarũ cedrina: laquearia nostra cipressina.

Ego flos campi: et liliũ conuallium. Sicut liliũ inter spinas: sic amica mea inter filias. Sicut malꝰ inter lignaꝝ siluarũ: sic dilectus meus inter filios. Sub umbra illius quam desiderabam sedi: et fructus eiꝰ dulcis gutturi meo. Introduxit me rex i cellã uinariã: ordinauit in me caritatem. Fulcite me floribꝰ stipate me malis: quia amore langueo. Leua eiꝰ sub capite meo: et dextera illius amplexabit me. Adiuro uos filie hierusalem: per capreas cerosq; campoꝝ: ne suscitetis neq; uigilare faciatis dilectam: donec ipsa uelit. Vox dilecti mei. Ecce iste uenit saliens in montibꝰ: trãsiliẽs colles. Similis est dilectus meꝰ capreæ hynuloq; cerui. Ecce ipse stat post parietem nostrũ: respiciẽs per fenestras: prospiciẽs per cancellos. Ecce dilectus meus loquitur michi. Surge propera amica mea: columba mea: formosa mea: et ueni. Iam enim hiems transiit: imber abiit et recessit. Flores apparuerunt in terra: tps putationis aduenit. Vox turturis audita est in terra nõa: ficus protulit grossos suos: uinee floentes dederũt odorẽ suũ. Surge propera amica mea speciosa et ueni: columba mea in foraminibus petre in caterna macerie. Ostende michi faciẽ tuã: sonet uox tua i auribus meis. Vox enim tua dulcis: et facies tua decora. Capite nobis uulpes parunlas: que demoliuntur uineas. Nã uinea nostra floruit. Dilectꝰ meus michi: et ego illi: q̃ pascit inter lilia: donec aspirẽt dies: et inclinentur umbre. Conuertere: similis esto dilecte mi capreæ hinnuloq; cerorũ: super montes bether.

In lectulo meo per noctes quesiui quem diligit anima mea. Quesiui illũ: et nõ inueni. Surgã et circuibo ciuitatem per uicos et plateas: querã quẽ diligit anima mea. Quesiui illũ: et nõ inueni. Inuenerũt me uigiles: qui custodiũt ciuitatẽ. Num quẽ diligit aĩa mea uidistis? Paululũ cũ pertransiissem eos: inueni quẽ diligit anima mea. Tenui eũ: nec dimittã: donec introducã illũ in domũ matris mee: et in cubiculum genitricis mee. Adiuro uos filie hierusalẽ p capreas cerosq; cãpoꝝ: ne suscitetis neq; uigilare faciatis dilectam: donec ipsa uelit. Quẽ est ista q̃ ascendit p deserti: sicut uirgula fumi ex aromatibus mirre et thuris: et uniuersi pulueris pigmentarij? Ecce lectulũ salomonis sexaginta fortes ambiunt: ex fortissimis israel: omnes tenentes gladios: et bella doctissimi. Vnusquisq; ensis suꝰ super femur suũ: propter timores nocturnos. Ferculũ fecit sibi salomõ de lignis libani. Columnas eiꝰ fecit argenteas: reclinatoriũ aureũ: ascensũ purpureũ: media caritate cõstrauit: propter filias hierusalem. Egredimini filie sion: et uidete regem salomonem in diademate: quo coronauit illũ mater sua: in die disponsationis illiꝰ: et in die lætitiæ cordis eius.

Quã pulcra es amica mea: Quã pulcra es. Oculi tui columbarũ: absq; eo quod intrinsecus latet. Capilli tui sicut greges caprarũ: que ascenderũt de monte galaad. Dentes tui sicut greges tonsarũ: que ascenderũt de lauacro. Omnes gemellis feribꝰ: et sterilis non est inter eas. Sicut uitta coccinea labia tua: et eloquium tuum dulce. Sicut fragum mali punici ita gene tue: absq; eo qõ intrinsecus latet. Sicut turris dauid collũ tuũ: q̃ edificata est cũ propugnaculis. Mille clipei pendent ex ea: omnis armatura fortiũ. Duo ubera tua sicut duo hinnuli capreæ gemelli: q̃ pascunt̃ in liliis: donec aspirẽt dies et inclinentur umbre. Vadam ad montẽ mirre: et ad collẽ thuris. Tota pulcra es amica mea: et macula nõ est in te. Veni de libano sponsa mea: veni de libano veni. Coronaberis de capite amana: de uertice sanir: et hermon: de cubilibꝰ leonũ: de montibꝰ pardorũ. Vulnerasti cor meũ: soror mea sponsa: uulnerasti cor meũ i uno oculorũ tuorũ: et in uno crine colli tui. Quam pulcer fuit mamme tue soror mea sponsa. Pulciora fuit ubera tua uino: et odor unguentorũ tuorũ sup̃ omnia aromata. Fauus distillãs labia tua sponsa: mel et lac sub lingua tua: et odor uestimentorũ tuorũ sicut odor thuris. Hortꝰ cõclusus soror mea sponsa: hortus cõclusus fons signatus. Emissiones tue paradisus malorũ punicorũ: cum pomorũ fructibꝰ. Cipri cũ nardo: nardus et crocus: fistula et cinnamomũ cũ omnibꝰ lignis libani: mirra et aloes cũ omnibꝰ primis unguentis. Fons hortorũ puteus aquarũ uiuentiũ: q̃ fluunt impetu de libano. Surge aquilo et ueni auster: perfla hortum meum: et fluent aromata illius.

Veniat dilectꝰ meus in hortũ suũ: et comedat fructũ pomorũ suorũ. Veni in hortũ meũ soror mea sponsa: messui myrrã meã cũ aromatibꝰ meis. Comedi fauum cum melle meo: bibi

vinũ meum cum lacte meo. Comedite
amici & bibite: & inebriamini carissi-
mi. Ego dormio: & cor meum vigilat.
Vox dilecti mei pulsantis. Aperi mihi
soror mea amica mea columba mea
immaculata mea: qꝰ caput meũ ple-
num è rore: & cincinni mei guttis no-
ctiũ. Expoliaui me tunica mea: quõ
induar illa? Laui pedes meos: quõ
quo inquinabo illos? Dilectꝰ meus
misit manũ suã pr foramen: & venter
meus intremuit ad tactũ eiꝰ. Surrexi
ut aperirẽ dilecto meo. Manus mee stil-
lauerũt mirrã: & digiti mei pleni mir-
ra probatissima. Pessulũ hostij mei
aperui dilecto meo: at ille declinauerat
atq; transierat. Anima mea liquefacta
est: ut dilectꝰ loquꝰ est. Quesiui & non
inuenij illũ: vocaui: & non respondit
michi. Inuenerunt me custodes qui
circueũt ciuitatem. Percusserũt me &
vulnerauerũt me: tulerũt palliũ meũ
custodes murorũ. Adiuro vos filie
iherusalẽ: si inueneritis dilectũ meum
ut nuncietis ei quia amore langueo.
Qualis est dilectus tuus ex dilecto: o
pulcerrima mulierũ? Qualis è dilectꝰ
tuꝰ ex dilecto: quia sic adiurasti nos?
Dilectus meus candidꝰ & rubicundꝰ:
electꝰ ex milibꝰ. Caput eius aurũ opti-
mum: comee eius sicut elate palmarũ:
nigre sicꝰ coruus. Oculi eiꝰ sicut columbe
super riuulos aquarꝰ que lacte sunt lote:
& residẽt iuxta fluenta plenissima. Gene
illiꝰ sicut arcole aromatum: consite a
pigmentariis. Labia eiꝰ lilia distillan-
tia mirrã primã. Manꝰ illiꝰ tornati-
les: aurea: plene iacinctis. Venter eiꝰ
eburneus: distinctus saphiris. Crura
illius columne marmoree: fundate
super bases aureas. Species eius
ut libani: electꝰ ut cedri. Guttur illius
suauissimũ: & totꝰ desiderabilis. Talis
est dilectꝰ meus: & ipse est amicꝰ meus
filie iherusalem. Quo abiit dilectꝰ tuus o
pulcerrima mulierũ: quo declinauit
dilectꝰ tuus? Et querencꝰ eũ cũ te. VI

Dilectus meus descendit in ortum
suũ ad arcolã aromatũ: ut ibi
pascat in ortis: & lilia colligat. Ego
dilecto meo: & dilectꝰ meus michi: qui
pascitur inter lilia. Pulcra es amica
mea: suauis & decora sicut iherusalẽ:
terribilis ut castrorũ acies ordinata.
Auerte oculos tuos a me: quia ipsi
me auolare fecerunt. Capilli tui sicut
greꝑ capraꝝ: q̃ apparuerũt de galaad.
Dentes tui sicut greges ouiũ: q̃ ascen-
derũt de lauacro. Omnes gemellis fe-
tibꝰ: & sterilis nõ est in eis. Sicut coccꝰ
malipunicã: sic gene tue: absq; occultꝰ
tuis. Sexaginta sunt regine: & octoginta
concubine: & adolescentularum nõ
est numerus. Una est columba mea
perfecta mea: una est matri sue: electa ge-
nitrici sue. Videerunt eam filie syon et
beatissimã ꝑdicauerũt: regine et cõcu-
bine laudauerũt eã. Que est ista que
progredit quasi aurora consurgens:
pulcra ut luna: electa ut sol: terribilis
ut castrorũ acies ordinata? Descendi
in ortũ nucũ ut videret poma cõuallũ:
et inspicere si floruisset vinea: & genui-
nasset malapunica. Nescioui. Anima
mea cõturbauit me: ꝑpter quadrigas
aminadab. reuertere reuertere sunamitis:
reuertere reuertere ut intueamur te.

Quid videbis in sunamite. VII

Nisi choros castrorũ? Quã pul-
cri sunt gressus tui i calciamentis filia
principis. Iunctures femoriũ tuorũ sicut
monilia: que fabricata sũt manu ar-
tificis. Umbilicus tuus crater tornatilis:
nũqꝝ indigens poculis. Venter

tuus sicut acerꝰ tritici: vallatus liliis.
Duo vbera tua sicut duo hinnuli ge-
melli capreꝝ. Collũ tuũ sicut turris
ebur: oculi tui sicut piscine i esebon: q̃ sunt
in porta filie ꝑtrauditis. Nasus tu-
us sicut turris libani: q̃ respicit contra
damascũ. Caput tuum ut carmelus:
& comee capitis tui sicut purpura regis
iuncta canalibꝰ. Quam pulcra es: et
q̃ decora carissima in deliciis. Statu-
ra tua assimilata est palme: et vbera
tua botris. Dixi. Ascendã in palmã:
et apphendã fructꝰ eius. Et erũt vbera
tua sicut botri vineꝰ: et odor oris tui
sicut odor malorꝫ: guttur tuũ sicut vi-
num optimũ. Dignũ dilecto meo ad
potandũ: labiisq; et dentibꝰ illius ad
ruminandũ. Ego dilecto meo: et ad
me cõuersio eiꝰ. Veni dilecte mi egredi-
amur in agrũ: cõmoremur in villis.
Mane surgamꝰ ad vineas: videamꝰ
si floruit vinea: si flores fructꝰ parturi-
unt: si floruerunt malapunica. Ibi
dabo tibi vbera mea. Mandragore de-
derũt odorẽ i portis nris. Omnia poma
nouaq; et vetera dilecte mi seruaui tibi.

Quis michi det te fratrem VIII

meũ sugentẽ vbera matris mee:
vt inueniã te foris et deosculer te: iam
me nemo despiciat? Apphendã te et
ducã te domũ matris mee: et i cubiculũ
genitricis mee. Ibi me docebis: & dabo
tibi poculũ de vino condito: et mustũ
malorꝫ granatorꝫ meorũ. Leua eiꝰ sub
capite meo: et dextera illiꝰ amplexabit
me. Adiuro vos filie iherusalem: ne suscite-
tis neq; euigilare faciatis dilectã: do-
nec ipsa velit. Que est ista que ascendit
de deserto deliciis affluens: innixa super
dilectũ suũ? Sub arbore malo suscita-
ui te. Ibi corrupta est mater tua: ibi
violata est genitrix tua. Pone me ut
signaculũ super cor tuũ: ut signaculum
super brachiũ tuũ: qꝰ forte est ut mors
dilectio: dura sicut infernus emulatio:
lampades eiꝰ: ut lampades ignis atq;
flamarũ. Aque multe nõ potuerũt
extinguere caritatẽ: nec flumina obruẽt
illã. Si dederit homo omnẽ substan-
tiã domꝰ sue pro dilectione: ꝓfecto nichil
despicient eã. Soror nra parua: et vbera
nõ habet. Quid faciemꝰ sorori nostre:
in die quãdo alloquẽda est? Si mu-
rus est edificemꝰ super eũ ꝓpugnacula
argentea. Si ostium è: cõpingamꝰ illud
tabulis cedrinis. Ego murꝰ: et vbera
mea sicut turris: ex quo facta sũ coram
eo ꝓt pace reperiens. Vinea fuit pacifi-
co: in ea: que habet ꝓlos. Tradidit eã
custodibꝰ: vir afferet pro fructu eiꝰ mil-
le argenteos. Vinea mea coram me est.
Mille tui pacifici: et ducti hijs q̃ custo-
diũt fructꝰ eiꝰ. Que habitas in horti-
bus amici auscultãt: fac me audire voce
tua. Fuge dilecte mi: et assimilare ca-
pree hinnuloq; cervorũ super montes
aromatũ. Explicauit cantica canticorꝫ

Incipit liber Sapientie. Capitulũ .i.

Diligite iustitiã: qui
iudicatis terrã. Sen-
tite de dõo in bonitã-
te: et in simplicitate
cordis querite illũ:
quoniã inuenit ab
hijs q̃ non tentant eũ: apparet autẽ
his qui fidem habent in illũ. Peruerse
enim cogitationes separant a deo: pro-
bata autẽ virtꝰ corripit insipientes.
Quoniã in malivolã animã nõ intro-
ibit sapiẽtia: nec habitabit in corpore
subdito peccatis. Spiritꝰ enim sanctus
disciplinẽ effugiet fictum: et auferet se
a cogitationibꝰ q̃ sunt sine intellectu:
et corripiet a supeueniente iniquitate.

Benigꝰ est enim spiritꝰ sapiēcie et non
liberabit maledictū a labijs suis: quū
renū illiꝰ testis est deus. et cordis illiꝰ
scrutator est verꝰ: et lingue eiꝰ audiet.
Quoniā spiritꝰ dñi replevit orbē terra-
rum: et hoc qd cōtinet omnia scientiā
habet vocis. Propter hoc qui loquit
iniqua nō potest latere: nec pertrā illū
corripiēs iudicū. In cogitationibus
enim impij interrogatio erit: sermonū
autē illiꝰ audition ad dñi venient: et ad
correptionē iniquitatū illiꝰ. Quoniā
auris zēli audit omnia: et tumultus
murmurationū nō abscondet. Custo-
dite ergo vos a murmuratione: que
nichil prodest: et a detractione parcite
lingue. Quia sermo obscurꝰ in vacuū
nō ibit: os autē qd mentitur occidit
animā. Solite zelare mortē in errore
vite vrē: neq; acquiratis perditionem i
operibꝰ manuū vestraꝝ. Quoniā deꝰ
mortē nō fecit: nec letatur in perditione
viuoꝝ. Creavit enim ut essent omnia:
et sanabiles fecit nationes orbis terra-
rum: et nō est in illis medicamentum
exterminij nec inferorū regnū in terra.
Justicia enim perpetua est et immortalis: in-
justicia autē mortis acquisitio. Impij
autē manibꝰ et vocibꝰ accesserūt illā:
et estimātes illā amicam defluxerunt:
et pontiones posuerūt ad illā: quo-
niā morte digni sūt qui sunt ex parte illiꝰ.

II

Dixerūt enim impij: cogitan-
tes apud se non recte. Exiguū et
nū tedio est tempꝰ vite nostre: et nō est
refrigerium in fine hoīs: et non est qui
agnitus sit reversus ab inferis. Quia ex
nichilo nati sumꝰ: et post hoc erimus
tanq; nō fuerimus. Quoniā fumus
afflatꝰ est in naribꝰ nostris: et sermo
scintille ad cōmouendū cor nostrum.
Quia extinctꝰ cinis erit corpꝰ nostrū: et
spiritꝰ diffundetur tanq; mollis aer.
Et abibit vita nōa tanq; vestigium
nubis: et sicut nebula dissoluet: que
fugata est a radijs solis: et a calore
illiꝰ aggrevata. Et nomē nostrū obli-
vione accipiet per tempꝰ: et nemo ha-
bebit memoriā operū nostroꝝ. Umbre
enim transitꝰ est tempꝰ nostrū: et non est
reversio finis nostri: qui consignata est: et
nemo revertet. Venite ergo et fruamur
bonis q̄ sūt: et utamur creatura tanq;
in iuventute celeriter. Vino pretioso et
unguentis nos impleamꝰ: et nō pate-
at nos flos ētis. Coronemꝰ nos ro-
sis antequ marcescant: nullū pratū sit
qd nō pertranseat luxuria nōa. Sterno
vestrū exercitus sit luxurie nostre. Ubiq;
relinquamꝰ signa letitie: quū hec est par-
tē nōa: et hec est sors nōa. Opprimamꝰ
pauperē iustū: et non parcamꝰ vidue
nec veterano: nec reverentiam senes
nostri temporis. Sit autē fortitudo nōa
lex justitie. Quod enim infirmū est inuti-
le inventū est. Circumeamꝰ ergo iusti-
qui inutilis est nobis: et contrarius est
operibꝰ nostris: et improperat nobis
peccata legis: et diffamat in nos pe-
cata discipline nōe. Promittit se scien-
tiā dei habere: et filiū dei se nominat.
Factꝰ est nobis in traductionē cogita-
tionū nostrarū. Gravis est nobis etiā
ad videndū: quū dissimilis est alijs vi-
ta illiꝰ: et immutate sūt vie eiꝰ. Tanq;
nugaces estimati sumꝰ ab illo: et ab-
stinet se a vijs nōis tanq; ab immun-
dicijs: et piter novissima iustorum: et
gloriat parte se habere dei. Videam
ergo si sermones illius veri sunt: et em-
pirabimꝰ que ventura sunt illi: et sciemꝰ
que erit novissima illiꝰ. Si enim est verꝰ
filius dei suscipiet illū: et liberabit illū
de manibꝰ contrariorū. Contumelia et

tormento interrogemꝰ eū: ut sciamus
mansuetudinē eiꝰ: et probemꝰ patientiā illiꝰ.
Morte turpissima condemnemꝰ eū. Erit
enim ei respectꝰ ex sermonibꝰ illius. Hec
cogitauerūt et erraverūt: excecauit enim
eos malitia eorꝰ. Et nescierūt sacra-
menta dei: neq; mercedē speraverunt
justitie: nec judicaverūt honorē animā
sanctarū. Quoniā deus creavit hominem
incorruptibilē: et ad imaginē similitu-
dinis sue fecit illū. Invidia autē diabo-
li mors introivit in orbem terrarū:
imitantur autē illū q̄ sūt ex parte illius.

III

Justorū autem animē in manu
dei sunt: et non tanget illos tormentum
mortis. Visi sunt oculis insipi-
entū mori: et estimata est afflictio exi-
tus illoꝝ. Et ab itinere iusto abierunt
in exterminiū: et q̄ a nobis est iter exter-
minij: illi autē sunt in pace. Et si coram
hominibus tormēta passi sunt: spes illoꝝ
immortalitate plena est. In paucis vex-
ati in multis bene disponentur: quoniā
deus tentavit eos: et invenit illos
dignos se. Tanq; aurū i fornace pba-
vit illos: et quasi holocaustū hostiam
accepit illos: et in tempore respectꝰ illoꝝ
fulgebit: et tanq; scintille in arundi-
neto discurrent. Judicabūt nationes et
dominabunt populis: et regnabit dñs illoꝝ
in perpetū. Qui confidunt in illo intelli-
gent veritatē: et fideles in dilectione
acquiescent illi: quū timor et pax est electis
eiꝰ. Impij autē secundū q̄ cogitaverūt
correptionē habebūt: q̄ neglexerūt iusti-
tiā et dñō recesserūt. Sapientia enim et disci-
plina q̄ abiecerūt infelix est: et vacua est spes
illoꝝ: et labores sine fructu: et inutilia o-
pera eorꝰ. Mulieres eorꝰ insanae sūt: et
nichilum filij illoꝝ. Maledicta creatura
eorū. Quoniā felix est sterilis et incoinqu-
nata: q̄ nesciuit thorꝰ in delicto. Habebit
fructū in respectione animē sanctē. Et spa-
do q̄ nō operatus est per manꝰ suas in-
quitatē: nec cogitavit adversus deū ne-
quissima. Dabit enim illi fidei donū
electū: et sors in templo dei acceptissima.
Bonorꝰ enim laboꝝ gloriosus est fructus:
et que nō concidat radix sapientie. Filij
autē adulteroꝝ i cōsummatione erūt:
et ab iniquo thoro semen exterminabit.
Et si quidē longe vixerūt: in nichi-
lum reputabūtur et sine honore erit
novissima senectus illoꝝ. Et si celerius
defuncti fuerit: nō habebūt spem: nec
i die agnitionis allocutione. Statio-
nes enim iniquē dire sūt consummationis.

IIII

Quam pulcra est casta ge-
neratio cū claritate. Immortalitas
est enim memoria illiꝰ: quū et apud deum
nota est et apud homines. Cū presens est
imitantur illā: et desiderāt eā: cū se dux-
erit: et in perpetuū coronata triumphat
incoinquinatorū certaminū premiū vin-
cens. Multiligena autē impioꝝ multi-
udo nō erit utilis: et spuria vitulamina
nō dabūt radices altas: nec stabile
firmamentū collocabūt. Et si i ramis
in tempore germinaverit: infirmiter posita
a vento commouebūtur: et a vimineate
ventoꝝ eradicabūtur. Confringent eū
ramī intōsummati: et fructꝰ illorū in-
utiles et acerbi ad mādūcandū: et ad
nichilū apti. Ex iniquis enim nātes filij
q̄ nascūtur testes sūt nequitie adversus
parentes interrogatione sua. Justus
autē si morte occupatꝰ fuerit: in refri-
gerio erit. Senectus enim venerabilis est:
non diuturna: neq; numero annorū
reputata. Cani autē sunt sensus hōis
et ētas senectutis: vita immaculata.
Placens deo factus dilectus: et vivens
inter peccatores translatus est. Rapꝰ
est ne malitia mutaret intellectū eius:

aut ne fictio decipiat animam illius. Falsiloquio enim nugacitatis obfuscat bona: et in constantia concupiscentiae transmutat sensum sine malitia. Consummatus in breui explenit tempora sua. Placita enim erat deo anima illius: propter hoc festinauit educere illum de medio iniquitatum. Populi autem uidentes et non intelligentes nec ponentes hoc in praecordiis talia: quia gratia dei et misericordia est in sanctos eius: et respectus est electis illius. Condemnat autem iustus mortuus uiuos impios: et iuuenis celeriter consummatus longaeuos uitas iniusti. Ei videbunt enim finem sapientes: et non intelligent id quod cogitauerit de illo deus: et hoc munierit illum dominus. Videbunt enim et contemnent eum: illos autem deus irridebit. Et erunt post hoc dedecores sine honore: et in contumelia inter mortuos in perpetuum. Quoniam discumpet illos inflatos sine voce: et commouebit illos a fundamentis: et usque ad supremum desolabunt. Et erunt gementes: et memoria illorum peribit. Et venient in cogitatione peccatorum suorum timidi: et reducet illos ex aduersis iniquitates ipsorum.

Tunc stabit iustus in magna constantia aduersus eos qui se angustiauerunt: et qui abstulerunt labores eorum. Videntes turbabunt timore horribili: et mirabunt in subitatione insperatae salutis gementes pre angustia spiritus: dicentes intra se: paenitentiam agentes: et pre angustia spiritus gementes. Hi sunt quos habuimus aliquando in derisum et in similitudinem improperii: nos insensati uitam illorum aestimabamus insanam: et finem illorum sine honore. Ecce quomodo computati sunt inter filios dei: et inter sanctos sors illorum est. Ergo erauimus a uia veritatis: et iustitiae lumen non luxit nobis: et sol intelligentiae non

est ortus nobis. Lassati sumus in uia iniquitatis et perditionis: et ambulauimus uias difficiles: uiam autem domini ignorauimus. Quid nobis profuit superbia: aut diuitiae iactantiae quid contulerunt nobis? Transierunt omnia illa tamquam umbra et tamquam nuncius praecurrens. Et tamquam navis quae pertransit fluctuantem aquam cuius cum praeterierit non est vestigium inuenire neque semitam reperire illius in fluctibus: aut auis quae cum praeuolat in aere nullum inuenitur argumentum itineris illius: sed tamen sonitus et alatus verberans leue ventilando spiritu: et percutiens pennas motu aeris: commotis alis praeuolauit: et post hoc nullum signum inuenitur itineris illius: aut tamquam sagitta emissa in loci destinatum: diuisus aer continuo in se reclusus est ut ignoretur transitus illius: sic et nos nati continuo desiuimus esse: et virtutis quidem nullum signum valuimus ostendere: in malitiatione autem nostra consumpti sumus. Talia dixerunt in inferno hii qui peccauerunt: qui spes impii tamquam lanugo et quae a vento tollitur: et tamquam spuma gravis quae a procella dispergitur: et tamquam fumus qui a vento diffusus est: et tamquam memoria hospitis unius diei praeteriens. Iusti autem in perpetuum viuent: et apud dominum est merces eorum: et cogitatio illorum apud altissimum. Ideo accipient regnum decoris et diadema speciei de manu domini: quia dextera sua teget eos: et brachio sancto suo defendet illos. Et accipiet armaturam zelus illius: et armabit creaturam ad ultionem inimicorum. Induet pro torace iustitiam: et accipiet pro galea iudicium certum. Sumet scutum inexpugnabile aequitatis: acuet autem durissimam iram in lanceam: et pugnabit cum illo orbis terrarum contra insensatos. Ibunt directe emissiones fulgurum: et tamquam a bene

curuato arcu nubium exterminabunt: et ad certum loci insilient. Et a petrosa ira plenae mittent grandines: et grandescet in illos aqua maris: et flumina conuertet durum. Conteret illos stabit spiritus virtutis: et tamquam turbo ventus diuidet illos: et ad nihilum perducet omnem terram iniquitatis illorum: et malignitas aduersus sedes potentium.

Melior est sapientia quam uires: et vir prudens magis quam fortis. Audite ergo reges et intelligite: discite iudices finium terrae. Prebete aures vos qui continetis multitudines et placetis vobis in turbis nationum: quia data est a domino potestas vobis et virtus ab altissimo: qui interrogabit opera vestra et cogitationes scrutabitur: quia cum essetis ministri regni illius non recte iudicastis nec custodistis legem iustitiae: neque secundum voluntatem dei ambulastis. Horrendum et cito apparebit vobis: quia iudicium durissimum in his qui praesunt fiet. Exiguo enim conceditur misericordia: potentes autem potenter tormenta patientur. Non enim subtrahet personam cuiusquam deus qui est omnium dominus: nec verebitur magnitudinem cuiusquam: quia pusillum et magnum ipse fecit: et aequalem curam habet illi de omnibus. Fortioribus autem fortior instat cruciatio. Ad vos ergo reges sunt hii sermones mei: ut discatis sapientiam: et non peccetis. Qui enim custodierit iustitiam: iuste iudicabunt: et qui didicerint iustitiam inuenient quid responderint. Concupiscite ergo sermones meos et diligite illos: et habebitis disciplinam. Clara est et non marcescit sapientia: et facile videtur ab his qui diligunt eam: et inuenitur ab his qui quaerunt illam. Praeoccupat qui se concupiscit: ut illis se prior ostendat. Qui de luce vigilauerit ad illam non

laborabit: assidentem enim illam foribus suis inueniet. Cogitare ergo de illa sensus est consummatus: et qui vigilauerit propter illam cito erit securus. Quoniam dignos se circuit ipsa quaerens: et in viis suis ostendit se illis hilariter: et in omni prouidentia occurrit illis. Principium enim illius verissima est disciplinae concupiscentia. Cura ergo disciplinae dilectio est: et dilectio custodia legum illius est. Custodiam autem legum consummatio incorruptionis est: incorruptio autem facit esse proximum deo. Concupiscentia igitur sapientiae deducit ad regnum perpetuum. Si ergo delectamini sedibus et sceptris o reges populi: diligite sapientiam ut in perpetuum regnetis. Diligite lumen sapientiae: omnes qui praestis populis. Quid est autem sapientia et qualiter illa facta sit referam et non abscondam a vobis sacramenta dei: sed ab initio nativitatis inuestigabo: et ponam in luce scientiam illius et non praeibo veritatem: neque cum invidia tabescere habebo: quoniam talis homo non erit particeps sapientiae. Multitudo autem sapientium sanitas est orbis terrae: et rex sapiens populi stabilimentum est. Ergo accipite disciplinam per quam estis nobis: et proderit vobis.

Unum quidem et ego mortalis homo similis omnibus: et ex genere terreno illius qui prior factus est: et in utero matris figuratus sum caro: decem mensibus consolidatus sum in sanguine ex semine hominis: et delectamento somni connexus sum. Et ego natus accepi communem aerem: et in similem sortem decidi terram: et primam vocem similem omnibus emisi plorans. In nutrimentis nutritus sum: et magnis curis. Nemo enim ex regibus aliud habuit nativitatis initium. Unus ergo introitus est omnibus ad vitam: et

sibus eius. Propter hoc optaui et datus
est michi sensus: et inuocaui et uenit
in me spiritus sapiencie. Et preposui illam
regnis et sedibus: et diuitias nichil esse
dixi in comparacione illius. Nec comparaui
illi lapidem pretiosum: quoniam omne
aurum in comparacione illius arena est exigua:
et argentum tanquam luum estimabitur argentum
in conspectu illius. Super salutem et speciem
dilexi illam: et proposui pro lux habere illam:
quia inextinguibile est lumen illius. Venerunt autem michi omnia bona pariter
cum illa: et innumerabilis honestas per
manus illius. Et letatus sum in omnibus:
quoniam antecedebat me ista sapiencia:
et ignorabam quoniam horum omnium mater est.
Quam sine ficione didici: et sine invidia communico: et honestatem illius non
abscondo. Thesaurus enim thesaurus est
hominibus: quo qui usi sunt participes
facti sunt amicicie dei: per disciplinam
dona commendati. Michi autem det
deus dicere secundum sententiam et plumere digna
horum que michi dantur: quoniam ipse sapiencie
dux est: et sapientium emendator. In manu enim illius et nos et sermones nostri:
et omnis sapiencia et operum scientie
disciplina. Ipse enim dedit michi horum
scientiam veram quorum sunt: ut sciam dispositionem
mundi terrarum et virtutes elementorum:
initium et consumationem et mediteratem
temporum: mutationum commutationes
et consumationes temporum et morum
mutationes: diuisiones temporum: annorum
cursus et stellarum dispositiones: naturas animalium et iras bestiarum: impetus
uentorum et cogitationes hominum: differencias virgultorum et virtutes radicum: et
quecumque sunt abscondita et improuisa
didici. Omnium enim artifex docuit me
sapiencia. Est enim in illa spiritus intelligentie sanctus unicus multiplex tenuis:
disertus mobilis incoinquinatus: certus
suauis amans bonum: acutus. Quod nichil
obstat benefacere: humanus: benignus.
Stabilis certus: securus: omnem habens virtutem: omnia prospiciens: et qui capiant
omnes spiritus intelligibiles: mundus.
subtilis. Omnibus enim mobilibus mobilior est sapiencia. Attingit autem ubique
propter suam mundiciam. Vapor est enim
virtutis dei: et emanacio quedam est claritatis omnipotentis dei sincera: et idcirco
nichil inquinatum in ea incurrit. Candor
enim est lucis eternae: et speculum sine macula
dei maiestatis: et imago bonitatis illius.
Et cum sit una: omnia potest: et permanens in se omnia innouat: per nationes
in alas sanctas se transferens. Amicos dei et prophetas constituit. Neminem enim
diligit deus: nisi cum qui sapiencia inhabitat. Est enim hec speciosior sole: et super omnem dispositionem stellarum: luci comparata inuenitur prior. Illi enim succedit
nox: sapiencia autem non vincit malicia.

VIII

Attingit ergo a fine usque
ad finem fortiter: et disponit omnia
suauiter. Hanc amaui et exquisiui ea
a iuuentute mea: et quaesiui sponsam michi
ea assumere: et amator factus sum formae
illius. Honestatem illius gloriatur conuiuam habens dei: sed et omnium dominus
dilexit illam. Doctrix enim est disciplinae dei:
et electrix operum illius. Et si diuitias optat
quis in vita: quid sapiencia locupletans
omnia operatur omnia? Si autem sensum operatur: quis horum qui sunt magis quam
illa est artifex? Et si iusticiam quis diligit:
labores huius magnas habent virtutes.
Sobrietatem enim et prudenciam docet: et
iusticiam et virtutes: quibus vtilius nichil
est in vita hominibus. Et si multitudinem
scientiae desiderat quis: scit praeterita et de
futuris estimat: scit versutias sermonum

et dissolutiones argumentorum: signa et
monstra scit antequam fiant: et eventus
temporum et seculorum. Propositum ergo hanc
adducere michi ad conuiuendum: sciens
quoniam mecum communicabit de bonis:
et erit allocutio cogitationis meae et edium
mei. Habebo per hanc claritatem ad
turbas: et honorem apud seniores. Iuuenis
ero acutus inuenietur in iudicio: et in
conspectu potentium admirabilis ero: et
tanquam principum mirabuntur me. Tacentem me sustinebunt: loquentem me respicient: et tenuerunt me plura manus
oris sui imponent. Porrecta habebo per
hanc immortalitatem: memoriam aeternam
huius qui post me futuri sunt relinquam.
Disponam populos: et nationes michi erunt
subditae. Timebunt me audientes reges
horribiles: et in multitudine bonus videbor:
et in bello fortis. Intrans in domum meam
conquiescam cum illa. Nam cum habet amaritudinem conuersatio illius: nec edium conuictus illius: sed letitiam et gaudium. Haec
cogitans apud me: et commorans in
corde meo: quoniam immortalitas est in cogitatione sapiencia: et in amicicia illius
delectatio bona: et in operibus manuum
illius honestas sine deficiente: et in eloquio
sermonum illius sapiencia: et praedicatio in communicatione sermonum ipsius:
circuibam quaerens: ut michi illam assumerem. Puer autem eram ingeniosus et sortitus sum animam bonam. Et cum essem magis
bonus: veni ad corpus incontaminatum. Et
ut scui quoniam aliter non possum esse continens nisi deus det: et hoc ipsum erat sapiencia scire cuius esset hoc donum: adii
dominum et deprecatus sum illum: et dixi
in toto precordio meo.

IX

Deus patrum meorum et domine misericordiae
qui fecisti omnia verbo tuo: et sapiencia tua constituisti hominem: ut pertranseat
creaturam quae a te facta est: ut disponat
orbem terrarum in equitate et iusticia: et in
directione cordis iudicium iudicet: da
michi sedium tuarum assistricem sapienciam: et
noli me reprobare a pueris tuis: quoniam
seruus tuus sum ego: et filius ancillae tuae:
homo infirmus et exiguum tempus: et minor
ad intellectum iudicii et legum. Et si quis
enim consummatus inter filios hominum: si abfuerit ab illo sapiencia tua: in nichilum
computabitur. Tu autem elegisti me regem
populo tuo: et iudicem filiorum meorum et filiarum.
Et dixisti me aedificare templum in monte
sancto tuo: et in ciuitate habitationis
tuae altare: similitudinem tabernaculi sancti
tui quod praparasti ab initio: et tecum sapiencia
tua quae nouit opera tua: et affuit
tibi cum orbem terrae faceres: et sciebat quid
esset placitum oculis tuis: et quid directum
in preceptis tuis. Mitte illam de celis
sanctis tuis: et a sede magnitudinis
tuae: ut mecum sit et mecum laboret: et sciam
quid acceptum sit apud te. Scit enim illa
omnia et intelligit: et deducet me in
operibus meis sobrie: et custodiet me in
sua potencia. Et erit acceptum opus meum:
et disponam populum meum iuste: et ero dignus
sedium patris mei. Quis enim hominum
potest scire consilium dei? Aut quis potest
cogitare quid velit deus? Cogitationes enim mortalium timidae:
et incertae prouidentiae nostrae. Corpus enim quod corrumpitur aggrauat animam: et terrena inhabitatio deprimit sensum multa cogitantem.
Et difficile estimamus quae in terra sunt:
et quae in prospectu sunt inuenimus cum
labore. Quae autem in celis sunt autem quis
inuestigabit? Sensum autem tuum quis
scire nisi tu dederis sapienciam et miseris
spiritum sanctum tuum de altissimis: et sic
correcte sunt semite eorum qui sunt in terris:
et quae tibi placent didicerunt homines? Nam

per sapienciā sanati sūt quicūq; placuerunt tibi domine a principio. r

De illū qui prim⁹ formatus est a deo pater orbis terraꝝ: cū solus esset creat⁹ custodiuit: et eduxit illū a delicto suo. Et eduxit illū de limo terre: et dedit illi virtutem cōtinendi omnia. Ab hac ut recessit iust⁹ in ira sua: per irā homicidij fraternitas deperijt. Propter q̄d cū aqua deleret terra: sanauit iterū sapienciā per cōtaminabile liguū iustū gubernās. Hec ꝛ i cōsensu superbie cū se nationes exulissent cōuiit iustū: ꝛ cōseruauit sūt ꝗ sta deo: ꝛ in filijs miseriam fortē custodiuit. Hec iustū a perennibus impijs liberauit fugientem: descendēte igitur i pentapolim: quibus in testimoniū nequicie fumigabūda cōstat deserta terra: et in cacumine frutū habentes arbores: et incredibilis anime memoria stās signum salis. Sapienciā eū peregrantes non tamē in hoc lapsi sūt ut ignorarent bona: sed ꝛ insuper sūt reliquerunt hominibus memoriā: ut in hijs q̄ peccauerūt: nec latere potuissent. Sapiēcia autē hos qui se obseruāt a doloribus liberabit. Hec autē profugū ire fratris iustū deduxit p vias rectas: ꝛ ostendit illi regnū dei: et dedit illi scientiā sanctorū. Honestauit illū in laboribus: et cōplevit labores illius. In fraude circumuenientū illū assiste illi: et honestum fecit illū. Custodiuit illū ab inimicis: et a seductoribus tutauit illū. Et certamen forte dedit illi ut vinceret: et sciret q̄m omniū potior est sapiencia. Hec venditū iustū nō deseruit: sed a peccatoribus liberauit eū: descendit q̄ cū illo in fouea et in vinculis nō deseruit illū: donec afferret illi sceptrū regni: et potenciā adversus eos q̄ eū deprimebāt: et mendaces ostendit q̄ maledixerūt illū: et dedit illi claritatē eternā. Hec populū iustū et semē sūt quesita liberauit a nationibus que illū deprimebāt. Ingressa est in animam serui dei: et stetit cōtra reges horribiles in portentis et signis. Et reddidit iustis merceda laborū suorū: et deduxit illos in via mirabili. Et fuit illis in velamēto die: et i lumē stellaꝝ per noctē. Et trāstulit illos p mare rubrū: ꝛ trāsiuit illos per aquā nimiā. Inimicos autē illorū demersit: ꝛ ab altitudine infernorum eduxit illos. Ideo iusti tulerūt spolia impiorū: et decētauerūt dñe nomē sanctum tuū: et victricem manū tuam laudauerunt pariter. Quoniam sapienciā aperuit os mutorum: et linguas infantium fecit disertas. r

Direxit opa eorū in manibus ipsorū sancti. Hec transierunt per desertū q̄ nō habitatur: et in locis deserti fecerūt tabernacula. Steterūt contra hostes: et de inimicis se vindicauerūt. Sitierunt ꝛ inuocauerūt te: et data est illis aqua de petra altissima: ꝛ requies sitis de lapide duro. Per q̄ enim penas passi sūt inimici illorū: a defectione pot⁹ sūt in eis cū abundantia filij isti lectati sunt. Per hec cū illis destituebat: bene cū illis actum est. Sta pro fonte quidem sanguinis fluminis humani sanguinem dediti iniustis. Qui cū nimiserat in reductione infantiū occisorū: dediti illis abundanter aquā insperate: ostendes tuos exaltatos: et adiutarios illorū necates. Cum enim tentati sunt: et quidē cum misericordia disciplinā acceperunt: sciēte quēadmodū cū ira iudicati impij cum ira patiuntur. Hos quidem tamē pater monens, probasti.

Illos autē tanq̄ dur⁹ rex interrogās condemnasti. Absentes eos et silentes similiter coniudicasti. Duplex eis illos acceperat rediū: et gemit⁹ cū memoria preteritorū. Cū eis audierunt per sua tormenta bene sēsi agi cōmemorati sūt dñm: admirantes in sūe exitus. Quē eis i expositione prava proiecū desiderant: in sūe autē mirati sunt. Non similiter iniustis facies: pro cogitationibus autē insensatis iniqtates illorū. Hi quidē errantes colebāt mutos serpentes ꝛ bestias sup vanitate: immisisti illis multitudinē mutorū animaliū in vindictā: ut sciēt quia per que peccat quis per hec ꝛ torquēt. Non eis impossibilis erat omnipotens manus tua q̄ creauit orbē terrarū ex materia invisa immittere illis multitudinē ursorū: aut audaces leones: aut nouī generis ira plenas: ꝛ ignotas bestias: aut vaporē ignis spirantes: aut fumi odore proferentes: aut horrendas ab oculis scintillas emittentes: quaꝝ nō solū lesura poterat illos exterminare: sed ꝛ aspectus per timorē occidere. Etiam et sine hijs vno spiritu poterāt occidi persecutione passi: ab ipsis factis suis: et dispersi per spiritū virtutis tue: sed omnia i mensura ꝛ numero ꝛ pōdere disposuisti. Multum enim valere tibi soli superest semper: et virtus brachij tui q̄s resistet? Quoniā tanq̄ momentū stateres sic ē aut te tibi terrarū: et tanq̄ gutta roris auroluciani qui descendit in terrā. Et misereris omniū: quia omnia potes: et dissimulas peccata hominū propter penitentiā. Diligis enim omnia que sunt: et nichil odisti eorū que fecisti: nec enim odiens aliquid cōstituisti: aut fecisti. Quomodo autē posset aliquid permanere nisi tu voluisses: aut q̄d a te vocatum non esset conseruare? Parcis autem omnibus: quia tua sūt dñe q̄ amas animas. r

Quam bon⁹ et suauis est spiritus tuus in omnibus. Ideoq; hos qui errant paucis corripis: et de quibus peccāt admones: et allequens ut relicta malicia credāt in te domine. Illos enim antiquos inhabitatores terre sancte tue quos exhorruisti quē odibilia opa tibi faciebāt per medicamina et sanificia iniusta: et filiorum suorum necatores sunt misericordia: et comestores viscerum hominum et deuoratores sanguinis: ꝛ auditores parentum aliarū in auxiliatas ydere voluisti: a medio sacramēto tuo: p manus parentū nostroꝝ: ut digna percipere peregrinationē puerorū dei: que tibi omniū carior est terra. Sed et hos tanq̄ hominibus peperciste: et misisti ante cellores exercitus tui vespas: ut illos paulatim exterminarē. Non quia impotens eras in bello subiicere impios iustis: aut bestijs seuis: aut obo duro simul exterminare: sed paribus iudicans dabas locū penitentie: nō ignorans q̄m nequā est nātā eorū: et naturalis malicia ipsorū: et q̄m nō poterat mutari cogitatio illorum i perpetuū. Semē enim erat maledictū ab initio. Nec timēs aliquem: veniā dabas peccatis illorū: q̄s enim dicet tibi q̄d fecisti? Aut quis stabit contra iudiciū tuū? Aut quis in cōspectu tuo veniet vindex iniquorū hominū? Aut q̄s tibi imputabit: si pereunt nationes quas tu fecisti? Non est enī alius deus quam tu: cui cura est de omnibus: ut ostendas q̄m nō iniuste iudicas iudiciū. Neq; rex neq; tirannus in cōspectu tuo inquirat de hijs quos ydiuisti. Cum ergo sis iust⁹ iuste omnia disponis: ipm

quoq; qui nõ debet puniri cõdamnat: ⁊ eqrũ estimas a tua virtute. Virtus enim tua iustitie initium est: ⁊ ob hoc omnium dñs es · omnibus te parcere facis. Et iterũ cũ offendis tu qui nõ credis esse in virtute consumatus: et horũ qui te noscũt audaciã traducis. Tu autẽ dñator virtutis cũ tranquillitate iudicas: et cũ magna reuerentia disponis nos. Subest enim tibi cũ volueris posse. Ostendisti enim plm tuũ per talia opa-quũ oportet iustũ esse et humanũ: et bone spẽ fecisti filios tuos: quũ iudicãs das locũ in peccatis penitentie. Si enim inimicos seruorũ tuorũ et debitos mortis cũ tanta cuiratia attentione-et libertate dãs temp⁹ et locũ per que possint mutari a malicia: cũ quãta diligẽtia iudicasti filios tuos quos parentibus iuramẽta ⁊ cõuentiones dedisti bonarũ promissionũ? Cũ ergo das nobis disciplinã inimicos nros mtplicitr flagellas: ut benignitatem tuã cogitem⁹ iudicãtes: et cum de nobis iudicas spem⁹ misericordiam tuã. Vnde ⁊ illis qui in vita sua insensate et iniuste vixerũt: per hec que coluerũt dediti sũma tormẽta. Errãt in errore⁹ via diuin⁹ erauerũt: deos estimantes hec-que f animalibus sunt sup vacua: infantũ insensatorũ more viuentes. Propter hoc tanq; pueris insensatis iudicũ in deisũ dediti. Qui autẽ ludibrijs-⁊ increpationibus nõ correcti sũt: digni da iudicii exerci sunt. In hij⁹ mi que patiebant-molestie frechãt: in quibus patientes indignabant. Per hec quos putabãt deos in ipis cum exterminarent: videntes illũ quẽ olim negabant se nosse: verum dũ agnouerunt. Propter quod et finis condamnationis eorum venit sup illos.

Vani sũt autẽ omnes hões qui in quibus nõ subest sciẽtia dei: et de hijs que videnẽ bona nõ potuerunt intelligere cũ-qui est: neq; operibus attendentes agnouerũt quis esset artifex: sed aut ignem-aut spiritũ-aut celeritatẽ aere-aut girũ stellarũ-aut vimiã aquã · aut solẽ et lunã rectores ꝓbis terras deos putauerũt. Quos si spectãte delectati deos putauerũt: sciãt quanto hijs dñator eor⁹ speciosior ẽ. Speciei enim generator hec omnia constituit. Aut si virtutẽ et opera eor⁹ mirati sũt: intelligãt ab illis-quũ qui hec fecit fortior ẽ illis. A magnitudine enim spectẽ et creature: cognoscibiliter potest creator horũ videri. Sed tamẽ adhuc in hijs minor est questio. Et hij enim fortasse errant dũ querentes ⁊ volentes invenire. Etenim cũ in opibus illis⁹ conuersẽt: inquirũt et persuasũ habent: quũ bona sunt que videnẽ. Iterũ autẽ nec hijs debet ignosci. Si enim tantum potuerũt scire ut possent estimare seculũ: quomõ hu⁹ dñm non facilius inuenerũt? Infelices autẽ sunt et inter mortuos spes illoꝝ est: qui appellauerunt deos opa manuũ hominũ-aurũ et argentũ artis inuentionẽ · et similitudines alaliũ-aut lapide inutile op⁹ manus antique. Aut si quis artifex fabre de silua lignũ retum secuerit: et hu⁹ docte radat omnẽ corticẽ et arte sua vtilis diligenter fabricet vas vtile in cõuersationẽ vite: reliquijs autem et⁹ operis ad ꝓparationẽ cere abutat: et reliquũ horũ qõ ad nullos vsus facit · lignũ curuũ et nocibilis plenũ fuliginẽ diligenter per vacuitatẽ suã: ⁊ per scientiã suã artis figurẽt illud · et assimilet illud imagini hois aut alicui ex animalibus illud cõparet: plurimus

rubricã · et rubricando faciẽs fuco coloꝝ illi⁹ · et omnẽ maculã que in illo est plenius tecta: et faciat ei dignã habitationẽ et in pariete ponens illud · et cõfirmans ferro ne forte cadat propsiciens illi: scens quoniã nõ potest adiuuare se. Imago enim est · et opus est illi adiutorũ. Et de substãtia sua · et de filijs suis-et de nuptijs · votum faciens inquirit. Non erubescit loqui cũ illo qui sine anima est: et pro sanitate quidem infirmũ deprecat: et pro vita rogat mortuũ: et in adiutorium imbecillem invocat: et pro itinere petit ab eo qui ambulare non potest: et de acquirendo et de operando et de omnibus rebus euentu petit ab eo qui in omnibus est inutilis.

Rursũ ali⁹ nauigare cogitãs et per fluctus fluꝝ ire facere incipiẽs: ligno peratur se fragili⁹ lignũ invocat. Illud enim cupiditas acquirendi excogitauit: et artifex sapientia fabricauit sua. Tua autẽ pater prouidentia ab initio cuncta gubernat: quomã dedisti in mari viã-et inter fluctus semitã tutissimã: ostendis quũ possis es ex omnibus sanare-etiam si sine arte aliquis adeat mare. Sed ut nõ esset vacua sapientie tue opera: ꝓter hoc etiã et exiguo ligno erdiũt hoies animas suas: et transeuntes mare per ratẽ liberati sũt. Sed ⁊ ab initio cũ perierẽt superbi gigantes: spes ꝓbis terras ad ratẽ confugiẽs-conseruat seculo suue nativitatẽ: que manu tua erat gubernata. Benedictũ est mũ lignũ: ꝓ quod fit iustitia. Per manũ autẽ quod fit ydolũ maledictũ est-et ipm-et qui fecit illud: quia ille quidẽ operatus est: illud autẽ cum esset fragile deus cognominatus est. Similiter autẽ odio sũt deo: impi⁹ et impietas eiꝰ. Etenim qõ factũ est: cũ illo qui fecit tormẽta patiẽtur. Propter hoc ⁊ in ydolis nationũ nõ erit respectus: quũ creature dei in odiũ facte sunt et in temptationẽ animẽ hmin: et in muscipulã pedibũ insipientiũ. Initiũ enim fornicationis est exquisitio ydolorũ: ⁊ adinuentio illorũ corruptio vite est. Neq; enim erat ab initio: neq; erunt in perpetuũ. Supuacuitas enim hominũ hec adinuenit in orbẽ terarũ: et ideo breuis illoꝝ finis est inuentus. Acerbo enim luctu dolẽs pater rapti cito sibi filij fecit imaginẽ: et illũ qui tunc quasi homo mortuus fuerat nũc tanq; deum coleat cepit: et cõstituit inter seruos suos sacra et sacrificia. Deinde inter nemore ipt - contualescẽte iniqua cõsuetudine - hic error tanq; lex custoditus ẽ: et erantq; impio colebanẽ figmenta. Et hos quos in palã hoies honorare nõ poterãt propter hoc q longe erant: a longinquo figura eor⁹ allaborabant fecerũt: ut illũ qui aderat tanq; presentẽ colerent sua solicitudine. Prouexit autẽ ad hoc cultura et hos q ignorabãt-artifex eximia diligentia. Ille enim volens plus placere illi q se adiumplit: elaborauit arte sua ut similitudinẽ in melius figuraret. Multitudo autẽ homi abducta per speciem operis: cũ qui aute temp⁹ tanq; homo honorat⁹ fuerat-nũc deũ estimauerũt. Et hoc fuit vite humane decepticio: quũ aut affectu aut regibus deseruientes homines-incommunicabile nomen lapidibus et lignis imposuerũt. Et non sufficerat errasse eos circa dei scientiã: sed ⁊ i magno viuentes i scientie bello: tot ⁊ tam magna mala pace appellãt. Aut enim filios suos sacrificantes-aut

obscura sacrificia facietis · aut insa-
nie plenas vigilias habebitis · neq;
vinū neq; nuptias mūdas iam custo-
dietis: sed et alius aliū p invidiam de-
cidit aut adulterās cōstitit: et omnia
commixta sunt · sanguis hominū id
furtum et fictio · corruptio et infideli-
tas · turbatio ꝛ periuriū: tumultus
bonorum · dei immemoratio · animarum
inquinatio · nativitatis immutatio ·
nuptiarum inordinatio · inordinatio
mechie et impudicitie. Infandor enī
ydolor cultura omnis mali causa ē:
ꝛ initiū ꝛ finis. Aut enī dū lētātur in-
sanierūt · aut vere vaticinantē falsa: aut
viuūt iniuste: aut perant iro. Dum
enī cōfidūt i ydolis que sūt sunt aīa:
male iurantes nocēi se non sperant.
Vindicta ergo illis eorum dignē: quī
male sentēcīt de deo · attendentes ydo-
lis: ꝛ iurauerūt iniuste in ydolo · con-
temnētes iusticiā. Sīō enī iurantiū est
virtus: sed peccatōī pena preambulat
semp iniustor peccantōē. ꝟ

Tu autem deus noster · suauis et
verus es · patiēs ꝛ i misēcīa dispo-
nens oīa. Et si enī peccauerimus · tui su-
mus · scīentes magnitudinē tuā: ꝛ si nō
peccauerimus: scīm⁹ quī apud te sum⁹
cōputati. Nolle enī te cōsumata iusti-
tia est: et scire iusticiā et virtutē tuam
radix ē immortalitatis. Sīō enī in re-
torem induxit nos homīn malē artis
excogitatio: nec umbra picture · labor
sine fructu · effigies sculpta pr varios
colores · cuius aspectus dat insensato
concupiscentiā: et diligit mortue imag-
inis effigiē sine aīa. Malor amator
dignī sunt morte: qui spēm habēt
in talibus ꝛ qui faciūt illos: ꝛ qui di-
ligūt ꝛ qui colūt. Sed ꝛ figulus mollē
terrā pravēs laboriose fingit ad vsus
nros vnūqūq; vas: et de eodē luto
fingit que munda sunt in vsum vasa:
et similiter que hjs fūt contria. Hjs
autem valor quis sit vsus iudex est fi-
gulus. Et cū labore vario dum fingit
de eodem luto · ille qui paulo ante de ter-
ra factus fuerat: ꝛ post pusillū reducit
se unde acceptus est · reposcēs animē de-
bitum nō habētē. Sed est cura illi nō
quia laborat⁹ est · nec quoniā bre-
uis illi vita ē: sed cōcertat aurifabis ꝛ
argentariis: sed et eariōs imitatur: ꝛ
gloriam pōnt quoniam res super va-
cuas fingit. Limis est enim cor eōr: et
terra sup vacua spes illōr et luto vili-
or vita eōr: quoniā ignorauit qui te
fecit: et ꝗ inspirauit illi animā que
operatur: et qui insufflauit ei spīrītū
vitalem. Sed et estimauerunt ludum
esse vitam nostram: ꝛ cōuersationem
nre cōpositam ad lucrum: et operere
undecūq; ecīā et malo acquirere. Hic
enim scit se sup omnēs delinquere: qui ex
eere materia fragilia vasa ꝛ sculpilia
fingit. Omnes enim insipientes ꝛ in-
felices supra modū anime supbi sūt
inimici populi tui · ꝛ imperātes illi: quī
omnia ydola nationum deos estima-
uerunt: quibus neq; oculorum vsus
est ad videndum: neq; nares ad pri-
ripiendum spīrītū · neq; aures ad au-
diendum: neq; digiti manuū ad ta-
ctandum: sed ꝛ pedes eorum pigri ad
ambulandum. Homo enī fecit illos:
ꝛ qui spīritum mutuatus est is fecit
illos. Simile enim sibi similem homo
potest deum fingere. Cum enī sit mor-
talis: mortuum fingit manibus in-
iquis. Melior enī est ipse hjs quos ve-
lit: quia ipse quidem vixit cū esset mor-
talis: illi autem nūq;. Sed et anima-
lia miserima colunt. Insensata enī

cōparata hjs · illis sūt deteriora. Sed
nec aspectu aliquis ex hjs animalibus
bona possit cōspicere. Effugerūt autē dei
laudem: ꝛ benedictionem eius. ꝟ

Propter hoc ꝛ hjs similia passi sūt
digne cōtēta: et per multitudi-
nem bestiarū exterminati sūt. Pro qui-
bus correctis bene disposuisti pplm
tuū: quibus editi cōcupiscentiā delecta-
mini sui · nouū sapōrē escā parās eis
origōnem rerum: ut illi quidem cōcupi-
scentes escā propter ea ꝗ illis ostensa ꝛ
missa fuit · etiā a necessaria cōcupiscen-
tia auertēntur. Hjs autē i breui in opes
fadi: nouā guttauerunt escā. Oportē-
bat enim illis sine ēcusatione esse ad cu-
spidem inopie · mittēdi exercitūs iratū
dei: hjs autē tantū ostendere quēad-
modū inimici eor exterminabātur. Et
nū cū illis superuenit sua bestiarū ira:
morsibus perversor colubrōr exterminā-
bant. Sed nō in perpētū tua ira pmansit:
sed ad correptionē in breui turbati
sūt: signū habentes salutis · ad cōme-
morationē mandati legis tue. Qui enī
cōuersus est non pr hoc qd videbat sa-
nabatur: sed pr te omnīū saluatorem.
In hoc autē ostendisti inimicis nris:
quia tu es qui liberas ab omni malo.
Illos enim locustas ꝛ muscas occidē-
runt morsus: et non est inuenta sani-
tas anime illōr: quia digni erant ab
huiusmodi exterminari. Filios autē
tuos nec dracōnū nec venenōr vic-
tus dēs. Misericōia enī tua adiuuās
sanabat illos. In memoria enī sui
nū nōr exterminabātur: ꝛ velocē sana-
bant: ne i alīā incidentes oblīuionem
non posset eōr adiuvorio vti. Etenī ut
ꝗ herba neq; malagma sanauit eos:
sed tuus domine sermo ꝗ sanat omnia.
Tu es domine qui vitē ꝛ mortis habes
potestatem: et deducis ad portas mor-
tis ꝛ reducis. Homo autē perdit qui-
dem pr malicīā animā suā: ꝛ cū exierit
spīritus non reuertetur: nec reuocabit
animam que recepta ē: sed tuam ma-
num effugere impossibile ē. Stergentes
enī nolle te impij ꝗ fortitudinem bra-
chij tui flagellati sūt: nouis aquis et
grēdinibus ꝛ pluuijs persecutē sūt:
ꝛ igne consumēti. Od enī mirabile
erat: in aqua ꝗ omnia extinguit plus
ignis valebat. Et indē est enī ordis
iustor. Quodā enim ipe māsuetabat
ignis ne comburēretur ꝗ ad impios
mitta erant animalia: sed ut ipsi videres
sciēres quī dei iudicio patiūt pscuti
dnem. Et quodam ipe ī aqua supra
virtutem ignis exardēbat vndiq: ut
iniquam nere nationem exterminaret.
Pro quibus angelorū esca nutriti pp
pulū suum: ꝛ paratū panem de celo pre-
stisti illis sine labore omne delectamen-
tum in se habentem: et omnis saporis
suauitatem. Substantia enī tua dul-
cedinem tuam quam in filios habes
ostēdēs: et deseruiēs vnusquisq; vo-
luntati · ad quod quisq; volebat con-
uertebatur. Nix autē ꝛ glacies sustine-
bant vim ignis · ꝛ non tabescebant: ut
scirē quī sicut inimicos exterminabat
ignis ardens in grandine et pluuia
cōcitata. Hoc autem iocum: ut nutri-
rent iusti. Ignis etiā sui vnum oblī-
tus ē. Creatura enī sibi factori deseruiēs
exarsit in tormentum adversus inu-
stos: ꝛ lenior fit ad benefaciendū ꝗ hjs
qui in te cōfidūt. Propter hoc ꝛ tunc
omnia transfigurata omnīū nutrici
gratie tue deseruiebant ad voluntatem
eor qui a te deliderati fuerūt: ut scirent fi-
lij tui quos dilexisti domine: quī non
nativitatis fructus pascit hominē: sed

seruo suo hos qui in te crediderint
cõseuat. Quod enim ab igne nõ pere
rat extemuari statim ab exiguo radio
solis calefactum calefiebat: ut nouum
omnibus esset: quõ oporte prouenire so
lem ad benedictionẽ suã: ⁊ ad orientẽ
lucis te adorare. Iugrati enim fides tan
quã hibernalis glacies tabescet: et di
ffluet tanq̃ aqua superuacua. xvii

Magna sunt enim iudicia tua do
mine: ⁊ inenarrabilia verba tua:
propter hoc indisciplinati aĕr erauerũt.
Dũ enim putauũ habẽt iniqui posse do
minari nationi sancte: vinculis tene
brarũ et lõge noctis compediũ inclusi
sub tectis fugitiui perse, putrescie in
cuerunt: et dũ putãt se latere ĩ obscuri
pcõs tenebroso oblivionis velamen
to dispsi sũt pauores horrende: ⁊ cum
admiratione nimia perturbati. Nec
enim que cõtinebat illos spelũca sine
timore custodiebat: quã sonus descen
dens perturbabat illos: ⁊ plore cistes
illis apparẽs pauore illis prestabãt.
Et ignis quidẽ nulla vis poterat illi
luminare poterãt illam noctem
horrendã. Apparebat autem illis sub
itaneus ignis timore plus: ⁊ timore
pusilli illius que non videbatur fatiũ
estimabãt deteriora esse q̃ nõ videbantur:
et magice artis appetiti erant de
risus: et sapiẽtie et gloriẽ corripio cũ
cõtumelia. Illi enim qui promittebant
timores et perturbationes se expellere ab
anima languente: hij cũ derisu plenĩ
timore languebãt. Nã ⁊ si nichil eos
ex mõstris perturbabat: nãtũ animalium
⁊ sibilum sibilatione cõmoti
remebũdi pibant: ⁊ aerem quẽ nulla
ratione quis effugere poterat negare
se videre. Cum sit enim omnis vequitia:
dat testimoniũ cõdemnationi. Bene
pter mũ plumis sua: perturbata cõscien
tia. Nichil enim est timor nisi plumpti
onis adiutoriũ: pdicõ cogitationis
auxilio. Et dum abinus minor est
expectatio: maior cõputat scientiam
nus cause: de qua tormentum prestat.
Illi autem qui in precordiis timere nolũt
et ab imbimis et ab aliissimis inferis
sequentes eundẽ somnũ dormiẽtes:
aliquãdo mõstros exagitabantur ti
more: aliquãdo aĕr deseribãt tradu
dione. Dubitaneus enim illis ⁊ insperatus
timor sequebatur. Deinde si quis
q̃ ex illis deridisset: custodiebat ĩ carce
sine ferro reclusus. Si enim rusticus ego
rat aut pastor aut agri labor opera
rius pocupatus esset: ĩ effugibile sufficie
bat necessitatem. Vna enim catena
tenebrarũ omnes erat colligati. Siue
spiritus sibilãs aut inter ipsos arbo
ris ramos auiũ sonus suauis: aut vis
aque decurẽtis nimiũ: aut sonus vali
dus pcipitantis petrarũ: aut ludicium
animalũ: rugus insuetus: aut mugitũ
valida bestiarũ vox: aut resonãs de al
tissimis mõtibus echo. Debiteuens faci
ebat illos pauore. Omnis enim orbis
terrarũ limpido illuminabat lumine: ⁊
non impedimentis operibus cõuinchatur.
Solis autem illis superposita erat
grauis nox: vnago tenebrarum que
super venerat illis erat. Ipsi ergo sibi
erant graviores tenebris. xviii

Sanctis autem suis maxima erat
lux: hoc quidẽ audiũ inimici
audiebant. sed figuram nõ videbãt.
Et quia non et ipsi p tadem passi erãt
magnificabant et: et qui ante lesi erãt
quia non ledebãtur gratias agebãt
ibi: et ut esset differentia: dnũ precabãt.
Propter nõ ignis ardentẽ columnã

duce habuerũt ignotũ iter: ⁊ solẽ sine
offensa boni hospitij pertrahisti. Digni
quidẽ illi carere luce et pati carcere tene
brarũ q̃ inclusos custodierãt filios tuos
- p q̃s incipiebat incorruptũ legis
lumẽ seclo dari: dũ cogitarẽt instorũ
occidere infãtes ⁊ vno exposito filio sed
liberato introductionẽ illorũ mistiendi
nau filiorũ abstulisti: ⁊ parĩ illos pdidi
disti ĩ aquã validã. Illa enim nox ante
cognita e a patribus suis: ut vere scientes
quibus iuramentis crediderũt aischolo
ssent. Suscepta e autẽ a populo tuo sa
nitas quidẽ instorũ: inimicorũ autẽ
exterminatio. Biuit enim letisti aduersa
rios nostros: sic et nos, vocãs ma
gnificasti. Ablcõse enim sacrificabãt in
iti pueri honore: ⁊ iusticie legẽ incõcor
diam disposuerũt similiter bona ⁊ ma
la recipiũtes iustos: pacis decãtãtes
laudes. Resonabat autẽ incõsonens
inimicorũ vox: ⁊ flebilis audiebatur
plãtus ploratũ infantũ. Biti autẽ pe
na seru cũ dño afflictus est: et popu
laris homo regi sibi passus. Similiter
ego omnes vno noie mortis mor
tuos habẽt innumerabiles. Nec enim
ad spleridũ viui sufficiebãt: quã vno
momẽto q̃ erat pclarior nato illorũ
exterminata e. De omnibus enim nõ cre
dimus, pter beneficia: nunc cũ primũ
fuit exterminiũ pnugentiũ spospon
derũt populũ dei se esse. Cũ enim quietũ
silentiũ cõtineret omnia ⁊ nox in suo
cursu medium iter habere: omnipotens
seruo tuus domum regius de celo a re
galibus sedibus durus debellator in me
diam exterminij erã, pliium: gladius
aut infimilanũ imperiũ tuũ portãs:
et stans replevit omnia morte: et usq
ad celum attingebat stans in terra.
Tũc cõtinuo visus somniorũ malor
turbauerũt illos: et timores supuenerunt
insperati. Et alius alibi, pteq̃ se
miuiuus: pter quã moriebãt caulam
demonstrabat mortis. Visiones enim
que illos turbauerũt hec pmonstrabãt:
ne insu esset mala patiebantur perire.
Tetigit autem tunc et iustos experimẽto
mortis: et cõmotio in hesimo facta e
multitudinis: sed nõ diu pmãsit ira
tua. Properãs enim homo sine querela de
fuit pro pplo, pcens seruitutis sue
scutũ orationẽ: ⁊ incensum deprecati
onem allegãs - restitit ire ⁊ finẽ impo
suit necessitati: ostendens quũ tuus est
famulus. Vicit autẽ turbas nõ vi vir
tute corporis nec armatura potenti:
sed verbo illũ qui se vexabat subiecit:
iuramenta parentum et testamentum
commendãs. Cum enim iam accusa
tum cecidisset sup alitorũ mortui: in
tersisit ⁊ amputauit impetũ: ⁊ diuisit
illã q̃ ad viuos ducebat viã. Iu vestes
enim potens quã habebat cor erat ordis
terrarũ: et parentũ magnalia ĩ quor
ordinibus lapidum erant sculpta: et
magnificentia tua in diademate capi
tis illius scripta erat: hijs autem cessit
qui exterminabat: ⁊ hec cõmuit. Erat
enim sola experimẽto ire sufficiens. xix

Impios autẽ vsq; ĩ nouissimum
finẽ misericordia ira sequenit.
Prescibebat enim et futura illorũ: quũ
ipsi cũ reuelli essent ut seducerẽt et cum
magna sollicitudine pmisisset illos:
cõsequebanẽ illos pcurrẽte actus. Ad
huc enim ĩ manus habẽtes luctũ ⁊ deplo
rantes ad monumẽta mortuorũ alia
sibi assũpserunt cogitatione insci
entiẽ: ⁊ quos rogauerũ, precerãt: hos
tanquã fugitiuos pseqebãtur. Dicebat
enim illos ad hunc finẽ digna
necessitas: et horum que acciderant

rōmendrationē amittebāt: ut ñ derant tormētis replere punitō: et ipsi quidem tuus mirabilit transire: illi autē novā morte inuenire. Nis enī creatura ad suū gen̄ ab initio refigurabat deseruiēs tuis pīptis: ut pueri tui custodirentur illesi. Mā nubes cārta ros obūbrabat: ⁊ ex aqua ñ aut erat terra arida apparuit: ⁊ ex mari rubro via fuit inpedimēto: ⁊ campꝰ germinans de profundo nimio: per quē omnis nātō transiuit-ñ regebāt tua manu videntes tua mirabilia et monstra. Tanquā equi enim depauerunt ecram: et tanquā agni exultauerunt magnificātes te dōmine qui liberasti illos. Memores enī erāt adhuc torū que in incolatu illoꝝ facta fuerāt: quē admodū p natūrē animaliū eduxit terra muscas: et p piscibus tectauit fluuius multitudinē ranarū. Nouissime autē uiderūt nouā creaturā auīū: cum adduci cōcupiscentia postulauerunt escas regulatorias. In alī autē ordine cui deliberij accidit illis de mari origo mutata: et vexationes peccatoribus superuenerūt non sine illis ñ antē facta erāt argumētis p unū fluminū. Iuste enim patiebātur secūm suas nequitias. Etenī indeclinabile hospitalitatē instituerūt. Alij quidem ignotos non recipiebāt aduenas. Alij autem bonos hospites in seruitutem redigebant. Et non solum hoc: sed ⁊ alius quidem respectꝰ illorū erāt: quī minī recipiebāt peregrinos. Qui autem cum letitia receperūt hos qui eisdē usi erāt iniquitatis: leuissimis afficiuntur doloribus. Perculsi sunt autem cecitate: sicut illi in foribus iusti: cū subitaneis coruscationibus esset circūdati. Et multiplex rātionē hostij sui querebat. In se enī clemenia dū cōuertūtur sicut ī organo ēstimatis sonus mutuatur: et quīta suū sonum retinuit. Vnde existimari ex ipso visu certo potest. Aqueā enī in aquatica cōuertebant: et ñ cum ꝰ erāt natātia ī terra transiebāt. Ī quo ī aqua valebat supra suā virtutē ⁊ aqua extinguēs nature obliuiscebat. Flāme cōmanducatē rupibilū animaliū nō mauerūt carnes corabulātiū: nec dissoluebant illā que facile dissoluebat sicut glacies bonā ecram. In omnibus enim magnificasti plus tuū dōmine ⁊ honorasti: et nō despexisti ī omni tempe ī omni loco assistēs eis. Explicit liber sapie. Incipit prologꝰ ihu filij syrach in ecclesiastici

Vlos nobis ⁊ magnos per legem ⁊ prophetas aliosque qui secuti sunt illos sapientia demōstrata est ī quibus oportet laudare israhel doctrinā ⁊ sapientie causa: quia nō solum ipsos loquentes necesse est esse prudentes: sed etiā peregrinos posse et disertos et scribentes doctissimos fieri. Ainus meꝰ ihesꝰ postēq; se amplius dedit ad diligentiā lectionis legis ⁊ prophetarū ⁊ aliorū librorū qui nobis a patribus nostris traditi sunt voluit ⁊ ipse scribere aliquid horū ñ ad doctrinā ⁊ sapientiā pertinēte: ut desiderātes discere et illoꝝ pari fieri magis magisq; accedant animo: et cōformentur ad legitimā vitā. Igitur itaq; venit vos cum breuiolumia et accuratiori studio lectionē facere: ⁊ veniam habere in illis in quibus videbimur sequentes imaginem sapientie: ⁊ deficere in verborū cōpositione. Mā dicuntur verba hebraica: quādo fuerūt translata ad aliā linguā. Nō autē solum hec: sed ⁊ ipsa lex et prophete ceteraq; aliorum librorū nō parua habet differentiā

quādo inter se dicūtur. Mā in octauo ⁊ trecesimo anno temporibs prolongati sunt regis regis poteq; puerū ī egipto: et cum multū ēporis ibi fuisse inuenti ibi libros relictos nō parue neq; contemnēde doctrine. Itaq; bonū et necessariū putauit et ipse aliquā addere diligentiā ⁊ laborē interpiandi libri istū: ⁊ multa vigilia atculi doctrinā ī spatio ēporis ad illa ñ ad finē ducunt librum istū dare: et illis ñ volūt animū intendere et discere quēadmodū oportet instituere mores qui secūdum legem domini profuerint vitam agere.

Explicit prologꝰ. Incipit liber ecclesiastici ⁊ c.

Omnis sapientia a dōmino deo est: ⁊ cū illo fuit semper: ⁊ est ante tempora. Arenam maris ⁊ pluuie guttas ⁊ dies seculi: qs dinumerauit: altitudinem celi ⁊ latitudinē terre ⁊ profūdū abissi: qs dimensus est sapientiam dei precedentem omnia: qs investigauit prior omnīū creata est sapientia: et intellectus prudentie ab eternō. Fons sapientie verbū dei in excelsis: et ingressus illius mādata eterna. Radix sapientie cui revelata est: et astutias illiꝰ qs agnouit? Disciplina sapientie cui revelata est ⁊ manifestata: et multiplicationem ingressus illius quis intellexit? Vnus est altissimus creator omnīū omnipotēs ⁊ rex potēs: et metuendus nimis: sedens super thronum illius: ⁊ dominās deus. Ipse creauit illā in spiritu sancto: ⁊ vidit ⁊ dinumerauit et mensus est. Et effudit illā super omnia opera sua: et super omnem carnē secūdum dōnū suū: ⁊ prebit illam diligentibus se. Timor domini gloria ⁊ glacio: ⁊ letitia ⁊ corona exultatōis. Timor domini delectabit cor: et dabit letitiā ⁊ gaudiū in longitudinē dierū. Timenti deū bene erit in extremis: ⁊ in die defūctionis suē benedicēt. Dilectio dei honorabilis sapientia: quibs autē apparuerit ī visu-diligūt eā: ī visione ⁊ ī agnitione magnalium suōrū. Initium sapientie timor domini: ⁊ cū fidelibus in vtero concreatus est: ⁊ cum electis fauīnis gradiēt: ⁊ cum iustis ⁊ fidelibus agnoscitur. Timor domini sapientie religiositas. Religiositas custodiet et iustificabit cor: iocūditatē atq; gaudium dabit. Timenti deū bene erit in extremis et in diebus cōsolationis illius benedicēt. Plenitudo sapientie timor dōmini: et plenitudo a fructibus illius. Omnē domū illiꝰ implebit a generationibus: et receptacula a thesauris illius. Corona sapientie timor domini: replens pacem et salutis fructum: ⁊ vidit et dinumerauit eam. Vtraque autē sunt dona dei. Scientiā et intellectū prudentie sapientia cōparentur: et gloriā tenentī se exaltat. Radix sapiēte est timere deū: rami eius illiꝰ longeui. In thesauris sapientie intellectꝰ et scientie religiositas: peccatō autē peccatoribus sapientia. Timor domini expellit peccatū. Nam qui sine timore est non potest iustificari: iracūdia enim animositatis illius subuertet eius ē. Vsq; in tempus sustinebit patiens: ⁊ postea reddēt iocūditatis. Sonꝰ tenuis. usq; ī tempꝰ abscondet verba illiꝰ: et labia multorū narrabūt sensū illiꝰ. In thesauris sapientie significatio disciplīne: peccatō autē peccatori cultura dei. Filī cōcupiscēs sapientiā cōseruā iustitiā: ⁊ deus prebit illā tibi. Sapientia enī et disciplina timor domini: ⁊ qꝰ beneplacitū est illi fides ⁊ mānsuetudo:

et ad implebit thesauros illꝰ. Connumerabitur nō his: ⁊ incredibilis timori dei: et ne accesseris ad illū duplici corde. Ne credas ypocrita ī cōspectu hoīnū: et nō scandalizetur ī labijs tuis. Attende in illis ne forte cadas: ⁊ adducas aīā tuā in hypocrisim: ⁊ reddat dꝰ abscondita tua: ⁊ in medio synagoge eiciat te: quū accesisti malignē ad dominum: et cor tuū plenū ē dolo et fallacia. ¶

Fili accedēs ad seruitutem dei: sta in iustitia et in timore: et para aīam tuā ad tēptationē. Deprime cor tuū et sustine: ⁊ inclina aures tuas et suscipe verba intellectus: et ne festines in tempꝰ obductionis. Sustine sustentationes dei: cōiungere deo ⁊ sustine: ut crescat in nouissimo vita tua. Quicq̄d ēi applicatū fuerit accipe: ⁊ in dolore sustine: et ī humilitate tua patiēcia habe: quū in igne p̄bantur aurū et argentū: homines vero recipibiles in camino humiliationis. Crede deo et recipiet te: ⁊ dirige viam tuā ⁊ spera in illū. Custodi timorē illꝰ: ⁊ in illo veterasce. Mēstruates dominū sustinete misericordiā eius: ⁊ non deflectatis ab illa ne cadatis. Qui timetis dominum credite illi: et nō euacuabit mercedē vestra. Qui timetis dominū sperate in illū: ⁊ ī obtectationē veniet vobis misericordia. Qui timetis dominum diligite illū: et illuminabitur corda vestra. Respicite filij nationes hominum: ⁊ scitote quia nullus sperauit ī dño ⁊ cōfusus est. Quis enim permansit in mandatis eius: ⁊ deceptꝰ ē? Aut qꝰ inuocauit eū: et despexit illū? Quoniam pius ⁊ misericors ē deus: et remittet ī die tribulationis pcā: ⁊ protector est omnibꝰ requirentibus se in veritate. Ve duplici corde et labijs scelestis et manibꝰ malefacientibꝰ: et peccori terrā ingredienti duabus viis. Ve dissoluto corde: q̄ nō credit deo: ⁊ ideo nō protegetur ab eo. Ve hijs q̄ perdiderūt sustinentiam: ⁊ qui declinauerunt vias rectas: et diuertentes ī vias prauas. Et quid facient cum inspicere cepeit dominus? Qui timent dominū nō credūt incredibiles verbo illius: ⁊ q̄ diligunt illum cōseruabūt verbū illius. Qui timet dominū inquirent que beneplacita sunt ei: et qui diligunt eum replebunt legē ipsius. Qui timetis dōm ꝓparabunt corda sua: ⁊ in cōspectu illꝰ sanctificabunt animas suas. Qui timet dōm custodiet mandata illius: et patiēciam habebit usq̄ ad inspectionem illius dicentes. Si penitentiā nō egerimus incidamus in manus domini: et non in manus hominum. Secundum enim magnitudinem illius: sic et misericordia illꝰ cum ipso est. ¶

Filij sapientiē ecclesia iustorū: et natio illoꝝ obedientia et dilectio. Iudicū pris audite filij: ⁊ sic facite ut salui sitis. Deus enim honorauit patē in filijs: et iudicū matris ēqualiter firmauit in filios. Qui diligit deum exorabit pro peccatis ⁊ cōtinebit se ab illis ⁊ in oratione dies ēqualiter: et sicut qui thesaurisat ita et qui honorificat matrem suā. Qui honorat patrem suū iocūdabitur in filijs: ⁊ in die orationis sue ēqualiter. Qui honorat patrem suū vita viuet longior: ⁊ qui obedit patri refrigerabit matrem. Qui timet dominum honorat parentes: et quasi dominis seruiet hijs qui se genuerūt. In opere et sermone et omni patiēcia honora patrē tuū ut sequantur te tibi benedictio a deo: et benedictio illꝰ in nouissimo manet. Benedictio

pris firmat domos filiorū: maledictio autē matris eradicat fundamenta. Ne gloriēris in cōtumelia patris tui: nō nū est tibi gloria sed cōfusio. Gloria enī hominis ex honore patris sui: et dedecus filij patre sine honore. Fili suscipe senectam patris tui et nō cōtristes eum in vita illius: et si deficerit sensu: veniā da: et ne spernas eum in tua virtute. Elemosina enī patris nō erit in obliuione. Pro peccato matris retinetur tibi bonū: ⁊ in iustitia edificabit tibi. ⁊ ī die tribulationis cōmonorabit tui: et sicut ī serno glacies soluent peccata tua. Quam male fame est qui deseruit patrē: et est maledictꝰ a deo qui exasperat matrem. Fili in mansuetudine opera tua ptrc: et super hominum gloriam diligeris. Quanto magnus es humilia te in omnibꝰ ⁊ coram deo inuenies gratiā: quū magna potentia dei solus: et ab humilibꝰ honoratur. Filiorū et ne quēlitis: ⁊ fortiora et ne scrutatus fueris: sed que ꝓcepit tibi deus illa cogita semper: ⁊ in plurib̄ opinionibꝰ eꝰ ne fueris curiosus. Non est enī tibi necessariū ea que abscondita sunt videre oculis tuis. In superuacuis rebus noli scrutari multipliciē: et in plurib̄ eꝰ opibꝰ nō eris curiosus. Plurima enī sup̄ sensum hominū ostensa sunt tibi. Multos enim suplānauit suspicio illorū: et in vanitate detinuit sensus illorū. Cor durum habebit male in nouissimo: et qui amat periculū in illo peribit. Cor ingredēs duas vias nō habebit successus: et praui cor ī illis scandalizabit. Cor nequā grauabit ī doloribus: ⁊ peccator adiuget ad peccandū. Synagoge superbōrū non est sanitas: ⁊ cuē enim pō ē radicabitur in illis ⁊ non intelligetur. Cor sapientis intelligetur in sapiēcia: ⁊ auris bona audiet cū omni cōpiscētia sapiēciam. Sapiens cor ⁊ intelligibile abstinebit se a peccatis: ⁊ ī operibꝰ iustitie successus habebit. Ignē ardentē extinguit aqua: et elimosina resistit pēcis: et deus ꝓspicet est aī qui reddit gratiam. Memīnit in posterum: et in ꝓcasu sui inuenies firmamētū. ¶

Fili elemosinā pauperis ne defraudes: et oculos tuos ne transuertas a pauper. Animā eluriētē ne despecis: ⁊ nō exasperes pauperē ī inopia sua. Cor inopis ne afflīgēris: ⁊ nō protrahas datū āgustiāti. Sagationē cōtribulati ne abicias: et nō auertas faciē tuā ab egeno. Ab inope ne auertas oculos tuos, ꝓter ira: ⁊ nō relinqs ꝓcibꝰ tibi ceto maledicē. Maledicentis enī tibi in amaritudine aīe exaudietur deprecatio illꝰ: exaudiet aures eum qui fecit illū. Congregatōni pauperū affabile se facito: ⁊ presbitero humilia animā tuā: et magnato humilia caput tuū. Declina pauperi aures tuas: et redde debitū eum: et respōde illi pacifice in mānsuetudine. Liberā eum qui iniuriā patitur de manu sup̄bi: et non aude feras ī aīa tua. In iudicando esto pupillis misericors ut pater: ⁊ p̄ viro matri illorū: et eris tu velut filij altissimi obedientes: et misebitur tui magis q̄ mater. Sapiēcia filijs suis vitam inspirat: ⁊ suscipit inquirentes se: et ꝓbat in via iustitie. Et qui illā diligit diligit vitā: et q̄ vigilauerit ad illā cōplebit placentia eius. Qui tenuerit illam vitā hereditabunt: et quo introibit benedicet deus. Qui seruiūt ei obsequentes erunt deo: et eos qui diligunt illam

diligit deus. Qui audit illam iudicabit gentes: et qui inuertit illam ymaginabit cõfidens. Si credidit ei ymaginabit: hereditabit illam: et cõ in cõfirmatione creature illoꝝ: quũ in temptatione ambulat cum eo: et in primis eligit eum. Timore: et metum: et pationẽ inducet sup illũ: et crucibit illũ in cibulatione doctrine sue donec temptet eum in cogitationibus suis: et credat animẽ illius. Et firmabit illum: et inter adducet directũ ad illum: et letificabit illum: et denudabit illi abscondsa sua: et thesaurizabit sup illum scientiam et intellectũ iusticie. Si autẽ obtemperet derelinquet eum: et tradet eum in manus inimici sui. Fili ꝗstoua tempus: et deuita a malo. Pro anima tua ne cõfundaris dicere ueũ. Est enim cõfusio adducens peccatum: et est confusio adducens gloriã: et graciã. Ne accipias faciẽ aduersus faciẽ tuã: nec aduersus aiam tuã mendaciũ. Ne reuerearis proximũ tuũ i casu suo: nec retinras verbũ i tpe salutis. Nõ abscondas sapienciã tuã i decore suo. In ligua enim sapiencia dinoscitur: et sensus et scientia et doctrina i verbo sensati: et firmamentum in operibus iusticie. Non contradiras verbo veritatis ꝗlomodo: et de mendacio in erudicionis tue confundere. Non confundaris confiteri peccata tua: et ne subicias te diuitiũ hominis pro peccato. Noli resistere cõtra fluuium potentis: nec concedas contra idũ fluuij. Pro iusticia agonizare p aiã tua: et usq ad mortẽ certa p iusticia: et deus expugnabit pro te inimicos tuos. Noli citaꝝ esse in lingua tua: et inutilis et remissus i operibus tuis. Noli esse sicut leo i domo tua suspectus domesticos tuos: et oppressis subiectos tibi. Non sit porrecta manus tua ad accipiendũ et ad dandũ collecta.

Noli adendere ad possessiones iniquas: et ne dicas ẕ michi sufficiens uita. Si enim ꝑdere i tpe uindicte et obductionis. Ne sequaris in fornicatione tua concupiscentiã cordis tui: et ne dicas. Quomõ potui: aut quis me subiciet, quia facta mea? Deus autem uindicans uindicabit. Ne dicas. Peccaui: et quid michi accidit triste? Altissimus enim est patiens redditor. De pcicatu peccatoꝝ noli esse sine metu: neq; addicias pcũ sup pcũ: et ne dicas. Misericordia dei magna est: multitudinis peccatoꝝ misericordiam. Misericordia enim et ira ab illo cito pximant: et in peccatores respicit ira illius. Ne tardes conuerti ad dominum: et ne differas de die in die. Subito enim exibit ira domini: et in tempore uindicte disperdet te. Noli angustus esse in diuitijs iniustis: non enim proderunt tibi i die obductionis et uindicte. Nõ ventiles te i omne ventum: et nõ eas in omnẽ uiam. Sic enim omnis peccator probatur i duplicia lingua. Esto firmus in via domini et i veritate sensus tui et scientia: et prosequatur te verbum pacis et iustice. Esto mansuetus ad audiendũ verbũ dei ut intelligas: et cum sapiencia profers responsum veri. Si est tibi intellectus respondet proximo: sin autẽ manus tua sit sup os tuũ: ne rapiaris in verbo indisciplinato et confunderis. Honor et gloria in sermone sensati: lingua uro imprudentis subuertit eũ ipsum. Non appellatis susurro i vita tua: et lingua tua ne rapiaris et cõfunderis. Sup furem enim est cõfusio et penitencia: et detractio pessima sup biliguẽ: susurratori

autem odium et inimicicia et cõtumelia. Iustifica pusillũ et magnũ similiter. VI

Noli fieri p amico inimicus proximo. Improperium enim et cõtumelia malus hereditabit: et omnis peccator inuidus et bilinguis. Non te extollas i cogitatione animi tui ne ut taurus ne forte elidatur virtus tua per stultitiam: et folia tua comedat et fructus tuos pdat: et relinquaris ut lignum aridum in hemo. Anima enim nequã disperdet qui se habet: et in gaudiũ inimicis det illũ: et deducet in sortem impiorũ. Verbum dulce multiplicat amicos et mitigat inimicos: et ligua eucharis i bono homine abundabit. Multi pacifici sint tibi: et cõsiliarius sit tibi unus de mille. Si possides amicũ i temptatione possides eũ: et ne facile credas ei in ipsum. Est enim amicus secundum tempus suũ: et non permanebit in die tribulationis. Et est amicus qui cõuertitur ad inimiciciã: et est amicus qui odium et rixã et cõuicia denudabit. Est autẽ amicus socius mensũ: et non permanebit in die necessitatis. Amicus si ymaginetur fixus: erit tibi quasi æqualis: et in domesticis tuis fiducialiter aget. Si humiliaueris te contra te et abscondit tua abscondetur te: unanimes habebis amicicia bonã. Ab inimicis tuis separare: et ab amicis tuis attende. Amicus fortis fidelis pretio: qui autem inuenit illum inuenit thesaurũ. Amico fideli nulla est cõparatio: et non est digna pondratio auri et argenti cõtra bonitatem fidei illius. Amicus fidelis medicamentum vite et immortalitatis: et qui metuunt dominum inuenient illum. Qui timet deum eque habebit amicicia bonã: quoniam secundum illum erit amicus illius. Fili a iuuentute tua excipe doctrinam: et usq ad canos inuenies sapienciã. Quasi is qui arat et qui seminat accede ad eã: et sustinet bonos fructus illiꝰ. In ope enim ipsius eriguũ laborabis: et cito edes de generationibus illius. Quam aspera est nimium sapiencia indoctis hominibus: et non ymaginabit in illa ꝛcoꝛs. Quasi lapidis pondus probatio erit in illis: et non demorabitur proiicere illã. Sapiencia enim doctrine secundum nomẽ est eius: et non est multis manifesta. Quibus autẽ cognita est permanet usq ad cõspectũ dei. Audi fili et accipe consiliũ intellectũ: et ne abicias consilium meũ. Inice pedes tuũ in compedes illius: et intorques illius collum tuum. Subice humeros tuũ et porta illam: et ne accideris vinculis eius. In omni animo tuo accede ad illã: et i omni virtute tua cõserua vias eiꝰ. Inuestiga illam et manifestabitur tibi: et contines factus et derelinquas eã. In nouissimis enim inuenies requiem in ea: et conuertetur tibi in oblectationem. Et erit tibi cõpedes eiꝰ in protectionẽ fortitudinis et basis virtutis: et torques illius in stolam gloriæ. Decor enim vite est in illa: et vincula illius alligatura salutis. Stola glie indues eam: et coronã gaudiũ impones tibi. Fili si accesseris michi dilectã: et si accomodaueris animũ tuũ sapiens eris. Si inclinaueris aurẽ tuã excipies doctrinã: et si dilexeris audire sapiens eris. In multitudine prebiterorũ prudentium sta: et sapienciæ illoꝰ et corde coniũgere: ut omnẽ narrationem dei possis audire: et proverbia laudis non effugiant te. Et si videris sensatum exigila ad eum: et gradꝰ ipsius

illi? exercat pres tuus. Cogitatũ tuum
habe ĩ ꝓprios di- ⁊ ĩ mandatis illi? ma-
sisue assiduꝰ ero: ⁊ ipse dabit tibi cor:
⁊ cõcupiscentia sapiẽtie dabit tibi. VII

Noli facere mala et nõ te apprehen-
dent: diverte ab iniquo et deli-
cient mala abs te. Fili non seminer
mala in sulcis iniustitie: et nõ metes
ea in septuplũ. Noli querere ab homi-
ne ducatum: neq; a rege cathedrã ho-
noris. Non te iustifices ante deum
quoniam agnitor cordis est ipse: et
prues regum noli velle videri sapiens.
Noli querere fieri iudex nisi valeas vir-
tute irrumpere iniquitates: ne forte ex-
timescas faciem potentis: et ponas
scandalum in agilitate tua. Non pec-
ces in multitudine ciuitatis: nec te in-
mittas in plm: neq; alliges duplicia
peccata. Nec enim in uno eris in-
munis. Noli esse pusillanimis ĩ ani-
mo tuo: exorare et facere eleemosynam
ne despicias. Ne dicas in multitudi-
ne munerꝫ meorꝫ respiciet deus: et offe-
rente me deo altissimo - munera mea
suscipiet. Non irrideas hominem in
amaritudine animi: est enim qui hu-
miliat et exaltat circumspector deus.
Noli amare mendatiũ aduersus fra-
trem tuum: neq; in amicũ similiẽ faci-
as. Noli velle mentiri omnis mendati-
um: assiduitas enim illius nõ est bona.
Noli verbosus esse ĩ multitudine presbi-
terorum: et non interes vocibꝫ in oratio-
ne tua. Nõ oderis laboriosa opera: et
rusticationẽ creatã ab altissimo. Nõ
te reputes ĩ multitudine indisciplinato-
rũ: memento ire quũ non tardabit.
Humilia valde spiritũ tuũ: quoniã
vindicta carnis impij - ignis ⁊ vermis.
Noli suaricari in amicũ pecuniam
differentem: neq; fratrẽ tuũ charissimũ
auro spreueris. Noli discedere a multi-
tere sapiẽtis et bona quam sorties es
in timore domini: gratia eius vincen-
die illius sup aurũ. Non letes suum
in vesitate operantem: neq; mercenari-
um dantem animã suã. Bonus im-
plat? sit tibi dilect? quasi anima tua:
non defraudes illũ libertate: neq; inop-
pem derelinquas illum. Peccata ubi
sunt adende illis: et si sunt vitia pte-
rerunt aptet te. Filij tibi sint audi illos?
⁊ cura illos a puericia illoꝝ. Filie tibi
sunt serua corpus illaꝝ: et non ostẽ-
das hilarem faciem tuã ad illas. Tra-
de filiã et grande opus feceris: et ho-
mini sensato da illã. Mulier si est tibi
secũdum animã tuã nõ, pidas illã: ⁊
odibili non credas te ĩ toto corde tuo.
Honora patrem tuũ: et genitus ma-
tris tue ne obliuiscaris. Memẽto qui-
niam nisi per illos natus nõ fuisses:
et retribue illis quomodo et illi tibi.
In tota anima tua time dominũ: et
sacerdotes illius sanctifica. In omni
virtute diligẽ eũ q̃ te fecit: ⁊ ministros
eius ne derelinquas. Honora deum
ex tota aĩa tua et honorifica sacerdo-
tes: et purga te cũ brachijs. Da illis
partẽ sicut mandatũ est tibi primitias
et purgationis: ⁊ de negligentia tua
purga te cũ paucis. Datũ brachiorũ
tuoꝝ et sacrificiũ sanctificationis offe-
res domino et initia sanctoꝝ: et pau-
pri porige manũ tuã ut pficiat? pitia-
cõ ⁊ benedictio tua. Gratia dat? i con-
spectu omnis viventis: et mortuo nõ
prohibeas graciã. Nõ deis plorat-
ibꝫ i cõsolacõe: et cũ lugentibꝫ ambula.
Nõ te pigeat visitare infirmũ: et hijs
enim i dilectione firmaberis. In omnibꝫ
operibus tuis memorare nouissima
tua: ⁊ in eternũ non peccabis. VIII

Non litiges cũ hoie potente: ne for-
te incidas i manꝰ illi?. Nõ cõten-
das cum viro loquente: ne forte cõtra
te constituat litem tibi. Multos enim
pdidit aurũ et argentũ: et usq; ad cor
regũ extendit et cõuertit. Non linges
cum homine linguato et non struas
in ignem illius ligna. Non cõmuni-
es homini indocto: ne male de ꝓge-
nie tua loquatur. Ne despicias hiem
aurtatem se a peccato: neq; improp-
ers ei. Memento qui omnes ĩ corrup-
tione sumꝰ. Ne spernas senem ĩ sua
senectute: et enim ex nobis senescunt.
Noli de morte inimico tuo gaude
re: latus quoniã omnes morientur:
et in gaudiũ volumꝰ venire. Ne despi-
cias narrationẽ prudentoꝝ sapiẽtũ:
⁊ in pueribꝫ eoꝝ cõuersare. Ab ipsis
enim disces sapiẽtiã et doctrinã intel-
lect?: et seruire magnatis sine querela.
Nõ te pteriat narratio senioꝝ: ipsi enim
didicerunt a patribꝫ suis. Quoniam
ab ipsis disces intellectũ: et in tempore
necessitatis dabis responsũ. Nõ incen-
das carbones peccatoꝝ arguens eos:
⁊ ne incendaris flãma ignis peccatoꝝ
illoꝝ. Ne cõtra te sit res cõmunicosi:
ne forte quasi insidiator ori tuo. Sta-
li fenerari homini fortiori et: q̃ si fene-
raueris quasi pdiũ habe. Nõ spon-
deas sup virtutem tuã: q̃ si spospon-
deris quasi reddituẽs cogita. Nõ iudi-
ces cõtra iudicem: quoniã secundum
quod iustũ est iudicat. Cum audace
non eas in via: ne forte grauet mala
tua in te. Ipse enim secundũ voluntatẽ
suam vadit: et simul cũ stultitia illi?
peries. Cum iracũdo nõ facias rixã
et cum audace non eas in deserum:
quũ ẽ nichil est ante illum sanguis:
et ubi nõ est adiutoriũ elidet te. Cum
fatuis cõsiliũ non habeas: non enim
possunt diligere nisi que eis placent.
Cõtra extraneo ne facias consilium:
nescis enim id pariet. Nõ omũ homini
cor tuum manifestes: ne forte inferat
tibi graciã fallã ⁊ cõuicies tibi. IX

Non zeles mulierem sinus tui: ne
doceat sup te malicia doctrine
nequam. Non des mulieri potestatẽ
anime tue: ne ingrediat ĩ virtute tua ⁊
cõfundaris. Ne respicias mulierẽ mere-
tricem: ne forte incidas in laqꝫos illius.
Cũ saltatrice ne assiduꝰ sis nec audi
as illam: ne forte pereas in efficacia
illius. Virgine ne cõspicias: ne forte
scandalizeris in decore illius. Ne des
fornicariis animã tuã i vlo: ne pdas
te et hereditatem tuam. Noli circum
spicere in viis ciuitatis: nec obcecaue-
ris i plateis illius. Auertere faciẽ tuã a
muliere cõpta: et ne circumspicias speciẽ
alienã. Propter speciẽ mulieris multi pierũt:
et ex hoc concupiscentia quasi ignis exar-
desciet. Omnis mulier que ẽ fornicaria
quasi stercus in via ab omnibꝫ pte-
untibus conculcabitur. Speciem mu-
lieris alienę multi admirati - reprobi
facti sunt: colloquium enim illius quasi
ignis exardescet. Cum alienа muliere
ne sedeas omnino - nec accubas cum
ea sup cubitũ: et non admiscis cũ illa
in vino ne forte declinet cor tuum in
illã: et sanguine tuo labaris in pedi-
onẽ. Ne derelinquas amicũ antiquũ:
nouus enim non erit similis illi. Vinũ
nouũ amic? nouus: vetustatem et cũ
suauitate bibes illud. Non zeles glo-
riam et opes peccatoris: non enim scis
que futura sit illius subuersio. Non
placeat tibi iniuria iustoꝝ: scies quũ
usq; ad inferos non placebit impius.
Longe abesto ab homine potestatem

habente occidendi: et nō suspicaberis
timorem mortis. Et si accesseris ad il-
lum noli aliquid committere: ne forte
auferat vitā tuam. Communionem
mortis scito: quoniā ī medio laq̄orū
ingredieris: ⁊ sup dolentiū arma am-
bulabis. Secūdum virtutē tuam: ca-
ue te a ꝓximo tuo: et cum sapientibꝫ
et prudentibꝫ tracta. Viri iusti sint ti-
bi conuiue: et in timore dei sit tibi glo-
riatio: et in sensu sit tibi cogitatus
dei: et omnis enarratio tua in precep-
tis altissimi. In manu artificū ope-
ra laudabuntur: et princeps populi
in sapientia sermonis sui: in sensu ve-
ro seniorum verbum. Terribilis est in
ciuitate sua homo linguosus: ⁊ teme-
rarius ī verbo suo odibilis erit. x
Iudex sapiens iudicabit ꝑplm suum: ⁊
principatꝰ sensati stabilis erit. Secūdū
iudicem ꝑpli sic et minister eiꝰ: et qua-
lis rector est ciuitatis: tales et inhabi-
tantes in ea. Rex insipiens ꝑdet ꝑplm
suū: et ciuitates inhabitabūtur ꝑ sen-
sum prudentiū. In manu dei potestas
terre: et execrabilis omnis iniquitas
gentiū: et vtilem rectorem in tp̄e suscita-
bit sup illam. In manu dei potestas
hominis: ⁊ sup faciem scribe imponet
honorem suū. Omnis iniurie ꝓximi
ne memineris: et nichil agas ī opibꝫ
iniurie. Odibilis corā deo ē et homini-
bus sup̄bia: ⁊ execrabilis oīs iniq̄tas
gentiū. Regnū a gēte ī gentē transfert
propter iniusticias ⁊ iniurias et cōtu-
melias ⁊ diuersos dolos. Auaro au-
tem nichil est scelestius. Quid sup̄bis
terra ⁊ cinis? Nichil est iniquius quā
amare pecuniā. Hic enī et aīam suā
venalem habz: quoniam in vita sua
proiecit intima sua. Omnis potētatꝰ
breuis vita: languor ꝓlixior grauat

medicum. Breuem lāguorem precidit
medicꝰ: sic et rex hodie est: et cras mo-
rietur. Cum enī morietur homo: her-
ditabit serpentes et bestias et vermes.
Initiū sup̄bie hominis apostatare a
deo: quoniā ab eo q̄ fecit illū recessit cor
eius: quoniā initiū peccati est omnis
sup̄bia. Qui tenuerit illā adimplebit
maledictis: et subuertet eum in finem.
Propterea exhonorauit dominꝰ con-
uentꝰ malorū: et destruxit eos vsqꝫ in
finem. Sedes ducū sup̄boꝝ destruxit
deꝰ: ⁊ sedere fecit mites pro eis. Radicesꝰ
gentiū sup̄baꝝ arefecit deꝰ: et plātauit
humiles ex ipsis gētibꝫ. Terras gentiū
euertit dn̄s: ⁊ ꝑdidit eas vsqꝫ ad funda-
mētū. Arefecit ex ipsis ⁊ disꝑdidit eos:
et cessare fecit memoriam eorū a terra.
Memoriā sup̄boꝝ ꝑdidit deus: ⁊ reli-
quit memoriam humiliū sensu. Nō
est creata hominibꝫ superbia: neqꝫ ira-
cūdia nationi mulieꝝ. Semen homi-
num honorabitur hoc qd̄ timet deū:
semen autē hoc exhonorabitur quod
p̄terit mādata domini. In medio fra-
trū rector illoꝝ ī honore: ⁊ q̄ timēt dn̄m
erunt in oculis illius. Gloria diuitū
honoratorū et pauperū timor dei est:
non despicere hominē iustū pauperem:
et non magnificare virū peccatorem
diuitē. Magnus est iudex et potens ē
in honore: et non ē maior illo q̄ timet
deum. Seruo sensato liberi seruient: et
vir prudēs ⁊ disciplinatꝰ nō murmu-
rabit correptꝰ: ⁊ insciens non honora-
bitur. Noli extollere te in faciendo ope-
re tuo: et noli cunctari in tp̄e angustie.
Melior est qui operatur ⁊ abundat in
omnibꝫ: quā qui gloriatur ⁊ eget pane.
Fili in mansuetudine serua animam
tuā: et da illi honorem secūdum meri-
tum suū. Peccātem ī animam suam

quis iustificabit? Et q̄s honorificabit
exhonorantem animam suam? Pau-
per gloriatur ꝑ disciplinam et timo-
rem suum: et est homo qui honorifi-
catur ꝓpter substanciā suam. Qui au-
tem gloriatur ī paupꝑtate: quāto ma-
gis in substancia? Et qui gloriatur
in substātia: paupꝑtatē vereatur. xi
Sapientia humiliati exaltabit ca-
put illiꝰ: et ī medio magnatoꝝ
cōsedere illū faciet. Non laudes virū
in specie sua: neqꝫ spernas hominem
in visu suo. Breuis ī volatilibꝫ apis:
et initiū dulcoris habet fructus illius.
Ne glorieris ī vestitu vnq̄: nec in die
honoris tui extollaris. Quoniā mira-
bilia opa altissimi solius: et gl'osa et
abscōsa ⁊ inuisa opa illius. Multi ty-
ranni sederūt ī throno: ⁊ ī suspicabilis
portauit diadema. Multi potentes
oppressi sunt valide: et gloriosi traditi
sunt in manus alteroꝝ. Priusq̄ inter-
roges ne vitupꝑes quēq̄: et cū interro-
gaueris corripe iuste. Priusq̄ audias
ne respondeas verbū: ⁊ in medio seni-
orū ne adicias loqui. De ea re que te
non molestat ne certeris: et in iudicio
peccātiū ne cōsistas. Fili ne ī multis
sint actus tui: ⁊ si diues fueris nō eris
immunis a delicto. Si enim secutus
fueris nō apprehendes: ⁊ nō effugies si
p̄cucurreris. Est homo laborās ⁊ festi-
nans et dolens impius: et tanto ma-
gis non abundabit. Est homo mar-
cidus egens recuperatione plus defici-
ens virtute et habundans paupꝑtate:
et oculus dei respexit illum in bono et
erexit eum ab humilitate ipsius: et ex-
altauit caput eius: et mirati sunt in
illo multi et honorauerūt deum. Bo-
na et mala: vita et mors: paupertas
et honestas: a deo sunt. Sapientia

disciplina et sciētia legis apud dn̄m:
dilectō et vie bonoꝝ apud ip̄m. Error
⁊ tenebre peccoribꝫ cōcreata sunt. Qui
autē exultāt in malis cōsenescūt ī ma-
lo. Datō dei iustis ꝑmanet: ⁊ ꝓfectꝰ il-
liꝰ successus habebit ineternū. Est q̄ lo-
cupletatur parce agendo: et hec pars
mercedis illiꝰ in eo q̄ dicit. Inueni re-
quiem michi et nunc manducabo de
bonis meis solus: et nescit qd̄ tempꝰ
preteriat ⁊ mors apropinquet: ⁊ relin-
quat omnia alijs: et moriatur. Sta
in testamento tuo ⁊ ī illo colloquere:
et in opere mandatoꝝ tuoꝝ veterasce.
Ne manseris ī opibꝫ peccatoꝝ. Con-
fide autem in deo: ⁊ mane ī loco tuo:
facile ē enī in oculis dei subito honesta-
re pauperem. Benedictō dei ī mercedem
iusti festinat: et in honore veloci pro-
cessus illiꝰ fructificat. Ne dicas: quid
est michi opꝰ: et q̄ erunt michi ex hoc
bona? Ne dicas. Sufficiēs michi sū:
et quid ex hoc pessimabor? In die bo-
noꝝ ne immemor sis maloꝝ: et ī die
maloꝝ ne immemor sis bonoꝝ: qm̄
facile ē corā deo ī die obitus retribue-
re vnicuiqꝫ scdm̄ vias suas. Malicia
hore obliuionē facit luxurie magne:
et in fine hominis denudatio operū
illius. Ante mortē ne laudes homi-
nem quēquā: qm̄ ī filijs suis agnosci-
tur vir. Non omnē hominē inducas
in domū tuā: multe enī sunt insidie
dolosi. Sicut enim eructuāt p̄cordia
fetentium et sicut perdix inducitur in
caueam ⁊ vt caprea ī laqueū: sic ⁊ cor
sup̄boꝝ: et sicut prospector videns ca-
sum ꝓximi sui. Bona enim in mala
cōuertens insidiatur: et ī electis impo-
net maculam. A scintilla enī vna
augetur ignis: et ab vno doloso au-
getur sanguis: homo vero peccator

sanguini insidiatur. Attende tibi a
pstifero: fabricat enim mala: ne forte
inducat super te subsannationem in
perpetuum. Adunate ad te alienige-
nam et subuertet te in turbine: et ab-
alienabit te a viis propris. xij

Si benefecerit scito cui fecerit: et erit
gratia i bonis tuis multa. Bene-
facta isto et inuenies recuperationem
magnam: et si non ab ipso: certe a deo.
Non est ei bene qui assiduus est in ma-
lis: et elemosinas nō dauit: quoniā
altissimus odio habet peccatores: et mi-
seretur est penitentibus. Da misericordi-
ter ut suspicias peccatorem: et impios
et peccatoribus reddet vindictā: custodi-
ens eos in diem vindicte. Da bono et
non receperis peccatorē: benefac humi-
li et non dederis impio. Prohibe pa-
nes illi dare: ne in ipsis potentior e
fit. Etenim duplicia mala inuenies in
omnibus bonis quecūq; feceris illi: quo-
niam et altissimus odio habet pecca-
tores: et impios reddet vindictam. Non
agnoscetur in bonis amicus: et non
absconderur in malis inimicus. In
bonis viri inimici illius: in tristicia et
in malicia illius amicus agnitus est.
Sēto credas inimico tuo in eternū. Sicut
enim eramentū: eruginat nequitia il-
lius: et si humiliatus uadat curuus
abiet animū suū: et custodi te ab illo.
Non statuas illum pedes te nec sede-
at ad dexterā tuam ne conuertat se
in loco tuo: ne forte conetur in locum
tuū inquirat cathedrā tuā: et in nouis-
simo cognoscas verba mea et in tuo
nibus meis stimulens. Quis miser-
bit incantatori a serpente percusso: et o-
mnibus qui appropiāt bestijs? Sic et
qui comitatur cū viro iniquo: et ob-
uolutus est in peccatis eius. Una hora

tecum permanebit: si autem declinau-
ris non supportabit. In labijs suis
indulcat inimicus: et i corde suo insidi-
atur ut subuertat te in fouea. In oc-
lis suis lacrimatur inimicus: et si inue-
nerit tempus: nō saciabitur sanguine:
et si inuenerint tibi mala: inuenies ei
illic priorem. In oculis suis lacrima-
tur inimicus: et quasi adiuuās suffodi-
et plantas tuas. Caput suum mo-
uebit et plaudebit manu: et multa si-
lurās conuertabit vultū suū. xiij

Qui tetigerit picē inquinabit ab ea:
et q̄ cōmunicauerit superbo indu-
et superbiā. Pondus super se tollit qui ho-
nestiori se cōmunicat: et diuitiori et ne
socius fueris. Quid cōmunicabit ca-
ldus ad ollam? Quādo enim se colli-
sent cōfringetur. Diues iniuste age-
et fremebit: pauper autē iesus tacebit.
Si largitus es fueris assumet te: et si
non habueris deseruiet te. Si habes
conuiuet tecū et euacuabit te: et ipse nō
dolebit super te. Si necessarij illi fueris
supplantabit te: et subridens spem dabit
narrans tibi omnia bona et dicet quid
opus est tibi: et cōfundet te et ibis sus-
donet et exinaniat bis et ter: et in nouis-
simo deridet te. Et postea videns de-
linquet te: et caput suum mouebit ad
te. Humiliare deo: et exspecta manus
tus. Attende ne seducas in sublimi
humilitas. Moli esse humilis i sapi-
entia tua: ne humiliat in sublimiam
seducaris. Adunetatus a potentiore
disede: et hoc enim magis te adu-
cabit. Ste improbus sis: ne impinga-
ris: et ne longe sis ab eo: ne eas i obli-
uionem. Ste cerinus et equo loqui cū
illo: nec credas multis verbis illius.
Et multa enim loqla conuertabit te: et
subridēs interrogabit te. De abscondi-

tuis inimicis animi illi cōtecabit
verba tua: et non parcet de malicia et
de vinculis. Caue tibi et attende diligen-
ter auditui meo: quoniā cū subūtione
tua ambulas. Audiēs vero verba illa
quasi i somnis vide: et vigilabis diēm
vita tua. Dilige deum: et inuoca illū
in salute tua. Omne animal diligit
simile sibi: sic et omnis homo proximū
sibi. Omnis caro ad similem sibi con-
iunget: et omis homo sibi sui sociabit.
Si cōmunicabit lupus agno aliquando:
sic peccator iusto. Que cōmunicatio
sancto hominī ad canem: aut q̄ pars
bona diuiti ad pauperē? Venatio le-
onis onager in deserto: sic et pascua
sunt diuitis pauperes. Et sicut abomi-
natio est superbo humilitas: sic et execra-
tio diuitis pauper. Diues cum motus fue-
rit tentatur ab amicis suis: humilis au-
tem cum cecidit expellitur et a nouis.
Diuitis deceptio multi reuperatores:
loquens est superba: et iustificauerūt illū.
Humilis deceptus est: insuper et argui-
tur. Loquens est sensate: et non est ei da-
tus locus. Diues loquens est et omnes
tacuerūt: et verbū illius usq; ad nubes
perducent. Pauper loquens est: et dicūt.
Quis est hic? Et si offenderit: subuerte-
tur illū. Bona est substātia cui non
est peccatū in cōscientia: et nequissima
est paupertas in ore impij. Cor hoīs im-
mutat faciē illius: sive i bona sive i ma-
la. Testigū cordis boni: facie bonā
diuitiae inuenies: et cū labore. xiv

Beatus vir qui nō est lapsus ve-
bo et ore suo et nō est stimulat
in tristicia delicti. Felix qui nō habuit
animi sui tristicia: et nō recidit ab spe
sua. Vero cupidi et tenaci sine ratione
est tristicia: et hominī inuido ad spē auri.
Quod amatur et animo suo iniuste

alijs congregat: et in bonis illis alius
luxuriabitur. Cui sibi nequā est cui
alij bonus erit: Et non iocūd abitur
i bonis suis. Cuius sibi inuidet nichil
est illo nequius: et hec est redditio malitie
illi. Et si benefecerit ignorāter et nō vo-
les facit: et i nouissimo manifestat ma-
liciam suā. Nequā est oculus inuidi:
et auertens faciem suam: et despiciens
animam suam. Insaciabilis oculus
cupidi in parte iniquitatis: non sa-
biatur donec cōsumat arefacēs ani-
mam suā. Oculus malus ad mala:
et non saciabitur panis: indigens et
in tristicia erit super mensam suā. Fili si
habes benefac tecū: et deo dignas ob-
lationes offer. Memor esto quoniā
mors non tardat: et testamentū infer-
ni: quia demonstratū est nobis. Testa-
mentū cui hō mundi morte morie-
ris. Ante mortem benefac amico tuo:
et secūdū vires tuas exporrige de pau-
pri. Non defraudetur a die bono: et
particula diei boni nō te preteriat. Non
ne alijs reliques dolores et labores tu-
os. In diuisione sortis da et accipe:
et iustifica animā tuā. Ante obitū tuū
operare iusticiā: quoniā nō est apud
inferos inuenire cibū. Omnis caro si-
cut tunica veterascit: et sicut folia fructi-
cans i arbore viridi. Alia generātur
et alia deiuūtur: sic generatio carnis
et sanguinis: alia finit: et alia nascit.
Omne opus corruptibile in fine deli-
cit et qui illud operatur ibit cum illo.
Et omne opus electum iustificabitur:
et qui operatur illud honorabitur i
illo. Beatus vir qui in sapientia mo-
rabitur: et qui i iusticia meditabitur:
et in sensu cogitabit circūspectionē dei.
Qui excogitat vias illius i corde suo
et i abscondito suis intelligēs: sapiē

post illam quasi inuestigator: ⁊ i uijs
illius consistens. Qui respiciet per fene-
stras illius: et in ianiis illi⁹ audiet⁹.
Qui requiescit iuxta domui illi⁹: et in
parietib⁹ illius figens palum. Statu-
et tabulam suã ad mau⁹ illi⁹: et requi-
escet in tabula illius bona per tempus.
Statuet filios suos sub tegimine illi-
us: ⁊ sub ramis illius morabit. Pro-
tegetur sub tegimine illius a feruore:
et in gloria eius requiescet. xv

Qui timet dum faciet bona: et qui
cõtinuũ ē iustitie ap̃hendet illã:
et obuiabit illi quasi mater honorifi-
cata: et ẗ̃ si mulier a virginitate suscipi-
et illum. Cibabit illũ pane vite et in-
tellect⁹: ⁊ aqua sapiencie salutaris po-
tabit illũ. Et firmabitur in illo ⁊ non
flectetur: et continebit illũ et nõ cõfun-
detur: et exaltabit illum apud ꝓximo⁹
suos. Et i medio ecclesie aperiet os ei⁹:
et adimplebit illũ spiritu sapiencie et
intellectus: et stola glorie vestiet eum.
Iocũditatẽ et exultationẽ obtinebit: et
hereditabit illũ. Homines stulti nõ ap̃hen-
dent illam: ⁊ homines sensati obuia-
bunt illi. Homines stulti nõ videbunt
eam: lõge enĩ abest a superbia et dolo.
Viri mendaces nõ erunt illius memo-
res: et viri veraces inuenientur i illa:
et successum habebit vsq; ad inspectio-
nem dei. Nõ est speciosa laus i ore pe-
catoris: quoniã a deo profuta est sapi-
entia. Sapiencie enĩ dei aptabit laus:
⁊ in ore fidei abundabit: ⁊ dominator
dabit eã illi. Nõ dicetis-p deũ abest:
q̃ enim odit ne feceris. Non dicas ille
me implanauit: nõ enĩ necessarij sũt
ei homines impij. Oũe execramentũ
et odio odit dominus: et nõ erit amabi-
le timentib⁹ eũ. Deus ab initio constituit
hominẽ: et reliquit illu in manu con-
silij sui. Addiecit mandata et precepta
sua. Si volueris mandata conseruare
conseruabũt te: ⁊ in perpetuũ fidẗ pla-
citam seruare. Apposuit tibi aquam
et ignem: ad q̃d volueris porrige ma-
num tuã. Ante hominẽ vita ⁊ mors:
bonũ et malũ. Quod placuerit ei dabi-
tur illi. quoniã multa sapientia dei
⁊ fortis in potentia: videns omnes si-
ne intermissione. Oculi domini ad ti-
mentes eũ: ⁊ ipse agnoscit omne opẽ
hominis. Mandauit mãdauit impie agere
: et nemini dedit spacium peccandi.
Non enim concupiscit multitudinem
filiorũ infidelium ⁊ inutilium. xvi

Ne ioculeris i filijs impijs si mul-
tiplicentur: nec oblectetis sup ip-
sos si non est timor dei in illis. Non
credas vite illoꝝ: nec respexis in labo-
res eorũ. Melior est enim unus timens
deũ: q̃ mille filij impij. Et melius ē mori
sine filijs: q̃ relinquere filios impios.
Ab uno ciuitatis inhabitabit patria:
et a tribus impijs deserẗ. Multa talia
vidit oculus meus: et fortiora horũ
audiuit auris mea. In synagoga pe-
cantũ ardebit ignis: i gente incre-
dibili exardebit ira. Non exorauerũt
pro peccatis suis antiqui gigãtes qui
destructi sunt confidentes sue virtuti:
⁊ nõ pepercit peregrinationi illoꝝ sed pe-
rsistit eos: ⁊ peccat⁹ ē eos p̃ superbia sua
illoꝝ. Non misertus ē illis terrã genti
perditos: ⁊ repulsit se in peccatis suis.
Et sunt sexcenta milia peditũ qui con-
gregati sunt in duricia cordis suĩ: si
unus fuisset incircumcisus mirũ si fuisset
innocuus. Misericordia enĩ et ira est
cum illo: potens exorando ⁊ effundens
iram: secũdũ misericordiã suã: sic cor-
rectio illius - hominẽ secũdum opera
sua iudicat. Non effugiet in rapina
peccator: ⁊ non retardabit sufferentia
misericordiã facientis. Omnis miseri-
cordia faciet locũ unicuiq; secũdũ meri-
tum operũ suoꝝ: et secũdũ intellectũ pe-
regrinationis illi⁹. Non dicas. A deo
abscedar: ⁊ e summo quis cogis mi
memorabitur? In plo magno non
agnoscar. Que est enĩ anima mea in
tã immensa creatura? Ecce celũ ⁊ celi ce-
loꝝ abissus ⁊ omnis terra et q̃ in ei⁹
sũt conspectu illi⁹ cõmouebũtur: mon-
tes simul ⁊ colles ⁊ fundamenta terre:
et cum cõspexerit illa deus tremore con-
cutiuntur. Et omnibus hijs insensatũ
est cor: ⁊ omne cor intelligit ab illo: et
vias illius q̃s intelligit? Et procella
quã nec oculus vidit hominis? Sã
plurima illi⁹ opera sunt in abscondito⁹:
sed opera iustitie eius quis enũciabit
aut quis sustinebit? Longe enĩ ē testa-
mentũ a quibusdã: ⁊ inuestigatio ho-
minũ in conuentu ãõne est. Qui mi-
norat cordẗ cogitat mania: ⁊ vir im-
pietis ⁊ errãs cogitat stulta. Iudi me
fili et disce disciplinã sensus: et i verbis
meis attende in corde tuo: et dicam ti
equitate disciplinam et seruabo ma-
ne sapiẽtiam: et i vectis meis atten-
de in corde tuo: et dico in equitate spi-
ritus: virtutes quas posuit deus i ope-
ra sua ab initio: et in veritate enũcia-
bit scientiam ei⁹. In iudicio dei opera ipso-
rũ ab initio: et ab institutione hom̃i-
num ipos distinxit partes illoꝝ: ⁊ in di-
uisione ipsoꝝ suis. Ornauit opera
illoꝝ: nec fatigauit nec laborauerũt: ⁊
non deficiunt ab operibus suis. Vnus
quisq; proximũ sibi nõ angustiabit
vsq; in eternũ. Nõ sũt incredibilis vbo
illi⁹. Post hec in terrã deus respexit: et
impleuit illã bonis suis. Anima aũt
omnis vitalis detentauit autem faciẽ
ipsius: ⁊ ipa ire reditio illoꝝ. xvii

Deus creauit de terra hominem: et
secũdũ imaginem suam fecit illũ.
Et iterũ conuertit illũ i ipsam: et secũdũ
se vestiuit illũ virtute. Numerũ dierũ
et tempo⁹ dedit illi: et dedit illi potestatẗ
eoꝝ q̃ sunt sup terrã. Posuit timorem
illius sup omne carnem: ⁊ dominari
est bestiarũ ⁊ volatilũ. Creauit ex ipso
adiutorium simile sibi: consiliũ ⁊ lin-
guam et oculos et aures et cor dedit
illis ad cogitandũ: et disciplina intellec-
tus repleuit illos. Creauit illis scientiam
spiritu⁹: sensu impleuit cor illorũ:
et mala ⁊ bona ostendit illis. Posuit
oculũ ipoꝝ sup cordis illoꝝ ostendẗ illi⁹
magnalia operũ suoꝝ ut nomẗ sãctifi-
cõmis collaudent: ⁊ gloriari in mi-
rabilibus illi⁹: ⁊ magnalia mirarẽt ope-
rũ ei⁹. Addidit illis disciplinã: ⁊ legẽ
vite hereditauit illos. Testamẽtũ eternũ
statuit cũ illis: ⁊ iustitiã ⁊ iudicia sua
ostendit illis. Et magnalia honoris
eius vidit oculus illoꝝ: et honorẗ vo-
cis audiuit aures illoꝝ: et dixit illis.
Attendite ab omni iniquo. Et mãdauit
illis: unicuiq; de proximo suo. Vie il-
loꝝ coram illo sũt semp: nõ sũt abscon-
se ab oculis ipsi⁹. In vnãquãq; gen-
te ꝓposuit rectorẗ: et pars de ipsi facta ē
manifesta. Et omnia opera illoꝝ velut
sol i cõspectu dei: ⁊ oculi ei⁹ sunt in mãnibus
illoꝝ inspicientes i vijs eoꝝ. Non sunt
abscondita nequitie eorũ per iniquitatem
illoꝝ. Et omnis iniquitas eoꝝ in con-
spectu dei. Eleemosina viri q̃si sacul⁹
cum ipso: ⁊ gratiã ipsius quasi pupillã
cõseruabit: et postea resurget ⁊ retribuet
illis retributionem unicuiq; in caput
ipsoꝝ: et conuertet i inferiores partes ter-
re. Penitentibus autem dedit viã iustitie:

et confirmauit deficientes sustinere: ⁊
destinauit illis sortem veritatis. Con-
uertere ad dominũ et relinque peccata
tua: precare ante faciẽ domini: et mi-
nue offendicula. Reuertere ad dominũ
et auertere ab iniustitia tua et ninis
odito execrationẽ ⁊ agnosce iustitias
et iudicia dei ⁊ sta in sorte psiliõnis
⁊ oratõnis altissimi dei. In parces ha-
de seculi sancti: cum viuis et da uidis
cõfessionẽ deo. Non deuoratis i cere-
re impioꝝ: aut morte cõtinere. A mor-
tuo quasi nichil peit cõfessio. Conse-
beris viuens: viuens ⁊ sanꝰ cõfitebaris
et laudabis deum: et gloriaberis in
misericõrdis eius. Quã magna mise-
ricordia domini: et propiciacõ illiꝰ
conuertentibus ad se. Sicut enim omnia po-
sunt esse in hominibus: quoniã nõ est
immortalis filius hominis: et i vani-
tate malicie placuerit. Quid luceꝰ
sole? Et hic deficit. Aut qd uesque ex-
cogitauit caro et sanguis? Et hoc argu-
tur. Videtur altitudinis celi ipse con-
spicit: ⁊ omnes homines ita ⁊ ninis.

Qui viuit in eternũ creauit omnia
simul. Deus solus iustificabit:
et manet inuictus rex in eternũ. Quis
sufficiet enarrare opera illiꝰ? Quis enim
inuestigabit magnalia eius? Virtu-
tem autem magnitudinis eiꝰ qs enu-
merabit? Aut quis adiicet enarrare miseri-
cordiã eius? Non est minuere neq; ad-
dere: nec est inuenire magnalia dei. Cũ
cõsummauerit homo tunc incipiet: et
cum quieuerit operabit. Quid est homo
et q̃ est gratia illiꝰ: et qd est bonũ aut
quid nequã illiꝰ? Numeꝰ dies homi-
num ut multũ centũ annorũ: sicut gutte a-
que maris deputati sunt: ⁊ sicut calcu-
lus arenẽ sic exigui ãni i die eui. Pro-
pter hoc patiẽs est deus i illis: ⁊ effudit
super illos misericordiã suam. Vidit
psumptõnem cordis eorꝝ qui mala sũt:
⁊ agnouit subuersionẽ illorũ quoniã
nequã est. Ideo adimpleuit propi-
ationẽ suam in illis: et ostendit illis
viam equitatis. Misereatur hominis
circa proximũ suũ: misericordia autẽ dei sup
omnẽ carnẽ. Qui misericordiã habet
doceat ⁊ erudit: sicut pastor gregẽ suũ. Mi-
sereatur exercitus doctrinã misericor-
dis: ⁊ qui fidelis aut in iudicijs eiꝰ. Fi-
li i bonis non des querelam: ⁊ omni
dato nõ des tristitiã verbi mali. Non
ne ardorem refrigerabit ros? Sic et
verbum melius quã datũ. Nõne ecce
verbum sup datũ bonũ? Sed utrũq;
cum homine iustificato. Stultꝰ amic
improperabit: et datus indisciplinat
tabescere facit oculos. Ante iudicium
para iustitiã tua: et antequã loqris
disce. Ante languorẽ adhuc medicinã:
et ante iudicii interroga nipsum: et i
cõspectu dei inuenies propiciationẽ. An-
te languorẽ humilia te: et in tempore
infirmitatis ostende conuersationẽ tu-
am. Non impediatis orare sup: et
ne cessetis ulq; ad mortem iustificari:
quoniam merces dei manet in eternũ.
Ante orationẽ para animã tuam:
et noli esse quasi homo qui tentat
deum. Memento ire in die cõsumatio-
nis: ⁊ tempꝰ retributionis i cõuersatio
ne facies. Memento pauperis in tẽ
abundantie: et necessitatẽ pauperis
in die diuitiarũ. A mane ulq; ad ve-
perum immutabit tempꝰ: et hec omnia
citata in oculis dei. Homo sapiens in
omnibus metuit: ⁊ in diebus delictorũ ar-
cendit ab iniuria. Omnis artifeꝰ agnosci-
et sapientiã: ⁊ inuenientes eam dabit
cõfessionẽ. Sensati in verbis: ⁊ ipsi sa-
pientes egerunt: et intellexerũt veritatẽ

et iusticiã: ⁊ implorauerũt pũbia ⁊ iu-
dicia: post cõcupiscẽtias tuas nõ eas:
et a voluntate tua auertere. Si prestes
aĩe tue cõcupiscẽtias eius: facient te in
gaudiũ inimicis tuis. Ne obletectis i
urbis: nec in modicis. Assidua esto
cõmissio tecũ. Ne fueris medicinis in
cõcaluor te fauore: ⁊ nõ e ubi nichil i
seculo. Eris tui inuidꝰ inter tue.

Opecatꝰ obnoxius non longe tra-
bitur: ⁊ q̃ spernit modica paulati
decidet. Vinũ et mulieres apostatare
faciũt sapientes: et arguetur sensatos:
et q̃ se iungit fornicarijs erit nequam.
Putredo ⁊ vermes hereditabũt illum:
et extollet in exemplũ maius: ⁊ colle-
tur de numero anima eiꝰ. Qui credit
ligeriꝰ cordis est ⁊ minorabitur: et
qui delinquit in animam suam infir-
per habebitur. Qui gaudet ad iniqui-
tatem damnabitur: ⁊ qui odit correp-
tionẽ minuetur vita: et q̃ odit loqua-
citatem extinguit malicã. Qui peccat
in animã suam nõ penitebit: ⁊ qui ia-
cundatur in malicia damnabitur. Ne
iteres verbũ durũ ⁊ nequã: ⁊ nõ mino-
rabeis: amico et inimico noli narra-
re sinsum suũ: et si est tibi delictũ noli
denudare. Audiet enim te ⁊ custodiet
te: ⁊ quasi defendens precatũ odiet te:
et sic adiecit tibi semp. Audisti verbũ
aduersus proximũ suũ: cõmoriatur in
te: fidens quoniã nõ te diruet. A fa-
ne obi parturit fatuꝰ: tanq; grauis par-
tus infatis. Sagitta infixa femori ca-
nis: sic verbũ in corde stulti. Corripe a-
micũ - ne forte non intellexerit et dicat
non feci aut si fecerit: ne iterꝰ addat fa-
cere. Corripe proximũ ne forte non dixe-
rit: et si dixerit ut forte iterꝰ. Corripe
amicũ - fere enim sic cõmissio: et non
omni verbo credas. Est q̃ labit lingua
sua: sed non ex animo. Quis est enim
qui non deliquerit in lingua sua?
Corripe amicũ anteqũ commineris: et
da locũ timori altissimi: qã omnis sa-
pientia timor dei. Et in illa timere de-
um: ⁊ in omni sapientia disposito le-
gis. Et non est sapientia nequitie dis-
ciplina: et non est cogitatus peccato
rum prudentia. Est prudẽtie nequicia
et in ipsa execratio: et est insipiens qui
minuitur sapientia. Melior e homo
qui minuitur sapientia: et defitiẽs sen-
su in timore dei: q̃ qui abundat sen-
su ⁊ prãgrediũr legẽ altissimi. Est so-
lertia certa ⁊ ipsa iniqua: et e qui emit
tit verbũ eorum enarrans veritatem.
Est qui requirit humiliat se et inteci-
dera eius plena sunt dolo: et e iustus
qui se nimiũ submittit a multa humi-
litate: et est iustus qui inclinat faciem
suam et fingit nõ videre se qd ignora
tum est. Et si ab imbecillitate virium
vetetur peccare: si inuenerit tempꝰ ma
le faciendi male faciet. Ex visu cognosci
tur vir: et ab occursu facies cognosci
tur sensatꝰ. Amictus corporis - risus
dentũ - ingressus hoiis - enunciat de illo.
Est correptio nedum i ira cõmunicio:
et est tacẽs et ipse est prudẽs.

Quam bonũ e arguere quã ira sci
et cõtentum i oratione nõ phi-
bere. Concipiscẽtia spadonis virgina
uit iuuenculã - sic q̃ facit p vim iudici
um iniquũ. Quam bonũ est correptũ
manifestare penitentiam: sic enim effugi
es voluntarũ peccatũ. Est tacẽs qui
inuenitur sapiens: et est odibilis qui
procax est ad loquendũ. Est autem ta-
cens et nõ habens sensũ loqẽdi: et e ta-
cens sciens tempus apti reporis. Vho-
mo sapiens tacebit usq; ad tempus:

lascivus autē et imprudens nō seruabit
tempus. Qui multis utitur verbis le
dit animā suam: et qui potestatē sibi
sumit iniuriē adiicit. Est processio i
malis vero indisciplinato: et i incu
rio in detrimentū. Est danū quod nō
est vile: et est danū cui retribuio duplex.
Est propter gloriā minoratō: et est qui
ab humilitate leuabit caput. Est qui
multa redimat modico precio: et restitu
ens ta in septuplū. Sapiens in ver
bis suis suum amabile facit: gratie au
tem fatuorū effundūtur. Datus insipi
entis non eis vtilis nisi: oculi eū illi
us septuplices sunt. Exigua dabit et
multa improperabit: et aperio oris
illius inflāmatio est. Nodit fenerator
quis ⁊ eras expiret: et odibilis est homo
huiusmodi. Fatuo nō eit amicus: ⁊ nō
eit gratia in domo illius. Qui enim
edunt panem illius false lingue sunt.
Quotiens et quātiē irridebūt eū? Siqꝫ
enim quod habendū erat directo seni
su distribuit: similiter ⁊ quod non erat
habendū. Lapsus false lingue quasi
qui in pauimento cadens: sic casus il
lorū malorū festinanter venient homo
acharis quasi fabula vana: et in ore
indisciplinatorū assidua erit. Ex ore
fatui reprobabitur parabola: non eū
dicet illam in tempore suo. Est qui re
tatur pre inopia peccare: ⁊ in rēge sua
simulabitur. Est qui ydet animam
suam pre confusione: et ab imprudē
tia plorē ydet eā: plorē aūt accepto
re ydet se. Est ⁊ pre reuerentia promittit
amico: ⁊ locupletatus est eū inimicū gratis.
Opprobriū nequā i hominē mendacii:
et in ore indisciplinatorū assiduē erit.
Potior est quā assiduitas viri mendā
cis: ydiotiam autē ambo heredita
bunt. Mores hominū mendacii sine
honore: ⁊ confusio illorū cū ipsis sunt
intermissione. Sapiens i verbis pro
ducit seipsum: et homo prudens pla
cebit magnatis. Qui operatur terrā
suā inaltabit acervū frugū: ⁊ ⁊ opera
tur iustitiā ipse exaltabit: ⁊ vro placet
magnatis-effugiet iniqtatē. Egenus
dona exercēt oculos iudicum ⁊ quasi
mus in ore auertit correctiones eorū.
Sapiēia abscōsa ⁊ thesaurus inuisus:
que utilitas in vtrisq? Melior est qui
celat insipiēnā suā: quā homo qui
abscondit sapiēciam suam. xxi

Fili peccasti: nō adicias iterū:
sed de priscis deprecare ut tibi di
mittantur. Quasi a facie colubri fuge
peccā: et si accesseris ad illa suscipiet te.
Dentes leonis dentes eius: interficiēs
animas hominū. Quasi rūphea
bis acuta omnis iniquitas: plagē il
lius non est sanitas. Obiurgatio et
iniuria annullabūt substantiā: ⁊ do
mus q̄ nimis loquitur ē annullabit
superbia: sic labiā ⁊ superbi eradicabit.
Deprecatio pauperis et ore eius ad au
res ei? pueniet: et iudicium festinato
aduenit illi. Qui odit correptionē
vetis gitū est peccatoris: ⁊ qui timet de
um conuertetur ad cor suum. Stolus a
longe potens lingua audax: et sensa
tus scit labi se ab illo. Qui edificat do
mum suam imprudēs alienis: quasi
q̄ colligit lapides suos i hiemē. Sup
pa collecta synagoga peccatorū ⁊ con
summatio illorū flamma ignis. Via
peccatorū cōplanata lapidibus: et in
fine illorū inferi et tenebre et pene. Qui
custodierit iustitiā: cōprehendet sensum
eius: consummatio timoris dei sapi
entia ⁊ sensus. Non erudiet: q̄ non
est sapiens in bono. Est autē insipiē
tia que abundat in malo: et non est

sensus ubi ē amaritudo. Sapiēris sci
entia tanq̄ inundatio abundabit:
et consilū illius sicut fons vite pma
net. Cor fatui quasi vas confractum:
⁊ omnē sapiēriā non tenebit. Verbū
sapiens q̄cūq; audierit seipsum laudā
bit ⁊ adiicet: audiuit luxurio sua ⁊ dil
ipidebit illi: et pijcet illud post dorsū
suum. Narratio fatui quasi sarcina i
illa: nam i labijs sensati inuenietur gra
tia. Os prudentis quaerit in ecclesia:
et verba illi? cogitabūt i cordibus suis.
Tanq̄ domus eremitata sic fatuo sa
pientia: et scientia insensati inenarra
bilia verba. Comprides in prudēs do
ctrina stulto: et quasi vincula manuū
sup manū dextram. Fatuus in risu iu
alitat vocem suā: vir autē sapiens vix
tacite videbit. Ornamentū aureū pru
dētis doctrina: et ēsi brachiale i bracchi
o dextro. Pes fatui facilis i domum
proximi: et homo perditus confundet
a plena potentia. Stultus a fenestra
respicit in domū: vir autem eruditus
foras stabit. Stultitia hoīs auscultat
⁊ p ostiū: ⁊ prudens grauabitur cōsu
melia. Labia imprudentiū stulta nar
rabūt: verba autem prudentiū statera
pōdrabūtur. In ore fatuorū cor illorū:
et in corde sapiēntiū os illorū. Qui ma
ledicit impius diabolum maledicit
ipse animā suam. Susurro coinqui
nabit animā suam et in omnibus odi
etur: ⁊ qui ymaiscit odio suo sit ta
cit? ⁊ sensat? honorabitur. xxii

In lapide luto lapidat piger: ⁊ omnes
loquentur sup illi? alignationē. De ster
core bouum lapidat? ē piger: ⁊ omnis
qui tetigerit eum tenuiet manū. Con
fusio patris ē de filio indisciplinato:
filia aūt fatua i deuinoratione fiet. Fi
lia prudens hereditas viro suo: nam
que cōfundit cōsumelia est genitoris.
Et patrē ⁊ virū cōfundit audax: ⁊ ab
impijs non minorabitur: ab utrisq;
autem inhonorabitur. Musica in lu
du importuna narratio: flagella ⁊ do
ctrina in omni tēpore sapiēntia. Qui
docet fatuū: quasi q̄ cōglutinat testā.
Qui narrat vetū nō audienti: quasi
qui excitat dormiente de graui somno.
Cum dormiente loquitur q̄ narrat
stulto sapiēntiā: ⁊ in fine narrationis
dicit. Quis est hic? Supra mortuū
plora: defecit enī lux eius: et supra fa
tuū plora: defecit enim sensus ei?. Mo
diciū plora supra mortuū: quoniā
requiēit. Mequissimi eū nequissima
vita sup mortem fatui. Luctus mortui
septem dies: fatui autē et impij omnes
dies vite illoꝝ. Cum stulto ne multū
loquaris: ⁊ cum insensato ne abieris.
Serua te ab illo ne non molestiā ha
beas: ⁊ non coinquinabris i peccato
illi?. Deflecte ab illo ⁊ inuenies requi
em: ⁊ non accidiaberis i stultitia illi?.
Sup plumbū quid grauabitur? Et
quod illi aliud nomē quam fatuus?
Arenā ⁊ salem ⁊ massam ferri facili?
est ferre: q̄ hominē imprudentē ⁊ fatu
um et impiū. Sicut lo carentū ligneum
colligatū fundamento edificij nō
dissoluetur: sic et cor confirmatū i cō
gitatione consilij. Cogitat? sensati i
omni tempore nel metu nō deprauabi
tur. Sicut ornatus aureus sus i pa
rete limpido: et sicut palus in recellis
et contra sunt impensa posita contra
fatiem vtrui non ymanebūt: sic ⁊ cor
stultū i cogitatione stulti cōtra impe
tum timoris nō resistet. Sicut cor ve
pidū in cogitatione fatui omni tēpo
re non metuet: sic ⁊ qui in p̄cepto dei
ymanet semp. Pungēs oculū educit

lacrimas: et ꝗ pungit cor, pfert sensũ.
Mittens lapides in volatilia dicit illa: et qui conuiciatur amico dissoluit amicitiã. Ad amicum ⁊ si, pduxeris gladiũ non despere: ē enim regressus ad amicum. Si aperuerit os suum ne metuas: et ei rõnordatio: recepto conuicio et improperio et superbia et nitrei; reuelatione et plaga dolosa. In hijs omnibus effugiet amicus. Fide posside tuum amicum in paupertate illius: ut ⁊ in bonis illius lætris. In tempore tribulationis illius gnuane illi fidelis: ut in hereditate illius coheres sis. Fume ignem camini vapor et fumus ignis ī altaiur: sic et ante sanguinis maledicta et contumelie ⁊ mine. Amicũ salutare non confundaris. Si facie illius non me abscondam: et si mala michi euenerit ꝗ illi sustinebo. Omnis qui audiet caueat se ab eo. Quis dabit ori meo custodiã: et sup labia mea signaculũ cerum: ut non cadã ab ipsis et lingua mea perdat me?

xxiij

Domine pater et dominator vite mee ne derelinquas me in cogitatu et cõsilio eorum: nec sinas me cadere ī illa reprobratione. Quis superbit ī cogitatu meo flagella ⁊ in corde meo doctrina sapientie: ut ī ignorationibus eorum nõ parcant michi: et nõ aparcãt delicta eorum: et ne adiuuetur ignorantie mee et multiplicentur delicta mea et peccata mea abundent: et incidam ī conspectu aduersariorum meorum: et gaudeat inimicus meus? Domine pater et deus vite mee ne derelinquas me ī cogitatu illorum. Et ostollentia oculorum meorum ne dederis michi: et omne desideriũ auerte a me. Auferte a me vrunis concupiscentias: et concubitus cõcupiscentie ne apprehendãt me: et anime meuerecundie ne infundas ne tradas me. Doctrina oris audite filij: ⁊ qui custodierit illã non peribit labijs suis: nec scandalizabitur ī operibus nequissimis. In vanitate sua apprehendit peccator: ⁊ superbus et maledicus scandalizabitur in illis. Iuratione non assuescat os suũ: multi enim ruine in illa. Nominando vero dei non sit assidua in ore tuo: ⁊ nominibus sanctorum ne admiscaris: quoniã non eris immunis ab eis. Sicut enim seruus interrogatus assidue a iudice nõ minuitur: sic omnis iurans et nominans in tono a peccato nõ purgabitur. Vir multũ iurans impleibitur iniquitate: et non discedet a domo illius plaga. Et si fuerit error fratrum delicti illius supra ipsum erit: et si dissimulauerit delinquit duplicit: et si in vacuum iurauerit nõ iustificabitur. Replebitur enim retributione domus illius. Est et alia locutio contraria mortis: nõ inueniatur in hereditate iacob. Erunt a misericordibus omnia hec auertantur: et ī delictis nõ voluptabitur. In disciplina est locutio nõ assuescat os suũ: est enim in illa verbũ peccati. Memento patris et matris tui: in medio enim magnatorum consistis: ne forte obliuiscatur te deus in conspectu illorum: et assuetus tua infantatus improperium patiatis: ⁊ maluisses non natus: ⁊ diem nativitatis tue maledicas. Homo assuetus ī obis improperij ī omnibus diebus suis nõ erudietur. Duo genera abundãt in peccatis: et tertiũ adducit irã et ydionẽ. Anima calida sicut ignis ardens nõ extinguetur donec aliquid gliciat: et homo nequam in ore carnis sue non desinet donec incendat ignem. Hominis fornicatio cibus panis dulcis: nõ satiabitur mãducatione

usq; ad finem. Omnis homo ꝗ transgreditur lectum suum contemnens in animã suam et dicens quis me videt: tenebre circumdant me ⁊ parietes cooperiũt me et nemo circũspicit me quẽ timeo: delicti mei nõ memorabit altissimus: et non intellexit quũ omnia videt oculus illius: quũ expellit a se timorem dei huiusmodi hominis timor et oculi hominũ timentes illũ: et nõ cognouit quũ oculi dñi multoplus luciores sup solẽ sũt circũspicientes omnes vias hõiũ et, pfundũ abissi ⁊ hominũ corda: inuentes in absconditas partes. Domino enim deo ante creatus est omnia sunt agnita: sic et post perfectum respicit omnia. Sic et ī plenitudine operum illius: quasi pullus equinus fugabitur: et vbi non sperauit apprehendetur. Et ita secus omnibus: eo ꝗ non intellexerit timorem domini. Sic et mulier omnis relinquẽs virũ suum: et statuens hereditatem ex alieno matrimonio. Primo enim in lege altissimi incredibilis fuit ⁊ sedo virum suum deseruit: secio ī adulterio fornicata est: et ex alio viro filios statuit sibi. Hec in ecclesiã adducetur: et in filios eius respicietur. Non radent filij eius radices: et rami eius non dabũt fructum. Et derelinquet in maledictũ memoriã illius: et dedecus illius non delebit. Et agnoscẽt ꝗ derelicti sũt: quũ nichil melius est ꝗ timor dei: et nichil dulcius ꝗ respicere ī mandatis domini. Gloria magna ē sequi dominũ: longitudo eius dies assumet ab eo.

xxiiij

Sapientia laudabit animã suã: et in domino honorabitur. Et in medio populi sui gloriabitur: et in ecclesia altissimi aperiet os suũ. Et ī conspectu virtutis illius gloriabitur: et in medio populi sui exaltabitur. Et in plenitudine sancta admirabitur: ⁊ ī multitudine electorum habebit laudẽ: et inter benedictos benedicetur dicens. Ego ex ore altissimi, pdiui: primogenita ante omnẽ creaturam. Ego feci ī celis ut oriretur lumen indeficiens: ⁊ sicut nebula tegi omnẽ terram. Ego ī altissimis habitaui: ⁊ thronus meus in columna nubis. Girũ celi circuiui sola et, pfundũ abissi penetraui: et in fluctibus maris ambulaui: ⁊ ī omni terra steti. Et in omni populo ⁊ ī omni gente primatũ habui: et oũm exaltetium et humilium corda virtute calcaui. Et in hijs omnibus requiem quesui: ⁊ in hereditate domini morabor. Tunc precepit et dixit michi creator omnium: et qui creauit me requiuit ī tabernaculo meo: ⁊ dixit michi. In iacob inhabita: et in israhel hereditare: ⁊ in electis meis mitte radices. Ab initio et ante secula creata sum: et usq; ad futurũ seculũ non desinã: et in habitatione sancta coram ipso ministraui. Et sic in syon firmata sũ: et ī ciuitate sanctificata similiter requiuit: et in hierusalẽ potestas mea. Et radicaui ī populo honorificato: et ī partes dei mei hereditas illius: ⁊ in plenitudine sanctorum detenõ mea. Quasi cedrus exaltata sum in libano: ⁊ quasi cipressus ī monte syon. Quasi palma exaltata sum in cades: et quasi plantatio rose ī iericho. Quasi oliua speciosa ī campis: ⁊ quasi platanus exaltata sũ iuxta aquã ī platis. Sicut cinamomũ et balsamũ aromatizans odore dedi: et quasi mirra electa dedi suauitatẽ odoris. Et quasi storax et galbanus et ungula ⁊ gutta: et quasi libanus non incisus vaporauit habitatione meã:

et quasi balsamũ non mixtum odor meus. Ego quasi therebinthus extendi ramos meos: et rami mei honoris et gratie. Ego quasi vitis fructificaui suauitatem odoris: et flores mei fructus honoris et honestatis. Ego mater pulcre dilectionis: et timoris: et agnitionis: ⁊ sancte spei. In me gratia omnis vie et veritatis: in me omnis spes vite et virtutis. Transite ad me omnes qui concupiscitis me: et a generationibus meis implemini. Spiritus enim meus super mel dulcis: ⁊ hereditas mea super mel ⁊ fauũ: memoria mea ĩ generationes seculoꝝ. Qui edũt me adhuc esurient: ⁊ qui bibunt me adhuc sitient. Qui audit me non confundet: et qui operanť in me non peccabunt: qui elucidant me vitam eternam habebunt. Hec omnia liber vite: et testamentum altissimi et agnitio veritatis. Legem mandauit moyses in preceptis iusticiarum: et hereditate domini iacob et israhel promissiones. Posuit dauid puero suo exitare regem et ipso fortissimũ: et in throno honoris sedentem in sempiternũ. Qui implet quasi phison sapientiã: et sicut tigris in diebus nouoꝝ. Qui adimplet quasi euphratem sensum: qui multiplicat quasi iordanis ĩ tempore messis. Qui mittit disciplinam sicut lyeum: et assistens quasi geon in die vindemie. Qui pirat primus scire ipsũ: et inferior nõ investigabit eam. A mari enim abundabit cogitatio eius: et consilium illius in abisso magna. Ego sapientia effudi flumina: ego sicut riuus aque immense de fluuio. Ego quasi fluuius doris: et sicut aquedictus egressus a paradiso. Dixi rigabo ortum plantationum: et inebriabo pratum meum fructum. Et ecce factus est michi riuus abundans: fluuius meus appropinquauit ad mare. Quoniã doctrinã quasi auroram illuminabo omnibus: ⁊ enarrabo illã usq; ad longuquũ. Penetrabo omnes inferiores partes terre: et inspiciã omnes dormientes: ⁊ illuminabo omnes sperantes in domino. Adhuc doctrinã quasi prophetiã effundã: ⁊ relinquã illã futuris sapientiã: ⁊ non desinam in pgenies illoꝝ usq; ĩ euũ sanctum. Videte quũ nõ soli michi laborauí: sed omnibus requirentibus veritatem. xxv

In rebus placitum est spiritui meo: que sunt pbata coram deo et hominibus. Concordia fratrum et amor pximorum: et vir et mulier bene sibi consentientes. Tres species odiuit anima mea et aggrauor valde anime illoꝝ: pauperem superbum et diuitem mendacem: et senem fatuũ et infantatum. Que in iuuentute tua nõ congregasti: quomodo in senectute tua inuenies? Quã speciosum iudicium iudicii: et prudentia consilii. Quã speciosa veterano sapientia: ⁊ gloriosus intellectus et consilium. Corona senum multa peritia: ⁊ gloria illoꝝ timor dei. Quemadmodum inscrutabilis cordis magnitudo: et decimũ dicam in lingua hominibus. Homo qui iudicat in filiis: viuens et videns subditos suos inimicos suos. Beatus qui habitat cũ muliere sensata: ⁊ qui lingua sua nõ ẽ laplus: ⁊ qui non seruiuit indignis se. Beatus qui inuenit amicũ verum: et qui narrat iusticiam auri audienti. Quã magnus qui inuenit sapienciã ⁊ scientiã: sed non est sup timentem deum. Timor dei super omnia se supposuit. Beatus homo: cui donatũ est habere timorem dei. Qui tenet illũ: cui assimilabitur?

Timor dei initiũ dilectionis eius: fidei autẽ initiũ agglutinatũ ẽ ei. Omnis plaga militia cordis: et omnis malitia nequitia mulieris. Et omnẽ plagam et non plagã videbit cordis: et omnẽ nequitiã et non nequitiã mulieris: et omnẽ obductũ et nõ obductũ odiuiũ: ⁊ omnẽ vindictã ⁊ nõ vindictam inimicoꝝ. Sicut est caput nequitiũ super caput colubri: et nõ ẽ ira sup irã mulieris. Cõmorari leoni et draconi placebit: quã habitare cum muliere nequã. Mequitia mulieris immutat faciem eiꝰ: ⁊ obcecabit vultum suum tanq; vrsus: et quasi saccũ ostendet ĩ medio primoꝝ. Ingemuit vir eiꝰ: et audiens suspirauit nudiciũ. Breuis omnis malicia sup maliciã mulieriꝰ: sors peccatoꝝ cadat sup illam. Sicut ascensus arenosus in pedibus veteranis: sic mulier linguata hominiꝰ quieto. Ne respicias in mulieris specie: et nõ concupiscas mulierem in specie. Mulieris ira: et iniuria: et confusio magna. Mulier si ꝓmatũ habeat: cõcaria est viro suo. Cor humile: et facies mesta ⁊ plaga mortis: mulier nequã. Manus debiles et genua dissoluta: mulier que nõ benedicat virum suum. A muliere initiũ factum est peccati: et per illam omnes morimur. Non detur aque tue exitus nec modicum: nec mulieri nequã venã pdẽdi. Si non ambulauerit ad manũ tuã: confundet te in cõspectu inimicoꝝ. A tenuibus tuis abscide illã: ne sup te abutať. xxvi

Mulieris bone beatus vir: numerus enim annoꝝ illorũ duplex. Mulier fortis delectat virũ suum: et annos vite illiꝰ ĩ pace impledit. Pars bona mulier bona: ĩ parte bona timentium deũ dabit viro pro factis bonis. Diuitis aut ⁊ pauperis cor bonũ: in omni tempore vultus illoꝝ hylaris. A tribus timuit cor meum: ⁊ in quarto facies mea metuit. Delatura ciuitatis et collectionẽ pli ⁊ calũniam mendacium sup nouem omnia grauia. Dolor cordis et luctus: mulier zelotipa. In muliere zelotipa flagellum linguę: omnibus cõmunicans. Sicut bouem iugum cõ moueatur: ita et mulier nequam: qui tenet illã quasi qui apprehendit scorpionẽ. Mulier ebriosa ira magna: ⁊ cõtumelia et turpitudo illius non tegetur. Fornicatio mulieris in cetlentia oculoꝝ: et in palpebris illiꝰ agnoscetur. In filia nõ adhibere fiduciã custodiã: ne inuenta occasione abutatur se. Ab omni incontinentia oculoꝝ eius caue: et ne mirceris si te neglexerit. Sicut viator sitiens ad fontem os aperit: et ab omni aqua prima bibet: ⁊ contra omnẽ palũ sedebit: et contra omnẽ sagittam aperiet pharetram donec deficiat. Gratia mulieris sedule delectabit virũ suum: ⁊ ossa illius impinguabit. Disciplina illiꝰ datũ dei est. Mulier sensata et tacita: nõ est immutatio eruditie anime. Gratia sup gratiam: mulier sancta et pudorata. Omnis enim ponderatio nõ est digna cõtinentie anime. Sicut sol oriens mundo ĩ altissimis dei: sic mulieris bone species in ornamentis domus eius. Lucerna splendens sup candelabrũ sanctũ: et species facies super tectum habitem. Columne aurea sup bases argenteas: et pedes firmi super plantas stabilis mulieris. Fundamenta eterna supra petrã solidã: et mandata dei in corde mulieris sancte. In duobus conuistatus est cor meum: ⁊ in tertio tractũdia michi adiuuit. Vir

bellator deficiens p inopiā: et vir sensatus contemptus: et qui transgredit
a iustitia ad peccatū. Deus parauit
eum ad rumphram. Due species dif-
ficiles et periculose michi apparuerit.
Difficile equidem negotians a negotia-
tione sua: et non iustificabitur caupo
a peccatis labiorum. XXVIII

Propter inopiam multi deliquēt:
et qui querit locupletari auertit
oculū suum. Inter medio cōpagi-
nis lapidū palus figitur: sic et inter
medium vendicionis et emptionis
angustiabitur peccatū. Cōtinere cū
delinquēte delictum. Si non in timo-
re domini tenueris te instanter: cito sub-
uertetur domus tua. Dicit in gressu
ra cribri remanebit pulvis: sic aporia
hominis in cogitatu illius. Vasa fi-
guli probat fornax: et homines iu-
stos temptatio tribulationis. Dicit
rusticatio de ligno ostendit fructum
illius: sic verbum ex cogitatu cordis
hominis. Ante sermonē nō collaudes
virū: hec enim temptatio est hominū.
Si sequaris iustitiā apprehendes illā
et indues quasi poderē honoris: et in-
habitabis cum ea et proteget te in sem-
piternū: et in die agonis inuenies
firmamentū. Volatilia ad sibi similia
cōueniūt: et veritas ad eos q̄ operant
illā conuertetur. Leo venationi insidiat
sic peccata operantibus iniquita-
tes. Homo sensatus in sapientia ma-
net sicut sol: nam stultus sicut luna
mutatur. In medio insensatorū seua
verbū temporis: i medio autē cogitan
tium assiduus esto. Narratio peccātū
odiosa: et risus illoz in delictis peccati.
Loquela multum nocuna hospitali-
one rapin faciet: et intemperantia ipsi-
us obturatio aurium. Effusio sanguinis
in risa suppoz: et maledictio illoz au-
ditus grauis. Qui denudat arcana
amici fidem p̄dit: et nō inuenies ami-
cum ad animū tuū. Diligē proximū
et coniūgere fide cū illo. Quod si denu-
dauerit abscōsa illius: nō sequere
post eū. Sicut enim homo qui perdit
amicū suū: sic et q̄ p̄dit amicitiā pro-
ximi sui. Et sicut qui dimittit auē de
manu sua: sic qui reliquisti proximū
tuū: et nō eum capies. Non illū sequa-
ris: quoniā longe abest. Effugit enim
quasi capreā de laqueo: quoniā vul-
nerata est anima eius. Vlcera enim nō
poteris colligare: et maledicti est con-
cordatio. Denudare autem amici mi-
sticia: desperatio est animē infelicis.
Nutuens oculo fabricat iniqua: et
nemo eum abiicit. In cōspectu oculoz
tuoz condulcabit os tuū: et super bono
tuos admirabitur. Nouissime
autem pudebit os tuū: et in verbis tuis
dabit scandalū. Multa audisti et nō
coequam ei: et dominū odiet illū. Qui
in alium mittit lapidem sup caput e-
ius cadet: et plaga dolosa doloso di-
uidet vulnera. Et qui foueam fodit
incidet in eam: et qui statuit lapidem
proximo offendet in eo: et qui laqueū
alij ponit perdet illo. Facēti nequit-
tiam cōuertētur sup ipsum deuolutur:
et nō agnoscet unde adueniat illi. Il-
lusio et improperiū superbos et vindi-
cta sicut leo insidiabitur illi. Laqueo
peribit qui obleduatur casu iustorū:
dolor aut cōsumet illos antequā mo-
riant. Ira et furor uīq̄ execrabilia sūt:
et vir peccōtūs erit illos. XXVIII

Qui vindicari vult a deo inueni-
et vindictam: et peccata illius ser-
uans seruabit. Remique proximo suo
nocenti et tūc deprecāti sibi peccata

soluentur. Homo homini seruat ira:
et a deo querit medelam? In hominē
similem sibi non habet misericordiā:
et de peccatis suis deprecatur? Ipse dū
caro sit reseruat iram: et petitionem
petit a deo? Quis exorabit pro delicti
illius? Memento nouissimoz: et desine
inimicari. Tabiudo enim et mors in
mandatis eius. Memorare
timorem domini: et nō irascaris pxi-
mo. Memorare testamentū altissimi:
et despice ignorantiam pximi. Abstī
ne te a lite: et minues peccata. Homo
enim iracundus incendit litem: et vir pe-
cator cōturbabit amicos: et in medio
pacem habentū immittit inimicitiā.
Sicut enim lignum silue: sic ignis exar-
desit: et sicut virtutem hominis sic i-
racundia illius erit: et sicut substātiā
suam exaltabit iram suam. Certamē
festinatum incendit ignem: et lis festi-
nans effundet sanguinē: et lingua re-
tificans adducet mortem. Si suffla-
uerit quasi ignis exardebit: et si expu-
eris sup illā extinguet. Vnaq̄ ex ore
profitentur. Susurro et biliguis
maledictus: multos enim turbauerunt
pacem habentes. Lingua tertia multos
cōmouit: et dispersit illos de gente i gen-
tem. Ciuitates muratas diuitum de-
struxit: et domos magnatoz effodit.
Virtutes ploz eōdit et gentes fortes
dissoluit. Lingua tertia mulieres vīri-
tas eiecit: et pauit illas laboribus suis.
Qui respicit illam nō habebit requiē:
nec habebit amicum i quo requiescat.
Flagelli plaga liuoren facit: plaga
autē lingue cōminuit ossa. Multi ce-
ciderunt in ore gladij: sed non sic ōēs
qui interierunt p linguam suam. Bea-
tus est qui tectus e a lingua nequam:
qui in iracundia illius nō transuit:
et qui nō attraxit iugū illius: et in vin-
culis eius non e ligatus. Iugum enī
illius iugum ferreum est: et vinculum
illius vinculū ferreum e. Mors illius
mors nequissima: et vinculis potius in
ferno quā illa. Delectātia illius non
permanebit: sed obtinebit vias iniu-
stoz. In flamma sua non comburetur
iustos: qui relinquēt deum incidet
in illā. Et exardebit i illis et nō extī
guetur: et immittetur in illos ōēs leo:
et quasi pardus ledent illos. Sepi au-
res tuas spinis et linguā nequā noli
audire: et ori tuo facito ostia: et seras
auribus tuis. Aurū tuum et argentū
tuū cōflā et verbis tuis facito staterā
et frenos ori tuo rectos: et attende ne
forte labaris i lingua et cadas i cōspectu
inimicoz insidiantiū tibi: et sit casus
tuus insanabilis i mortem. XXX

Qui facit misericordiā fenerat
proximo suo: et qui tenaciter ma-
nu mandata seruat. Fenerare pximo
tuo in tempore necessitatis illius: et iter-
rede proximo i tempore suo. Cōstitua
verbum et fideliter age cum illo: et in
omni tempore inuenies cōfidentiā tibi
necessariū est. Multa quasi inuentionem
etiam aurū tenuis: et pretiūcit mole-
stiam his qui se adiuuerunt. Donec
accipiant obtulantur manus dantis:
et in pmissionibz humiliāt voce suā.
Et in tempore redditionis postulabit
tempus: et loquetur verba redij et mur-
murationis: et tempus causabit. Si au-
tem potuerit reddere adueniabitur: so-
lidi vix reddet dimidiū: et cōputabit
illud quasi inuentionē. Sin autē fraudebit illū pecunia sua: et possidebit il-
lum inimici gratis: et contricia et ma-
ledicta reddet illi: et pro honore et be-
neficio reddet illi cōtumeliam. Multi

non causa nequitie nō fuerant sunt:
sed fraudari gratis timuerūt. Veruntamen sup humilem animo fortior e
fto: ⁊ pro elemosina nō trahas illum.
Propter mandatū assume pauperem:
et propē inopiam eius ne dimittas e
um vacuū. Perde pecuniā ꝓter frater
et amicū tuū: et nō abscondas illam
sub lapide in ydionē. Pone thesaurum tuum in ꝓptis altissimi: et prodeet tibi magis q̄ aurū. Conclude e
lemosinam in sinu pauperis et hec ꝑ
te eripiet ab omni malo. Elemosina
viri quasi sarcul⁹ cum ipso: et gratia
hominis quasi pupillam cōservabit:
⁊ postea resurget et reddet illis retributionē unicuiq; i caput ipsor. Sup
scutum potentis ⁊ sup lanceam adver
sus inimicū suū pugnabit. Vir bon⁹
fidem facit ꝓximo suo: et qui p dixerit
cōfusionē derelinquet sibi. Gratiam
fidejussoris ne obliviscaris: dedit enī
pro te animā suam. Depromissorem
fugit peccator ⁊ inmundus. Bona re
promissoris sibi assciabit peccator: et
ingratus servu derelinquet liberanti
se. Vir repromittit de proximo suo:
et cū p dixerit erubescit declinatur
ab eo. Depromissio nequissima multos p dixit dilegēs: et cōmouit illo⁹
quasi fluctus maris. Viros potentes
grauis migrare fecit: et vagari sunt
in gentibus alienis. Peccator cālgredi
tur mandatū domini incidet in pro
missionē nequam: et q̄ conat multa
agere incidet in iudiciū. Deuperta pro
ximi tui scōm virtutem tuā: ⁊ attende
tibi ne incidas. Initia vite hominis
aqua et panis ⁊ vestimentū: et domus
protegens turpitudinē. Melior est vi
tus pauperis sub tegmine asseri: q̄ e
pule splendide i peregre sunt tentorio.
Minimum pro magno placeat tibi:
et improperium peregrinationis nō
audies. Vita tequa hospitandi de
domo in domum: et ubi hospitatur
nō fiducialiter ager: nec aperiet os. Ho
spitabit et pascet ⁊ proabit ingratos:
et adhuc amara audiet. Trāsi hospes
et orna mensam: et que i manu habes
riba eteros. Exi a facie honoris amicor; meor: necessitudine domus me
hospitio michi fac⁹ es frater. Grauia
hic hominī habēti sensum: corripio
dns ⁊ improprium feneratoris. xxx

Qui diligit filiū suum assiduat
illi flagella: ut letetur in novissimo suo: et non palpet ꝓximos ostia.
Qui docet filium suū laudabitur in
illo: ⁊ in medio domestico: i illo gloriabitur. Qui docet filiū suum in zēlū
mittit inimicū: et i medio amicorum
gloriabitur in illo. Mortuus ē pater
illius: ⁊ quasi nō est mortuus. Similē
enim reliquit sibi post se. In vita
sua vidit: et letatus est in illo. In obitu suo non est cōcristatus: nec cōfusus
est coram inimicis. Reliquit enī defensorem domū contra inimicos: et amicis reddenti gratiā. Pro animab filiorū colligabit vulnera sua: et super omnē vocem turbabitur viscera eius.
Equus indomitus evadet durus: et
filius remissus evadet prepe. Lacta
filiū tuū ⁊ pauentem te facet: lude cū
eo et contristabit te. Non credetis ei
ne deleat: et i novissimo obstupefiet
dentes tui. Non des illi potestatē in
iuventute: et ne despicias cogitatū illius.
Curua cervicem eius in iuventute ⁊ con
de latera eius dum infans est: ne forte
induret et non credat tibi: et erit tibi
dolor animi. Doce filiū tuū ⁊ operare
in illo: ne i turpitudinē illius offendas.

Melior ē pauper san⁹ ⁊ fortis viribus:
q̄ diues imbecillis et flagellat⁹ mali
tia. Bon⁹ animi i sanitate iusticie:
et melior ē omni auro et argento: ⁊ corpus validū q̄ ceu⁹ immelus. Mō ē
ceulus sup ceulum salutis corporis:
et non est oblectamentū super cordis
gaudium. Melior est mors q̄ vita amara: et requies eterna q̄ languor pertinacis. Bona abscondita i ore clauso: q̄ apostōnes epularū circumpositē sepulcro. Quid proderit libatio
ydolo: Nec enim manducabit nec odorabit. Sic qui effugatur a domino:
et comporatus mercedes iniquitatis.
Vasis doulis et ingenuisceo: sicut spado cōplectens virginē ⁊ suspirans. Tristitia nō dos animi nec: et nō affligas
tenuitatē in consilio tuo. Jocunditas
cordis hec est vita hominis: et thesaurus sine detractione sanctitatis: ⁊ exultatio viri est longevitas. Miserere anime
tue placens deo: et contine te cōgregatione tuū in sanctitate eius: et tristitiam
longe repelle a te. Multos enī occidit
tristitia: et non est utilitas in illa. Zelus ⁊ iracundia minuunt dies: ⁊ ante
tempus senectam adducet cogitatus.
Splendidū cor bonū in epulis: epule
tui illi⁹ diligentes sunt. xxxi

Vigilia honestatis tabefacier carnes: ⁊ cogitatus illius auferet somnū. Cogitatus prudentie auferet
somnū: et infirmitas grauis sobriā
facit animā. Laborauit diues i cōgregatione sobrie: et in requie sua replebitur bonis suis. Laborauit pauper
i diminutione vit⁹: et sunt inopes sit.
Qui aurū diligit non iustificabitur:
⁊ qui insequitur cōsumptionē replebitur ꝓpter ea. Multi dati sunt in auri ra
sus: et facta est in specie illius p dicio
illor. Liguū offensionis ē aurū sacrificantiū: ue illis qui sectantur illud: et
omnis imprudens deperit in illo. Be
atus est diues qui inuentus ē sine macula: et qui post aurū nō abiit: nec sperauit in pecunia et thesauris. Quis
ē hic et laudabimus eū: fecit enī mirabilia in vita sua. Qui probatus est in
illo: et perfectus inventus est: ⁊ erit illi i
gloria eterna. Qui potuit transgredi
et nō est transgressus: et fecere mala
et non fecit. Ideo stabilita sunt bona
illius in domino: et eleemosinas illi⁹
narrabit omnis ecclesia sanctor. Su
pra mensam magnā sedisti: nō aperias sup illā faucem tuam prior. Non
dicas si multa sunt que sup illā sunt.
Memento quoniā malus est oculus
nequā. Sequius oculo quid creatū
est: Ideo ab omni facie sua lacrimabitur cum viderit. Ne extendas manū
tuam prior: et invidia cōtaminatus
erubescas. Ne cōprimaris in cōuiuio
vini. Intellige que sunt ꝓximi tui ex
ēpo. Vere quasi tymo fugi hōs q̄
ubi apponūtur: ⁊ non cum māducas
multum odio habearis. Cessa prior
causa discipline: et noli nimis esse ne
forte offendas. Et si i medio multor
sedisti prior: illis ne extendas manum
tuam: nec prior poscas bibere. Quā
sufficiens est homini crudio vinū ex
iguū: et in dormiendo nō laborabit
ab illo: et nō fraies laborē. Vigilia
et colera: et tortura viro intuniro: so
mnus sanitatis i homine parco. Do
mire usq; mane: ⁊ anima illius non
ipso delectabitur. Et si coactus fueris
in edendo multum: surge e medio et
vomit: et refrigerabit te: et nō adduet
corpori tuo infirmitatē. Audi me fili
et non spernas me: et in novissimo

inuenies verba mea. In omnibus op-
ribus tuis esto velox: et omnis infirmi-
tas non occurret tibi. Splendidū in
panibus benedicet labia multoꝝ: et
testimoniū veritatis illius stabile. In ne-
quissimo pane murmurauit ciuitas:
et testimoniū nequitie illius verū est.
Diligentes in vino noli prouocare:
multos enim extermiauit vinū. Iguis
probat ferrum durū: sic vinum corda
superborum arguet in ebrietate potatū.
Equa vita hominibus vinum in so-
brietate: si bibas illud moderate eris
sobrius. Nec est vita que minuitur
vino? Quid defraudat vitā? Mores.
Vinū in iocunditate creatū est: nō in e-
brietate ab initio. Exultatio anime
et corporis: vinū moderate potatum.
Sanitas ē anime corpori: sobrio? pot?.
Vinū multum potatū irritationem et
iram: et ruinas multas facit. Amari-
tudo anime: vinū multū potatū. Ebri-
tatis animositas imprudentis offen-
sio: minorans virtutē et faciens vul-
nera. In conuiuio vini nō arguas pro-
ximū: et nō despicias eū in iocunditate
illi?. Verba improperij nō dicas illi:
et nō pnas illū ī repetendo. xxxj

Reborum et potentum noli erge-
lire: esto in illis quasi vn? ex ipsis.
Cura illorum habe et sic considera: ꝛ
omni cura tua explicata recube: ut lec-
tis ppter illos: ut ornamentū grate
accipias coronā: et diguationē este-
quaris correpationis. Loquere ma-
ior natu: decet eū te. Primū verbum
diligenti sapientiam: et nō impedias
musicā. Vbi audiens nō est nō effun-
das sermonem: et imperune noli ex-
tolli in sapientia tua. Gemmula car-
bunculi ī ornamento auri: ꝛ cōparatio
musicorū in conuiuio vini. Sicut in
fabricatione auri signū ē smaragdi:
sic numer? musicoꝝ in iocundo et mo-
derato vino. Audi tacens: ꝛ pro reuer-
entia accedet tibi bona gratia. Ado-
lescens loquere ī tua caula vix. Si bi?
interrogat? fuerit: habeat caput respon-
sum tuū. In multis esto quasi igno-
ra: ꝛ audi tacens simul et quiescens. In me-
dio magnatoꝝ non pnumas: et vbi
sunt senes nō multū loquaris. Ante
grandinē precedit choruscatio: ꝛ ante
verecundiā precedit gratia: ꝛ pro reuer-
entia accedet tibi bona gratia: et hora
surgendi nō te retineas. Precurre autem
prior in domū tuā et illic audeat: et
illic lude: et age cōcepciones tuas: et
non in delictis et vecdo superbo. Et su-
per hijs omnibus benedicito dominū q̄
fecit te: et inebriātem te ab omnibus bo-
nis suis. Qui timet deum cōpiet do-
ctrinā eius: ꝛ qui vigilauerint ad illū
inuenient benedictionē. Qui querit le-
gem replebitur ab ea: et qui insidiose
agit scandalizabitur in ea. Qui timet
deum inuenient iudicii iustū: ꝛ iusti-
tias quasi lumen accendet. Peccator
horret deuitabit correpcionē: ꝛ secūm
voluntatē suam inuenient cōparati-
onem. Vir consilij non despiciet incli-
ligentiā: alien? et superbus nō timebit
timorē. Etiam postq̄? fecit rē ne time
consilio: et suis in secretionibus arguē.
Fili sine consilio nichil facias: et post
factum nō penitebis. In via ruinē nō
eas et non offendes ī lapides: nec ce-
das et vie laboriose: ne ponas animē
tue scandalū. Et a filijs tuis caue: et
a domesticis tuis attende. In omni
opere tuo crede et fide anime tue: hec
est eni cōseruatio mādatoꝝ. Qui credit
deo attendit mādatis: ꝛ q̄ cōfidit illo
non minorabitur. xxxij

Timēti deū nō occurrit mala: sed
in tentatione deus illum eruia-
bit et liberabit a malis. Sapiens nō
odit mādata et iustitias: et non illi
dentur quasi in procella nauis. Homo
prudens credit legi dei: et lex illi fidelis.
Qui interrogationē manifestat para-
bit verbū: et sic deprecat? exaudietur: et
cōseruabit disciplinā et sic responde-
bit. Precordia sapiū quasi rota carri:
et quasi axis verbalis cogitat? illius.
Equus emissar? sicut amic? subsan-
nator: sub omni suprasedente hinnit.
Quare dies diem superat: et iterū lux
lucē et ānus annū a sole? A dōi scien-
tia separati sunt facto sole et precepto
obedient. Et immutauit tempora
et dies festos ipos: et ī illis dies festo?
celebrauerit ad horam. Et ipis equa-
tauit et magnificauit deus: et ex ipis
posuit in numerū dierū: et omnes ho-
mines de solo: et ex terra unde creatus
est adam. In multitudine discipline
dōi separauit eos: ꝛ immutauit vias
eoꝝ. Et ipis benedixit ꝛ exaltauit: ꝛ ex
ipis sanctificauit et ad se applicauit:
et ex ipis maledixit et humiliauit: et
eiecit illos ab separationem ipsoꝝ:
quasi lutum figuli in manu ipsius
plasmare illud et disponere. Omne?
vie eius secūm dispositionē eius: sic ho-
mo in manu illius qui se fecit: et red-
det illi secūm iudicii suū. Contra ma-
lum bonū stat et contra mortem vita: sic
et cōtra virū iustum peccator: et sic in tue
ī omnia opa altissimi. Duo con-
tra duo: et vnū contra unū. Et ego ne-
mo? vigilauī: ꝛ quasi qui colligit
racemos post vindemiatores. In bene-
dictione dei et ipse sperauī: et quasi qui
vindemiat replui torcular. Respicite
quoniā non mihi soli laborauī: sed
omnibus exquirentibus disciplinā. Audi-
te me magnati ꝛ omnes plebs: et redore?
ecclesie auribus percipite. Filio et mulieri
stami ꝛ amico nō des potestatē sup te
in vita tua: ꝛ non tradeis alij possessio-
nē tuam: ne forte pniteat te ꝛ deprec-
reis pro illis. Dum adhuc superes ꝛ
aspiras: non immutabit te omnis ca-
ro. Melius est eni ut filij tui te rogent:
q̄ te respicere in manus filiorū tuorū.
In omnibus operibus tuis senes esto.
Ste dereis manū in gloriam tuam.
In die cōsummationis dierū vite tue
et in tempore exitus tui distribue here-
ditatem tuā. Cibaria et virga ꝛ onus
asino: panis ꝛ disciplina et op? seruo.
Operat in disciplina et querit requies-
cere: laxa man? illi ꝛ querit libertatem.
Iugū ꝛ lorum curuāt collū durum: ꝛ
tuū inclināt operationes assidue. Ser-
uo maliuolo tortura et compedes:
mitte illū in operationē ne vacet. Multa
tam eni maliciam docuit ociositas.
In opera constitue eum: sic eni ēdecet
illum. Qd si non obaudierit curua il-
lum compedibus: ꝛ nō amplices su-
per omnē carnē. Verū sine iudicio ni-
chil facias graue. Si ē ubi seruus bo-
nus: sic ubi quasi anima tua. Quasi
fratrem sic eum tracta: quoniā in san-
guine anime eum cōparasti. Si lesus
illū iniuste in fugam cōuertetur: et
si erroneus discesserit quo gras et in q̄
via quereas illū nesciis. xxxiij

Vana spes ꝛ mendacū insensato
viro: et somnia erollunt imprū-
dentes. Quasi qui apprehendit umbrā
et persequitur ventū: sic et qui attendit
ad visa mendacia. Hoc secūm hoc ni-
sio somniorū. Aute facie hoīs similitu-
dō alter? hominis. Ab immundo
quid mūdabitur? Et a mendace qd

verū dicetur: Diuinatio errōris ⁊ auguria mendacia et somnia male fatuitū vanitas est. Et sicut pueriuus cor eiusm fantasias patitur: nisi ab altissimo fuerit nulla visitatio. Sic deceris in illis cor tuū. Multos enim erare fecerūt somnia: et ceciderūt sperantes in illis. Sine mendacio cōsummabitur verbū legis: et sapiēcia in ore fidelis complanabitur. Qui nō est ēpertus qd scit? Vir i multis ēpertus cogitabit multa: ⁊ qui multa didicit enarrabit intellectum. Qui non est ēpertus pauca cognoscit: qui aut in multis factus est-multiplicauit malicias. Qui ēpertus non est qualia scit? Qui implanat? est abūdabit in quinia. Multa vidi enarrando: et plurimas vetitiuū consuetudines. Aliquoties usq; ad mortem periclitatus sum hoc causa: et liberat? sum gratia dei. Spiritus timentiū deum queritur: et in respectu illius benedicetur. Spes eiū illorū in salutem illos: ⁊ oculi dei in diligentes se. Qui timet dūm nichil trepidabit: et nō pauebit qm ipe est spes eius. Timentis dūm beata est anima eius: ad quē respicit: ⁊ qui est fortitudo eius. Oculi domini suptimentes eum: protector potentie firmamētū virtutis: tegimen ardoris et umbraculū meridiani: deprecatio offensionis: ⁊ adiutorium casus: exaltās animā ⁊ illuminās oculos: dans sanitatem ⁊ vitā ⁊ benedictionē. Immolantis ex iniquo oblatio est maculata: ⁊ nō fit irrideantur subsannationes iniustorū. Dūs solū suscipiendis se i via veritatis ⁊ iustitie. Dona iniquorū nō probat altissimus: nec respicit in oblationes iniquorū: nec i multitudine sacrificiorū eor propiciabit peccatis. Qui offert sacrificium de substantia pauperū: quasi qui vicinat filiū cōspectu patris sui. Panis egenorū vita pauperū est: qui defraudat illū homo sanguinis est. Qui auferit in sudore panem: quasi qui occidit proximū suū. Qui effundit sanguinē et qui fraudē facit mercenario fratres sunt. Vnus edificatus ⁊ vnus destruens: quid prodest illis nisi labor? Vnus orans ⁊ unus maledicens: cuius audiet dēs? Qui baptizatur a mortuo et iterū tangit eū: qd profuit lauacro illius? Sic homo qui iejunat in peccatis suis ⁊ iterū eadē faciens: quid profuit humiliando se? Mandatum illius quis exaudiet? LXXVI

Qui cōseruat legem: multiplicat orationē. Sacrificiū salutare est mandatis et discedere ab omni iniquitate: et propitiari quē lita re sanctitās sup iniustitias: ⁊ oratio pro peccatis-reddere ab iniustitia. Accipiet gratiā q offert similagine: ⁊ qui facit misericordiā offert sanctū. Gratiā est domino reddere ab iniquitate. Non apparebis ante conspectū domini vacuus. Hec enim omnia propter mādata dei fiunt. Oblatio iusti impinguat altare: ⁊ odor suauitatis est in conspectu altissimi. Sacrificiū iusti acceptū est: memoriā eius nō obliuiscetur dominus. Bono animo gloriā redde deo: ⁊ nō minuas primitias manū tuarū. In omni dato hylarem fac vultum tuū: ⁊ in exultatione sanctifica decimas tuas. Da altissimo secundū datū eius: et in bono oculo adinuentē facito manuum tuarū: quoniā dominus retribuens est: et septies tanto reddet tibi. Noli offerre munera prauā: nō enim suscipit illa. Et noli inspicere sacrificiū iniustum:

quoniā dominus est iudex: et non est apud illū gloria personē. Nō accipiet dūs personam in pauperem: et deprecationem lesi exaudiet. Non despiciet preces pupilli: nec viduā si effundat loquelam gemitus. Nonne lacrime viduē ad maxillam descendunt: et exclamatio eius sup deducunt eas? A maxilla enim ascendit usq; ad celū: et dūs exaudietur non dilectabitur in illis. Qui adorat deū in obledatione suscipietur: et deprecatio illius usq; ad nubes propinquabit. Oratio humiliantis se nubes penetrabit: et donec appinquet nō consolabitur: ⁊ non discedet donec altissimus aspiciat. Et dūs nō elongabit: sed iudicabit iustos et facient iudicium: ⁊ fortissimus nō habebit i illis patiēciā: ut cōtribulet dorsum ipōr et gentibus reddet vindictam: donec tollat plenitudinē sup dos ⁊ superba iniquos contribulet: donec reddat hominibus secūm actus suos: et secundum opera ade et secundū plumptionē illius: donec iudicet iudiciū plebis sue: et oblectabit iustos misericordia. LXXVII

Sperasta misericordia in tempore tribulationis: sicut nubes pluie in ore siccitatis. Miserere nōbis deus omniū et respice nos: et ostende nobis lucem miserationū tuarū: ⁊ immitte timorē tuū sup gentes que non exquisierunt te: ut cognoscāt quia nō est deus nisi tu: ut enarrent magnalia tua. Alleua manū tuā sup gēes alienas: ut videāt potentiam tuā. Sicut tui in conspectu eor sanctificatus es in nobis: sic in cōspectu nostro magnificaberis in eis: ut cōgnoscant te-sicut et nos cognouimus: quia nō est deus sine te dūe. Innoua signa: ⁊ immuta mirabilia. Glorifica manū: et brachium dexterū. Excita furorē: ⁊ effunde iram. Extolle adūsariū: et affligē inimicū. Festina cū: et memētō finis: ut enarrē mirabilia tua. In ira flāme deuoretur qui saluatur: et qui possidēt plebem tuam inuenīāt pdinonē. Contere caput principum et inimicorū: dicentiū nō est alius pter nos. Cōgrega omnē tribus iacob: et cognoscant quia nō est deus nisi tu: ut enarrent magnalia tua: et hereditabis eos sicut ab initio. Miserere plebi tue sup quā invocatū est nomen tuum: et israel quē cognouisti primogenito tuo. Miserere ciuitati sanctificationis tue ierusalem: ciuitati requietis tue. Replē sion inenarrabilibus mirabilibus tuis: et gloria tua plm tuū. Da testimoniū ēa ab initio creature tue sunt: et suscita prophetas quas locutus sūt in nomine tuo, ptere pores. Da mercedem dūe sustinentibus te ut prophete tui fideles inueniant: et exaudi orationes seruorū tuorū. Secūdū benedictionē aaron da populo tuo et dirige nos in viā iustitie: ut sciant omnes qui habitant terram: quia tu es deus cōspector seculorū. Omnē escam manducabit venter: et est ciborū cibo melior. Fauces cōtingūt abū sicc: ⁊ cor insensatum vecha mendacia. Cor prauū dabit tristiciā: et homo prōi resistet illi. Omnē malitiū excipiet mulier: et est filia melior filie. Species mulieris exhilarat faciem viri sui: ⁊ sup omnē concupiscentiam hominis sup dulce desideriū. Si est lingua oratorius ⁊ mitigationis ⁊ misericordie: non est vir illis secundū filios hominū. Qui possidet mulierē bonā incho at possessionem: adiutoriū secūm illū est: et columna ut requies. Vbi non est sepis diripietur possessio: et vbi nō est mulier

ingenuisit egens. Cui credit qui non
habet nidu? Et deridebis vbicūq; ob-
scuraueris: nisi lucrinds? lacro eglicus
de ciuitate in ciuitatem. xxxviii

Omnis amicus dicet: et ego ami-
ciam copulaui: sed est amicus
solo nomine amicus. Nonne miticia inset
usq; ad mortem? Dodalis amicus et
amicus: ad inimicitiā conuertetur.
O plumptio nequissima: vnde creata
es cooperire aridā malicia et dolosi-
tate illi? Dodalis amico conigendu
dabitur in obledationibus: et in tepore
tribulationis adusarius erit. Dodal-
lis amico condolet causa vicinis: et
contra hystan accipit socii. Non ob-
liuiscaris amici tui in animo tuo: et
nō inuenior sis illius in operibus tuis.
Noli cōsiliari cū socio tuo: z a zelan-
tibus te absconde cōsilii. Omnis con
siliaris? prodit cōsilii: sed ē cōsiliaris?
in secretio. A consiliario serua ani
mam tuā. Prius scito que sit illi? ne
cessitas: et ipse cui animo suo cogita-
bit. Ne forte mutet sudeu in tecum:
et dicat tibi bona est via tua: et stet e
cōtrario videre quid tibi euenit. Cū
viro irreligioso tracta de sanctitate: et
cum iniusto de iusticia: et cū mulere
de hijs que emulatur. Cū timido de bel
lo: cū negociatore de traicione. Cū
tepore ludisione: cū viro inuido de gra
tijs agendis. Cū impijs de pietate: cū
inhonesto de honestate. Cū operario
agrario de omni opere: cū operario an
nuali de cōsumatione ānī: cū seruo pi
gro de multa operatione. Nō attendas
hijs i omni cōsilio. Sed cū viro sādo al
siduo ecto: quēcūq; cognoueris obser
uantē timore dei: cui aia ē sicūt aiam
tuā. Quicūq; ciubauerit i tenebris nō
cōdolebit tibi: et cor boni cōsilij stauet
tecum. Non ē enī tibi aliud plus illo.
Animā viri sancti nūciat aliquādo
vera: si septen speculatores sedentes
in excelso ad speculandū. Et in hijs o
mnibus deprecare altissimū: ut diriget
in veritate viā tuā. Ante omnia opera
verbum vrae precedat te: z ante omnem
actum consiliū stabile. Verbū nequā
immutabit cor: et quo pacto fluor
oriuntur: bonū z malū vita z mors:
et dominatur illo? ē assidua lingua.
Vir pectus multos erudiet: et animē
sue suauis est. Qui sophisticē loquit
odibilis ē: omni et detestabitur. Nō
est enī illi data a domino gratia: o
mni enī sapientia detestad? est. Est
sapiens animē sue sapiens: z fructus
sensus illi? fideles sūt. Vir sapiēs im
plebit benedictionibus: et oculos illi
laudabūt. Vita viri in numero dierū:
dies aūt israel innumerabiles sūt. Sa
piens in populo hereditabit honorem: z
nomen illius erit viuens in eternū. Fi
li i vita tua tempta animā tuam: z si
fuerit nequam nō des illi potestatem.
Non enī omnia omnibus expedit: z
non omni anime omne genus placet.
Noli auidus esse in omni epulatione:
et non et effudas sup omnem escam.
In multis enim escis erit infirmitas:
z auiditas appropinquabit usq; ad
colerā. Propt crapulā multi obiuit:
z aūt abstinēs ē adiecit vitā. xxxviii

Honora medicū, quē necessitat:
etenī creauit altissim?. A deo ē
enī omnis medela: z a rege accipit do
nationē. Disciplina medici egalebit
caput illi?: et in cōspectu magnatorū
collaudabitur. Altissim? creauit de te
ra medicinā: et vir prudens non ab
horrebit illā. Nonne a ligno indulcata
ē aqua amara? Ad agnitionem

hominū virtus illo: et dedit homini
bus sciētiā altissim?: honorari i mi
rabilibus suis. In hijs curās mitiga
bit dolorem: et ungentarius facet
pigmēta suauitatis: z unctiones con
ficit sanitatis: et nō cōsummabūtur
opera eius. Pax eni dei sup faciē terre.
Fili in tua infirmitate nō despicias te
ipsum: sed ora dōm et ipse curabit te.
Fuere a delicto: et dirige manus: et
ab omni delicto munda cor tuū. Da
suauitatē et memoriā similagīnis: et
impigua oblationē: z da loci medico
rem illū dūs creauit: et nō discedat a
te: quia opera eius sunt necessaria. Est
enī tempus quādo in manibus illo?
mortas: vti ueri dōm deprecabūtur
ut dirigat requiē eos: z sanitatē, pere
cōuersationē illo?. Qui delinquit in
cōspectu eius qui fecit eū: incidet i ma
nus medici. Fili i mortū, pdur lacri
mas: et ipsi dira passus incipe plorare:
z sicūt iudicū corpe corpus illius: z
nō despicias sepulcrum illi?. Propt
delinquētē aūt amare fer ludū illi? uno
die: et cōsolare propter miticiā: z fac
ludū sicūt mereū ei? uno die vel duo
bus propt detractionē. A mitiscia enī
fellinat mors: z cooperiet virtutem: z
mitiscia cordis flectit cerueum. In ad
ductione pmanet mitiscia: et substan
tia inopis sicūt cor eius. Nō dederis
in mitiscia cor tuū: sed repelle eā a te: z
memoto nouissimor. Noli obliuisci
ueq; enī est cōuersio: z huic nichil pro
deris: et ipsum pessimabis. Memor
esto iudicij mei: sic enī erit z tuum.
Mitiscia hesi: et ibi iudic. In requiem mo
rui requiescere fac memoriam eius: et
consolare illū i egru spiritus sui. Sa
pienciā scribe in tempore vacuitatis:
et q minorat actu sapienciā percipie:
quia sapienciā replebitur. Qui tenet
aratrū z qui gloriat in iaculo: timū
lo boues agitat: et conuersatur i ope
ribus eor: z narratio eius in filijs tau
ros. Cor suū dabit ad uersandos sul
cos: z vigilia eius in sagina vaccarū.
Sic omnis faber et architectus q nocte
tanqm die transigit: qui sculpit signa
cula sculptilia: z assiduitas eis narrat
picturā. Cor suū dabit in similitudinē
pictur: et vigilia sua perficit opus.
Sic faber ferarū sedēs iuxta incudē:
et considerās opus ferri. Vapor igni
uret carnes eius: et in calore fornaci
conuertatur. Vox mallei inuonat au
rem eius: et contra similitudinē vasis
oculus eis. Cor suū dabit in consum
mationē operis: et vigilia sua ornabit
impletionem. Sic figulus sedens ad
opus suū conuertens pdibus suis ro
tam: qui in sollicitudine politus est
semp propter opus suū: et innumera
est omnis operatio eius. In brachio
suo formabit lutū: et aure pedes suos
curabit circuitu suam. Cor suū da
bit ut consummet linitionē: z vigilia
sua nitidabit fornacē. Omnes hij in
manibus suis sperauerūt: z unusquisq;
i arte sua sapiēs est. Sine hijs omni
bus nō ediscabitur ciuitas: et nō inha
bitabūt: nec ambulabūt: et i ecclesia
non sedebit et testamentū iudicij nō
intelligent: neq; palam facient iudici
um et disciplinā: et in parabolis nō
inuenientur: sed creaturā cui cōstitua
bunt: et deprecatio illo? in operatio
ne artis: accōmodātes animā suā: z
cōquirentes i lege altissimi. xxxix

Sapienciā omniū ānīquor requi
ret sapiens: et in prophetis va
cabit. Narrationē virorū nominator

conseruabit: et in versutias parabolarum
illorum introibit. Occulta prudentiorum
requirit: et in absconditis parabolarum
conuersabitur. In medio magnatorum
ministrabit: et ī conspectu principum appa-
rebit: et in terram alienigenarum gentium
transibit. Bona enim et mala in hominibus
tentabit. Cor suum tradet ad vigilan-
dum diluculo ad dominum qui fecit illum: et
in conspectu altissimi deprecabitur. Aperiet
os suum in oratione: et pro delictis
suis deprecabitur. Si enim dominus magnus
voluerit spiritu intelligentiae replebit
illum: et ipse tanquam imbres mittet eloquia
sapientiae suae: et in oratione confitebitur
domino. Et ipse diriget consilium eius et disci-
plinam: et in absconditis suis consiliabitur.
Ipse palam faciet disciplinam
doctrinae suae: et in lege testamenti domini
gloriabitur. Collaudabunt multi sa-
pientiam eius: et usque in seculum non delebitur.
Non recedet memoria eius: et nomen
eius requirentur a generatione in gene-
rationem. Sapientiam eius enarrabunt
gentes: et laudem eius nuntiabit eccle-
sia. Si permanserit nomen eius deleatur
plus quam mille: et si requiescerit prode-
rit illi. Adhuc consiliabor et memorabor
furore enim repletus sum. In ore dicit.
Audite me diuini fructus: et quasi
rosa plantata iuxta rinnas aquarum fructi-
ficate. Quasi libanus odorem suauitatis
habete. Florete flores quasi lilium et
date odorem: et frondete in gratiam
et collaudate canticum: et benedicite dominum
in operibus suis. Date nomini eius
magnificentiam et confitemini illi in voce
labiorum vestrorum et in canticis labiorum
et citharis: et sic dicetis in confessione:
opera domini omnia bona valde. In ver-
bo enim eius stetit aqua sicut congelata
et in sermone oris illius sicut egestorum
aquarum: quoniam in precepto ipsius placuit
et non est minoratus in salute ipsius.
Opera omnium carnis coram illo: et non
est quicquam abscondendum ab oculis eius.
A seculo usque in seculum respicit: et nichil
est mirabile in conspectu eius. Sicut est
dicere: quid est hoc aut quid est illud:
omnia enim in tempore suo quaerentur.
Benedictio illius quasi fluuius inundi-
bit: et quomodo haraditsuus aridi
inebriabit: sic ira ipsius gentes quae non
requisierunt eum hereditabit. Quomodo
conuertit aquas in siccitatem et sicca-
ta est terra: et uie illius uias illorum di-
rexit sunt: sic peccatoribus offensiones
in ira eius. Bona bonis creata sunt
ab initio: sic nequissimis bona et ma-
la. Initium necessariae rei uitae hominum
aqua: ignis: et ferrum: sal: lac: et panis
similagineus: et mel: et bonus uinum et
oleum: et vestimentum. Haec omnia sancti
in bona: sic et impiis et peccatoribus
in mala conuertent. Sunt spiritus qui
ad vindictam creati sunt: et furore suo
confirmauerunt commotionem suam. Et in tem-
pore consummationis effundent virtutem
furoris eius qui fecit illos constum-
dent. Ignis: grando: fames: et mors:
omnia haec ad vindictam creata sunt.
Bestiarum dentes: et scorpii: et serpen-
tes: et rumphea vindicantes in exter-
minium impios. In mandatis eius
gaudebunt: et super terram in necessitate
deprehendentur: et in temporibus suis non
praeterient verbum. Propterea ab initio
confirmatus sum: et consiliatus sum
et cogitauit: et scripta dimisit. Omnia
opera domini bona: et omnis opus pro
sua subministrabit. Non est dicere: hoc
illo nequius est: omnia enim in tempore suo opera-
bitur. Et nunc in omni corde et ore con-
laudate: et benedicite nomen domini. xl.

Occupatio magna creata est omni-
bus hominibus: et iugum graue
super filios adam a die egressus de ven-
tre matris eorum usque in diem sepulture
in matrem omnium. Cogitationes e-
orum et timores cordis: adinuentio ex-
spectationis: et dies finitionis: residere
sup sedem gloriosam usque ad humi-
liatio in terram et cinerem: ab eo qui u-
titur iacinto et portat coronam usque
ad eum qui operitur lino crudo: furor
zelus: tumultus: fluctuatio et timor
mortis: iracundia pertinens et contra-
ctio: et in tempore retributionis in ubili
somnus noctis immutat scientiam eius.
Modicum autem tanquam nichil et requie:
et ab eo in somnis sicut in die residuum.
Conturbatus est in visu cordis sui: tan-
quam qui euaserit in die belli. In tempo-
re salutis sue resurrexit et admirans
ad nullum timorem cum omni carne ab ho-
mine usque ad pecus: et sup peccatores
septuplum. Ad hec mors sanguis
contentio et rumphea: oppressiones
fames et contritio et flagella. Hu-
per iniquos creata sunt hec omnia:
et propter illos factus est cataclismus.
Omnia enim que de terra sunt in terra
conuertentur: et aque omnes in mare
conuertent. Omne munus et iniquitas
delebitur: et fides in seculum stabit. Bub-
stantie iniustorum sicut fluuius torrebun-
tur: et sicut tonitrum magnum in pluuia
plorabit. In aperiendo manus sua
letabitur: sic punitatorem in consum-
matione tabescent. Spontes impiorum
non multiplicabunt ramos: et radices
immunde super saxum petre sonant.
Sup omnem aquam uiridem et ad
oram fluuiorum: ante omne fenum
euellentur. Gratia sicut paradisus in
benedictionibus: et misericordia in seculo
permanet. Vita sibi operantis sufficie-
ntis voluptabitur: et in ea inuenies
thesaurum. Edificatio ciuitatis confirma-
bit nomen: et sup hanc mulier inmacu-
lata computabitur. Vinum et musica le-
tificant cor et sup utrumque dilectio sapi-
entie. Tibia et psalterium suauem facium
melodiam et sup utrumque lingua suauis.
Gratiam et spem desiderabit oculus
tuus: et sup hoc virides sationes. Amici
et iocundus in tempore conuenientes:
et sup utrosque mulier cum viro. Fratres
in adiutorium in tempore tribulationis:
et sup eos misericordia liberabit. Au-
rum et argentum conmitatio pedum: et
sup utrumque consilium beneplacitum. Facul-
tates et virtutes exaltant cor: et super
hec timor domini. Non est in timore domini
minoratio: et non est in eo inquirere
adiutorium. Timor domini sicut paradisus
benedictionis: et sup omnem gloriam o-
percuit illum. Fili in tempore vite tue
ne indigeas. Melius est enim mori qm in-
digere. Vir respicens in mensam alienam:
non est vita eius in cogitatione vitae.
Alit enim animam suam cibis alienis.
Vir autem disciplinatus et prudens custodi-
et se. In ore imprudentis voluptabitur
insania: et in ore eius ignis ardebit. xli

O mors qm amara est memoria tua
homini pacem habenti in sub-
stantiis suis: viro quiete: et cui vie
directe sunt in omnibus: et adhuc valenti
accipere cibum. O mors bonum est iudicium
tuum homini indigenti: et qui mi-
noratur viribus: deficienti etate: et cui de
omnibus cura est: et incredibili qm pdit
sapientia. Noli timere iudicium mor-
tis. Memento que ante te fuerunt: et qm
supuenturum sunt tibi hoc iudicium a
domino omni carni: et qui supuenient
tibi in beneplacito altissimi: sive decem

sunt centū sunt mille annī. Non ē mī
in inferno accusanti vite. Filij abo-
minationū sunt filij peccatoꝝ: ⁊ qui
conuersantur cetus domos impiorū
filiorū peccatoꝝ perit hereditas: et cū
semine illorum assiduitas opprobrij.
De patre impio queritur filij: quoni-
am ppter illū sūt i opprobrio. Ve vo-
bis viri impij: qui deliquistis legem
dñi altissimi. Et si nati fuerimus in ma-
ledictione nascemini: et si mortui fue-
rit: in maledictione erit pars vestra.
Omnia que de terra sunt in terrā con-
uertent: sic impij a maledicto in perdi-
tionē. Iudi hominū in corpore ipōrū:
nomē aūt impiorū delebit. Cura habe
de bono nōe: hoc mī magis pmanebit
vbi-ꝗ mille thesauri magni ⁊ pre-
iosi. Bone vite numerus dierū: bonū
aūt nomē pmanebit i cū. Disciplinā
in pace cōseruate filij. Sapientia
mī abscondita et thesaurus invisus:
que utilitas i vtrisq; ? Melior ē homo
qui abscondit stultitiam suā: quam
homo qui abscondit sapiencā suam.
Verūtamen reuerimini m hijs: que
prorediit de ore meo. Non est mī bo-
nū omnē irreuerenciā obseruare: ⁊ nō
omnia omnibus bene placent in fide.
Erubescite a patre et a matre de fomi-
cacione: et a presidente et a potente de
mendacio: a principe et a iudice de de-
licto: a synagoga et plebe de iniqtate:
a socio et amico de iniustitia: de loco
in quo habitas de furto: de veritate
dei et testamēto: de discubitu i panib;
et ab obliuscatione dati et accepti: a
salutantibs de silencio: a respectu mu-
lieris fornicarie: et ab auisione vidue
rognati. Non auertas faciem a primo
tuo: et ab auferendo parcen: et non
restituendo. Non respicias mulierem
alienū viri: ⁊ ne fecuteris ancillam eius:
neq; accedas ad lectum eius. Cauē ab
amicis de secretis: impropera: et
cum dederis ne improperes. Cap

Non duplices sermonē audias
de reuelatione secretorū: ab con-
diti: et eos vere sunt cōsilium: et inuni-
ues granā in cōspectu omnīū homi-
nū. Non pro hijs omnibus cōfundaris:
et ne accipias personā ut delinquas.
De lege altissimi et testamēto: et de iu-
dicio iustificare impiū: de vado socioꝝ
et viatorū: et de datione hereditatis
amicoꝝ: de qualitate stature ⁊ pondē-
rum: de acquisitione multorū ⁊ pau-
corum: de corruptione cupidinis et
negociatorum ⁊ de multa disciplina
filioꝝ: et seruo pessimo laeus sanguī-
nare. Sup mulierem nequā: tuū est
signū. Vbi manus multe sūt claude: ⁊
quodcūq; trades numera et appende:
datū vero et acceptum omne describe.
De disciplina infantū et fatui: et de
senioribus qui iudicantur ab adole-
scentibus: et eris cruditus i omnibus:
et probabilis i conspectu omnīū virorū.
Filia patris abscondita est: vigilia ⁊
solicitudo eius auferet somnū: ne forte
in adolescencia sua adulterā efficiat-
et cum viro cōmorata odibilis fiat:
nequādo polluat in virginitate sua-
et i paternis suis grauida inueniatur:
ne forte cū viro cōmorata transgredi
atur: aut certe sterilis efficiatur. Sup
filiā luxuriosam cōtinua custodiam:
nequādo fanat se i opprobriū vnum
inimicis: a detractione i ciuitate et ab
iudicione plebis: et cōfundat te in mul-
titudine ipsi. Omni homini noli in-
tendere in specie: et i medio mulierum
noli cōmorari. De vestimentis mim
procedit tinea: et a muliere iniquitas

viri. Melior ē enim iniquitas viri q̄
benefacīs mulier: et mulier cōfundas
in opprobriū. Memor ero igitur opē
dñi: et que vidi annūciabo. In sermo-
nibus dñi opera eī. Sol illuminans
per omnia respexit: ⁊ gloria dñi plenū
est opus eius. Nōne dñs fecit sanctos
narare omnia mirabilia sua: q̄ con-
firmauit dñs omnipotens stabilire in
gloria sua? Abyssum et cor hominū
inuestigauit: et in astucia eos excogi-
tauit. Cognouit enim dñs omnē scien-
tiam: ⁊ inspexit in signū eui: annūcia
que preterierit et que supuentura sunt:
reuelās vestigia occultoꝝ. Non pretercit
illū omnis cogitatio: ⁊ nō abscondit se
ab eo vllus sermo. Magnalia sapiēt-
ie sue decorauit: q̄ est ante seculū ⁊ vsq;
in seculū: neq; addendi ē neq; minuēdi:
et nō eget aliquis cōsilio. Quā deside-
rabilia omnia opera eius: et tanquā
scintilla que ē considerare. Omnia hec
viuit et manent in seculū: et in omni
necessitate omnia obaudiūt ei. Omnia
duplicia: vnum contra vnum: et nō
fecit quicq; de elle. Vnusquisq; con-
firmabit bona. Et quis satiabitur
videns gloriam eius? Cap

Altitudinis firmamentū pulcri-
tudo eius: species eli in visione
gloriē. Sol in aspectu annūcians in
tentū: vas annūciabile opus excelsi.
In meridiano exurit terrā: ⁊ in conspe-
ctu ardoris eius quis poterit sustine-
re? Fornace ardentes in operibus
ardoris: triplicier sol exurens montes:
radios ignitos eiaculans ⁊ refulgēs
radijs suis obcecat oculos. Magnus
dñs qui fecit illū: ⁊ in sermonibus eius
festinauit iter. Et luna in omnibus in
tempore suo: ostendit tempora et signū
cui. Luna signū dies festi: luminare
q̄ minuit in consummacōnē. Mensis
secūm nomē eius est: mirabilis
in cōsummacōnem. Vas castrorū
in excelsis: in firmamento eli resplen-
dens gloriose. Species eli gloria stel-
larū: mundum illuminās in excelsis do-
minus. In verbis sancti stabit ad iu-
dicium: et nō deficient in vigiliis suis.
Vide arcū: et benedic eū qui fecit illum.
Valde speciosus est in splendore suo.
Circuit celum in circuitu gloriē sue:
manus excelsi aperuerūt illum. In pcepto
suo accelerauit niue: ⁊ accelerat coruscā-
cionēs iuuicij sui. Propter-
ea aperti sunt thesauri: ⁊ euolauerūt
nubes sicut aues. In magnitudine
sua posuit nubes: ⁊ cōfracti sunt lapi-
des grandinis. In cōspectu eius cōmo-
uebitur montes: ⁊ in voluntate
eī aspirauit notus. Vox tonitrui
eius vehemenciā terrā: ⁊ pcellas aquilo-
nis et cōgregacio spiritū: ⁊ sicut auis
deponēs ad sedendū aspergit nīue: ⁊
sicut locusta volantes defendūt eī.
Pulcritudinē candoris eius admirabi-
tur oculus: et sup imbrem eius repa-
uescit cor. Gelu sicut salem effundet su-
per terrā: et dū geluerit stet tanq; cacu-
mina tribuli. Frigidus venetus aquilo
flauit: et gelauit crystallus ab aqua.
Sup omnē cōgregacōnē aquarum
requiescet: et sicut loricā induet se aqui.
Et deuorabit montes ⁊ exuret desertum:
et extinguet viridē sicut ignem. Medi-
cina omnīū festinantē nebule: et
ros obuiās ab ardore: vetiens humi-
lem efficiet eum. In sermone eī silnit
ventus: et cōgitacione sua placauit
abissum: ⁊ plantauit illum dominus
illum. Qui nauigant mare enarrā-
tes periculā eius: ⁊ audientes aures nrie
admirabunt. Illic pclara et mirabilia

varia bellicq genera et omniū pecorū
et creatura bellicū. Propter ipsum
cōsumatus est ignis suus: et in ter-
mone eius cōpositi sunt cuneis. Multa
dicemus et deficiemus verbis: con-
summatio autem sermonū: ipse est in
omnibus. Gloriantes ad quid val-
bimus? Ipse enī omnipotens super
omnia opera sua. Terribilis dominus
et magnus vehementer: et mirabilis
potentia ipius. Glorificantes domi-
num quantūcunq; potueritis supera-
bit adhuc: et admirabilis magni-
ficentia eius. Benedicentes dominum
exaltate illū quantum potestis: maior
enī omni laude. Exaltantes eū replemini
virtute. Ne laboretis: nō enī compre-
hendetis. Quis videbit eū sicut est ab
initio? Multa abscondita sunt maio-
ra hijs. Pauca enī vidimus opū eius.
Omnia autem dominus fecit: et pie
agentibus dedit sapiēciā. xliij

Laudemus viros gloriosos et pa-
rentes nostros in generatione
sua. Multā gloriā fecit dns magnifi-
centia sua a seculo. Dominantes i po-
testatibus suis: homines magni vir-
tute et prudentia sua ēdicē: nūciantes
in prophetis dignitatem prophetarū et im-
perantes in populo suo: et virtute pru-
dentie populi sanctissima verba. In pru-
dentia sua requirentes modos musicē:
et narrantes carmina scripturarū. Homi-
nes divitiis in virtute: pulchritudinis
studiū habentes: pacificantes in domi-
bus suis. Omnes isti in generationi-
bus genitis sunt gloriā adepti sunt: et
in diebus suis habentur in laudibus.
Qui de illis nati sunt: reliquerūt no-
men narrandi laudes eorū. Et sūt quo-
rum nō est memoria. Perierūt quasi
qui nō fuerint: et nati sunt quasi non
nati: et filij ipōrū cū ipis. Sed illi viri
misericordie sunt: quorū pietates non de-
fecerūt. Cū semine eorū permanēt bona:
hereditas sancta nepotes eorū. Et in
testamentis stetit semē eorū: et filij eorū
propter illos usq; in etēnū manēt. Semē
eorū et gloria eorū nō derelinquēt.
Corpora ipōrū i pace sepulta sunt: et
nomen eorum vivet in generationes
generationē. Sapiēciā ipōrū narrat
populus: et laudem eorum nūciat ecclesia.
Enoch placuit deo: et translatus est i
paradisum ut det gentibus sapiēciā.
Noe inventus est perfectus iustus: et in
tempore iracūdie factus est reconciliatio.
Propter dimissum est reliquum terre: cū
factum est diluviū. Testamenta seculi
posita sunt apud illū: ne deleri possit di-
luvio omnis caro. Abraham magnus
pater multitudinis gentiū: et non est
inventus similis illi i gloria. Qui custo-
divit legem excelsi: et fuit i testamen-
to cū illo. In carne eius stare fecit testa-
mentū: et in temptatione inventus est
fidelis. Propter iureiurando dedit illi glo-
riam in gente sua: crescere illū fecit sicut
terre cumulū: et ut stellas exaltare semē
eius: et hereditare illos a mari usq; ad
mare: et a flumine usq; ad terminos
terre. Et ita fecit eos de medio eorū: per
abraham patrem eius. Benedictionē
omniū gentiū dedit illi dominus: et re-
firmauit suū testamentū super caput
iacob. Agnouit eū i benedictionibus su-
is: et dedit illi hereditatē: et diuisit illi
partem i tribubus duodecim. Et cōseruā-
vit illi homines misericordie: inuenientes gra-
tiam i conspectu omnis carnis. xlv

Dilectus deo et hominibus moy-
ses: cuius memoria i benedictione
est. Similē illū fecit in gloria sanctorū:
et magnificauit eū i timore inimicorū:
et in verbis suis mōstra placuit. Glo-
rificauit illū in conspectu regū: et iussit
illi coram plo suo: et ostendit illi glo-
riā suā. In fide et lenitate ipsi sanctū
fecit illū: et elegit eū ex omni carne. Au-
diuit enī eū et vocem ipsi: et induxit
illū in nubem. Et dedit illi coram pre-
cepta: et legem vite et disciplinē: docere
iacob testamentū suū: et iudicia sua i
israhel. Exaltauit fecit aaron sanctū suū:
et similē illi de tribu levi. Statuit illi
testamentū eternū: et dedit illi sacerdo-
tium gentis: et beatificauit illū i glo-
ria. Et circūcinxit eū zona iustitie: et
induxit eum stolā glorie: et coronauit
eum in vasis virtutis. Circūpedes et
femoralia et humerale posuit ei: et cin-
xit illū rationabilibus auris plurimis
in gyro: dare sonitū in templo in memo-
riā filijs gentis sue. Stola sancta au-
ro et iacinto et purpura opus egrege
viri sapientis iudicio et veritate predi-
ti. Loco eodo opus artificis gemmis
pretiosis figuratis in ligatura auri: et
opus lapidarij sculptus in memoriā:
sōm numerū tribuū israhel. Corona
aurea sup mitram eius expressa signū
sanctitatis: gloria honoris et opus
virtutis: desiderio oculos ornata. Hic
pulcra ante ipsum nō fuerūt talia: usq;
ad originē. Non est indutus illa alie-
nigena aliquis: sed tantū filij ipsius
soli et nepotes eius per omne tempus.
Sacrificia ipsi consumata sūt igni
comedit. Complevit moyses manus
suas: et unxit illū oleo sancto. Factum
est illi i testamentū eternū et semini eius
sicut dies celi: fungi sacerdotio et ha-
bere laudē: et glorificare ppm suū in
nomine suo. Ipsū elegit ab omni vi-
vente: offerre sacrificia deo incensum
et bonū odorem in memoriā placare
pro plo suo. Et dedit illi i preceptis
suis potestatem in testamentis iudi-
cium docere iacob testimonia: et in
lege sua lucem dare israel. Quia contra
illū fremēt alieni: et, per inuidiā cēt
nundēt illū homines in deserto qui
erant cū dathan et abiron: et conge-
gatio chore in iracundia. Vidit dns
deus et non placuit illi: et cōsumpti
sunt in impetu iracundie. Fecit illis
mōstra: et consumpsit illos i flāma i
gnis. Et addidit aaron gloriā: et de-
dit illi hereditatē: et primicias frugū
mere divisit illi. Panē ipsi in primis
paravit in sacietatem: nam et sacrifi-
cia dni edent: que dedit illi et semini
eius. Certū inter gentes nō hereditabit:
et pars nō est illi in gente. Ipse est
enī pars eius et hereditas. Phinees filij
eleazari tertius in gloria imitando eū
i timore dni et stare i multitudine gētis: i
bonitate et alacritate animē sue pla-
cuit deo israel. Ideo statuit illi testamen-
tum pacis: et principē sanctorū et gen-
tis sue: ut sit illi et semini eius sacerdotij
dignitas in etēnū. Et testamentū da-
vid regi filio yesse de tribu iuda: here-
ditas ipsi et semini eius: ut dare sapi-
entiā in cor nostrū iudicare gentē suā
i iustitia ne aboleant bona ipōrū: et
gloriā ipōrū i gēte eorū eternā fecit. xlvj

Iesus filius iheusu in bello iheusu nave succes-
sor moysi in prophetis: qui fuit
magnus secū nomine suū: maximus
in salutem electorū dei: et expugnare in-
simicos hostes ut cōsequeretur here-
ditatem israel. Quā gloriā adeptus est
in tollendo manus suas: et iaciendo
cētra civitates triumphas. Quis an-
te illū fir resistit? Manus ipsius ipse dns
gessit. Nec non et in iracundia eius

impeditus est sol. ⁊ una dies facta est
quasi duo: Inuocauit altissimum po-
tentem in oppugnando inimicos un-
diq; ⁊ audiuit illū magnus ⁊ sanctus
deus in sapiō grandinis virtutis val-
de fortis. Inpetū fecit cōtra gentē hosti-
lem. ⁊ in descensu pdidit contrarios:
ut cognoscant gentes potentiā eius:
quia cōtra dum pugnare nō est facile:
et fortis est a ergo pereuns. Et i diebs
moysi misericordiā fecit ipe et caleph
filio iephone stare contra hostem: et
prohibere gēm a peccatis: ⁊ plungere
murmur malicie. Et ipi duo cōsisti-
ti a periculo liberati sunt a numero
sexcentorū miliū pditi: inducere illos
in hereditatē: in terram q manat lac ⁊
mel. Et dedit dūs ipsi caleph fortitu-
dinē: et usq; in senectutem permansit illi
vires: ut ascenderet in excelsum terre lo-
cum: ⁊ semen ipius optinuit hereditatē.
Et vidit omes filij isrl: quia bonū
est obsequi sancto deo. Et iudices sin-
guli suo nomine: quos nō est corruptū
ros: qui non aureis sunt a dūo: ut sit
memoria illorū in benedictione. Et
ossa eorū pullulant de loco suo: et no-
men eorū permanet in eternū: permanere
ad filios illorū sanctos: eorū gloria.
Dilectus a deo suo sanctus, ⁊ pacifica do-
mui: renouauit imperium: et ut sit
principes in gente sua. In lege domini
oppugnatione indicauit: ⁊ audit dum
iacob: ⁊ in fide sua, pbatus est, ⁊ pacifica.
Et respexit i verbis suis fidelis: quia
vidit deū iustis. Et inuocauit dūm o-
mipotentem in oppugnando hostes
circūstantes undiq: in oblatione vi-
ri inuiolati. Et inuocauit de celo dūs:
et in sonitu magno audita est voce
sua: ⁊ conuit principes eorū: ⁊ omes
duces philistiim. Et ante tempus finis
vite sue ⁊ seculi testimonium fecit in
cōspectu dūi ⁊ xpi: pecunias ⁊ usq; ad
calcamentum ab omni carne non acce-
pit: ⁊ nō arcuauit illū homo. Et post
hoc dormiuit: et nouū fecit regi ⁊ ostē-
dit illi finē vite sue: et exaltauit vocem
eius de terra in prophetia delere im-
pietatem gentis.

Post hec surrexit nathan, pheta
in diebs dauid. Et quasi adeps
separat a carne: sic dauid a filijs isrl.
Cum leonibs lusit quasi cū agnis: ⁊
in vrsis similiē fecit sicut in agnis o-
nū. In iuuentute sua nūquid nō oci-
dit gigantem ⁊ abstulit oprobriū de
gente? In vollendo manum in saxo
fundē dexere exultationē golie: vbi in
vocauit dūm omipotentem. Et dedit
in dextera eius tollere hominē fortem
in bello: et exaltare cornu gentis sue.
Sic in decem milibs glorificauit eū:
et laudauit illū in benedictionibs dūi:
in offerendo illi coronā glorie. Con-
triuit enim inimicos undiq: et exter-
minauit philistiim contrarios usq; in
hodiernū die. Contriuit cornu ipōr
usq; in eternū. In omī opere dedit con-
fessionē sancto: et excelso in verbo glo-
rie. De omī corde suo laudauit dūm:
et dilexit deū qui fecit illū: et dedit illi
contra inimicos potentiā. Et stare fe-
cit cantores cōtra altare: ⁊ in sono e-
rum dulces fecit modos. Et dedit in
celebrationibus decus: et ornauit tem-
pora usq; ad conseruationē vite: ut
laudarent nomē sanctū dūi et ampli-
ficarent mane dei sanctitatem. Xpo
purgauit peccata illius: et exaltauit
in eternū cornu eius. Et dedit illi testa-
mentū regni: ⁊ sedem glorie in israel.
Post ipm surrexit filij sunlat: ⁊ pper
illū dilexit omnē potentiā iniquor.

Salomon inpetauit in diebs pacis:
cui subdecit deus omes hostes ut con-
dere domū in nomine suo: ⁊ parare
sanctuariū i sempiternū quēadmodū
credis est i iuuentute sua. Et imples
est quasi fluminē sapiencia: et terrā tege-
rit anima sua. Et replesti in cōparati-
onibs enigmata: ad insulas longe
diuulgati est nomē tuū: et dilectus es
in pace tua. In cantilenis et in pue-
bijs ⁊ cōparationibs et inpetrationibs
mirificate sunt tere: et in nomine dūi
qui est cognomē deus isrl. Collegisti
quasi auricalcū aur: ⁊ ut plumbum
complesti argentū: et inclinasti femo-
ra tua mulieribus. Potestatem habu-
isti in corpore tuo. Dedisti maculam
in gloria tua: et pphanasti semē tuū
inducere iracūdiā ad liberos tuos et
in eterēis stultitiā tuam: ut sacerdes im-
petū biperciū et ex errayu imperare
impetū dux. Deus aūt nō deseriquet
misericordiā suā et nō corrūpet neq;
delebit opera sua: neq; pdet a stirpe
nepotes electi sui: et semē eius qui dili-
git dūm non corrūpet. Dedit autem
reliquū iacob et dauid de ipsa stirpe: ⁊
finē habuit salomon cū patribs suis.
Et deseriquit post se de semine suo gēs
stultaā ⁊ imminutū a prudēcia roboa-
am qui auertit gentē consilio suo: et
ieroboam filū nabath qui peccare fe-
cit isrl: et dedit viā peccādi ephraym: et
plurima redūdauerūt peccata ipsorū.
Valde eū auertēcit illos a terra sua.
Et quesiuit omes nequicias usq; dū
peueniret ad illos defensio: et ab o-
mibus peccatis liberauit eos.

Et surrexit helias, pheta ḡsi igni:
et verbū ipsius quasi faccula ar-
debat. Qui indusit in illos famē: et i-
mitantes illū inuidia sua pauci facti
sunt. Sm̄ō enī poterāt sustinere preceptā
dūi. Verbo dūi cōtinuit celū: et descēdit
a se igne tere. Sic ēpplicat ē helias
in mirabilibus suis. Et quis potest
similiter gloriari tibi? Qui suscitasti
mortuū ab inferis de sorte mortis in
verbo dūi dei: qui deiecisti reges ad
pernicie: et conteristi facile potentiā
ipsor: et gloriosos delecto suo. Qui
audisti in syna iudicū: et in oreb iudi-
cia defensionis. Qui ungis reges ad
penitentiam: ⁊ prophetas facis succes-
sores tuos post te. Qui receptus es in
turbine ignis in curru equor igneor:
qui inscript es in iudicijs temporū: le-
nire iracūdiam dūi: conciliare cor pa-
tris ad filiū: et restituere tribus iacob.
Beati sunt qui te videūt: ⁊ i amicicia
tua dorati sūt. Sm̄ō nos vita vnius
tantū: post mortem aūt non erit tale
nomē nostrū. Helias qui in turbine
ereus est: et in hebseo completus est
spiritus eius. In diebs suis nō pmuti-
it principē: et potentia nemo vincit il-
lum. Mec superauit illū verbū alīdū:
et mortuū, pherauit corpus eius. In
vita sua fecit monstra: et in morte op-
ratus est mirabilia. In omibus istis
non peccauit ppius et non recessērūt a
peccatis suis usq; dum abierūt sunt de
terra sua et dispsi sunt in omnē terrā:
et relicta est gens pauca: et princeps
in domo dauid. Quidam ipsor fece-
runt qd placerent deo: alij aūt multa
cōmiserunt peccata. Ezechias muni-
uit ciuitatem suam et induxit i medū
eius aquam: et fodit ferro rupem: et
edificauit ad aquam puteū. In diebs
ipsor afecedit sennacherib et misit ra-
pacem et sustulit manū suam contra
illos: et eteulit manū suam in syon: ⁊
superbus factus est potentia sua. Tunc

mota sunt corda ⁊ manus ipsorum: et doluerunt filii parturientes mulieres. Et invocaverunt dnm misericordiam: ⁊ expandentes manus suas ad celum: et laudavit dns deus audivit eos voces ipsorum. Non est commemoratus peccatorum ipsorum: neq; dedit illos inimicis suis: sed purgavit illos i manu ysaie sancti prophete. Deiecit castra assyriorum: et conmovit illos angelus dni. Sta fecit ezechias vt placuit deo: et fortiter iuit i via david pris sui: qua mandavit illi ysaias propheta magnus et fidelis i consptu dei. In diebus ipsi retro rediit sol: ⁊ addidit regi vitam. Spiritu magno vidit ultima: et consolatus e lugentes sion usq; i sempiternum. Ostendit futura ⁊ abscondita: antequam eueniret. xlix

Memoria iosie i compositione odoris facta: opus pigmentarij. In omni ore sicut mel indulcabit eius memoria: et ut musica i conuiuio vini. Ipse est directus diuinitus in penitentia gentis: et tulit abominationes impietatis: ⁊ ad dnm gubernauit cor ipsius: ⁊ i diebus peccatorum corroboravit pietatem. Preter dauid ⁊ ezechiam ⁊ iosiam omnes peccatis commiserunt: na reliquerunt legem altissimi reges iuda: ⁊ contempserunt timorem dei. Dederunt enim regnum suum alijs: et gloriam suam alienigene genti. Incenderunt electam ciuitatem sanctitatis: ⁊ deserta fecerunt vias ipsius i manu ieremie. Nam male tractaverunt illum: q̃ a ventre matris consecratus est profeta: euerere et euere ⁊ perdere: et iterum edificare ⁊ renouare. Ezechiel: qui vidit cospectum glorie: quam ostendit illi in curru cherubin. Nam commemoratus est inimicorum in imbri: benefacere illis qui ostenderunt certas vias. Et duodecim phetarum ossa pollulant de loco suo. Sta corroboravit iacob: et redemerunt se i fide virtutis. Quomodo amplificemus zorobabel? Nam et ipse quasi signum i dextera manu iuit. Et ieszum filium iosedech? Qui in diebus suis edificaverunt domum: et exaltaverunt templum sanctum dno: paratum in gloriam sempiternam. Et memorias in memoria multi temporis: qui erexit nobis muros circulos: ⁊ stare fecit portas ⁊ turres: q̃ erexit domos nostras. Sed nemo natus est in terra qualis enoch: na et ipse rapt est a terra. Et ioseph qui natus est honore princeps fratrum: firmamentum gentis: rector fratrum: stabilimentum populi: ⁊ ossa ipsi visitata sunt: ⁊ post mortem prophetaverunt. Seth: et sem apud homines gloriam adepti sunt: et super omnem animam in origine adam. ·l·

Simon onie filius sacerdos magnus: qui in vita sua suffulsit domum: et i diebus suis corroboravit templum. Templi etiam altitudo ab ipso fundata est: duplex edificatio: et excelsi parietes templi. In diebus ipsius emanaverunt putei aquarum: et quasi mare adimpleti sunt supra modum. Qui curauit gentem suam: et liberauit eam a perditione. Qui prualuit amplificare ciuitatem: q̃ adeptus est gloriam i conflatione gentis: et ingressum domus ⁊ atrij amplificauit. Quasi stella matutina in medio nebule: et quasi luna plena in diebus suis lucet: ⁊ quasi sol refulgens: sic ille effulsit i templo dei. Quasi arcus refulgens inter nebulas glorie: et quasi flos rosarum in diebus veris: ⁊ quasi lilia que sunt in transitu aquarum: ⁊ sicut thus redolens i diebus estatis. Quasi ignis effulgens et thus ardens in igne: sicut vas auri solidum ornatum omni lapide pretioso. Quasi oliua pollulans:

⁊ expressus i altitudine se extollens. In accipiendo ipm stolam glorie ⁊ vestire eum in consumatione virtutis: i accessu altaris sancti gloriam dedit sanctitatis amicum. In accipiendo autem partes de manu sacerdotum et ipse stans iuxta aram: et circa illum corona fratrum quasi plantatio cedri i monte libano: sic circa illum steterunt quasi rami palme et omnes filij aaron in gloria sua. Oblatio autem dni in manibus ipsorum coram omni synagoga israel: ⁊ consumatione sungens in aram: amplificare oblationem excelsi regis porrexit manum suam i libatione: et libauit de sanguine vue. Effudit i fundamenta altaris odorem diuinum excelso principi. Tunc exclamaverunt filij aaron: et in tubis ductilibus sonuerunt: et audita fecerunt voce magna in memoriam coram deo. Tunc omnis populus simul festinauit: et cecidit in facie super terram adorare dnm deum suum: ⁊ dare preces omnipotenti deo excelso. Et amplificaverunt psalentes in vocibus suis et i magna domo auctus est sonus suauitatis plenus. Et rogauit populus dnm excelsum in pce usq; dum perficerent honorem dni: et munus suum perfecerunt. Tunc descendens manus suas exultit in omni congregatione filiorum israel: dare gloriam deo a labijs suis: ⁊ in nomine ipsi gloriari. Et iterauit orationem suam: volens ostendere virtutem dei. Et plus pauit dum dominum: qui magna fecit in omni terra: qui auxit dies nostros a ventre matris nostre et fecit nobiscum secundum misericordiam suam: det nobis inuidicam cordis ⁊ fiat pacem i diebus nostris in israel q̃ diu sempiterno: manere israel misericordiam dei est nobiscum: ut liberet nos in diebus suis. Duas gentes odit anima mea: tertia autem non est gens quam oderunt. Qui sedent in monte seir: et philistijm: et stultus populus qui habitat in sychimis. Doctrinam sapientie ⁊ disciplinam scriptam i codice istu ihesu filij sirach israelitica: q̃ effudit sapientiam de corde suo. Beatus qui i istis versatur bonis. Qui ponit illa in corde suo: sapiens erit semp. Si enim hec fecerit ad omnia valebit: quia lux dei vestigium eius est.

Oratio ihesu filij sirach: li

Confitebor tibi dne rex: et collaudabo te deum saluatorem meum. Confitebor nomini tuo quia adiutor et protector factus es michi: et liberasti corpus meum a pditione: a laqueo lingue iniique: et a labijs operantium mendacium: et in cospectu astantium factus es michi adiutor. Et liberasti me secundum multitudinem misericordie nominis tui a rugitibus parantium ad esca: de manibus querentium animam meam: et de porcis tribulationum qui circumdederunt me: a pressura flamme que circumdedit me: et i medio ignis non sum estuatus. De altitudine ventris inferi et a lingua coinquinata ⁊ a verbo mendacij: a rege iniquo: et a lingua iniusta. Laudabit usq; ad mortem anima mea dnm: et vita mea appropinquabat inferno deorsum. Circumdederunt me undique: ⁊ non erat q̃ adiuuaret. Respexi ea adiutorium hominum: et non erat. Memoratus sum misericordie tue dne et conservationis tue que a seculo sunt: qui eruis suffitientes te de manu inimicorum. Exaltasti super terram habitationem meam: ⁊ pro morte deprecatus sum. Misericordia domini pace domini mei: ut non derelinquat me i die tribulationis mee: et in tempore superborum

sine adiutorio laudabo nomẽ tuum
assidue: ⁊ collaudabo illud in confessio-
ne: et exaudita est oratio mea. Et libe-
rasti me de perditione: ⁊ eripuisti me de
tempore iniquo. Propterea cõfitebor
et laudem dicã tibi: et benedicã nomi-
ni dñi cũ adhuc iunior sum. Priusq;
obrerarem quesui sapientiã palam i
oratione mea: ãte templ̃ postulabã p
illã: et usq; in nouissimis inquirã eã
⁊ florebit tanq; prox̃ uua. Iecatũ ẽ cor
meũ in ea: ambulauit pes meus iter re-
ctum: i iuuentute mea inuestigabam
eã. Inclinaui modice aurem meã: et
recepi illã. Multam inueni in meuet
ipso sapientiam: et multũ profecĩ i ea.
Dauit michi sapientiã dabo gloriã.
Consiliatus sũ enim ut faceremus illã: et
lassus fuui bonũ et non confundar.
Collaudata est anima mea i illa: et in
faciendo eã cõfirmatus sum. Manus
meas extendi i altũ: ⁊ in sapientia eius
luxit aia mea: et ignorãtias meas il-
luminauit. Anima meam direxi ad
illam: ⁊ in agnitione inuenĩ eã. Pos-
sedi eam ipsa cor ab initio: propter hoc
non desinquar. Venter meus conuer-
batus ẽ quaerendo illã: propterea bonã
possidebo possessionẽ. Dedit eam mi-
chi dñs linguam mercedem meam:
et in ipsa laudabo eũ. Appropiate ad
me indocti: et congregate vos ad do-
mum disciplinę. Quid adhuc tarda-
tis: et quid dicitis in hijs? Anime
vestre sitit vehemẽter. Aperui os meum
et locutus sum. Comparate vobis
sine argento sapientiã: et collũ vestrũ
subicite iugo eius: ⁊ suscipiat anima
vestra disciplinã. In proximo est eam
inuenire labo. Videte oculis vestris
quia modicũ laborui: et inueni mi-
chi multã requiẽ. Assumite disciplinã
in multo numero argentũ: ⁊ copi-
osum aurũ possidete in ea letetur ani-
ma vra in misericordia eius: et non
cõfundemini in laude ei. Operamini
opus vestrũ ãte tempus: ⁊ dabit vobis
mercedẽ vestram in tpe suo. Explicit
liber ecclesiastici: Incipit oratio salomonis.

Et iudicauit salomõ genua sua i
conspectu totius ecclesie israel:
et aperuit manus suas ad celum
et dixit. Dñe deus israel nõ est tibi filius
deus in celo sursum neq; in terra deor-
sum: qui custodis testamentũ tuũ et
misericordiã pueris suis eunibus in
conspectu tuo in toto corde. Tuaus puer
tuo dauid que locutus es illi: et loqu-
tus es in ore tuo et in manu tua im-
pleuisti sicut dies iste. Et nũc dñe deus israel
custodi puero tuo dauid patri meo
que locutus es illi dicens. Non de-
erit tibi vir a facie mea sedens in thro-
no israel. Verũtamen si custodierint filij
tui legem meam: ⁊ i propitio meis am-
bulerint sicut ambulauerunt i conspectu
meo fideles. Et nũc dñe deus israel
creditũ ẽ verbũ tuũ quod locutus es puero tu-
o dauid: qm̃ si vere habitauit deus
cũ hominibus i terra. Hi celũ celi nõ suffi-
ciãt tibi: quãtomagis domus hec quã ed-
ificaui. Sed respinas ad orationẽ ser-
tui: ⁊ deprecationẽ eius: ut exaudias dñe
planationẽ orationis quã puer tuus
orat coram te hodie ut sint oculi tui sup
domũ hãc die ac nocte: i loco qui di-
xisti inuocare nomẽ tuũ: ⁊ exaudias
orationẽ quã puer tuus orat i hoc loco
⁊ exaudias precationẽ pueri tui et pu-
pli israel si orauerit i loco isto: ⁊ exaudi
as i loco habitationis de celo et exau-
dias et quos sus si peccauerit in te
Explicit oratio salomonis: Incipit prologus in planum ysaiam

Nemo nam ypocrias vestibus
videtur esse deceptos mu-
ro eos retinet apud hebre-
os ligari: et aliquid si-
mile habere de psalmis
vel operibus salomonis.
Sed qd in demostrare ⁊ nullio solet fie-
ri: ut p vola scribant et comata: qui u-
nq; prosa et nõ versibus cõscripserit.
Sicos ẽ utilitati legentiũ, puidentes:
interpretationem nouã nouo scribendi
genere distinximus. Et primũ de ysa-
ia sciendũ qm in sermone suo disertus
fuit: quippe ut vir nobilis ⁊ urbane de-
gantie: nec habẽs quicquã i eloquio
rusticitatis annuntiũ. Vnde accidit:
ut pre ceteris floret huonis et rãllaria
nõ potuerit cõtecare. Deinde etiã
hoc adiuuãdũ: qm non tam prophera
dicend̃ sit q̃ euangelista. Itaq; uni-
uersa fẽ ecclesiarũ: misteria ad liquidum
pleuit: et non eum putes de
futuro vaticinari: sed de preeinis histo-
riam mere. Vnde conicio noluisse nũc
temporis sepuaginta interpres fidei
sue fatcamẽta phicue ethnicis, ydere
ne sanctũ canibus: et margaritas por-
cis darent: que cũ hanc editionẽ legeri-
is ab illis animaduerteri abscondita.
Sed ignoro quãtã laboris sit propte-
tas intelligere: nec facile quempiam
posse indicare de interpretatione: nisi
intellexerit ãte que legerit. Sicos q̃ pa-
tere morbis plurimos: qui stimulan-
te inuidia nõ cõsequi non valẽt despi-
nũt. Hãc ergo ⁊ prudẽs i flãmã mit-
to manũ: et nichil omiñ tpe a fastidi-
osis lectoribus precor: ut quomõ greci
post sepuaginta trãslatores aquilã et
symachũ ⁊ theodotionẽ legũt: vel ob stu-
diũ doctrine sue: vel ut sepuaginta
magis ex collatione eorũ intelligant:
sic ⁊ istã latinũ unũ post potes habere
diguenẽ interpretem. Legant pri̇ et po-
stea delpicant: ne videãtur nõ ex iudi-
cio sed ex odij plumptione ignorata
damnare. Prophetauit aũt ysaias i
hierusalẽ et in iudea uiedũ decem ci-
tibus in captiuitatem ductis: ac de
utroq; regno nũc cõmixi nũc separa-
tim egit oraculũ. Et cum interdũ ad
presentem respiciat historiã ⁊ post ba-
bilonis captiuitatẽ reditũ pli signifi-
ret in iudam: tamẽ omnis eius aura de
vocatione gentiũ et de aduentu xpi ẽ.
Quẽ quãto plus amatis q̃ zaula et
euthochiũ tanto magis ab eo petite:
ut p obtectatione plenũ qua me inde
suscepere eunuli lamãt. ipse michi merce-
dem restituat in futuro: qui scit me ob
hoc in peregrine lingue eruditione fu-
dasse: ne iudei de falsitate scriptura-
rum ecclesie eius diutius insultarẽt.
Explicit prologus: Incipit ysaias prophetia.

Visio ysaie filij amos: quã
vidit sup iudam et ihere-
salem in diebus ozie ioa-
than achaz ⁊ ezechie regũ
iude. Audite celi et auribus percipe terra:
quia dñs locutus est. Filios enutriui et
exaltaui: ipi aũt spreuerũt me. Cognou-
it bos possessorem suũ: ⁊ asinus presepe
dñi sui. Israel aũt me nõ cognouit:
et plus meus nõ intellexit. Ve genti
peccatrici: plo graui iniquitate semi-
ni nequã: filijs sceleratis. Dereliquerũt
dñm: blasphemauerũt sanctũ israel: ab-
alienati sunt retrorsum. Quo pe-
cutiã vos vltra: addentes prauaricati-
onem? Omne caput languidũ: ⁊ omne
cor mestũ. A plãta pedis usq; ad verti-
cem non est in eo sanitas. Vulnus ⁊
liuor et plaga tumens: nõ est circumdata
ligata nec curata medicamine: neq;

fora vlcera. Terra vestra deserta: ciuitates
vestre succense igni. Regionem vestram
coram vobis alieni deuorant: et deso-
labitur sicut in vastitate hostili. Et de-
relinquetur filia syon ut umbraculum i
vinea: et sicut cucumerario:
sicut ciuitas que vastatur. Nisi dñs
exercituum reliquisset nobis semen qua-
si sodoma fuissemus: ⁊ quasi gomorra
similes essemus. Audite verbum dñi
principes sodomorum: percipite auribus
legem dei vestri plus gomorre. Quo
michi multitudinem victimarum vestrarum di-
cit dñs: Plenus sum. Holocausta ari-
etum ⁊ adipem pinguium et sanguinem
vitulorum ⁊ agnorum et hircorum nolui. Cū
venieretis ante cōspectum meum: quis que-
siuit hec de manibus vestris. ut ambu-
laretis i atrijs meis? Ne offeratis ul-
tra sacrificium frustra. Incensum abomi-
natio est michi. Kalendas ⁊ sabbatum
et festiuitates alias non feram. Iniqui
sunt cetus vestri. Kalendas vestras ⁊
solemnitates vestras odiuit anima
mea. Facta sunt michi molesta. laborauī
sustinens. Et cū extenderitis ma-
nus vestras auertam oculos meos a
vobis: et cū multiplicaueritis oratio-
nem nō exaudiam. Manus enim vestre san-
guine plene sunt. Lauamini: mundi estote
et auferte malum cogitationum vestrarum
ab oculis meis. Quiescite agere pue-
se: discite benefacere. Querite iudicium:
subuenite oppresso: iudicate pupillo:
defendite viduam: et venite et arguite
me dicit dñs. Si fuerint peccata vestra
ut coccinum: quasi nix dealbabuntur:
et si fuerint rubra quasi vermiculus:
velut lana alba erit. Si volueritis et
audieritis me: bona terre comedetis.
Qd si nolueritis: et me ad iracundiam
provocaueritis gladius deuorabit
vos: quia os dñi locutum est. Quomodo
facta est meretrix ciuitas fidelis: plena
iudicij: iustitia habitauit in ea: nūc
autem homicide. Argentum tuum versum
est in scoriam: vinum tuum mistum est aqua.
Principes tui infideles: socij furum.
Omnes diligunt munera: sequuntur re-
munerationes. Pupillo non iudicant: ⁊ causa
vidue non ingredit ad illos. Propter
hoc ait dñs deus exercituum fortis
israhel. Heu ego consolabor super hosti-
bus meis: et vindicabor de inimicis
meis. Et conuertam manum meam ad te: et
excoquam ad purum scoriam tuam: ⁊ auferam
omne stannum tuum: et restituam iudices
tuos ut fuerunt prius. ⁊ cōsiliarios tu-
os sicut antiquitus. Post hec vocabitur
ciuitas iusti: urbs fidelis. Syon in iu-
dicio redimetur: ⁊ reducent eam in iusti-
tiam. Et conterent scelestos ⁊ peccatores
simul: et qui dereliquerint dñm consu-
mentur. Confundentur enim ab idolis
quibus sacrificauerunt. Et erubescetis su-
per ortis hortis electorum: cū fueritis ve-
lut quercus defluentibus foliis: ⁊ velut
ortus absque aqua. Et erit fortitudo vestra
ut fauilla stupe: et opus vestrum quasi
scintilla: et succendentur vtrumque si-
mul: et non erit qui extinguat. ¶

Verbum qd̄ vidit ysaias filius amos
super iudam ⁊ hierusalem. Et erit in
nouissimis diebus parabitur mons do-
mus domini i vertice montium: et eleua-
bitur super colles. Et fluent ad eum omnes
gentes: et ibunt populi multi ⁊ dicent. Ve-
nite ascendamus ad montem dñi: et ad
domum dei iacob: et docebit nos vias
suas et ambulabimus in semitis eius:
quia de syon exibit lex: et verbum dñi de
hierusalem. Et iudicabit gentes: ⁊ argu-
et populos multos. Et conflabunt gladios
suos in vomeres: ⁊ lancias suas in falces

Non leuabit gens contra gentem gla-
dium: nec exercebuntur vltra ad pliū.
Domus iacob: venite et ambulemus
in lumine dni nostri. pereriti enim plu
tui domui iacob: quia repleti sunt ut
olim: et augures habuerunt ut phili-
stijm: ⁊ pueris alienis adherent. Ke-
plera est terra argento et auro: et non
est finis thesauros eius. Et replera ē
terra eius equis: et innumerabiles qua-
drige eius. Et replera est terra eius ydo-
lis. Opus manuum suarum adorauerunt:
qd̄ fecerunt digiti eorum. Et incuruauit se
homo: ⁊ humiliabitur vir. Ne ergo
dimittas eis. Ingredere in petram: ⁊ ab-
scondere i fossa humo a facie timoris
dñi: ⁊ a gloria maiestatis eius. Oculi
sublimis hominis humiliati sunt: ⁊
incuruabit altitudo virorum. Exaltabit
autem dñs solus in die illa: quia dies
dñi exercituum super omne superbum et ex-
celsum ⁊ super omne arrogantem ⁊ humili-
abit: et super omnes cedros libani subli-
mes ⁊ erectas ⁊ super omnes quercus basan:
et super omnes montes excelsos ⁊ super omnes
colles elevatos: et super omnem turrem ex-
celsam et super omnem murum munitum: ⁊ super
omnes naves tharsis: ⁊ super omne qd̄ vi-
sum pulcrum est. Et incuruabitur omnis
sublimitas hominum: ⁊ humiliabitur
altitudo virorum. Et eleuabit dñs solus
in die illa: ⁊ idola penitus conterentur.
Et introibunt in speluncas petrarum: et i
voraginem terre a facie formidinis do-
mini ⁊ a gloria maiestatis eius: cum
surrexerit penitere terram. In die illa pi-
ciet homo idola argenti sui et simulacra
aurum sui que fecerat sibi: ut adora-
ret talpas et vespertiliones. Et ingredi-
tur scissuras petrarum: et i cauernas saxo-
rum a facie formidinis domini et a
gloria maiestatis eius: cum surrexerit
percutere terram. Quiescite ergo ab ho-
mine cuius spiritus in naribus eius
est: qa excelsus reputatus est ipse. ¶

Ecce enim dñator dñs exercituum au-
ferre ab hierusalem ⁊ ab iuda va-
lidum et forte: omne robur panis et o-
mne robur aque: et fortem et virum bel-
latorem: ⁊ iudicem et prophetam et a-
riolum et senem. principem super quinqua-
ginta. et honorabilem vultu. ⁊ consi-
liarium. et sapientem de architectis: et
prudentem eloquij mistici. Et dabo
pueros principes eorum: ⁊ effeminati
dñabunt eis. Et corruet populus vir ad
virum: ⁊ vnusquisque ad proximum suum.
Tumultuabit puer contra senem: et ignō-
bilis contra nobilem. Apprehendet e-
nim vir fratrem suum domesticum patris
sui: et dicet. Vestimentum tibi est: prin-
ceps esto noster: ruina autem hec sub
manu tua. Respondebitq; in die illa
dicens. Non sum medicus: et i domo
mea non est panis nec vestimentum.
Nolite constituere me principem pplī.
Ruit enim hierusalem ⁊ iudas cōcidit:
quia lingua eorum et adinuentiones ea-
rum contra dñm: ut provocarent oculos
maiestatis eius. Aspectus vultus
eorum respondebit eis: et peccatum suum
sicut sodoma ꝓdicauerunt: nec abscondē-
runt. Ve anime eorum: qm̄ reddita sunt eis
mala. Dicite iusto qm̄ bene: qm̄ fructum
adinuentionum suarum comedet. Ve im-
pio in malum. Retributio enim manuum
eius fiet ei. Populum meum exactores sui
spoliauerunt: ⁊ mulieres dñate sunt eis.
Populi meus qui te beatum dicunt ipsi
te decipiunt: et viam gressuum tuorum dissi-
pant. Stat ad iudicandum dñs: ⁊ stat
ad iudicandos populos. Dñs ad iudi-
cium veniet: cum senibus populi sui ⁊ prin-
cipibus eius. Vos enim depasti estis

vineam mea: et rapina pauperis i domo vestra. Quare attritis populum meu: & facies pauperu cõmolitis dicit dns deus exercituu. Et dixit dns ds. Pro eo q elevate sunt filie syon et ambulaverunt extento collo: & nutibus oculoru ibant et plaudebant: et ambulabãt et pedibus suis composito gradu incedebant: decalvabit dns vertices filiarum syon: & dns vestem earu nudabit. In die illa auferet dns ornamentum calciamentoru & lunulas et torques et monilia et armillas & mitras & discriminalia & periscelidas et murenulas et olfactoriola et maures et anulos et gemmas in fronte pendentes: et mutatoria: et palliola: & linteamina et acus et specula: et sindones et vittas et theristra. Et erit p suavi odore fetor: et pro zona funiculus: et pro crispanti crine calvitium. Pulcerrimi quoq; viri tui gladio cadent: et fortes tui in plio. Et merebũt atq; lugebunt portee eius: et desolata in terra sedebit. iiij

Et apprehendent septem mulieres viru unu i die illa dicentes. Panem nostru comedem: et vestimentis nostris operiemur: tantummodo invocetur nomen tuum sup nos: aufer opprobriu nostru. In die illa erit germen dni in magnificentia & gloria: & fructus terre sublimis: et exultatio his qui saluati fuerint de israhel. Et erit omnis qui relictus fuerit in syon et residuus in ierusalem: sanctus vocabitur omnis qui scriptus est in vita in ierusalem. Si abluerit dns sordes filiarum syon et sanguinem ierusalem laverit de medio eius: in spiritu iudicii et spiritu ardoris. Et creabit dns sup omne loru mõtis syon: & ubi invocaverit e nubem p die: & fumu & splendorem ignis flammantis i nocte. Sup omne enim gloriã protã: & tabernaculũ erit i umbraculu diei ab estu: et i securitatem et abscõsionẽ a turbine & a pluvia. v

Cantabo dilecto meo cantiũ patruelis mei: vinee sue. Vinea facta est dilecto meo: in cornu filio olei. Et sepivit eã: et lapides elegit ex illa: et plantavit vineam electam. Et edificavit turrem in medio eius: et torcular extruxit in ea. Et expectavit ut faceret uvas: et fecit labruscas. Nunc ergo habitatores ierusalẽ et viri iuda iudicate inter me & inter vineam meam. Quid e q ultra facere debui vinee mee et nõ feci ei? An q expectavi ut faceret uvas: et fecit labruscas? Et nũc ostendam vobis quid ego faciã vinee mee. Auferam sepem eius et erit i direptionem: diruã maceriã et erit in cõculcationẽ: et ponã eam deserta. Sũ putabitur & non fodietur: & ascendet sup eam vepres & spine: et nubibus mandabo ne pluat sup eam imbrem. Vinea autem dni exercituu domus israel est: et vir iuda germen eius delectabile. Et expectavi ut faceret iudiciu et ecce iniquitas: et iusticiam: et ecce clamor. Ve qui cõiungitis domũ ad domũ: et agru agro copulatis usq; ad terminum loci. Numquid habitabitis vos soli in medio terre? In auribus meis sunt hec: dicit dns exercituu. Si didi domus multe deserte fuerint grandes et pulcre: et absq; habitatore. Decem enim iugera vineaq; facie lagunculã unã: et seminta modij frumenti faciẽt modios tres. Ve q conjungitis mane ad ebrietatem sectandã: et potantũ usq; ad vesperam ut vino estuetis. Cythara & lira & tympanũ et tybia et vinũ i cõvivijs vestris: & opus domini non respicitis: nec opera manuũ eius consideratis. Propterea captivus ducũ est populus meus quia nõ habuit scientiam: et nobiles eius interierunt fame: & multitudo eius siti exaruit. Propterea dilatavit infernus animã suã: & aperuit os suũ absq; illo termino. Et descendet fortes eius: & populus eius & sublimes gloriosq; eius ad eũ. Et incurvabit homo et humiliabitur vir: & oculi sublimiũ deprimentur. Et exaltabitur dominus exercituu in iudicio: & ds sanctus sanctificabitur in iusticia. Et pascentur agnii iuxta ordinẽ suũ: & deserta in ubertatem versa aduste comedent ea. Ve qui trahitis iniquitatem in funiculis vanitatis: & quasi funiculum plaustri peccatũ. Qui dicitis festinet & mto veniat opus eius ut videamus: et appropiet et veniat consiliũ sancti israhel: et sciemus illud. Ve qui dicitis malũ bonũ & bonũ malũ: ponentes tenebras lucem & lucem tenebras: ponentes amaru in dulce & dulce i amaru. Ve qui sapientes estis in oculis vestris: et coram vobismetipsis prudentes. Ve qui potentes estis ad bibendũ vinũ: et viri fortes ad miscendam ebrietatẽ. Qui iustificatis impiũ p munera: & iusticiã iusti auferetis ab eo. Propter hoc sicut devorat stipulã lingua ignis: et calor flamme exurit: sic radix eorũ erit sanilla erit: & germen eorũ ut pulvis ascendet. Abiecerũt enim legem domini exercituũ: & eloquiũ sancti israel blasphemaverũt. Idco iratus est furor dni in plm suũ: & extendit manũ suã sup eũ: et percussit eũ. Et conturbati sunt montes: & facta sunt morticina eorũ quasi stercus in medio platearũ. In hijs omnibus non est auversus furor eius: sed adhuc manus e extenta. Et elevabit signũ in nationibus procul: & sibilabit ad eũ de finibus terre et ecce festinus velociq; veniet. Non est deficiens neq; laborãs in eo: non dormitabit neq; dormiet neq; solvetur cingulũ renũ eius: nec rumpetur corrigia calciamẽti e. Sagitte eius acute: et omnes arcus e tenti. Ungule equoru eius ut silex: & rote eius quasi imperu tempestatis. Rugitus eius ut leonis: rugiet ut catuli leonũ. Et frendet & tenebit predam: et amplexabitur & non erit qui eruat: et sonabit sup eum in die illa sicut sonitus maris. Aspiciemus in terram et ecce tenebre tribulationis: et lux obtenebrata est in caligine eius. vi

In anno quo mortuus est rex ozyas vidi dnm sedentem sup solium excelsum et elevatũ: & plena erat domus a maiestate eius et ea que sub ipo erant implebãt templũ. Seraphin stabant super illud: sex ale uni: et sex ale alteri. Duabus velabãt faciẽ e: & duabus velabant pes e: & duabus volabãt. Et clamabãt alter ad alter: et dicebãt. Sanctus sanctus sanctus dns deus exercituum: plena est omnis terra gloria e. Et cõmota sunt sup luminaria ca dinũ a voce clamãtis: & domus repleta est fumo. Et dixi. Ve michi q tacui: q vir pollus labijs ego sum et i medio pli polluta labia habentis ego habito: et regem dnm exercituũ vidi oculis meis. Et volavit ad me unus de seraphim & in manus suus calculũ quẽ forcipe tulerat de altari: & tetigit os meũ et dixit. Ecce tetigit hoc labia tua: et auferetur iniquitas tua: et peccatũ tuũ mũdabitur. Et audivi vocẽ dni dicentis. Quẽ mittam: & quis ibit nobis? Et dixi. Ecce ego: mitte me. Et dixit. Vade: & dices plo huic. Audite

audiencis ⁊ nolite intelligere: ⁊ videte
visionem et nolite agnoscere. Excecа
cor pli huius: et aures eius aggrauа ⁊
oculos eius claude: ne forte videat oc-
ulis suis et auribus suis audiat et
corde suo intelligat: ⁊ conuertatur et
sanet eum. Et dixi. Vsquequo dñe? Et
dixit. Donec deseruerint ciuitates absq;
habitatore: et domus sine homine. Et
terra relinquet deserta: et longe facies
dñs homines. Et multiplicabitur q̃
derelicta fuerat i medio terre: ⁊ adhuc
in ea decimatio. Et conuertet et erit i ci-
tisionem sicut therebinus ⁊ sicut quercus
q̃ expandit ramos suos. Semen san-
ctum erit id qd stetit in ea. VII

Et factum est in diebus achaz filij
ioachan filij ozie regis iuda a-
scendit rasin rex syrie ⁊ phace filius romelie
rex israhel i ierusalem ad pliandum
contra eam: ⁊ nõ potuerunt debellare eã.
Et nunciatum est domui dauid dicens.
Requiescit syria super ephraim: ⁊ cõmotus
est cor eius ⁊ cor populi eius sicut mouentur
ligna siluarum a facie venti. Et dixit do-
minus ad ysaiam. Egredere i occursum
achaz: tu ⁊ qui relictus est iasub filius
tuus ad extremum aquedductus piscine
superioris i via agri fullonis: ⁊ dices
ad eum. Vide ne silcas. Sitot timeat
et cor tuum ne formidet a duabus cau-
dis ticionum fumigantium istorum i ira
furoris rasin regis syrie ⁊ filij romelie:
eo q̃ cõsilium inierunt cõtra te syria i ma-
lum: ephraim et filius romelie dicentes.
Ascendamus ad iudam ⁊ suscitemus
eum: et auertamus eũ ad nos: ⁊ pona-
mus regem in medio eius filium tabel.
Hec dicit dñs ds. Non stabit ⁊ nõ erit
istud: sed caput syrie damasc⁹: et caput
damasci rasin. Et adhuc sexaginta ⁊
quinq; ãni: et defeciet ephraim esse ppls:
et caput ephraim samaria: et caput sa-
marie filius romelie. Si non credide-
ritis: non permanebitis. Et adiecit do-
minus loqui ad achaz dicens. Pete ti-
bi signũ a dño deo tuo in profundũ in-
ferni: siue in excelsũ supra. Et dixit a-
chaz. Non petã: ⁊ nõ tentabo dominũ.
Et dixit. Audite ergo domus dauid.
Numquid parum vobis est molestos es-
se hominibus: quia molesti estis ⁊ deo
meo? Propter hoc dabit dñs ipse vobis
signũ. Ecce virgo concipet et pariet filiũ
⁊ vocabitur nomẽ eius emmanuel.
Butirũ et mel comedet: ut sciat reprо-
bare malũ ⁊ eligere bonũ. Quia ante
q̃ sciat puer reprobare malum et elige-
re bonum: deseruetur terra quã tu
detestaris a facie duorum regum iu-
dorum. Adducet dominus super te et
super ppls tuũ ⁊ super domum patris tui
dies: qui non venerũt a diebus separati-
onis ephraim a iuda cum rege assyrio.
Et in die illa sibilabit dominus muscae
que est in extremo fluminũ egipti et a-
pi que est in terra assur: ⁊ venient ⁊ re-
quiescent omnes in torrentibus vallium
et in cauernis petrarũ ⁊ in omnibus fru-
ctibus et in omnibus foraminibus. In
die illa radet dominus in nouacula
conducta in his qui trans fluuiũ sunt
in rege assyrios caput ⁊ pilos pedũ ⁊
barbam vniuersam. Et erit in die illa
mouebit homo vaccam bouis et duas
oues: et p̃ vbertate lactis comedet but-
ũr. Butirũ enim ⁊ mel manducabit o-
mnis qui p̃ relictus fuerit i medio ter-
re. Et erit i die illa omnis locus vbi fue-
rint mille vites - mille argenteis: ⁊ in
spinas ⁊ in vepres erit. Cum sagittis
⁊ arcu ingredietur illuc vpter eũ ⁊ spi-
ne erit i omnis terra. Et omnes mon-
tes q̃ i sarculo sarient: nõ venient illuc

timor spinarũ ⁊ vepriũ: ⁊ erit in pecuã
bouis ⁊ in cõculcationẽ pecorũ. VIII

Et dixit dñs ad me. Sume tibi li-
brum grãdẽ: et scribe in eo stilo
hominis: velocit spolia detrahe: cito pre-
dare. Et adhibui michi testes fideles:
uriam sacerdotem ⁊ zachariam filiũ
barachie. Et accessi ad ypheriam: et
concepit ⁊ peperit filiũ. Et dixit dominus
ad me. Voca nomẽ eius: accelera spo-
lia detrahere festina pdari: quia ante
quã sciat puer vocare patrẽ suũ ⁊ ma-
trem suã: auferetur fortitudo damasci
et spolia samarie coram rege assyriorũ.
Et adiecit dñs loqui ad me adhuc
dicens. Pro eo q̃ abiecit ppls iste
aquas siloe que vadũt cum silentio ⁊
assumpsit magis rasin ⁊ filium romelie:
propter hoc ecce adducet dominus
super eos aquas fluminis fortes ⁊ multas:
regem assyrios et omnem gloriam
eius. Et ascendet super omnes riuos
eius: et fluet super vniuersas ripas eius:
et ibit per iudam inundans: ⁊ manens
usq; ad collũ venient. Et erit extensio a-
larum eius implẽs latitudinem terre
tue o emmanuel. Congregamini ppli
et vincimini: ⁊ audite vniuersi pauci te-
re. Confortamini et vincimini: accingite
vos ⁊ vincimini: inite consilium et
dissipabitur: loquimini verbũ et non
fiet: quia nobiscũ deus. Hec enim ait
dñs ad me. Sicut in fortitudine manus eu-
dinit me: ne ierem in via ppli huius di-
cens. Non dicatis coniuratio. Omnia
quã loquitur ppls iste coniuratio
est. Et timorẽ eius ne timueris: neq;
paueris. Dominũ exercituũ ipũ sanc-
tificate: ⁊ ipse pauor vester et ipse timor
vester: et erit vobis in sanctificationẽ:
in lapidẽ aciẽ offensionis ⁊ in petram
scandali duabus domibus israhel:
in laqueum et in ruinã habitantibus
ierusalẽ. Et offendẽt ex eis plurimi:
et cadent et conterent: et irrietur et
capient. Liga testimonii signa legẽ
in discipulis meis: ⁊ expectabo dñm
qui abscondit faciẽ suã a domo iacob:
et prestolabor eum. Ecce ego et pueri
mei: quos dedit michi dñs i signũ et i
prodigiũ israhel: a dño exercituũ qui
habitat in monte sion. Et cũ dixerint
ad vos querite a phitonibus et a di-
uinis qui strident in incantationibus
suis: nũquid nõ ppls a deo suo queri-
tur pro viuis ac mortuis? Ad
legẽ magis et ad testimonii. Quod
si non dixerint iuxta verbũ hoc: non
erit eis matutina lux. Et transibit pe-
ram ⁊ torquet et curiet: et cũ sticerit
irasce: et maledicet regi suo et dño su-
o. Et suspiciet sursũ ⁊ ad terrã intuebi-
tur: ecce tribulatio ⁊ tenebre ⁊ dissolu-
tio et angustia et caligo pressures et nõ
poterit auolare de angustia sua. IX

Primo tempore alleuiata est ter-
ra zabulon ⁊ terra neptalim: et nu-
nc tempore aggrauata ē via maris trans
iordanem galilee gentium plus q̃ ab-
labat i tenebris vidit lucem magnã:
habitantibus in regione umbre mor-
tis: lux orta est eis. Multiplicasti gen-
tem: non magnificasti letitiam. Letа-
bunt coram te sicut qui letantur in
messe: sicut exultant victores rapta
preda quando diuidũt spolia. Iugũ
enim onoris eius: et virgam humeri
eius et sceptrũ exactoris eius superasti:
sicut in die madian. Quia omnis vio-
lenta pharetra cum tumultu ⁊ vestimen-
tum mixtum sanguine erit in combu-
stionem: et cibus ignis. Parvulus e-
nim natus est nobis: filius datus est
nobis. Et factus est principatus sup

humeru eius: et vocabitur nomen eius
admirabilis-consiliarius-deus-fortis-
pater futuri seculi: princeps pacis. Mul-
tiplicabitur eius imperium et pacis no
erit finis: super solium dauid et super re-
gnum eius: ut confirmet illud et corro-
boret in iudicio et iustitia amodo et
usque in sempiternum. Zelus dni exercitu-
um faciet hoc. Verbum misit dominus
in iacob: et cecidit in israhel. Et scient o-
mnis populus ephraim et habitantes
samariam in superbia et magnitudine
cordis dicentes. Lateres ceciderunt sed
hedificabimus lapidibus dolabimus sycomoros
succidentur: sed cedros immutabimus.
Et elevabit dns hostes rasin super eum et
inimicos eius in tumultu vehet: syriam
ab oriente et philistiim ab occidente:
et devorabunt israhel toto ore. In o-
mnibus his non est aversus furor eius:
sed adhuc manus eius extenta. Et ipse
non est reversus ad percutientem se: et do-
minum exercituum non inquisierunt. Et dis-
perdet dns ab israhel caput et caudam:
incurvatum et depravantem die una.
Longevus et honorabilis ipse est caput:
et propheta docens mendacium ipse est cau-
da. Et erunt qui beatificant populum istum
seducentes: et qui beatificantur precipita-
ti. Propter hoc super adolescentulos eius
non letabitur dns: et pupillos eius et
viduas non miserebitur. Quia omnis
hypocrita est et nequam: et universum os
eorum est stultitia. In omnibus his
non est aversus furor eius: sed adhuc
manus eius extenta. Succensa est enim
ysi ignis impietas: vipere et spinam vo-
rabit. Et succendetur in densitate sale-
tum: et convolvetur superbia fumi. In ira
domini exercituum conturbata est terra: et
erit populus quasi esca ignis. Vir super
fratrem suum non parcet: et declinabit ad dexteram
et esuriet: et comedet ad sinistram et
non saturabitur. Unusquisque carnem bra-
chii sui vorabit: manasse ephraim et
ephraim manasseh: et simul ipsi contra
iudam. In omnibus his non est aversus fu-
ror eius: sed adhuc manus eius extenta.

Vt qui condunt leges iniquas: et
scribentes iniustitiam scripserint:
ut opprimerent in iudicio pauperes et vim
facerent causis humilium populi mei: ut es-
sent viduae prede eorum et pupillos diri-
perent. Quid facietis in die visitationis
et calamitatis de longe venientis? Ad
cuius confugietis auxilium et ubi derelique-
tis gloriam vestram: ne incurvemini sub
vinculo: et cum interfectis cadatis? Super
omnibus his non est aversus furor eius:
sed adhuc manus eius extenta. Ve as-
sur. Virga furoris mei et baculus ipse
est: in manu eorum indignatio mea. Ad
gentem fallacem mittam eum: et contra
populum furoris mei mandabo illi: ut au-
ferat spolia et diripiat prdam: et ponat
illum in conculcationem quasi lutum pla-
teas. Ipse autem non sic arbitrabitur: et
cor eius non ita estimabit: sed ad con-
vertendum erit cor eius: et ad interficiendum
gentes non paucas. Dicit enim. Numquid
non principes mei simul reges sunt?
Numquid non ut charchamis sic calan-
no: et ut arphad sic emath? Numquid
non ut damasc sic samaria? Quomodo
invenit manus mea regna ydolorum: sic
et simulacra eorum de iherusalem et sa-
maria. Numquid non sicut fecit samarie
et ydolis eius: sic fecit iherusalem et simu-
lacris eius? Et erit cum impleverit dn
omne opus suum in monte syon
et in iherusalem: visitabo super fructum
magnificentie cordis regis assur: et super
gloriam altitudinis oculorum eius. Dixit
enim. In fortitudine manus mee fec-

et in sapientia mea intellexi. Et abstu-
li terminos populorum et principes eorum de-
predatus sum: et deiecit quasi potentes
in sublimi residentes. Et invenit ipsi
nidum manus mea fortitudine populorum:
et sicut colliguntur ova que derelicta
sunt: sic universam terram ego congrega-
ui: et non fuit qui moveret pennam et a-
perret os et ganiret. Numquid gloriabi-
tur securis contra eum qui secat in ea:
aut exaltabitur serra contra eum a quo
trahitur? Quomodo si erigatur virga
contra elevantes se: et exaltetur baculus
qui unus lignum est. Propter hoc mit-
tet dominator dns exercituum in pingui-
bus eius tenuitatem: et subtus gloria
eius succensa ardebit ysi combustio
ignis: et erit lumen israhel in igne et san-
ctus eius in flamma: et succendetur et
devorabitur spina eius et vepres in die
una: et gloria saltus eius et carmeli
eius ab anima usque ad carnem consu-
mentur. Et erit terror, pulgus: et relique
ligni saltus eius pre paucitate nume-
rabitur: et puer scribet eos. Et erit in
die illa non adiecet residuum israel: et hoc
qui fugerint de domo iacob innixi su-
per eo qui percussit eos: sed innitentur super
dnm sanctum israhel. In veritate re-
liquie convertent: reliquie iuguli iacob
ad deum fortem. Si enim fuerit pop-
ulus israhel quasi harena maris: re-
liquie convertent ex eo. Consumatio
abbreviata inundabit iustitiam. Con-
summationem enim et abbreviationem dn
dominus deus exercituum faciet in medio
omnis terre. Propter hoc hec dicit dns
deus exercituum. Noli timere populus
meus habitator syon ab assur. In vir-
ga percutiet te et baculum suum levabit
super te in via egipti. Adhuc enim paulu-
lum modicum: et consummabitur
indignatio et furor meus super scelus
eorum. Et suscitabit super eum dns exerci-
tuum flagellum iuxta plagam madyan in
petra oreb: et virgam suam super mare: et le-
vabit eam in via egipti. Et erit in die illa
auferetur onus eius de humero tuo:
et iugum eius de collo tuo: et comput-
recet iugum a facie olei. Veniet in a-
ioth-transibit in magron: apud ma-
gnas commendabit vasa sua. Transi-
erunt transitum: gabee sedes nostre. Ob-
stupuit rama: gabaath saulis fugit.
Hymni voce tua filia gallim: attende
laysa pauperula anaroth. Migravit
medmena: habitatores gabim congrega-
mini. Adhuc diee: ut in nob stetur.
Agitabit manum suam super montem filie
syon et colle iherusalem. Ecce enim dominator
dns exercituum confringet ligunculam
in terrore: et excelsi statura succidentur
et sublimes humiliabuntur. Et
subvertentur condensa saltus ferro: et
libanus cum excelsis cadet.

Et egredietur virga de radice iesse
et flos de radice eius ascendet:
et requiescet super eum spiritus dni. Spi-
ritus sapientie et intellectus. Spiritus con-
silii et fortitudinis. Spiritus scientie et
pietatis: et replebit eum spiritus timoris
dni. Non secundum visionem oculos iudi-
cabit: neque secundum auditum aurium arguet.
Sed iudicabit in iustitia pauperes et
arguet in equitate pro mansuetis terre.
Et percutiet terram virga oris sui:
et spiritu labiorum suorum interficiet impium.
Et erit iustitia cingulum lumborum eius: et fi-
des renum eius. Habitabit lu-
pus cum agno: et pardus cum hedo ac-
cubabit. Vitulus et leo et ovis simul
morabunt: et puer parvulus minabi-
tur eos. Vitulus et ursus pascent simul:
requiescent catuli eorum. Leo quasi bos

comedet paleas: et delectabitur infans
ab vbere sup foramina aspidis: et i ca-
uerna reguli qui ablactat⁹ fuerit ma-
num suā mittet. Non nocebit et nō
occidet i uniuerso mōte sancto meo:
quia repleta est terra scientia domini:
sicut aque maris operienti. In die il-
la radix iesse qui stat in signū ꝑpo-
ꝑ gentes deprecabūtur: et erit sepul-
crum eius gloriosum. Et erit in die il-
la. adiciet dōs manū suā ad possidē-
dum residuū ꝑpli sui. qd̄ relinquet ab
assyrijs ⁊ ab egipto et ab aphetros et
ab ethiopia. et ab elam et a sennaar
et ab emath ⁊ ab insulis maris. Et le-
uabit signū i nationes: ⁊ cōgregabit
profugos israhel. Et dispersos iuda col-
liget a quatuor plagis terre: et auferet
ꝛ zelus ephraim: et hostes iuda pe-
ribunt. Ephraim nō emulabitur iu-
dam: et iudas nō pugnabit contra
ephraim. Et volabūt i humeros phi-
listijm ꝑ mare: simul ꝑdabuntur filij
orientis. Idumea ⁊ moab ꝑceptū
manus eor: et filij ammon obedientes
erunt. Et desolabit dōs linguam ma-
ris egipti: ⁊ elevabit manum suā su-
per flumen in fortitudine spiritus sui:
et percutiet eum in septem riuis: ita ut
transeant per eum calciati. Et erit via
residuo populo meo qui relinquetur
ab assyrijs: sicut fuit israheli in die
qua ascendit de terra egipti. xiij

Et dicet in die illa. Confitebor ti-
bi dōe quoniā iratus es michi:
conuersus est furor tuus: et cōsolatus
es me. Ecce deus saluator meus: fiducia-
liter agam et non timebo. Quia
fortitudo mea ⁊ laus mea dōs: et fa-
ctus est michi in salutem. Hauriet⁹
aquas in gaudio de fontibus salua-
torij: et dicetis in illa die confitemini
domino: et inuocate nomē eius. Nota-
tas facite in ꝑplis adinuentiones eo-
rum: ꝛ memento quō excelsum est nomē eius.
Cantate dōo quō magnifice fecit: an-
nunciate hoc i uniuersa terra. Exulta et
laude habitatio syon: quia magnus
in medio tui sanctus israhel. xiiij

Onus babilonis: qd̄ vidit esaias
filius amos. Super mōtem ca-
liginosū leuate signū: exaltate voce
leuate manū: et ingrediantur portas
duces. Ego mādaui sanctificatis me-
is: et vocaui fortes meos i ira mea: ex-
ultantes in gloria mea. Vox multi-
tudinis in mōtibus quasi populorū
frequentū: vox sonitus regum gentiū
cōgregatarū. Dominus exercituū ꝑcipit
militie belli: venientibus de terra. procul.
A summitate celi dōs et vasa furor⁹
eius: vt disperdat omnē terrā. Ululate
quia ꝑpe ē dies dōi: quia vastitas a
dōo venet. Propter hoc omnes ma-
nus dissolentur: et omne cor homi-
nis tabescet ⁊ conteretur. Tortiones et
dolores tenebūt quasi parturiens do-
lebūt. Vnusquisq; ad ꝓximū suū stu-
pebit: facies combuste vult⁹ eor. Ecce
dies domini venit crudelis et indigna-
tionis plenus et ire furorisq; ad po-
nendam terrā i solitudinē ⁊ peccator⁹
eius conterendos de ea: quoniā stelle
celi et splendor eius non expandent lu-
men suū. Obtenebratus est sol in ortu
suo: et luna non splendebit i lumine
suo. Et visitabo sup orbis mala: et
contra impios iniquitatem eor. Et
quiescere faciā superbiā insidentū: et ar-
rogantiā fortiū humiliabo. Pretiosior
erit vir auro: et homo mundo obrizo.
Sup hoc cēlū turbabo: et mouebitur
terra de loco suo: ꝓter indignationē
domini exercituū: et ꝓter diē ire furor⁹

eius. Et erit quasi dāmula fugiens et
quasi ouis: et non erit qui congreget.
Vnusquisq; ad plm suū cōuertetur:
et singuli ad terrā suam fugiēt. Omnis
q̄ inuentus fuerit occidet: et omnis q̄ su-
perimpositus fuerit gladio. Infantes e-
rum allidētur i oculis eor: diripien-
tur domus eor: et vxores eor violā-
buntur. Ecce ego suscitabo super eos
medos. qui argentū non querāt nec
aurū velint: sed sagittis parvulos in-
terficiāt ⁊ lactantibus vteris non mi-
sereantur: et sup filios non parcat o-
culus eor. Et erit babilon illa ciuitas
gloriosa in regnis. incita in superbia
chaldeor: sicut subuertit dōs sodomā
et gomorrā. Non habitabit usq; i finē:
et non fundabitur usq; ad generatio-
nem et generationem. Nec ponet
ibi tentoria arabs: nec pastores requi-
escent ibi: sed requiescent ibi bestie: ⁊ re-
plebūtur domus eor draconibus. Et
habitabūt ibi struciones ⁊ pilosi saltabūt
ibi: et responderūt ibi vlule i edibus
eor: ⁊ tuente i delubris voluptatis. xiiij

Propte est vt veniat tempus eius:
et dies eor nō longabūtur. Miserebit
enim dōs iacob et eliget adhuc
de israhel: ⁊ requiescere eos facet sup
humū suā. Adiunget aduena ad eos:
et adhaerebit domui iacob. Et tenebūt
eos ꝑpli: et adducent eos i locū suum.
Et possidebit eos domus israhel sup
terrā dōi in seruos et ancillas: et erunt
rapientes eos qui se ꝛapiebant: et subici-
ent exactores suos. Et erit in die illa
cum requiē dederit tibi deus de labore
tuo: et a conflatione tua. et a seruitute
dura qua ante seruisti: sumes parabo-
lam istam cōtra regem babilonis ⁊ di-
ces. Quomō cessauit exactor: quiesci-
tributū. Cōtriuit dōs baculū impior⁹
virgam dominantiū cedentem ꝑplos
indignatione: plaga insanabili: sub-
iicientem in furore gentes: ꝑsequentem
tradentem. Conquiescit et siluit omnis
terra: gauisa est et exultauit: abiecto q̄
locutus sum sup te. ⁊ cedri libani. Ex quo
dormisti nō ascendet q̄ succidat nos
Infernus subter te conturbatus est: in
occursum aduentu⁹ tui suscitauit tibi
gigantes omnes principes terre. Sur-
rexerūt de solijs suis omnes principes
nationū: vniuersi respondētur ⁊ dicet
tibi. Et tu vulneratus es sicut et nos:
nostri similis effectus es. Deiecta est
ad inferos superbia tua: concidit cada-
ver tuū. Subter te sternetur tines ⁊ o-
pertorium tuū erit vermes. Quomō
cecidisti de celo lucifer qui mane ori-
ebaris? Corruisti in terram qui vulne-
rabas gentes: qui dicebas in corde tuo.
In celum conscendā: sup astra dei exal-
tabo solium meū: sedebo in monte testa-
menti. in lateribus aquilonis: ascendā
sup altitudinē nubium: similis ero altis-
simo. Verūtamen ad infernū detraheris
in profundū lacū. Qui te viderint ad te
inclinabūtur: et te ꝓspicient. Numq̄d
iste est vir qui conturbauit terram: qui
concussit regna: qui posuit orbem de-
sertum ⁊ vrbes eius destruxit? Vinctos
nō aperuit carceri. Omnes reges
gentiū vniuersi dormierūt in gloria
vir in domo sua. tu autē ꝑiectus es de
sepulcro tuo quasi stirps inutilis: pol-
lutus et obuolutus. cum his qui in-
cisi sunt gladio: et deseendentes
sunt ad fundamēta lacū. Quasi cada-
ver putridū nō habebis cōsortiū: neq;
cum eis in sepultura. Tu enim terram
disperdidisti: tu plm occidisti. Non vo-
cabitur in eternū semen pessimorum.
Preparate filijs eius occisionē: in

iniquitate patrū eorū. Nō cōsurgent:
nec hereditabūt terrā neq; implebūt
facies orbis ciuitatū. Et consurgam
sup eos dicit dominus exercituum: et
ydam babilonis nomē et reliquias:
et genem et pgenem dicit dominus.
Et ponā eos in possessionē ericij: z in
paludes aquarū: et scopabo eam i scō
pa terens dicit dūs exercituū. Iurauit
dūs exercituū dicens. Si non ut puta-
ui ita erit: et quomō mente tractaui
sic euenet: ut contra assirium in terra
mea: et in montibus meis conculcē eum:
et auferetur ab eis iugum eius: et on⁹
illius ab humero eorū tolletur. Hoc
consiliū qd cogitaui sup omnē terrā:
et hec est manus extenta super uniuer-
sas gentes. Dūs exercituū decreuit: et
quis potest infirmare? Et manus
eius extenta: et quis auertet eam? In
anno quo mortuus est rex achas fa-
ctum est onus istud. Ne letetis phili-
stea oīnis tu: quoniā conuminuta est
virga percussoris tui. De radice enim
colubri egredietur regulus: et semen e-
ius absorbens volucem. Et pascent
primogenita pauperū: et pauperes fi-
dentiaē requiescent: et interficet fame
radicem tuam: et reliquias
tuas interficiam. Vlula porta: clama
ciuitas: pstrata est philistea omnis.
Ab aquilone enim fumus venit: et
non est qui effugiat agmen eius. Et
quid respondebunt nuncijs gentis?
Quia dominus fundauit syon: et in
ipa sperabūt pauperes plebis eius.

Onus moab. Quia nocte vasta-
ta est ar-moab conticuit: quia
nocte vastatus est murus-moab con-
ticuit. Ascendit domus dybon-ad te-
cella in planctū: sup nabo-z sup meda-
ba-moab vlulabit. In cūctis capitibus
eius caluitiū: omnis barba rasura.
In ciuitate eius accincti sūt sacco: sup tecta
eius et platheis eius oīnis vlulans: de-
dent in fletum. Clamauit hesebon-et ele-
ale: vsq; iasa audita est vox eorū. Ba-
per hoc expedietur moab vlulabit: ani-
ma eius vlulabit sibi. Cor meū ad
moab clamabit: nepotes eius ad segor vsq;
ad eglam tertiam. Per ascensum enim
luith flens ascendet: z i via oronaym
clamore cōtrictionis leuabūt. Aque
enim nemrim deserte erūt: quia arui-
dum factum est: virens omnis inuiri-
dis. Secundū magnitudinē operis: z
abundantia eorū. Ad torrentē salicum du-
cent eos: quoniā circuibit clamor te-
minū moab. Vsq; ad gallim vlula-
tus eius: et vsq; ad puteū helim clamor
eius: qā aque dybon replete sūt sanguine.
Ponam enim super dybon addi-
tamenta hijs qui fugerint de moa-
ab leonem: et reliquijs terre.

Emitte agnum dominatori terre:
de petra deserti ad montē filie sy-
on. Et erit sicut auis fugiens: et pulli
de nido auolantes: sic erunt filie moab
in transitibus arnon. Ini consiliū: co-
ge cōsiliū: pone sicut nocte umbrā tuā
i meridie. Abscode fugientes: et ago-
ne prodas. Habitabūt apud te pfugi-
ti mei. Moab esto latibulum eorū a facie
vastatoris. Finitus est enim pulvis:
cōsumatus est miser: deficit qui con-
culcabat terram. Et parabitur i mise-
ricordia solium: z sedebit sup eum in ve-
ritate in tabernaculo dauid: iudicans
et quirens iudicium: et velociter reddens
qd iustum est. Audiuimus superbiā mo-
ab: superbus est valde. Superbia eius et
arrogantia eius et indignatio eius:
plusq; fortitudo eius. Ideo vlulabit
moab: et moab universus vlulabit.

Hijs qui leuātur sup muros cocti latere:
loquimini plagas suas: quū subuer-
tana esebon deserta sunt. Et vinea sa-
bama-domini gentiū ceciderunt. Fla-
gella eius usq; ad iazer puenerūt: erra-
uerūt in deserto: pagines eius relicte
sunt: trānierūt mare. Sup hoc ploratu
i fletu iazer vinea-sabama. Inebria-
bo te lacrima mea esebon et eleale: quū
super vindemiam tuā et sup messem
tuam vox clamantiū irruit. Et auferet
letitia z exultatio de carmelo: z in
vineis nō exultabit neq; iubilabit. Vi-
nū in torculari nō calcabit qui calca-
re consuetus erat: vocē calcantiū abstuli.
Sup hoc ventre meus ad moab qua-
si cithara sonabit: et viscera mea ad
murū cocti lateris. Et erit cū apparue-
rit qd laborauit moab super excelsis
suis-ingredietur ad sancta sua ut ob-
secret: et nō valebit. Hoc verbū quod
locutus est dūs ad moab extūc: z nūc
locutus est dicens. In tribus annis qua-
si anni mercenarij: auferet gloria mo-
ab sup omni populo multo: et relin-
quetur in eo sicut racemus parvus et
ad dimis-nequaquā mitis.

Onus damasci. Ecce damascus
desinet esse ciuitas: et erit sicut a-
cerui lapidū in ruina. Derelicte ciui-
tates aroer gregibus erūt: et requiescent
ibi-et non erit qui exterreat. Et cessabit
adiutorium ab ephraim-et regnū a da-
masco: et reliquie sire sicut gloria fili-
orū israel erūt-dixit dūs exercituū. Et erit
in die illa attenuabit gloria iacob-et
pinguis carnes eius marcescent: et erit
sicut cōgregās in messe qd restituit: et
brachiū eius spicas leget. Et erit sicut
qui colligit spicas in valle raphaim: z re-
linquet in eo sicut racemus: et sicut ex-
cussio olee-duarū uel trū oliuarū in
summitate rami-sive stuor aut quin-
q;. In ramoribus eius fructus eius:
dicit dūs deus israel. In die illa inclina-
bitur homo ad factorem suū-et oculi
eius ad sanctū israel respicient: et nō in-
clinabitur ad altaria que fecerūt ma-
nus eius-z que operati sunt digiti eius:
nō respicient lucos et delubra. In die
illa erit ciuitates fortitudinis eorū sicut
relicte-sicut arance et segetes que derelicte
sunt a facie filiorū israhel: et erit desert
ta-quia oblita es dei saluatoris tui: z
fortis adiutoris tui non es recordata.
Propterea plantabis plantationem
inuidetem: et germē alienū seminabis.
In die plantationis tue labrusca: et
mane semē tuum florebit. Ablata est
messis in die hereditatis: et dolebit
grauiter. Ve multitudo populorū multo-
rum ut multitudo maris sonantis: et
tumultus nationū sicut sonitus aquarū
multarū. Bonabūt populi sicut sonitus
aquarū inundantiū: et increpabit eū
et fugiet procul: et rapietur sicut pulvis
montiū a facie venti: et sicut turbo co-
ram tempestate. In tempore vespere: et
ecce turbatio: in mattutino-et non sub-
sistet. Hec est pars eorū q vastauerunt
nos: z sors diripientiū nos.

Ve terre cymbalo alato que e trans
flumina ethiopie: que mittit in
mari legatos: et in vasis papiri sup
aquas. Ite angeli veloces ad gentem
tonsam z dilaceratā: ad populū terribi-
lem post quē non est alius: gentem
expectantem et cōculcatā: cuius diripu-
erunt flumina terram eius. Omnes ha-
bitatores orbis q inhabitatis in terra:
cum eleuatū fuerit signū in mōtibus
videbitis: et clāgorem tube audietis:
qa hec dicit dūs ad me. Quiescam et
cōsiderabo i loco meo: sicut meridiana

lux clara erit: ⁊ sicut nubes roris i die messis. Aure messem eiꝰ totus efflorebit: ⁊ immatura pfectio germinabit: et pãdentur ramusculi eius falcibus: et que deuelicta fuerunt abcindentur: ecuienuur: et relinquentur simul auibus mõtium et bestijs terre: et estate perpetua erunt sup eum volucres: et omnes bestie terre sup illũ hiemabũt. In tempore illo deferetur munus dũo exercituũ a pplo diuulso ⁊ dilaceato: a pplo terribili post quẽ nõ fuit aliꝰ: a gẽte expectãte: expectãte ⁊ cõculcata: cuꝰ diripuerũt flumina terrã eꝰ: ad locũ nõis dũi exercituũ mõt syon. XIX

Onus egipti. Ecce dũs ascendet super nubem leuem et ingredietur egiptũ: et cõmouebunt simulacra egipti a facie eius: et cor egipti tabescet in medio eius. Et concurrere faciã egiptios aduersus egiptios: et pugnabit vir cõtra fratrẽ suũ: et vir cõtra amicũ suũ: ciuitas aduersus ciuitatẽ: regnũ aduersus regnũ: et diruptetur spiritus egipti in visceribus eiꝰ: et consiliũ eius dissipabo: et interrogabũt simulacra sua: et diuinos suos: ⁊ phitones: et ariolos: et tradam egiptum in manu dñorũ crudelũ: et rex fortis dominabitur eis: ait dũs exercituũ. Et arescet aqua de mari et fluuius desolabitur atq; siccabitur: et deuiẽt flumina: arcentur et siccabũtur riui aggerum. Calamus et iuncus marcescet: nudabitur alueus riui a fonte suo. Et omnis seuicie irrigua siccabitur: arescet et non erit. Et merebũt piscatores: et lugebũt omnes mittentes in flumen hamũ: ⁊ expandentes rete sup facies aque marcescent. Confundentur qui operabant linũ: pectentes ⁊ texentes subtilia. Et erunt irrigua eius flaccentia: omnes qui faciebant lacunas ad capiendos pisces. Stulti principes tanis: sapientes consiliarij pharaõis dederũt consiliũ insipiens. Quomodo dicis pharaõni filij sapientũ ego: filius regum antiquoꝰ? Vbi nũc sunt sapientes tui? Annuntient tibi et indicent quid cogitauerit dũs exercituũ super egiptum. Stulti facti sunt principes tanis: emarcuerunt principes memphis: deceperũt egiptum angulum plinthi eius. Dominꝰ miscuit in medio eius spiritũ vertiginis: et errare fecerũt egiptũ in omni opere suo: sicut errat ebrius ⁊ vomens. Et nõ erit egipto opus qd faciat: caput ⁊ caudam incurũtem ⁊ referentem. In die illa erit egiptus quasi mulieres: ⁊ stupebũt et timebũt a facie cõmotionis manus dũi exercituũ quã ipse mouebit super eam: ⁊ erit terra iuda egipto in delectũtem. Omnis qui illius fuerit recordatus: paurebit a facie cõsilij dũi exercituũ: qd ipse cogitauit sup eam. In die illa erunt quinq; ciuitates in terra egipti loquentes lingua chanaan: et iurantes p dũm exercituũ. Ciuitas solis vocabitur una. In die illa erit altare domini in medio egipti: et titulus iuxta terminũ eius dũi: et erit in signũ et in testimoniũ dũi exercituũ in terra egipti. Clamabũt enim ad dũm a facie tribulãtis: ⁊ mittet eis saluatorem et pugnatorẽ qui liberet eos. Et cognoscet dũs ab egipto: ⁊ cognoscent egiptij dominũ in die illa: ⁊ colent eum in hostijs ⁊ in muneribus: ⁊ vota vouebũt dũo ⁊ soluet. Et percutiet dũs egiptum plaga ⁊ sanabit eã: ⁊ reuertetur ad dũm ⁊ placabitur eis: ⁊ sanabit eos. In die illa erit via de egipto i assirios: ⁊ intrabit assirius egiptum: et

egiptius in assirios: ⁊ seruient egiptij assirijs. In die illa erit israhel tertius egipto et assirio benedictio in medio terre: qui benedixit dominus exercituũ dicẽs. Benedictus populus meꝰ egipti: et opus manuum meaꝰ assirijs: hereditas autem mea israhel. XX

In anno quo ingressus est thartan i azotum: cum misisset eũ sargon rex assiriorũ et pugnasset contra azotum et cepisset eam: in tempore illo locutus est dũs in manu ysaie filij amos dicens. Vade et solue saccũ de lũbis tuis: et calciamẽta tua de pedibus tuis. Et fecit sic: vadẽs nudꝰ ⁊ discalciatꝰ. Et dixit dũs. Sicut abulauit seruus meus ysaias nudus ⁊ discalceatus tũ annos: signũ et portentũ erit super egiptum et sup ethiopiã: sic minabit rex assiriorũ captiuitatẽ egipti et transmigrationẽ ethiopie: iuuenẽ et senem nudam ⁊ discalceatã discooptis natibus ignominiam egipti. Et timebũt et confundentur ab ethiopia spe sua: et ab egipto gloria sua. Et dicet habitator insule huius in die illa. Ecce erat spes nostra: ad quos confugimus in auxilium: ut liberaret nos a facie regis assiriorũ? Et quomodo effugere poterimus nos? XXI

Onus deserti maris. Sicut turbineꝰ ab austro venit: de deserto venit: de terra terribili visio dura nũciata ẽ michi. Qui incredulꝰ ẽ: infidelitẽ agit: et q̃ depopulator ẽ vastat. Ascende elam et obside medẽ: omne gemitũ eius cessare feci. Propterea repleti sunt lũbi mei dolore: angustia pressit me sicut angustia parturientis. Corrui cũ audirem: conturbatus sum cum viderẽ. Emarcuit cor meũ: timebat me stupefecerũt me. Babilon dilecta mea: posita est michi i umbraculũ. Pone mensam: cõtemplare i specula. Comedentes et bibentes surgite principes: accipite clipeũ: hec enim dixit michi dominus. Vade et pone speculatorẽ: et qd̃cq; viderit annuntiet. Et vidit curẽũ duoꝝ equitum: ascensorẽ asini et ascensorẽ cameli: et contemplatus est diligenter multo intuitu. Et clamauit leo. Super speculã dũi ego sum stans iugiter p diẽ: ⁊ sup custodiã meã ego sum stans cõtis noctibus. Ecce iste venit ascensor vir dige equitũ. Et respondit et dixit. Cecidit cecidit babilon: et omnia sculptilia deoꝝ eius contrita sunt in terrã. Tritura mea ⁊ filia aree mee: q̃ audiui a dũo exercituũ deo israhel annuntiauũ vobis. Onus dumã. Ad me clamat de seir. Custos quid de nocte: custos quid de nocte? Dixit custos. Venit mane et nox. Si quereris querere: conuertimini: venite. Onus i arabia. In saltu ad vesperã dormietis: in semitis dodanim. Occurrentes sitiẽti ferte aquã: qui habitatis terrã austri: cũ panibus occurrite fugiẽti. A facie enim gladioꝝ fugerũt: a facie gladij imminentis: a facie arcus extenti: a facie grauis pliꝝ: quã hec dixit dũs ad me. Adhuc in uno ãno quasi in ãno mercenariꝰ: ⁊ auferetur omnis gloria cedar: ⁊ reliquie numeri sagittariorũ fortiũ de filijs cedar imminuentur. Dominus enim deus israhel locutus est. XXII

Onus vallis visionis. Quid nã tibi quoq; est quia ascendisti: et tu omnis intecta clamoris plena: urbs frequẽs: ciuitas exultãs. Interfecti tui non interfecti gladio: nec mortui tui mortui in bello. Cuncti principes tui fugerũt simul: durcq; ligati sũt. Omnes q̃ inuenti sũt vincti sũt pariter:

procul fugerũt. Propẽa dixi · recedite
a me: amare flebo. Solite iambere.
ut consolamini me sup vastitate filie
populi mei. Dies enim interfectionis
re cõcutationis · z fletuũ dñi dñi exercituũ
in valle visionis. Destruẑ muros
et magnificus sup montem. Et clam
sumpsit pharetrã: curruũ hominis equi
tis · z pariet nudabit clypeus. Et erit
electe valles tue plene quadrigarũ: et
equites ponent sedes suas in porta: z
revelabitur operimentum iude. Et vide
bitis in die illa armamentariũ domus
saltus: z fissuras ciuitatis dauid vi
debitis: quia multiplicate sunt. Et
cõgregastis aquas piscine inferioris:
z domos ierusalẑ numerastis: et destru
xistis domos ad muniendũ murũ. Et
lacum fecistis inter duos muros · et a
quam piscine veteris: z nõ suspeziistis
ad eum qui fecerat eam: z operatore e
ius de lõge non vidistis. Et vocabit
dñs deus exercituũ in die illa ad fletũ
et ad planctũ · ad calviciũ · z ad cingu
lum sacci: et ecce gaudiũ z letitia · occi
dere vitulos · et iugulare arietes: comes
dere carnes z bibere vinũ. Comedamus
et bibamus: cras enim morieniur. Et
revelata est vox in auribus meis dñi
exercituũ. Si dimittetur iniquitas hec
vobis · donec moriamini: dicit dñs
deus exercituũ. Hec dicit dñs deus ex
ercituũ. Vade ingredere ad eum qui
habitat in tabernaculo · ad sobnam
sobnum templi: z dices ad eũ. Quid
tu hic · aut tibi eo hic: Quia excidisti
tibi hic sepulcrũ: excidit in excelso me
moriã: diligẑ in petra tabernaculũ
tuũ. Ecce dñs abportari te facie · fortis
asportat gallus gallinacius: et quasi
amictum sic subleuabit te. Coronã
coronabit te tribulatione: tibi pilam
mittet te in terrã latam et spaciosam.
Ibi morieris: z ibi erit curus gloriae tue
ignominia domus dñi tui. Expellã
te de statione tua: z de ministerio tuo
deponã te. Et erit in die illa · vocabo
fili meũ eliachim filiũ helchie · et indu
am illũ tunica tua: z cingulo tuo cõsol
abo eũ · et potestatẑ tuã dabo i manu eius
z erit tibi pater habitãtibus ierusalẑ
et domui iude. Et dabo clauem domus
dauid sup humerũ eius: z aperiet z nõ
erit qui claudat: z claudet et non erit q̃
aperiat. Et figam illum paxillũ in lo
co fideli: z erit in solio gloriẑ domui
patris sui: z suspendẑ sup eum omnẽ
gloriã domus patris eius · vasorũ di
uersa genera: omne vas parvulum · a
vasis craterarũ · usq; ad omne vas mu
sicorũ. In die illa dicit dñs exercituũ
auferẑ paxillus q̃ fixus fuerat i loco fi
deli: et frangẑ et cadet · z perbit q̃ pen
debat i eo: qã dñs locutus est. xxiij

Onus vri. Vlulate naves maris
q̃a vastata e domus · unde venire
cõsuerãt: de terra cethim · revelatum
est eis. Tacete qui habitatis in insula:
negociatores sydonis. Transeãtes mare
replenerũt te in aquis multis: semen
nili fluminis fruges eius: et facta est ne
gociatio gentiũ. Erubescẑ sydon. Sit
enim mare et firmitudo maris dicẽs.
Non parturiui z non peperi · et non e
nutriui iuuenes: nec ad incrementũ pe
duxi virgines. Cũ auditũ fuerit in egi
pto: dolebunt cum audierint de vro.
Transite maria: vlulate qui habitatis
in insula. Siũquid nõ hec vrã est que
gloriabatur a diebus pristinis in an
tiquitate sua? Ducent eam pedes sui
longe ad peregrinandũ. Quis cogita
uit hoc sup vrum · quãdã coronantẑ
Cui negociatores principes · institores

eius inclyti terre. Dominus exercituũ
cogitauit hoc · ut detraherẑ superbiã
omnis gloriẑ: z ad ignominiã deduc
ere vniuersos inclytos terre. Transi
terrã tuã q̃si fluuius filia maris: non
e cingulũ vltra tibi. Manũ suã extẽ
dit sup mare: cõcutiebat regna. Dñs
mãdauit aduersus chanaan · ut con
terere fortes eius. Et dixit. Non adicies
vltra ut gloriẑris · calumniã sustinẽs
virgo filia sydonis. In cethim cõsurge
ns transibis: ibi quoq; non erit re
quies tibi. Ecce terra chaldeorũ talis
plus non fuit: assur fundauit eã. In
capitinatem reduxerunt robustos
eius: suffoderũt domus eius: posue
runt eã in ruinã. Vlulate naves ma
ris: quia deuastata est fortitudo vrã.
Et erit in die illa · i oblivione eris o tyr
septuaginta annis · sicut dies regis
vnius. Post septuaginta aũt annos
erit tyro q̃si cantiũ meretrix. Sume
tibi citharã: circue ciuitatem meretrix
oblivioni tradita. Bene cane: frequen
ta cãticum · ut memoria tui sit. Et erit
post septuaginta annos visitabit dñs
tyrum · et reducet eam ad mercedes suas
z rursum fornicabitur cũ omnibus
regnis terre sup facie terre: et erit ne
gociationes eius z mercedes eius sanc
tificate domino. Non condentur neq;
reponentur: quia hijs qui habitant
coram domino erit negociatio
eius · ut manducent in satietate · et
vestiant vsq; ad satietatẑ. xxiiij

Ecce dominus dissipabit terram z
nudabit eam: z afflige faciẑ eius:
et diffuge habitatores eius. Et erit sicut
plus sic sacerdos: et sicut seruus sic do
minus eius · et sicut ancilla sic domina
eius. Sicut emptor sic ille qui vendit:
sicut fenerator sic is q̃ mutuũ accipit:
sicut qui repetit sic qui debet. Dissipa
tione dissipabitur terra: et direptione
direptabitur. Dñs enim locutus est verbũ
hoc. Luxit z defluxit terra et infirmata
est: defluxit orbis · et infirmata est alti
tudo pli terre: et terra inquinata est ab
habitatoribus suis: quia transgressi sũt
leges: mutauerũt ius: dissipauerunt
fedus sempiternũ. Propter hoc maledi
ctio vorabit terram · et peccabũt ha
bitatores eius: ideoq; insanient cultores
eius: et relinquentẑ homines pau
ci. Luxit vindemia: infirmata est vinũ:
ingemuerũt omnes qui letabãtur corde.
Cessauit gaudiũ timpanorũ: quieuit
sonitus letantiũ: conquiescit dulcedo ci
thare. Cum cantico nõ bibent vinũ:
amara erit potio bibentibus illã. Fracta
est ciuitas vanitatis: clausa est o
mnis domus · nullo introeũte. Clamor
erit sup vino in plateis: deserta e omnis
letitia: translatum e gaudiũ terre. Re
licta e in vrbe solitudo: et calamitas
opprimet portas: quia hec erit in me
dio terre in medio populorũ. Quomõ si
pauce olive que remanserũt ex quatiẑ
et oleo: et racemi cum fuerit finita vin
demia. Hij leuabũt vocem suam atq;
laudabũt: cum gloriẑatus fuerit do
minus hiuniter de mari. Propter hoc
in doctrinis gloriẑate dñm: in insu
lis maris nomẽ dñi dei israhel. A fi
nibus terre laudes audiuimus: gloriã iu
sti. Et dixi. Secretum meum michi: se
cretũ meũ michi. Ve michi. Preuari
cantes preuaricati sunt: z preuaricatione
tãlgeellos preuaricati sunt. Formido
et fouea · et laqueus sup te qui habita
tor es terre. Et erit qui fugerit a voce
formidinis cadet in foueam: et qui se
replicauerit de fouea tenebitur laqueo
quia cataractẑ de excelsis apte sunt.

et conquassentur fundamenta terre. Con-
fractione cõfringetur terra: cõmotione
commouebitur terra. Commotione cõmo-
uebitur terra: agitatione agitabitur
terra sicut ebrius: & auferetur quasi ta-
bernaculũ unius noctis. Et grauabit
eam iniquitas sua: et corruet et non
adiicet ut resurgat. Et erit in die illa:
visitabit dominus suus militiã celi in ex-
celso: & super reges terre qui sunt super
eam. Et cõgregabũtur in congregati-
one unus kalcis in lacum: et claudetur
ibi in carcere: & post multos dies visi-
tabũtur. Et erubescet luna: et cõfun-
detur sol: cũ regnauerit dũs exercituũ i
mõte syon et in ierusalẽ: et i cõspectu
senũ suorũ fuerit gloriosus. XXV

Domine deus meus es tu: exalta-
bo te: cõfitebor nomini tuo: quũ
fecisti mirabilia: cogitationes antiquas
fideles amen. Quia posuisti ciuitatem
in tumultũ: urbem munitam in ruinam:
domũ alienorũ ut non sit ciuitas: et i
sempiternũ non edificetur. Super hoc
laudabit te populus fortis: ciuitas gentium
robustarum timebit te. Quia factus
es fortitudo pauperis: fortitudo egeno
i tribulatione sua: spes a turbine: um-
braculũ ab estu. Spiritus enim robus-
torũ: quasi turbo impellens parietẽ:
sicut estum in siti tumultũ alienorũ hu-
miliabis: et quasi calorem sub nube
torrebit: pagineu fortiũ marcescere
faciet. Et faciet dũs exercituũ omnibus
populis in mõte hoc: cõuiuiũ pinguium:
cõuiuiũ vindemie: conuiuiũ pinguium
medullatorũ: vindemie defecate. Et
precipitabit in monte isto faciẽ vinculi
colligati super omnes populos: et telã quã
ordinatus est super omnes nationes: proci-
pitabit mortem in sempiternũ. Et auf-
feret dominus deus lacrimã ab omni
facie: et opprobriũ populi sui auferet de
universa terra: quia dũs locutus est.
Et dicet in die illa. Ecce deus noster
iste: expectabimus eum: et saluabit
nos. Iste dominus: sustinuimus e-
um. Et exultabimus et letabimur in sa-
lutari eius: quia requiescet manus
domini in monte isto: & conculcabitur
moab sub eo: sicuti teritur palea in
plaustro. Et extendet manus suas si
eo: sicut extendit natans ad natandũ:
et humiliabit gloriam eius cum alli-
sione manuum eius. Et munimenta
sublimium murorum eorum coni-
dent: et humiliabuntur et detrahen-
tur i terrã usq; ad puluerẽ. XVI

In die illa cantabitur canticum istud
i terra iuda. Vrbs fortitudinis nre syon:
saluator ponetur in ea murus et ãte
murale. Aperite portas: et ingredi-
atur gens iusta. Custodiens veritã-
tem. Vet? mens abijt: custodis pacẽ pa-
cem: qã i te sperauim?. Speraßis i do-
mino in seculis eternis: in dũo dõ
forti in perpetuum. Quia incurabit
habitantes in excelso: ciuitatem subli-
mem humiliauit. Humiliabit eã usq;
ad terrã: detrahet eã usq; ad pu-
lueẽ. Conculcauit eã pes: pes pauperis:
gressus egenorũ. Semita iusti recta est:
rectus callis iusti ad ambulandũ. Et
in semita iudiciorũ tuorũ domine iusti-
nuimus te: nomen tuum et memoria-
le tuum in desiderio anime. Anima
mea deliderauit te i nocte: sed & spiritu
meo in pecordijs meis: de mane vigi-
labo ad te. Cum fecerit iudicia tua in
terra: iusticiam discent habitatores
orbis. Miseremur impio: & nõ disce-
t iusticiam: In terra sanctorũ iniqua
gessit: & nõ videbit gloriam domini.
Domine exaltetur manus tua et nõ

videant: videant et confundantur ze-
lantes plũ: et ignis hostes tuos devo-
ret. Domine dabis pacem nobis: o-
mnia enim opera nostra operatus es
nobis. Domine deus noster possidere
runt nos dũ absq; te: tantũ i te memo-
rabimur nomini tui. Mortuorũ non
viuãt: gigãtes nõ resurgãt. Propter
ea visitasti et cõtriuisti eos: et perdidisti
omnẽ memoriã eorũ. Addidisti genti
domine: indulsisti genti: nũquid glo-
rificatus es: Elongasti omnes terminos
terre. Domine in angustia requi-
sierunt te: in tribulatione murmuris
doctrina tua eis. Sicut que cõcepit cũ
appropinquauerit ad partũ: dolens
clamat in doloribus suis: sic facti su-
mus. A facie tua domine concepimus
et quasi parturiuim? & peperim? spiri-
tum salutis: iusticiã nõ fecim? i terra:
ideo non ceciderunt habitatores terre.
Viuent mortui tui: interfecti mei resur-
gent. Expergiscimini & laudate qui ha-
bitatis in puluere: quia ros luces ros
tuus: et terram gigantum deiecabis in
ruinã. Vade populus meus intra i cubicu-
la tua: claude ostia tua super te: abscon-
dere modicum ad momentũ: donec
pertranseat indignatio. Ecce enim dũs
egredietur de loco suo: ut visitet iniquita-
tem habitatoris terre contra eum: &
revelabit terra sanguinẽ suũ: et nõ o-
pperiet ultra interfectos suos. XXVII

In die illa visitabit dũs in gladio suo
duro et grãdi & forti: super leuiathan fu-
geiem tortuosum: et occidet eum qui in
mari est. In die illa vinea mea cãtaba-
bit ei. Ego dũs qui seruo eam: repente
propinabo ei: ne forte visitetur contra
eam. Custodi & die seruo eam: indigna-
tio nõ est michi. Quis dabit me spinã
et vepres in plio: Gradiar super eam:
succendã eã pariter: an prehendet for-
titudinẽ meã? Faciet pacẽ michi: faciet
pacẽ michi. Qui ingredientur impetu ad
iacob: florebit et germinabit israel: et
implebit facies orbis semine. Nunq
quid iuxta plagã percussit eũ percussit
eum? Aut sicut occidit interfectos eo?
occisus est? In mensura cõtra mensu-
ram cum abiecta fuerit iudicabis eam:
meditata est in spiritu suo duro p
diem ventus. Idcirco sic hoc dimittet
iniquitas domũ iacob: & iste omnis
fructus: ut auferatur peccatũ eius. Cũ
posuerit omnes lapides altaris sicut
lapides cretis allisos: non stabunt
luci et delubra. Ciuitas enim munita
desolata erit: speciosa relinquetur et
dimittet sicut deserta. Ibi pascet vitulus
et ibi accubabit: et cõsumet summita-
tes eius. In siccitate mellis illius con-
crepent mulieres venientes & docentes
eã. Non est enim populus sapiens: quarea
non miserebitur eius qui fecit eum: et
qui formauit eum: non parcet ei. Et
erit i die illa: quatiet dũs ab alueo flu-
minis usq; ad torrentem egipti: & vos
congregabimini unus et unus filij
israel. Et erit in die illa: clangetur in
tuba magna: et venient q perdi fuerãt
de terra assirioz & qui ciecti erant de ter-
ra egipti: et adorabunt dominum in
mõte sancto in ierusalẽ. XXVIII

Vae corone superbie: ebrij ephraim:
et flori decidenti: gloriẽ exultati-
onis eius: qui erant in vertice vallis
pinguissimi: erantes a vino. Ecce ro-
bustus et fortis dũs: sicut impet? gran-
dinis turbo cõfringens: sicut impetus
aquarũ multarũ inundantiũ: et mulla-
rum super terrã spaciosam. Pedibus con-
culcabitur corona superbie ebriorum

ephraim: et erit flos decidens glorie
exultationis eius: qui est sup verticem
vallis pinguium: quasi festinatum
ante maturitatem autumni. Qui cum
aspexerit videns: statim ut manu tenu-
erit deuorabit illud. In die illa erit do-
minus exercituum corona glorie: et
sertum exultationis residuo populi sui: et
spiritus iudicij sedenti sup iudicium:
et fortitudo conuertentibus de bello ad
portam. Verum hi quoq; pre vino
erraerunt: et p ebrietate errauerunt. Sa-
cerdotes z phete erraerunt pre ebrietate:
absorti sunt a vino: errauerunt in ebri-
tate: erraerunt videntes ignorauerunt
iudicium. Omnes enim mense replete
sunt vomitu sordium: ita ut non esset
vltra locus. Quē docebit scientiā: et
quē intelligere faciet auditū? Ablacta-
tus est a lacte: auulsus ab vberibus:
quia māda remāda-māda remāda:
expecta expecta-expecta expecta: mo-
dicum ibi-modicū ibi. In loquela enī
labij et lingua altera loquet ad popu-
lum istū: cui dixit. Hec requies refri-
gerate lassum: z hoc est mentum refrige-
rū: et noluerūt audire. Et erit eis ver-
bum dñi-manda remāda-manda re-
māda: expecta expecta-expecta expe-
cta: modicū ibi-modicum ibi: ut va-
dant z cadant retrorsum: et cōtrancur
et illaqueent et rapiant. Propter hoc
audite verbū dñi viri illusores: qui do-
minamini sup plm meū qui est in hie-
rusalē. Dixistis enim. Percussimus fe-
dus cū morte: et cum inferno fecimus
pactū. Flagellū inundās cū māsierit
nō venet sup nos: quia posuimus
mendacium spem nostrā: et mendacio
protecti sumus. Idcirco hec dicit dñs
deus. Ecce ego mittam in fundamētū
syon lapidē-lapidē probatū-angularē

pretiosum-in fundamēto fundatū. Qui
crediderit non festinet. Et ponā iudi-
cium in pondere: et iusticiā in mensura.
Et subuertet grando spem mendacij
et protectionē aque inundabunt: et de-
bitum fedus vestrū cum morte: z pactū
vestrū cū inferno non stabit. Flagellū
inundās cum transierit: eris ei i con-
culcationem. Quādocunq; pertransiet
tollet vos-quotiēs mane diluculo pe-
transibit in die et i nocte: z tantūmo-
do sola vexatio intellectū dabit audi-
tui. Coangustatum est enim stratum
ita ut alter decidat: et pallium breue
vtrunq; operire non potest. Siquidem
in monte diuisionū stabit dñs sicut i val-
le que est in gabaon irascetur: ut faci-
ant opus suū-alienū opus eius: ut o-
peretur opus suū-peregrinum est op
eius ab eo. Et nūc nolite illudere: ne
forte cōtinentur vincula vra. Con-
summationē enim et abbreuiationē
audiui a dño deo exercituū sup vniuer-
sam terram. Auribus percipite et audi-
te vocem meā: accendite et audite elo-
quiū meum. Nūquid tota die arabit
arans-ut seratur: pscindet et sarciet hu-
mum suā? Nonne cum adequauerit
faciem eius fenet gith: et cuminū sparge-
re: z nō ponet triticum p ordinem et
hordeum-et milū-et vicam in finibus
suis? Et erudiet illū in iudicio: deus
suus docebit illū. Non enim in tribus
triturabitur gith-nec rota plaustri su-
per cuminū circuibit: sed in virga tunde-
tur gith-et cuminū in baculo: panis
aūt cōminuetur. Vetū nō in perpetū tri-
turās triturabit illū: neq; vexabit eū
rota plaustri: nec i ungulis suis com-
minuet eum. Et hoc a dño deo exer-
cituū egressū est mirabile facere cōsilio z
magnificare iusticiā. Ve hariel-hariel

ciuitas quā expugnauit dauid. xxix
Addimus est annus ad annū: so-
lemnitates volueruntur: occidual
lado ariel-z erit mihi z incedo: z erit
mihi quasi ariel. Et circumdabo tibi
spiram in circuitu tuo-z iaciā cōtra te
aggerem: et munimēta ponā in obsi-
dionē tuā. Humiliabris-et ita loqueris:
et de humo audiet eloquium tuum.
Et erit tibi phitonis de terra vox tua: z
de humo eloquium tuū mutitabit. Et e-
rit sicut pulvis tenuis multitudo ve-
nientium tui: et sicut fauilla pertransiens
multitudo eorū qui conteret te p̄ualuerūt.
Iniq; repente consetim a domino ex-
ercituū visitabitur in tonitruo et com-
motione terre: et voce magna turbi-
nis et tempestatis et flāme ignis deuo-
rantis. Et erit sicut somnium visionis
nocturne-multitudo omniū gentiū q̄
dimicauerūt contra ariel: et omnes q̄
militauerūt et obsedērūt et p̄ualuerūt
aduersus eam. Et sicut somniat esuri-
ens et comedit-cum autē fuerit expergi-
factus vacua est anima eius: et sicut
somniat sitiens et bibit-z postq; fuerit
expergefactus lassus adhuc sitit-et a-
ma eius vacua est: sic erit multitudo
omniū gentiū q̄ dimicauerūt contra
montē syon. Obstupefacite et ēmirami-
ni-fluctuate z vacillate: inebriamini
et nō a vino: mouemini et nō ab ebri-
tate: quoniā misit vobis dominus
spiritum soporis. Claudet oculos ve-
stros: phetas et principes vōs qui
videtis visiones operiet. Et erit vobis
visio omnis sicut verba libri signati: quē
cū dederit sciēti litteras dicēt lege istū:
et respondebit non possum-signatus
est enim. Et dabitur liber nescienti lras
dicentq; ei lege: z respondebit-nescio
lras. Et dixit dñs-eo q̄ appropinquat
populus iste ore suo et labijs suis glo-
rificat me-cor autem eius longe est
a me-et timuerūt me mādato hominū
et doctrinis: ideo ecce ego addam ut
admirationē faciā ipso huic mirac u-
lo grandi z stupendo. Peribit enim sapi-
entia a sapientibus eius: et intellectus
prudentū eius abscondetur. Ve qui
profundi estis corde-ut a domino ab-
scondatis consilium: quoq; sunt in tene-
bris opera-et dicit quis vidit nos-et
quis nouit nos? Perversa est hec vra
cogitatio-quasi si lutū contra figulū
cogitet-et dicat opus factori suo-nō
fecisti me: et figmentum dicat factori
suo-non intelligis. Nonne adhuc i
modico et in breui conuertetur libanus
in chermel: z chermel in saltū reputabi-
tur? Et audient in die illa surdi verba
libri-et de tenebris et caligine oculi ce-
coq; videbūt. Et addent mites in dño
letitiam-z pauperes homines in san-
cto israhel exultabūt: quoniā defecit
qui p̄ualebat-cōsummatus est illusor
et succisi sunt omnes qui vigilabant
sup iniquitate: q̄a peccare faciebāt ho-
mines in verbo-et arguentem in por-
ta supplantabāt: et declinauerūt frustra
a iusto. Propter hec dicit dominus
ad domū iacob qui redemit abrahā.
Non modo confundetur iacob-nec
modo vultus eius erubescet: sed cū vi-
derit filios suos opera manuū meaq;
i medio sui sanctificātes nomē meū: z
sanctificabūt sanctum iacob-z dñ israel
p̄dicabūt: z stēt timētes spiritu nostrū
dicunt: z murmuratores discent legē. xxx
Ve filij desertores dicit dñs-ut fa-
ceretis cōsilium et non ex me: et ordi-
neminī telam et nō p spiritū meū-ut
addatur peccatis sup peccatū: qui am-
bulatis ut descendatis in egyptū-et os

meū nō iuncto gallis: fratres auxiliū
in fortitudine pharaon: et habebitis fi-
duciā in umbra egipti: et erit vobis
fortitudo pharaonis in cōfusionem:
et fiducia in umbra egipti in igno-
miam. Erant enim in thanis principes
tui: et nuncij tui usq; ad hanes pueruerunt.
Omnes confusi sunt super populo qui eis
prodesse non potuit. Non fuerit ei au-
xilium: et in aliquam utilitatem: sed
in confusionem et in opprobrium.
Onus iumentorum austri. In terra
tribulationis et angustie: leena et leo-
ne ex eis viperea: et regulus volans: por-
tantes super humeros iumentorum di-
vitias suas: et super gibbū camelorū the-
sauros suos: ad populum qui eis prodesse
nō potuit. Egiptus enim frustra et vane
auxiliabitur. Ideo clamaui super hoc:
superbia tantū est: quiesce. Nūc ingre-
diens scribe eis super buxū: et in libro dili-
genter exara illud: et erit in die nouissimo
in testimonium usq; in eternū. Po-
pulus enim ad iracundiā provocans
est: et filij mendaces: filij nolentes au-
dire legem dei: qui dicūt videntibus no-
lite videre: aspicientibus aspicere no-
bis ea que recta sunt. loquimini no-
bis placentia: videte nobis errores:
auferte a me viam: declinate a me se-
mitam: celet a facie nostra sanctus
israhel. Propterea hec dicit sanctus
israhel: pro eo q̄ reprobastis verbum
hoc: et sperastis in calumnia et tumul-
tu: et innixi estis super eo. Propterea
erit vobis iniquitas hec: sicut intere-
rupto casso: et repulsa in muro excel-
so: quoniā subito dū non speratur ve-
nit cōtritio eius: et cōmouebitur sicut
concutitur lagena figuli cōtritione pe-
nitus: et non inuenietur de fragmen-
tis eius testa: in qua poterit ignis tol-
lere de incendio: aut haurire parum aque
de fouea: quia hec dicit dominus deus
israhel. Si reuertemini et quietis:
salui eritis. In silentio et in spe erit fo-
rtitudo vestra: et noluistis et dixistis.
Nequaq̄: sed ad equos fugiemus: ideo
fugietis. Et super velocem ascendemus:
ideo velociores erunt qui persequent vos.
Mille homines a facie terroris unius
et a facie terroris quinq̄ fugietis: do-
nec relinquamini sicut malus navis in
vertice montis: et quasi signū super col-
lem. Propterea expectat dominus ut
misereatur vestri: et ideo exaltabit pe-
tens vobis: quia deus iudicij dūs: be-
ati omnes qui expectant eum. Popu-
lus enim syon habitabit in ierusalem:
plorans vtq̄q̄ plorabis: miserēs
misebitur tui. Ad vocem clamoris
tui statim ut audierit respondebit tibi:
et dabit vobis dominus panē arcū-
et aquā breue: et nō fabrica auolare ar-
ultra doctorem tuū: et erūt oculi tui vi-
dentes preceptorem tuū: et aures tue au-
dient verbū post tergū monentis. Hic
est via ambulate in ea: et nō declinetis
neq; ad dexteram neq; ad sinistrā. Et
cōtaminabis laminas sculptilis ar-
gēti tui: et vestimentū cōflatilis auri tui:
et disiecies ea sicut immundiā menstrua-
ta. Egredere: dices ei. Et dabit pluuia
semini tuo vbiunq; seminaueris in ter-
ra: et panis fructus terre erit vberior
et pinguis. Pascet in possessione tua
in die illo agnus spacios: et tauri tui et
pulli asinorum qui operant terrā cōmi-
xtum mundo comedent sicut in area
ventilati sūt. Et erit super omne mons
excelsum: et super omne collē eleuatum
riui aquarum aquarū: in die interfectio-
nis multorum: cum ceciderit turres. Et
erit lux lune sicut lux solis: et lux solis

erit septemplicata: sicut lux septem
dierū: in die qua alligauerit dominus
vulnus populi sui: et percussuram plagē e-
ius sanauerit. Ecce nomē domini ve-
nit de longinquo: ardens furor eius:
et grauis ad portandū. Labia eius rep-
lete sūt indignatione: et lingua eius ignis
deuorans. Spiritus eius velut
torrens inundans usq; ad medium col-
li: ad vertendas gentes in nichilum: et
frenū erroris qd erat in maxillis populorū.
Canticū erit vobis sicut vox sanctifi-
cate solemnitatis: et letitia cordis si-
cut qui pgit cū tibia: ut intret in montē
dei ad fortem israhel. Et audiū faci-
et dominus gloriam vocis sue: et re-
cordem brachij sui ostendet in commi-
natione furoris: et flammē ignis de-
uorantis: allidet in nubibus et in lapide
grandinis. A voce enim dūi pauebit
assur virga percussus: et erit transitus
virge fundatis quā requiescere faciet
dominus super eum: in tympanis et cy-
tharis et bellis pugnis egrediebatur
eos. Preparata est enim ab heri to-
phet a rege preparata: profunda et
dilatata. Stimulentum eius ignis: et
ligna multa: flatus domini sicut torre-
ns sulphuris succendens eā. xxxi
Vt qui descendūt in egiptū ad au-
xilium in equis sperantes: et ha-
bentes fiduciā super quadrigis qā mul-
te sūt: et super equitibus quia pualidi ni-
mis: et non sunt confisi super sanctum
israhel: et dominū nō requisierūt. Ipse
autem sapiens adduxit malū: et verba
sua non abstulit: et consurget contra
domū pessimorū: et cōtra auxiliū ope-
rantiū iniquitatē. Egiptus homo et
non deus: et equi eorū caro et nō spi-
ritus: et dūs inclinauit manū suam et
corruet auxiliator: et cadet cui prestat
auxiliū simulq; omnes cōsumentur:
quia hec dicit dominus ad me. Quo-
modo si rugiat leo et catulus leonis
super pdam suam: cū occurrerit ei multi-
tudo pastorū: a voce eorū nō formidabi-
t: et a multitudine eorū non pauebit:
sic descendet dūs exercituū ut pugnet
super montē syon: et super collem eius. Sic
ut aues volantes: sic protegit dominus
exercituū ierusalē: protegens et liberās
transiens et saluans. Convertimini
sicut in profundū recesserātis filij israhel.
In die enim illa abiicet vir ydola ar-
gēti sui: et ydola auri sui que fecerūt
vobis manus vestre in peccatū: et ca-
det assur in gladio non viri: et gladi-
us non hominis vorabit eū: et fugiet
non a facie gladij et iuuenes ei⁹ vecti-
gales erunt: et formidō eius a timore
transibit: et pauebit fugiens princi-
pes ei⁹. Dixit dūs: cui ē ignis in syon:
et caminus ei⁹ in ierusalē. xxxiii
Ecce in iustitia regnabit rex: et prin-
ceps in iudicio pereunt: et erit vir
sicut qui abscondit a vento: et celat
se a tempestate: sicut riui aquarum in
siti: et umbra petre pruinosa in terra de-
serta. Non caliginabūt oculi videntiū:
et aures audientiū diligenter auscul-
tabunt: et cor stultorū intelliget scientiā:
et lingua balborū velociter loquetur et
plane. Non vocabitur vltra ios q̄ impi-
us est princeps: neq; fraudulentus
appellabitur maior. Stultus enim fatua
loquet: et cor eius faciet iniquitatem:
ut faciat simulationē: et loquat ad
dūm fraudulenter: et vanū faciat ani-
mam esurientis: et potū sitiēti auferat.
Fraudulenti vasa pessima sunt: ipse
enim cogitationes cōmentabit ad per-
dendos miseros in sermone mendacij: cū
loquetur pauper iudicium. Princeps

vero ea que digna sunt principi cogitabit: et ipse super duces stabit. Stultiores opulentur surgite: et audite vocem meam: filie cõfidentes percipite auribus eloquiũ meũ. Post dies ũ et annũ: vos cõtũtabimini cõfidentes. Consummata est enim vindemia: collectio ultra nõ veniet. Obstupescite opulentes: cõtũtabimini confidentes: exuite vos et cõfundamini: accingite lũbos vestros super vbera. Plangite super regione desiderabili: super vinea fertili. Super humũ populi mei spina et vepres ascendent: quãto magis super omnes domos gaudij ciuitatis exultantis? Domus enim dimissa est: multitudo vrbis relicta est: tenebre et palpatio facte sunt super spelunca vsq; in eternũ. Gaudiũ onagrorũ pascua gregũ: donec effundatur super nos spiritus de excelso. Et erit desertũ in carmel: et carmel in saltũ reputabitur: et habitabit in solitudine iudiciũ: et iustitia in carmel stabit. Et erit opus iustitie pax: et cultus iustitie silentiũ: et securitas vsq; in sempiternũ. Et sedebit populus meus in pulcitudine pacis: et in tabernaculis fiducie et in requie opulenta. Grãdo aũt in descensione saltus: et humilitabit humiliabit ciuitas. Beati qui seminatis super omnes aquas: immittentes pedes tuos et asini. XXXIII

Ve qui prãdaris: nõne et ipse prãdaberis? Et qui spernis: nõne et ipse spernetis? Cũ cõsummaueris depãdationẽ desinet prãdabitur: cũ fatigatus deliteris contaminet: contaminetis. Deus miserere nostri: te enim expectamus: esto brachiũ nostrũ in mane: et salus nra in tempore tribulationis. A voce ãgeli fugerũt populi: ab exaltatione tua diffusi sũt gentes. Et cõgregabũtur spolia vestra sicut colligitur bruchus: velut cũ fosse plene fuerint de eo. Magnificatus est dñs quoniã habitabit in excelso: implebit syon iudicio et iustitia: et erit fides in temporibus suis. Diuitie salus sapientia et scientia: timor dñi ipse thesaurus eius. Ecce videntes clamabũt foris: angeli pacis amare flebũt. Dissipate sunt vie: cessauit trãsitus p semitam: irritũ factũ est pactũ: spreti ciuitates: nõ reputauit homines. Luxit et elanguit terra: confusus est libanus et abscisus. Et factus est saron sicut desertum: et concussa est basan et carmelus. Nũc cõsurgam dicit dñs: nunc exaltabor et nunc sublimabor. Cõcipietis ardorem et parietis stipulam: spiritus vr ut ignis vorabit vos: et erũt pli quasi de incendio cinis: sicut cõgregate igni comburent. Audite qui longe estis q̃ fecerim: et agnoscite potentiam sortitudinẽ meã. Conterti sũt in syon peccatores: possedit timor hypocritas. Quis poterit habitare de vobis cum igne deuorante: aut quis habitabit de vobis cum ardoribus sempiternis? Qui ambulat i iustitijs et loquitur veritatẽ: qui spernit auaritiã et calumnias: et excutit manus suas ab omni munere. Qui obturat aures suas ne audiat sanguinẽ: et claudit oculos suos ne videat malum: iste in excelsis habitabit: munimẽta saxorũ sublimitas eius: panis ei datus ẽ: aque eius fideles sunt. Regem in decore suo videbit: oculi eius conuertẽt terrã de longe: cor tuũ meditabitur timorem. Vbi ẽ litteratus: vbi legis verba ponderãs: vbi doctor parulorũ? Populũ impudentem non videbis: populũ alti sermonis: ita ut non possis intelligere disertitudinem lingue eius: in quo nulla est sapientia. Respice syon ciuitatem

solemnitatis nostre: oculi tui videbũt hierusalẽ habitationẽ opulentam: tabernaculũ qd̃ nequaq̃ transferetur: nec auferentur clauui eius in sempiternũ: et omnes funiculi eius nõ rumpentur: quia solũmodo ibi magnificatus est dominus noster. Locus fluminum latissimi et patentes: nõ transibit per eum navis remigũ: neq; erit magna transgrediens eum. Dominus enim iudex noster: dñs legifer noster: dominus rex noster: ipse saluabit nos. Laxati sunt funiculi tui: sed non ualebit. Dit erit malus nauis ut dilatare signũ nõ queas. Tunc diuidentur spolia ꝑdãs multa: claudi diripient rapinam: nec dicet vicinus: elangui. Populus qui habitat in ea: auferetur ab eo iniquitas. XXXIIII

Accedite gentes et audite: et populi attendite: audiat terra et plenitudo eius: orbis et omne germen eius. Quia indignatio dñi super omnes gentes: et furor super uniuersam maliciam eorũ. Interfecit eos: et dedit eos in occisionem. Interfecti eorũ proiicientur: et de cadaueribus eorũ ascendet fetor. Tabescent montes a sanguine eorũ: et tabescet omnis militia celorũ: et complicabuntur sicut liber celi: et omnis militia eorũ defluet sicut defluit folium de vinea et de ficu: quoniã inebriatus est in celo gladius meus. Ecce super ydumeã descendet: et super populũ interfectionis meẽ ad iudiciũ. Gladius dñi repletus est sanguine: incrassat est adipe de sanguine agnorũ et hircorũ: de sanguine medullatorũ arietum. Victima enim dñi in bosra: et interfectio magna in terra edom: et descendent unicornes cũ eis: et tauri cum potentibus. Inebriabit terra eorũ sanguine: et humus eorũ adipe pinguiũ: quia dies vltionis dominium: annus retributionis iudicij syon. Et conuertentur torrentes eius in picem: et humus eius in sulphur. Et erit terra eius i picem ardentem nocte et die: nõ extinguetur in sempiternũ. Ascendet fumus eius a generatione in generationem: deserta erit in secula seculorũ. Nõ erit transiens p eam: et possidebit illã onocrotalus et ericius: et ibis et corvus habitabũt in ea. Et extendetur super eam mensura ut redigatur ad nihilũ: et perpendiculũ in desolationẽ. Nobiles eius nõ erũt ibi regem vocabũt: et omnes principes eius erũt in nihilũ. Et orietur in domibus eius spine et urtice: et pulnerus in munitionibus eius: et erit habitatio draconũ: et pascua struthionũ: occurrent demonia: onocentaurus et pilosus clamabit alter ad alterũ. Ibi cubauit lamia et inuenit sibi requiẽ: ibi habuit foueam eirinis: et enutriuit catulos: et circumdedit et fouit in umbra eorũ. Illuc congregati sunt milui: alter ad alterũ. Requirite diligenter in libro domini et legite: unũ ex eis nõ defuit: alter alterum nõ quesiuit: quia os ex ore meo precepit ille mãdauit: et spiritus eius ipse congregauit ea: et ipse misit eis sortem: et manus eius diuisit eam illis in mensuram. Vsq; in eternum possidebũt eam: in generatione et generationem habitabunt in ea. XXXV

Letabitur deserta et inuia: et exultabit solitudo: et florebit quasi lilium. Germinans germinabit: et exultabit letabũda et laudãs. Gloria libani data est ei: decor carmeli et saron. Ipsi videbunt gloriam domini: et decorem dei nostri. Confortate manus dissolutas: et genua debilia roborate. Dicite

pusillanimis: confortamini et nolite timere. Ecce deus vester ultionē adducet retributionis: deus ipse veniet et saluabit nos. Tūc aperientur oculi cecorū: et aures surdorū patebūt. Tunc saliet sicut cervus claudus: et aperta erit lingua mutorū: quia rupte sunt i deserto aque: et torrentes in solitudine: et q̄ erat arida in stagnū: et siticus in fontes aquarū. In cubilibus in quibus prius dracones habitabāt: orietur virror calami et iunci: et erit ibi semita: et via sancta vocabitur. Nō transibit p eā polluta: et hec erit vobis directa via ita ut stulti nō erant p eam. Nō erit ibi leo: et mala bestia nō ascendet p eā nec inuenietur ibi. Et ābulabunt qui liberati fuerint: et redempti a domino: et conuertētur et venient in syon cū laude: et letitia sempiterna super caput eorum. Gaudium et letitiam obtinebunt: et fugiet dolor et gemitus.

LXXVI

Et factum est i quartodecimo anno regis ezechie: ascendit in sennacherib rex assiriorū super omnes ciuitates iuda munitas: et cepit eas. Et misit rex assiriorū rabsaces de lachis in ierusalē: ad regem ezechiam i manu grauī: et stetit in aqueductu piscine superioris: in via agri fullonis. Et egressus est ad eū eliachim filius elchie qui erat super domū: et sobna scriba: et ioahe filius asaph a commentarijs. Et dixit ad eos rabsaces. Dicite ezechie. Hec dicit rex magnus assiriorū. Que est ista fiducia qua cōfidis: aut quo cōsilio vel fortitudine rebellare disponis? Huic quē habes fiduciā: quia recessisti a me? Ecce cōfidis sup baculū harundineū confractū istū sup egiptū: ut si innixus fuerit homo: intrabit in manū eius et perforabit eam: sic pharao rex egipti omnibus qui cōfidunt in eo. Nō si responderis michi: in domino deo nostro confidimus: nōne ipse est cuius abstulit ezechias excelsa et altaria et dixit iude et ierusalē coram altari isto adorabitis? Et nunc erade te domino meo regi assiriorū: et dabo tibi duo milia equorū: nec poteris ex te ponere ascensores eorū. Et quomodo sustinebis faciem iudicis vnius loci ex seruis domini mei minoribus? Nō tu confidis i egipto in quadriga: et in equitibus: et nūc nūquid sine domino ascendi ad terram istam: ut disperderem eam. Dōn dixit ad me. Ascende sup terram istam: et disperde eam. Et dixit eliachim: et sobna: et ioahe ad rabsacen. Loquere ad seruos tuos syra lingua intelligimus enim: ne loquaris ad nos iudaice in auribus populi q̄ est sup murū. Et dixit rabsaces. Numquid ad dōm tuū et ad te misit me dōs meus: ut loquerer omnia verba ista: et nō potius ad viros qui sedent in muro ut comedant stercora sua: et bibāt urinam pedū suorū vobiscum? Et stetit rabsaces: et clamauit voce magna iudaice et dixit. Audite verba regis magni regis assiriorū. Hec dicit rex. Non seducat vos ezechias: quia nō poterit eruere vos: et non vobis persuadeat fiduciā ezechias sup dōo dicens: eruens liberabit nos dōs: nō dabitur ciuitas ista in manu regis assiriorū. Nolite audire ezechiam: hec enim dicit rex assiriorū. Facite mecum benedictionem: et egredimini ad me: et comedite vnusquisq; vineā suā: et vnusquisq; ficum suā: et bibite vnusquisq; aquam cisterne sue: donec veniā et tollā vos ad terram que est ut terra vestra: terram frumenti et vini: terram panū et vineārū. Ne conturbet vos ezechias dicens:

dominus liberabit nos. Numquid liberauerūt dij gentū vnusquisq; terram suā de manu regis assiriorū? Vbi est deus emath et arfad? Vbi dei sepharuaim? Numquid liberauerunt samariam de manu mea? Quis ex omnibus dijs terrarū istarū qui eruerit terrā suā de manu mea: ut eruat dominus ierusalem de manu mea? Et siluerūt et nō responderūt ei verbū. Mandauerat enim rex dicens: ne respōdeatis ei. Et ingressus est eliachim filius elchie qui erat sup domū: et sobna scriba: et ioahe filius asaph a commentarijs ad ezechiam scissis vestibus: et nunciauerunt ei verba rabsacis.

LXXVII

Et factum est cum audisset rex ezechias scidit vestimēta sua: et obuolutus est sacco: et intrauit in domū domini. Et misit eliachim qui erat super domū: et sobnā scribā: et senores de sacerdotibus opertos sacis: ad ysaiā filiū amos profetā: et dixerūt ad eum. Hec dicit rex ezechias. Dies tribulationis et correptionis: et blasphemie dies hec: quia venerunt filij usq; ad partum: et virtus nō est pariēdi. Si quomodo audiat dōs deus tuus verba rabsacis: quē misit rex assiriorū dōs suus ad blasphemandū deū viuentis: et reprobrandū sermonibus quos audiuit dominus deus tuus. Leua ergo orationē pro reliquijs que reperte sunt. Et venerūt serui regis ezechie ad ysaiam: et dixit ad eos ysaias. Hec dicetis domino vestro. Hec dicit dōs. Ne timeas a facie verborū q̄ audisti: quibus blasphemauerūt pueri regis assiriorum me. Ecce ego dabo ei spiritum: et audiet nuntiū: et reuertetur ad terram suam: et corruere eum faciam gladio in terra sua. Reuersus est autē rabsaces: et inuenit regem assiriorū prelianteū aduersus lobna. Audierat enim quia profectus esset de lachis: et audiuit de taracha rege ethiopie dicēte: egressus est ut pugnet contra te. Quod cū audisset: misit nuncios ad ezechiam dicens. Hec dicetis ezechie regi iude loquentes. Non te decipiat deus tuus i quo tu confidis dicens: nō dabitur ierusalem in manu regis assiriorū. Ecce tu nosti omnia que fecerūt reges assiriorū oīibus terris quas subuertērūt: et tu poteris liberari? Numquid eruerūt eos dij gentium: quos subuertērūt patres mei: gozan et haran et reseph et filios eden qui erant in thalassar? Vbi est rex emath et rex arfad et rex vrbis sepharuaim: ana et aua? Et tulit ezechias libros de manu nūciorū et legit eos: et ascendit i domū domini: et expandit eos coram domino. Et orauit ezechias ad dōm dicēs. Dōe exercituū deus israhel qui sedes sup cherubin: tu es deus solus omnium regnorū terre: tu fecisti celū et terram: inclina domine aurem tuā et audi: aperi oculos tuos et vide: et audi oīia verba sennacherib que misit ad blasphemandum deum viuentem. Vere enim dōe desertas fecerunt reges assiriorū terras et regiones earum: et dederunt deos earū igni: non enim erant dij sed opera manuū hominum: ligni et lapis: et comminuerunt eos. Et nūc domine deus noster salua nos de manu eius: et cognoscant oīia regna terre: quia tu es dominus deus solus. Et misit ysaias filij amos ad ezechiam dicens. Hec dicit dōs deus israel. Pro quibus rogasti me de sennacherib rege assiriorū: hoc est verbū q̄ locutus est dōs sup eum. Despexit te et subsannauit te virgo filia syon: post

re raput mouit filia ierusalē. Cui exprobrasti-et quē blasphemasti:et sup
quem exaltasti vocem-z leuasti altitudinem oculoz tuoz? Ad sanctum israhel. In manu seruoz tuoz exprobrasti dño-z dixisti. In multitudine quadrigaz meaz ego ascendi altitudinē
montiū-iuga libani:et succidā excelsa
cedroz eius-et electas abietes illius:z
introibo altitudinē summitatis eius-saltū carmeli eius: ego fodi et bibi aquam: et exsicaui vestigio pedis mei
omnes riuos aggeq. Numquid non
audisti que olim fecim eis? Ex diebus
antiquis ego plasmaui illud-et nūc
adduxi: et factum est in eradicationē
collū compugnantiū-z ciuitatū munitaz. Habitatores eaz breuiata manu
contremuerūt-et cōfusi sunt: facti sūt
sicut fenū agri-z gramē pascue:z herba
cedroz que exaruit antequ maturescere.
Habitationem tuā z egressum tuū-et
introitū tuū cognoui: et insania tuā
contra me. Cū furores aduersum me-superbia tua ascendit in aures meas.
Ponā ergo circulū in auribus tuis-z
frenū in labijs tuis:et reducā te in via
y quā venisti. Tibi aūt hoc erit signū.
Comede hoc āno que spōte nascuntur:
et in anno secundo pomis vescere. In
anno aūt tertio seminate et metite: et
plātate vineas-z comedite fructū eaz:
et mittet id qd saluatū fuerit de domo
iuda-et qd reliquū est radicem deorsū
et facient fructū sursum: quia de ierusalem egibūt reliquie-et saluatū de monte syon. Zel? dñi exercituū faciet istud.
Propterea hec dicit dño de rege assiriorum. Non introibit ciuitatem istam
et non iaciet ibi sagitā-et nō occupabit eā clipeus:et nō mittet i circuitu eī
aggerē. In via qua venit y eā reuertet.
et ciuitatem hanc non ingredietur dicit dño. Et tegam ciuitatem istam z
saluē eā: propter me et propter dauid seruū
meum. Egressus est aūt angelus dñi
et percussit in castris assiriorū centūoctoginta quinq; milia. Et surrexerūt mane: z ecce omnes cadauera mortuorū.
Et egressus est et abijt-et egressus est
sennacherib rex assiriorū: et habitauit
in niniue. Et factū est cum adoraret
in templo nesrach deū suū ad ramelech
z saralar-filie eī percusserūt eū gladio:
fugerūq; i terrā ararath: et regnauit
assaraddon filius eī? p eo. xxxviij

In diebus illis egrotauit ezechias usq;
ad mortē: et introuit ad eum ysaias
filius amos ꝓpheta-et dixit ei. Hec dicit dño. Disponе domui tue: quia morieris tu et nō viues. Et conuertit ezechias faciem suā ad parietem: z orauit
ad dñm: z dixit. Obsecro dñe-memento quesso quomō ambulauerim coram
te in veritate z in corde pfecto: z qd bonum est i oculis tuis fecerim. Et fleuit
ezechias fletu magno. Et factū est verbum dñi ad ysaiam dicens. Vade z
dic ezechie. Hec dicit dño deus dauid
patris tui. Audiui orationē tuam:et
vidi lacrimā tuā. Ecce ego adiciā sup
dies tuos quindecim āños: z de manu regis assiriorū eruam te-z ciuitatē
istam: z tegam eam. Hoc aūt tibi erit signū a domino-quia faciet dñs
verbū hoc qd locutus est. Ecce ego reuerti faciam umbrā linearū y ēs descendерat in horologio achas-in sole retrorsum decem lineis. Et reuersus est sol
decē lineis y gradus ēs descendерat.
Scripsit ezechie regis iuda cū egrotasset-z cōualuisset de infirmitate sua.
Ego dixi in dimidio dierū meorum-vadā ad portas inferi:quesiui residuū

annorū meoz. Dixi nō videbo dñm
dñi in terra viuentiū:non aspiciā hominem vltra-z habitatorem quietis.
Generatio mea ablata est z cōuoluta
est a me-quasi tabernaculū pastorum.
Precisa ē velut a textore vita mea dū
adhuc ordiror: succidit me. De mane
usq; ad vsperā finies me:speraū usq;
ad mane. Quasi leo sic cōtriuit omnia
ossa mea. De mane usq; ad vsperā finies me. Sicut pullus hirundinis sic
clamabo:meditabor ut columba. Fecerunt
oculi mei:suspicientes in excelsum. Domine vim patior:responde ꝑ
me. Quid dicam:aut quid responsurus
michi cum ipse fecerit? Recogitabo omnes annos meos in amaritudine
anime mee. Domine si sic viuitur et
in talibus vita spiritus mei-corripies
me z viuificabis me:ecce in pace amaritudo mea amarissima. Tu autem eruisti animā meam ut nō perderet: proiecisti post tergū tuum omnia peccata mea:
quia nō inferus confitebit tibi-neq;
mors laudabit te:non expectabūt qui
descendunt in lacum veritatem tuam.
Viuens viuens ipse confitebitur tibi
sicut et ego hodie: pater filijs notam
facet veritatem tuā. Dominie saluum
me fac:et psalmos nostros cātabimꝰ
cunctis diebus vite nostre i domo domini. Et iussit ysaias ut colleret mallam de ficis-z cataplasmaret super
vulnus et sanaretur. Et dixit ezechias. Quod erit signum quia ascendā
in domo domini? xxxix

In tempore illo misit merodach baladan
filius baladan rex babilonis libros z
munera ad ezechiam. Audierat enim
y egrotasset z cōualuisset. Letatus
est aūt super eos ezechias:et ostendit eis
cellam aromatū et argentū et auri et

aromatū et unguentū optimū et omnes apotheas supellectilis sue et
universa q inuenta sunt in thesauris eī. Non fuit verbū qd nō ostenderet
eis ezechias in domo sua:et in omni
potestate sua. Introiuit autem ysaias
prophera ad ezechiam regem et dixit
ei. Quid dixerūt viri istī:z unde venerūt ad te? Et dixit ezechias. De terra longinqua venerūt ad me: de babilone.
Et dixit. Quid viderūt in domo tua?
Et dixit ezechias. Omnia q in domo
mea fuit viderūt. Nō fuit res quā non
ostenderim eis in thesauris meis. Et
dixit ysaias ad ezechiam. Audi verbū
dñi exercituū. Ecce dies veniunt:et auferentur-omnia que in domo tua sunt
et que thesaurizauerūt patres tui usq;
ad diem hanc in babilonē. Non relinquetur quicq; dicit dñs. Et de filijs tuis q egibūt de te q̃s genueris tollet: et
erit eunuchi i palatio regis babilonis.
Et dixit ezechias ad ysaiam. Bonū
verbū dñi qd locuꝰ est. Et dixit. Fiat
tamē pax z veritas i diebus meis. xl.

Consolamini consolamini ipse
meus: dicit deus vester. Loquimini ad cor ierusalē et aduocate eā:
quoniā completa est malicia eius: dimissa est iniquitas illius. Suscepit de
manu dñi duplicia pro omnibus peccatis suis. Vox clamātis in deserto.
Parate viā dñi: rectas facite i solitudine semitas dei nri. Omnis vallis exaltabit? et omnis mōs et collis humiliabitur: et erit prauа in directa: et aspera i vias planas. Et revelabitur gloria dñi:et videbit omnis caro pariter
qd os domini locutū est. Vox dicentis. Clama. Et dixi. Quid clamabo?
Omnis caro fenū:et omnis gloria eius quasi flos agri. Exsiccatū ē fenū

et reddit flos: quia spiritus dñi suffla-
uit in eo. Vere fenū est populus. Exsic-
catum est fenū et cecidit flos: verbū autē
dominī stabit in eternū. Super mōtem
excelsum ascende tu qui euangelizas
syon: exalta in fortitudine vocem tuā
qui euangelizas ierusalē. Exalta: no-
li timere. Dic ciuitatibus iude: ecce de-
us vester. Ecce dñs deus in fortitudi-
ne veniet: et brachiū eius dominabit.
Ecce mercedes eius cum eo: et opus illius
coram illo. Sicut pastor gregem suum
pascet: in brachio suo congregabit a-
gnos: et in sinu suo leuabit: fetas ipse
portabit. Quis mensus est pugillo a-
quas: et celos palmo ponderauit?
Quis apprehdit tres digitis molem
terre: et librauit in pondere montes et
colles in statera? Quis adiuuit spiri-
tum dñi: aut quis consiliarius eius fuit
et ostendit illi? Cum quo iniit consili-
um: et instruxit eum: et docuit eū semitā
iustitie: et erudiuit eum scientia: et viā
prudētie ostendit illi? Ecce gentes sicut
stilla situle: et quasi momentū statere
reputate sunt. Ecce insule sicut puluis
exiguus: et libanus non sufficiet ad
succendendū: et animalia eius non suffi-
cient ad holocaustū. Omnes gentes sicut
nō sunt sic sunt coram eo: et quasi nichi-
lum et inane reputate sunt ei. Cui igitē
similē fecistis deum: aut quā ymagi-
nem ponetis ei? Numquid sculpile con-
flauit faber: aut aurifex auro figura-
uit illud: et lamnis argenteis argita-
ruit? Forte lignū et imputribile elegit
artifex sapiens: quere quo mō statu-
at simulacrū qd nō moueatur. Num-
quid non scitis? Numquid nō audi-
stis? Numquid nō annunciatū est vobis
ab initio? Numquid nō intelexistis
fundamenta terre? Qui sedet super girū
terre: et habitatores eius sunt quasi lo-
uste. Qui extendit velut nichilū celos:
et expandit eos sicut tabernaculū ad
inhabitandū. Qui dat sceptra mōta-
torum quasi non sint: iudices terre ve-
lut inane fecit. Et quidē neq; plantas
neq; sanis neq; radicatis in terra mun-
tus eos. Exposuit flauit in eos et arue-
runt: et turbo quasi stipulam auferet
eos. Et cui assimulastis me: et adequa-
stis dicit sanctus? Leuate in excelsum
oculos vestros: et videte quis creauit
hec. Qui educit in numero militiam
eorū: et omnes eis nomine vocat. Pre
multitudine fortitudinis et roboris
virtutisq; eius: neq; unum reliquum
fuit. Quare dicis iacob et loqris israhel
abscondita est via mea a domino:
et a deo meo iudicium meum transiuit?
Numquid nescis? aut non audisti?
Deus sempiternus dñs: qui creauit ter-
minos terre: et non deficet neq; labo-
rabit: nec est inuestigatio sapiencie e-
ius. Qui dat lasso virtutem: et his q
nō sūt: fortitudinē et robur multiplicat.
Deficiēt pueri et laborabūt: et iuuenes
in infirmitate cadēt. Qui aūt sperant
i dño mutabūt fortitudinē: assument
pēnas sicut aquile: current et nō labora-
bunt: ambulabūt et nō deficiēt. Ca. xli

Tacete ad me insule: et gentes
mutent fortitudinem. Accedāt
et tūc loquantur: simul ad iudicium
propinquemus. Quis suscitauit ab ori-
ente iustum: vocauit eum ut sequatur
se? Dabit i cōspectu eius gentes: et reges
obiuiabit. Dabit eis pulueri gladio
eius: sicut stipulā vento rapiam arcui
eius. Persequēt eos: trānsibit i pace: semi-
ta in pedibus eius nō apparebit. Quis fe-
cit et fecit: vocās generationes
ab exordio? Ego dominus: primus et

nouissimus ego sū. Viderūt insule et
timuerūt: extremia terre obstupuerunt
appropiquauerūt: et accesserūt. Vnus
quisq; proximo suo auxiliabitur: et fratri
suo dicet confortare. Cōfortabit faber
ferarius fundentem malleo eū qui cude-
bat tūc temporis dicens: glutino bo-
num est: et confortabit eum clauis ne
moueatur. Et tu israhel seruus meus:
iacob quē elegi: semen abraham amici
mei: in quo apprehendi te. Ab extre-
mis terre: et a longinquis eius vocaui
te: et dixi tibi. Seruus meus es tu: elegi
te et non abieci te. Ne timeas quia te-
cum ego sum: ne declines: quia ego
deus tuus. Confortaui te et auxilia-
tus sum tibi: et suscepit te dextera iusti-
mei. Ecce confundentur et erubescent
omnes qui pugnāt aduersū te. Erūt
quasi non sint: et peribūt viri qui con-
tradicunt tibi. Quaeres eos et nō inue-
nies viros rebelles tuos: et erunt ēti
non sint et velut cōsumptio hominis
bellantis aduersum te: quia ego dñs
deus tuus apprehendens manū tuā
dicens tibi. Ne timeas: ego adiuui
te. Noli timere vermis iacob: qui mor-
tui estis ex israhel. Ego auxilias tui
dicit dominus: et redemptor tuus
sanctus israhel. Ecce posui te ēti plan-
trum triturans nouū: habens rostra
ferrata. Et triturabis mōtes et con-
minues: et colles quasi puluerē pones.
Ventilabis eos et ventus tollet: et tu-
bo dispergēt eos: et tu exultabis i domi-
no: in sancto israhel lētaberis. Egeni
et pauperes querūt aquas et non sūt:
lingua eorū siti aruit. Ego dominus
exaudiā eos: deus israhel: nō deseqn-
quam eos. Aperiā in supiuis collibus
flumina: et in medio campoꝝ fontes.
Ponam desertum in stagna aquarū:
et terram in viā in riuos aquarū. Da-
bo in solitudinē cedrū: et spinam et
mirtum et lignū oliue. Ponā in deser-
to abietem olmū et buxū simul ut vide-
ant et sciāt et recogitent et intelligant
pariter: quia manus dñi fecit hec: et san-
ctus israel creauit illud. Prope facite iu-
dicium vestrū dicit dominus: afferte si
quid fortē habetis dixit rex iacob. Ac-
cedāt: et nūcient nobis quecunq; ventu-
ra sunt. Priora que fuerūt nuncia-
te: et ponemus cor nostrū et sciemus: no-
uissima eorū et que ventura sunt indi-
cate nobis. Annunciate que ventura
sunt i futuro: et sciemus q̄ dij estis.
Bene quoq; aut male si potestis facre:
et loquamur et videamus simul. Ec-
ce vos estis ex nichilo: et opus vestrū
ex eo nō est. Abominatio est qui
elegit vos. Suscitaui ab aquilone: et
venit ab ortu solis. Vocauit nomen
meum: et adducet magistratus quasi
lutum: et velut plastes conculcās hu-
mum. Quis annūciauit ab exordio ut
sciamus: et a principio ut dicamus
iustus es? Non est neq; annuncians
neq; predicans: neq; audiens sermones
vestros. Primus ad syon dicet ecce ad-
sunt: et ierusalē euangelistā dabo. Et
vidi: et nō erat neq; ex istis quisq; q̄ in-
iret cōsiliū: et interrogat? respōderet verbū.
Ecce omnes iniusti: et vana opera eorū:
ventus et inane simulacra eorū. Ca. xlii

Ecce puerus meus suscipiā eum: e-
lectus meus: cōplacuit sibi in il-
lo anima mea. Dedi spiritū meū super
eum: iudiciū gentibus proferet. Non clā-
mabit neq; accipiet personā: nec audie-
tur ex eius foris. Calamū quassatū
non conteret: et linū fumigans non
extinguet. In veritate educet iudiciū:
non erit tristis neq; turbulentus donec

ponat in terra iudicii: z legē eius insule
expectabūt. Hec dicit dominus deus
creans celos et extendens eos: firmās
terram z que germinat ex ea: dās flatum
populo qui est super terram et spiritum
calcantibus eam. Ego dominus vocaui te in iustitia: et apprehendi manum
tuam: z seruaui te. Et dedi te in fedus
populi: in lucem gentiū: ut aperiens o-
culos eorū z educeres de conclusione
vinctū: de domo carcris sedentes in
tenebris. Ego dūs: hoc est nomē meū.
Gloriā meā alteri nō dabo: et laudē
meā sculptilibus. Nunc prima fuerūt ecce
venerunt: noua q̄ ego annuncio: ante
q̄ oriātur audita vobis faciā. Cātate
dño canticū nouū: laus eius ab extremis
terre. Qui descendis in mare et
plenitudo eius insule et habitatores
eas. Exultentur deserta z ciuitates
eius: i domibus habitabit cedar. Laudent habitatores petre: de vertice mon-
tiū clamabūt. Ponent dño gloriā:
et laudem eius in insulis nunciabūt.
Dominus sicut fortis egredietur: sicut
vir prestator suscitabit zelū. Vociferabitur et clamabit: super inimicos suos
cōfortabitur. Tacui semp silui: patiens
fui: sicut parturiens loquar. Dissipabo
et absorbebo simul: deserta faciā mon-
tes z colles: et omne gramē eorū exsicca-
bo. Ponā flumina in insulas: et sta-
gna arcaiā. Et ducā ceos in viā
quā nesciūt: et in semitis quas igno-
rauerūt ambulare eos faciā. Ponā
tenebras coram eis in lucē: et prauas
in recta. Hec verba feci eis: et non de-
reliqui eos. Conuersi sunt retrorsū. Con-
fundātur cōfusione qui confidunt in
sculptili: qui dicunt conflatili vos dij
mi. Surdi audite: et cēci intuimini
ad videndū. Quis cecus nisi seruus me?:
et surdus nisi ad quē nuncios meos
misi? Quis cecus: nisi qui venundatus
est? Et quis cecus? Nisi seruus dñi?
Qui vides multa: nonne adtendis?
Qui aures habes aures: nōne audi-
es? Et dūs voluit ut sanctificaret eū z
magnificaret legem et exaltaret: ipse
autē ipsa direptus et vastatus. Laqueus
iuuenū omnes simul: et in domi-
bus carceris abscondit sunt. Facti sunt
in rapinā nec est qui eruat: in direpti-
onem: nec est qui dicat redde. Quis ē
in vobis qui audiat hoc attendat et
auscultet futura? Quis dedit i direpti-
onem iacob: et israhel vastantibus?
Nōne dūs ipse cui peccauimus? Et no-
luerūt in vijs eius ambulare: non au-
dierūt legem eius. Et effudit super eum
indignationē furoris sui z fortitudinem
belli: et combussit eū i circuitu et nō cognou-
it: et incendit eū z nō intellexit. xlij

Et nunc hec dicit dominus creās te
iacob: et formās te israhel. Noli
timere quia redemi te: et vocaui te
nomine tuo. Meus es tu. Cum trans-
ris per aquas mecū ero: et flumina non
operient te. Cum ambulaueris in igne
non comburēris: et flāma nō ardebit
in te: quia ego dominus deus tuus san-
ctus israhel saluator tuus. Dedi pi-
rationē tuā egiptū: et ethiopiam et
saba pro te. Ex quo honorabilis fa-
ctus es in oculis meis et gloriosus: ego di-
lexi te. Et dabo homines pro te: z po-
pulos pro anima tua. Noli timere:
quia ego tecū sum. Ab oriente adducā
semen tuū: et ab occidente cōgregabo
te. Dicam aquilone da: z austro-noli
prohibere. Affer filios meos de lon-
ginquo: z filias meas ab extremis ter-
re. Et omnē qui invocat nomē meū
in gloriam meam creaui eū: formaui
eum et feci eum. Educ foras populū
meū z oculos habentem: surdū. et au-
res ei sunt. Omnes gentes congrega-
te sunt simul: et collecte sūt reges. Quis
in vobis annūciet istud: et que prima
sūt audire nos faciet? Det testes eorū
et iustificentur: et audiant et dicant.
Vere vos estis mei dicit dūs: z seruus
meus quē elegi: ut sciatis et credatis
michi. et intelligatis quia ego ipse sū.
Ante me non est formatus deus: et
post me nō erit. Ego sum ego sum do-
minus: et non est absq̄ me saluator.
Ego annunciaui et saluaui: audiui
eos: et non fuit in vobis alienus. Vos
estis mei dicit dominus: et ego deus.
Et ab initio ego ipse: et non est qui de
manu mea eruat. Operabor: et quis a-
uertet illud? Hec dicit dūs redemptor
vester sanctus israhel. Propter vos e-
misi in babilonem: et deiecī vectes uni-
uersos: et chaldeos in nauibus suis
gloriantes. Ego dūs sanctus vester: re-
atus israhel: rex vester. Hec dicit dūs
qui dedit in mari viam: et in aquis
vorticibus semitā. Qui eduxit ādrigā
et equum: agmē et robustum. Simul
obdormierūt nec resurgent: cōcisi sūt
quasi linū: et extincti sunt. Ne memo-
riamini prioris: z antiqua ne intueamini.
Ecce ego facio noua: et nunc orient:
utq̄ cognoscetis ea. Ponā in deserto
viam: z in inuio flumina. Et glorifi-
cabit me bestia agri: dracones z struti-
ones: quia dedi i deserto aquas. flu-
mina in inuio: ut darem potū populo
meo electo meo. Populū istū formaui
michi: laudē meā narrabit. Non me
invocasti iacob: nec laborasti in me
israhel. Non obtulisti michi arietem
holocausti tui: et victimis tuis nō glori-
ficasti me. Non te fuire feci i oblatione:
nec laboraui tibi ī thure. Non
emisti michi argento calamū: z adipe
victimarum tuarū nō inebriasti me. Verū
tamen fecisti me fecisti in peccatis tu-
is: seruisti michi laboraui in iniquita-
tibus tuis. Ego sum. ego sum ipse. q̄
deleo iniquitates tuas propter me: z pec-
catorum tuorū nō recordabor. Educ me
in memoriā et iudicemur simul: na-
ra si quid habes ut iustificeris. Pater
tuus primus peccauit: et interpres tui
prevaricati sunt in me. Et contamina-
ui principes sanctos: dedi ad interitionē
iacob: et israel blasphemiā. xlij

Et nunc audi iacob seruus meus:
et israhel quē elegi. Hec dicit do-
minus faciens z formans te: ab utero
auxiliator tuus. Noli timere seruus me-
us iacob: et rectissime quē elegi. Effun-
dam enim aquas super sitientem: et flu-
enta super aridā. Effundā spiritū meū
super semen tuū: et benedictionē meā su-
per stirpem tuā: et germinabunt inter
herbas quasi salices iuxta preterfluen-
tes aquas. Iste dicet dñi ego sum: et
ille vocabit in nomine iacob. Et hic
scribet manu sua domino: et in nomi-
israhel assimilabitur. Hec dicit dūs
rex israhel z redemptor eius: dominus
exercituū. Ego primus et ego nouissi-
mus: z absq̄ me nō est deus. Quis si-
milis mei? Vocet et annunciet: z ordi-
nē exponat michi. Ex quo constitui
populum antiquū: venientia z futu-
ra sunt annunciet eis. Nolite timere:
nec conturbamini. Et tunc audire et fe-
ci: et annunciaui. Vos estis testes mei.
Numquid est deus absq̄ me: z formato-
re quē ego nō nouerim? Plasti dij
omnes michi nihil sunt: z amabilissima
eorū nō prodesse eis. Ipsi sunt testes eorū:
quia non vident nec intelligunt: ut

confundant. Quis formauit deum: aut
sculptile cōflauit ad nichil vile? Ecce
omnes participes eius cōfundentur.
Fabri enim sunt et hominis. Conue-
niant omnes: stabūt et pauebūt: et con-
fundent simul. Faber ferrarius lima o-
perantus est: in prunis et in malleis fo-
mauit illud: et operatus est in brachio
fortitudinis sue. Etiam et deficit:
non bibet aquā et lassescet. Artifex li-
gnarū egredit normā: formauit illud
in runcina. Fecit illud i angularibus:
et i circino tornauit illud: et fecit ymag-
inem viri quasi speciosum hominē
habitantem in domo. Succidit cedros:
tulit ilicem et quercū que fortecrat inte
ligna saltus. Plātauit pinū quā plu-
uia nutriuit: et facta est hominibus in
focū. Humplit et eis et calefactus est:
et succendit et cocit panes: de reliquo
autē operatū est deū et adorauit: fecit
sculptile et curuat est aute illud. Me-
dium eius combussit igni: de medio
eius carnes coxit. Comedit pulmentū
et saturatus ē: et calefactus est et dixit.
Vah! calefact sum: vidi focū. Reliquiū
autē eius deū fecit et sculptile sibi.
Curuatur ante illud: et adorat illud et ob-
secrat dicens. Libera me: quia tuus me-
us es tu. Nesciēt neq; intellexerunt.
Obliti enim sunt ne videāt oculi eorū:
et ne intelligant corde suo. Non recog-
itant in mente sua: neq; cognoscant
neq; sentiūt ut dicant. Medietatē et
combusti igni: et etiā sup carbones e-
ius panes. Coxi carnes et comedi: et
de reliquo eius ydolum faciā? Ante
truncū ligni prostrabor? Pars eius
est. Cor insipiens adorauit illud: et
non liberauit animā suā: neq; dixit
Fore mendacū est in dextera mea. Me-
mento hoc iacob et israhel: quoniā
seruus meus es tu. Formaui te: seruus
meus es tu. Israhel nō obliuiscaris
mei. Deleui ut nubē iniquitates tuas:
et quasi nebulā peccata tua. Reuertere
ad me: quoniā redemi te. Laudate cli
quoniā misericordiā fecit dōs: exulta-
te extrema terre. Resonate montes lau-
dationem: saltus et omne ligni eius.
Quoniā redemit dōs iacob: et israhel
glorificabitur. Hec dicit dōs redempt
tuus: et formator tuus ex utero. Ego do-
minus faciens omnia: extendens celos
solus. Stabilitens terrā et nullus me-
cū: irrita facēs signa diuinoꝝ: et ariol-
os i furorē vertens. Conuertēs sapiēs
retrorsū: et scientiā eorū stultā faciens.
Suscitās verbū serui sui: et consilii
nūciorū suoꝝ cōplēs. Qui dico iheru-
salem habitaberis: et ciuitatibus iuda ed-
ificabimini: et deserta eius suscitabo.
Qui dico profundo desolare: et flu-
mina tua arefaciam. Qui dico cro
pastor meus es: et omnē voluntatē meā
complebis. Qui dico iherusalem ed-
ificaberis: et templo fundaberis. xlv

Hec dicit dōs christo meo cyro cui
apprehendi dexteram ut subigam
ante faciem eius gentes: et dorsa re-
gum vertā. Et aperiā coram eo ianuas:
et porte nō claudentur. Ego ante te i-
bo: et gloriosos terre humiliabo. Portas
ereas cōtēdam: et vectes ferreos con-
fringam. Et dabo tibi thesauros abscon-
ditos et archana secretorū: ut scias qā
ego dōs. q̄ voco nomē tuū deus israhel
propter seruū meū iacob et israhel
electū meū. Et vocauī te nomē tuo: as-
similauī te: et nō cognouisti me. Ego
dominus: et non est amplius. Extra me
non est deus. Accinxi te et nō cognou-
isti me: ut sciant hij qui ab ortu solis
et qui ab occidente quoniā absq; me

non est deus. Ego dominus et non est
alter: formās lucem et creās tenebras:
faciens pacem et creans malum. Ego
dominus faciens omnia hec. Rorate
celi desuper et nubes pluant iustū: aper-
iatur terra et germinet saluatorem: et
iustitia oriatur simul. ego dōs creauī
eū. Ve qui cōtradicit factori suo: testa
de samijs terre. Numquid dicet lutum
figulo suo: q̄d facis: et op̄ tuū absq;
manibus est? Ve qui dicit patri q̄d ge-
neras: et muliери quid parturis. Hec
dicit dōs sanctus israhel: plastes eius.
Ventura interrogate me: super filios
meos et sup op̄ manuū meaꝝ man-
date michi. Ego feci terrā: et hominē su-
per eam creauī. Ego et manus mee te-
nuerūt celos: et omni militie eorum
mādaui. Ego suscitauī eū ad iustitiā:
et omnes vias eius dirigam. Ipse ed-
ificabit ciuitatem meā: et captiuitatem
meā dimittet non in pcio neq; in mu-
neribus: dicit dōs deus exercituū. Hec di-
cit dōs. Labor egipti et negociatio ethi-
opie et sabaim viri sublimes ad te trā-
ibunt et tui erit: et post te ambulabūt.
Vincti manicis pgent: et te adora-
bunt atq; deprecabuntur. Tantū in te est
deus: et non est deus absq; te. Vere tu
es deus abscondens: deus israel saluā-
tor. Confusi sunt et reuerterūt omnes
simul: abierūt in confusione fabricā-
tores erroris. Israhel saluatus est in do-
mino salute eterna. Non cōfundemi
ni et non erubescetis usq; in seculū secu-
li: quia hec dicit dōs creās celos. Ipse
deus formās terrā et faciens eam: ipse
plastes eius. Non in vanū creauit eā:
ut habitaretur formauit eam. Ego do-
minus: et non est alius. Non i abscō-
dito loquor: in loco terre tenebrosō.
Nō dixi seminī iacob frustra: querite me.
Ego dominus loquens iustitiā: an-
nunciās recta. Congregamini et uenī-
te: et accedite simul qui saluati estis de
gentibus. Nesciēt q̄ tuant ligni
sculpture sui: et rogant dēm non sal-
uantem. Annūciate et venite: et consili-
amini simul. Quis audiuit fecit hoc?
Ab initio et tunc ꝑdixi illud. Numq̄d
non ego dominus: et non est vltra de-
us absq; me? Deus iustus et saluans
non est pter me. Conuertimini ad me
et saluī eritis omnes fines terre: quia
ego deus et non est alius. In memetipo
iurauī: egredietur de ore meo iustitie
verbū: et non reuertetur: quia michi
curuabunt omnia genu: et iurabit o-
mnis lingua. Ego in domino dicet.
Mte sunt iustitie et imperiū. Ad eum
venietur: et confundentur omnes qui
repugnant ei. In domino iustificabit
et laudabit omne semē israhel. xlvi

Conflatus est bel corcinus ē nabo:
facta sunt simulacra eorū bestijs
et iumentis. Onera nostra graui pon-
dere usq; ad lassitudinem cōrabuerūt:
et concita sunt simul. Non potuerūt
saluare portantē: et anima eorū in ca-
piuitatem ibit. Audite me domus
iacob: et omne residuū domꝰ israel. Qui
portamini a meo vtero: q̄ gestamini
a mea vulua. Usq; ad senectā egoipse
et usq; ad canos ego portabo. Ego fe-
ci et ego ferā: et ego portabo et saluā-
bo. Cui assimilastis me? adequastis:
et comparastis me et fecistis similem?
Qui conferēs aurū de sacculo: et argē-
tum statera ponderantes. Conducēs
artifex ut faciat deum: et pdunt et
adorant. Portant illum in humeris
gestantes: et ponentes in loco suo. Et
stabit: et de loco suo nō mouebitur.
Sed et cum clamauerint ad eum non

audier: de tribulatione nõ saluabit te
os. Manemor istud ⁊ cõfundamini:
redire puaricatores ad cor. Recorda
mini poris seculi quoniã ego sum d⁹
et nõ est ultra deus: nec est similis mei
annũcians ab exordio nouissimum:
et ab initio q̃ nondũ facta sũt. Dicens.
cõsiliũ meum stabit: ⁊ omnis uolũtas
mea fiet. Vocans ab oriente iustum:
et de terra longinqua uirũ uolũtatis
mee. Et locutus sum ⁊ adducã illud:
creaui et faciã illud. Audite me duro
corde: qui longe estis a iusticia. Pro
pe feci iusticiã meã: nõ elõgabit: et sal
mea nõ moradabitur. Dabo i syon salu
tem: et israel gloriã meã. xlvij

Descende: sede in puluere uirgo fi
lia babylon: sede in terra. Non
est solũ filie caldeoꝝ: quia ultra non
uocaberis mollis et tenera. Tolle mo
lam et mole farinã: denuda turpitudi
nem tuã. Discooperi humeru: transi
tera: trãsi flumina. Reuelabit igno
minia tua: et uidebit obprobriũ tuũ.
Vltionẽ rapiã: et nõ resistet michi ho
mo. Redeptor noster dõs exercituũ: no
men illi⁹ sanct⁹ israel. Sede taceus ⁊
intra in tenebras filia chaldeoꝝ: quia
non uocaberis ultra domina regno
rum. Iratus sum super populũ meũ: cõta
minaui hereditatem meã. Et dedi eos
in manu tua: nõ posuisti eis misericor
dias. Super senem aggrauasti iugum
tuũ ualde: ⁊ dixisti. In sempiternũ ero
domina. Non posuisti hec super cor tuũ:
nec recordata es nouissimi tui. Et nũc
audi hec delicata: et habitans cõfiden
ter: que dicis i corde tuo ego sũ: et nõ ẽ
preter me: ãplius. Non sedebo uidua:
et ignorabo sterilitatem. Venient tibi
duo hec subito in die una: sterilitas et
uiduitas. Vniuersa uenerunt super te
propter multitudinẽ maleficiorũ tu
rum: et propter durisiã incantaciõ tu
rum uehementer. Et fiduciã habuisti in
malicia tua: et dixisti. Non est qui ui
deat me. Sapientia tua et scientia tua
hec decepit te. Et dixisti in corde tu
o. Ego sum: et ppter me non est altera.
Venient super te mali: et nescies ortum
eꝝ: et ceciderit super te calamitas quã nõ
poteris expiare. Venient super te repente
miseria quã nescies. Sta cũ incantaci
bus tuis ⁊ cum multitudine malefi
ciorũ tuorũ in quibus laborasti ab ado
lescentia tua: si forte ualeat tibi: aut
si possis fieri fortior. Deficisti in multi
tudine cõsiliorũ tuorũ. Stent et saluẽ
te augures celi qui contemplabantur
hydera et supputabãt menses: ut ex eis
ãnunciarent futura tibi. Ecce facti sũt
q̃si stipula: ignis combussit eos. Nõ
liberabũt animã suã de manu flãme:
nõ sũt prune quibus calefiãt: nec sol
ut sedeãt ad eũ. Hec facta sũt tibi: in quibus
laborasti ab adolescentia tua: unusquisq̃ i uia su
a erraueritnõ ẽ q̃ saluet te. xlviij

Audite hec domus iacob qui uo
ramini nõie israhel ⁊ de aquis
iuda egressi: qui iuratis in nõie dõi: et
dei israel recordamini: non in ueritate
neq̃ in iusticia. De ciuitate enim san
cta uocati sumus: et super deũ israel cõsta
bilimur. Domin⁹ exercituũ nomen
eius. Priora ex tunc annũciaui et ex
ore meo egressa sũt: et audita feci ea: repen
te operatus sum et uenerũt. Scio enim
quia durus es tu: et nerueus cuius ferre
ceruix tua et frõs tua ærea. Predixi tibi
et ecce: antq̃ ueniret iudicaui tibi: ne
forte diceres ydola mea fecerũt hec: et
sculptilia mea et cõflatilia mea mãda
uerunt ista. Que audisti uide omnia.

Vos autem non annũciastis. Audi
ta feci tibi noua ex tunc: et conseruata
que nescis. Modo creata sunt et non
ex tũc: et ante diem: et non audisti ea:
ne forte dicas ecce cognoui ea. Neq̃
audisti neq̃ cognouisti: neq̃ ex tunc
apta est auris tua. Scio enim quia
puaricãs puaricabris: ⁊ trãsgressor
ex utero uocaui te. Propter nomen
meũ longe faciã furorem meũ: ⁊ laude
mea infrenabo te ne intereas. Ecce ex
ui ⁊ sed nõ quasi argentũ: elegi te in
camino paupertatis. Propter me ppter
me faciã: ut non blasphemet: et glori
am meã alteri nõ dabo. Audi me ia
cob: ⁊ israel quẽ ego uoco. Ego ipse:
ego primus ⁊ ego nouissimus. Man⁹
quoq̃ mea fundauit terã: et dextera
mea mensa ẽ celos. Ego uocabo eos:
et stabũt simul. Congregamini omnes
uos et audite. Quis de eis annũciaui
t hec: Dominus dilexit eum: faciet
uoluntatẽ suã in babilone: et brachi
um suũ in chaldeis. Ego ego locutus
sum et uocaui eum: adduxi eum: et di
recta est uia eius. Accedite ad me: ⁊ au
dite hc. Nõ a principio in abscondito
locutus sum. Ex tempore anteqũ fieret
ibi eram: et nũc dõs deus misit me et
spirit⁹ eius. Hec dicit dõs deus redempt
or tuus sanctus israel. Ego dõs deus
tuus doceus q̃ utilia: gubernãs te in
uia qua ambulas. Vtinã attendisses
mãdata mea. Facta fuisset sicut flumẽ
pax tua: et iusticia tua sicut gurgites
maris. Et fuisset quasi harena semen
tuum: et stirps uteri tui ut lapilli eius.
Non interiisset et non fuisset attritum
nomen eius a facie mea. Egredimini
de babilone: fugite a chaldeis. In uoce
exultationis annũciate: auditũ facite
hc: et ferte illud usq̃ ad extremũ terre.
Dicite. Redemit dominus seruũ suũ ia
cob. Non sitiẽt in deserto cũ educet
eos. Aquã de petra ꝑdusit eis: et fodit
petram et fluxerũt aque. Non est pax
impijs dicit dominus. xlix

Audite insule: et attendite pli de
lõge. Dominus ab utero uocaui
t me: de uetere matris mee recordat⁹
est nominis mei. Et posuit os meum
quasi gladiũ acutũ: in umbra man⁹
sue ꝑtexit me: ⁊ posuit me sicut sagittã
electã. In pharetra sua abscondit me:
et dixit michi. Seruus me⁹ es tu israel:
quia i te glorificabor. Et ego dixi. In
uacuum laborauiꝝ: sine causa ⁊ pane
fortitudinẽ meã cõsumpsi. Ergo iudi
ciũ meũ cum dõo: ⁊ opus meũ cũ deo
meo. Hec dicit dõs formãs me ex ute
ro seruũ sibi: ut reducã iacob ad eum:
et israel ad eum cõgregabitur. Et glori
fcat⁹ sum in oculis dõi: et deus meus
factus est fortitudo mea. Et dixit. Pa
rum est ut sis michi seruus ad suscitã
das tribus iacob: ⁊ feces israel cõuertendas.
Ecce dedi te in lucem gentiũ: ut sis sa
lus mea usq̃ ad extremũ terre. Hec di
cit dõs redemptor israhel sanct⁹ eiꝰ:
ad cõtemptibilẽ animã ad abominatã
gentem ad seruũ dominoꝝ. Reges uidebũt
et cõsurgent principes: ⁊ adora
bunt ꝑter dõm quia fidelis est: ⁊ san
ctum israel q̃ elegit te. Hec dicit dõs. In
tempore placito exaudiui te: et in die
salutis auxiliat⁹ sum tui. Et seruaui
te et dedi te in fedus ꝑpli: ut suscitares
terrã et possideres hereditates dissipa
tas: ut diceres hijs qui uincti sunt ex
ite: et hijs q̃ in tenebris ꝓcedite. Super
uias pascentur: et in omnibus pla
nis pascua eoꝝ. Non esurient neq̃ si
tient: et nõ ꝑcutiet eos estus et sol: qꝰ
misericors eoꝝ regit eos: et ad fontes

aquaꝫ portabit eos. Et ponã omnes
montes meos in uiã: et semite mee ex-
altabunt. Ecce isti de longe uenient: et
ecce illi ab aquilone et mari: et isti de
terra australi. Laudate celi ⁊ exulter ter-
ra: iubilate mõtes laude: quia consola-
tus est dõs ꝑplu suũ. et pauperũ suo-
rũ miserebitur. Et dixit syon. Dereli-
quit me dõs: et dominꝰ oblitꝰ est mei.
Numquid obliuisci potest mulier in-
fantem suũ: ut nõ misereat filio uteri
sui? Et si illa oblita fuerit: ego tamen
nõ obliuiscar tui. Ecce i manibus meis
descripsi te: muri tui coram oculis me-
is semp. Festinauerũt structores tui: destru-
entes te et dissipãtes-a te egibũt. Leua
in circuitu oculos tuos et uide: omnes
isti cõgregati sunt: uenerũt tibi. Viuo
ego dicit dõs: quia omnibus hijs ue-
lut ornamento uestieris: et circumdabis
tibi eos sicꝫ sponsa. Quia deserta tua
et solitudines tue et ira ruine tue nũc
angustiẽ erũt pre habitatoribus: et lõge
fugabunt qui absorbebãt te. Adhuc
dicent i auribus tuis filij sterilitatis tue.
Angustus est michi locus: fac spaciũ
michi ut habitem. Et dices in corde tu-
o. Quis michi genuit istos? Ego ste-
rilis et nõ pariens transmigrata et capti-
ua: ⁊ istos quis enutriuit? Ego destitu-
ta ⁊ desolata: et isti ubi hic erãt? Hec di-
cit dõs dꝰ. Ecce leuabo ad gẽtes ma-
num meã: ⁊ ad ꝑplos exaltabo signũ
meũ. Et afferent filios tuos in ulnis:
et filias tuas sup humeros portabũt.
Et erũt reges nutricij tui: et regine nu-
trices tue. Vultu in terra humilio ado-
rabũt te: ⁊ pulueres pedũ tuoꝝ lingent.
Et scies quia ego dõs: sup quo non
confundent qui expectant eũ. Numqd
tolletur a forti preda: aut nõ captum
fuerit a robusto saluum esse poterit?
Quia hec dicit dõs. Etquidẽ ⁊ captiui-
tas a forti tolletur: ⁊ nõ ablatũ fuerit
a robusto saluabitur. Eos uero qui iu-
dicauerũt te ego iudicabo: ⁊ filios tuos
ego saluabo. Et cibabo hostes tuos
carnibus suis: ⁊ quasi musto sanqui-
ne suo inebriabuntur. Et scient omnes
caro quia ego dominus saluans te:
et redemptor tuus fortis iacob.

Hec dicit dõs. Quis est hic libe-
pudij matris uestre: quo dimisi
eam? Aut quis est creditor meus: cui
uendidi uos? Ecce in iniquitatibus
uestris uendisti estis et ꝓ sceleribus uestris
dimisi matrem uestrã: quia ueni et nõ
erat uir: uocaui et nõ erat qui audiret.
Numquid abbreuiata et parcula facta
est manus mea ut nõ possim redimere:
aut nõ est in me uirtus ad liberandum? Ecce in increpatione mea deserta-
num faciã mare: ponã flumina in sicci-
tum. Cõputrescet pisces sine aqua: et
morient i sitj. Induã celos mortis: ⁊
sacũ ponã operimentũ eoꝝ. Dominꝰ
dedit michi linguã eruditã: ut sciam
sustentare eũ ꝓ lassus est uerbo. Erigit
mane: mane erigit michi aurẽ: ut au-
diam quasi magistrũ. Dominus de-
us aperuit michi aurẽ: ego autem nõ
cõtradico: retrorsum non abij. Corꝑ
meũ dedi percutientibus et genas meaꝰ
uellentibus: faciem meã nõ auerti ab
increpantibus et conspuentibus dõs
deus auxiliator meus: ideo non sum
confusus. Ideo posui faciem meã ut
petrã durissimã: et sciꝰ quoniã non
cõfundar. Iusta ē ꝓ iustificat me. Quiꝰ
cõtradicit michi? Stemꝰ simul. Quis
est aduersarꝰ meus? Accedat ad me.
Ecce dõs deus auxiliator meꝰ. Quis
est qui cõdemnet me? Ecce omnes quasi
uestimentũ cõterent: tynea comedet eos.

Quis ex uobis timens dõm audiens
uocẽ serui sui? Quis ambulauit in te-
nebris: et non est lumen ei? Speret in
nomine domini: et innitat sup deũ
suũ. Ecce uos omnes accendentes igni:
accincti flammis. Ambulate in lumi-
ne ignis uestri: et in flammis quas suc-
cendistis. De manu mea factũ est hoc
uobis. In doloribus dormietis.

Audite me ꝓ sequimini qui iusti-
est: et querentes dõm. Attendite
ad petrã unde excisi estis: ⁊ ad cauernã
lacus de qua fossi estis. Attendite ad a-
braham patrẽ uestrũ et ad saram que
peperit uos. Quia unũ uocaui eũ: et
benedixi ei: et multiplicaui eum. Cõso-
labitur ergo dõs syon: et cõsolabitur
omnes ruinas eius. Et ponet desertũ
eius quasi delicias: et solitudinẽ eius
quasi ortũ dõi. Gaudiũ ⁊ letitia inue-
nietur in ea: gratiarũ actio et uox lau-
dis. Attendite ad me ꝑplus meus: et
populus meus me audite. Quia lex a me ex-
ibit: et iudiciũ meũ in lucem ꝑplorũ ex-
quirit. Prope ē iustus meꝰ: egressus
est saluator meus: ⁊ brachia mea po-
pulos iudicabunt. Me insule expecta-
bunt: et brachiũ meũ sustinebũt leua-
te in celũ oculos uestros: ⁊ uidete sub
terra deorsum. Quia celi sicut fumꝰ li-
quescent: ⁊ terra sicut uestimentũ atte-
rent: ⁊ habitatores eꝰ sicut hec interi-
bunt. Salus aũt mea in sempiternũ
erit: et iustitia mea non deficiet. Audi-
te me qui scitis iustũ: ꝑplus meꝰ lex me-
a i corde eoꝝ. Nolite timere obprobriu-
m hominũ: et blasphemias eoꝝ ne
metuatis. Sicut enim uestimentũ sic
comedet eos tinea: et sicut lanã sic
demorabit eos tinea. Salus aũt mea
in sempiternũ erit: et iustitia mea i ge-
nerationes generationum. Consurge
consurge: induere fortitudinẽ brachi-
um dõi. Consurge sicut in diebus anti-
quis: in generationibus seculorũ. Num-
quid non tu percussisti sygbum: uulne-
rasti draconẽ? Numquid non tu sicca-
sti mare: aquam abysi uehementis?
Qui posuisti ꝑfundũ maris uiã: ut
transirent liberati. Et nũc ꝓ redempti
sunt a dõo reuertentur: ⁊ ueniet in sy-
on laudãtes: et letitia sempiterna su-
per capita eoꝝ. Gaudiũ et letitiã tene-
bunt: fugiet dolor et gemitꝰ. Ego ego
ipse cõsolabor uos. Quis tu ut time-
res ab homine mortali et a filio ho-
minis: qui quasi fenũ ita arescit? Et
oblitꝰ es dominũ factoris tui qui tetẽ-
dit celos ⁊ fundauit terrã: et formidasti
iugiter tota die a facie furoris eius ꝓ
te tribulantis: et paratus erat ad ꝑdendũ.
Vbi nũc est furor tribulãtis? Cito ue-
niet gradiens ad aperiendũ: et non
interficiet usq ad interitionẽ: nec de-
ficiet panis eius. Ego enim sum dõs
deus tuus qui conturbo mare et inu-
mescunt fluctus eius: dominus exerci-
tuũ nomen meũ. Posui uerba mea in
ore tuo: et i umbra manꝰ mee ꝓtexi te:
ut plãtes celos ⁊ fundes terrã: et dicas
ad syon: ꝑplus meꝰ es tu. Euigilate euigila-
te: consurge ierusalem ꝓ bibisti de manu
dõi calice ire eius. Vsq ad fundũ cali-
cis soporis bibisti: ⁊ potasti usq ad fe-
ces. Non ē qui sustentet eã ex omnibus
filijs quos genuit: et non ē qui apre-
hendat manũ eius ex omnibus filijs
quos enutriuit. Duo sunt ꝓ occurre-
runt tibi. Quis contristabitur sup te?
Vastitas ⁊ contritio et fames et gladi-
us: quis cõsolabitur te? filij tui, pe-
citi sũt: dormierũt in capite omniũ mar-
tium sicut bestia illaqueata: plenti indigna-
tione domini. increpatione dei tui.

Idcirco audi hoc paupercula: et ebria
non a vino. Hec dicit dominator tu-
us dñs: z deus tuus qui pugnauit p
populo suo. Ecce tuli de manu tua
calicem soporis: fundum calicis indi-
gnationis mee. Non adicies ut bi-
bas illum vltra. Et ponam illum in
manu eorum qui te humiliauerunt z
dixerunt anime tue incurua ut trã-
eamus: et posuisti ut terram corpus
tuũ: z quasi viam tẗãsuntibus. lx

Consurge consurge: induere for-
titudine tua Syon. Induere vesti-
mẽtis glorie tue Ierusalẗ ciuitas san-
cti quia non adiicies vltra ut pertranse-
at per te incircũcisus z immũdus. Ex-
cutere de puluere: cõsurge sede Ierusln.
Solue vincula colli tui captiua filia
Syon: qã hec dicit dñs. Gratis venũda-
ti estis: z sine argento redimemini. Qui-
a hec dicit dñs dẽ. In egipto descendit
populus meus in principio ut colonus
esset ibi: et assur absq; vlla causa ca-
lumniat est eis. Et nunc qd michi est
hic dicit dñs? Quoniã ablat ē ppls
me gratis. Dominatores eius inique
agunt dicit dñs: z iugiter tota die no-
men meũ blasphemat. Propter hoc sci-
et ppls meus nomen meũ in die illa:
quia ego ipse qui loquebar ecce adsum.
Quã pulci sup montes pedes ãnunci-
antis et ãdicantis pacem: ãnuncian-
tis bonũ ãdicantis salutem: dicentis
Syon. Regnabit deus tuus. Vox specu-
latoꝝ tuoꝝ. Leuauerũt voce: simul lau-
dabũt: quia oculo ad oculũ videbũt:
cum conuerterit dñs Syon. Gaudete et
laudate simul deserta Ierusalẗ: quia
consolatus est dñs ppm suũ: redemit
Ierusalẗ. Paratit dñs brachiũ san-
ctum suũ i oculis omniũ gentiũ: et vi-
debũt omnes fines terre saluare dei
nri. Recedite recedite: egrite inde: polluti
nolite tãgere. Egrite de medio eius: mun-
damini qui ferts vasa dñi. Quoniã
non in tumultu egribitis: nec in fuga
properabitis. Precedet enim vos dñs:
et cõgregabit vos deus israhel. Ecce
intelliget puer meus: exaltabit et eleua-
bitur: et sublimis erit valde. Sicut ob-
stupuerũt sup te multi: sic inglorius e-
rit inter viros aspectus eius: et forma eius
filios hõiũ. Iste asperget gentes multas:
sup ipm cõtinebũt reges os suũ. Quia
quibus nõ ē narratũ de eo videbunt: et q
non audierunt cõtemplati sũt. lxi

Quis credidit auditui nostro: et
brachiũ dñi cui reuelatũ est? Et
ascendit sicut virgultũ coram eo: z sicut
radix de terra sitienti. Non est speciei
nec decor. Et vidimus eum et non
erat aspectus: et desideranimus eum
despectũ z nouissimũ virorũ: virũ dolo-
rum et scientem infirmitatẗ. Et ppter ab-
sconditus vultus eius et despectus: un-
de nec reputauimus eum. Vere languo-
res nostros ipse tulit: et dolores nros
ipse portauit. Et nos putauimus eum
quasi leprosum: et percussum a deo et
humiliatũ. Ipse aũt vulneratus ē ppter
iniquitates nostras: attritus est ppter
scelera nostra. Disciplina pacis nostre
super eum: et liuore eius sanati sumus
Omnes nos sicut oues erramus: vnus
quisq; in viã suã declinauit: z dñs po-
suit in eo iniquitatem omniũ nostrũ.
Oblatus est quia ipse voluit: et non
aperuit os suũ. Sicut ouis ad occisi-
onem ducetur: z quasi agnus coram
tondente obmutescet: z nõ aperiet os
suũ. De angustia et de iudicio subla-
tus est. Generationẗ eius quis enarra-
bit? Quia abscisus est de terra viuentiũ.
Propter scelus ppli mei percussi
num. Et dabit impios ꝓ sepultura et
diuitẗ pro morte sua: eo q; iniquitatẽ
non fecit: neq; dolus fuerit in ore eius:
et dñs voluit cõterere eũ i infirmitate.
Si posuerit pro peccato animã suã ui-
debit semen longeuũ: et voluntas dñi
in manu eius dirigetur. Pro eo q; la-
borauit anima eius: videbit et satura-
bitur. In scientia sua iustificauit ipse
iustus seruus meus multos: z iniqui-
tates eorũ ipse portauit. Ideo dispciã ei
plurimos z fortiũ diuidet spolia: ꝓ eo
q; tradidit i mortẗ animã suã: z cũ sce-
leratis reputatus ē. Et ipse pccã multo-
rũ tulit: z pro trãsgressoribus rogauit lxii

Lauda sterilis que non paris: de-
tanta laude z hymni que nõ pa-
rieba: quoniã multa filij deserte magis
q; eius que habet virum dicit dominus.
Dilata locũ tentorij tui: et pelles
tabernaculoꝝ tuoꝝ extende ne parcas.
Longos fac funiculos tuos: z clauos
tuos cõsolida. Ad dextera enim et ad
leuam penetrabis: et semen tuũ gentes
hereditabit: z ciuitates desertas inha-
bitabit. Noli timere quia non cõfun-
dẗis neq; erubescas. Non enim te pu-
debit quia confusionis adolescentie
tue obliuiscẗis: et opprobrij viduita-
tis tue vltra non recordabẗis ãplius. Quia
dominabitur tui qui fecit te: dominus
exercituũ nomẗ eius: et redemptor tu-
us sanctus israel: deus omnis terre vocabi-
tur. Quia ut mulierem derelictã et me-
rentem spiritu vocauit te dñs: et vxo-
rem ad adolescentia abiectã. Dixit de-
us tuus. Ad punctum in modico de-
reliqui te: et in miserationibus magnis
cõgregabo te. In momento indigna-
tionis abscondi facie mea paruulum
ab te: et i misericordia sempiterna miser-
tus sum tui. Dixit redemptor tuus dñs.
Sicut in diebus noe istud michi est: cui
iuraui ne induceret aquas vltra su-
pra terrã: sic iuraui ut non irascar tibi
et nõ increpẗ te. Montes enim cõmoue-
buntur z colles cõtremiscent: misericor-
dia aũt mea nõ recedet a te: et fedꝰ pa-
cis mee non mouebitur. Dixit mise-
rator tuus dñs. Paupercula tempesta-
te conuulsa absq; vlla consolatione:
ecce ego sternã per ordinem lapides tu-
os: et fundabo te in saphiris. Et po-
nam iaspidẗ pugnacula tua: et por-
tas tuas in lapides sculptos: et omnes
terminos tuos in lapides desiderabi-
les: omnes filios tuos doctos a do-
mino: et multitudinẗ pacis filijs tuis:
et iustitia fundaberis. Procul
a calumnia quia nõ timebis: et a pa-
uore: qã nõ appropiquabit tibi. Ecce
accola venire qui nõ erat mecũ: adue-
na quondã tuus adiũ geet tibi. Ecce
ego creaui fabrum suffantem in igne
prunas: et proferentem vas in opus
suũ: et ego creaui interfector ad dis-
perdendũ. Omne vas qd factum est con-
tra te non dirigetur: et omnẗ lingua
resistentẗ tibi i iudicio iudicabis. Hec
est hereditas seruorum domini: et iu-
stitia eorũ apud me dicit dominus. lxiii

Omnes sitientes venite ad aquas:
et qui nõ habetis argentũ pcea-
te. Venite et cõedite: venite emite absq;
argento: et absq; vlla cõmutatione vi-
num et lac. Quare appenditis argen-
tum nõ i panibus: et laborem vestrũ nõ
in saturitate? Audite auditentes me
et comedite bonũ: z delectabitur in ca-
lẗudine anima vestra. Inclinate au-
rem vestrã z venite ad me: audite z vi-
uet anima vestra: et feriã vobiscũ pa-
ctum sempiternũ: misericordias dauid
fideles. Ecce testem ppls dedi eũ: dux

ar preceptorū gentib̄. Ecce gentē quā
nesciebas vocabis: et gentes q̄ non re-
gnouerunt te ad te current, ꝓter dñm
deū tuū ⁊ sanctū isrl: quia glorificauit
te. Querite dñm dū inuenirī potest: in-
uocate eū dū ꝓpe est. Derelinquat im-
pius viam suam: ⁊ vir iniquus cogi-
tationes suas: et reuertatur ad dñm ⁊
miserebitur eius: et ad dm̄ nostrū quo-
niam multus est ad ignosscendū. Sūt
enim cogitationes mee cogitationes
vestre: neq; vie vestre vie mee dicit dñs.
Quia sicut exaltantur celi a terra sic ex-
altate sunt vie mee a viis vr̄is: ⁊ cogi-
tationes mee a cogitationibus vestris.
Et quomō descendit imber et niue de ce-
lo ⁊ illuc vltra non reuertitur: sed in-
briat terram et infundit eam et germi-
nare eā facit et dat semen seminanti et pa-
nem comedenti: sic erit verbū meū qd̄
egredietur de ore meo. Non reuertetur
ad me vacuū: sed faciet quecūq; voluī:
et ꝓsperabitur in hijs ad q̄ misi illud.
Quia in letitia egredieminī: et in pace
deducemini. Montes ⁊ colles cātabūt
coram vobis laudem: et omnia ligna re-
gionis plaudēt manu. Pro salinuca
ascendet abies: et ꝓ urtica crescet mir-
tus. Et erit dominus nominatus in
signū eternū: qd̄ non auferetur. lvj

Hec dicit dñs. Custodite iudiciū
et facite iusticiā: quia iuxta ē sa-
lus mea ut veniat: et iusticia mea ut
reueletur. Beatus vir qui faciet hoc: et
filius hois qui apprehendet istud: cu-
stodiens sabbatū ne polluat illud: cu-
stodiens manus suas ne faciat dñm
malū. Et nō dicat filius aduene qui
adiere dño dicens: separatione diui-
det me dñs a ꝑplo suo. Et nō dicat eu-
nuchus: ecce ego lignū aridū. Quia
hec dicit dñs eunuchis q̄ custodierint
sabbata mea: ⁊ elegerint que voluit
et tenuerint fedus meū. Dabo eis in do-
mo mea et in muris meis locū: et no-
men melius a filijs et filiabus. Nomē
sempiternū dabo eis: qd̄ nō peribit. Et
filios aduene qui adherent domino
ut colant eum ⁊ diligant nomē ei ut
sint ei in seruos: omnē custodientem
sabbatū ne polluat illud et tenentem
fedus meū: adducā eos in montem san-
ctum meū: et letificabo eos in domo
orationis mee. Holocausta eorū et victi-
me eorū placebūt michi super altari me-
o: qa domus mea domus orationis vo-
cabit cunctis ꝑplis. Ait dominus deus
qui cōgregat dispersos israhel. Adhuc
congregabo ad eum congregatos eius.
Omnes bestie agri venite ad deuorā-
dum: universe bestie saltus. Speculatores
eius cecī omnes: nescierūt universi:
canes muti nō valentes latrare: vide-
tes vana · dormientes et amantes somnia:
et canes impudentissimi nesciunt
satiritatem. Ipsi pastores ignoran-
tiam intelligentiā: omnes in viā suā
declinauerunt: unusquisq; ad auaritiā
suam a summo usq; ad nouissi-
mum. Venite sumamus vinum et
impleamur ebrietate: et erit sicut ho-
die sic et cras: et multo amplius. lvij

Iustus perit ⁊ nemo est qui recogitet in
corde suo: et viri misericordie colligun-
tur: quia nō est qui intelligat. A facie
enim malitie collectus ē iustus. Veniat
pax: requiescat in cubili suo: q̄ ambu-
lauit in directione sua. Vos autē acce-
dite huc filij auguramicis: semē adul-
teri et fornicarie super quē lusistis: super
quē dilatastis os: et eiecistis linguā?
Nunqd nō vos filij scelesti semē men-
dax: q̄ cōsolamini in dijs subter omne
lignū frondosū immolātes parvulos

in torrentibus subter eminentes petras?
In partibus torrentis pars tua: hic
est sors tua. Et ipsis effudisti libamē:
obtulisti sacrificū. Numqd super hijs
non indignabor? Super montem excel-
sum et sublimē posuisti cubile tuū: et
illuc ascendisti ut immolares hostias.
Et post ostium et retro postem posuisti
memoriale tuū: qa iuxta me discoo pe-
tuisti et suscepisti adulteri. Dilatasti
cubile tuū: ⁊ pepigisti cū eis fedus. Di-
lexisti stratū eorū manu aperta: ⁊ ornā-
sti te regio unguento: et multiplicasti
pigmenta tua. Misisti legatos tuos
procul: et humiliata es usq; ad infe-
ros. In multitudine vie tue laborasti:
non dixisti quiescā. Vita manus tue
inuenisti: propter hoc non rogasti. Pro
quo sollicita timuisti: qa mentita es
et mei nō es recordata: neq; cogitasti
in corde tuo quia ego tacens et quasi
non videns: et mei oblita es. Ego an-
nunciabo iusticiā tuā: et opera tua nō
proderūt tibi. Cū clamaueris liberet
te congregati tui. Et omnes eos auferet
ventus: tollet aura. Qui autē fidu-
ciam habet mei hereditabit terrā: ⁊ poſſi-
debit montem sanctū meū: et dicā. Vi-
am facite ꝑbere iter: declinate de semi-
ta: auferte offendicula de via ꝑplī mei.
Quia hec dicit excelsus et sublimis ha-
bitans eternitatē et sanctū est nomē ei-
us: in excelso ⁊ in sancto habitans: ⁊
cum contrito et humili spiritu: ut viuifi-
cet spiritū humiliū ⁊ viuificet cor contri-
tōr. Nō enim in sempiternū litigabo
neq; usq; ad finē irascar: quia spiritus
a facie mea egredietur et flatū ego fla-
tus. Propter iniquitatē auaritie eius
iratus sum: et percussi eum. Abscondi:
et indignatus sum. Et abiit mestus i
via cordis sui. Vias eius vidi ⁊ sanaui
eum: et reduxi eum: et reddidi consolatio-
nes ipsi et lugentibus eius. Creauit fructum
labiorum pacem: pacem ei qui longe
est: et qui ꝓpe dixit dñs: et sanaui e-
um. Impij autē quasi mare feruens qd̄
quiescere non potest: et redundāt fluctus
eius i cōculcationē ⁊ luti. Non est
pax impijs dicit dñs meus. lviij

Clama · ne cesses: ēsi tuba exalta
voceū tuā ⁊ annūcia ꝑplo meo
scelera eorum: et domui iacob peccata
eorū. Me enim de die in diem querūt
et scire vias meas volūt: quasi gens
que iusticiā fecerit: et q̄ iudiciū dei sui
non dereliquerit. Rogant me iudicia
iustitie: appropinquare deo volūt. Qua-
re ieiunauimus ⁊ non aspexisti: humili-
auimus animas nras et nescisti? Ecce
in die ieiunij vestri inuenitur voluntas
vestra: et omnes debitores vestros re-
petitis. Ecce ad lites et cōtentiones ie-
iunatis: ⁊ pugnis pugno impie. Si-
lite ieiunare sicut usq; ad hanc diem:
ut audiatur in excelso clamor vester.
Numqd tale est ieiunū qd̄ elegi: ꝑ die-
m affligere hominē animam suam?
Numqd cōtorquere q̄si circulū caput
tuū: et saccū et cinerē sternere: Numqd
istud vocabis ieiunū: ⁊ diē acceptabilē
domino? Nōne hec est magis ieiunū
qd̄ elegi? Dissolue colligationes impie-
tatis: solue fasciculos deprimentes.
Dimitte eos qui confracti sunt liberos:
et omne onus dirupe. Frange esurienti
panē tuū: et egenos vagosq; induc in
domū tuā. Cū videris nudū opri eū:
et carnē tuā ne despexeris. Tunc erum-
pet quasi mane lumē tuū: et sanitas
tua cito orietur. Et antedibit faciē tuā iu-
sticia tua: et gloria dñi colliget te. Tūc
inuocabis ⁊ dñs exaudiet: clamabis
⁊ dicet ecce adsum. Si abstuleris de medio

tui earthenū: et deliceis ꝛcendere digitū
et loqui nō nō ꝓdest. Cū effuderis esu-
rienti animā tuā: et animā afflictam
replueris: orietur in tenebris lux tua:
et tenebre tue erūt sicut meridies. Et re-
quiē tibi dabit dūs deus tuus semp:
et implebit splendribus animā tuam:
et ossa tua liberabit. Et eris sicut ortus
irriguus: et sicut fons aquarū q̃ nō
deficiet aque. Et edificabūtur in te de-
serta seculoꝝ: fundamēta generationū
et generationis suscitabis. Et vocabe-
ris edificator scipiū: aureēs semitas i
quietem. Si auerteris a sabbato pedē
tuū facere voluntatē tuā in die sancto
meo: et vocaueris sabbatū delicatum
et sanctū domini gloriosum: et glori-
ficaueris eū dum nō facis vias tuas
et non inueniūt voluntas tua ut loqua-
ris sermonē: tunc delectabereis sup do-
mino: et sustollam te sup altitudines
terre: et cibabo te hereditate iacob pris
tui. Os enī dūi locutū est. Ut

Ecce non est abbreuiata manus
dominī ut saluare nequeat: ne-
q̃ aggrauata est auris eius ut nō exau-
diat: sed iniquitates vestre diuiserunt
inter vos et deū vestrū: et peccata vra
absconderūt facie eius a vobis ne exau-
diret. Manus enī vestre pollute sunt
sanguine: et digiti vri iniquitate. La-
bia vra locuti sunt mdaciū: z lingua
vestra iniquitatem fatur. Non est qui
iuuocet iustiā: neq̃ est qui iudicet ve-
re: sed confidūt in nichilo: z loquūtur
vanitates. Concepeūt labore: et pepe-
reūt iniquitatē. Qua aspidū ouauūt:
et telas aranē texeūt. Qui comederit
de ouis eoꝝ morietur: z q̃d confortum
est erumpet in regulū. Tele eoꝝ nō erūt
in vestimentū: neq̃ operiēt operibus
suis. Opera eoꝝ opera inutilia: z op̃
iniquitatis in manibus eoꝝ. Pedes eoꝝ
in malū currūt: et festināt ut effundāt
sanguinē innocentem. Cogitationes
eoꝝ cogitationes inutiles. Vastitas z
contritio in viis eoꝝ: viam pacis nesci-
ūt: et nō est iudiciū in gressibus eo-
rum. Semite eoꝝ incuruate sunt: o-
mnis qui calcat in eis ignorat pacē.
Propter hoc elōgatū est iudiciū a vo-
bis: et nō apprehendet vos iustitia. Ex-
pectauimus lucē z ecce tenebre: splend-
rem: et in tenebris ambulauim̃. Pal-
pauim̃ sicut ceci parietē: z quasi absq̃
oculis ꝛrrectauimus. Impegimus
meridie quasi in tenebris: in caligosis
quasi mortui. Rugiemus quasi vrsi o-
mnes: z quasi columbe meditātes gemi-
mus. Expectauim̃ iudiciū z nō est: sa-
lutē z elōgata ē a nobis. Multiplica-
te sūt enī iniquitates vre coā te: et pe-
cata vra respōdeūt nobis. Quia scele-
ra nostra nobiscū: et iniquitates nras
cognouimus: peccare et mentiri cōra
dominū: z auersi sum̃ ne ieimus post
ꝛtegū dei nri ut loquamur calūniam
et transgressionē. Concepim̃ et locuti
sumus de corde vecha mdacij: z con-
uersum ē retrorsum iudiciū: et iustitia
longe stetit. Quia corruit in platea ve-
ritas: et equitas nō potuit ingredi. Et
facta est veritas in oblivione: et qui re-
cessit a malo prede patuit. Et vidit do-
minus et malū apparuit in oculis eo:
quia nō est iudiciū. Et vidit de⁹ quia
non est vir: et aporiatus est quia nō
est qui occurrat. Et saluabit sibi bra-
chiū suū: et iustitia eo ipsa cōfirmabit
eum. Indutus est iustitia ut lorica: et
galea salutis in capite eius. Indutus
est vestimētis vltionis: et operuit est
quasi pallio zeli sicut ad vindictam:
quasi ad retributionē indignationis

hostibus suis: et vicissitudinē inimicis
suis. Insulis vicem reddet. Et timebūt
qui ab occidente nomen dūi: et qui ab
ortu solis gloriam eius. Cum venerit
quasi fluuius violentus quē spiritus
dūi rogit: et venerit hyon redemptor: et
eis qui redeunt ab iniquitate in iacob
dicit dūs. Hoc fedus meū cū eis dicit
dūs. Spiritus meus qui ē in te verba me-
a que posui in ore tuo: nō recedent de
ore tuo: z de ore seminis tui dicit dūs:
amodo z usq̃ in sempiternum. Ut

Surge illuminare ierusalē quia
venit lumē tuū: et gloria dūi sup
te orta ē. Quia ecce tenebre operiēt
terrā: et caligo populos: sup te autē orie
dominus: et gloria eius in te videbit.
Et ambulabūt gentes i lumine tuo:
et reges in splendore ortus tui. Leua i
circuitu oculos tuos et vide: omnes
isti congregati sunt: venerūt tibi. Filij
tui de lōge venient et filie tue de latere sur-
gent. Tūc videbis z afflues z mirabit z
dilatabit cor tuū: quādo conuersa fuerit
ad te multitudo maris: fortitudo gentiū
venerit tibi. Inundabit te camelorū ope-
rit te: dromedarij madian et efa. Om-
nes de saba venient aurū et thus de-
ferentes: et laudem dūo annūciantes.
Omne pecus cedar cōgregabit tibi: a-
rietes nabaioth ministrabūt tibi. Of-
ferentur sup placabili altari meo: z do-
mū maiestatis mee glorificabo. Qui
sunt isti qui ut nubes volāt: et quasi
columbe ad fenestras suas? Me enī in-
sule expectabūt z naues maris i prin-
cipio: ut adducā filios tuos de longe.
Argentū eoꝝ et aurū eoꝝ cum eis no-
mini dūi dei tui et sancto israel: quia
glorificauit te. Et edificabūt filij peregri-
norum muros tuos: et reges eoꝝ mi-
nistrabūt tibi. In indignatione enim
mea percussi te: et in reconciliatione mea
miserebor tui. Et aperientur porte
tue iugiter: die ac nocte nō claudēt-
ur: ut afferat ad te fortitudo gentiū et re-
ges eaꝝ adducātur. Gens enim et re-
gnū q̃ nō seruierit tibi peribit: et gen-
tes solitudine vastabūtur. Gloria
libani ad te veniet: abies et buxus et
pinus simul ad ornādū loci sanctu-
arij mei: et locū pedū meoꝝ gloro-
ficabo. Et venient ad te curui filij eoꝝ
qui humiliauerūt te: et adorabūt ve-
stigia pedū tuoꝝ omnes qui detrahe-
bant tibi: et vocabūt te ciuitatem dūi
hyon sancti israel. Pro eo q̃ fuisti dere-
licta z odio habita et non erat q̃ per te
transiret: ponā te in superbia seculorū:
gaudiū in generationē z generationē.
Et suges lac gentiū: et mamilla regū
lactaberis. Et scies quia ego dominus
saluās te: et redemptor tuus fortis ia-
cob. Pro ere afferā aurū: et pro ferro af-
feram argentū: et pro lignis es: z pro
lapidibus ferrum. Et ponam visita-
tionem tuā pacem: z ꝓfectus tuos iu-
stitiam. Non audietur vltra iniquitas
in terra tua: vastitas et contritio
in terminis tuis: et occupabit salus
muros tuos: et portas tuas laudabis.
Nō erit tibi ampl⁹ sol ad lucendū p
die: nec splendor lune illuminabit: sed
erit tibi dūs in lucem sempiternam: et
deus tuus in gloriam tuā. Non occi-
det vltra sol tuus et luna tua non mi-
nuetur: quia dominus erit tibi in lu-
cem sempiternā: et cōpletbuntur dies
luctus tui. Populus autem tuus omnes
iusti in perpetuū heredit̃abunt terrā: ger-
men plantationis mee: opus manus
mee ad glorificandū. Minim⁹ erit in
mille: et parvul⁹ in gēē fortissimā. Ego
dūs: in tempore eius subito faciā istud.

Spiritus domini supe me: eo qd unxerit me. Ad annuciandum
mansuetis misit me: ut medear contri-
tis corde et pdicarem capiuis indulgen-
tiam et clausis aperionem: ut pdicarē
annū placabile dño et die vltionis de-
o nostro: ut cōsolarer omes lugentes:
ut ponerem fortitudinē lugentibus sy-
on: et darem eis coronā pro cinere: ole-
um gaudij pro luctu: pallium laudis
pro spiritu meroris. Et vocabuntur in
ea fortes iustitie: plātatio dñi ad glo-
ificandū. Et edificabūt deserta a secu-
lo: et ruinas antiquas erigēt: et instau-
rabūt ciuitates deserta: et dissipatas
in generationē et generationē. Et sta-
bunt alieni et pascent pecora vestra: et
filij peregrinorū agricole et vinitores
vestri erūt. Vos aūt sacerdotes dñi vo-
cabimini: ministri dei nostri dicēt vo-
bis. Fortitudinē gentiū comedetis: et
in gloria eorū superbiet. Pro cōfusio-
ne vestra duplici et rubore: laudabunt
partem eorū. Propter hoc in terra sua
duplicia possidebūt: letitia sempiter-
na erit eis. Quia ego dñs diligens iu-
diciū: et odio habens rapinā in holo-
caustū. Et dabo opus eorū in veritate:
et fedus pceuū ferā eis. Et sciet in
gentibus semen eorū: et germē eorū in me-
dio populorū. Omnes qui viderint eos
cognoscet illos: quia isti sunt semen
cui benedixit dñs. Gaudens gaudebo
in dño: et exultabit anima mea in deo
meo. Quia induit me vestimentis sa-
lutis: et indumento iustitie circumdedit
me: sicut sponsum decorati coronā et
quasi sponsam ornatā monilibus suis.
Sicut enim terra profert germē suū: et si-
cut ortus semen suum germinat: sic
dominus deus germinabit iustitiam
et laudē coram universis gentibus. Ieru

Propter syon non tacebo et pter
hierusalem nō quiescam: donec egre-
diatur ut splendor iustus eius: et sa-
luator eius ut lampas accendatur. Et
videbūt gentes iustū tuū: et cūcti reges
inclitū tuū. Et vocabitur tibi nomen
nouū: qd eos dñs nominabit. Et eris
corona gloriē in manu dñi: et diadē-
ma regni in manu dei tui. Non voca-
beris vltra derelicta: et terra tua nō vo-
cabitur amplius desolata. Sed vocaberis
voluntas mea in ea: et terra tua inhabi-
tabitur. Quia cōplacuit dño in te: et
terra tua inhabitabitur. Habitabit enim
iuuenis cū virgine: et habitabūt in te
filij tui. Et gaudebit sponsus super sponsam
: et gaudebit super te deus tuus. Super
muros tuos hierusalem constitui cu-
stodes: tota die et tota nocte in perpetū
non tacebunt. Qui reminiscimini dñi
ne tacatis: et ne detis silentium ei: do-
nec stabiliat et donec ponat hierusalem
laudē in terra. Iurauit dñs in dextera
sua: et in brachio fortitudinis sue. Si
dedero triticū tuū vltra cibū inimicis
tuis: et si biberint filij alieni vinū tuū
in quo te laborasti. Quia qui congre-
gabūt illud comedēt et laudabūt do-
minū: et q̃ cōperāt illud bibēt i atrijs
sanctis meis. Egredimini egredimini p̃ portas:
parate viā plebi. Planū facite iter: et
eligite lapides: eleuate signū ad plebes.
Ecce dñs audiuit fecit in extremis terre.
Dicite filie syon ecce saluator tuus venit
ecce merces eius cū eo et opus eius coram illo
et vocabunt eos populus sanctus
redempti a dño. Tu autem vocaberis
quesita ciuitas: et nō derelicta. Ieru

Quis est iste q̃ venit de edom tin-
cis vestibus de bosra: iste formo-
sus in stola sua: gradiens in multitu-
dine fortitudinis sue. Ego q̃ loquor

iustitiā: et pugnator sū ad saluan-
dum. Quare ergo rubrū est indumen-
tum tuū: et vestimenta tua sicut calcā-
tium in torculari? Torcular calcauī so-
lus: et de gentibus nō est vir mecū. Cal-
cauī eos in furore meo: et conculcauī
eos in ira mea. Et aspersus est sanguis
eorū super vestimenta mea: et omnia in-
dumenta mea inquinauī. Dies enim
vltionis in corde meo: annus redemptio-
nis meę venit. Circūspexi: et nō erat
auxiliator: quesiui: et non fuit qui ad-
iuuaret. Et saluauit michi brachium
meū: et indignatio mea ipa auxiliata
est michi. Et conculcauī plebes in furo-
re meo: et inebriauī eos indignatione
mea: et deiecī in terrā vicutum eorum.
Misericordias dñi recordabor: laudē
dñi super omnibus q̃ reddidit nobis dñs:
et super multitudine bonorū domus israel
que largitus est eis secū indulgentiam
suā et secū multitudinē misericor-
diarū suarū. Et dixit. Verūtamē populus
meus est: filij non negantes. Et factus
est eis saluator: in omni tribulatione
eorū non ē tribulatus: et angelus faciei e-
ius saluauit eos. In dilectione sua et
in indulgentia sua ipse redemit eos: et
portauit eos et eleuauit eos cunctis di-
ebus seculi. Ipsi aūt ad iracundiam
prouocauerūt: et afflixerūt spiritū san-
cti eius. Et conuersus ē eis in inimicū:
et ipse debellauit eos. Et recordatus est
dierū seculi: moysi et populi sui. Vbi ē qui
eduxit eos de mari cū pastoribus gre-
gis sui: Vbi est q̃ posuit i medio eius
spiritū sancti suū: Qui deduxit ad dexte-
ram moysi brachio maiestatis sue:
qui scidit aquas ante eos: ut faceret
sibi nomē sempiternū. Qui eduxit eos
per abissos quasi equū in deserto nō
impingentē: quasi animal in campo

deseruiens. Spiritus dñi ductor eius
fuit. Sic adduxisti populū tuū: ut faceres
tibi nomē glorie. Respice de celo: et
vide de habitaculo sancto tuo: et gloriē
tue. Vbi est zelus tuus et fortitudo tua?
Multitudo viscerū tuorū et miserationes
tuae: sup me continuerunt se. Tu es
enim pater noster: et abraham nesciuit
nos: et israel ignorauit nos. Tu dñe pa-
ter noster: redemptor noster: a seculo
nomē tuū. Quare errare nos fecisti do-
mine de viis tuis: induratti cor nō-
strum ne timerem te? Conuertere pter
seruos tuos: tribus hereditatis tue. Qua-
si nihilū possiderūt populus sanctū tuū
hostes nostri: conculcauerūt sanctifica-
tionē tuā. Facti sumus quasi in prin-
cipio cū nō dominaretis nri: neq; inuocaretur
nomē tuū super nos. Ieru

Vtinam dirumperes celos et descen-
deres. A facie tua montes deflue-
rent: sicut exustio ignis tabescerent at-
q; arderent ignis: ut notū fieret nomen
tuū inimicis tuis: a facie tua gentes
turbarentur. Cum feceris mirabilia
nō sustinebimus. Descendisti: et a facie
tua montes deluxerūt. A seculo nō au-
diūt: neq; auribus percepit. Oculus
non vidit deus absq; te: que preparasti
expectantibus te. Occurristi letanti et
facienti iustitiā: in vijs tuis recordabū-
tur tui. Ecce tu iratus es: et peccauimus:
in ipis fuimus semp: et saluabimur. Et
facti sumus ut immundi omnes nos: et
quasi pannus menstruate universe iu-
stitie nre. Et cecidimus quasi folia uni-
uersi: et iniquitates nostre sicut venti
abstulerūt nos. Non est qui inuocet
nomē tuū: qui consurgat et teneat te.
Abscondisti faciē tuā a nobis: et allisi
sti nos in manu iniquitatis nostre.
Et nūc domine pater noster es tu: nos

vero luum: et factus noster es: et opera
manuū tuay omnes nos. Ne irascaris dñe satis: ⁊ ne ultra memineris iniquitatis nostre. Ecce respice: ppls tuus omnes nos. Ciuitas sancti tui facta ē deserta: Syon deserta facta est. Ierusalem desolata: domus sanctificationis nostre ⁊ gloriē nostre ubi laudauerūt te patres nostri facta est in ecstinctionē ignis: et omnia desiderabilia nostra versa sunt in ruinas. Numquid super hijs continebis te dñe: tacebis et affliges nos vehementer? Quesierunt me qui ante non interrogabant: inuenerunt qui non quesierunt me. Ire

Dixi. Ecce ego: ecce ego ad gentem que non inuocabat nomē meum. Expādi manus meas tota die ad ppln incredulū: qui gradiuntur in via nō bona post cogitationes suas. Populus qui ad iracundiā pouocat me ante faciem meā semp: qui immolant in ortis et fumigant super lateres: qui habitant in sepulcris et in delubris ydolis dormiūt: qui comedūt carnē suillam: ⁊ ius pfanū in vasis eorū: qui dicunt recede a me nō appropiquas mihi ⁊ ā immundus es: isti fumus erit i furore meo: ignis ardēs tota die. Ecce scriptū est coram me. Nō tacebo: sed reddam et retribuā in sinu eorū iniquitates vestras et iniquitates patrū vestrorum simul dicit dñs - q̄ fumigauerūt super montes ⁊ super colles exprobrauerūt mihi: et remetiar opus eorū primū in sinu eorū. Hec dicit dñs. Quomō si inueniat granū in botro et dicat ne dissipes illud quoniā benedictio est: sic faciam pter seruos meos ut non disperdam omē. Et educam de iacob semē: et de iuda possidentem montes meos. Et hereditabunt eam electi mei: et serui mei habitabūt ibi. Et erunt cāpestria in caulas gregū: et vallis achor in cubile armentorū ppto meo qui requisierunt me. Et vos q̄ derelinquistis dñm qui obliti estis montē sanctū meū qui ponitis fortune mensam et libatis super eā - numerabo vos in gladio - et omnes i cede corruetis: pro eo q̄ vocaui et nō respondistis michi - loqus sum et nō audistis: et fecistis malū in oculis meis - ⁊ que nolui elegistis. Propter hec hec dicit dñs de⁹. Ecce ego mei comedent: et vos esurietis. Ecce serui mei bibent: ⁊ vos sitietis. Ecce serui mei letabūtur: ⁊ vos confundemini. Ecce serui mei laudabunt pre exultatione cordis: et vos clamabitis pre dolore cordis et pre cōtritione spiritus ululabitis: et dimittetis nomē vestrū in iuramentū electis meis. Et interficiet te dñs deus: et seruos suos vocabit nomine alio. In quo qui benedictus est super terā: benedicetur i dño amen. Et qui iurat in terra: iurabit in deo amē. Quia obliuioni tradite sunt angustie priores: et quia abscondite sunt ab oculis meis. Ecce ego creo celos nouos: et terā nouā - nō erit in memoria priora et non ascendet super cor: sed gaudebitis et exultabitis usq̄ i sempiternū in hijs que ego creo. Quia ecce ego creo iherusalē exultationē et ppln eius gaudiū: et exultabo in iherusalē et gaudebo in ppto meo: et nō audietur ut ro ultra vox fletus et vox clamoris. Non erit ibi amplius infans dies et senex qui nō impleat dies suos: quoniam puer centū annoꝝ morietur: et peccator centū annoꝝ maledictus erit. Et edificabūt domos ⁊ habitabunt: et plantabūt vineas ⁊ comedent fructū eaꝝ. Nō edificabit et alij habitabit:

nō plantabūt et alij comedet. Secūdū dies ligni erunt dies ppli mei: et opera manuū eorū inueterabūt. Electi mei nō laborabunt frustra: neq; generabūt in conturbatione: quia semen benedictoꝝ dñi est et nepotes eorū cum eis. Erūq; antequ clamet ego exaudiam: adhuc illis loquentibus ego audiam. Lupus et agnus pascentur simul: et leo et bos comedent paleas: et serpentī pulvis panis eius. Non nocebunt neq; occident: in omni monte sancto meo dicit dominus. Ioy

Hec dicit dñs. Celū sedes mea est: et terra scabellū pedū meoꝝ. Que est ista domus quā edificabitis michi: et quis iste locus requietionis meus? Omnia hec manus mea fecit: et facta sunt universa ista dicit dñs. Ad quē autē respiciā: nisi ad pauperculū et contritū spiritu et trementem sermones meos? Qui immolat bouem: quasi qui interficiat virum. Qui mactat pecus: quasi qui excerebret canē. Qui offert oblationem: quasi qui sanguinē suillum offerat. Qui recordatur thuris: quasi qui benedicat ydolo. Hec omnia elegerūt in viis suis: et in abominationibus suis anima eorū delectata est. Vnde et ego eligam illusiones eorū: et que timebant adducā eis: quia vocaui et non erat qui respōderet: loqus sum et nō audierūt. Fecerūq; malum in oculis meis - ⁊ que nolui elegerunt. Audite verbū dñi: qui tremitis ad verbum eius. Dixerūt fratres vestri odientes vos: et abicientes pter nomē meū. Glorificet dñs: et videbimus in letitia vestra: ipsi autē confundent. Vox ppli de ciuitate: vox de templo: vox domini reddentis retributionem inimicis suis. Antequ parturiret peperit - antequ veniret parturiū eī peperit masculum. Quis audiuit unquā talē: ⁊ quis vidit huic simile? Numquid parturiet terra in die una aut parietur gens simul: quia parturiuit et peperit syon filios suos? Numquid ego qui alios parere facio: ipse nō peniā dicit dñs? Si ego qui generationē tribuo sterilis ero: ait dñs deus tuus? Letamini cū iherusalē: et exultate in ea omnes qui diligitis eam. Gaudete cū ea gaudio universi qui lugetis super eā: ut sugatis et repletamini ab vbere cōsolationis eius: ut mulgeatis et delitiis affluatis ab omnimoda gloria eius. Quia hec dicit dñs. Ecce ego declinabo super eam quasi fluuiū pacis: ⁊ quasi torrentem inundantem gloriā gentiū quā sugetis. Ad vbera portabimini: ⁊ super genua blandient vobis. Quomō si cui mater blandiatur ita ego cōsolabor vos: et in iherusalē consolabimini. Videbitis et gaudebit cor vestrū: et ossa vestra sicut herba germinabunt. Et cognoscet manus dñi seruis eī: et indignabit inimicis suis. Quia ecce dñs i igne veniet: et quasi turbo quadriga eī: reddere in indignatione furorem suū: et increpationē suā in flamma ignis. Quia in igne dñs iudicabit: et i gladio suo ad omnē carnē: ⁊ multiplicabūtur interfecti a dño. Qui sanctificabātur et mundos se putabāt i ortis post iamam intrinsecus: qui comedebāt carnē suillā et abominationē et mures: simul consumentur dicit dñs. Ego autē opera eorū et cogitationes eorū inuenio ut cōgregē cū omnibus gentibus et linguis: et veniāt ⁊ videbūt gloriā meā. Et ponam in eis signū: et mittā ex eis q̄ salvati fuerint ad gentes in mare i affricam in lidiam - tenentes sagittam in

italiam ⁊ græciã ad insulas lõge: ad
eos qui non audierunt de me et non
viderũt gloriã meã. Et annũciabũt
gloriã meã gentibus: et adducẽt omnes
fratres vestros de cunctis gentibus do-
num dño in equis et in quadrigis et
in lectiis ⁊ in mulis et in carcesis ad
mõtem sanctũ meũ ierusalẽ dicit do-
minus: quomõ si inferant filij israhel
munus in vase mundo in domũ do-
mini. Et assumã ⁊ ex eis i sacerdotes ⁊
leuitas dicit dñs: quia sicut cęli nouĩ
et terra noua que ego facio stare coramẽ
me dicit dñs: ita stabit semen ve-
strum ⁊ nomẽ vestrũ. Et erit mensis ex
mense: et sabbatũ ex sabbato. Venient
omnis caro: ut adorẽt coramẽ facie mea
dicit dñs. Et egredientur: et videbũt ca-
dauera virorũ qui preuaricati sunt i me.
Vermis eorũ nõ morietur: et ignis eorũ
non extinguetur: et erit usq; ad satie-
tatẽ visionis omni carni. Explicit ysai
as. Incipit prologus in ieremiam prophetam
Ieremias ꝓphęta cui hic prologus scri-
bitur: fuerunt quidã apud hebreos ysaia
et osee ⁊ quibusdã alijs ꝓphetis videt
esse rusticior: sed sermonibus par est: quippe
qui eodem spiritu ꝓphetauerit. Porro
simplicitas eloquij de loco et in quo
natus est accidit. Fuit enim anachoto
ites ĥ est usq; hodie vicus tribus ab ihe-
rosolimis distãs milibus: sacerdos ex
sacerdotibus ⁊ in matris utero sancti-
ficatus: virginitate sua euangelicum
uirũ christi ecclesie dedicãs. Hic vatici-
nare ceptus est puer: ⁊ captiuitatẽ urbis
audit non solũ spiritu: sed et oculis
carnis intuitus est. Iam decem tri-
bus israhel alijs i medos trãstulerãt:
iam tertiã eos coloni gentili pollue-
bant. Vnde i iuda tantũ et i beniamin
prophetauit: et ciuitatis sue ruinas

ĩdeuplicii plãsit alphabeto: q̃ nos
mensure metri versibusq; reddidimus.
Preterea ordinẽ visionum qui apud
grecos et latinos omnino tõtissus est
ad pristinã fidẽ correxim⁹. libũ aũt
baruch notarij eius: qui apud hebre-
os nec legitur nec habet̃ ꝓmissus⁹:
pro hijs omnibus maledicta ab omni-
bus ꝓtolanes: quibus me necesse est pe-
singula opuscula respondere. Et ipse ꝓ-
tior: quia vos o ignis. Lectii ad com-
pediũ mali redius fuerat medũ fuge-
ri eorũ silentio meo ponere: q̃ quoti-
die nouũ aliquid scripitantes iuni-
oris insaniam prouocare. Explicit
prologus. Incipit hieremias ꝓphęta. i.

Verba ieremie ꝓphete filij
helchie de sacerdotibus q̃ fu-
erũt in anachoth in terra
beniamin. Quod factũ est
verbũ dñi ad eũ i diebus ioiachim
filij ioie regis iuda usq; ad consum-
mationẽ undecim ãni sedechie filij iosie
regis iuda usq; ad trãsmigrationem
ierusalem in mense quinto. Et facũ
est verbũ dñi ad me dicẽs. Priusq̃ te
formarẽ i utero noui te: ⁊ anteqũ ex-
de vulua sanctificaui te: et prophetã
in gentibus dedi te. Et dixi. A a a dñe
deus. Ecce nescio loqui: q̃a puer ego sũ.
Et dixit dñs ad me. Noli dicere quia
puer sũ: quoniã ad omnia q̃ mittam
te ibis: et quecũq; ꝓcepero tibi mãdabis
tibi loqueris. Non timeas a facie eo-
rũ: quia ego tecũ sum ut eruã te dicit dñs.
Et misit dñs manũ suã: et tetigit os
meũ: et dixit ad me. Ecce dedi verba
mea in ore tuo: ecce constituo te hodie
super gentes et super regna ut euellas et
destruas ⁊ disipas ⁊ dissipes: ⁊ edifices

et plãtes. Et factũ est verbũ dñi ad me
dicens. Quid tu vides ieremia? Et
dixi. Virgã vigilãtem ego video. Et
dixit dñs ad me. Bene vidisti: quia vi-
gilabo ego super verbũ meũ ut faciam
illud. Et factum est verbũ dñi secũdo ad
me dicens. Quid tu vides? Et dixi. Ol-
lam succensam ego video: et facien-
eius a facie aquilonis. Et dixit dñs
ad me. Ab aquilone pandetur omne
malum super omnes habitatores terre.
Quia ecce ego vocabo omnes cogna-
tiones regnorũ aquilonis dicit dñs: ⁊
venient ⁊ ponent unusquisq; solium
suũ i introitu portarũ ierusalẽ et super
omnes muros eius in circuitu et super
universas urbes iuda. Et loquar iu-
dicia mea cũ eis super omnẽ malitiam
eorũ qui dereliquerũt me et libauerunt
dijs alienis: ⁊ adorauerũt opus ma-
nuũ suarũ. Tu ergo accinge lũbos tuos
et surge: ⁊ loquere ad eos omnia que
ego ꝓcipio tibi. Ne formides a facie e-
orũ: nec enim timere te faciã multũ coꝫ.
Ego quippe dedi te hodie in ciuitatem
munitam et i columnã ferreã et i mu-
rum reũ super omnẽ terrã regibus iuda
principibus eius ⁊ sacerdotibus ⁊ omni
populo terre: et bellabunt aduersum
te et non preualebunt: quia ego te-
cum sum ait dominus ut liberẽ te. ¶

Et factum est verbũ dñi ad me di-
cens. Vade ⁊ clama in auribus
ierusalẽ dicens. Hec dicit dñs. Recor-
datus sum tui misericordiam
tuam et caritatem desposationis tue
quãdo secuta es me in deserto: i terra
que nõ seminat̃. Sanctus israhel dño:
primitie frugũ eius. Omnes qui dura-
uerũt eũ delinquẽt: mala venient super
eos dicit dñs. Audite verbũ dñi do-
mus iacob: et omnes cognationes
domus israhel. Hec dicit dñs. Quid
inuenerũt patres vestri in me iniquita-
tis quia elõgauerũt a me et ãbulaue-
runt post vanitatẽ et vani facti sũt?
Et nõ dixerũt ubi ẽ dñs qui ascende-
re nos fecit de terra egipti: qui tradu-
xit nos per deserti per terrã inhabita-
bilẽ et inuiã: p terrã sitis et ymaginẽ
in umbris: per terrã in qua nõ ambula-
uit vir neq; habitauit homo. Et indu-
xi vos in terrã carmeli: ut comederetis
fructũ eius et optima illius. Et ingressi
contaminastis terrã meã: et hereditatẽ
meã: polluistis in abominationẽ. Sa-
cerdotes nõ dixerũt ubi est dñs: ⁊ tenẽ-
tes legem nesciuerũt me: et pastores pre-
uaricati sunt in me. Et ꝓphete ꝓtetaꝫ-
uerũt in baal: ⁊ ydola secuti sunt. Pro-
pterea adhuc iudicio contendã vobis-
cum ait dñs: et cum filijs vestris disce-
prabo. Trãsite ad insulas cethim et vi-
dete: et i cedar mittite et cõsiderate vehe-
menter: ⁊ videte si factũ est huiusmodi:
si mutauit gens deos suos: ⁊ ecce ipsi
nõ sũt dij. Populus vero meus mutau-
it gloriã suã i ydolũ. Obstupescite ce-
li super hoc: et portis eius desolamini ve-
hementer dicit dñs. Duo enim mala fe-
cit ꝓlus meus. Me dereliquerũt fontẽ
aque viue: et fodierũt sibi cisternas dis-
ruptas que cõtinere nõ valent aquas.
Numquid seruus est israhel aut vernacu-
lus? Quare ergo facꝰ est i ꝓdam?
Super eũ rugierũt leones et dederũt vo-
cem suã: posuerũt terrã eius i solitudi-
nem. Ciuitates eius exuste sunt: et nõ
est qui habitet in eis. Filij q̃ nouphe-
os et daphnos contuparuerũt te usq;
ad verticẽ. Numquid nõ istud factũ ẽ
tibi: quia dereliquisti dñm deum tuũ de
tempore quo ducebat te p viam? Et
nunc q̃d tibi vis i via egipti: ut bibas

aquã turbidã? Et ego tibi cũ via assiri-
ij: et ut bibas aquã fluminis? Argu-
et te malicia tua: & aũsio tua increpabit
te. Scito & vide q̃a malũ et amarũ ẽ re-
liquisse te dñm deum tuũ: et nõ esse timo-
rem eius apud te dicit dñs deus
exercituũ. A seculo confregisti iugum
meũ: rupisti vincula mea et dixisti. Nõ
seruiã. Iu omni enim colle sublimi & sub
omni ligno frondoso tu prosternebaris
meretrix. Ego aũt plãtaui te vineã ele-
ctam: omne semẽ ver. Quomõ ergo conuer-
sa es i prauũ vinea alienã? Si la-
uaris te nitro & multiplicaueris tibi her-
bam borith: maculata es i iniquitate tua
coram me dicit dñs dẽ. Quomõ di-
cis nõ sum polluta: post baalim nõ
ambulaui? Vide vias tuas in cõuall-
sato quid feceris. Cursor leuis repli-
cans vias tuas: onager assuetus i so-
litudine: in desiderio anime sue attra-
xit ventũ amoris sui. Nullus auerte-
ram. Omnes qui querũt eã nõ defici-
ent: in menstruis eius inuenient eam
Prohibe pedẽ tuũ a nuditate: & guttur
tuũ a siti. Et dixisti. Desperaui: nequa-
q̃ faciã. Adamaui quippe alienos: &
post eos ambulabo. Quomõ cõfundi-
dit sue quãdo deprehendit sic con-
fusi sunt domus israhel: ipi & reges e-
orũ principes & sacerdotes & pphete
eorũ: dicentes ligno pater meus es tu:
et lapidi tu mihi genuisti. Verterũt ad
me tergũ et non faciẽ: et in tẽpore afflic-
tionis sue dicent: surge et libera nos.
Vbi sũt dij tui quos fecisti tibi? Surg-
ant et liberent te: in tempore afflictio-
nis tue. Secundũ numerũ quippe ciui-
tatum tuarũ erant dij tui iuda. Quid
vultis mecũ iudicio cõtendere? Omnes
deseruiistis me dicit dominus. Frus-
tra percussi filios vestros: disciplinam
non receperunt. Deuorauit gladius
vester, vt pras vestros: ysi leo vastator
generatio vestra. Videte verbum dñi.
Numquid solitudo facta sum israhel:
aut terra serotina? Quare ergo dixit
plus meus: recessimus: non veniemus
vltra ad te? Numquid obliuiscet vir-
go ornamenti sui: aut sponsa fascie pe-
toralis sue? Populus vero meus ob-
liuus est mei diebus innumeris. Quid
mirris bonã offendere viam tuã: ad
querendã dilectionẽ? Que insuper & ma-
licias tuas docuisti vias tuas: et in a-
lis tuis inuentus est sanguis animarũ
pauperũ & innocentũ. Non i fossis in-
uenio eos: sed in omnibus q̃ supra me
morani. Et dixisti. Absq; peccato et
innocens ego sum: et, porro auertat
furor eius a me. Ecce ego iudicio con-
tendã tecum: eo q̃ dixeris non peccaui.
Quã vilis facta es nimis: iterans vi-
as tuas. Et ab egipto confunderis: si-
cut cõfusa es ab assur. Nam & ab ista
egrediẽris et mãs tue erit sup caput
tuũ: quoniã abiecit dominus cõfidẽ-
tiã tuã: & nichil habebis ꝓspereũ.

Vulgo diuẽ. Si dimittit vir uxo-
rem suã et recedẽs ab eo duxerit
virũ alterũ: numq̃ reuertet ad eã vltra?
Numquid nõ polluta erit & contamina-
ta mulier illa? Tu aũt fornicata es cũ
amatoribus multis: tamen reuertere
ad me dicit dñs. Leua oculos tuos i
directũ: et vide vbi nõ prostrata sis. In
viis sedebas expectãs eos quasi latro
in solitudine: & polluisti terrã
in fornicationibus tuis et in malitiis
tuis. Quãobrem prohibite sunt stille
pluuiarũ: et serotinus imber non fuit.
Frons mulieris meretricis facta ẽ tibi:
noluisti erubescere. Ergo saltẽ a modo
voca me pater meus: dux virginitatis

mee tu es. Numquid irascetur in perpe-
tuũ: aut perseuerabit in finem? Ecce lo-
cuta es et fecisti mala: & potuisti. Et di-
xit dominus ad me i diebus iosie regis.
Numq̃d vidisti quẽ fecerit auersatrix
israhel? Abiit sibimet super omnem
montem excelsum et sub omni ligno
frondoso: et fornicata est ibi. Et dixi
cum fecisset hec omnia. ad me reuerte-
re: et nõ est reuersa. Et vidit puaricata-
trix soror eius iuda q̃a pro eo q̃ mechata
esset auersatrix israhel dimisissem
eam & dedissem ei libellũ repudij: & nõ
timuit puaricatrix iuda soror eius. sed
abiit & fornicata est etiã ipa: & facilita-
te fornicationis sue cõtaminauit terra-
m: & mechata ẽ cum lapide & ligno.
Et in omnibus hijs non est reuersa ad
me puaricatrix soror eius iuda i toto
corde suo: sed i mendacio ait dñs. Et
dixit dñs ad me. Iustificauit anima
sua auersatrix israel cõparatione puari-
catricis iude. Vade & clama hunc ver-
bum contra aquilonẽ et dices. Reuer-
tere auersatrix israhel ait dñs et non a-
uertam faciẽ meã a vobis: q̃a sanctus
ego sum dicit dñs: et non irascar in
perpetuũ. Verũtamen scito iniquitatem
tuã: quia in dñm deũ tuũ puaricata
es. Et disposuisti vias tuas alienis sub
omni ligno frondoso: et vocem meã
non audisti ait dñs. Conuertimini filij
reuertentes dicit dñs: quia ego vir ue-
stet. Et assumã vos: vnũ de ciuitate &
duos de cognatione: et introducã vos
in syon. Et dabo vobis pastores iu-
xta cor meũ: et pascent vos scientia et
doctrina. Cumq; multiplicati fueritis
& creueritis in terra in diebus illis ait do-
minus nõ dicent vltra archa testamẽ-
ti dñi: neq; ascendet sup cor neq; recor-
dabitur illi? nec visitabitur nec fiet
vltra. In tempore illo vocabũt iheru-
salẽ solium dñi: et cõgregabitur ad eã
omnes gentes in nomine dñi in ihe-
rusalẽ: & nõ ambulabũt post prauitate
cordis sui pessimi. In diebus illis
ibit domus iuda ad domũ israhel: &
venient simẽ de terra aquilonis ad terrã
quã tedi patribus vestris. Ego aũt dixi.
Quomõ ponã te in filios: et tribuã ti-
bi terrã desiderabilẽ hereditate pulcrã
exercituũ gentiũ? Et dixi. Pater voca-
bis me: & post me ingredi nõ cessabis.
Sed quomõ si cõtemnat mulier amato-
rem suũ: sic contemplit me dom? israel
dicit dñs. Vox in vijs audita est plo-
ratus & vlulatus filiorũ israhel: quoni-
am vnũ fecerũt viam suã: oblisi sunt
dominũ deũ sui. Conuertimini filij reuer-
tentes: & sanabo auersiones vestras. Ecce
nos venimus ad te. Tu enim es dñs deus
noster. Vere mendaces erãt colles
et multitudo montiũ. Vere in domino
deo nostro salus israel. Confusio come-
dit laborẽ patrũ vestrorũ ab adolescen-
tia nãa: greges eorũ et armenta eorũ: filij
eorũ et filias eorũ. Dormiemus i con-
fusione nãa et operiet nos ignominia
nostra: quoniã dño deo nõ peccauimus
nos et patres nostri ab adolescen-
tia nostra usq; ad diem hanc: et non
audiuimus vocẽ dñi dei nostri.

Si reuertaris ad me israhel ait do-
minus: ad me cõuertar. Si ab-
stuleris offendicula tua a facie mea nõ
commouebẽris. Et iurabis viuit do-
minus in veritate & in iudicio et in iu-
stitia: & benedicent eũ gẽtes ipsum q̃
laudabũt. Hec enim dicit dñs viro iuda & Ie-
rusalem. Nouate vobis nouale:
& nolite serere sup spinas. Circũcidi-
mini dño: & auferte ꝓputia cordiũ vo-
rum viri iuda et habitatores ierusalẽ.

ne forte egrediat ut ignis indignatio
mea et succendatur: et nō sit qui extin
guat. Vnīa autem hec mala venient
propter malitiā cogitationū vestrarū.
Annūciate in iuda: et in iherusalem
auditum facite: loquimini ⁊ canite tu
ba i terra: clamate fortiter et dicite. Con
gregamini: et ingrediamur ciuitates
munitas: leuate signum in sion. Con
fortamini nolite stare: quia malum
ego adducā ab aquilone: et contriui
nem magnam. Ascendit leo de nubili
suo: et predo gentiū se leuauit. Egressus
est de loco suo: ut ponat terrā tuā
in desolationem. Ciuitates tue vasta
buntur: remanentes absq; habitatore.
Super hoc accingite vos cilicijs: plan
gite et vlulate: quia nō est auersa ira
furoris dni a nobis. Et erit in die illa
dicit dnus perdet rex regis et cor princi
pum: et obstupescēt sacerdotes: et pro
phete cōtemplabūtur. Et dixi. Heu heu
heu dne deus. Ergo ne decepisti popu
lum istū ⁊ iherusalem dicēs: pax erit vo
bis: Et ecce pueniet gladius usq; ad anī
mam. In tempore illo dicet ꝓlo hunc
et iherusalem venens ventus in vno ꝯ sūt
in deserto: vie filie ꝓpli mei nō ad ventilandū ⁊ ad purgandū. Spiritus plenus
ex hijs veniet mihi. Et nūc ego:
sed loquar iudicia mea cum eis. Ecce
quasi nubes ascendet: et quasi tempe
stas currus eius. Velociores aquilis
equi illius. Ve nobis: quoniā vastati
sumus. Laua a malicia cor tuū iheru
salem: ut salua fias usquequo morabitur in te cogitationes noxie? Vox
enim annūciātis a dan: et nouū faciēs
ydolū de monte ephraim. Dicite gētibus.
Ecce audiet est in iherusalem custodes veni
re de terra longinqua: ⁊ dare super ciuitates iude vocem suā. Quasi custodes
agroꝝ facti sunt super eam i gyro: quia
me ad iracundiā prouocauit dicit dnus. Vie tue ⁊ cogitationes tue fecerunt hec tibi. Ista malitia tua quia amara: quia tetigit cor tuū. Venter meus ventrem meū doleo: sensus cordis
mei turbati sunt in me. Non tacebo:
quoniā vocē buccine audiuit anima
mea: clamorē prelij. Contritio super contritionem vocata ē: et vastata ē omnis
terra. Repente vastata sunt tabernacula mea: subito pelles mee. Vsquequo
videbo fugitiuos: audiā vocē buccine?
Nūm stultus ꝓpls meus me non cognouit: filij insipientes sunt: et vecordes.
Sapientes sunt vt faciāt mala: bene
autē facere nesciēt. Aspexi terrā ⁊ ecce
vacua erat: et nihil: et celos: ⁊ nō erat
lux i eis. Vidi montes et ecce mouebantur: et omnes colles cōcutiebant sunt. Intuitus sum et nō erat homo: et omne volatile celi recessit. Aspexi et ecce carmelus
deserto: ⁊ omnes vrbes eius destructe sūt a
facie dni et a facie ire furoris eius. Hec
enim dicit dnus. Desertā erit omnis terra:
sed tamen cōsumationē nō faciā. Luget
terra: et merebit eli deliqui: eo q locutus sum. Cogitaui et non penituit
me: nec auertus sum ab eo. Et vocē equitis et mittentis sagittā fugit omnis
ciuitas. Ingressi sunt ardua: et ascenderunt rupes. Vniuerse vrbes derelicte
sunt: et non habitat in eis homo. Tu
autē vastata quid facies? Cum velueris te ornare: tū ornatu tuo es mundi
aureo ⁊ pmiseris stibio oculos tuos:
frustra componeris. Contempserūt te
amatores tui: animā tuam querunt.
Vocem enim quasi parturientis audiui: et angustias vt pueperē. Vox
filie syon inter mediantes expandentes
manus suas. Ve mihi: ꝓ defeci

anima mea propter interfectos. V
Circuite vias iherusalē et aspicite:
et considerate et querite in platis
eius: an inueniatis virū facientem iudicium: et querentem fidem: et pacem
ro ti. Quod si etiā viuit dnus dicent:
et hoc falso iurabunt. Domine oculi
tui respiciūt fidē. Percussisti eos et nō
doluerūt: attriuisti eos et renuerunt
accipere disciplinā. Indurauerūt facies suas supra petrā: et noluerūt reuerti.
Ego aūt dixi. Forsitan pauperes sunt
et stulti: ignorātes viā dni et iudicium
dei sui. Ibo ergo ad optimates et loquar eis. Ipsi enim cognouerūt viam
dni: iudicium dei sui. Et ecce magis hij
simul cōtregerūt iugū: ruperūt vincula.
Idcirco percussit eos leo de silua: lupus
ad vesperā vastauit eos: pardus vigilans
super ciuitates eorū. Omnis qui egrediens
fuerit ex eis rapietur: quia multe
sunt preuaricationes eorū: confortate sūt
auersiones eorū. Super quo ꝓpitius tibi
esse potero? Filij tui dereliquerūt me: ⁊
iurauī in his qui nō sunt dij. Saturaui eos ⁊ mechati sunt: et i domo meretricis luxuriabātur. Equi amatores
in feminas: et equilarij facti sūt: vnusquisq; ad vxorē pximi sui hinniebat.
Nūquid super hijs non vindicabo dicit
dnus: et in gente tali nō vlciscetur anima
mea? Ascendite murros eius ⁊ dissipate: consumationē autē nolite facere. Auferte pagines eorū: quia non
sūt dni. Preuaricatione enim preuaricata
est in me domus israel et domus iuda
ait dnus. Negauerūt dnm: et dixerunt.
Non est ipse: nec veniet super nos malum: gladium et famē non videbimus.
Prophete fuerūt in ventū loqui: et re
lpsum nō fuit in eis. Hec ergo euenient illis. Hec dicit dnus deus exercituū.
Quia locuti estis verbū istud: ecce ego
do verba mea in ore tuo in ignem et
plm istū ligna: et vorabit eos. Ecce
ego adducā super vos gentem de longinquo domus israel ait dnus: gentem robustā gentem antiquā gentem cuius
ignorabis linguā: nec intelliges quid
loquat. Pharetra eius ꝓsi sepulcrum
patens: omnes fortes. Et comedet segetes tuas et panē tuū deuorabit: filios tuos et filias tuas comedet: gregem
tuū et armēta tua: et comedet vineam
tuā et ficū tuā: et conteret vrbes munitas tuas in quibus tu habes fiducia
gladio. Veruntamē in diebus illis ait dominus nō faciam vos in consumationem. Quod si dixeritis quare fecit dominus deus noster nobis hec omnia:
dicet ad eos. Sicut dereliquistis me et
seruistis deo alieno in terra vestra: sic
seruietis dijs alienis in terra nō vestra.
Annūciate hec domui iacob: et audi
tum facite in iuda dicentes. Audi popule stulte qui nō habes cor: qui habentes oculos nō videtis: et aures et non
audietis. Me ergo non timebitis ait
dnus: ⁊ a facie mea nō dolebitis? Qui
posui arenam terminū mari ꝓceptū
sempiternū qd nō ꝓteribit: et cōmouebuntur et nō poterunt: et inundabunt
fluctus eius ⁊ nō transibūt illud. Populo autē huic factū ē cor incredulū et
exasperās. Recesserūt et abierunt: et nō
dixerunt in corde suo. Metuamus dnm
deū nostrū qui dat nobis pluuiā temporanā et serotinā in tempore suo:
plenitudinē anīme messis custodiens
nobis. Iniquitates nre declinauerūt
hec: et peccata nostra ꝓhibuerūt bonū
a nobis: qꝰ inuenti sunt in ꝓplo meo
impij insidiātes sicut aucupes: laqueos
ponētes et peditas ad rapiendos viros.

sicut decipula plena auibus: sic domus
eorꝰ plene dolo. Ideo magnificati sunt
et ditati: incrassati sunt et impinguati:
et superiuerunt sermones meos pessimos.
Causam uiduæ nõ iudicauerunt: cau-
sam pupilli nõ direxerũt: et iudicium
pauperũ nõ iudicauerũt. Nũquid super
hijs nõ ulciscabor dicit dñs: aut super
gente huiusmodi nõ ultiscetur
anima mea? Stupor et mirabilia facta
sunt in terra. Propheta uaticinabat
mendacia: et sacerdotes applaudebãt
manibus suis: et populus meus dilexit talia.
Quid igitur fiet in nouissimo eius? VI

Conuertamini filij beniamin in
medio iherusalem: et in thecua clan-
gite buccina: et super bethacaerm leuate
uexillũ: quia malũ uisum est ab aquilone
et contritio magna. Speciosæ et
delicatæ assimilaui filiã sion: ad eam
uenient pastores et greges eorꝰ. Figent
in ea tentoria in circuitu: pascet unus-
quisq; eos qꝰ sibi manu sua sunt. Sanc-
tificate super eã bellũ: consurgite et ascen-
damus in meridie. Ue nobis quia de-
clinauit dies: quia longiores facte sunt
umbre uespere. Surgite et ascendamꝰ
in nocte: et disperdamus domus eius:
quia hec dicit dñs exercituũ. Cedite li-
gnum eius: et fundite circa iherusalem
aggerem. Hæc est ciuitas uisitationis:
omnis calumnia in medio eius. Sicut
frigida facit cisterna aquã suã: sic frigi-
dam fecit malitiã suã. Iniquitas et
uastitas audietur in ea coram me semp:
infirmitas et plaga. Erudire iherusa-
lem ne forte recedat anima mea a te:
ne forte ponã te deserta: terrã inha-
bitabilem. Hæc dicit dñs exercituum.
Uiq; ad racemũ colligent sicut i uinea
reliquias israhel. Conuerte manum
tuã quasi uindemiator ad cannellum.

Cui loquar: et quẽ contestabor ut au-
diat? Ecce incircumcisi aures eorꝰ: et au-
dire nõ possũt. Ecce uerbũ dñi factũ est
eis in opprobriũ: et nõ suscipiẽt illud.
Propterea furore dñi plenus sum: labo-
raui sustinens. Effundẽ super parulos
foris et super cõcilium iuuenũ simul.
Uir enim cũ muliere capietur: senes cũ
pleno dierꝰ. Et transibit domus eorũ
ad alienos agri et uxores earũ: quia
extendam manũ meã super habitantes
terrã dicit dñs. A minore quippe usq;
ad maiorem omnes auaritiæ student:
et a propheta usq; ad sacerdotem cuncti
faciunt dolũ. Et curabãt cõtritionẽ filiæ
populi mei cum ignominia dicentes pax
pax: et nõ erat pax. Confusi sunt qꝰ
abominationẽ fecerunt: quin potius
confusione non sunt cõfusi: et erubes-
cere nesciebãt. Quãobrem cadent inter
ruentes: in tempore uisitationis suæ cor-
ruent dicit dominus. Hæc dicit domi-
nus. State super uias et uidete: et in-
terrogate de semitis antiquis que sit
uia bona et ambulate in ea: et inuenie-
tis refrigerium animabus uestris.
Et dixerũt. Nõ ambulabimꝰ. Et con-
stitui super uos speculatores. Et dixi.
Audite uocem tubæ. Et dixerũt. Non
audiemus. Ideo audite gentes et co-
gnoscite congregatio: quãta ego faciã eis.
Audi terra. Ecce ego adducã mala su-
per populũ istũ fructũ cogitationũ eius:
quia uerba mea nõ audierũt: et legẽ
meã proiecerũt. Ut quid michi thus
de saba afferis: et calamũ suauẽ olen-
tem de terra longinqua? Holocausta
mea uestra nõ sunt accepta: et victime
uestre nõ placuerũt michi. Propterea
hæc dicit dñs. Ecce ego dabo in populũ
istũ ruinas: et ruent in eis patres et fi-
lij simul: uicinus et proximus peribunt.

hæc dicit dominus. Ecce uenit populus de
terra aquilonis: et gens magna cõsur-
get a finibus terræ: sagittã et gladiũ arri-
pient: crudelis est et nõ miserebit. Et ho-
rrisus quasi mare sonabit: et super equos
ascendent: parati quasi uir ad preliũ
aduersum te filia sion. Audiuimꝰ fa-
mam eius: dissoluti sunt manus no-
stre. Tribulatio apprehendit nos: dolo-
res ut parturientis. Nolite egredi ad a-
gros: et in uiam ne ambuletis: quoniã
gladius inimici pauor in circuitu. Fi-
lia populi mei accingere cilicio: et cõspe-
rge cinere: luctũ unigeniti fac tibi plã-
ctum amarũ: quia repente ueniet ua-
stator super uos. Probatorẽ dedi te in
populo meo robustũ: et scies et proba-
bis uias eorꝰ. Omnes isti principes de-
clinãtes: ãbulantes fraudulenter. Es
et ferũ: uniuersi corrupti sunt. Deficit
sufflatorũ in igne: cõsumptũ est plum-
bum. Frustra conflauit cõflator: ma-
litiæ enim eorum non sunt cõsumpte.
Argentum reprobũ uocate eos: quia
dominus proiecit illos. VII

Verbũ quod factũ est ab iheremia
a domino dicens. Sta in porta
domus dñi: et pdica ibi uerbũ istud et
dic. Audite uerbũ dñi omnis iuda: qui
ingredimini p portas has: ut adore-
tis dñm. Hæc dicit dñs exercituũ deus
israhel. Bonas facite uias uestras et
studia uãra: et habitabo uobiscũ in lo-
co isto. Nolite confidere i uerbis men-
daciis: dicentes templũ dñi: templũ dñi:
templũ dñi est. Quoniã si ueraciter
uias uãas et studia uãra: si feceritis iu-
diciũ inter uirũ et proximũ eius: aduenæ
et pupillo et uidue non feceritis calu-
miã: nec sanguinẽ innocuũ effude-
ritis in loco hoc: et post deos alienos
nõ ãbulaueritis i malũ uobismetipsis:
habitabo uobiscũ in loco isto in terra
quã dedi patribus uris a seculo et usq;
in seculũ. Ecce uos cõfidistis uobis in
sermonibus mendacij qui nõ proderunt
uobis: furari: occidere: adulterare: iu-
rare: mendaciter libare baalim: et ire
post deos alienos quos ignoratis.
Et uenistis et stetistis coram me i domo
hac in qua inuocatũ est nomẽ meum:
et dixistis liberari sumꝰ eo qꝰ fecerimꝰ
omnes abominationes istas. Ergo spe-
lunca latronũ facta est domus ista: i
qua inuocatũ est nomẽ meũ in oculis
uestris? Ego ego sũ: ego uidi dicit do-
minus. Ite ad locũ meũ in silo ubi ha-
bitauit nomẽ meũ a principio: et uide-
te que fecerim ei propter malitiã populi mei
israhel. Et nũc quia fecistis omnia ope-
ra hæc dicit dñs: et locutus sum ad uos
mane consurgens et loquens et non
audistis: et uocaui uos et nõ respondi-
stis: faciã domui huic in qua inuoca-
tum est nomẽ meũ et in qua uos habe-
tis fiduciã et loco quẽ dedi uobis et pa-
tribus uestris sicut feci silo: et iciã uos
a facie mea sicut iecit omnes fratres ue-
stros uniuersum semen ephraim. Tu
ergo noli orare pro populo hoc: nec assu-
mas pro eis laudem et orationẽ: et nõ
obstes michi: quia nõ exaudiam te.
Nõne uides quid isti faciũt i ciuitati-
bus iuda: et in plateis iherusalẽ? Filij
colligunt ligna: et patres succendunt
ignẽ: et mulieres cõspergunt adipem
ut faciãt placentas regine celi et libãt
dijs alienis: et me ad iracundiã pro-
cent. Nũquid me ad iracundiã pro-
ducunt dicit dñs? Nõne semetipsos i
confusione uultus sui? Ideo hæc dicit
dñs deus. Ecce furor meus et ira mea
in loco hoc conflabitur super homines et
super pecora et super lignum

regionis et fuge fenges terre: et succendetur: q nõ extinguetur. Hec dicit dñs exercituũ deus israhel. Holocaustomata vestra addite victimis vris et comedite carnes: quia non sum loqut cũ patribus vestris et non precepi eis in die qua eduxi eos de terra egipti de verbo holocaustomatũ q victimarũ: sed hoc verbũ precepi eis dicens. Audite vocem meã q ero vobis deus q vos eritis mihi pplꝰ: q ambulate in omni via quã mãdaui vobis: ut bene sit vobis. Et non audierũt nec inclinauerunt aurẽ suã: sed abierũt in voluptatibus et in prauitate cordis sui mali: factiq; sũt retrorsum et non in ante a die qua egressi sũt patres eorꝫ de terra egipti usq; ad diem hanc. Et misi ad eos omnes seruos meos ꝓphetas per diem: cõsurgens diluculo q mittens: et nõ audierunt me nec inclinauerunt aurem suã sed indurauerũt ceruicem suã: q peius operati sunt ꝙ patres eorꝫ. Et loquerisꝫ ad eos omnia verba hec et non audient te: et vocabis eos et non rꝙsõdebunt tibi. Et dices ad eos. Hec ē gens q̃ non audiuit vocem dñi dei sui: nec recepit disciplinã. Perijt fides: et ablata est de ore eorꝫ. Tonde capillũ tuũ et proice: et sume in directũ planctũ: qꝫ proiecit dñs et reliquit generationem furoris sui: quia fecerũt filij iuda malum in oculis meis dicit dñs. Posuerunt offendicula sua in domo in qua inuocatũ est nomẽ meũ vt pollucrent eam: et edificauerũt excelsa thophet q̃ est in valle filij ennon: vt incenderent filios suos et filias suas igni: que nõ precepi nec cogitaui in corde meo. Ideo ecce dies venient dicit dñs: et nõ dicet amplius tophet et vallis filij ennon sed vallis interfectionis: et sepelient ī thophet eo q nõ sit locus. Et erit mortuũ cadauer ꝑ huꝫ in cibos volucribus cli et bestijs terre: et non erit qui abigat. Et quiescere faciam de vrbibus iuda et de plateis ihꝛlm vocẽ gaudij q vocẽ letitiae: vocem sponsi q vocẽ sponse. In desolatione enim erit terra.

VIII

In tempore illo ait dñs. Eicient ossa regis iuda et ossa principũ eius et ossa sacerdotũ et ossa ꝓphetarꝫ et ossa eorũ qui habitauerũt ihꝛusalẽ de sepulchris suis: et expandent ea ad solẽ et lunã q omnẽ militiã celi que dilexerunt q quibus seruierũt et post que ambulauerũt: et que quesierũt et adorauerũt. Non colligent et non sepelientur: in stercoliniũ fuꝫ faciem terre erit. Et eligẽt magis mortẽ ꝙ vitã omnes q̃ reliqui fuerint de cognatione hac pessima: in universis locis que derelicta sunt ad que eieci eos dicit dñs exercituũ. Et dices ad eos. Hec dicit dñs. Numquid qui cadit nõ resurgit: q qui auertitur ē non reuertitur? Quare ergo auertitur est ꝙlis iste in ihꝛusalẽ auertione contentiosa? Apprehenderunt mendaciũ: et noluerũt reuerti. Intendi et auscultaui: nemo quod bonũ est loquit. Nullus est qui agat penitentiã sup peccato suo dicens. Quid feci? Omnes conuersi sunt ad cursum suũ: quasi equus impetu vadens in pliũ. Milvus in celo cognouit tempus suũ: turtur q hirundo q ciconia custodierunt tempus aduentus sui: ꝙlus aũt meꝰ nõ cognouit iudiciũ dñi. Quomõ dicetis sapientes nos sumus q lex dñi nobiscũ est? Vere mendaciũ operatꝰ est stilus mendax scribaꝝ. Confusi sunt sapientes: pauidi et capti sũt. Verbũ enim dñi proiecerũt: q sapientia nulla est ī eis. Propterea dabo mulieres eorꝫ extraneis: agros eorꝫ heredibus. Quia a minimo usq; ad maximũ omnes auaricia sequuntur: a propheta usq; ad sacerdotem cuncti faciunt mendaciũ. Et sanabãt contritiones filie ꝙli mei ad ignominiã dicẽtes pax pax: cum non esset pax. Confusi sunt quia abominationẽ fecerunt: quin ymmo confusione nõ sunt confusi: q erubescere nescierunt. Idcirco cadẽt inter corruentes: in tempore visitationis sue corruent dicit dominus. Congregans congregabo eos ait dominꝰ. Non ē vua in vindemia q non sunt ficus in ficulnea: foliũ defluxit: q dedi eis q̃ preterierũt sunt. Quare sedemꝰ? Congregamini et ingrediamur ciuitatem munitam: et sileamꝰ ibi: quia dñs deus noster silere nos fecit: et potum dedit nobis aquam fellis. Peccauimus enim domino. Expectauimus pacem et non erat bonum: tempus medele et ecce formido. A dan audiens est fremitus equorum eius: a voce hinnituum pugnatorꝫ omnis cõmota est omnis terra. Et venerũt et deuorauerũt terrã q plenitudinem eius: vrbem q habitatores eius. Quia ecce ego mittam vobis serpentes regulos quibus non est incantatio: et mordebũt vos ait dñs. Dolor meus sup dolorem: in me cor meũ mestꝰ. Ecce vox clamoris filie ꝙli mei de terra longinqua. Siũquid dñs non est in syon: aut rex eis nõ ē in ea? Quare ergo me ad iracundiã concitauerũt sculptilibꝫ suis: q in vanitatibus alienis? Transiꝫ messis: finita est estas: q nos saluati non sumus. Sup contritione filie ꝙli mei contritꝰ sum q contristatꝰ: stupor obtinuit me. Siũquid resina nõ est in galaad aut medicus non est ibi? Quare ergo non ē obducta cicatrix filie populi mei?

Quis dabit capiti meo aquam: q oculis meis fontẽ lacrimarꝫ? Et plorabo die et nocte interfectos filie ꝙli mei. Quis dabit me in solitudinem diuersoꝝ viatorꝫ? Et derelinquꝫ ꝙlm meũ q recedã ab eis: quoniam omnes adulteri sunt q cetus ꝓuaricatorũ: et extenderunt linguã suã quasi arcum mendacij et nõ veritatis. Confortati sunt in terra: quia de malo ad malũ egressi sunt: q me non cognouerunt dicit dñs. Vnusquisq; se a primo suo custodiat: q in omni fratre suo non habeat fiduciã: quia omnis frater supplantans supplantabit: q omnis amicus fraudulenter incedet: et vir fratrem suũ deridebit q veritatem non loquetur. Docuerũt enim linguã suã loqui mendaciũ: et minque agere laborauerũt. Habitatio tua in medio doli: in dolo renuerunt scire me dicit dñs. Propterea hec dicit dñs exercituũ. Ecce ego conflabo et probabo eos. Quid enim aliud faciã a facie filie ꝙli mei? Sagitta vulnerans lingua eorꝫ: doli loquta est. In ore suo pacem cũ amico suo loquit: q occulte ponit eis insidias. Siũquid super hijs nõ vlciscar dicit dominus: aut in gente huiusmodi nõ vlciscetur anima mea? Super montes assumã fletũ et lamentũ et super speciosa deserti planctũ: quoniã incensa sũt eo q nõ sit vir pertransiens: q nõ audierunt vocem possidentis. A volucre celi usq; ad pecora transmigrauerũt et recesserũt. Et dabo ihꝛusalem in acerꝰ arcere et cubile draconũ: et ciuitates iuda dabo in desolationẽ eo q nõ sit habitator. Quis est vir sapiens qui intelligat hoc et ad quẽ verbũ oris domini fiat: vt annunciet istud: quare periit terra et vstuta sit sicꝫ deserti eo

ry non sit qui prãsideat? Et dixit dñs.
Quia dereliquerũt legem meã quam
dedi eis. ⁊ non audierũt vocem meã ⁊
non ambulauerunt in ea: et abierunt
post prauitatẽ cordis sui. et post ba-
alim quod didicerunt a patribus suis:
idcirco hec dicit dñs exercituũ dꝰ israel.
Ecce ego cibabo plm istũ absinthio ⁊
potũ dabo eis aquã fellis: et disper-
gã eos in gentibus quas non nouerunt
ipsi ⁊ patres eorũ: et mittã post eos gla-
dium donec cõsumam eos. Hec dicit do-
minus exercituũ. Cõsiderate ⁊ vo-
cate lamentatrices ut veniãt: et ad ea
que sapientes sunt mittite et festinet:
festinẽt et assumãt super nos lamentũ:
deducãt oculi nri lacrimas: et palpebre
nostre defluãt aquis: quia vox lamẽ-
tationis audita est de syon. Quomõ
vastati sumus: ⁊ cõfusi vehementer?
Quia dereliquimꝰ terrã: quoniã deiecta
sunt tabernacula nostra. Audite
ergo mulieres verbũ dñi: et assumat au-
ris vestra sermonẽ oris eius: ⁊ docete
filias vestras lamentum et vnaquaq;
proximã suã planctũ: quia ascendit
mors per fenestras nras. ingressa est
domos nras: disperdere parvulos de foris
iuuenes de plateis. loquere. Hec
dicit dñs. Et cadet morticinũ hominꝰ
quasi fercus super facie regionis: et sicut
fenũ post tergũ metentis: et nõ est qui
colligat. Hec dicit dñs. Non glorietur
sapiens in sapientia sua: et nõ glorie-
tur fortis in fortitudine sua: et nõ glo-
retur diues in divitijs suis: sed i hoc
glorietur qui gloriatur: scire et nosse
me: quia ego sum dñs qui facio mise-
ricordiam et iudiciũ et iusticiã in terra.
Hec enim placent michi ait dominus.
Ecce dies veniente dicit dñs ⁊ visitabo
super omnẽ q̃ incircũcisũ habet prepũ-
tium: super egiptũ et super iudã et super edom: et
super filios ammon et super moab: et su-
per omnes q̃ tonsi sũt i comam habi-
tantes in deserto: quia omnes gentes
habent prepũtium: omnis aũt domus
israhel incircumcisi sunt corde.

Audite verbũ qd̃ locutus est dñs
super nos domus israhel. Hec di-
cit dñs. Juxta vias gentiũ nolite dis-
cere: et a signis celi nolite metuere que
timent gentes: quia leges populorũ va-
ne sunt. Quia lignũ de saltu p̃cidit:
opus manus artificis in ascia. Argẽ-
to et auro decorauit illud: clauis et
malleis cõpegit ut nõ dissoluatur. In
similitudinẽ plasme fabricate sunt: et
nõ loquent: portata tollent: quia ince-
dere nõ valent. Nolite ergo timere ea:
quia nec male possunt facere nec bene.
Non est similis tui dñe: magnus es
tu: ⁊ magnũ nomen tuũ i fortitudine.
Quis non timebit te o rex gentiũ? Tu-
um est enim decus. Inter cunctos sapi-
entes gentiũ ⁊ in omnibus regnis ro-
rum nullus est similis tui: pariter in-
sipientes et stulti probabuntur. Doctri-
na vanitatis eorũ lignũ est. Argentũ
inuolutũ de charsis afferetur: et aurũ
de ophir opus artificis ⁊ manus ar-
tij: iacinctus et purpura indumentũ
eorũ. Opus artificũ vniuersa hec: dis-
aũt deus verus est. Ipse est dꝰ viuẽs:
et rex sempiternus. Ab indignatione
eius cõmouebit terra: ⁊ nõ sustinebũt
gentes cõminationẽ eiꝰ. Sic ergo di-
cetis eis. Dij qui celos ⁊ terrã non fe-
runt perean de terra: et de hijs q̃ sub
celo sunt. Qui facit terrã i fortitudine
sua preparat orbẽ in sapientia sua et
prudentia sua extendit celos: ad vocẽ
suã dat multitudinem aquarũ in celo
et eleuat nebulas ab extremitatibus

terre. Fulgura in pluuiã facit: et edu-
cit vẽtũ de thesauris suis. Stultꝰ factꝰ
ẽ omnis homo a scientia sua: confusus
est artifex omnis in sculptili: quoniã
falsum est qd̃ cõflauit et non est spiritus
in eis. Vana sunt: et opus erroris di-
gnum. In tẽpore visitationis suẽ pe-
ribunt. Non est hijs similis pars ia-
cob. Qui enim formauit omnia ipse
est: et israhel virga hereditatis eius.
Dominus exercituũ nomẽ illi. Cõgre-
ga de terra cõfusionẽ tuã que habitas
in obsidione: quia hec dicit dñs. Ecce
ego longe pijciã habitatores terre in
hac vice: et tribulabo eos ita ut nõ in-
ueniant. Ve michi super cõtritione mea:
pessima plaga mea. Ego autẽ dixi.
Plane hec infirmitas mea ẽ: et portabo
illã. Tabernaculũ meũ vastatũ est:
omnes funiculi mei diruti sunt. Fi-
lij mei egressi sunt a me: ⁊ non subsistunt.
Non est qui extendat vlta tentorium
meũ ⁊ erigat pelles meas: quia stulte
egerũt pastores et dominũ nõ quesie-
runt: propterea nõ intellexerũt et omnis
grex eorũ dispersus est. Vox audituris
ecce venit: et cõmotio magna de terra
aquilonis: ut ponat ciuitates iude so-
litudinẽ et habitacula draconũ. Hõo
dñe quia non est hominis via eius:
nec viri est ut ambulet et dirigat gres-
sus suos. Corripe me dñe: veritatem
in iudicio ⁊ non in furore tuo: ne forte
ad nichilũ redigas me. Effunde indi-
gnationẽ tuã super gentes: que non co-
gnouerũt te: et super regnias q̃ nomẽ
tuũ nõ inuocauerũt: quia comederũt
iacob ⁊ deuorauerũt eũ et consumpse-
runt illũ: et dꝰ nr̃ꝰ dissipauerũt.

Verbũ qd̃ factũ est ad ieremiã a
dño dicens. Audite verba pacti
huius: et loquimini ad viros iude et
ad habitatores iherusalẽ: et dicetis ad
eos. Hec dicit dñs deus israhel. Male-
dictus vir qui non audierit verba pa-
cti huius: qd̃ preceperam patribus vestris i die
qua eduxi eos de terra egipti de for-
nace ferrea dicens. Audite vocem me-
am ⁊ facite omnia que precipio vobis: ⁊
eritis michi in plm et ego ero vobis i
deũ: ut suscitem iuramentũ qd̃ iurauj
patribus vris dare eis terrã fluẽ-
tem lacte et melle sicut est die hac. Et
respondi et dixi. Amẽ dñe. Et dixit do-
minus ad me. Vociferare omnia ver-
ba hec in ciuitatibus iude ⁊ foris ihe-
rusalẽ dicens. Audite verba pacti hui
et facite illa: quia cõtestans cõtestans
sum patres vestros in die qua eduxi
vos de terra egipti usq; ad diem hanc.
Mane consurgens contestans sum
et dixi audite vocem meã: ⁊ nõ audie-
runt nec inclinauerũt aurem suã: sed
abierũt vnusquisq; in prauitate cordis
sui mali. Et induxi super eos omnia ver-
ba pacti huꝰ: quod preceperam ut facerent
et non fecerunt. Et dixit dominꝰ ad
me. Inuenta est cõiuratio in viris iu-
da et in habitatoribus iherusalẽ.
Reversi sunt ad iniquitates patrum su-
orum priores: qui noluerunt audire
verba mea. Et hij ergo abierunt post
deos alienos ut seruirent eis. Irrici-
fecerunt domus israhel et domus iu-
da pactum meũ: qd̃ pepigi cum patri-
bus eorũ. Quamobrem hec dicit dñs.
Ecce ego induã super eos mala de qui-
bus egre nõ poterunt: et clamabunt
ad me et nõ exaudiã eos. Et ibũt ciui-
tates iude et habitatores iherusalem
et clamabũt ad eos quibus libant: ⁊
non saluabũt eos in tempore afflicti-
onis eorũ. Secundũ enim numerũ ciuita-
tum erant terre dij tui iude: et secundũ

numerū viarū ierusalē posuisti aras
confusionis: aras ad libandum baa-
lim. Tu ergo noli orare pro ploo hoc:
et ne assumas pro eis laudem et ora-
cionē: quia non exaudiā in tempore
clamoris eorū ad me: in tempore affli-
ctionis eorū. Quid est q̄ dilectus meus
i domo mea fecit scelera multa? Nunq̄d carnes sancte auferent a te mali-
tias tuas: in quibus gloriata es? Oliuam vberem pulcram fructiferā speciosam vocauit dūs nomen tuū. Ad
vocem loquele grandis exarsit ignis
in ea: ⁊ combusta sunt fruteta eius. Et
dominus exercituū qui plantauit te loc-
tus est sup te malū: pro malis domus
israhel et domus iuda que fecerūt sibi
ad irritandū me libantes baalim.
Tu aūt dūe demonstrasti michi et co-
gnouī: tu ostendisti michi studia eo-
rum: et ego quasi agnus mansuetus
qui portatur ad victimā. Et non cog-
nouī quia cogitauerūt sup me cōsilia dicentes: mittamus lignū in panem eius. ⁊ eradamus eum de terra viuen-
tiū: et nomen eius nō memoretur amplius. Tu aūt dūe sabaoth qui iudi-
cas iuste ⁊ probas renes ⁊ corda: videam vltionē tuam et eos. Tibi enī reuelauī causam meā. Propterea hec dicit
dominus ad viros anathot: qui querunt animā tuā ⁊ dicunt. Non ꝓphetabis in nomine dūi: et non morieris
in manibus nr̄is. Propterea hec dicit
dominus exercituū. Ecce ego visitabo
sup eos. Iuuenes morientur i gladio:
filij eorū et filie eorū morientur in fame: et reliquie non erunt ex eis. Inducam enim malum super viros anathot: annū visitationis eorum. xij

Iustus quidem es dūe si disputem tecū
veritatem iusta loquar ad te. Quare
via impiorū ꝓsperatur: bene est omnibus qui preuaricantur et iniquē agūt?
Plantasti eos ⁊ radicem miserūt: profecerūt et fecerūt fructū. Prope es tu oris eorū: et longe a renibus eorū. Et tu dūe
nosti me: vidisti me ⁊ probasti cor meum tecum. Cōgrega eos quasi gregē
ad victimā: et sanctifica eos in die ocisionis. Vsq̄quo lugebit terra: et herba omnis regionis siccabitur ꝓter malitiā habitantium in ea? Consumptū est
animal ⁊ volucre: quoniā dixerūt nō
videbit nouissima nostra. Si cū pedibus currens laborasti: quomodo contendere poteris cum equis? Cum aūt
in terra pacis securā fueris: quid facies
in superbia iordanis? Etiam et fratres
tui ⁊ domus patris tui etiā ipi pugnauerūt aduersum te: ⁊ clamauerūt post
te plena voce. Ne credas eis: cū locuti
fuerint tibi bona. Reliqui domū meā:
dimisi hereditatem meā. Dedi dilectā
animā meā in manū inimicorū eius:
facta est michi hereditas mea sicut leo i
silua. Dedit contra me vocem: ideo o-
diui eam. Nūquid auis discolor hereditas mea michi? Nunq̄d auis circū
ta p totū? Venite cōgregamini omnes
bestie terre: properate ad deuorandum.
Pastores multi demolisti sunt vineā
meā: conculcauerūt partem meā. Dederūt portionē meā desiderabilem in
deserti solitudinis: posuerūt eam in
dissipationē luctus: sup me. Desolatione desolata est omnis terra: quia nullus est qui recogitet corde. Super omnes
vias deserti venerūt omnes vastatores:
quia gladius dūi deuorauit ab extremo terre vsq̄ ad extremū eius. Non est
pax vniuerse carni. Seminauerūt triticum ⁊ spinas messuerūt: hereditatem
acceperūt: ⁊ nō ꝓdesit. Cōfundemini

fructibus vestris: ꝓter iram furoris
dūi. Hec dicit dūs aduersum omnes
vicinos meos pessimos: qui tangūt
hereditatē quā distribui ploo meo israel.
Ecce ego euellā eos de terra eorū: et do-
mum iuda euellam de medio eorū. Et
cum euulsero eos cōuertar et miserebor
eorū: et reducā eos virū ad hereditatem
suā: et virū in terram suā. Et erit: si ed-
diti didicerint vias ploi mei ut iurent
in nomine meo viuit dūs. sicut doce-
runt ploū meū iurare in baal: edificabunt in medio ploi mei. Quod si nō
audierint: euellā gentē illā euulsione
et predicione ait dominus. xiij

Hec dicit dūs ad me. Vade et possi-
de tibi lumbare lineū: et pones
illud sup lumbos tuos: et i aquā nō
inferes illud. Et possedi lūbare iuxta
verbū dūi: ⁊ posui circa lumbos meos.
Et factus est sermo dūi ad me secūdo
dicens. Tolle lūbare q̄d possedisti q̄d
est circa lūbos tuos: et surgens vade
ad eufratem: ⁊ abscondē ibi illud in fo-
ramine petre. Et abij et abscondi illud
in eufratem: sicut preceperat michi dūs.
Et factū est post dies plurimos: dixit
dominus ad me. Surge et vade ad eufratem: ⁊ tolle inde lūbare q̄d ꝓcepi tibi
ut abscondereres illud ibi. Et abij ad eu-
fratem: et fodi et tuli lumbare de loco
vbi abscondere illud. Et ecce computruerat lumbare: ita ut nulli vsui aptū
esset. Et factū est verbum dūi ad me di-
cens. Hec dicit dūs. Sic putrescere faciam superbiā iuda ⁊ superbiā ierusalē
multā: ꝓsui istū pessimū: qui nolunt
audire verba mea: et ambulāt i pra-
uitate cordis sui: abieruntq̄ post deos
alienos ut seruiāt eis ⁊ adorent eos.
Et erunt sicut lumbare istud: q̄d nulli
vsui aptū est. Dixit enī adhere lūbare

ad lūbos viri sic agglutinaui michi
omnē domū israhel et omnē domū
iuda dicit dūs ut essent michi in ploū
et in nomen ⁊ in laudē ⁊ in gloriā: et
non audierūt. Dices ergo ad eos sermonē istū. Hec dicit dūs deus israhel.
Omnis lagunculā implebit vino. Et
dicent ad te. Nūquid ignoramus q̄ o-
mnis lagunculā implebit vino? Et
dices ad eos. Hec dicit dūs. Ecce ego
impleo omnes habitatores terre hui⁹
et reges qui sedent de stirpe dauid super thronū eius: et sacerdotes et ꝓphetas
et omnes habitatores ierusalē ebrietate
et disperdam eos virū a fratre suo: et
patres ⁊ filios pariter ait dūs. Non
parcā ⁊ non conteādā: neq̄ misebor
ut non disperdam eos. Audite et aures
ꝑpite: nolite elevari: quia dūs
locutus est. Date dūo deo vestro glo-
riā ante q̄ contenebrescat: et anteqū offendant pedes vestri ad montes caligino-
sos. Expectabitis lucem: et ponet eam
in umbrā mortis: ⁊ in caliginē. Nō si
hoc nō audieritis: in abscondito plorabit anima mea a facie superbie. Plorans plorabit et deducet oculus meus
lacrimā: quia capta est grex domini.
Dic regi et dnātrici. Humiliamini: se-
dete in terra quoniā descendet de capite vestro corona glorie vestre. Ciuitates austri clause sunt: ⁊ non est qui aperiat. Trāslata est omnis iuda transmigratione plena. Leuate oculos vōos
et videte: q̄ veniūt ab aquilone. Vbi est
grex qui datus est tibi: pecus inclitū
tuū? Quid dices cum visitauerit te?
Tu enim docuisti eos aduersum te: et
erudisti in caput tuū. Nūquid non
dolores apprehendet te quasi vltere
parturiente? Quod si dixeris i corde
tuo quare venerunt michi hec: ꝓter

multitudinē iniquitatis tue reuelata
sunt pereūdicia tua: polluti sunt plā
te tue. Si mutare poterit ethiops pellē
suam aut pardus varietates suas: et
vos poteritis benefacere cū didiciritis
malū. Et disseminabo eos sicut stipula
que veluti rapitur deserto. Hec sors
tua parsq; mensure tue a me dicit do
minus: quia oblita es mei et confisa
es in mendacio. Vnde et ego nudaui
femora tua cōtra faciē tuā: et apparuit
ignominia tua: adulteria tua et hinnitus
tuus et scelus fornicationis tue.
Super colles in agro vidi abominatio
nes tuas. Ve tibi israhel. Sō mūdaberis
post me. Vsq; quo adhuc? XIII

Verbū dñi qd factū est ad ieremi
am de sermonibus siccitatis. Lu
xit iudea: et porte eius corruerūt et ob
scurate sunt in terra: et clamor iheru
salem ascendit. Maiores miserūt minores
suos ad aquā: venerūt ad hauriendū.
Sō inuenerūt aquā: reportauerūt va
sa sua vacua. Confusi sūt et afflicti: et o
perueruerūt capita sua, pter terre vastita
tem: qa nō venit pluuia in terra. Con
fusi sūt agricole: operuerūt capita sua.
Etiam et cerua in agro peperit et reli
quit quia nō erat herba: et onagri ste
terūt in rupibus. Traxerūt venti quasi
dracones: defecerūt oculi eorū quia nō
erat herba. Si iniquitates nre respon
derint nobis: dñe fac, pter nomē tuū:
quoniā multe sunt auersiones nre. Ti
bi peccauimus expectatio israel. saluator
noster in tempore tribulationis. Quare
quasi colonus futurus es in terra:
et quasi viator declinans ad manen
dum? Quare futurus es velut vir va
guus: et fortis qui non poterit saluare?
Tu autē in nobis es dñe: et nomē tuū in
uocatū est super nos: ne derelinquas nos.
Hec dicit dominus ppto huic qui dilexit
mouere pedes suos et non quiuit: et
domino nō placuit. Nūc recordabit
iniquitatē eorū: et visitabit peccata ea
rum. Et dixit dñs ad me. Noli orare
pro ploto isto in bonū. Cum ieiunaue
rint nō exaudiā preces eorū: et si obtulerī
holocaustomata et hostias nō suscipi
am ea: quoniā gladio et fame et pe
stilentia ego cōsumā eos. Et dixi. A a dom
ine deus. Prophete dicūt eis. Non
videbitis gladiū et fames non erit in
vobis: sed pacem veram dabit vobis
in loco isto. Et dixit dominus ad me.
Falso prophete vaticinantur in nomi
ne meo. Non misi eos: et non preceptis
eis: neq; locutus sum ad eos. Visionē
mendacē et diuinationē fraudulentā
et seductionē cordis sui prophetant
vobis. Idcirco hec dicit dñs de ph
etis qui ptizant in nomine meo quos ego
non misi: dicentes gladius et fames
non erit in terra hac. In gladio et fame
cōsumentur prophete illi: et ppli quibus
prophetant erūt proiecti in viis iherusalē
pre fame et gladio: et nō erit qui sepeli
at eos ipi et vxores eorū filij et filie eorū:
et effundā super eos malū suū. Et dic
ad eos verbum istud. Deducāt oculi
mei lacrimā p nocte et die et non tace
ant: quoniā contritione magna contri
ta est virgo filia ppli mei: plaga peslē
ma vehementer. Si egressus fuero ad a
gros ecce occisi gladio: et si intrauero
in ciuitatē ecce attenuati fame. Pro
phetaq; etiam et sacerdos abierūt in terrā
quam ignorabāt. Numquid spernens
abiecisti iudā: aut hoc abominata est
anima tua? Quare ergo percussisti nos
ita: et nulla est sanitas? Expectauimus
pacem et nō est bonū: et tempus uiseri
cordie: et ecce turbatio. Cognouimus

domine impietates nras: iniquitates
patrū nostrorū: quia peccauimus tibi.
Ne tes nos in obprobrium, pter no
men tuū: neq; facias nobis contumē
liā. Soli gloriē tue recordare: ne irri
tum facias fedū tuū nobiscū. Numquid
sunt i sculptilibus gentiū q pluāt: aut ce
li possūt dare imbres nisi tu voluerit?
Nonne tu es dñs deus noster quē expec
tauimus? Tu enī fecisti omnia hec. XV

Et dixit dñs ad me. Si steterint
moyses et samuel coram me: nō
est anima mea ad ppli istū. Eice illos
a facie mea: et egrediant. Qd si dixerit
ad te quo egrediemur: dices ad eos.
Hec dicit dñs. Qui ad mortē ad mor
tem: et qui ad gladiū ad gladiū: et qui
ad famem ad famem: et qui ad capti
uitatem ad captiuitatem. Et visitabo
super eos quatuor species dicit dominus.
Gladiū ad occidendū: et canes ad la
cerandū: et volatilia celi et bestias terre
ad deuorandū et disperdendū: et dabo
eos in fremitum omnibus regnis terre
propter manasseh filium ezechie regis
iuda super omnibus que fecit in iherusa
lem. Quis enim miserebitur tui iherusa
lem? Aut quis condolebitur pro te?
Aut quis ibit ad rogandū pro pace
tua? Tu reliquisti me dicit dñs: retror
sum abiisti. Et extendā manū meā super
te: et interficiā te. Lassatus sum rogans. Et
dispergam eos ventilabro i portis terre.
Interfecī et disperdidi ppm meū: et tamē
a viis suis nō sunt reuersi. Multiplicate
sunt michi vidue eius: super harenam
maris. Induxi eis super matrem
adolescentis vastatorem meridie: mi
si super ciuitates repēte terrorē. Infirma
ta est q peperit septem: deficit anima e
ius. Occidit ei sol cum adhuc esset die
es: confusa est et erubuit. Et residuos
eius in gladiū dabo in conspectu in
micorū eorū ait dominus deus. Ve michi
matre mea. Quare genuisti me vir
rise: virū discordie in universa terra?
Non fenerauī: nec fenerauit michi quis
q. Omnes maledicūt michi dicit dñs.
Si nō reliquie tue i bonū: si nō occur
rere tibi in tempore afflictionis: et in
tempore tribulationis aduersum inimi
cum. Numquid fedebitur ferrū ferro
ab aquilone et es? Diuitias tuas et
thesauros tuos in direptionem dabo
gratis in omnibus peccatis tuis: et in
omnibus terminis tuis. Et adducam
inimicos tuos de terra quā nescis: qa
ignis succensus est in furore meo: et su
per vos ardebit. Tu scis domine: recor
dare mei et visita me: et tuere me ab his
qui persequūt me. Noli in patientia tu
a suscipere me. Scito quoniā sustinui
pro te obprobrium. Inuenti sunt ser
mones tui: et comedi eos. Et factus
est michi verbū tuū in gaudiū et le
tiam cordis mei: quoniā inuocatus est
nomen tuū super me domine deus exer
cituū. Non sedi in cōcilio ludentū: et glo
riatus sum a facie manus tue. Solus
sedebam: quoniā comminatione repleti
me. Quare factus est dolor meus perpe
tuus: et plaga mea desperabilis? Renuit
curari. Facta est michi quasi mendacū
aquas infidelis. Propter hoc hec di
cit dominus. Si conuerteris reuertam
te: et ante faciē meā stabis: et si separa
ueris pciosum a vili: sicut os meū eris.
Conuertētur ipi ad te: et tu nō conuerte
ris ad eos. Et dabo te ppto huic i mu
rum eneum forteu: et bellabūt adue
sum te et non preualebunt: quia ego
tecum sum ut saluem te et eruam te di
cit dñs. Et liberabo te de manu pēsū
mos: et redimā te de manu fortū. XVI

Et factum est verbũ dñi ad me dicens. Non accipies vxorem: et
non erunt tibi filij et filie in loco isto.
Quia hec dicit dominꝰ suꝑ filios et fi-
lias qui generant in loco isto: et suꝑ
matres eorꝫ que genuerũt eos: et super
patres eorꝫ de quorꝫ stirpe sunt nati i
terra hac. Mortibus egrotationũ mo-
rientur. Non plangent et nõ sepelien-
tur: in stercoriniũ fuꝑ facie erit erunt.
Et gladio ⁊ fame cõsumentur: et erit
cadauer eorꝫ in escam volatilibꝫ celi et
bestijs terre. Hec enim dicit dñs. Ne in-
gredjaris domũ cõuiuij neq; vadas
ad plangendũ: neq; condoleris eis
quia abstuli pacem meam a plo isto
dicit dñs: misericordiã et miserationes.
Et morientur grandes ⁊ parui i terra
ista: non sepelient neq; plangentur: ⁊
non se incident neq; calueiciũ fiet pro
eis. Et nõ frangent inter eos luguem
panem ad consolandũ suꝑ mortuo:
et nõ dabũt eis potũ calicis ad conso-
landũ suꝑ pater suꝰ et mater. Et do-
mum cõuiuij nõ ingredjaris ut sede-
as cum eis ⁊ comedas et bibas: quia
hec dicit dominus exercituũ deus israel.
Ecce ego auferã de loco isto in oculis
vestris et i diebꝫ vestris vocem gaudij
et vocem letitie: vocem sponsi et vocem
sponse. Et cũ annũciaueris plo huic o-
mnia verba hec et dixerit tibi: quare
locutꝰ est dñs suꝑ nos omne malum
grande istud: que nostra iniquitas et
quod peccatũ nostrũ qd̃ peccauimus
domino deo nro: dices ad eos. Quia
dereliquerũt me patres vestri ait dñs:
et abierunt post deos alienos ⁊ seruie-
runt eis ⁊ adorauerũt eos: ⁊ me dere-
liquerũt ⁊ legem meã nõ custodierunt.
Sed et vos peius operati estis ꝗ pa-
tres vestri. Ecce enim ambulat vnusquisq;
post pauitatẽ cordis sui maliꝫ ut me
non audiat. Et eciã vos de terra hac
in terrã quã ignoratis vos et patres
vestri: ⁊ seruietis ibi dijs alienis die ac
nocte q̃ nõ dabũt vobis requiẽ. Pro-
pterea ecce dies veniunt dicit dominꝰ:
et nõ dicetur vltra viuit dominꝰ qui
eduxit filios israhel de terra egipti: sed
viuit dominꝰ qui eduxit filios israel de
terra aquilonis ⁊ de vniuersis terris
ad aquas eiusdem illos: ⁊ reducam eos i
terrã suã quã dedi patribus eorꝫ. Ecce
ego mittã piscatores multos dicit do-
minus: ⁊ piscabũtur eos. Et post hec
mittam eis multos venatores ⁊ venã-
bunt eos de omni mõte ⁊ de omni
colle ⁊ de cauernis petrarꝫ: quia oculi
mei suꝑ omnes vias eorꝫ. Non sũt abs-
condite a facie mea: ⁊ non fuit occul-
tata iniquitas eorꝫ ab oculis meis. Et
reddã primũ duplices iniquitates et
peccata eorꝫ: quia cõtaminauerũt ter-
ram meã in morticinis ydolorꝫ suorꝫ:
et abominationibꝫ suis impleuerunt
hereditatem meã. Domine fortitudo
mea ⁊ robur meũ: ⁊ refugiũ meũ i die
tribulationis. Ad te gentes venient ab
extremis terre ⁊ dicent. Vere mendacia
possederũt patres nostri: vanitatem q̃
eis nõ pfuit. Numquid facient sibi ho-
mo deos? Et ipsi nõ sunt dij. Idcirco
ecce ego ostendã eis per vicem hanc:
ostendã eis manũ meã ⁊ virtutem meã:
et scient quia nomẽ michi dñs. xvij

Peccatũ iude scriptũ est stilo ferreo
in vngue adamantino: exaratũ
suꝑ latitudine cordis eorꝫ: et in cor-
nibus aratri eorꝫ. Cum recordati fuerint
filij eorꝫ aras suas ⁊ lucos suos ligno
frondentiũ i mõtibus excelsis
facientes in agro: fortitudinẽ tuã
et omnes thesauros tuos i direptionẽ

dabo: excelsa tua ꝑter peccata in uni-
uersis finibus tuis. Et relinqueris so-
la ab hereditate tua quã dedi tibi: et
faciã te seruire inimicis tuis i terra quã
ignoras. Quoniã ignẽ succendisti in
furore meo: usq; in eternũ ardebit. Hec
dicit dñs: maledictus vir q̃ cõfidit
in homine: et ponit carnẽ brachium
suũ: et a dño recedit cor eꝰ. Erit enim
quasi mirice in deserto: ⁊ non videbit
cum venerit bonũ: sed habitabit i sic-
citate in deserto in terra salsuginis et
inhabitabili. Benedictus vir q̃ con-
fidit in dño: et erit dominus fiducia
eius. Et erit quasi lignũ qd̃ transplan-
tatur suꝑ aquas: qd̃ ad humorẽ mit-
tit radices suas: ⁊ nõ timebit cũ venerit
estus. Et erit foliũ eius viridẽ: et in
tempore siccitatis non erit sollicitum:
nec aliquando desinet facere fructum.
Prauũ est cor hominis et inscrutabi-
le. Quis cognoscet illud? Ego dominꝰ
scrutans cor ⁊ probans renes: qui do
uiciũ; iuxta viã suã: et iuxta fructũ
adinuentionũ suarꝫ. Perdix fouit q̃ nõ
peperit. Fecit diuitias ⁊ nõ in iudicio.
In dimidio dierꝫ suorꝫ dereliquet eas:
et in nouissimo suo erit insipiẽs. Do-
lũ gloriẽ altitudinis a principio: lo-
cus sanctificationis nostre expectatio
israhel. Domine omnes qui te dereliq-
uerũt cõfundẽtur: recedẽtes a te in ter-
ra scribent: quoniã dereliquerũt venã
aquarꝫ viuentiũ dñm. Sana me dñe
et sanabor: saluã me fac ⁊ saluus ero:
quoniã laus mea tu es. Ecce ipsi dicũt
ad me. Vbi est verbũ dñi? Veniat. Et
ego non sum turbatus ⁊ pastorem se-
quutus: et diẽ hominis nõ desideraui.
Tu scis qꝫ egressum est de labijs meis:
rectum in conspectu tuo fuit. Non fis
michi in formidini: spes mea tu es in die
afflictionis. Cõfundãtur qui me per-
sequũt et non confundar ego: pauẽãt
illi: ⁊ non pauẽam ego. Induc suꝑ eos
diẽ afflictionis: ⁊ duplici contriione
contere eos. Hec dicit dominꝰ ad me.
Vade ⁊ sta in porta filiorꝫ plꝰ tui per
quã ingrediũtur reges iuda: et egredi-
untur: et in cũctis portis hierusalem: ⁊
dices ad eos. Audite verbũ dñi reges
iuda: et omnes iudea cunctiq; habitato-
res hierusalẽ: q̃ ingredimini ꝑ portas
istas. Hec dicit dominꝰ. Custodite a-
nimas vras: ⁊ nolite portare pondera
in die sabbati: nec inferatis ꝑ portas
hierusalẽ: ⁊ nolite ferre onera de domi-
bus vris in die sabbati et omne opus
nõ facietis. Sanctificate diẽ sabbati
sicut precepi patribus vris. Et nõ audi-
erũt nec inclinauerũt aurem suã: sed
indurauerũt ceruicem suã ne audirent
me: ⁊ ne acciperent disciplinã. Et erit
si audieritis me dicit dominꝰ: ut nõ
inferatis onera per portas ciuitatis
huiꝰ in die sabbati ⁊ si sanctificaueritis
diẽ sabbati ne faciatis in ea omne opꝰ:
ingredient q̃ ꝑ portas ciuitatis huiꝰ re-
ges ⁊ principes sedentes suꝑ solium da-
uid ⁊ ascendentes in curribus et equis
ipsi et principes eorꝫ viri iuda ⁊ habita-
tores hierusalẽ: ⁊ habitabitur ciuitas
hec in sempiternũ. Et venient de ciuita-
tibus iuda in circuitu hierusalem et de
terra beniamin et de campestribus et
de montibus et ab austro portantes
holocaustum et victimam et sacrificiũ
et thus: et inferent oblationem in do-
mum domini. Si autem non audie-
ritis me ut sanctificetis diẽ sabbati et
ne portetis onus et ne inferatis per
portas hierusalẽ in die sabbati: succen-
dam ignẽ i portis eꝰ et deuorabit do-
mos ihrlim: ⁊ nõ extinguet. xvij

Verbū qd factū est ad ieremiā a
dño dicens. Surge ⁊ descende
in domum figuli: et ibi audies verba
mea. Et descendi i domū figuli: ⁊ ecce
ipse faciebat opus sup rotā: et dissipa-
tum est vas qd ipe faciebat e luto ma-
nibus suis. Conversusq; fecit illud vas
alterū: sicut placuerat in oculis eius ut
faceret. Et factum est verbū dñi ad me
dicens. Nūquid sicut figulus iste nō
potero vobis facere domꝰ israhel ait
dominus? Ecce sicut lutū in manibus
figuli: sic vos domꝰ israel in manu mea.
Repente loquar adversum gentem et
adversus regnū: ut evellat ⁊ destruat ⁊
disperdam illud. Si pnitentiam egerit
gens illa a malo suo qd locutus sum
adversus eam. agā et ego pnitentiā
sup malo qd cogitavi ut faceam ei: et
subito loquar de gente ⁊ regno: ut edifi-
ceri et plantari illud. Si fecerit malū
in oculis meis ut non audiat vocem
meā: pnitentiā agam sup bono qd
locutus sum ut faceret ei. Nunc ergo
dic viro iuda et habitatori ierusalē
dicens. Hec dicit dñs. Ecce ego fingo
contra vos malū: ⁊ cogito cōtra vos
cogitationē. Revertat unusquisq; a
via sua mala: ⁊ dirigite vias vestras
et studia vestra. Qui dixerūt. Desspera-
vimus. Post cogitationes nr̄as
ibimꝰ: ⁊ unusquisq; pravitate cordis
sui mali faciemꝰ. Idro hec dicit dñs.
Interrogate gēes. Quis audivit talia
horribilia: q̄ fecit nimis virgo israel
Nūquid deficit de petra agri niv liba-
ni: aut euellit pollitū aque erupentes frigi-
de et defluentes? Quia oblitꝰ est mei po-
pulus meus. frustra libātes et impin-
gentes in viis suis. et in semitis seculi:
ut ambularent p eas in itinere nō ma-
ne: ut fierent terra eorū in desolationem
et in sibilū sempiternū. Omnis q̄ pteri-
ent per eam obstupescet: et movebit ca-
put suū. Sicut ventus urens dispergā
eos coram inimicis: dorsum et nō faciē
ostendā eis in die pditionis eorū. Et
dixerūt. Venite et cogitemꝰ contra ie-
remiā cogitationes. Non enī peribit
lex a sacerdote: neq; consilium a sapiēte:
nec sermo a vātē. Venite et percutiamus
eū lingua: ⁊ nō attendamus ad
universos sermones eius. Attende do-
mine ad me: ⁊ audi vocem adversario-
rū meorū. Nūquid redditur p bono
malū: quia foderūt foveā animē
meē? Recordare q̄ steterim in cōspectu
tuo ut loquerer pro eis bonū: ⁊ auferre
iram indignationē tuā ab eis. Propte-
ra da filios eorū i famē: et deduc eos in
manꝰ gladij. Fiant vxores eorū absq;
liberis et viduē: et viri earū interfician-
tur morte. Juvenes eorū confodiantur
gladio in pelo: audiatur clamor de
domibus eorū. Adduces enim sup eos
latronē repente: quia foderūt foveam
ut capiant me: ⁊ laqueos abscondērūt
pedibus meis. Tu aūt dñe scis omne
consilium eorū adversum me in mortem.
Ne propicieris iniquitati eorū: et pe-
catum eorū a facie tua non deleatur.
Fiant corruentes in conspectu tuo: in
tempore furoris tui adverte eis. XVIII

Hec dicit dñs. Vade ⁊ accipe lagu-
nculā figuli et de senioribus pōp ⁊
a senioribus sacerdotū: et egredere ad val-
lem filij ennom q̄ est iuxta introitū
porte fictilis: ⁊ pdicabis ibi verba que
ego loquor ad te et dices. Audite ver-
bum dñi reges iuda: et habitatores
ierusalē. Hec dicit dominꝰ exercituū
deus israhel. Ecce ego inducā afflicti-
onem sup locū istū: ita ut omnis qui
audierit illā tinniant aures eius: eo q
dereliquerint me: et alienū fecerūt locū
istū: et libaverūt in eo diis alienis q̄s
nesciebāt ipi ⁊ patres eorū et reges iude:
et replevērūt locū istū sanguine inno-
centū: ⁊ edificaverūt excelsa baalim ad
comburendos filios suos igni i olo-
caustū que non pcepi: nec locutꝰ sum
nec ascendēbat in cor meū. Propterea
ecce dies venient dicit dñs: ⁊ non vo-
cabitur amplius locus iste thophet ⁊
vallis filij ennom: sed vallis occisionis.
Et dissipabo cōsilium iuda et ierusalē
in loco isto: et subvertā eos gladio in
conspectu inimicorꝫ suorū et in manu
querentū animas eorꝫ: et dabo cadā-
vera eorꝫ escas volatilibus celi ⁊ bestijs
terre. ⁊ ponā civitatem hanc in stupo-
rem ⁊ in sibilū. Omnis qui pteriet per
eam obstupescet: et sibilabit sup omnē
plagam eius. Et dabo eos carnibus
filiorꝫ suorꝫ ⁊ carnibus filiarꝫ suarꝫ: et
unusquisq; carnē amici sui comedet i
obsidione et in angustia in qua con-
ludent eos inimici eorꝫ: et qui querūt
animas eorꝫ. Et conteres lagunculā
in oculis virorꝫ qui ibūt tecū: ⁊ dices
ad eos. Hec dicit dñs exercituū. Sic
conteram populū istū ⁊ civitatem istā sicut
conteritur vas figuli qd nō potest ultra
instaurari. Et in thophet sepelientur:
eo q nō sit alius locus ad sepeliendū.
Sic faciā loco huic ait dñs ⁊ habita-
toribus eius: ut ponā civitatem istam
sicut thophet. Et erūt domꝰ ierusalē
et domꝰ regū iuda sicut loꝰ thophet
immūde: omnes domꝰ in quas do-
moibus sacrificaverūt omni milite
celi: libaverūt libamina diis alienis.
Venit aūt ieremias de thophet quo
miserat eum dñs ad vātandū: ⁊ ste-
tit in atrio domꝰ dñi: ⁊ dixit ad omnē
pplm. Hec dicit dñs exercituū deus israel.
Ecce ego inducam sup civitatem hanc
et sup omnes urbes eius universa ma-
la que locutus sum adversum eam:
quoniam indurāverunt cervicem suā
ut nō audirēt sermones meos. XX

Et audivit phassur filius emmer
sacerdos qui erat princeps in domo dñi ieremiā vātem
sermones istos: ⁊ percussit phassur
ieremiā vātem: et misit eū in nervū
qd erat in porta beniamin superiori
in domo dñi. Cūq; illuxisset i crastinū
eduxit phassur ieremiam de nervo:
et dixit ad eū ieremias. Nō phassur
vocavit dominꝰ nomē tuū sed pavor
undiq; quia hec dicit dominus.
Ecce ego dabo te in pavorem et omnes
amicos tuos ⁊ corruent gladio inimi-
corꝫ suorꝫ: ⁊ oculi tui videbūt. Et omnē
iudā dabo in manu regis babilon:
⁊ traducet eos i babilonē: et percutiet eos
gladio. Et dabo universam substan-
tiam civitatis huius ⁊ omnē laborem
eius omneq; pōū et cunctos thesauros
regū iuda dabo in manu inimicorū
eorū: et diripient eos et tollent: et ducē
in babilonē. Tu aūt phassur et omnes
habitatores domꝰ ibitis in capti-
vitatem: et i babilonē venies ⁊ ibi mo-
rieris: ibiq; sepelieris tu et omnes omni-
ci tui quibus vātcinasti mendacia. Se-
duxisti me dñe ⁊ seductus sum: fortior
me fuisti et invaluisti. Factus sum in
derisum tota die. Omnes subsanna-
bant me quia iam olim loquor vociferās: iniquitatē et vastitatē clamito.
Et factꝰ est mihi sermo dñi in opprobriū
et i derisū tota die. Et dixi. Nō recorda-
bor eius: neq; loquar ultra i nomine
illius. Et factus est i corde meo quasi
ignis exestuans. claususq; in ossibus
meis: ⁊ defeci ferre nō sustinēs. Audiui

eum cōtumelias multoꝝ et terorem
in circuitu persequimini ⁊ persequamur
eum: ab omnibus viris qui erat pacis
mei ⁊ custodientes latus meum. Di
quo modo decipiatur ⁊ prualeamus ad
uersus eū: et consequamur vltionem
de eo. Dominus autē mecū est quasi bel
lator: fortis: idcirco qui persequūtur me
cadent et infirmi erunt et confundent
vehementer: quia non intellexerūt ob
probriū sempiternū qd numq̄ delebit.
Et tu dūe exercituū, probator: iusti qui vi
des renes ⁊ cor: videā quesso vltionem
tuā de eis. Tibi enim reuelaui causam
meā. Cantate dūo laudate dūm: qā
liberauit animā pauperis de manu
maloꝝ. Maledicta dies in qua nat⁹
sum: dies i qua peperit me mater mea
non sit benedicta. Maledictus vir q̄
annūciauit patri meo dicens natus
est tibi puer masculus: ⁊ quasi gaudio
letificauit eū. Sit homo ille ut sunt
ciuitates quas subuertit dūs: et non
penituit eum. Audiat clamorem ma
ne et vlulatū i tempore meridiano: qā
non me interfecit a vulua ut fieret mi
chi mater mea sepulcrū: et vulua eius
cōceptus meus. Quare de vulua egressus
sum ut videre laborē ⁊ dolorē: et consu
mereꝝ i cōfusione dies mei. XX

Verbū q̄ factū est ad ieremiam
a dūo: quādo misit ad eū rex se
dechias phasur filiū melchie ⁊ sophoniam
filiū maasie sacerdotem dicens.
Interroga pro nobis dominū: quia
nabuchodonosor rex babilonis pre
liatur aduersum nos: si forte faciat
dominus nobiscū sēm omnia mira
bilia sua et recedat a nobis. Et dixit
ieremias ad eos. Sic dicetis sedechie.
Hec dicit dūs d⁹ israel. Ecce ego con
tera vasa belli que in manibus vestris
sunt et quibus vos pugnatis adur
sum regem babilonis et caldeos qui
obsidet vos i circuitu muroꝝ: ⁊ con
gregabo ea in medio ciuitatis huius.
et debellabo ego uos in manu extenta
et in brachio forti ⁊ in furore ⁊ in indi
gnatione ⁊ in ira grandi: et percutiam
habitatores ciuitatis huius. Homines
et bestie pestilencia magna morientur.
Et post hec ait dūs. Dabo sedechiam
regem iuda ⁊ seruos eius ⁊ populum eius
et qui derelicti sunt i hac ciuitate a pste
et gladio et fame in manu nabucho
donosor regis babilonis et in manu
inimicoꝝ eoꝝ et in manu querentiū a
nimā eoꝝ: ⁊ percutiet eos in ore gladij:
et non mouebit neq; parcet nec mise
rebitur. Et ad populum hunc dices. Hec
dicit dominus. Ecce ego do coram vobis
viā vite et viam mortis. Qui habita
uerit in vrbe hac morietur gladio et
fame et peste: qui aut egressus fuerit et
transfugerit ad caldeos qui obsidet
vos viuet: et erit anima sua quasi
spolium. Posui enim faciem meā sup ciui
tatem hanc in malū et non in bonū ait
dūs. In manu regis babilonis dabi
tur: ⁊ exuret eam igni et domū regis
iuda. Audite verbū dūi dom⁹ david.
Hec dicit dūs. Judicate mane iudicū
et eruite vi oppressum de manu calu
mniantis: ne forte egrediatur ut ignis
indignatio mea et succendat et nō sit
qui extinguat: propter malitiā studiorū
vestroꝝ. Ecce ego ad te habitatricem
vallis solide atq; campestris ait dūs
: qui dicitis quis percutiet nos
et quis ingredietur domus nostras:
et visitabo super vos iuxta fructum
studiorū vestroꝝ dicit dominus: et succē
dam ignem in saltu eius et deuo
rabit omnia in circuitu eius. XXI

Hec dicit dominus. Descende i do
mum regis iuda: et loqueris ibi
verbū hoc ⁊ dices. Audi verbū dūi
re iuda qui sedes sup solio dauid: tu
et seruī tui ⁊ plus tuus qui ingredimi
ni per portas istas. Hec dicit dominus.
Facite iudicū et iustitiā et liberate vi
oppressum de manu calumniatoris:
et aduenā et pupillū et viduā nolite
contristare neq; opprimatis iniquē: ⁊
sanguinē innocentem ne offendatis
in loco isto. Si enim facietis sermōnē
verbū istud: ingredient per portas do
mus huius regis sedentes de genere da
uid super thronū eius: et ascendentes
curus et equos: ipse et seruī et plus e
orū. Si autē nō audieritis verbū hoc: in
memetipso iurauī dicit dūs: quia in
solitudinē erit domus hec. Nūia hec
dicit dūs sup domū regis iuda. Ga
laad tu michi caput libani. Si non
posuero te solitudinē: vrbes inhabi
tabiles. Et sanctificabo sup te interfe
ctores virū et arma eius: et succident
electas cedros tuas et proiicient in ig
nem: et preteribūt gentes multe per
ciuitatem hāc et dicet vnusquisq; pxi
mo suo. Quare sic fecit dominus ciuita
ti huic grandi? Et respondebūt. Eo q
reliquerunt pactū dūi dei sui: ⁊ adora
uerunt deos alienos: et seruierunt illis.
Nolite flere mortuū: neq; lugeatis su
per eū fletu. Plangite eū qui egreditur:
quia non reuertetur vltra: nec videbit
terram natiuitatis sue. Nūia hec dicit
dūs ad sellū filiū iosie regē iuda q̄ re
gnauit pro iosia patre suo q̄ egressus
est de loco isto. Sō reuertetur huc am
plius: sed in loco ad quē transtuli eū
ibi morietur: ⁊ terrā istam nō videbit
amplius. Ve qui edificat domū suā i
iniustitia: ⁊ cenacula sua nō i iudicio.
Amicū suū opprimet frustra: et mercē
deū non reddet ei. Qui dicit edificabo
michi domū latam et cenacula spacio
sa: qui aperit sibi fenestras et fanet la
quearia cedrina: pinginq; sinopide.
Nunquid regnabis: quoniā conferes
te cedro? Pater tuus nūquid nō comē
dit et bibit et fecit iudicū et iustitiā:
tūc ē bene erat ei? Iudicauit causam
pauperis et egeni in domū suū. Nun
quid non ideo: quia cognouit me di
cit dūs? Tui vero oculi ⁊ cor ad auaricia
m et ad sanguinē innocentē fundē
dum et ad calūniā: et ad furū mali
opis. Propterea hec dicit dūs ad io
achim filiū iosie regem iuda. Sō plā
gent eū ve frater et ve soror: nō conce
pabūt ei ve dūe et ve inclite. Sepultu
ra asini sepelietur: putrefact⁹ ⁊ pieꝝ
egra portas iherusalē. Ascende liba
num et clama: et in balan da vocem
tuā ⁊ clama ad transitū: quia con
triti sunt omnes amatores tui. Locut⁹
sum ad te in abundantia tua: dixisti
non audiam. Hec est via mea ab ado
lescentia tua: quia non audisti vocem
meam. Omnes pastores tuos pascet
ventus: ⁊ amatores tui in captiuitatē
ibunt. Et tunc cōfundetis ⁊ erubescet
ab omni malitia tua: que habes in li
bano et nidificas in cedris. Quomō
cōgemuisti cum venissent tibi dolores
quasi dolores parturientis? Viuo e
go dicit dūs: quia si fuerit iechonias
filius ioakim regis iuda anulus in
manu dextera mea inde euellam eum.
Et dabo te i manu querentiū animā
tuā et in manu quoꝝ tu formidas fa
ciem: et in manu nabuchodonosor
regis babilonis: et i manus caldeoꝝ.
Et mittam te et matrē tuā que genuit
te in terrā alienā in qua nati nō estis:

ibiq; morieminī. Et in terram ad quā
ipsi leuāt animā suā ut reūtanť illuc:
nō reuertent. Nūquid uas fictile aut q;
conminū vir iste ychonias? Nunquid
uas abiecti sunt ipsi et feruen eius: et pieci i
terrā quā ignorauerūt? Terra terra ter
ra audi sermonem dñi. Hec dicit dñs.
Scribe virū istū sterilem: virū qui in
diebus suis nō ꝓsperabit. Nec enī erit de
semine eius vir q̃ sedeat sup solium dauid:
z potestatē habeat ultra iuda. xxiij

Ue pastoribus: qui dispdunt z dila
cerant gregem pascue mee dicit
dñs. Ideo hec dicit dñs deus israhel
ad pastores qui pascunt plm meum.
Vos dispsistis gregem meū z eiecistis
eos: z non visitastis eos. Ecce ego visi
tabo sup vos malicia studiorū vrōr
ait dñs. Et ego congregabo reliquias
gregis mei de cunctis terris ad quas
eiecero eos illuc: z conuertā eos ad cura
sua z crescāt z multiplicabūtur: z suscī
tabo sup eos pastores z pascēt eos. Nō
timebūt vltra et nō paurēt: z nul
lus loquerē ex numero dicit dñs. Ecce
dies veniunt dicit dñs: z suscitabo
dauid germen iustū et regnabit rex et
sapiens erit: et faciet iudiciū z iusticiā
in terra. In diebus illis saluabitur iu
da: z israhel habitabit confidenter. Et
hoc est nomē q̃ vocabūt eū: dominus
iustus noster. Propter hoc ecce dies
veniunt dicit dominus: et non dicent
vltra viuit dominus q̃ eduxit filios israhel
de terra egipti. Sed viuit dominus
q̃ eduxit et adduxit semē domus israel de
terra aquilonis et de cūctis terris ad q̃s
eieceram eos illuc: et habitabunt in
terra sua. Ad ꝓphetas. Contritū est
cor meū in medio mei: cōtremuerunt
omnia ossa mea. Factus sum quasi
vir ebrius: et quasi homo madidus
a vino a facie domini et a facie verbo
rum sanctor eius: quia adulterio re
plera est terra: quia a facie maledictio
nis luxit terra: arefacta sunt arua de
serti. Factus est cursus eorū malus: et
fortitudo eorū dissimilis. Propheta
quoq; z sacerdos polluti sunt: z in do
mo mea inuenti malū eorū ait dominus.
Idcirco via eorū erit quasi lubricū in
tenebris: impellentē eum et corruent i
ea. Afferam enī sup eos mala: annū
visitationis eorū ait dñs. Et in ꝓphe
tis samarie vidi fatuitatem: z ꝓpheta
bant in baal: et decipiebāt plm meū
israhel. Et in ꝓphetis ierusalē vidi si
militudinem adulteranū et iter men
dacij: z confortauerūt manus pessimo
rum: ut non cōuerterent vnusquisq; a
malicia sua. Facti sunt michi omnes
ut sodoma: et habitatores eius q̃si go
morra. Propterea hec dicit dñs exercī
tuū ad ꝓphetas. Ecce ego cibabo eos
absinthio: z potabo eos felle. A ꝓphe
tis enī ierusalem egressa est pollutio
sup omnē terram. Hec dicit dominus
exercituū. Nolite audire verba ꝓpheta
rum qui ꝓphetāt vobis z decipiūt
vos. Visionē cordis sui loquūt: non
de ore domini. Dicūt hijs q̃ blasphe
mant me locutus est dominus. Pax erit
vobis: et omni qui ambulat in pra
uitate cordis sui dixerunt: non venīet
sup vos malū. Quis enī affuit in con
silio dñi: z vidit et audiuit sermonem
eius? Quis cōsiderauit verbū illius et
audiuit? Ecce furor dominice indigna
cionis egredietur: z tempestas erūpēs
sup caput impiorū veniet. Non reuer
tetur furor dñi vsq; dum faciat: z vsq;
dū cōplear cogitacionē cordis sui. In
nouissimis diebus intelligetis cōsilio

eius. Non mittebā ꝓphetas et ipsi cur
rebant: non loquebar ad eos: et ipsi
prophetabāt. Si steissent in consilio
meo et audissent verba mea ꝓ plm
meo: auertissem vtiq; eos a via sua
mala z cogitationibus suis pessimis.
Putasne deus e vicino ego sum dicit
dñs: et non deus de longe? Si occul
tabitur vir in abcōdisis? Et ego nō
videbo eū dicit dñs? Nūquid nō celū
et terrā ego impleo ait dñs? Audiui
que dixerūt ꝓphete: ꝓphetantes in no
mine meo mendacia atq; dicētes. So
niauī: somniauī. Vsq;quo istud ē i
corde ꝓphetarū vaticinantū mendacia?
prophetānū seductiones cordis sui?
Qui volūt facere ut obliuiscat ꝓplus
me? nōis mei. ꝓter somnia eorū que
narrāt vnusquisq; ad ꝓximū suū: sic
ut oblti sunt patres eorū nōis mei
propter baal. Propheta qui habet
somniū narret somniū: et qui habet
sermonē meū loquat sermonē meum
vere. Quid ꝑ paleis ad triticū dicit dñs?
Nūquid non verba mea sunt quasi ig
nis ait dñs: et quasi malleus conte
rens petrā? Propterea ecce ego ad pro
phetas ait dñs: q̃ furant verba mea
unusquisq; a ꝓximo suo. Ecce ego ad
prophetas ait dñs qui assumūt lin
guas suas: z aiūt dicit dñs. Ecce ego
ad prophetas somniantes mendacia
dicit dñs: qui narrauerūt ea et seduxe
runt plm meū in mendacio suo et in
miraculis suis cū ego nō misisse eos
nec mandassem eis: q̃ nichil ꝓfuerit
ꝓlo huic dicit dñs. Si igitur mirabi
gauerit ꝓplus iste vel ꝓpheta aut sa
cerdos dicens-q̃ est onus dñi: dicēs
ad eos. Vt quid vobis onꝰ? Proiciā
quippe vos dicit dominus: et ꝓpheta et
sacerdos et ꝓplus qui dicit onus dñi:
visitabo sup virū illū et sup domū eius.
Hec dicetis unusquisq; ad ꝓximum z
ad fratrem suū. Quid ꝓsp̃dit dñs?
Et quid loquꝰ est dominus? Et onus
dominī vltra non memorabitur: q̃a
onus erit unicuiq; sermo suus. Et pur
tritis verba dei viuentis: dominī exer
cituum dei nostri. Hec dicēs ad ꝓpheta
tam. Quid ꝓsp̃dit tibi dominus? z q̃d
locutus est dominus? Si aūt onus do
mini dixerīs: ꝓter hoc hec dicit do
minus. Quia dixistis sermonē istū o
nus dominī: z misi ad vos dicēs-no
lite dicere onus dominī: ꝓterea ecce e
go collā vos portans: z derelinquam
vos z ciuitatē quā ꝑdi vobis z ꝓtrī
bus meis a facie mea: et dabo vos i oppro
briū sempiternū: et i ignominiā eternā
q̃ nūq; obliuione delebit. xxiij

Ecedit michi dominus: z ecce duo
calathi plenī ficis positi ante tem
plum dñi: postq; transtulit nabuch
donosor rex babilonis ychoniā filiū
ioakim regem iuda z principes eius z
fabrum z inclusorem de ierusalē z ad
duxit eos in babilonē. Calathus vnus
ficus bonas habebat nimis: ut solent
ficus esse primi tporis. Et calathus u
nus ficus habebat malas nimis: que
comedi nō poterāt eo q̃ essent male. Et
dixit dominus ad me. Quid tu vides ie
remia? Et dixi. Ficus bonas-bonas
valde: z malas-malas valde: q̃ comē
di nō possunt eo q̃ sunt male. Et facti
est verbū dñi ad me dicens. Hec dicit
dominus deus israhel. Sicut ficus hec ite
re sic cognoscā transmigrationē iuda
quā emisi de loco isto in terrā caldeor
in bonū: et ponā oculos meos sup eos
ad placidū. Et reducā eos in terram
hanc: z edificabo eos et nō destruā: et
plantabo eos et non euellam: et dabo

ris eor ut colant me quia ego sum do-
minus. Et erit multi in plusu: et ego
ero eis in deū: quia reuertuntur ad me
in toto corde suo. Et sicut fic pslume
que comedi nō pollūt eo q sint male:
hec dicit dominus sic dabo sedechiam
regem iuda et principes eius et reliqs
de ihrusalē qui remanserūt in urbe hac:
et qui habitant in terra egipti. Et da-
bo eos in vexationē afflictionem omni-
bus regnis terre: in opprobriū et
in parabolā et in pueriū et in male-
dictionē in universis locis ad quas
ejci eos: et mittā in eis gladiū z famē
z pestem donec cōsumātur de terra quā
dedi eis et patribus eorum. xxv

Verbū qd factū ē ad ieremiā de o-
mni plo iude in anno quarto
ioakim filij iosie regis iuda: ipe ē an-
nus primus nabuchodonosor regis
babilonis. Et locutus est ieremias
prophēta ad omnē plm iuda et ad
universos habitatores ihrusalē dicēs.
A tercio decimo āno iosie filij amon
regis iuda usq ad diem hanc iste est
tercius z viginti annus: factū est ver-
bum dni ad me: et locutus sum ad
vos de nocte consurgens et loquens
et non audistis. Et misit dominus ad
vos omnes seruos suos pphetas con-
surgens diluculo mittensq z non au-
distis: neq inclinastis aures vestras
ut audiretis cum dicere. Reuertimini
unusquisq a via sua mala: et a pessi-
mis cogitationibus vestris: et habita-
bitis i terra quā dedit dns vobis et pa-
tribus vestris a seculo z usq in seculū.
Et nolite ire post deos alienos ut ser-
uiatis eis adorētq eos: neq me ad
iracundiam puocetis in operibus
manuū vestraz: z non affligam vos. Et
non audistis me dicit dominus: ut me
ad iracundiam puocaretis in operib
manuū vestrarū in malū vestrū. Pro-
pterea hec dicit dns exercituū. Pro eo
q non audistis verba mea: ecce ego
mittam et assumā universas cogna-
tiones aquilonis ait dns z nabucho-
donosor regē babilonis seū meū z ad-
ducā eos sup terrā istā et sup habitato-
res eius et sup omnes nationes que i
circuitu eius sunt: et interficiā eos z po-
nam eos in stuporem et in sibilū et in
solitudines sempiternas. Perdamq
ex eis vocem gaudij et vocem letic:
vocem sponsi z vocem sponse: vocem
mole z lumē lucerne. Et erit universa
terra eius in solitudinē z in stuporem:
et seruient omnes gentes iste regi ba-
bilonis septuaginta ānis. Cumq im-
pleti fuerint anni septuaginta visitabo
sup regem babilonis z sup gentem
illā dicit dns iniquitatem eoz: et sup
terrā caldeoz: et ponā illā in solitudi-
nes sempiternas. Et adducā sup terrā
illā omnia verba mea que locus sum
cōtra eam: omne qd scriptū est i libro
isto. quecūq pphetauit ieremias ad
uersum omnes gentes: quia seruierūt
eis cū ellent gētes multe z reges magni.
Et reddā eis secdm opera eoz: et secdū
facta manuū suaz. Quia sic dicit dns
exercituū deus israhel. Bume calicem
vini furoris hui de manu mea: z po-
nabis de illo cūctis gentibus ad qs e-
go mittam te et bibent: z nutabunt
et insanient a facie gladij quē ego mit-
tam inter eos. Et accepi calicē de ma-
nu dni: z potauī cūctis gentibus ad
quas misit me dns: ihrusalē z ciuita-
tibus iude et regibus eius et principi-
bus eius ut darem eos in solitudinem
et in stuporem et in sibilū et in male-
dictionē sicut ē dies ista: z pharaoni

regi egipti et seruis eius z principibus
eius et omni plo eius: et universis ge-
ntibus cunctis regibus terre austri
dis: et cūctis regibus terre philistijm et
ascalonis et gaze et accaroni et reli-
quis azoti: ydumee z moab et filijs
amon et cūctis regibus tyri et universis
regibus sydonis et regibus ire insu-
lay q sunt trans mare: et ded an et cte-
man et buz et universis q attonsi sūt
in comam et cūctis regibus arabie et
cūctis regibus occidētis q habitāt in
deserto: et cūctis regibus zambri z cūc-
tis regibus elam et cūctis regibus me-
doz et cūctis q regibus aquilonis de
prope z dilonge: unicuiq cōra fratrē
suū: z omnibus regnis terre que super
facie eius sunt. Et rex sesach bibet post
eos. Et dices ad eos. Hec dicit dns ex-
ercituū deus israhel. Bibite et inebria-
mini: et vomite et cadite: neq surgatis
a facie gladij quē ego mittā inter vos.
Cumq noluerint accipere calicem de
manu tua ut bibāt: dices ad eos. Hec
dicit dominus exercituū. Bibentes bibe-
ris. Quia ecce in ciuitate in qua invo-
catū ē nomē meū ego incipio affligere:
et vos quasi innocentes et immuni
eritis? Non eritis immuni. Gla-
diū enī ego voco sup omnes habita-
tores terre: dicit dns exercituū. Et tu
prophetabis ad eos omnia verba hec:
z dices ad illos. Dominus de excelso
rugiet: et de habitaculo sancto suo dabit
vocem suā. Rugiens rugiet sup decor
em suū. Eleuma ēsi calcantū conui-
uent aduersus omnes habitatores
terre. Peruenit sonus usq ad extrema
terre: quia iudicū dnō cū gentibus. Iu-
dicat ipe cū omni carne. Impios tra-
didi gladio dicit dns. Hec dicit dns
exercituū. Ecce affliccio egrediet de gēte
in gentem: et turbo magnus egredie-
tur de summitatibus terre: et erunt inter-
fecti dni in die illa a summo terre usq
ad summū eius. Non plangent: et nō
colligent neq sepelient: i sterquilinio
sup facie terre iacebūt. Vlulate pasto-
res et clamate: et aspergite vos cinere o-
primates gregis: quia cōpleti sunt di-
es vestri ut interficiamini: et dissipa-
tiones vestre z cadetis quasi vasa pī-
osa. Et peribit fuga a pastoribus: et
salutatio ab optimatibus gregis. Vox
clamoris pastoz z vlulatus optima-
tum gregis: qa vastauit dns pascua
eoz: z cōtriuit arua pacis a facie ire
furoris dni. Deseliquit ēsi leo umbra-
culum suū: facta est terra eorum in de-
solationem a facie ire columbe: et a
facie ire furoris domini. xxvi

In principio regni ioakim filie iosie re-
gis iuda factū ē verbū istud a dno di-
cens. Hec dicit dns. Sta in atrio do-
mus dni: et loqueris ad omnes ciui-
tates iuda de quibz venīūt ut adorēt
in domo dni universos sermones: qs
ego mandauī tibi ut loquaris ad eos.
Noli subtrahere verbū: si forte audiāt
z reuertant unusquisq a via sua ma-
la: et penitet me mali qd cogito face-
re eis, pter malitiā studioz eorū. Et
dices ad eos. Hec dicit dns. Si non
audieris me ut ābuleris in lege mea
quā dedi vobis ut audiatis sermonē
seruoz meoz, pphetarū quos ego misi
ad vos de nocte cōsurgens et dirigēs
et nō audistis: dabo domū istā sicut
Silo: et urbē hāc dabo i maledictionē
cūctis gentibus terre. Et audierūt sace-
dotes et pphete et omnis plus ieremi-
am loquentem verba hec in domo do-
mini. Cumq complesset ieremias lo-
quens omnia que pceperat ei dominus

ut loqueret ad universum plebem: apprehenderunt eum sacerdotes et prophete et omnis
populus dicens. Morte moriatur. Quare
prophetavit in nomine domini dicens: sicut
silo erit domus hec et urbs ista deso-
labitur eo quod non sit habitator: Et con-
gregatus est omnis populus adversus
ieremiam in domo domini. Et audierunt prin-
cipes iuda verba hec: et ascenderunt de
domo regis in domum domini: et sederunt in
introitu porte domus domini nove. Et lo-
cuti sunt sacerdotes et prophete ad princi-
pes et ad omnem populum dicentes. Judi-
cium mortis est viro huic: quia prophe-
tavit adversus civitatem istam sicut au-
ditis auribus vestris. Et ait ieremias
ad omnes principes et ad universum
populum dicens. Dominus misit me ut prophe-
ram ad domum istam et ad civitatem hanc
omnia verba que audistis. Nunc ergo
bonas facite vias vestras et studia ve-
stra: et audite vocem domini dei vestri: et
penitebit dominum mali quod locutus est ad ve-
strum vos. Ego autem ecce in manibus
vestris sum: facite michi quod bonum et
rectum est in oculis vestris. Veritatem
scitote et cognoscite: si occideris me
sanguinem innocentem tradis contra
vosmetipsos: et contra civitatem istam et
habitatores eius. In veritate enim mi-
sit me dominus ad vos: ut loquerer in auri-
bus vestris omnia verba hec. Et dixe-
runt principes et omnis populus ad sacer-
dotes et ad prophetas. Non est viro huic
iudicium mortis: quia in nomine domini dei no-
stri locutus est ad nos. Surrexerunt ergo
viri de senioribus terre: et dixerunt ad
omnem cetum populi loquentes. Michias de
morasthin fuit prophetans in diebus ezechie
regis iuda: et ait ad omnem populum iude
dicens. Hec dicit dominus exercituum. Syon
quasi ager arabitur: et ierusalem in
acervum lapidum erit: et mons domus
in excelsa silvae. Numquid morte con-
demnavit eum ezechias rex iuda et omnis
iuda? Numquid non timuerit dominum
et deprecatus fuit faciem domini: et penituit dominum
mali quod locutus fuerat adversum eos?
Itaque non faciamus malum grande contra
animas nostras. Fuit quoque vir prophe-
tans
in nomine domini urias filius semei de cari-
athiarim: et prophetavit adversus civitat-
em istam et adversus terram hanc iuxta
omnia verba ieremie. Et audivit rex
ioakim et omnes potentes et principes
eius verba hec: et quesivit rex interfe-
rere eum. Et audivit urias et timuit: fugit
quoque et ingressus est egiptum. Et misit rex
ioakim viros in egiptum helnathan
filium achobor et viros cum eo in egiptum.
Et eduxerunt uriam de egipto: et adu-
xerunt eum ad regem ioakim et percussit
eum gladio: et iecit cadaver eius in
sepulcris vulgi ignobilis. Igitur ma-
nus archan filij saphan fuit cum ie-
remia ut non traderetur in manus po-
puli et interficerent eum. XXVI

In principio regni ioakim filij iosie re-
gis iuda factum est verbum istud ad ierem-
iam a domino dicens. Hec dicit dominus
ad me. Fac tibi vincula et catenas et
pones eos in collo tuo: et mittes eas
ad regem edom et ad regem moab et ad
regem filiorum ammon et ad regem tyri et
ad regem sydonis in manu nuntiorum qui
venerunt ierusalem ad sedechiam regem
iuda: et precipies eis ut ad dominos suos
loquantur. Hec dicit dominus exercituum deus
israel. Hec dicetis ad dominos vestros. Ego fe-
ci terram et hominem et iumenta que sunt
super faciem terre in fortitudine mea ma-
gna: et in brachio meo extento: et dedi
eam cui placuit in oculis meis. Et nunc
itaque ego dedi omnes terras istas in

manu nabuchodonosor regis babi-
lonis servi mei: insuper et bestias agri
dedi ei ut serviant illi: et servient ei omnes
gentes et filio eius et filio filij eius donec ve-
niat tempus terre eius et ipsius. Et servient ei
gentes multe et reges magni: gens au-
tem et regnum quod non servierit nabuch-
donosor regi babilonis et quecumque
non curvaverit collum suum sub iugo re-
gis babilonis in gladio et in fame et
in peste visitabo super gentem illam ait
dominus: donec consumam eos in manu eius.
Vos ergo nolite audire prophetas vestros
et divinos et somniatores et augures
et maleficos qui dicunt vobis non servi-
ere regi babilonis: quia mendacium
prophetant vobis ut longe faciant vos
de terra vestra: et eiciant vos et pereatis.
Porro gens quam subiecerit cervicem suam
sub iugo regis babilonis et servierit
ei et divinam ei in terra sua dicit domi-
nus: et colet eam et habitabit in ea. Et ad
sedechiam regem iuda locutus sum se-
cundum omnia verba hec dicens. Subi-
cite collum vestrum sub iugo regis babilo-
nis: et servite ei et populo eius: et vivetis.
Quare morientur tu populus tuus
gladio fame et peste: sicut locutus est
dominus ad gentem que servire noluerit re-
gi babilonis? Nolite audire verba
prophetarum dicentium vobis non servi-
ere regi babilonis: quia mendacium
ipsi locuntur vobis. Quia non misi eos
ait dominus: et ipsi prophetant in nomine meo
mendacium: ut eiciant vos et pereatis
tam vos quam prophete qui vaticinantur vo-
bis. Et ad sacerdotes et ad populum istum
locutus sum dicens. Hec dicit dominus.
Nolite audire verba prophetarum vestrorum
qui prophetant vobis dicentes: ecce vasa
domini revertentur de babilone nunc cito.
Mendacium enim prophetant vobis. Nolite
eorum audire eos: sed servite regi babi-
lonis ut vivatis. Quare datur hec ci-
vitas in solitudinem? Et si prophete sunt
et est verbum domini in eis occurrant domino
exercituum: ut non veniant vasa que derelicta
fuerunt in domo domini et in domo
regis iuda et in ierusalem in babilonem.
Quia hec dicit dominus exercituum ad colu-
mnas et ad mare et ad bases et ad re-
liqua vasorum que manserunt in civitate
hac: que non tulit nabuchodonosor
rex babilonis cum captivaret iechoniam
filium ioachim regem iuda de ierusa-
lem in babilonem et omnes optimates iu-
da et ierusalem. Quia hec dicit dominus ex-
ercituum deus israel ad vasa que derelicta
sunt in domo domini et in domo regis iu-
da et ierusalem. In babilonem transferen-
tur: et ibi erunt usque ad diem visitationis
sue dicit dominus. Et afferam eam
et restituam in loco isto. XXVIII

Et factum est in anno illo in principio
regni sedechie regis iuda in anno
quarto in mense quinto: dixit ad me a-
nanias filius azur propheta de gabaon
in domo domini coram sacerdotibus et omni
populo dicens. Hec dicit dominus exercituum de-
us israhel. Contivi iugum regis babilo-
nis. Adhuc duo anni dierum et ego re-
feram ad locum istum omnia vasa domi-
que tulit nabuchodonosor rex babi-
lonis de loco isto: et transtulit ea in
babilonem. Et ieconiam filium ioakim
regem iuda et omnem captivitatem
inde qui in egipto sunt in babilonem ego
conteram ad locum istum ait dominus. Conteram
enim iugum regis babilonis. Et dixit
ieremias propheta ad ananiam prophe-
tam in oculis sacerdotum et in oculis omnis
populi qui stabat in domo domini: et ait
ieremias propheta. Amen. Sic fa-
ciat dominus. Subvertat dominus verba tua que

prophetastis: ut referant vasa domũ
dñi: et omnis trãsmigratio de babilo-
ne ad locũ istũ. Verũtamẽ audi verbũ
hoc qd̃ ego loquor in auribus tuis: z
in auribus omniũ ple. Prophete q̃ fue-
runt ãte me et te ab micio et pheraue-
runt sup terras multas z sup regna de
plio z de afflictione et de fame: phera
q̃ vaticinat ẽ pacem cũ venerit verbũ
eius: scietur phera quẽ misit dominus
in veritate. Et tulit ananias phera
cathenam de collo ieremie phere: et
cõfregit eam. Et ait ananias in cõspe-
ctu omniũ ple dicens. Hec dicit domin⁹.
Sic cõfringã iugũ nabuchodonosor
regis babilonis post duos annos di-
ctũ de collo omniũ gentium. Et abijt
ieremias phera in viam suã. Et fa-
ctum est verbũ dñi ad ieremiã postq̃
cõfregit ananias phera cathenã de
collo ieremie phere dicens. Vade: z
dices anamie. Hec dicit dominus. Ca-
thenas ligneas cõmutasti et facies p ei⁹
cathenas ferreas: quia hec dicit dñs
exercituũ deus israhel. Iugũ ferreũ po-
sui sup collũ istorũ gentiũ istarũ ut se-
uiant nabuchodonosor regi babilo-
nis: et seruient ei: insuper et bestias terre
dedi ei. Et dixit ieremias phera ad
ananiã phera. Audi anania. Sed
misit te dominus: et tu confidere fecisti
populũ istum in mendacio. Idcir-
co hec dicit dominus. Ecce ego mitte-
am te a facie terre. Hoc anno morieris. Aduersum enim dominum loc-
utus es. Et mortuus est ananias pro-
phera in ãno illo mẽse septimo. LVIII

Et hec sunt verba libri quẽ misit
ieremias de ierusalem ad reli-
quias senioꝝ transmigrationis et ad
sacerdotes et ad phetas et ad omnẽ
plm quẽ transtulerat nabuchodonosor
de ierusalẽ in babilonẽ: postq̃ egres-
sus est iechonias rex z domina et eunuchi
et principes iuda et ierusalẽ et fabri
et inclusi de ierusalem in manu cala-
sis filij saphan et gamalie filij helchie
quos misit sedechias rex iuda ad na-
buchodonosor regem babilonis in ba-
bilonẽ: dicens. Hec dicit dñs exercituũ
deus israhel omni trãsmigrationi quã
transtuli de ierusalẽ i babilonẽ. Edi-
ficate domos et habitate: et plantate
ortos et comedite fructũ eorũ. Accipite
vxores z generate filios z filias: z date
filijs vris vxores et filias vras vins
date: et parãt filios et filias: et multipli-
cabimini ibi z nolite esse pauci numero:
et quirite pacẽ ciuitatis ad quã trans-
migrare vos fecit et orate pro ea ad do-
minũ: q̃a in pace illius erit pax vobis.
Hec dicit dñs exercituũ deus israhel. Sed vos
seducãt prophete vestri qui sunt in me-
dio vestrũ z diuini vestri: et ne audeatis
ad somnia vestra que vos somni-
atis quia falso ipsi phetant vobis in
nomine meo: z nõ misi eos dicit dñs.
Quia hec dicit dñs. Cum cepeerit im-
pleri in babilone septuaginta anni vi-
sitabo vos z suscitabo sup vos verbũ
meũ bonũ: et reducã vos ad locũ istũ.
Ego enim scio cogitationes q̃s cogito
sup vos ait dñs: cogitationes pacis
et nõ afflictionis ut detur vobis finẽ z
patiẽtiã: z invocabitis me z venietis et
orabitis me et ego exaudiã vos: que-
retis me z invenietis. Cum quesieris
me in toto corde vestro: inuenian a vo-
bis ait dñs. Et reducã captiuitatem
vestrã: et cõgregabo vos de vniuersis
gentibus z de cũctis locis ad que expulsi
vos dixit dñs. Et reuerti vos faciã de
loco ad quẽ transmigrare vos fecisti
dixit dñs. Suscitauit nobis dominus

prophetas in babilone. Quia hec di-
cit dñs ad regem q̃ sedet sup solium da-
uid z ad omnẽ plm habitatorem ur-
bis huius: ad fratres vestros qui non
sunt egressi vobiscũ in trãsmigrationẽ.
Hec dicit dñs exercituũ. Ecce mittã in
eos gladiũ et famẽ et pestem: et ponã
eos quasi ficus malas q̃ comedi non
possunt eo q̃ pessime sunt: et persequar
eos in gladio et in fame et in pestilen-
tia. Et dabo eos in vexationẽ vniuer-
sis regnis terre in maledictionem z in
stuporem z in sibilũ z in opprobrium
cũctis gentibus ad quas ego eieci eos:
eo q̃ non audierunt verba mea dicit
dñs que misi ad eos per seruos meos
prophetas de nocte cõsurgens et mit-
tens: et non auditis dicit dñs. Vos
ergo audite verbũ dñi omnis trãsmi-
gratio quã emisi de ierusalẽ in babi-
lonẽ. Hec dicit dñs exercituũ deus israhel
ad achab filiũ cholie z ad sedechiã fili-
um maasie qui phetant vobis i no-
mine meo mendacium. Ecce ego tradã
eos in manus nabuchodonosor re-
gis babilonis: et percutiet eos i oculis
vestris. Et assumetur ex eis maledictio
omni trãsmigrationi iude que est i ba-
bilone dicentũ. Ponat te dominus sicut
sedechiam z sicut achab quos frixit rex
babilonis in igne: pro eo q̃ fecerint
stultitiam in israhel et mechati sunt in
vxores amicorũ suorũ: et locuti sunt
verbũ in nomine meo mendacium qd̃
non mãdaui eis. Ego sum iudex et te-
stis dicit dñs. Et ad semaiã neclamiten
dices. Hec dicit dñs exercituũ deus
israhel. Pro eo q̃ misisti in nomine meo
libros ad omnẽ plm qui ẽ in ierusa-
lem et ad sophoniã filiũ maasie sacerdotẽ
et ad vniuersos sacerdotes dicens: do-
minus dedit te sacerdotem p ioiade
sacerdote ut sis dux in domo domini
sup omnẽ virũ arreptitiũ z phetantẽ
ut mittas eum in nerũ et in carcerem.
Et nũc quare non increpasti ieremi-
am anathotitem qui phetat vobis?
Quia sup hoc misit in babilonem ad
nos dicens. Longũ ẽ: edificate domos
et habitate: et plãtate ortos z comedi-
te fructus eorũ. Legit ergo sophonias
sacerdos libri istũ in auribus ieremie
prophete. Et factum est verbũ dñi ad
ieremiam dicens. Mitte ad omnem
trãsmigrationẽ dicens. Hec dicit dñs
ad semaiã neclamiten. Pro eo q̃ pro-
phetauit vobis semaias et ego nõ mi-
si eũ: z fecit vos cõfidere in mendacio:
idcirco hec dicit dñs. Ecce ego visita-
bo sup semaiam neclamiten z super se-
men eius. Nõ erit ei vir sedens i medio
plũ huius: et non videbit bonũ qd̃ ego
faciã plo meo ait dñs: quia p̃uaricatio
locutus ẽ adversus dñm. LIX

Hoc verbũ qd̃ factũ est ad ieremi-
am a dño dicens. Hec dicit do-
minus deus israhel dicens. Scribe tibi
omnia verba que locutus sum ad te in
libro. Ecce enim dies veniũt dicit dñs: z
cõuertã conuersionẽ plũ mei israhel et
iuda ait dñs: et cõuertã eos ad terrã
quã dedi patribus eorũ et possidebũt eã.
Et hec verba que locutus est dñs ad israhel
et iudã: quoniã hec dicit dñs. Vocem
terroris audiuimus: timoris: z nõ ẽ pax.
Interrogate z videte si generat masculus.
Quare ergo vidi omnis vir manus
supra lumbũ suũ quasi parturiẽtis?
Et cõuersi sunt omnes facies eorũ in
auruginẽ. Ve quia magna dies illa
nec est similis eĩ: tempus tribulationis
est iacob: et ex ipo saluabitur. Et erit:
in die illa ait dñs exercituũ conteram
iugũ eius de collo tuo: z vincula eius

dirumpã. Et nõ dñabunt ei amplius alieni: sed seruient dño deo suo: et
dauid regi suo quẽ suscitabo. Tu ergo
ne timeas serue meus iacob ait dñs: neq;
pauras israhel: qã ecce ego saluabo
te de terra longinqua et semẽ tuũ de ter-
ra captiuitatis eorũ. Et reuerte iacob
et quiescet: et ditatis affluet bonis: et
non erit qui eum timidat: quoniã tecũ ego
sũ ait dñs ut saluẽ te. Facã enĩ consu-
mationẽ in cũctis gentibus ĩ quibus
dispersi te: te aũt non faciã ĩ cõsumati-
onem: sed castigabo te ĩ iudicio ut nõ
ubi uideris innocuus: quia hec dicit
dñs. Insanabilis fractura tua: pessi-
ma plaga tua. Non ẽ qui iudicet iu-
dicũ tuũ: ad alligandã curationem
tuã utilitas non est tibi. Omnes amato-
res tui oblti sunt tui: teq; non quo-
rent. Plaga enĩ inimici percussi te: castig-
atione crudeli. Propter multitudinẽ
iniquitatis tue dura facta sunt peccata
tua. Quid clamas super cõtritione tua:
Insanabilis est dolor tuus. Propter
multitudinẽ iniquitatis tue ꝛ dura pec-
cata tua fecĩ hec tibi. Propterea dñs
qui comedũt te deuorabunt: et uniuer-
si hostes tui in captiuitatẽ ducent. Et
omnes qui te uastant uastabũtur: cun-
cti qui te predantur predabo in prdam.
Obducã enĩ cicatricem tibi: et a uulne-
ribus tuis sanabo te dicit dñs. Quia
eiectam uocauerũt te ĩ sion: hec est que
non habebat requirentem. Hec dicit
dñs. Ecce ego conuertam cõtectionẽ ta-
bernaculorũ iacob: ꝛ tecta eius misere-
bor. Et edificabit ciuitas i excelso suo:
et templũ iuxta ordinẽ suũ fundabit.
Et egredietur de eis laus uocis ludẽ-
tiũ: ꝛ multiplicabo eos ꝛ nõ minuent:
et glorificabo eos et nõ attenuabunt:
et erunt filij eĩ sicut a principio: ꝛ cet⁹
eius coram me permanebit. Et uisitabo
aduersum omnes qui tribulant eos: et
erit dux eius ex eo ꝛ princeps de medio
eĩ egredetur. Et applicabo eũ: et ac-
det ad me. Quis enĩ iste est qui appli-
cet cor suũ: ut appropinquet michi ait
dñs? Et eritis michi in plm: ꝛ ego eri
vobis in deũ. Ecce turbo dñi furor e-
gredietur: procella ruens in capite impi-
orũ cõquiescet. Non auertet irã indi-
gnationis dñi: donec faciat et cõple-
at cogitationẽ cordis sui. In nouissi-
mo dierum intelligetis eã. xxx

In tempore illo dicit dñs ero deus omni-
bus cognationibus israel: et ipsi erũt mi-
chi i plm. Hec dicit dominus. Inuenit
gratiã in deserto plus qui remãsit
gladio. Vadet ad requiẽ suã israhel.
Longe dñs apparuit michi. Et in cari-
tate perpetua dilexi te: ideo attraxi te mi-
serãs. Iterumq; edificabo te: ꝛ edifica-
beris virgo israhel. Adhuc ornaberis
tympanis tuis: ꝛ egredieris in choro
ludentiũ. Adhuc plãtabis vineas in
montibus samarie. Plantabit plan-
tantes: et donec tempus veniat non
vindemiabunt: quia erit dies in qua
clamabũt custodes in monte ephraim.
Surgite et ascendamus in sion ad do-
minũ dũ nostrũ: quia hec dicit dñs.
Exultate ĩ letitia iacob: et hinnite con-
tra caput gentiũ: plorate et canite: et
dicite. Salua dñe plm tuũ reliquias
israhel. Ecce ego adducã eos de terra
aquilonis: ꝛ congregabo eos ab extre-
mis terre: inter quos erit cec⁹ ꝛ claudus
et pregnãs et parĩs simul et magno
reuertentiũ huc. In fletu venient: et in
precibus reducã eos. Et adducam eos
per torrentes aquarũ in via recta et nõ
impingẽt in ea: qã factus sum israheli
pater: et ephraim primogenitus meus ẽ.

Audite uerbũ dñi gẽtes: ꝛ annũciate
in insulis que procul sunt: ꝛ dicite. Qui
dispersit israhel cõgregabit eũ: ꝛ custodi-
et eum sicut pastor gregẽ suũ. Redimet
enim dñs iacob: ꝛ liberabit eũ de ma-
nu potentioris. Et venient ꝛ laudabũt
in monte sion: ꝛ cõfluent ad bona dñi
super frumento ꝛ uino ꝛ oleo ꝛ fetu pe-
cuum et armentorũ: erit anima eorũ sicut
ortus irriguus: et ultra non esurient.
Tũc letabit virgo in choro: iuuenes
et senes simul. Et cõuertã luctũ eorũ in
gaudiũ: ꝛ cõsolabor eos: ꝛ letificabo
a dolore suo. Et inebriabo animã sa-
cerdotũ pinguedine: ꝛ populus meus bonis
meis adimplebit ait dñs. Hec dicit
dñs. Vox in excelso audita est lamen-
tationis luctus ꝛ fletus: rachel plorans
filios suos: ꝛ noluit consolari super
eis: quia non sunt. Hec dicit dñs.
Quiescat vox tua a ploratu et oculi tui
a lacrimis: quia est merces operi tuo
ait dñs. Et reuertent de terra inimici:
et est spes nouissimis tuis ait dominus:
et reuertent filij tui ad terminos suos.
Audiens audiui ephraim mãsuetũ
me. Castigasti me dñe: et eruditus
sum sicut iuuenculus indomitus. Cõuer-
te me ꝛ reuertar: quia tu dñs deus meus.
Postq; enĩ cõuersus sum egi penitentiam:
ꝛ postq; ostensus sum michi percussi fe-
mur meũ. Cõfusus sum ꝛ erubui: quo-
niam sustinui opprobrium adolescen-
tie mee. Si filius honorabilis michi
ephraim: si puer delicatus: quia ex quo
locutus sum de eo adhuc recordabor
eius. Ideo conturbata sunt uisera
mea super eũ: miserãs miserabor eius
ait dñs. Statue tibi speculã: pone tibi
amaritudines. Dirige cor tuũ in viã
rectã: in qua ambulasti. Reuertere virgo
israel: reuertere ad ciuitates tuas istas.
Vsq; quo delicijs diffluentis filia va-
ga? Quia creauit dñs nouũ super terrã:
femina circũdabit virũ. Hec dicit dñs
exercituũ deus israel. Adhuc dicent ver-
bum istud in terra iuda et in urbibus
eius: cũ conuertero captiuitatem eorũ. Be-
nedicat tibi dominus pulcritudo iustitie
mons sanctus. Et habitabunt in eo
iudas et omnes ciuitates eius simul agri-
cole et minãtes greges: quia inebriaui
animã lassam: ꝛ omnẽ animã esuri-
entem saturaui. Idcirco quasi de somno
suscitatus sum ꝛ uidi: et somnus me⁹
dulcis michi. Ecce dies uenient dicit
dñs: ꝛ seminabo domũ iuda ꝛ domũ
israhel semine hominis et semine iu-
mentorũ. Et sicut uigilaui super eos ut
euellerem et demolierer et dissiparem et
disperderem et affligerem: sic uigilabo
super eos ut edificem et plantem ait do-
minus. In diebus illis non dicent ul-
tra: patres comederũt uuam acerbam
et dentes filiorũ obstupuerũt: sed unus-
quisq; i iniquitate sua morietur. Omnis
homo qui comederit uuam acerbam:
obstupescent dentes eius. Ecce dies ue-
nient dicit dñs: et feriam domũ israel et
domũ iuda fedus nouũ. Non secũdũ
pactũ q̃ pepigi cũ patribus eorũ in die
qua apprehendi manũ eorũ ut educerem
eos de terra egypti: pactũ q̃ irritũ fecerũt
ꝛ ego dominatus sum eorũ dicit do-
minus: sed hoc erit pactũ q̃ feriã cũ domũ
israhel. Post dies illos dicit dñs
dabo legem meã in uisceribus eorũ: ꝛ in
corde eorũ scribã eã: et ero eis in deũ: et
ipsi erũt michi i plm. Et nõ docebit ul-
tra uir proximũ suũ: ꝛ uir fratrem suum
dicens: cognosce dñm. Omnes enĩ co-
gnoscent me a minimo eorũ usq; ad
maximũ ait dñs: quia propitiabor iniq-
uitati eorũ ꝛ peccati eorũ nõ ero memor

amplius. Hec dicit dñs qui dat solem
in lumine diei: ordinē lune ⁊ stellarū i
lumine nocis: ⁊ turbat mare ⁊ sonāt
fluctus eius: dñs exercituū nomen illi.
Si defecerint leges iste coram me dicit
dñs: nunc ⁊ semen israel deficiet ut non
sit gēs coram me cūctis diebus. Hec dicit
dñs. Si mensurari possint celi sursū
et inuestigari fundamenta terre deor-
sum: ⁊ ego abiciā uniuersum semē israel
propter omnia que fecerūt dicit dñs.
Ecce dies veniunt dicit dñs: ⁊ ædificā-
bit ciuitas dño a turre ananehel usq;
ad portam ãguli. Et egbit ultra nor-
ma mensure in colpedu eius sup colle
garob: ⁊ circuibit goatha ⁊ omne val-
lem cadauerū ⁊ cineres ⁊ uniuersam re-
gionē mortis usq; ad torrentē cedron
et usq; ad angulū porte equorū orien-
talis. Sanctū dñi non euellet: et non
destruetur ultra in eternū.

xxxij

Verbū q̄ factū est ad ieremiam
a dño in anno decimo sedechie
regis iuda: ipse est annus octauus de-
nimus nabuchodonosor. Tunc exerci-
tus regis babilonis obsidebat ierusa-
lem: et ieremias ꝓpheta erat clausus in a-
rio carceris q̄ erat in domo regis iuda
Clauserat eū sedechias rex iuda di-
cens. Quare uaticinaris dicens hec
dicit dominus. ecce ego dabo ciuitatem
istam in manus regis babilonis ⁊ ca-
piet eā: et sedechias rex iuda nō effugi-
et de manu caldeorū sed tradetur i ma-
nus regis babilonis ⁊ loquetur cum
eo ore illius ⁊ oculi eius oculos il-
lius videbūt: ⁊ in babilonem ducet se-
dechiam et ibi erit donec visitem eum
ait dñs: si aūt dimicaueris aduersū
caldeos nichil ꝓsperū habebis? Et
dixit ieremias. Factū est verbū dñi ad
me dicens. Ecce ananehel filius sellū
patruelis tuus veniet ad te dicens. Eme
mihi agrū meū qui est in anathot. Tibi
enim competit redimere ꝓpinquitate mecum.
Et venit ad me ananehel filius patrui
mei secūm verbū dñi ad uestibulū car-
cris: ⁊ ait ad me. Posside agrū meū
qui est in anathot in terra beniamin:
quia tibi competit hereditas ⁊ tu ꝓpin-
quus es ut possideas. Intellexi quod
ꝓ verbū dñi esset. Et emi agrū ab ana-
nehel filio patrui mei q̄ erat anathot. Et
appendi ei argentū septem sicleos et decem
argenteos: ⁊ scripsi i libro et signauī: ad-
hibui testes. Et appendi argentū i state-
ra: ⁊ accepi librū possessionis signati
et stipulationis ⁊ rata ⁊ signa feruisse-
rus. Et dedi librū possessionis baruch
filio neri filij maasie i oculis ananehel
patruelis mei ⁊ in oculis eorū qui sci-
pti erant i libro emptionis: ⁊ i oculis o-
mniū iudeorū qui sedebāt in atrio car-
cris. Et ꝓcepi baruch coram eis dicens.
Hec dicit dñs exercituū deus israel. Hu-
me libros istos: librū emptionis hui-
signati ⁊ librū huic qui apertus est: ⁊
pones illos in uase uiculi ut permane-
re possint dies multos. Hec enim dicit
dñs exercituū deus israel. Adhuc poſſi-
dbunt domos et agros ⁊ uinee in terra ista.
Et oraui ad dñm postq̄ tradidi librū
possessionis baruch filio neri dicens.
Heu heu heu dñe deus. Ecce tu fecisti c
lum et terrā i fortitudine tua magna:
et in brachio tuo extento. Nō est tui
difficile omne verbū q̄ facis misericor-
diam in milibus: ⁊ reddis iniquitatem
patrū in sinū filiorū eorū post eos fo-
rtissime magne ⁊ potens. dñs exercituū
nomen tibi: magnus i cōsilio et inco-
prehensibilis in cogitatu: cui oculi
eri sunt sup omnes uias filiorū adam
ut reddas unicuiq; secūm uias suas ⁊

secūm fructū adinuentionū eo: qui po-
suisti signa et prodigia in terra egipti
usq; ad diem hanc ⁊ in israhel et i ho-
minibus: et nibi fecisti nomē sicut e dies
hec. Et eduxisti plm tuū israhel de ter-
ra egipti in signis et in prodigiis et in
manu robusta ⁊ in brachio extento et
in terore magno: et dedisti eis terram
hanc quā iurasti patribus eorū ut da-
res eis terrā fluentem lacte ⁊ mellē: ⁊ in-
gressi sunt ⁊ possiderūt eā. Et nō obe-
dierūt uocī tue et in lege tua non am-
bulauerūt: omnia que mandasti eis
ut facerent non fecerūt: et euenerūt eis
omnia mala hec. Ecce munitiones ex-
struete sunt aduersum ciuitatem ut cā
capiatur: ⁊ urbs data est in manus cal-
deorū qui pugnant aduersus eā a facie
gladij ⁊ fame ⁊ pestilentie: ⁊ quecūq;
locuto es accidērūt ut tu ipse cernis. Et
tu dicis michi dñe deus: eme agrū ar-
gento ⁊ adhibe testes: cum urbs data
sit in manus caldeorū? Et factū e uerbū
dñi ad ieremiā dicens. Ecce ego dño
deus uniuerse carnis. Nūquid michi
difficile erit omne uerbū? Propterea
hec dicit dñs. Ecce ego tradā ciuitatē
istam in manus caldeorū et in manus
regis babilonis ⁊ capiet eam: et uenie-
nt caldei pugnantes aduersum urbem
hanc: ⁊ succendet eā igni ⁊ comburent
eam: ⁊ domos in quarū domatibus sa-
crificabāt baal ⁊ libabant dijs alienis
libamina ad irritandū me. Erāt enim
filij israhel et filij iuda iugiter facientes
malū in oculis meis ab adolescentia
sua: filij israhel q̄ usq; nūc exacerbāt
me in opere manuū suarū dicit dñs:
quia i furore et i indignatione mea fa-
cta est michi ciuitas hec a die qua edi-
ficauerunt eam usq; ad diē istam qua
auferet de cōspectu meo ꝓter malitiā
filiorū israhel et filiorū iuda quā fecerūt
ad irritandū me, ipsi ⁊ reges
eorū ⁊ principes eorū ⁊ sacerdotes ⁊ ꝓpheta
eorū uiri iuda et habitatores ierusalem. Et
uerterūt ad me terga et nō faciem: cum
docerem eos ⁊ erudirem diluculo: ⁊ nol-
lent audire ut acciperent disciplinam.
Et posuerūt idola sua in domo i qua
invocatū est nomē meū ut pollucrent
eam: ⁊ ædificauerūt excelsa baal q̄ sunt
in valle filij ennon ut iuciarent filios
suos ⁊ filias suas moloch q̄ nō mādā-
ui eis nec ascendit in cor meū ut fa-
cerent abominationē hanc: ⁊ in peccatum
inducerent iudam. Et nunc ꝓter
ista hec dicit dñs deus israhel ad ciui-
tatem hanc: de qua vos dicitis q̄ tra-
dāt in manus regis babilonis i gla-
dio et in fame et in peste. Ecce ego con-
gregabo eos de uniuersis terris ad q̄s
eos in furore meo et in ira mea et
in indignatione grādi: et reducā eos
ad locū istū et habitare eos fanā cōfi-
dēter: et erūt michi i plm et ego eo ⁊ eis
in drū. Et dabo eis cor unū ⁊ uiā unā
ut timeāt me uniuersis diebus: et bene
sit eis et filijs eorū post eos. Et feriam
eis pactū sempiternū et nō desinā eis
benefacere: timorem meum dabo in
corde eorū ut non recedāt a me: et lete-
bor sup eis cū bene eis fecero. Et plan-
tabo eos in terra ista in veritate in to-
to corde meo et in tota anima mea:
quia hec dicit dñs. Sicut adduxi sup
plm istū omne malū hoc grande: sic
adducā sup eos omne bonū q̄ ego
loquor ad eos. Et possidebunt agri
in terra ista de qua vos dicitis q̄ de-
serta sit eo ꝝ nō remanebit homo et iu-
mentum: ⁊ data sit in manus caldeorū.
Agri nummo pecunia et scribetur in li-
bro et imprimetur signum: et testis

adhibetur in terra beniamin et i circuitu ierusalem in ciuitatibus iuda et in ciuitatibus montanis et in ciuitatibus campestribus et i ciuitatibus que ad austrum sunt: quia conuertam captiuitatem eorum ait dominus. xxxij

Et factu est uerbu dni ad ieremiam secdo: cum adhuc clausus esset i atrio carceris dicens. Hec dicit dns qui fecit eum et formauit illud et paratum est: dns nomen eius. Clama ad me et exaudiam te: et annunciabo tibi grandia et firma que nescis. Quia hec dicit dns de ds israhel ad domos urbis huius et ad domos regis iuda q destruuntur sunt et ad munitiones et gladiu uenientu ut dimicent cu caldeis et implent eas cadauerib hominu quos percussi in furore meo et in indignatione mea: abscondens faciem meam a ciuitate hac ppter omnem malitiam eorum. Ecce ego obducam eis cicatricem et sanitatem: et curabo eos: et reuelabo eis diuitias pacis et ueritatis. Et conuertam conditionem iuda et conditionem ierusalem: et edificabo eos sicut a principio: et mundabo eos ab omni iniquitate sua in qua peccauerut mihi: et propitiabor cunctis iniquitatibus eorum in quibus deliquerut mihi et spreuerut me. Et erit mihi in nomen et in gaudium et in laudem et in exultationem cunctis gentibus terre que audierint omnia bona que ego faciam super eis: et pauebunt et conturbabuntur in uniuersis bonis et in omni pace quam ego faciam eis. Hec dicit dominus. Adhuc audietur in loco isto quem uos dicitis esse desertum eo q non sit homo et iumentum in ciuitatibus iuda et foris ierusalem q desolate sunt absq homine et absq habitatore et absq pecore. Vox gaudii et uox letitie uox sponsi et uox sponse: uox dicentium confitemini dno exercituum quoniam bonus dns. quoniam in eternum misericordia eius: et poenitentiam uocat in domum dni. Reducam enim conuersionem terre sicut a principio dicit dns. Hec dicit dns exercituum. Adhuc erit in loco isto desertum absq homine et absq iumento. et in cunctis ciuitatibus eius habitaculum pastorum accubantium greges in ciuitatibus montanis et in ciuitatibus campestribus: et in ciuitatibus que ad austrum sunt et in terra beniamin et in circuitu ierusalem et i ciuitatibus iuda: adhuc transibunt greges ad manus numerantis ait dominus. Ecce dies uenient dicit dominus: et suscitabo uerbum bonum quod locutus sum ad domum israhel et ad domum iuda. In diebus illis et in tempore illo germinare faciam dauid germen iusticie: et faciet iudiciu et iusticiam in terra. In diebus illis saluabitur iuda: et israhel habitabit confidenter. Et hoc est nomen quod uocabunt eum: dns iust nostr. Quia hec dicit dns. Non interibit de dauid uir qui sedeat sup thronu domus israhel: et de sacerdotibus et de leuitis non interibit uir a facie mea qui offerat holocaustoma et incendat sacrificium et cedat uicimas omnibus diebus. Et factu est uerbu dni ad ieremiam dicens. Hec dicit dns. Si irritu potest fieri pactu meum cu die pactu meum cu nocte ut no sit dies et nox in tempore suo: et pactu meum irritu esse poterit cu dauid seruo meo ut no sit ei filius q regnet i throno eius: et leuite et sacerdotes ministri mei. Sicut enumerari non possunt stelle celi et metiri arenam maris: sic multiplicabo semen dauid seruu meu: et leuitas ministros meos. Et factu est uerbu dni ad ieremiam dicens. Nonne

non uidisti quid populus hic locutus sit dicens: duae cognationes quas elegerat dns abiecte sunt? Et populum meum despexerunt ne ultra gens coram eis. Hec dicit dns. Si pactu meum diei et nocte et leges celi et terre non posui: quidem et semen iacob et dauid seruu meu, piam: ut no assumam de semine eius principes seminis abraham ysaac et iacob. Reducam enim conuersionem eorum et miserebor eis. xxxiij

Verbu qd factu est ad ieremiam a dno: quando nabuchodonosor rex babilonis et omnis exercitus eius et universaq regnia terre que erant sub potestate manus eius et omnes populi bellabant contra ierusalem et contra omnes urbes eius dicens. Hec dicit dns deus israhel. Vade et loquere ad sedechiam regem iuda: et dices ad eum. Hec dicit dns. Ecce ego tradam ciuitatem hanc in manus regis babilonis: et succendet eam igni. Et tu no effugies de manu eius sed comprehensione capieris et in manu eius traderis: et oculi tui oculos regis babilonis uidebunt: et os eius cum ore tuo loquetur: et babilonem ingrediris. Tamen audi uerbum dni sedechia rex iuda. Hec dicit dns ad te. Sno morieris in gladio sed in pace morieris: et sicut combustiones patrum tuorum regum priorum qui fuerunt ante te sic comburent te: et ue dnm plangent te: qa uerbum hoc ego locutus sum dicit dns. Et locutus est ieremias phetam ad sedechiam regem iuda omnia uerba hec in ierusalem: et exercitus regis babilonis pugnabat contra ierusalem et contra omnes ciuitates iuda que reliquae erant con lachis et contra azecha. Hec enim supserant de ciuitatibus iuda urbes munite. Verbu qd factu e ad ieremiam a dno: postq pactus est rex sedechias fedus cum omni populo in ierusalem pclamans ut dimittere unusquisq seruu suu et unusquisq ancilla sua hebreu et hebream liberos: et nequaq dominarent eis id est in iudeo i fratre suo. Audierut ergo omnes principes et omnis plus q iniuerat pactu ut dimittere unusquisq seruu suu et unusquisq ancilla sua liberos: et ultra non dominarent eis. Audierut igit: et dimiserut. Et conuersi sunt deinceps et retraxerut seruos suos et ancillas suas quos dimiserant liberos: et subiugauerut i famulos et famulas. Et factu e uerbu ad ieremiam a dno dicens. Hec dicit dominus deus israhel. Ego pcussi fedus cu patribus uestris: in die qua eduxi eos de terra egipti de domo seruitutis dicens. Cum compleri fuerint septem anni dimittat unusquisq fratrem suu hebreum qui uendit? est ei: et seruiet tibi sex annis: et dimittes eum a te liberum. Et non audierut patres uri me: nec inclinauerut aurem suam. Et conuersi estis uos hodie et fecistis qd redu est i oculis meis ut pclamaretis liberatem unusquisq ad amicu suu: et iuistis pactu i conspectu meo in domo in qua inuocatu est nomen meu sup ea. Et reuersi estis et cominaculatis nomen meu: et reduxistis unusquisq famulu suu et unusquisq ancilla sua quos dimiseratis ut essent liberi et sue potestatis: et subiugastis eos ut sint uobis serui et ancille. Propterea hec dicit dns. Vos no audistis me: ut pclamaretis liberatem unusquisq fratri suo et unusquisq amico suo. Ecce ego pclamo liberatem ait dominus ad gladiu ad pestem et ad famem: et dabo uos in commotionem cunctis regnis terre. Et dabo uiros qui preuaricati

fœdus meum et nõ obseruauerũt verba
fœderis quibus asserui sunt i cõspectu
meo · vitulũ quẗ conciderunt in duas
partes ⁊ cõsiluerũt inter diuisiones eiꝰ
principes iuda et principes iherusalẽ
eunuchi ⁊ sacerdotes et omnis populus terre
qui transierũt inter diuisiones vitu-
li: ⁊ dabo eos in manꝰ inimicorũ suorũ
et i manꝰ quærentũ animã eorũ: et erit
morticinũ eorũ i escam volatilibus cæli
et bestijs terre. Et sedechiam regem iu-
da et principes eius dabo in manus
inimicorũ suorũ ⁊ in manus quærentũ
animas eorũ: et in manus regis babilonis
qui recesserũt a vobis.
Ecce ego præcipio dicit dõs: ⁊ reducam
eos in ciuitatem hanc et pugnabunt
aduersum eam: et capiẗ eã et incendẗ
igni. Et ciuitates iuda dabo i solitudi-
nem: eo q nõ sit habitator. xxxu

Verbũ qd factũ est ad iheremiã a
dõno in diebus ioakim filij iosie
regis iuda dicens. Vade ad domũ re-
chabitarũ ⁊ loquere eis: ⁊ introduces e-
os in domũ dñi in unã ex dra thesau-
rorũ: ⁊ dabis eis bibere vinũ. Et assum-
psi iechoniã filiũ iheremie filij absalom
et fratres eius ⁊ omnes filios eiꝰ ⁊ uni-
uersam domũ rechabitarũ: ⁊ introdu-
xi eos in domũ dñi ad gazophylaciũ
filiorũ anan filij iezedelie viri dei
qd erat iuxta gazophylaciũ principũ
sup thesaurũ maasie filij sellũ: qui erat
custos vestibuli. Et posui coram filijs
domus rechabitarum ciphos plenos
vino ⁊ calices: ⁊ dixi ad eos. Bibite vi-
num. Qui responderũt. Non bibemꝰ
vinũ: quia ionadab filius rechab pa-
ter noster præcipit nobis dicens. Nõ bi-
beris vinũ vos ⁊ filij vestri ultꝰ in sem-
piternũ. Et domũ non ædificabitis et
sementem non seretis et vineas non
plãtabitis nec habebitis: sed in tabe-
naculis habitabitis cunctis diebus vestris:
ut viuatis diebus multis sup facie
terre in qua vos peregrinamini. Ob-
ediuimꝰ ergo voci ionadab filij rechab
patris nostri in omnibus que præcipit no-
bis: ita ut non bibereꝰ vinũ cunctis
diebus nõis nos et mulieres nostre fi-
lij et filie nostre et non ædificaremꝰ do-
mos ad habitandũ: et vineam et se-
getem ⁊ sementem nõ habuimꝰ: sed ha-
bitauimꝰ in tabernaculis: ⁊ obedi-
ens fuimꝰ iuxta omnia quẗ præcipit no-
bis ionadab pater noster. Cum aũt
ascendisset nabuchodonosor rex babi-
lonis ad terrã nostrã diximus. Veni-
te et ingrediamur i iherusalem a facie
exercitus caldeorũ ⁊ a facie exercitꝰ syrie:
⁊ mansimꝰ in iherusalem. Et factũ est
verbũ dñi ad iheremiã dicens. Hec di-
cit dõs exercituũ deus israhel. Vade ⁊
dic viris iuda ⁊ habitatoribus iherusa-
lem. Nũquid nõ recipietis disciplinã:
ut obediatis verbis meis dicit dõs?
Preualuerunt sermones ionadab filij
rechab qs præcipit filijs suis ut nõ bibe-
rent vinũ: ⁊ nõ biberunt usq ad diem
hanc: quia obedierunt præcepto patris
sui. Ego aũt locutus sum ad vos de
manu cõsurgens ⁊ loquens: ⁊ nõ ob-
edistis michi. Misiq; ad vos omnes
seruos meos ꝓphetas cõsurgens diru-
lo: mittensq; ⁊ dicens. Conuertimini
unusquisq; a via sua pessima ⁊ bona
facite studia vestra: ⁊ nolite sequi deos
alienos utq; colatis eos: ⁊ habitabitis
in terra quã dedi vobis ⁊ patribus ve-
stris. Et nõ inclinastis aurem vestrã:
neq; audistis me. Firmauerũt igitur
filij ionadab filij rechab præcepta patris
sui qd præcepit eis: populus autem iste
nõ obedivit michi. Idcirco hec dicit

dominus exercituũ deus israhel. Ecce
ego adducã sup iudam ⁊ sup omnes
habitatores iherusalẽ uniuersam affli-
ctionem quã locutus sum aduersum
illos: eo q locutus sum ad illos ⁊ nõ
audierũt: vocaui illos ⁊ nõ responde-
runt michi. Domui aũt rechabitarũ
dixit iheremias. Hec dicit dõs exercitu-
um deus israhel. Pro eo q obedistis
præcepto ionadab patris vestri et custo-
distis omnia mãdata eius et fecistis
omnia que præcipit vobis: propea hec
dicit dõs exercituũ deus israel. Non defici-
et vir de stirpe ionadab filij rechab stãs
i cõspectu meo cunctis diebus. xxxuj

Et factum ẗ in anno quarto ioa-
kim filij iosie regis iuda: factũ ẗ
verbũ hoc ad iheremiã a dõno dicens.
Tolle volumen libri et scribes in eo o-
mnia verba que locutus sum tibi ad-
uersus israhel et iudam et aduersum
omnes gentes a die qua locutꝰ sum
ad te ex diebus iosie usq ad diẽ hanc:
si forte audiant domo iuda · universa
mala que ego cogito facere eis · reuta-
tur unusquisq; a via sua pessima: et
propitius ero iniquitati ⁊ peccato eorũ.
Vocauit ergo iheremias baruch filiũ
nerie: ⁊ scripsit baruch ex ore iheremie
omnes sermones dñi quos locutus
est ad eũ in voluminе libri. Et præcipit
iheremias baruch dicens. Ego clausus
sum: nec valeo ingredi in domum do-
mini. Ingredere ergo tu ⁊ legẗ de volu-
mine in quo scripsisti ex ore meo verba
dñi audiente plo in domo dñi in die
ieiunij: insuꝑ et audiẗ omnem plo
qui venerũt de ciuitatibus suis. Leges
eis: si forte cadat oratio eorũ in cõspe-
ctu dñi et reuertatur unusquisq; a via
sua pessima: quoniã magnus furor
et indignatio est quã locutus est dõs
aduersus plm hunc. Et fecit baruch
filius nerie iuxta omnia que præcepit
ei iheremias ꝓpheta: legens ex volu-
mine sermones dñi i domo dñi. Fa-
ctum est aũt in anno quinto ioakim
filij iosie regis iuda: in mense nono
pdicauerũt ieiunũ in cõspectu domini
omni plo in iherusalẽ ⁊ universe mul-
titudini que cõfluxerat de ciuitatibus
iuda in iherusalem. Legitq; baruch ex
voluminе sermones iheremie i domo
dñi in gazophilacio gamarie filij sa-
phan scribe in vestibulo superiori in
introitu porte nouæ domus dñi: au-
dientе omni plo. Cumq audisset mi-
chaias filꝰ gamarie filij saphan omnes
sermones dñi ex libro: descendit in do-
mum regis ad gazophilacium scribe.
Et ecce ibi omnes principes sedebãt:
elisama scriba et dalaias filius semeie
et helnathan filꝰ achobor et gamarias
filius saphan et sedechias filꝰ ana-
nie ⁊ universi principes. Et nũciaui-
it eis michaias omnia verba: que au-
diuit legentem baruch ex volumine i
auribus plm. Misiteruntq; omnes
principes ad baruch iudi filiũ nacha-
nie filij selemie filij chusi dicẗes. Vo-
lumen ex quo legisti audiente plo sume
in manu tua ⁊ veni. Tulit ergo ba-
ruch filius nerie volumẽ i manu sua:
et venit ad eos. Et dixerũt ad eũ. Sede:
et lege hæc in auribus nostris. Et legit
baruch in auribus eorũ. Factũ est cũ audi-
sset omnia verba · obstupuerũt unus-
quisq; ad proximũ suũ: ⁊ dixerũt ad ba-
ruch. Nũciare debemꝰ regi omnes ser-
mones istos. Et interrogauerũt eum
dicentes. Indica nobis: quomõ scri-
pisti omnes sermones istos ex ore e-
ius. Dixit aũt eis baruch. Ex ore suo
loquebatur ẗ legens ad me omnes

sermones istos: et ego scribebã in volumine arcanemo. Et dixerũt principes ad baruch. Vade ⁊ abscondere tu re ieremias: et nemo sciat vbi sitis. Et ingressi sunt ad regem i atriũ. Porro volumen cõmendauerunt in gazophilacio elisame scribe: et nũciauerũt audiente rege omnes sermones. Misitq; rex iudi ut sumeret volumen: qui tollens illud de gazophilacio elisame scribe legit audiente rege: ⁊ vniuersis principibus qui stabant circa regem. Rex aũt sedebat in domo hiemali in mense nono: ⁊ posita erat arula coram pleno prunis. Cumq; legisset iudi tres pagellas vel quatuor: scidit illud scalpello scribe et iecit in ignem qui erat sup arulam: donec consumeret omne volumen igni qui erat in arula. Et non timuerũt neq; sederũt vestimẽta sua rex et omnes serui eius: qui audierũt vniuersos sermones istos. Veruntamẽ elnachan ⁊ delaias ⁊ gamarias cõtradixerũt regi ne comburere librũ: et nõ audiuit eos. Et precepit rex ieremiel filio amelech et saraie filio azriel et selemie filio abdehel: ut comprehenderẽt baruch scribã ⁊ ieremiã prophetã. Ihesodit aũt eos dñs. Et factũ est verbũ dñi ad ieremiã prophetã: postq; vsus fuerat rex volumen ⁊ sermones qs scripserat baruch ex ore ieremie dicens. Rursũ tolle volumẽ aliud: ⁊ scribe in eo omnes sermones priores qui erãt in primo volumine qd combussit ioakim rex iuda. Et ad regem ioakim regem iuda dicens. Hec dicit dñs. Tu combussisti volumẽ istud dicẽs. Quare scripsisti in eo annũcians. Festinus veniet rex babilonis: ⁊ vastabit terrã hanc et cessare faciet ex illa hominem et iumentũ? Propterea hec dicit dñs deus contra ioakim regem iuda. Non erit ex eo qui sedeat sup solium dauid: ⁊ cadauer eius proiicietur ad estum p die et ad gelu per noctem. Et visitabo contra eum ⁊ contra semen eius et contra seruos eius iniquitates suas: ⁊ adducam sup eos ⁊ sup habitatores ierusalem et sup viros iuda omne malũ qd locutus sũ ad eos: ⁊ nõ audierũt. Ieremias aũt tulit volumen aliud ⁊ dedit illud baruch filio nerie scribe: q scripsit in eo ex ore ieremie omnes sermones libri quẽ combusserat ioakim rex iuda igni: ⁊ insuper additi sũt super eos multo plures qm ãtea fuerũt. XXVIII

Et regnauit rex sedechias filius iosie p iechonia filio ioakim qui constituit regem nabuchodonosor rex babilonis i terra iuda: ⁊ nõ obediuit ipse ⁊ fili eius ⁊ populus terre verbis dñi que locutus est in manu ieremie prophete. Et misit rex sedechias iuchal filium selemie ⁊ sophoniam filiũ maasie sacerdotem ad ieremiã prophetam dicens. Ora p nobis dñm deũ nrm. Ieremias aũt libere ambulabat in medio pli. Siqui enim miserat eũ in custodiã carceris. Igitur exercitus pharaonis egressus est de egipto: ⁊ audientes caldei qui obsidebãt ierusalem hanc: festinauerũt recessit ab ierusalem. Et factũ est verbũ dñi ad ieremiam prophetam dicens. Hec dicit dominus deus israhel. Sic dicetis regi iuda q misit vos ad me interrogandum. Ecce exercitus pharaonis qui egressus est vobis in auxiliũ reuertetur in terram suã in egipto: ⁊ redibunt caldei et bellabunt contra ciuitatem hanc: ⁊ capient eam et succendent igni. Hec dicit dñs. Nolite decipere animas vestras dicentes eunuchi abibũt et recedent a nobis

caldei: qa nõ abibũt. Sed ⁊ si percusseritis omnẽ exercitũ caldeorũ q pugnant aduersum vos ⁊ derelicti fuerint ex eis aliqui vulnerati: singuli de tentorio suo consurgent et incendent ciuitatem hanc igni. Ergo cũ recessisset exercitus caldeorũ ab ierusalẽ propter exercitũ pharaonis egressus est ieremias de ierusalẽ ut iret in terrã beniamin: ⁊ diuidere ibi possessionẽ in cõspectu ciuiũ. Cumq; peruenisset ad portã beniamin erat ibi custos porte q vocabat nomine ieremias filius selemie filii ananie: et apprehendit ieremiã prophetã dicẽs. Ad caldeos pugnas. Et respondit ieremias. Falsum est: non fugio ad caldeos. Et non audiuit eum: sed cõprehendit ieremias ieremiam: ⁊ adduxit eum ad principes. Quãobrem irati principes contra ieremiã: cesum eum miserunt in carcerem qui erat i domo ionathan scribe. Ipse enim preposit erat super carcerem. Itaq; ingressus est ieremias i domũ lani ⁊ in cegastulũ: et sedit ibi ieremias diebus multis. Mittens aũt sedechias rex tulit eũ: ⁊ interrogauit eum in domo sua absconditu: ⁊ dixit. Numquid est sermo a dño? Et dixit ieremias. Est. Et ait. In manũ regis babilonis tradetis. Et dixit ieremias ad regem sedechiam. Quid peccaui tibi ⁊ cuius rei q pplo tuo: quia misisti me in domũ carceris? Vbi sunt ꝓphete vrã q ꝓphetabãt vobis ⁊ dicebãt: nõ veniet rex babilonis sup vos et super terrã hanc? Nũc ergo audi obsecro domine mi rex. Valeat deprecatio mea in cõspectu tuo: ⁊ ne me remittas in domum ionathe scribe ne moriar ibi. Precepit ergo rex sedechias ut traderẽt ieremias in vestibulum carceris: et daretur ei torta quotidie panis ex opido pulmẽto: donec consumerentur omnes panes de ciuitate. Et mansit ieremias in vestibulo carceris. XXVIIII

Audiuit aũt saphacias filius madian ⁊ ihedelias filius phassur ⁊ iuchal filius selemie et phassur filius melchie sermones quos ieremias loquebatur ad omnẽ pplm dicens. Hec dicit dñs. Quicũq; manserit in ciuitate hac morietur gladio et fame et peste: qui aũt egrediet ad caldeos viuet: ⁊ erit anima eius sospes ⁊ viuẽs. Hec dicit dñs. Tradendo tradetur ciuitas hec in manu exercitus regis babilonis: et capiet eã. Et dixerũt principes regi. Rogamus ut occidatur homo iste. De industria enim dissoluit manus virorũ bellantiũ qui remanserũt in ciuitate hac et manus vniuersi pplm: loquens ad eos vniuersa verba hec. Siquidẽ homo iste non quesit pacem pplo huic: sed malũ. Et dixit rex sedechias. Ecce ipe in manibus vestris est. Nec enim fas est regem vobis quicq; negare. Tulerunt ergo ieremiã et miserũt eũ in lacũ melchie filij amelech: qui erat i vestibulo carceris. Et sumiserũt ieremiã in funibus in lacũ: in quo nõ erat aqua sed luto. Deiecerũt itaq; ieremias i cenũ. Audiuit aũt abdemelech ethiops vir eunuchus qui erat in domo regis: q miserũt ieremiã in lacũ. Porro rex sedebat in porta beniamin. Et egressus est abdemelech de domo regis: et locutus est ad regem dicens. Domine mi rex male fecerũt viri isti omnia quecũq; fecerũt cõtra ieremiã prophetam: mittentes eũ in lacũ ut moriatur ibi fame. Non sunt enim panes vltra in ciuitate. Precepit itaq; rex abdemelech ethiopi dicens. Tolle tecũ hinc triginta viros ⁊ leua ieremiã prophetam

de lacu anteqũ moriat. Allũptis ergo
abdemelech ꝓcũ viris in gressus est do-
mum regis que erat sub cellario: et tu-
lit inde veteres pãnos ⁊ antiquos que
cõpunctũt: et lãmisit ea ad ieremi-
am ĩ lacũ p funiculos. Dixitq; abdme-
lech rethiopo ad ieremiã. ponere
veteres pãnos ⁊ hec scilla ⁊ putrida
sub rubitu manũ tuarũ: et sup funes.
Fecit ergo ieremias sic. Et extraxerũt
ieremiã funibus: ⁊ eduxerunt de lacu.
Mansit autẖ ieremias in vestibulo
carceris. Et misit rex sedechias: ⁊ tulit
ad se ieremiã pphetã ad ostiũ tertium
qd̃ erat ĩ domo dñi: ⁊ dixit rex ad ihere-
miã. Interrogo ego te sermonẽ: ne abs-
condas a me aliqd̃. Dixit autẖ ieremi-
as ad sedechiam. Si annũciauero ti-
bi: numquid non interficies me? Et si
consiliũ dedero tibi: non me audies.
Iuravit ergo rex sedechias ieremie clã
dicens. Vivit dñs qui fecit nobis ani-
mam hanc si occidero te: ⁊ si tradidero
in manus viroꝝ istoꝝ qui querũt ani-
mam tuã. Et dixit ieremias ad sede-
chiam. Hec dicit dñs exercituũ deus isrl.
Si pfectus egrediẖ ad principes regis
babilonis vivet anima tua: et ciuitas
hec non incendetur igni: et saluus
eris tu ⁊ domus tua. Si autẖ non egre-
ris ad principes regis babilonis tra-
detur ciuitas hec in manus caldeorũ
et incendent eã igni: ⁊ tu nõ effugies
de manu eorũ. Et dixit rex sedechias
ad ieremiã. Bollicitus sum ꝑter iu-
deos qui transfugerũt ad caldeos: ne
forte tradar in manus eoꝝ et illudãt
michi. Respondit autẖ ieremias. Nõ
te tradent. Audi quesso vocem dñi mei
quã ego loquar ad te: ⁊ bene tibi erit
et vivet anima tua. Qd̃ si noluerit e-
gredi: iste est sermo quẖ ostendit michi
dñs. Ecce omnes mulieres que
remanserunt in domo regis iuda dũ-
centur ad principes regis babilonis:
et ipse dicent. Seduxerũt te ⁊ pualuerũt
adversum te viri pacifici tui: dimerse-
runt in cenũ pedes tuos:
et recesserũt a te. Et omnes uxores tue
et filij tui educentur ad caldeos et nõ
effugies manus eorũ: sed in manu re-
gis babilonis capieris. et ciuitatem
hanc combures igni. Dixit ergo sede-
chias ad ieremiã. Nullus sciat ver-
ba hec: ⁊ non morieris. Si autẖ audie-
rint principes quia locutus sum tecũ
venerint ad te ⁊ dixerint tibi indica
nobis quid locutus sis cum rege ne
celes nos ⁊ non te interficiemus: ⁊ id
locutus est tecũ rex: dices ad eos. Pro-
stravi ego pces meas coram rege: ne
me reduci iubere in domũ ionathan
et ibi morerer. Venerũt ergo omnes pri-
cipes ad ieremiã: ⁊ interrogauerunt
eum. Et locutus est eis iuxta omnia
verba que ꝑceperat rex. Et cessauerũt
ad eo. Michil enĩ fuerat auditũ. Mansit
vero ieremias in vestibulo carceris:
usq; ad diem quo capta est ihrlm. Et
factũ est ut ceperet ihrlm.

XXXIX

Anno nono sedechie regis iuda
mense decimo venit nabucho-
donosor rex babilonis ⁊ omnis exerci-
tus eius ad ihrusalẽ: ⁊ obsiderũt eã.
Vndecimo aut̃ anno sedechie mense
quarto quinta mensis apta ẖ ciuitas:
et ingressi sunt omnes principes regis
babilonis ⁊ sederũt in porta media ne-
regel sereser semegar nabusarsathim
rabsares neregel sereser rebmag et o-
nnes reliqui principes regis babilo-
nis. Cumq; vidisset eos sedechias rex
iuda ⁊ omnes viri bellatores fugerũt:
et egressi sunt nocte de ciuitate p viam

viri regis et per portam que erat inter
duos muros: ⁊ egressi sunt ad viã de-
serti. Persecuti est autẖ eos exercitus cal-
deoꝝ: ⁊ cõprehenderũt sedechiã ĩ campo
solitudinis iheriehuntine: et captũ ad-
duxerũt ad nabuchodonosor regem
babilonis in reblatha que est in terra
emath: et locutus est ad eum iudicia.
Et occidit rex babilonis filios sedechie
in reblatha in oculis eius: ⁊ omnes
nobiles iuda occidit rex babilonis.
Oculos quoq; sedechie eruit: et vinxit
eum cõpedibus ut duceretur in babilo-
nem. Domũ quoq; regis et domũ vulgi
incenderũt caldei igni: ⁊ muꝝ ihrusa-
lẽ subuerterũt. Et reliquias pplꝰ que
remãserat ĩ ciuitate et profugas ꝗ cõsti-
gerant ad eum: ⁊ superfluos vulgi qui
remãserat cõstitulit nabuzardan ma-
gister militũ in babilonẽ: et de plebe
pauperũ qui nichil penitus habebãt
dimisit nabuzardan magister militũ
in terra iuda: ⁊ dedit eis vineas et ristes
in die illa. Preceperat aut̃ nabu-
chodonosor rex babilonis de iere-
mia nabuzardan magistro militum
dicẽs. Tolle illũ: ⁊ pone sup cũ oculos
tuos nichilq; ei mali facias: sed ut vo-
luerit sic facies ei. Misit ergo nabuzar-
dan princeps militie ⁊ nabu et selsan
et rapsares et neregel et sereser et reb-
mag et omnes optimates regis babi-
lonis miserũt et tulerũt ieremiã de ve-
stibulo carceris: ⁊ tradiderũt eũ godolie
filio aycham filij saphan: ut duceret
in domũ et habitaret in ꝑplo. At ihere-
miã aut̃ factus fuerat sermo dñi cum
clausus fuisset in vestibulo carceris di-
cens. Vade et dic abdmelech ethiopi
dicẽs. Hec dicit dñs exercituũ deus isrl.
Ecce ego inducã sermones meos sup
ciuitatem hãc in malũ ⁊ non ĩ bonũ:
et in cõspectu tuo in die illa: et liberabo
te in die illa ait dñs. Et non tradetis
in manus virorũ quos tu formidas:
sed tecũ liberabo te ⁊ gladio nõ cades:
sed erit tibi anima tua in salutẖ quia
in me habuisti fiduciã ait dñs.

XL

Sermo qui factus est ad ieremiã
a dño: postq̃ dimissus est a na-
busardan magistro militie de rama
quãdo sublatus est vinctũ catenis in me-
dio omniũ qui migrabãt de ihrslm ⁊
iuda: ⁊ ducebant in babilonẽ. Tollẖs
ergo princeps militie ieremiam dixit
ad eũ. Dñs deus tuus locutus ẖ malũ
hoc sup locũ istũ: ⁊ adduxit ⁊ fecit do-
minus sicut locutus ẖ: quia peccastis
dño et non audistis vocem eius: et fa-
ctus est vobis sermo hic. Nũc ergo ec-
ce solui te hodie de catenis que sunt
in manibꝫ tuis. Si placet tibi ut veni
as mecũ in babilonẽ veni: ⁊ ponam
oculos meos sup te. Si aut̃ displicet
tibi venire mecũ in babilonem: reside.
Ecce omnis terra in cõspectu tuo ẖ. Qd̃
elegeris ⁊ quo placuerit tibi ut vadas
illuc pge: ⁊ mecũ noli venire: sed habi-
ta apud godoliã filiũ aycham filij sa-
phan quẖ posuit rex babilonis cus-
todibus inde. Habita ergo cum eo in
medio pplꝰ: vel quocũq; placuerit tibi
ut vadas vade. Dedit quoq; ei magi-
ster militie cibaria et munuscula: et di-
misit eũ. Venit autẖ ieremias ad go-
doliã filiũ aycham in maspharh: ⁊ habi-
tauit cũ eo i medio pplꝰ qꝰ relictꝰ fuerat
in terra. Cũq; audissent omnes princi-
pes exercitus qui dispsi fuerãt p regio-
nes ipsi ⁊ loci eoꝝ. qꝰ pstituisset rex babi-
lonis godoliã filiũ aycham terre: ⁊ qꝰ
cõmendasset ei viros ⁊ mulieres et par-
vulos et de pauperibꝫ terre qui non fu-
erãt translati in babilonẽ: venerũt ad

godoliã in maspha: et ismahel filꝰ
nathanie et iohanan filꝰ caree et io-
nathan z sareas filios thanehumeth et
filij effi qui erãt de nechophati et ieze-
nias filꝰ maachati ipi z viri eorũ. Et
iuravit eis godolias filꝰ aycham fi-
lij saphan z eorũdẗ eoꝝ dicens. Ne
timete timere seruire caldeis. Habitate in
terra et seruite regi babilonis: et bene
erit vobis. Ecce ego habito i maspha:
ut respondẗã ꝓcepto caldeoꝝ qui mit-
tunt ad nos. Vos aũt colligite vinu
miã z messem et oleũ z ponite i vasis
vestris: et manete in vrbibus vestris
quas tenetis. Sed z omnes iudei qui
erãt in moab et in finibꝰ ãmon et in
idumea z in omnibꝰ regionibus: au-
dito q̃ dediſſet rex babilonis reliqui
as in iuda z q̃ ꝓposuisset sup eos go-
doliã filiũ aycham filij saphan: reuersi
sunt omꝗ omnes iudei de universis lo-
cis ad quꝰ ꝓfugerãt: et venerũt ad ter-
ram iuda ad godoliã in maspha: z
collegerũt vinũ z messem multã nimis.
Iohanan aũt filꝰ caree z omnes prin-
cipes exercitus qui dispersi fuerãt in regio-
nibus venerũt ad godoliã i maspha:
et dixerunt ei. Scio q̃ tu alis rex fili-
orũ ãmon misit ismahel filiũ natha-
nie ꝓuere animã tuã. Et nõ credidit
eis godolias filꝰ aycham iohanan
aũt filius caree dixit ad godoliã den-
sum in maspha loquens. Iho z pe-
cuniam ismahel filiũ nathanie nullo
facient: ne interficiat animã tuã. et dis-
persentur omnes iudei q̃ cõgregati sunt
ad te: z perdẗ reliquie iuda. Et ait
godolias filꝰ aycham ad iohanan
filium caree. Noli facere verbum hoc.
Falsũ enĩ tu loq̃ris de ismahel.

Et factum est in mense septimo ve-
nit ismahel filꝰ nathanie filij
elisama de semine regali et optimas
regis z decem viri cum eo ad godoliã
filiũ aycham in maspha: et comede-
runt ibi panes simul in maspha. Sur-
rexit aute ismahel filꝰ nathanie et de-
cem viri qui cum eo erãt et percusserunt
godoliam filiũ aycham filij saphan
gladio: z interfecerũt eum quẗ ꝓposuerat
rex babilonis terre. Omnes quoq; iu-
deos qui erãt cũ godolia in maspha:
et caldeos qui reperti sunt ibi et viros
bellatores peremit ismahel. Bridie
autem die postq̃ occiderat godoliã
nullo adhuc sciente venerũt viri de si-
chem et de silo z de samaria octoginta
viri rasi barba z scissis vestibꝰ z squa-
lores: et munera z thus habẗãt i ma-
nu: ut offerent in domo dñi. Egressus
ergo ismahel filꝰ nathanie in occur-
sum eoꝝ de maspha: incedens et pla-
rans ibat. Cum aũt occurrisset eis: di-
xit ad eos. Venite ad godoliã filiũ a-
ycham. Cui cũ venissent ad medũ ci-
uitatis: interfecit eos ismahel filꝰ na-
thanie arca medũ lacũ ipe et viri qui
erant cum eo. Decem aute viri reperti
sunt inter eos: qui dixerũt ad ismahel.
Noli occidere nos: quia habemꝰ the-
sauros in agro frumenti et hordei et
olei z mellis. Et cessavit: z non interfe-
cit eos cũ fratribus suis. Lacꝰ autem
in quẗ ꝓiecerat ismahel omnia cada-
vera virorꝫ quos percussit ꝓter godoli-
am: ipse est quẗ fecerat rex asa ꝓter baa-
sa regem israhel. Ipsm repleuit ismahel
filius nathanie occisis. Et rapiuas
duxit ismahel omnes reliquias ppli q̃
erant in maspha filias regis z omnẽ
suum ppln qui remanserãt in maspha:
quos cõmendauerat nabuzardan pri-
ceps militie godolie filio aycham. Et
repit eos ismahel filius nathanie: et

abiit ut trãsiret ad filios ãmon. Au-
diuit aũt iohanan filꝰ caree z omnes
principes bellatoꝝ qui erãt cũ eo omne
malũ q̃ fecerat ismahel filꝰ nathanie:
z assumptis omnibꝰ viris profecti
sunt ut bellarẽt adũsũ ismahel filiũ
nathanie: z inuenerũt eũ ad aqas multas
q̃ sunt in gabaon. Cumq; vidisset
omnis ppls qui erat cum ismahel io-
hanan filiũ caree et omnes principes
bellatoꝝ q̃ erãt cũ eo lerati sũt. Et
reũsus e omnis ppls quẗ egerat ismahel
in maspha: reuersusq; abijt ad io-
hanan filiũ caree. Ismahel aũt filius
nathanie fugit cũ octo viros a facie io-
hanan: z abijt ad filios ãmon. Tulit
ergo iohanã filius caree z omnes prin-
cipes bellatorũ qui erant cum eo omnes
reliquias vulgi quas reduxe-
rant ab ismahel filio nathanie de mas-
phat: postq̃ percussit godoliã filiũ a-
ycham fortes viros ad pliũ z mulieres
et pueros z eunuchos q̃s reduxerat de
gabaon: z abierũt z sederũt peregrinã-
re in chamaam que est iuxta bethle-
em ut pgerent z intrarent egiptum a
facie caldeoꝝ. Timebãt enim eos: qꝫ
percusserat ismahel filius nathanie go-
doliã filium aycham quẗ preposuerat
rex babilonis in terra iuda. xlj

Et accesserũt omnes principes bel-
latoꝝ z iohanan filꝰ caree et ie-
zonias filius osie et reliquũ vulgus
a paruo usq; ad magnũ: dixerunq;
ad ieremiã. Oremus. Cadat oratio
nostra i cõspectu tuo z ora pro nobis
ad dñm deũ tuũ pro omnibꝰ reliqui-
is istis: quia derelicti sumus pauci de
plurimis sicut oculi tui nos intuẗur:
et annũcie nobis dñs deus tuus ui-
am q̃ quã pergamus: z verbũ q̃ fa-
ciamus. Dixit aute ad eos ieremias
propheta. Audiui. Ecce ego oro ad
dñm deũ vrm sꝫm verba vra: omne ve-
rbum q̃cũq; respõdẗit michi indica-
bo vobis nec celabo vos quicq̃. Et il-
li dixerunt ad ieremiã. Sit dñs inter
nos testis veritatis z fidei: si nõ iuxta
omne verbũ in quo miserit te dominꝰ
deus tuus ad nos sic faciem. Sive bo-
num sit sive malũ. Vocem dñi dei nri
ad quẗ mittimꝰ te obediemꝰ: ut bene
sit nobis cũ audierimus vocẗ dñi dei
nostri. Cum aũt compleri esset deci-
dies: factũ est verbũ dñi ad ieremiã.
Vocauitq; iohanan filium caree et o-
mnes principes bellatoꝝ qui erant cũ
eo et omnem ppln a minimo usq;
ad magnũ: z dixit ad eos. Hec dicit
dñs deus israhel ad quẗ misistis me:
ut ꝓferrem pces vestras in cõspectu
eius. Si quiescentes mãseritis in terra
hac: edificabo vos z non destruã: plã-
tabo et non euellã. Iam enim placa-
tus sum super malo q̃ feci vobis. No-
lite timere a facie regis babilonis: quẗ
vos pauidi formidatis. Nolite metu-
ere eum dicit dñs: quia vobiscũ sum e-
go ut saluos vos faciã z eruã de ma-
nu eius: z dabo vobis misericordias
et misebor vestri. z habitare vos faciã
in terra vestra. Si aũt dixeritis vos
non habitabimꝰ in terra ista nec audi-
emus vocem dñi dei nostri dicentes ut
quadã: sed ad terrã egipti pgemus ubi
non videbimꝰ bellũ. z clãgorem tube
non audiemꝰ. z fame non sustinebi-
mus. z ibi habitabimꝰ: ꝓter hoc nũc
audite verbũ dñi reliquie iuda. Hec di-
cit dñs deus exercituũ. deus israhel. Si
posueritis faciẽ vestrã ut ingredia mu-
ni egiptum z intraueritis ut ibi habite-
tis: gladius quẗ vos formidatis ibi
comprehendet vos in terra egipti: et

fauces, p qua estis sollicii ad hereditandum vobis i egipto ? ibi moriemini. Omnes qui viri qui posuerunt faciem suam ut ingrediantur egiptum ut habitent ibi: morientur gladio ? fame ? pste. Nullus de eis remanebit: nec effugiet a facie mali qd ego afferam super eos: qa hec dicit dns exercituum deus israhel. Sicut conflatus est furor meus ? indignatio mea super habitatores iherusalem: sic conflabit indignatio mea super vos cum ingressi fueritis egiptum: ? eritis in iusurandum ? in stuporem ? in maledictum ? in opprobrium: et nequaqm ultra videbitis locum istum. Verbum dni super vos reliquie iuda. Nolite intrare egiptum. Sciendo scietis quia obtestatus sum vobis hodie: quia decepistis animas vestras. Vos enim misistis me ad dnm deum nostrum dicentes. Ora pro nobis ad dnm deum nostrum: ? iuxta omia quecqm dixerit ibi deus noster sic annuntia nobis ? faciemus. Et annuntiavi vobis hodie: ? non auditistis vocem domini dei vestri super universis pro quibus misit me ad vos. Nunc ergo scientes scietis: quia gladio ? fame ? peste moriemini i loco ad quem voluistis intrare ut habitaretis ibi. xlvj

Factu est autem cum cõpleret iheremias loquens ad plm universos sermones dni dei eorum pro quibus miserat eum dns deus eorum ad illos omnia verba hec: dixit azarias filius osie ? iohanan filius caree ? omnes viri supbi dicentes ad iheremiam. Mendacium tu loqueris. Non misit te dns deus noster dicens ne ingrediamini egiptum ut habitetis illic: sed baruch filius nerie istat te adversum nos ? tradat nos in manus caldeorum ut interficiat nos ? transducat ? babilonem. Et nõ audivit iohanan filius caree ? omnes principes bellatorum et universus populus vocem domini ut maneret in terra iuda: sed tollens iohanan filius caree ? universi principes bellatorum universos reliquias iuda qui reversi fuerant de cunctis gentibus ad quas fuerant antea dispersi ut habitarent in terra iuda: viros ? mulieres ? parvulos ? filias regis ? omnem animam quam reliquerat nabuzardan princeps militie cũ godolia filio aytham filio saphan et iheremiam prophetam ? baruch filium nerie: ? ingressi sunt in terram egipti: qa nõ obedierunt voci dni: ? venerunt usqm ad taphnis. Et factus est sermo dni ad iheremiam in taphnis dicens. Sume tibi lapides grandes i manu tua ? abscondes eos in cripta q est in muro lateritio in porta domus pharaonis in taphnis coram viris iudeis: ? dices ad eos. Hec dicit dominus exercituum deus israhel. Ecce ego mittam ? assumam nabuchodonosor regem babilonis servum meum ? ponam thronum eius super lapides istos quos abscondi: et statuet solium suum super eos. Venientque ? percutient terram egipti quos in morte in morte: ? quos in captivitatem in captivitate: ? qui in gladium i gladium. Et succendet igitur in templis deorum egipti et comburet ea: et captivos ducet illos. Et amicietur terra egipti sicut amicit pastor pallio suo: ? egredietur inde i pace. Et comminuet statuas domus solis que sunt in terra egipti: ? delubra deorum egipti comburet igni. xlvij

Verbum qd factum est ad iheremiam: et ad omnes iudeos q habitabant in terra egipti habitantes in magdalo et in taphnis et in memphis et in terra phatures dicens. Hec dicit dns exercituum deus israhel. Vos vidistis omne

malum istud qd adduxi super iherusalem et super omnes urbes iuda: ? ecce desertæ sunt hodie ? non est in eis habitator, propter malitiam quam fecerunt ut me ad iracundiam provocarent: ? irent et sacrificarent et colerent deos alienos quos nescierant ? illi ? vos et patres vestri. Et misi vos ad omnes servos meos prophetas de nocte consurgens: misitque ? dicens. Nolite facere verbum abominationis huiusmodi. Et non audierunt: nec inclinaverunt aurem suam ut non convertantur a malis suis: ? non sacrificarent diis alienis. Et conflata est indignatio mea ? furor meus: ? succensus est in civitatibus iuda ? in plateis iherusalem: ? versæ sunt in solitudinem ? vastitatem sicut dicunt hanc. Et nunc hec dicit dns exercituum deus israhel. Quare vos faciis malum grande contra animas vestras ut intereat ex vobis vir et mulier parvulus et lactens de medio iude nec relinquatur vobis quicqm reliquum: provocantes me in operibus manuum vestrarum sacrificando diis alienis in terra egipti in qua ingressi estis ut habitatis ibi ? disperdamini ? sitis in maledictionem ? in opprobrium cunctis gentibus terre? Numquid obliti estis mala patrum vestrorum et mala regum iuda ? mala uxorum eius et mala vestra ? mala uxorum vestarum q fecerunt in terra iuda ? in regionibus iherusalem? Non sunt mundati usqm ad diem hanc: et non timuerunt et non ambulaverunt in lege domini et in preceptis meis: que dedi coram vobis ? coram patribus vestris. Ideo hec dicit dominus exercituum deus israhel. Ecce ego ponam faciem meam in vobis in malum: ? disperdam omnem iudam. Et assumam reliquias iude qui posuerunt faciem suam ut ingrederentur i terram egipti ut habitarent ibi: ? consumentur omnes in terra egipti: ? cadent in gladio et in fame. Consumentur a minimo usqm ad maximum: in gladio ? in fame morientur: ? erunt in iusurandum ? in miraculum ? in maledictionem et in opprobrium. Et visitabo habitatores terre egipti sicut visitavi super iherusalem in gladio ? in fame ? in peste: et non erit qui effugiat et sit reliquus de reliquiis iudeorum qui venerunt ut peregrinentur in terra egipti et revertantur in terram iude: ad quam ipsi elevant animas suas ut revertantur et habitent ibi. Non revertentur nisi qui fugerint. Respondeuntque autem iheremie omnes viri scientes quod sacrificarent uxores eorum diis alienis et universe mulieres quarum stabat multitudo grandis: ? omnis populus habitantium in terra egipti in phatures dicentes. Verbum quod locutus es ad nos i nomine dni non audiemus ex te: sed facientes faciemus omne verbum qd egredietur de ore nro: ut sacrificemus regine celi: et libemus ei libamina sicut fecimus nos ? patres nostri reges nostri ? principes nostri in urbibus iuda ? in plateis iherusalem: et saturati sumus panibus: et bene nobis erat: malumque non vidimus. Ex eo autem tempore quo cessavimus sacrificare regine celi et libare ei libamina indigemus omnibus: et gladio et fame consumpti sumus. Quod si nõ sacrificamus regine celi: et libamus ei libamina. Numquid sine viris nostris fecimus ei placentas ad colendam eam: et liba ad libandum? Et dixit iheremias ad omnem populum adversum viros et adversum mulieres et adversum universum plebem qui responderat ei verbum dicens. Numquid non sacrificium qd sacrificastis in civitatibus iuda ?

in platis iherusalē vos et patres vri
reges vestri ⁊ principes vestri ⁊ plus
cere: hoꝝ recordat⁹ est dñs ⁊ ascendit
sup cor eius ⁊ Et non poterat dñs ul
tra portare ꝑter malitiā studiorū ve
strorꝝ et ꝑter abominationes quas fe
cistis: ⁊ facta est terra vra in desolatio
nem et in stupoꝝ et in maledictum
ro ꝯ non sit habitator: sicut est dies
hec. Propterea ꝯ sacrificauerunt ydo
lis ⁊ peccauerunt dño: ⁊ non audieri
tis vocem dñi ⁊ in lege ⁊ in ꝓceptis et
in testimoniis eius nō ambulaueritis:
idcirco euenerūt vobis mala hec sicut
est dies hec. Dixit aūt iheremias ad do
mnem ꝑsiu: ⁊ ad vniuersas mulieres.
Audite verbū dñi omnis iuda q̄ estis
in terra egipti. Hec inquit dñs exerci
tuū-deus israhel dicens. Vos et vxores
vestre locuti estis ore vro: et manu
bus vris impletis dicētes. Faciam⁹
vota nostra que vouim⁹: ut sacrifice
mus regine celi et libam⁹ ei libamina.
Impletis opera vra: ⁊ ꝑpe peracistis
ea. Ideo audite verbū dñi omnis iuda
qui habitatis in terra egipti. Ecce ego
iurauī in nomine meo magno air do
min⁹: quia nequaq̄ vltra vocabitur
nomē meū ex ore omnis viri iude di
centis: viuit dñs deus in omni terra
egipti. Ecce ego vigilabo super eos in
malū ⁊ non in bonū: et cōsumentur
omnes viri iude qui sunt in terra egi
pti gladio et fame donec penitus con
sumātur. Et qui fugerint gladiū reū
tentur de terra egipti in terrā iuda viri
pauci: ⁊ scient omnes reliquie iuda in
gredientiū terrā egipti ut habitent ibi
rus? sermo cōprehēdet meus-aut illoꝝ. Et
hoc vobis signū air dñs q̄ visitauī e
go sup vos in loco isto: ut sciatis q̄a
vere complebūtur sermones mei cōtra

vos in malū. Hec dicit dñs. Ecce ego
tradā pharaonē ecce regem egipti in
manu inimicoꝝ eius et in manu que
rentiū animā illius: sicut tradidi sede
chiam regem iuda ī manu nabucho
donosor regis babilonis inimici sui
et querentis animam eius. rlv

Verbū q̄ locutus ē iheremias ꝑpha
ta ad baruch filiū nerie cum scri
psisset verba hec in libro ex ore ihere
mie: anno quarto ioakim filij iosie
regis iuda dicens. Hec dicit dñs deus
israhel ad te baruch. Dixisti. Ve mise
ro mihi: quoniā addidit dominus do
lorem dolori meo. Laborauī cū gemi
tu meo: ⁊ requiē nō inueni. Hec dicit
dominus. Sic dices ad eū. Ecce quos
edificauī ego destruo: et quos plantā
uī ego euello: ⁊ vniuersam terram hāc.
Et tu quere tibi grandia? Noli que
rere: quia ecce ego addūcā malū super
omnē carnē air dominus: ⁊ dabo tibi
animā tuā in salutem in omnibus lo
cis ad quecunq; proceris. rlvi

Quod factū ē vbi dñi ad ihremi
am ꝑpha cōtra gēes-ad egipti-
aduersum exercitū pharaonis nechao
regis egipti: q̄ erat iuxta flumiū eufra
tem in charchamis quē percussit nabu
chodonosor rex babilonis in quarto
āno ioakim filij iosie regis iuda. Pre
parate scutū ⁊ clipeū: et procedite ad bel
lum. Iungite equos et ascendite equi
tes: state in galeis polite lanceas: in
duite vos loricis. Quid igitur? Vidi
ipsos pauidos ⁊ retrorsum versos: for
tes eoꝝ cesos. Fugerunt conuersi: nec re
spexerūt. Terror undiq; air dominus.
Non fugiet velox: nec saluabit se pur
fortis. Ad aquilonē iuxta flumen eu
fraten cecidit sunt: ⁊ ruerūt. Quis est iste
qui quasi flumen ascendit: et veluti

fluuios intumescunt gurgites eius?
Egiptus fluminis instar ascendit: et
velut flumina mouebūtur fluctꝰ eiꝰ:
et dixit. Ascendam operiā terrā: ydā
nuitatem ⁊ habitatores eius. Ascen
dite equos ⁊ exultate in curribus: et pre
dant fortes. Ethiopia ⁊ libies tenentes
scutū: ⁊ lidij arcipientes ⁊ iacientes sa
gittas. Dies aūt ille dñi dei exercituū
dies ultionis: ut sumat vindictam de
inimicis suis. Deuorabit gladius et
satiabit: ⁊ inebriabit sanguine eoꝝ.
Victima enim dñi exercituū in terra a
quilonis: iuxta flumē eufratem. Ascen
de in galaath: et tolle resinā virgo fili
a egipti. Frustra multiplicas medi
camina: sanitas non erit tibi. Audie
runt gentes ignominiā tuā: ⁊ ululat⁹
tu⁹ repleuit terrā. Quia fortis impegit
in fortē: et ambo pariter corruerūt.
Verbū q̄ locutus est dñs ad iheremi
am ꝑpham sup eo q̄ venturus esset
nabuchodonosor rex babilonis ⁊ per
cussur? terrā egipti. Annūciate egipto:
et auditū facite in magdalo ⁊ resonet
in menphis: ⁊ in taphnis dicite. Sta ⁊
para te: q̄a deuorabit gladiꝰ ea q̄ pri
mitū nati sūt. Quare cōpersus est for
tis tu⁹? Nō stetit: quoniā dñs subuer
tit eum. Multiplicauit ruētes: cecidit
q̄ vir ad p̄ximū suū. Et dixerūt. Surge
re: et reuertamur ad ꝑplm nrm et ad
terrā natiuitatis nostre a facie gladij
columbe. Vocate nomē pharaonis
regis egipti: tumultū adduxit tempꝰ.
Viuo ego inquit rex-dñs exercituū no
men eius: quoniā sicut thabor ī mōti
bus et sicut carmelus in mari veniet.
Vasa trāsmigrationis fac tibi habi
tatrix filia egipti: quia menphis in
solitudinem erit: ⁊ deserta et inhabitabi
lis erit. Vitula elegans atq; formosa
egiptus: stimulator ab aquilone venit
et. Mercenarij quoq; eius qui versa
bant in medio eius quasi vituli sa
ginati-versi sunt ⁊ fugerūt simul-nec
stare potuerūt: q̄a dies interfectionis
eoꝝ venit sup eos: tempꝰ visitationis
eoꝝ. Vox eius quasi aeris sonabit: qm̄
cum exercitu ꝑcedent ⁊ cum securibus
venient ei. Quasi cedentes ligna succi
dentes silui eius air dñs: qui supputa
ri non potest. Multiplicati sunt super
locustas-⁊ non est eis numer⁹. Con
fusa est filia egipti-⁊ tradita in manus
ꝑpli aquilonis dicit dñs exercituū-deus
israhel. Ecce ego visitabo sup tumultū
alexandrie ⁊ sup pharaon ⁊ super egi
ptum ⁊ sup deos eius et sup reges eiꝰ
et sup pharaon-⁊ sup omnes qui confi
dunt in eo: ⁊ dabo eos in manus que
rentiū animā eoꝝ: ⁊ in manus nabu
chodonosor regis babilonis ⁊ in ma
nus seruoꝝ eius. Et post hec habita
bitur sicut diebus priscis air dñs.
Et tu ne timeas serue meus iacob: ⁊ ne
paueas israhel. Quia ecce ego saluū te
faciam de longinquo: ⁊ semen tuū de
terra captiuitatis tue. Et reuertetur ia
cob ⁊ requiescet ⁊ ꝑpherabitur: ⁊ non
erit qui exterreat eum. Et tu noli timere
serue meus iacob air dñs quia tecum
ego sum: q̄a ego cōsumā cūctas gen
tes ad quas eieci te. Te vero nō consu
mam: sed castigabo te in iudicio: nec
quasi innocenti parcā tibi. rlvii

Quod factū est verbū dñi ad ihre
mia ꝑpham contra palestinos:
antq; percutiat pharao gazam. Hec
dicit dñs. Ecce aque ascendunt ab a
quilone ⁊ erūt quasi torrēs inundās:
et operient terrā et plenitudinem eius:
urbem et habitatores eius. Clamabūt
homines et ululabūt omnes habitatores

tere a strepitu pompe armoꝝ et bellatoꝝ eius: a cõmotione quadrigarꝝ eiꝰ: et multitudine rotarꝝ illius. Non respexerunt patres filios manibus dissolutis. p aduentu diei in quo vastabuntur omnes philistijm: et disperdetur vrus z hydon tum omnibus reliquis auxilijs suis. Depopulatus est enim dñs palestinos: reliquias insule cappadocie. Venit calutiũ sup gazam: contriuit ascalon: z reliqui valles earum usq; quo cõdideris? O murro dñi: usq; quo non quiescis? Ingredere in vaginam tuã: recolligere z sile. Quomodo quiescet cum dñs precepit ei: adversus ascalonẽ et aduersũ maritimas eiꝰ regiones: ibiq; cõdixerit illis?

xlviij

Ad moab. Hec dicit dñs exercituũ deus israhel. Ve sup nabo: quũ vastata est z confusa. Capta est cariathaim: confusa est forte z contrita. Non est ultra exultatio in moab: contra esebon cogitauerũt malũ. Venite et disperdam eam de gente. Ergo siles conticesce: sequeteꝝ te gladi?. Vox clamoris de oronaim: vastitas et contritio magna. Contrita est moab: annũciate clamorem parvulis eius. Per aceruum enim luith plorans ascendet in fletu: quoniam in descensu oronaim hostes vlulatũ contritionis audierũt. Fugite: saluate animas vrãas: et erits quasi myrice in deserto. Pro eo quod v habuisti fiduciã in munitionibus tuis z in thesauris tuis: tu q; capieris. Et ibit chamos in transmigrationẽ: sacerdotes eius z principes eiꝰ simul. Et veniet vastator ad vnamquamq; vrbẽ: et vrbs nulla saluabitur. Et peribũt valles: z disperdabuntur campestria: quoniã dixit dñs. Date floren moab: quia florens egredietur: et ciuitates eius deserte erũt et inhabitabiles. Maledictus qui facit opus dñi fraudulenter: z maledictus qui prohibet gladium suũ a sanguine. Fertilis fuit moab ab adolescentia sua: z requiuit in fecibus suis. Nec translatus est de vase in vas: z in transmigrationẽ non abijt. Idcirco ymansit gustus eius in eo: et odor eiꝰ nõ est immutatus. Properate dies veniunt dicit dñs: z mittam eis ordinatores et stratores laguncularꝝ z effundent eum: z vasa eius exhaurient z lagunculas eorꝝ collident. Et confundetur moab a chamos: sicut confusa est domus israhel a bethel in qua habebat fiduciã. Quomõ dicitis fortes sumus: z viri robusti ad pliandum? Vastata est moab: z ciuitates illius succenderũt: z electi iuuenes eiꝰ descenderũt in occisionẽ ait rex: dñs exercituũ nomẽ eius. Prope est interitus moab ut veniat: z malũ eiꝰ velociter accurrit nimis. Consolamini eũ omnes qui estis in circuitu eiꝰ: et universi q; scitis nomẽ eiꝰ dicite. Quomodo contracta est virga fortis: baculus gloriosus? Descende de gloria: et sede in siti habitatrix filie dibon: quoniam vastator moab ascendit ad te: dissipabit munitiones tuas. In via sta: et speculare habitatrix aroer. Interroga fugientem: et eũ q; euasit. Dic. Quid accidit? Confusus ẽ moab: quoniã victus ẽ. Vlulate et clamate: annũciate in arnon quoniã vastata ẽ moab: z iudiciũ venit ad terrã campestrem sup elon et sup iasa z sup mefaat z sup dibon z sup nabo et sup domũ deblathaim z sup cariathaim et sup bethgamul et sup bethmaon et sup carioth et super bosra z sup omnes ciuitates terre moab que longe z prope sunt. Abscisum ẽ

cornu moab: et brachiũ eius conteritur ait dñs. Inebriate eum quoniam contra dñm erectus est. Et allidet manum moab in vomitu suo: z erit in derisum etiam ipe. Fuit enim in derisum tibi israhel: nũ inter fures repertus es eũ. Propter verba ergo tua que adversũ illũ locutus es rapiuus ducetis. Relinquite ciuitates z habitate in petra habitatores moab: z estote quasi columba nidificans in summo ore foraminis. Audiuimꝰ superbiã moab. Superbus est valde. Sublimitatem eiꝰ et arroganciã z superbiã et elatudinẽ cordis eiꝰ ego scio ait dñs. Iactantiam eius et q; non sit iusta cã virtus eiꝰ: nec iusta quod potuit conata sit facere. Ideo super moab vlulabo: z ad moab universã clamabo z ad viros muri fictilis lamentabor. De plãctu iazer plorabo tibi vinea sabama. Propagines tue trãsierũt mare: usq; ad mare iazer pueruerũt. Super vindemiã tuã et vindemiã tuã ꝓdo irruit. Ablata est letitia et exultatio de carmelo et de terra moab: et vinũ de torcularibus sustuli. Et quasi calcator vue solium celeuma cantabit. De clamore esebon usq; eleale z iasa dederũt vocẽ suã: a segor usq; ad oronaim vitulã cõtrectationis aque vero nemirim psiuse erũt. Et auferam de moab aie dñs offerentem in excelso: z sacrificantem dijs eius. Propterea cor meũ ad moab quasi tibia ceris resonabit: z cor meũ ad viros muri fictilis dabit sonitũ tibiarꝝ ꝗa plus fecit q; potuit: idcirco pererit. Omne enim caput calutiũ: z omnis barba rasa erit. In cũctis manibus colligatio: et super omne dorsum cilicii. Et super omnia tecta moab et in plateis eius omnis plãctus: quoniã contriui moab sicut vas inutile ait dñs. Quomodo vlulata est et vlulauerũt? Quomodo dederit cervicem moab z cõfusus ẽ? Erit ergo moab in derisum: z in exemplum omnibus in circuitu suo. Hec dicit dñs. Ecce quasi aquila volabit: z extendet alas suas ad moab. Capta est carioth: z munitiones cõprehense sũt. Et erit cor fortium moab: in die illa sicut cor mulieris parturientis. Et cessabit moab esse ꝓplus: quoniã contra dñm gloriatus est. Pauor z fouea z laqueus sup te o habitator moab ait dñs. Qui fugerit a facie pauoris cadet in fouea: et qui conscenderit de fouea capietur laqueo. Adducam enim sup moab annũ visitationis eorꝝ dicit dominus. In vmbra esebon steterũt de laqueo fugientes: quia ignis egressus est de esebon z flãma de medio seon: z deuorauit partem moab z verticem filiorꝝ tumultus. Ve tibi moab. Periisti ꝓle chamos: quia comprehensi sunt filij tui et filie tue in captiuitatem. Et conuertam captiuitatem moab in nouissimis diebus ait dominus. Hucusq; iudicia moab.

xlix

Ad filios ammon. Hec dicit dñs. Numquid non filij non sunt israhel an heres non est ei? Cur ergo hereditate possedit melchon gad z ꝓplus eius in vrbibus eius habitauit? Ideo ecce dies veniũt in te dicit dñs: z auditum faciã sup rabbath filiorũ ammon bellũ filij. Et erit in tumulũ dissipata: filieq; eiꝰ igni succendentur: z possidebit israhel possessores suos ait dominus. Vlula esebon: quoniã vastata est hai. Clamate filie rabbath: accingite vos cilicijs. Plangite z circuire ꝑ sepes: quoniã melchon in trãsmigrationẽ ducetur: sacerdotes eius et

principes eius simul. Quid gloriaris
in vallibus? Defluxit vallis tua filia
delicata: que confidebas in thesauris
tuis: z dicebas. Quis veniet ad me?
Ecce ego inducam super te timorem ait
dñs deus exercituū ab omnibus qui
sunt in circuitu tuo: z disperganimi sin-
guli a cōspectu vestro: nec erit qui con-
greget fugientes. Et post hec reuerti fa-
ciā fugientes z captiuos filios amon
ait dñs. Ad ydumeā. Hec dicit dñs
exercituū. Numquid non vltra est sapi-
entia in theman? Periit consilium a fi-
lijs. Inuilis facta est sapientia eorū.
Fugite et erga vertite: descendite in vo-
ra gueni habitatores dedan: quoniā
vbtitionē eius adduxi super eum: tempo
visitationis eius. Si vindemiatores
eius venissent super te non reliquissent
racemū: si fures in nocte: rapuissent q
sufficere sibi. Ego vero discooperui e-
lau: reuelaui abscondita eius z celari
non potest. Vastatū est semē eius z fra-
tres eius z vicini eius: z nō erit. Relinque
pupillos tuos z ego faciā illos viue-
re: z vidue tue in me sperabūt: qa hec di-
cit dñs. Ecce quidz nō erat iudicū ut
biberent calicem bibentes biberis: z tu
quasi innocens relinqueris? Non e-
ris innocens: sed bibens bibes. Quia
p memetipm iurauī dicit dñs: q in so-
litudinē z in opprobriū et in delectum
et in maledictionē erit bosra: z omnes
ciuitates eius erit in solitudines sempi-
ternas. Auditū audiui a dño: et le-
gatus ad gentes missus sum. Cōgre-
gamini z venite contra eam: z cōsur-
gamus in pliū. Ecce enim paruulum
dedi te in gentibus: cōtemptibile inter
homines. Arrogantia tua decepit te
et superbia cordis tui: qui habitas i ca-
uernis petre: et apprehendere niteris
altitudinē collis. Cum exaltaueris sicut
aquila nidum tuū: inde detrahā te di-
cit dñs. Et erit ydumea deserta. Omnis
qui transibit per eam stupebit: z sibila-
bit super omnes plagas eius: sicut sub-
uersa est zodoma z gomorra z vicine
eius ait dñs. Non habitabit ibi vir:
et non incolet eam filius hominis. Ec-
ce quasi leo ascendet de superbia iorda-
nis ad pulcitudinē robustam: quia
subito currere faciā eum ab illā. Et qs
erit electus quē ponam ei? Quis est si-
milis mei. Et quis sustinebit me? Et
quis est iste pastor qui resistat vultui
meo? Propterea audite cōsiliū dñi qd
iniit de edom: z cogitationes eius quas
cogitauit de habitatoribus theman.
Si nō deiecerint eos paruuli gregis:
nisi diripuerint eum eis habitaculū
eorū. A voce ruine eorū cōmota e terra:
clamor in mari rubro audius est vo-
ris eius. Ecce quasi aquila ascendet: z
euolabit et expandet alas suas super
bosram. Et erit cor fortū ydumee in
die illa: quasi cor mulieris parturien-
tis. Ad damascū. Confusa est mach
et arfath: quia audiū pessimū audie-
runt. Turbati sunt in mari pre solici-
tudine: quiescere non potuit. Dissolu-
ta est damascus: versa est in fugā: re-
mor apprehdit eam. Angustia z do-
lores tenuerūt eam: quasi parturienti.
Quomodo dereliquerit ciuitatem lau-
dabilem: vrbem letitie? Ideo cadent
iuuenes eius in plateis eius: et omnes
viri pliij cōticiscent in die illa ait dñs
exercituū. Et succendā ignem in muro
damasci: z deuorabit menia benadab.
Ad cedar et ad regna asor: q percussit
nabuchodonosor rex babilonis. Hec di-
cit dñs. Surgite z ascendite ad cedar:
et vastate filios oriens. Tabernacula

eorū z greges eorū rapient: pelles eorū
et omnia vasa eorū z camelos eorū col-
lent sibi: et vocabūt super eos formidi-
nem in circuitu eius. Fugite: abire ve-
hementer: in voraginibus sedere qui
habitatis asor ait dñs. Quia ceū con-
tra vos nabuchodonosor rex babilo-
nis consilium: z cogitauit aduersus
vos cogitationes. Consurgite z asce-
dite ad gentem quietam: z habitatem
confidenter ait dñs. Non ostia nec
vectes eis soli habitabūt. Et erūt ca-
meli eorū in direptionē: et multitudo
iumentorū in pdam z disperga eos in
omnē ventum qui sunt attonsi in co-
mam: et ex omni confinio eorū adduc-
am interitū super eos ait dñs. Et erit
asor in habitaculū draconū: deserta
usq in eternū. Non manebit ibi vir:
nec incolet eam filius hominis. Qd
factū est verbū dñi ad hieremiā pphe-
tam adūsus elam in principio regni
sedechie regis iuda dicens. Hec dicit
dñs exercituū. Ecce ego confringā ar-
cum elam z summā fortitudinē eorū: z in-
ducam super elam quatuor ventos a
quatuor plagis celi: et ventilabo eos
in omes ventos istos: z nō erit gens
ad quā non perueniat pfugi elam. Et
pauere faciā elam coram inimicis suis:
et i cōspectu querentū animā eorū. Et ad-
ducā super eos malū: irā furoris mei
dicit dñs. Et mittā post eos gladiū
donec cōsumā eos: z ponā solū meū i
elam: z pdā inde reges et principes ait
dñs. In nouissimis aūt diebus reūti fa-
ciam captiuos elam dicit dñs.

Verbū qd locutus est domin? de
babilone et de terra caldeoꝝ: in
manu hieremie pphete. Annūciate in
gentibus z auditum facite. Leuate si-
gnum: pdicate: z nolite celare. Dicite.
Capta est babilon: confusus est bel:
victus est marodach. Confusa sunt
omnia sculpalia eorū: superata sunt
ydola eorū. Quoniā ascendet contra e-
am gens ab aquilone: que ponet terā
eius in solitudinem: z non erit q
habitet in ea ab homine usq; ad pec.
Et mon sunt: z abierūt. In diebus i-
lis z in tempore illo ait dñs: venient
filij israhel ipi: z filij iuda simul. Am-
bulanes z flentes pgrabunt: z dñm
deum suū querent. In hon interroga-
bunt viam: huc facies eorū venient: et
apponēt ad dñm federe sempiterno
quod nulla obliuione delebit. Oues
pdius factus est pplus meus: pastores
eorū seduxerūt eos: feceruntq; vagari in
montibus. De monte in collem transi-
erunt: oblisi sunt cubilis sui. Omes q
inuenerūt comedebāt eos: z hostes eo-
rum dixerūt. Non peccauimus: p eo
q peccauerunt dño decori iustitie: et
expectatori patrū eorū dño. Recedi-
te de medio babilonis: de terra calde-
orū egredimini: z estote quasi hedi an-
te greges. Quoniā ecce ego suscitabo
et adducam in babilonē congregati-
onem gentiū magnarū de terra babi-
lonis: z pparabūt aduersus eam: z
inde capiet. Sagitta eius quasi vi-
ri fortis interfectorus: non reuertetur
vacua. Et erit caldea in pdam: omes
vastantes eam replebūtur ait dominus.
Quoniā exultatis z magna loquimi-
ni diripientes hereditatem meā: quo-
niam effusi estis sicut vitulī super herbā:
et mugitis sicut tauri. Confusa est
mater vsa nimis: z adeuacata pulueri
q genuit vos. Ecce nouissima erit in
gentibus: deserta z sicca et arens ab ira dñi.
Non inhabitabit: sed redigetur tota in
solitudinem. Omnis qui transibit per

babilonē stupebit: ⁊ sibilabit sup uniuersis plagis eius. Preparamini contra babilonem p circuitū. Omnes qui intenditis arcum debellate eam: non parcatis iaculis: quia dño peccauit. Clamate aduersus eam. Vbiq; dedit manū. Ceciderūt fundamenta eius: destructi sunt muri eius: quoniam vltio domini est. Vltionē accipite de ea. Sicut fecit: facite ei. Disp̃gite satorem de babilone: ⁊ tenentem falcem in tp̃ore messis a facie gladij columbe. Vnusquisq; ad ꝓprium suū conuertetur: ⁊ singuli ad terram suā fugient. Oues disp̃sus israhel: leones eiecerūt eum. Primus comedit eum rex assur: iste nouissimus ꝗ̃ossauit eum nabuchodonosor rex babilonis. Propterea hec dicit dñs exercituū deus israhel. Ecce ego visitabo regem babilonis ⁊ terram eius sicut visitaui regem assur: ⁊ reducam israhel ad habitaculū suū. Et pascetur carmelus ⁊ basan: ⁊ in mōte ephraim ⁊ galaad satiabitur anima eius. In diebus illis ⁊ in tempore illo ait dñs querētur iniquitas israhel ⁊ non erit: ⁊ peccatū iuda ⁊ non inuenietur: quoniā ꝓpitio ero eis quos reliquero. Sup terrā dominantū ascende: ⁊ sup habitatores eius vlta. Disp̃sa ⁊ interfice que post eos sunt ait dñs: ⁊ fac iuxta omnia que ꝓcepi tibi. Vox belli in terra: ⁊ contritio magna. Quomō confractus est et contritus malleus universe terre? Quomodo versa est in desertū babilon in gentibus? Illaqueaui te ⁊ rapta es babilon ⁊ nesciebas: inuenta es ⁊ apprehensa: quoniā dñm ꝓuocasti. Aperuit dñs thesaurū suū et ꝓtulit vasa ire sue: quoniā opus ē dño deo exercituū in terra caldeoꝝ. Venite ad eam ab extremis terre finibus: aperite ut egrediant qui conculcent eā. Tollite de via lapides ⁊ redigite in acerues ⁊ interficite eam: nec sit quicq̃ reliquū. Disp̃gite universos fores eius: deseendant in occisionē. Ve eis quia venit dies eorū: tempus visitationis eorū. Vox fugientū et eorū qui euaserūt de terra babilonis: ut annūcient in sion vltionē dñi dei nostri: vltionē templi eius. Annūciate in babilone plurimis: omnibus qui tendūt arcum. Consistite adūsus eam ꝓ gyrum: et nullus euadat. Reddite ei secūdū opus suū: iuxta omnia que fecit facite illi: quia contra dñm erecta est: aduersum sanctū israhel. Idcirco cadent iuuenes eius in platis eius: ⁊ omnes viri bellatores eius conticescent in die illa ait dñs. Ecce ego ad te sup̃be dicit dñs deus exercituū: quia venit dies tuus: tempus visitationis tue. Et cadet sup̃bus ⁊ corruet: et non erit qui suscitet eum. Et succendā ignē in vrbibus eius: ⁊ deuorabit omnia in circuitu eius. Hec dicit dñs exercituū. Calumniā sustinent filij israhel et filij iuda simul. Omnes qui ceperūt eos tenent: nolūt dimittere eos. Redemptor eorū fortis: dñs exercituū nomē eius. Iudicio defendet causam eorū: ut egrediat terrā ⁊ cōmoueat habitatores babilonis. Gladius ad caldeos ait dñs: et ad habitatores babilonis ⁊ ad principes ⁊ ad sapientes eius. Gladius ad diuinos eius: qui stulti erunt. Gladius ad fortes illius: qui timebūt. Gladius ad equos eius ⁊ ad currus eius ⁊ ad omne vulgus eius qd̃ est in medio eius: et erit quasi mulieres. Gladius ad thesauros eius: q̃ diripientur. Siccitas sup aquas eius erit et arescent: quia terra sculptilū est: ⁊ in potentis: gloriant. Propter habitabūt dracones cum satiris strarijs: ⁊ habitabūt in ea struthones. Et non inhabitabitur vltra vsq; in sempiternū: nec egredietur vsq; ad generationē et generationem. Sicut subuertit dñs sodomam ⁊ gomorrā et vicinos eius: ait dñs. Non habitabit ibi vir: ⁊ non incolet eam filius hominis. Ecce ꝓlus veniet ab aquilone ⁊ gens magna: ⁊ reges magni consurgent a finibus terre. Arcū et scutum apprehendent: crudeles sunt et inmisericordes. Vox eorū quasi mare sonabit: et sup equos ascendent sicut vir paratus ad ꝓliū cōtra te filia babilonis. Audiuit rex babilonis famā eorū: ⁊ dissoluta sunt manus eius. Angustia apprehendit eum: dolor quasi parturientis. Ecce quasi leo ascendet de superbia iordanis ad pulcitudinē robustam: quia subito currere faciā eum ad illā. Et quis est electus? quē ꝓponam ei? Quis enim similis mei: ⁊ q̃s sustinebit me? Et quis ē iste pastor: q̃ resistat vultui meo? Propterea audite consiliū dei qd̃ mēte concepit adūsum babilonem: ⁊ cogitationes eius q̃s cogitauit sup terrā caldeoꝝ. Siqui deceperint eos paruuli gregū: nisi dissipatum fuerit cū ipsis habitaculū eorū. A voce capiuitatis babilonis cōmota ē terra: ⁊ clamor inter gentes audit ē.

Hec dicit dñs. Ecce ego suscitabo sup babilonē ⁊ sup habitatores eius q̃ erexerūt contra me quasi venti pestilentes: ⁊ mittam in babilonem ventilatores ⁊ ventilabunt eā. Et demolientur terrā eius: quoniam venerūt sup eam undiq; in die afflictionis eius. Non tendat qui tendit arcum suū: ⁊ non ascendat loricatus. Nolite parcere iuuenibus eius: interfite omnem militiā eius. Et cadent interfecti in terra caldeoꝝ: vulnerati in regionibus eius. Quoniā nō fuit viduatus israhel ⁊ iuda a dño deo suo: dño exercituū. Terra eōrū repleta est delicto a sancto israhel. Fugite de medio babilonis: ut saluet vnusquisq; animā suā. Nolite tacere sup iniquitatem eius: quoniā tempus vltionis est dño: vicissitudinē ipe reddet ei. Calix aureus babilon in manu dñi: inebriās omnē terrā. De vino eius biberūt gentes: ⁊ ideo cōmote sunt. Subito cecidit babilon: ⁊ contrita est. Vlulate sup eā: tollite resinā ad dolorem eius si forte sanetur. Curauimus babilonē: et non est sanata. Derelinquamus eā: ⁊ eamus vnusquisq; in terram suā. Quoniam peruenit vsq; ad celos iudicium eius: et eleuatū est vsq; ad nubes. Proculit dominus iustitias nostras: venite ⁊ narremus in sion opus dñi dei nostri. Acuite sagittas: ⁊ implete pharetras. Suscitauit dñs spiritū regū medoꝝ: ⁊ contra babilonē meus est: ut perdat eam. Quoniā vltio dñi ē: vltio templi sui. Super muros babilonis leuate signū: augete custodiā. Leuate custodes: ꝓparate insidias: q̃a cogitauit dñs et fecit quecunq; locutus est contra habitatores babilonis. Que habitas sup aqs multas locuples in thesauris: venit finis tuus: pedalis ꝓscissionis tue. Iurauit dñs exercituū per animā suam: quoniā repleb̃o te hominibus sicut brucho: ⁊ sup te celeuma cantabitur. Qui fecit terrā in fortitudine sua: ꝓparauit orbem in sapientia sua: et prudentia sua extendit celos. Dāt eo voces: multiplicant aque in celo. Qui leuat nubes ab extremo terre: fulgura i pluuiā fecit: ⁊ eduxit vētos de thesauris suis. Stultus factus est omnis homo a scientia:

confusus est omnis conflator in sculptili. Quia mendax est conflatio eorum: nec est spiritus in eis. Vana sunt opera et risu digna: in tempore visitationis suæ peribunt. Non sicut hæc pars iacob. Quia qui fecit omnia ipse est: et israhel sceptrum hereditatis eius: dominus exercituum nomen eius. Collidis tu mihi vasa belli: et ego collidam in te gentes: et disperdam in te regna. Collidam in te equum et ascensorem eius: et collidam in te currum et ascensorem eius. et collidam in te virum et mulierem. Et collidam in te senem et puerum: et collidam in te iuvenem et virginem. Et collidam in te pastorem et gregem eius: et collidam in te agricolam et iugales eius. Et collidam in te duces et magistratus: et reddam babilon et cunctis habitatoribus caldeorum omne malum suum quod fecerunt in sion in oculis vestris: ait dominus. Ecce ego ad te mons pestifer ait dominus: qui corrumpis universam terram. Et extendam manum meam super te et evolvam te de petris: et dabo te in montem combustionis. Et non tollam de te lapidem in angulum et lapidem in fundamentum: sed perpetuus in æternum eris ait dominus. Levate signum in terra: canite buccinam in nationibus. Sanctificate super eam gentes: annunciate contra illam regibus ararath menni et ascenez: nunciate contra eam captam. Adducite equum quasi bracchium aculeatum. Sanctificate contra eam gentes: reges medie-duces eorum et universos magistratus eius: contra eam terram potestatis eius. Et commovebitur terra et concurvabitur: quia evigilavit contra babilon cogitatio domini: ut ponat terram babilonis deserticam et inhabitabilem. Cessaverunt fortes babilonis a prelio: habitaverunt in firmitatibus. Denoratum est robur eorum: et facti sunt quasi mulieres. Incensa sunt tabernacula eius: contriti sunt vectes eius. Currens obviam occurrit veniet et nuncius obviam nunciare: ut annunciet regi babilonis quia capta est civitas eius a summo usque ad summum: et vada occupata sunt. Et paludes incensæ sunt igni: et viri bellatores conturbati sunt: quia hæc dicit dominus exercituum deus israhel. Filia babilonis quasi area: tempus triturae eius. Adhuc modicum: et veniet tempus messionis eius. Comedit me: vivoravit me nabuchodonosor rex babilonis. Reddidit me quasi vas inane. Absorbuit me quasi draco: replenti venter suum voluptatibus meis: et eiecit me. Iniquitas adversum me: et caro mea super babilon dicit habitator syon: et sanguis meus super habitatores caldee dicit hierusalem. Propterea hæc dicit dominus. Ecce ego iudicabo causam tuam: et ulciscar ultionem tuam. Et deserti faciam mare eius: et siccabo venam eius. Et erit babilon in tumulos: habitacula draconum stupor et sibilus: eo quod non sit habitator. Simul ut leones rugient: ejecerit comas velut catuli leonum. In calore eorum ponam potus eorum: et inebriabo eos ut soporentur et dormiant somnum sempiternum: et non consurgant dicit dominus. Deducam eos quasi agnos ad victimam: et quasi arietes cum hedis. Quomodo capta est sesach: et comprehensa est inclita universe terre? Quomodo facta est in stupor babilon inter gentes? Et ascendit super babilonem mare: multitudine fluctuum eius operta est. Facte sunt civitates eius in stuporem: terra inhabitabilis et deserta: terra in qua nullus habitet nec transiet per eam filius hominis. Et visitabo super bel in babilone: et educam quod absorbuerat de ore eius: et non

confluent ad eum ultra gentes. Siquidem et murus babilonis corruet. Egredimini de medio eius populus meus: et salvet unusquisque animam suam ab ira furoris domini. Et ne forte mollescat cor vestrum: et timeatis auditum qui audietur in terra. Et veniet in anno auditus: et post hunc annum auditus: et iniquitas in terra: et dominator super dominatorem. Propterea ecce dies veniunt: et visitabo super sculptilia babilonis: et omnis terra eius confundetur: et universi interfecti eius cadent in medio eius. Et laudabunt super babilonem cieli et terre et omnia quæ in eis sunt: quia ab aquilone veniet eis predones ait dominus. Et quomodo fecit babilon ut caderent occisi israhel: sic de babilone cadent occisi in universa terra. Qui fugistis gladium venite: nolite stare. Recordamini procul dominum: et hierusalem ascendat super cor vestrum. Confusi sumus: quoniam audivimus opprobrium. Operuit ignominia facies nostras: quoniam venerunt alienigene super sanctuaria domus domini. Propterea ecce dies veniunt ait dominus: et visitabo super sculptilia eius: et in omni terra eius ingemiet vulnerati. Si ascenderit babilon in celum et firmaverit in excelso robur suum: a me venient vastatores eius ait dominus. Vox clamoris de babilone: et contritio magna de terra caldeorum: quoniam vastavit dominus babilonem et perdidit ex ea vocem magnam: et sonabunt fluctus eorum sicut aque multe. Dedit sonitum vox eorum: quia venit super eam id est super babilonem predo. Et apprehensi sunt fortes eius: et contractum est arcus eorum: quia fortis ulor dominus redditus retribuet. Et inebriabo principes eius et sapientes eius: duces eius et magistratus eius et fortes eius. Et dormient somnum sempiternum: et non expergiscentur ait rex: dominus exercituum nomen eius. Hæc dicit dominus exercituum. Muros babilonis ille altissimus suffosione suffodietur: et porte eius excelse igne comburentur: et laborem populorum ad nihilum et gentes in ignem ceterent: et deficient. Verbum quod præcepit ieremias propheta saraye filio neri filii maasei: cum pergeret cum sedechia rege in babilonem: in anno quarto regni eius. Saraias autem erat princeps prophetie. Et scripsit ieremias omne malum quod venturum erat super babilonem in libro uno: omnia verba hæc que scripta sunt contra babilonem. Et dixit ieremias ad saraiam. Cum veneris in babilonem et videris et legeris omnia verba hæc dicens. Domine tu locutus es contra locum istum ut disperderes eum: ne sit qui in eo habitet ab homine usque ad pecus: et sit perpetua solitudo. Cumque completeris legere librum istum: ligabis ad eum lapidem et proicies illum in medium eufrates: et dices. Sic submergetur babilon: et non consurget a facie afflictionis quam ego adduco super eam: et dissolvetur. Hucusque verba ieremie. Lij

Filius viginti et unius anni erat sedechias cum regnare cepisset: et undecim annis regnavit in ierusalem. Et nomen matris eius amithal: filia ieremie de lobna. Et fecit malum in oculis domini iuxta omnia quæ fecerat ioachim: quoniam furor domini erat in ierusalem et in iuda usque quo ejecerit eos a facie sua. Et rebellavit sedechias a rege babilonis. Factum est autem in anno nono regni eius in mense decimo: decima die mensis venit nabuchodonosor rex babilonis ipse et omnis exercitus eius adversus ierusalem: et obsederunt eam: et edificaverunt contra eam munitiones in circuitu: et fuit civitas obsessa usque ad undecimum

annũ regni sedechie. ſMēſe aũt quarto
nona die mensis obtinuit fames ciui-
tatem: ⁊ non erãt alimenta plebi terre.
Et diruta ē ciuitas. et omnes viri bel-
latores eius fugerũt: egressiq; de ciui-
tate nocte per viam porte que est inter
duos muros et ducit ad hortũ regis.
Caldeis obsidentibus urbem in gyro:
et abierũt per viã que ducit in heremũ.
Persecutus est aũt caldeos exercitus re-
gem: ⁊ apprehenderũt sedechiã in deser-
to q̃d est iuxta iericho: ⁊ omnis comi-
tatus eius diffugit ab eo. Cumq; com-
prehendissent regem adduxerunt eum
ad regem babilonis in reblatha que
est in terra emath: et locutus est ad eũ
iudicia. Et iugulauit rex babilonis
filios sedechie in oculis eius: sed et o-
mnes principes iuda occidit in reblat-
ha. Et oculos sedechie eruit: et uinxit
eum in compedibus. Et adduxit eũ rex
babilonis in babilonem: et posuit eũ
in domo carceris usq; ad diẽ mortis
eius. In mense aũt quinto decima mẽ-
sis ipse est annus decimusnonus nabu-
chodonosor regis babilonis: uenit
nabuzardan princeps militie qui sta-
bat coram rege babilonis in ierusa-
lem: ⁊ incendit domũ domini et domũ
regis ⁊ omnes domos ierusalẽ ⁊ omnẽ
domũ magnã igni combussit: et to-
tum murũ ierusalem per circuitũ de-
struxit cunctus exercitus caldeorũ qui
erat cum magistro militie. De paupe-
ribus aũt plebis ⁊ de reliquo uulgo quod
remãserat in ciuitate et de perfugis q̃
transfugerant ad regem babilonis ⁊
reliquos de multitudine. transtulit na-
buzardan princeps militie: de paupe-
ribus uero terre reliquit nabuzardan
princeps militie uinitores ⁊ agricolas.
Columnas quoq; ereas que erant in
domo domini ⁊ basis et mare eureum
quod erat in domo domini confrege-
runt caldei: et tulerũt omne eis eoq; in
babilonẽ. Et lebetes et receptacula ⁊ psal-
tria ⁊ fialas ⁊ mortariola ⁊ cuia uasa
erea q̃ i ministerio fuerãt tulerũt: ⁊ uri-
as ⁊ thymiamateria ⁊ urceos ⁊ pluria ⁊
candelabra ⁊ mortaria ⁊ ouaos. Quod-
q̃ aurea aurea: ⁊ q̃q̃ argentea argentea.
Tulit magister militie columnas duas
⁊ mare unũ. et uitulos duodecim ereos q̃
erãt sub basibus: q̃s fecerat rex salomõ
in domo dñi. ſsũ erat pondus eis omn
vasorũ hm. De columnis aũt: de ⁊ octo
cubiti altitudinis erãt i columna una: ⁊
funiculus duodecim cubitorũ circuibat eã.
Porro grossitudo eius quinq; digitorũ:
et intrinsecus cauus erat: ⁊ capitella super
uerãt erea. Altitudo capitelli unius qui-
q̃ cubitorũ: ⁊ retiacula ⁊ malagranata
supra coronã in circuitũ: omnia erea.
Et fuerũt malagranata nonagintaseq;
depdentia: ⁊ omnia malagranata cir-
cum retiaculis circũdabãt. Et tulit ma-
gister militie saraiam sacerdotem pri-
mum: et sophoniã sacerdotẽ secũdũ:
⁊ tres custodes uestibuli. Et de ciuitate
tulit eunuchũ unũ q̃ erat ꝓpositus super u-
ros bellatores: et septẽ uiros de hijs q̃
uidebãt facie regis q̃ inuenti sũt in ciui-
tate: ⁊ scribã principẽ militiã q̃ ꝓbabat
tyrones: ⁊ sexagiũta uiros de populo terre
qui inuenti sũt i medio ciuitatis. Tulit
aũt eos nabuzardã magister militie:
et duxit eos ad regẽ babilonis i reblat-
ha. Et percussit eos rex babilonis: et in-
fecit eos i reblatha in terra emath. Et
trãslatus ē iuda de terra sua. Iste ē ꝓpls quẽ
trãstulit nabuchodonosor ãno septi-
mo: iudeos mia milia ⁊ uiginti tres. In ãno
octauo Nabuchodonosor trãstulit
de ierusalem aias octãgẽta tres iudeos.

In anno uicesimo tertio nabuchodo-
nosor transtulit nabuzardan magi-
ster militie animas iudeorũ septingen-
tas quadragita quinq. Omnes ergo
animę: quatuor milia sexcente. Et fa-
ctum est in uicesimo septimo ãno trãs-
migrationis ioachin regis iude duo-
decimo mense uicesima quinta mensis
eleuauit euilmerodach rex babilonis
ipso anno regni sui caput ioachin
regis iude. ⁊ eduxit eum de domo car-
ceris: et locutus est cum eo bona. Et po-
suit thronũ eius sup thronos regum
qui erant post se in babilonẽ: ⁊ muta-
uit uestimenta carceris eius: ⁊ comedi-
bat panem coram eo semp cunctis di-
ebus uite suę. Et cibaria eius cibaria perpe-
tua dabãtur ei a rege babilonis statuta
per singulos dies: usq; ad diẽ mortis
suę cunctis diebus uite eius. Gyphar
Iheremias propha: ꝓpiciũ lamentacõ
ites ea que eiusdẽ hebraice uiseribũt

Et factum ē postq̃ in
captiuitatẽ redactus
est israhel et ierusa-
lem deserta est: sedit
iheremias propheta
flens et plãxit lamẽ-
tatione hac in ierusalem: et amaro
animo suspirãs et eiulãs dixit.
Aleph. Quomodo sedet sola ciui-
tas plena populo. Facta est q̃si uidua do-
mina gentiũ: princeps prouiciarũ facta
est sub tributo. Beth. Plorans plora-
uit in nocte: et lacrime eius in maxillis
eius. ſNon est qui consoletur eam: ex
omnibus caris eius. Omnes amici
eius spreuerũt eã: et facti sunt ei inimici.
Gimel. ſMigrauit iudas ꝓter affli-
ctionẽ ⁊ multitudinẽ seruitutis. Habi-
tauit inter gentes: nec inuenit requiẽ.
Omnes persecutores eius apprehenderũt
eam inter angustias. Deleth. Viie lu-
gentes: eo q̃ non sunt qui ueniant
ad solemnitatem. Omnes porte eius
destructe: sacerdotes eius gementes. Vir-
gines eius squalide: et ipsa oppressa a
maritudine. He. Facti sunt hostes eius
in capite: ⁊ inimici eius locupletati sũt:
quia dñs locutus est super eã ꝓter multi-
tudinẽ iniquitatũ eius. Paruuli eius
ducti sunt in captiuitatem: ãte faciem
tribulãtis. Vau. Et egressus ē a filia
syon omnis decor eius. Facti sunt prin-
cipes eius uelut arietes non inuenientes
pascua: et abierunt absq; fortitudine
ante faciem sequentis. Zay. Re-
cordata est ierusalẽ dierũ afflictionis
suę: et preuaricationis omnium desidera-
bilium suorũ: que habuerat a diebus an-
tiquis: cum caderet populus eius i manu
hostili: ⁊ non esset auxiliator. Viderũt
eã hostes: ⁊ deriserũt sabbata eius. Heth.
Peccatũ peccauit ierusalẽ: propterea
instabilis facta est. Omnes qui glo-
rificabãt eam spreuerũt illã: quia uide-
runt ignominiã eius. Ipsa aũt gemẽs:
et conuersa retrorsum. Teth. Sordes
eius in pedibus eius: nec recordata est
finis sui. Deposita est uehementer: nõ
habens consolatorẽ. Vide domine
afflictionẽ meã: quoniã erectus est ini-
micus. Joth. ſManũ suã misit hostis
ad omnia desiderabilia eius: quia u-
dit gentes ingressas sanctuariũ suũ:
de quibus ꝓcepras ne intrarent in eccle-
siam tuã. Caph. Omnis populus eius
gemens: ⁊ querens panem. Dederunt
pciosa quq̃q; pro cibo: ad refocillãdã
animã. Vide domine et cõsidera: quã
facta sum uilis. Lamech. O uos omnes
qui transitis per uiam attendite et u-
dete: si est dolor sicut dolor meus. Quo-
niã uindemiauit me ut locutus est dñs:

in die ire furoris sui. Meem De excelso
misit ignem in ossibus meis: et erudiuit
me. Expandit retiq pedibus meis: con-
uertit me retrorsum. Posuit me deso-
latam: tota die merore confectā. Nun
Vigilauit iugū iniquitatū mearū in
manu eius: conuolute sunt et impos-
te collo meo. Infirmata ē virs mea:
dedit me dōs in manū de qua nō po-
tero surgere. Samech Abstulit omnes
magnificos meos dōs de medio mei:
vocauit aduersum me cōpus: ut cōte-
reret electos meos. Torular calcauit
dōs virgini filie iuda. Ayn Idcirco e-
go plorans et oculus meus deducens
aquas: quia longe factus est a me cō-
solator: conuertens animā meā. Facti
sunt filij mei pditi: quoniā inualuit
inimicus. Phe Expandit hon manus
suas: non est qui consoletur eā. Mandauit
dōs aduersum iacob: in circui-
tu eius ipsius eius. Facta est ihrlim ēsi pol-
luta menstruis inter eas. Sade Iustus
est dōs: quia os eius ad iracundiam
prouocaui. Audite obsecro uniuersi
pplī: et videte dolorem meū. Virgines
mee et iuuenes mei abierūt in captiui-
tatem. Coph Vocaui amicos meos: et
ipsi deceperūt me. Sacerdotes mei et
senes mei in vrbe cōsumpti sunt: quia
quesierūt cibū sibi ut refocillarent ani-
mas suas. Res Vide dōe quoniam
tribulor: mibulat est venter meus. Sub-
uertum est cor meū in memetipa: quō
amaritudine plena sum. Foris mer-
ficit gladius: et domi mors similis ē.
Sin Audierūt quia ingemisco ego: et
non est qui cōsoletur me. Omnes in-
mici mei audierunt malū meū: letati
sūt quō tu fecisti. Adduxisti diē cōsola-
cōnis: et fiet sicut mei. Thau Ingredi-
at omne malū eorū coram te: et deuindemia
eos sicut vindemiasti me, pter omnes
iniquitates meas. Multi enim gemi-
tus mei: et cor meū merēs. Aleph

Quomodo obtexit caligine i furo-
re suo dōs filiā syon. Proiecit
de celo in terram inclitam israhel: et nō
est recordatus scabelli pedū suoz i die
furoris sui. Beth Precipitauit dōs nec
ppercit omnia specciosa iacob: destru-
xit in furore suo munitiones virginū
iuda et detrect in terram: polluit regnū
et principes eius. Gymel Confregit in
ira furoris sui omne cornu israhel: a-
uertit retrorsū dexterā suā a facie inimi-
ci: et succendit in iacob ēsi ignē flāme
deuorāns i giro. Deleth Tendit ar-
cum sui quasi inimicus: firmauit de-
xteram suā quasi hostis: et occidit o-
mne qd pulcrum erat visu. In taber-
naculo filie syon effudit ēsi ignē indi-
gnaōnē suā. He Facts ē dōs vlut in-
imicus: precipitauit israhel. Precipita-
uit omnia turrita eius: dissipauit mu-
nitiones eius: et repleuit in filia iuda
humiliatum et humiliatā. Vau Et
dissipauit quasi ortum tentorij sui:
demolitus est tabernaculū suū. Obli-
uioni tradidit dōs in syon festiuitat
et sabbatū: et in obprobriū et in indi
gnaōnē furoris sui regem et sacerdo-
tem. Zay Repulit dōs altare suū: maledi-
xit sanctificationi sue: tradidit in ma-
nus inimici muros turrium eius. Vocem
dederunt in domo dōi: sicut in die so-
lemni. Heth Cogitauit dōs dissipare
murū filie syon: tetendit funiculū suū
et non auertit manū suā a perditione.
Luxitq; ante murale: et mur pariter dis-
sipati sūt. Teth Debile fūt i terra por-
te eius: perdidit et contriuit vectes eius: re-
gem eius et principes eius in gentibus.
Non est lex: et pphete eius nō inuenerūt

visionē a dōo. Joth Sederūt in terra:
conticuerūt senes filie syon: cōspersuerūt
cinere capita sua. Accincti sūt cilicijs:
abiecerūt in terra capita sua virgines
ihrusalē. Caph Defecerūt p lacrimis
oculi mei: cōcurbata sunt viscera mea.
Effusum est in terra iecor meū super
contritionē filie pplī mei: cū deficeret parvu-
lus et lactēs i plateis oppidi. Lamech
Matribus suis dixerūt ubi ē triticū et
vinū: cū deficerent quasi vulnerati in
plateis ciuitatis: cum exalarent animas
suas in sinu matrū suarū. Mem Cui
comparabo te: vel cui assimilabo te fi-
lia ihrusalē? Cui exequabo te: et con-
solabor te virgo filia syon? Magna
enim velut mare contrito tua. Quis
medebitur tui? Nun Prophete tui vi-
derūt tibi falsa et stulta: nec aperiebāt
iniquitatem tuā: ut te ad penitentiam
prouocarēt. Viderūt aūt tibi assumpti-
ones falsas et eiectiones. Samech
Plauserūt super te manibus omnes trāse-
untes p viā: sibilauerūt et mouerūt ca-
pita sua super filiā ihrlim: hecccc ē vrbs
dicens pfecti decoris: gaudiū vniūse ter-
re. Phe Aperuerūt super te os suū omnes
inimici tui: sibilauerūt et fremuerūt den-
tibus suis: et dixerūt deuorabimus. Ain
Ista est dies quē expectabamus: inue-
nimus: vidimus. Ayn Fecit dōs quē
cogitauit: complevit sermonē suū quē
preceperat a diebus antiquis. Destruxit et
non pperciit: letificauit super te inimicū:
et exaltauit cornu hostiū tuoz. Sade
Clamauit cor eoz ad dōm: super mu-
ros filie syon. Deduc quasi torrēs
lacrimas per diem et noctem: nō des
requiē tibi: neq tacat pupilla oculi
tui. Coph Consurge: laude in nocte
in principio vigiliarū: effunde sicut
aquā cor tuū ante conspectū domini.
leua ad eum manus tuas, p anima
parvuloz tuoz: qui fame perierūt in ca-
pite omnium compitoz. Res Vide dōe
et considera: quem vindemiasti ita.
Ergo ne comedēt mulieres fructū suū:
parvulos ad mensuram palme? Si or-
dinatur in sanctuario dōi: sacerdos et
prophetes? Sin Iacuerūt in terra foris
puer et senex: virgines mee et iuuenes
mei ceciderūt in gladio: interfecisti i die
furoris tui: occisisti: nec misereris eo.
Thau Vocasti quasi diē solemnem
qui terreret me de circuitu: et non fuit
in die furoris dōi qui effugere et reli-
querētur. Quos educauī et enutriui in
nimis: meos cōsumpsit eos. Aleph

Ego vir videns paupta meā: in
virga indignaōnis eius. Aleph
Me minauit et adduxit in tenebris: et
nō lucē. Aleph Tantū in me vertit: et
conuertit manū suā tota die. Beth
Veustam fecit pellē meā et carnē meā:
contriuit ossa mea. Beth Edificauit
in gyro meo: et circūdedit me felle et la-
bore. Beth In tenebrosis collocauit
me: ēsi mortuos sempiternos. Gymel
Circūdificauit adiūsum me ut non
egrediar: aggrauauit compedem meū.
Gymel Sed et clamauero et cū rogaue-
ro: excluit oraōnē meā. Deleth Conclusit
vias meas lapidibus quadris:
semitas meas subuertit. Deleth Vrsus
insidiās factus ē michi: leo i abscondito.
Deleth Semitas meas subuertit et con-
fregit me: posuit me desolatā. Deleth
Tetendit arcū suū: et posuit me quasi
signū ad sagittam. He Misit in renibus
meis filias pharetre sue. He Fa-
ctus sum in derisū omni plo meo: tan-
ticum eoz tota die. He Repleuit me a-
maritudinibus: inebriauit me absinthio.
Vau Et fregit ad numerū dentes

meos: ribauit me cinere. Vau Et repulsa est anima mea: oblis sum bonoꝝ.
Vau Et dixi perijt finis meus et spes mea a dño. Zay Recordare paupertatis et transgressionis mee: absinthij et fellis. Zay Memoria memor ero: et tabescet in me anima mea. Zay Hoc recolens in corde meo: idcō sperabo.
Heth Misericordie dñi quia non sumus consumpti: quia non defecerit miserationes eius. Heth Mani diluculo: multa est fides tua. Heth Pars mea dñs dixit anima mea: propter eā sperabo eū. Theth Bonus est dñs sperantibus in eū: anime querenti illū. Theth Bonū est prestolari cum silentio salutare dñi. Theth Bonū est viro: cū portauerit iugū ab adolescētia sua. Joth Sedebit solitarius et tacebit: quia leuauit se super se. Joth Ponet in pulvere os suum: si forte sit spes. Joth Dabit percutienti se maxillam: saturabitur opprobrijs. Caph Quia non repellet in sempiternū dominus. Caph Quia si abiecit e miseratus est: secū multitudinē misericordiarū suarū. Caph Non enim humiliauit e corde suo: et abiecit filios hominū. Lamech Vt conteret sub pedibus suis omnes vinctos terre. Lamech Vt declinare iudicium viri: in cōspectu vultus altissimi. Lamech Vt pertere hominē in iudicio suo: dñs ignorauit. Ayin Quis est iste qui dixit ut fieret: dño nō iubente? Ayin Ex ore altissimi nō egredietur: nec mala nec bona. Ayin Quid murmurauit homo viuens: vir pro peccatis suis? Nun Scrutemur vias nostras: et queramus et reuertamur ad dñm. Nun Leuemus corda nra cū manibus: ad dominum i celos. Nun Nos iniquē egimus et ad iracundiā

prouocauimus: idcirco tu inexorabilis es. Sameth Operuisti i furore et persecuti: occidisti nec pepercisti. Sameth Opposuisti nubē tibi: ne trānsiat oratio. Sameth Eradicationē et abiectionē posuisti me: i medio populi. Phe Aperuerunt super nos os suū omnes inimici. Phe Formido et laqueus facta e nobis: vastatio et cōtritio. Phe Diuisiones aquarū deduxit oculus meus: in contritione filie populi mei. Ayin Oculus meus affligit e: et tacuit: eo q nō esset requies. Ayin Donec respiciat et videat dñs de celis. Ayin Oculus meus depredatus e animam meā: i cūctis filiabus urbis mee. Sade Venatione tetenderūt me q̄si auis inimici mei gratis. Sade Laqueū in lacū vita mea: et posuerūt lapidē super me. Sade Inundauerūt aque super caput meū: dixi perij. Coph Inuocaui nomē tuum dñe: de lacu nouissimo. Coph Vocem meā audisti: ne auertas aurem tuā a singultu meo et clamoribus. Coph Appropinquasti in die quādo inuocaui te: dixisti ne timeas. Res Iudicasti dñe causam animē mee: redemisti vitē meā. Res Vidisti dñe iniquitatē illorū aduersū me: iudica iudiciū meum. Res Vidisti omnē furorem: omnes cogitationes eorū aduersū me. Sin Audisti opprobriū eorū dñe: omnes cogitationes aduersū me. Sin Labia insurgentū michi: meditationes eorū: aduersum me tota die. Sin Sessionē eorū et resurrectionē vide: ego sum psalmus eorū. Thau Reddes eis vicem dñe: ixta opera manuū suarū. Thau Dabis eis scutum cordis: laborem tuū. Thau Persequeris i furore: et conteres eos sub celis dñe. Aleph

Quomodo obscuratū e aurū: mutatus est color optimus: dispersi

sunt lapides sanctuarij i capite omniū platearū. Beth Filij syon inclyti et amicti auro pmo: quomō reputati sunt in vasa testea: opus manuum figuli. Gymel Sed et lamie nudauerūt mammam lactauerūt catulos suos. filia pli mei crudelis: quasi struthio i deserto. Deleth Adhesit lingua lactantis ad palatū eius in sitī: parvuli petierunt panem: et nō erat q frangeret eis. He Qui vescebantur voluptuose interierunt in viis: qui nutriebātur i croceis amplexati sunt stercora. Vau Et maior effecta e iniquitas filie pli mei peccato sodomorū: q subuersa est in momento: et non tetigerūt eā manus. Zay Candidiores nazaei eius nive: nitidiores lacte: rubicūdiores chore antiquo: saphiro pulciores. Heth Denigrata est super carbones facies eorū: et non sunt cognoti in plateis. Adhesit cutis eorū ossibus: aruit et facta est quasi lignū. Theth Melius fuit occisis gladio q̄m interfectis fame: quoniā isti extabuerunt cōsumpti a sterilitate terre. Joth Manus mulierū misericordium coxerūt filios suos: facti sunt cibus eorū in contritione filie pli mei. Caph Complevit dñs furorem suū: effudit iram indignationis sue. Et succendit ignē in syon: et deuorauit fundamēta eius. Lameth Non crediderunt reges terre et vniuersi habitatores orbis: quōd ingrederet hostis et inimicus p portas hierusalē. Ayin Propter peccata prophetarū eius et iniquitates sacerdotum eius: qui effuderūt in medio eius sanguinē iustorū. Nun Errauerūt ceci in plateis: polluti sunt sanguine. Cuī nō possūt tangere vestimenta sua? Sameth Recedite polluti clamauerunt eis: recedite abite: nolite tangere. Iurgati

quippe sunt et cōmoti dixerūt: inter gentes non addet vltra ut inhabitet eos. Phe Facies dñi diuisit eos: nō addet vt respiciat eos. Facies sacerdotū nō erubuerūt: senes nō miserti sunt. Ayin Cum adhuc subsistemus deficerunt oculi nostri ad auxiliū nostrū vanū: cum respiceremus attenti ad gentem q̄ saluare nō poterat. Sade Lubricauerunt vestigia nostra in itinere platearū nostrarū: appropiquauit finis noster: impleti sunt dies nostri: quia venit finis noster. Coph Velociores fuerūt persecutores nri aquilis celi: super montes persecuti sunt nos: in deserto insidiati sunt nobis. Res Spiritus oris nri christus dñs captus est in peccatis nris: cui diximus: in umbra tua viuemus in gentibus. Sin Gaude et lētare filia edom que habitas i terra hus. Ad te quoq; pertiet calix: inebriaberis atq; nudaberis. Thau Cōplta e iniquitas tua filia syon: nō addet vltra ut trānsmigrer. Visitabit iniquitatē tuā filia edom: dilcoprit peccata tua. Explicit lamentacōēs ieremie. Incipit oratio eiusdē.

Recordare dñe quid acciderit nobis: intuere et respice opprobriū nrū. Hereditas nra versa e ad alienos: domus nre ad extraneos. Pupilli facti sumus absq; pre: matres nre q̄si vidue. Aquā nram pecunia bibimus: ligna nra pcio cōparauimus. Cervicibus minabamur: lassis nō dabat requies. Egipto dedimus manū et assiriis: vt saturemur pane. Patres nri pecauerunt: et non sunt: et nos iniquitates eorū portauimus. Serui dominati sunt nri: non fuit qui redimeret de manu eorū. In manibus nris affectamus panes: nobis a facie gladij in deserto. Pelles nra quasi clibanus exusta est: a facie

tempestatū famis. Mulieres in syon
humiliauerūt: ⁊ virgines i ciuitatib⁹
iuda. Principes manu suspensi sunt:
facies senū non erubuerūt. Adolescen-
tibus impudice abusi sunt: ⁊ pueri
ligno corruerūt. Iuuenes de choro psallentium.
Defecit gaudium cordis nostri: ver-
sus est in luctū chorus noster. Cecidit
corona capitis nostri: ue nobis quia
peccauim⁹. Propterea mestū factū est
in dolore cor nr̄m: ideo cōtenebrati sūt
oculi nostri. Propter mōtem syon quia
disperijt: vulpes ābulauerūt in eo. Tu
aūt dūe in eternū ⁊ manebis: solium tuū
in generatione ⁊ generatione. Quare
in perpetuū obliuiscis nr̄i: derelinquis
nos i longitudine dierū? Conuerte nos
domine ad te ⁊ cōuertemur: innouabi
dies nostros sicut a principio. Sed
proiciēs repulisti nos: iratus es cōtra
nos vehemēter. Explicit oratio ieremie
incipit prologus in librum baruch

Hic est qui baruch nos-
cipitatur in hebreo canō-
ne nō habetur sed tantū
in vulgata editione: simi-
liter et epistola ieremie. Propter noti-
ciam autem legentiū hic scripta sunt:
quia mira de eisdem nouissimisq; tem-
poribus indicant. Incipit liber baruch ·p·

Hi sunt verba libri q̄
scripsit baruch filius
nerie filij maasie fi-
lij sedechie filij sedei
filij helchie in babi-
lonia in anno quin-
to in septima die mensis: in tempore
quo ceperūt caldei ierusalē ⁊ succendē-
runt eam igni. Et legit baruch verba
libri hui⁹ ad aures iechonie filij io-
akim regis iuda ⁊ ad aures omniū
ipsi venientis ad librū: ⁊ ad aures po-
tentiū filiorū regis ⁊ ad aures presbite-
rorū ⁊ ad aures ipsi a minimo usq; ad
maximū eorū: omniū habitantium in
babilonia ad flumen sedi. Qui audi-
entes plorabāt ⁊ ieiunabāt: ⁊ orabāt
in conspectu dūi. Et collegerūt pecu-
niam in conspectu dūi: sedm q̄ potuit
unusquisq; manus. Et miserūt i ierusalē
ad ioakim filiū helchie filij sa-
lom sacerdotem: ⁊ ad sacerdotes ⁊ ad
omnē ipsm qui inuentī sunt cum eo
i ierusalē: cum acciperent vasa templi
dūi que ablata fuerant de templo re-
uocare in terram iuda: decima die mē-
sis syban · vasa argentea que fecit se-
dechias filius iosie rex iuda postq̄ ei
accepisset nabuchodonosor rex baby-
lonis ieconiā ⁊ principes et iudices
et potentes et ipsm terre a ierusalē: et
duxit eos vinctos in babilonē. Et di-
xerūt. Ecce misimus ad vos pecuniā:
de quibus emite holocaustomata ⁊ thus
et facite manna: ⁊ offerte pro peccato
ad aram dūi nr̄i. Et orate p vita
nabuchodonosor regis babilonie
et p vita balthasar filij eius: ut sint di-
es eorū sicut dies celi super terā: ut de-
dūs virtutem nobis et illuminet oc-
los nostros: ut viuamus sub umbra
nabuchodonosor regis babilonis et
sub umbra balthasar filij eius: ⁊ seruia-
mus eis multis diebus ⁊ inueniamus
gratiā in conspectu eorū. Et pro nobis
ipis orate ad dominū deū nostrū q̄a
peccauim⁹ domino deo nostro: et non
est auersus furor eius a nobis usq; in
hunc diem. Et legere libri istū q̄ mi-
simus ad vos recitari in templo dūi
in die solemni: ⁊ in die opportuno. Et
dicetis. Domino iustitia: nobis aūt
cōfusio faciei nostre sicut est dies hr:

omnī iuda ⁊ habitantib⁹ ierusalem
regibus nostris et principibus nostris
sacerdotibus et ꝓphetis nostris et pa-
tribus nostris. Peccauim⁹ ante dūm
deū nostū et non credim⁹ diffidentes
in eum: ⁊ non sum⁹ subditibiles illi: ⁊
nō obaudiuim⁹ vocem dūi dei nostri
ut ambularem⁹ in mandatis eius q̄
dedit nobis. A die qua eduxit patres
nostros de terra egipti usq; ad die hāc
fuimus incredibiles ad dūm deū no-
strum: ⁊ dissipati recessimus ne audi-
remus vocem ipsius. Et adhesērūt no-
bis multa mala ⁊ maledictiones que
constituit dominus moysi seruo suo: q̄
eduxit patres nostros de terra egipti
dare nobis terrā fluentem lac et mel:
sicut hodierna die. Et non audiuim⁹
vocem domini dei nostri secundum
omnia verba prophetarū quos misit
ad nos ⁊ ad iudices nostros: ⁊ abiui-
mus unusquisq; in sensū cordis nr̄i
maligni operanti dīis alienis: faciētes
mala ātē oculos domini dei nostri. ¶

Propter q̄ statuit dūs d⁹ nostr
verbū suū q̄ locut⁹ est ad nos:
et ad iudices nostros qui iudicauerūt
in ierusalē et ad reges nostros et ad
principes nostros ⁊ ad omnē israhel
⁊ iuda: ut adduceret dūs super nos ma-
la magna que nō sunt facta sub celo
q̄ēadmodū facta sunt in ierusalem
secūdū que scripta sunt in lege moysi
ut manducaret homo carnes filij sui
et carnes filie sue. Et dedit eos in ma-
nu regū omniū qui sunt ī circuitu no-
stro in improperiū ⁊ in desolationē: ⁊
in omnibus ꝓbis in quibus nos disp-
sit dūs. Et facti sum⁹ subtus ⁊ non su-
pra: quia peccauim⁹ dūo deo nostro
non obaudiendo voci ipsius. Dūo
deo nr̄o iustitia: nobis aūt ⁊ patribus
nostris cōfusio faciei sicut est dies hec.
Quia locutus est deus super nos omnia
mala hec que venerūt super nos: et nō
sum⁹ deprecati faciē dūi dei nostri ut
reuerteremur unusquisq; nostrū a viis
nostris pessimis. Et vigilauit dūs in
malis: et adduxit ea super nos: quia
iustus est dominus in omnibus operibus
suis que mandauit nobis: ⁊ non au-
diuim⁹ vocem ipius: ut ieamus in pre-
ceptis dūi que edidit ante faciē nr̄am.
Et nunc domine de⁹ israhel qui edu-
xisti ꝓplm tuū de terra egipti in manu
valida ⁊ in signis et in ꝓdigijs et in
virtute tua magna ⁊ in brachio excel-
so: ⁊ fecisti tibi nomē sicut est dies ista:
peccauim⁹ · impie gessim⁹ iniquē egi-
mus dūe deus noster: in omnibus iu-
stitijs tuis. Auertat ira tua a nobis:
quia derelicti sum⁹ pauci inter gentes
ubi dispersisti nos. Exaudi dūe preces
nr̄as ⁊ orationes nr̄as: et educ nos
propter te: ⁊ da nobis inuenire gra-
tiam ante faciem eorū qui nos adduxe-
runt: ut sciat omnis terra quia tu es
dūs deus noster: ⁊ quia nomē tuum
inuocatū est super israhel ⁊ super genus
ipis⁹. Respice domine de domo sancta
tua in nos: ⁊ inclina aurē tuā ⁊ exau-
di nos. Aperi oculos tuos ⁊ vide: q̄a
nō mortui qui sunt in inferno: quorū
spiritus acceptus est a visceribus suis
dabūt honorem et iustificationē dūo:
sed anima que mestus est super magni-
tudinē mali ⁊ incedit curua et in infir-
mis ⁊ cui oculi deficientes: et anima
esuriens dat tibi gloriā et iustitiā do-
mino: quia non secūdū iustitias pa-
trum nrōrū nos fundim⁹ preces et pri-
mus misericordiā ante conspectū tuū
domine deus noster: sed quia misisti
iram tuā ⁊ furorem tuū super nos: sicut

locutus es ī manu puerorꝫ tuorꝫ ꝓphetarꝫ dicens. Hic dicit dñs. Inclinate humerū vestrū ꝛ ceruicem vestrā: ꝛ operam facite regi babilonis: ꝛ sedebitis in terra quā dedi patribꝫ vestris. Nō si nō feceritis nec audieritis voce dñi dei vestri operari regi babilonis defectionē vestrā fariā de ciuitatibꝫ iuda et a foris ierusalē: et auferā a nobis vocem iocūditatis ꝛ vocem gaudij et vocem sponsi ꝛ vocem sponse: et erit omnis terra sine vestigio ab inhabitantibus eam. Et non audierūt vocē tuā ut operarent regi babilonis: ꝛ statuisti verba tua que locutus es in manibus puerorꝫ tuorꝫ ꝓphetarꝫ: ut tālerentur ossa regū nostrorꝫ ꝛ ossa patrū nōrꝫ de loco suo. Et ecce sunt ꝓiecta in calore solis ꝛ in gelu noctis: ꝛ mortui sunt in doloribus pessimis in fame ꝛ in gladio ꝛ ambustione. Et posuisti templū in quo inuocatū est nomē tuū in ipo sicut hec dies: ꝓter iniquitatem domus israhel et domus iuda. Et fecisti ī nobis dñe deꝰ noster sēm omnē bonitatē tuā et sēm omnē miserationē tuā illā magnā sicut locutus es in manu pueri tui moysi: ī die qua precepisti ei scribere legem tuā coram filijs israhel dicens. Si non obaudieritis vocem meā: multitudo hec magna conuertetur in minimā gentem quoniā eos dispergam: qā scio q̄ me non audient ꝓlus. Populus est enim dura ceruice. Et conuertere ad cor suū in terra captiuitatis sue: et scient quia ego sum dñs deus eorū. Et dabo eis cor ꝛ intelligēt: et aures ꝛ audient. Et laudabūt me ī terra captiuitatis sue: et memores erunt nominis mei. Et auertent se a dorso suo duro et a malignitatibus suis: quia reminiscentur viam patrū suorꝫ qui peccauerūt in me. Et reuocabo illos in terrā quā iuraui patribus illorꝫ abraham ysaach ꝛ iacob: ꝛ dominabūtur eiꝰ. Et multiplicabo eos: ꝛ non minorabūtur. Et statuā illis testamentū aleū sempiternū: ut sim illis in deum: ꝛ ipsi erūt mihi in ꝓplm. Et nō mouebo āplius ꝓplm meū filios israel a terra quam dedi eis. [II]

Et nunc dñe deus israhel: anima in angustijs et spiritus angustiatus ad te. Audi dñe et miserere qā deus es misericordie: ꝛ miserere nōi quia peccauimus ante te. Quia tu sedes in sempiternū: et nō peribimus in eternū. Dñe deus omnipotēs deus israel audi nūc orationem mortuorꝫ israel et filiorꝫ ipōrꝫ: quia peccauerūt ante te ꝛ nō audierunt vocem dñi dei sui: ꝛ agglutinata sūt nobis mala. Noli meminisse iniquitatis patrum nostrorꝫ: sed memento manꝰ tue ꝛ nominis tui in ipso: quia tu es deus dus noster ꝛ laudabimꝰ te dñe: quia ꝓter hoc dedisti timorem tuū in cordibus nīis: et inuocemꝰ nomē tuū ꝛ laudemꝰ te in captiuitate nīa: quia cōtemimur ab iniquitate patrum nōrꝫ qui peccauerūt ante te. Et ecce nos ī captiuitate nīa sumꝰ hodie quo nos dispersisti in improperiū ꝛ in maledictionē ꝛ in peccatum sēm cūctis iniquitatis patrū nostrorꝫ: qui dilesserūt a te dñe deus nōster. Audi israhel mādata vite: auribus percipe ut scias prudentiā. Quid est ip̄e ī terra inimicorꝫ es? Inuetcrasti in terra aliena: coinquinatus es cum mortuis. Deputatꝰ es cū descendentibus in infernū: dereliquisti fontem sapientie. Nam si in via dei ambulasses: habitasses utiq; in pace sup terrā. Disce vbi sit prudentia vbi sit virtus vbi sit

intellectus: ut scias simul vbi sit longitudo vite ꝛ vite: vbi sit lumē oculorꝫ ꝛ pax. Quis inuenit locum eius? Et quis ingessit in thesauros eius? Vbi sunt principes gentiū: et qui dominantē sup bestias que sunt sup terram? Qui in auibus celi ludūt: qui argentum thesaurizant et aurū in quo confidūt homines: ꝛ non est finis acquisitionis eorꝫ. Qui argētū fabricātur: et solliciti sūt: nec ē inuentus operi suo. Exterminati sunt et ad inferos descendūt: ꝛ alij loco eorꝫ exsurrexerūt. Iuuenes viderūt lumen: ꝛ habitauerūt sup terrā. Viam aūt discipline ignorauerunt: neq; intellexerūt semitas eiꝰ: neq; filij eorꝫ susceperūt eam. A facie ipsorꝫ longe facta est. Non est audita ī terra chanaan: neq; visa est in theman. Filij quoq; agar qui exquisierūt prudētiam que de terra est: negotiatores terre theman: ꝛ fabricatores et exquisitores prudentie ꝛ intelligentie: viam aūt sapientie nesciuerūt: neq; cōmemorati sunt semitarꝫ eiꝰ. O israhel q̄ magna est domus dei: ꝛ ingens locꝰ possessionis eius. Magnus ꝛ nō habēs finē: excelsus ꝛ immensus. Ibi fuerūt gigātes nominati: illi qui ab initio fuerūt statura magna scientes bellum. Non hos elegit dñs: neq; viam disciplinē inuenerūt: ꝓpterea perierunt. Et quoniā nō habuerūt sapientiā: perierunt ꝓter suā insipientiā. Quis ascēdit in celū et accepit eam: ꝛ eduxit eam de nubibus? Quis transiuit mare et inuenit illā: ꝛ attulit illā sup aurum electū? Non est qui possit scire viias eius: neq; qui exquirat semitas eiꝰ. Sed qui scit omnia nouit eam: ꝛ inuenit eam prudentia sua. Qui ꝓparauit terram in tempo eīpore: et repleuit eam pecudibꝫ et quadrupedibꝫ. Qui emittit lumē ꝛ vadit: ꝛ vocauit illud: et obedit illi in timore. Stellē autem dederūt lumen in custodijs suis: ꝛ letate sunt. Vocate sunt: ꝛ dixerunt. Assumus. Et luxerūt ei cū iocunditate: qui fecit illas. Ipse est deus noster: non estimabitur alius aduersus eum. Ipse adinuenit omnē viam discipline: et tradidit illā iacob puero suo: ꝛ israhel dilecto suo. Post hec in terris visus est: ꝛ cum hominibus cōuersatꝰ est. [III]

Hic liber mandatorꝫ dei: ꝛ lex que est in eternū. Omnes qui tenuerint eam perueniet ad vitam: qui aūt dereliquerit eam in mortem. Conuertere iacob ꝛ apphende eam: ambula ꝓ viam ad splendorem eius contra lumen eiꝰ. Ne tradas alteri gloriā tuā: et dignitatem tuā genti alterē. Beati sumus israhel: quoniā que deo placent manifesta sunt nobis. Animequior esto ꝓplus dei: memorabilis israhel. Venūdati estis gentibus non in ꝓditionē: sed ꝓter q̄ ira ad iracūdiā ꝓuocastis dum tradisti estis aduersarijs. Exacerbastis enim eum qui fecit vos deum eternū: iuolantes demonijs et nō deo. Oblisti es estis eū q̄ nutriuit vos: et contristastis nutricem vestrā ierusalem. Vidit enim iracūdiā a deo veniēten vobis: ꝛ dixit. Audite ciuitates hon. Adduxit eū multi deus luctū magnū. Vidi enim captiuitatē filij mei filiorꝫ meorꝫ ꝛ filiarꝫ: quā induxit illis eternus. Suscuti enim illos cū iocunditate: dimisi aūt illos cū fletu ꝛ luctu. Ne mo gaudeat sup me viduā ꝛ desolatā: a multis derelicta sum ꝓpter peccata filiorꝫ meorꝫ: quia declinauerūt a lege dei. Iustitias aūt ipsius nesciuerūt: nec ambulauerūt ꝓ viias mādatorꝫ

dei: neq; per lenitas ueritatis eius cũ
iustitia ingressi sunt. Veniãt cõtines
hyon: ⁊ memoremur captiuitatem fili
orũ ⁊ filiaꝝ meaꝝ: quã superduxit illis
eternus. Adduxit enim sup illos gen
tem de longinquo: gentem improbã
et alterius lingue qui nõ sunt reuereti
senem: neq; puerꝝ miseriti sũt. Et ab
duxerũt dilectos uiduę: et a filijs uni
cam desolauerũt. Ego aũt quid possũ
adiuuare uos? Qui enim adduxit sup
uos mala: ipse uos eripiet de manibꝫ
inimicorꝫ uestrorꝫ. Ambulate filij am
bulate: ego enim derelicta sum sola.
Exui me stola pacis: indui aũt me sac
co obsecrationis: ⁊ clamabo ad altis
simũ in diebus meis. Animequiores
estote filij: clamate ad dñm et eripiet
uos de manu principũ inimicorꝫ. Ego
enim speraui in eternũ salutem uestrã:
et uenit michi gaudiũ a sancto super
misericordia: q̃ uenit uobis ab eterno
saluatore uestro. Emisi enim uos cũ
luctu ⁊ plorantes: reducet aũt uos michi
deus cum gaudio ⁊ iocunditate in eter
num. Sicut enim uiderũt uicine hyon
captiuitatem uestrã a deo: sic uidebũt
et in celeritate salutem uestrã in deo: q̃
superuenit uobis cũ honore magno
et splendore eterno. Filij patiẽter susti
nete iram que superuenit uobis. Perse
cutus est enim te inimicus tuus: sed ci
to uidebis ejus interitũ et ipsius ⁊ sup ceui
ces ipsius ascendes. Delicati nici am
bulauerunt uias asperas: ducti sunt
enim ut grex direptus ab inimicis. Ani
mequiores estote filij: ⁊ clamate ad
dñm. Erit enim memoria uestra ab eo
qui ducit uos. Sicut enim fuistis
uestri ut recadatis a deo: decies tamẽ
iterũ conuertentes requiretis eum. Qui
enim induxit uobis mala: ipse rursũ
adducet uobis sempiternã iocunditatẽ
cum salute uestra. Animequior esto
ierusalẽ. Exhortatus enim te: qui te
nominauit. Morentes parebũt qui te
uexauerũt: ⁊ qui gratulati sunt de tua
ruina punientur. Luitates quibus ser
uierunt filij tui punientur: ⁊ que acce
pit filios tuos. Sicut enim gauisa est
in tua ruina ⁊ letata ẽ i casu tuo: sic cõ
tristabitur in sua desolatione. Et am
putabitur exultatio multitudinis eꝰ:
et gaudium eꝰ erit in luctu. Ignis
enim sup ueniet ei ab eterno in longi
tuinis diebus: ⁊ habitabitur a demo
nijs in multitudine temporis. Circũ
spice ierusalem ad orientẽ: ⁊ uide iu
cunditatẽ a deo tibi uenientem. U

Ecce enim ueniũt filij tui quos di
misisti dispersos ueniũt collecti ab o
riente usq; ad occidentẽ: in uerbo san
cti gaudentes in honorem dei. Exue
te ierusalẽ stola luctus et uexationis
tue: ⁊ induet te decore ⁊ honore que a
deo tibi est i gloria sempitina. Circũda
bit te dꝰ dyplyde iustitiẽ: ⁊ imponet
uertẽ tapiti tuo hymnis eterni. Deus
enim ostendet splendorem suũ in te:
omnĩ q̃ sub celo est. Nominabit enim
tibi nomẽ suũ a deo i sempiternũ: pax
iustitiẽ ⁊ honor pietatis. Exsurge ierusalẽ et sta in excelso: et circũspice ad
orientem et uide collectos filios tuos
ab oriẽte sole usq; ad occidentẽ i uerbo
sancti gaudentes dei memoria. Exi
erunt enim abs te pedibus ducti ab in
imicis: adducet aũt illos dominus
ad te portatos in honorẽ sicut filios
regni. Constituit enim dꝰ humiliare
omnẽ montẽ excelsum et rupes phe
nes: et conualles replere in equalitatẽ
terre: ut ambulet israhel diligenter in
honorem dei. Obumbrauerũt autem

siluę: ⁊ omne liguũ suauitatis israhel
mandato dei. Adducet enim dꝰ israhel
cum iocunditate in lumine maiestatis
sue: cum misericordia ⁊ iustitia que ẽ
a ipso. Incipit ecclesiastes epistole eiusdem
quã misit hieremias ad abductos ca
ptiuos in babiloniã a rege babiloni
orum: ut annũciaret illis secundum
quod preceptum est illi a deo. VI

Propter peccata que peccastis
ante deũ: adducemini in ba
biloniã captiui a nabucho
donosor rege babiloniorũ. Ingressi
estis in babiloniẽ ubi annis plu
rimis et temporis longũ usq; ad genera
tiones septẽ: post hoc aũt educã uos
inde cum pace. Nunc aũt uidebimi i
babilonia deos aureos ⁊ argẽteos ⁊
lapideos ⁊ ligneos i humeris portari:
ostentantes metũ gentibus. Videte ergo
ne ⁊ uos similes efficiamini facie
alienis ⁊ metuatis: ⁊ metus uos rapi
at in ipsis. Visa itaq; turba de retro et
ab ante: orãtes dicte in cordibus ue
stris. Te oportet adorari dñe. Angelꝰ
aũt meꝰ uobiscũ est. Ipse aũt exquirit
animas uras. Nam lingua ipsoꝝ po
lita a fabro tpa etiã inaurata ⁊ mar
gitata falsa sũt: ⁊ nõ possũt loqui. Et
sicut uirgini amanti ornamenta: ita
accepto auro fabricata sũt. Coronas
rete aureas habẽt sup capita sua dij
illoꝝ: unde subtrahũt sacerdotes ab ei
is aurũ ⁊ argentũ: ⁊ erogant illud in
meretricibus. Nam aũt ⁊ ex ipso ptium
et meretrices ornãt: ⁊ iterũ receperint il
lud a meretricibus ornant deos suos.
Nij aũt non liberantur ab erugine et
uerma. Myris aũt illis uestes purpurea
egrediũt facie ipsoꝝ ꝓter puluerẽ do
mus: q̃ est plurimꝰ inter eos. Sceptrũ
aũt habet ut homo sicut uiro regionis:
qui in se peccantem non interficit. Ha
ber etiã in manu gladiũ et securim: se
aũt de bello et a latronibus non liberat.
Unde uobis notũ sit: quia non
sũt dij. Sed ergo reuerentini eos. Sicut
enim uas hominis defractũ inutile effici
tur: tales sunt ⁊ dij illoꝝ. Constituis
illis i domo: oculi eoꝝ plenĩ sũt puluere
a pedibus in ingressũ. Et sicut alicui
qui regem offendit occisiqte sunt ia
nue: aut sicut ad sepulcũ adducũt
mortuum ita ponant sacerdotes ostia
clausuris ⁊ seris: ne a latronibus eripi
entur. Lucernas accendũt illis: ⁊ qui
dem multas: et quibus nullã uidere pos
sunt. Sunt aũt sicut trabes in domo.
Corda ueto eorũ dicũt elingere serpen
tes qui de terra sũt diũ comedũt eos et
uestimentũ ipsoꝝ: ⁊ nõ sentũt. Nigre
sũt facies eoꝝ a fumo: qui in domo
sũt. Supra corpus eoꝝ ⁊ supra caput
eoꝝ volant nocte ⁊ hyrundines: ⁊ a
ues etiã similiter ⁊ cattę. Unde scitis
quia non sunt dij. Me ergo timueritis
eos. Aurũ etiã nõ habet ad specẽ est:
nisi aliquis exercerit eruginẽ nõ fulge
bunt. Neq; enim dum conflarent senti
ebant: et omni poto cupta sunt i qui
bus spiritus nõ est in ipsis. Sine pedi
bus in humeris portant: ostendũt ere
ignobilitatẽ suã hominibus. Confun
dantur etiã qui colũt ea. Propterea
et ceciderũt in terrã a fremitibus nõ cor
surgũt: neq; si quis eum statuerit redũ
per sumitipm stabit: sed sicut mortuis
humeri illis apponũtur. Hostias illo
rum uendũt sacerdotes ipsoꝝ ⁊ abutũ
tur: similiter ⁊ mulieres eoꝝ decrepẽtes
neq; in uino neq; mendicãti aliquid
impertiũt de sacrifijs eoꝝ: fere ⁊ men
struate eos contingũt. Scientes itaq;
et hijs quia non sunt dij: ne timueritis

ros. Vnde tu vocaris dij? Quia mu-
lieres apponit dijs argentis et aure-
is z liguis: z in domibus eoz sacerdo-
tes fedent habentes tunicas scissas et
rapita z barbā rasam: quoz capita
nuda sunt. Eugiūt aūt damātes cō-
tra deos suos: sicut i cena mocui. Ve-
stimenta eoz auferunt sacerdotes: et
vestiūt vxores suas z filios suos. Set
neq; si quid malū patiūtur ab aliquo ne-
q; si quid boni potest retribuere: neq;
regem cōstituere possunt neq; auferre.
Similiter neq; dare diuitias possunt:
neq; malū retribuere. Hi q̄s illis vo-
tum voueris z nō reddideris: neq; hoc
requirit. Hominē a morte nō liberāt:
neq; infirmū a potentiore eripiūt. Ho-
minē cecū ad vsum non reducūt: de
necessitate hominē non liberabūt. Vi-
due non miserebūtur: neq; orphanis
bene faciet. Lapidibus de mōte simi-
les sunt dij illoz liguei z lapidei z au-
rei et argentei: qui aūt colūt ea cōfun-
dētur. Quomō ergo estimādū est aut
dicendū illos esse deos? Adhuc enim
ipīs caldeis non honorātibus ea: q̄
nam audierunt mutū non posse loqui
offerūt illud ad bel: postulātes ab eo
loqui: quasi possint seruire qui nō ha-
bēt motū. Et ipi cū intellexerint: relin-
quent ea. Sensum enim non habent
ipi dij illoz. Mulieres aūt circūdant
funibus in vijs sedētes: succendētes olla
olinas. Cū aūt aliqua ex ipīs abstra-
cta ab aliquo transeūt domuēt: pri-
mū sue reprobrat q̄ ea non sit digna
habita sicut ipa: neq; funis eius dirū-
pus sit. Omnia aūt que illis fūt falsa
sunt. Quomō estimādū aut dicendū
est illos esse deos? A fabris aūt z au-
rifibus facta sūt. Nichil aliud scūt nisi
id q̄ voluit esse sacerdotes. Aurifices
etiā ipi qui ea faciunt non sunt multi
temporis. Nūquid ergo possunt ea q̄
fabricata sūt ab ipīs esse dij? Deliqui-
runt aūt falsa et opprobriū posteris fu-
turis. Nam cum superuenerit illis filii
et mala: cogitant sacerdotes vbi se ab-
scondant cum illis. Quomō ergo sen-
tiri debēt quoniā dij sunt qui nec de
bello se liberāt: neq; de malis se eripiūt?
Nam cum sint ligna et inaurata et
margaritata: scietur postea quia falsa
sunt ab omnibus gentibus et regibus que
manifestata sunt quia non sunt dij:
sed opra manuū hominū: z nullū op̄
dei cū illis. Vnde ergo notū est q̄a non
sūt dij: sed opra manuū hoīm: z nul-
lum di op̄ i ipīs ē. Regē regionis nō
sublatant: neq; pluuiā hominibus da-
bunt. Iudicū quoq; non dilcmēt:
neq; regiones liberabunt ab iniuria:
quia nichil possunt sicut corniole in
ter medii cedi et tere. Ferrū cū inoderat
ignis in domū deoz ligneoz z argen-
teoz z aureoz: sacerdotes quidē ipīs
fugient et liberabuntur: ipi aūt sicut
trabes i medio cōburentur. Regi aūt
et bello nō resistere. Quomō ergo esti-
mandū ē aut recipiēdū quia dij sūt?
Non a furibus neq; a latronibus se libe-
rabūt dij ligniei z lapidei z inaurati z
inargentati: quibus iniqui fortiores sūt.
Aurū et argentū et vestimentū quo o-
pert sunt auferent illis et abibūt: nec
sibi auxiliū ferent. Itaq; melius est esse
regem ostentantē iniuriē sua aut vas
in domo vsile i quo gloriabitur qui
possidet illud q̄ falsi dij: vel oblū i do-
mo q̄ custodit que in pace sunt: q̄
falsi dij. Sol quidē et luna ac sidera
cum sint splendida et emissa ad vsi-
tates obaudiunt: similiter et fulgur
cū apparuerit ephānū est. Ipsum aūt

et spirit? in omni regione spirat: z nu-
bes quibus cum imperatū fuerit a deo
pambulare in vniuersum orbem: pli-
nūt q̄d imperatū est eis. Ignis etiam
missus desup ut consumat montes z
siluas: facit q̄d preptū est ei. Nec aūt
neq; pluebus neq; virentibus vni e-
rum similia sunt. Vnde neq; estimā-
dum est neq; dicendū illos esse deos:
quādo non possunt neq; iudicū iudi-
care: neq; facere hominibs. Dicentes
itaq; quia non sunt dij: ne ergo timu-
eritis eos. Neq; cū regibs maledicēt:
neq; benedicent. Signa enim in celo
gentibus non ostendunt: neq; ut sol
luceūt: neq; illuminabūt ut luna. Bes-
tie meliores sunt illis: que possunt
fugere sub tectū ac, pdelle ibi. Nullo
itaq; modo nobis est manifestū quia
sūt dij: pter q̄d ne timeatis eos. Sicā
sicut in cucumetario formido nichil cu-
stodit: ita sūt dij illoz ligniei z argen-
tei et inaurati. Eodē modo et in orto
pma alba: supra quā omnis auis se-
det. Similiter z mortuo pedo in tem-
brie: similes sunt dij illoz liguei z in-
aurati z inargentati. A purpura q̄
et murice q̄ supra illos tineat scietis
vtiq; quia non sunt dij. Ipsi etiā po-
stremo comedūtur: z eis opprobrium
in regione. Melior est homo mutus
qui non habet simulacra: nā erit longe
ab opprobrijs. Explicit liber baruch
Incipit prologus in ezechiel ephetam

Ezechiel ephetā cum ioa-
kim rege iuda captiuus
ductus est in babilonem:
ibiq; hijs qui cū eo capti-
ui fuerāt ephetauit primūdis q̄ ad
ipsum venerunt se ultra adulatos
reddidisse: z videtur adhuc vrbem
ierosolimā stare: quā ille ruiturum

esse pdixerat. Tricesimo aūt tertio
anno et captiuitatis quinto ceptus ē
ad cōpatriotas loqui. Et rodē tpe liber
posterior hir i ralda: ieremias i iuda
prophetauerit. Verum eius nec satis
deferens nec ad modū rusticus est: sed
et vnoq; medie temperat. Sacerdos
et ipse fuit sicut ieremias: principia
voluminis z finem magnis habens
obscuritatibus inuoluta. Sed z vulga-
ta eius editio non multū distat ab he-
braico. Vnde satis miror quid causē
egerit: ut si eosdem in vnūs libris
habemus inscripto: in alijs eadem in
alijs diuersa nūtulerit. Legite igit z
hunc iuxta translationē nostrā: quo-
niam per cola scripsus et comata ma-
nifestiorem legentibus sensum tribuit.
Si autem amici mei et hunc sublan-
nauerunt dicite eis q̄ nemo eos com-
pellat ut scribant. Sed miror ne illud
eis eueniat quod grece significantius
dicitur ut vocentur sagolidoni quod
est mādūcāres sarcēas. Explicit pro
log⁹. Incipit ezechiel ephetā. j.

Et factum est in tricesimo anno in sexto
in quinto mensis: ego
eēm i medio capti-
uoz iuxta fluuium
chobar: aperti sunt
celi z vidi visiones dei. Ipse quinta men-
sis ipse ē annus quinto? transmigratio-
nis regis ioakim: factū est verbū dñi
ad ezechiēl filiū buzi sacerdotem in ter-
ra caldeoz secus flumen chobar. Et
facta est super eum ibi manus dñi. Et
vidi: et ecce ventus turbinis venebat
ab aquilone: z nubes magna z ignis
inuolutus. Et splendor in circuitu eius:
et de medio ignis quasi species electri
id est de medio ignis. Et in medio eius

similitudo quatuor animaliũ et hic
aspectus eorũ. Similitudo hominis
in eis. Et quatuor facies uni: ⁊ quatu-
or pinne uni. Et pedes eorũ pedes redi:
et planta pedis eorũ quasi planta pe-
dis vitulꝰ: ⁊ scintillabãt quasi aspectꝰ eris
candentis. Et manꝰ hominis sub pennis
eorũ in quatuor partibꝫ: ⁊ facies ⁊
pennas ꝑ quatuor partes habebãt:
iunctęq; erant penne eorũ alterꝰ ad al-
terũ. Non reuertebãtur cum incederẽt:
sed unũqq; ante faciẽ suã gradiebatur.
Similitudo aũt vultus eorũ: facies
hominis ⁊ facies leonis a dextris ipsor
quatuor: facies aũt bouis a sinistris
ipsorũ quatuor: ⁊ facies aquile desu-
per ipsor quatuor: et facies eorũ ⁊ pen-
ne eorũ extente desup. Due penę singu-
lorũ iungebanẽ et due tegebãt corpo-
ra eorũ. Et unũqq; eorũ coram facie sua
ambulabat. Vbi erat impetꝰ spiritꝰ
illuc gradiebãtur: nec reuertebantur
cum ambularent. Et similitudo ani-
maliũ aspectus eorũ quasi carbonũ i-
gnis ardentiũ: et quasi aspectus lam-
padum. Ipse erat visio discurrens i me-
dio animaliũ: splendor ignis et de i-
gne fulgur egrediens. Et animalia i-
bant et reuertebanẽ: in similitudinem
fulguris choruscãtis. Cumq; aspicerẽt
animalia: apparuit rota una sup ter-
ram iuxta animalia habens quatu-
or facies. Et aspectꝰ rotarꝫ ⁊ opus earꝫ
ipsi visto maris: ⁊ una similitudo ipsar
quatuor: ⁊ aspectꝰ earꝫ ⁊ opera quasi
sit rota in medio rote. Per quatuor
partes earꝫ eunteꝫ ibant: ⁊ non reuer-
tebantur cũ ambularent. Statura ẖ
erat rotis ⁊ altitudo ⁊ horribilis aspe-
ctus: ⁊ totum corpus oculis plenum
in circuitu ipsarꝫ quatuor. Cumq; am-
bularent animalia: ambulabãt pariter
et rote iuxta ea: et cũ eleuarentur anima-
lia de terra: eleuabantur simul et rote.
Quocũq; ibat spiritus: illuc eunte spi-
ritu: et rote pariter eleuabãtur sequẽtes
eum. Spiritus enim vite erat in rotis.
Cũ eunths ibant: ⁊ cũ stantibs stabãt:
et cũ eleuatis a terra: pariter eleuabãtur
et rote sequentes ea: quia spiritus vite
erat in rotis. Et similitudo sup caput
animaliũ firmamenti quasi aspectus
cristalli horribilis: et extente sup capita
eorũ desup. Sub firmamento aũt pen-
ne eorũ: recte alterꝰ ad alterũ. Vnũqq;
duabs alis velabat corpus suũ: et al-
terũ similiter velabatur. Et audiebã
sonũ alarꝫ quasi sonũ aquarũ multa-
rum: quasi sonũ sublimis de. Cũ am-
bularent quasi sonus erat multaudi-
nis: ut sonus castroꝝ. Cumq; starent
diminebãt penne eorũ. Sũ cũ fieret
vox supr firmamentũ qd erat sup ca-
put eorũ: stabãt ⁊ submittebãt alas su-
as. Et sup firmamentũ qd erat imminẽs
rapiti eorũ quasi aspectꝰ lapidis
saphir. Similitudo throni: ⁊ sup simi-
litudinẽ throni similitudo quasi asp-
ectus hominis desup. Et vidi ẖ spec-
tu electri: velut aspectũ ignꝰ intrinsecꝰ
per circuitũ a lumbis eius ⁊ desup: et
a lumbis eius usq; deorsum vidi ẖ
speciem ignis splendentis in circuitu:
velut aspectũ arcus cum fuerit in nube
i die pluuie. Hic erat aspectꝰ splendorꝰ
gyrũ: ite visio similitudinis glꝰ dñi. ¶

Et vidi et cecidi in faciẽ meã: et au-
diui vocem loquentis. Et dixit
ad me. Fili hominis sta sup pedes tu-
os: ⁊ loquar tecum. Et ingressus ẽ in
me spiritus postq; locutus est mihi:
et stauit me supra pedes meos. Et au-
diui loquentẽ ad me et dicentem. Fili
hominis. mitto ego te ad filios isꝛ-

ad gentes apostaticas que recesserũt
a me. Patres eorũ prauicauerũt padũ
meũ usq; ad diem hanc: ⁊ filij dura fa-
cie ⁊ indomabili corde sunt ad quos
ego mitto te. Et dices ad eos. Hec di-
cit dñs deus: si forte audi ipi audiãt: et
si forte quiescant: quoniã domus ꝛeba-
sprcans est: et scient quia ꝓpheta fue-
rit in medio eorũ. Tu ergo fili hominis
ne timeas eos neq; sermones eorũ me-
tuas: quoniã incredulꝰ ⁊ subuersores
sunt tecum: et cum scorpionibs habi-
tas. Verba eorũ ne timeas: ⁊ vultꝰ eorũ
ne formides: quia domus ꝛebaprcans
est. Loquens ergo verba mea ad eos
si forte audiant ⁊ quiescãt: quoniã ir-
ritatores sũt. Tu aũt fili hominis audi
quecunq; loquor ad te: ⁊ noli esse ꝛeba-
sprcans sicut domꝰ ꝛebaprcans ẽ. Aperi
os tuũ: ⁊ cõede quecunq; ego do tibi. Et
vidi: ⁊ ecce manꝰ missa ad me: i q̃ erat
inuolutꝰ liber: ⁊ expãdit illũ coram me ẖ
erat scriptꝰ ins ⁊ foris: ⁊ scripte erãt in
eo lamentationes et carmẽ et ve. ¶

Et dixit ad me. Fili hominis: qd
cunq; inueneris cõede. Comede
volumen istud: ⁊ vadens loquere ad
filios israhel. Et aperui os meũ: ⁊ cibe-
uit me volumine illo. Et dixit ad me.
Fili hominis: venter tuus comedet: ⁊
viscera tua cõplebitur volumine isto
quod ego do tibi. Et comedi illud: et
factũ est in ore meo sicut mel dulce. Et
dixit ad me. Fili hominis vade ad
domũ israel: ⁊ loqueris verba mea ad e-
os. Sũ enim ad plus populũ ebronis ⁊
ignote ligue tu mineris ad domũ isꝛ-
neq; ad populos multos populũ ebronis
⁊ ignote ligue: quoꝝ nõ possis audire
sermones. Et si ad illos mineris ipi
audirent te. Domus aũt israhel no-
lunt audire te: quia nolũt audire me.
Omnis quippe domꝰ israhel aurita
fronte est: ⁊ duro corde. Ecce dedi faciẽ
tuã valentiorem faciebs eorũ: ⁊ frontẽ
tuã duriorem frontibs eorũ: ut adamã
⁊ ut silicem dedi faciẽ tuã. Ne time-
as eos neq; metuas a facie eorũ: quia
domus ꝛebaprcans est. Et dixit ad me.
Fili hominis: omnes sermones meos
quos ego loquor ad te assume in cor
de tuo: ⁊ auribs tuis audi: ⁊ vade in-
gredere ad transmigrationẽ ad filios
ꝓpli mei: ⁊ loqueris ad eos: ⁊ dices eis.
Hec dicit dñs deus: si forte audiant ⁊
quiescant. Et assumpsit me spiritus:
et audiui post me vocem cõmotionis
magne: benedicta gloria dñi de loco
suo: ⁊ vocem alarũ animaliũ percuti-
entiũ alterũ ad alteram: et vocem ro-
tarꝫ sequentiũ animalia: ⁊ vocem com-
motionis magne. Spiritꝰ quoq; leua-
uit me ⁊ assumpsit me: ⁊ abij amarꝰ
in indignatione spiritꝰ mei. Manus
enim dñi erat mecũ confortãs me. Et
veni ad trãsmigrationẽ ad accetũ no-
uarũ frugũ. ad eos qui habitabãt iu-
xta flumen chebar: ⁊ sedi ubi illi sede-
bant: ⁊ mansi ibi septem diebs mœrẽs
in medio eorũ. Cum aũt peransissent
septem dies: factũ est verbũ dñi ad me
dicens. Fili hominis speculatorẽ dedi
te domui israhel: ⁊ audies de ore meo
verbũ: ⁊ annũciabis eis ex me. Si dix-
ero me ad impiũ morte morieris: nõ
annũciaueris ei. neq; locutꝰ fueris ut
auertat a via sua impia ⁊ viuat: ipe
impius in iniquitate sua morietur: san-
guinẽ aũt eius de manu tua requirã.
Si aũt tu annũciaueris impio et ille
non fuerit conuersus ab impietate sua
et a via sua impia: ipe quidẽ in impie-
tate sua morietur: tu aũt animã tuã
liberasti. Sed et si conuersus iustus a

iustitia sua fuerit: et fecerit iniquitatē:
ponā offendiculū coram eo. Ipse mo-
ritur: quia non annūciasti ei. In pe-
cato suo morietur: ⁊ nō erit in memo-
ria iustitie eius quas fecit: sanguinē
vero eius de manu tua requirā. Si aūt
tu annūnaueris iusto ut nō peccet iu-
stus: ⁊ ille nō peccauerit: uuēs viuet
quia annūciasti ei: ⁊ tu animā tuā li-
beraſti. Et facta est sup me manus dōi:
et dixit ad me. Surgēs egredere ī cam-
pū: et ibi loquar tecū. Et surgēs egrel-
sus sū in cāpū: ⁊ ecce ibi gloria dōi sta-
bat ūsi gloria quā vidi iuxta fluuiū
chobar: et cecidi ī faciē meā. Et ingrel-
sus ē in me spiritus: ⁊ statuit me sup pe-
des meos: ⁊ locutus ē mihi: ⁊ dixit ad
me. Ingredere: ⁊ includere ī medio do-
mus tue. Et tu fili hominis: ecce data
sūt sup te vincula et ligabūt te in eis: et
nō egredieris in medio eorū: ⁊ linguā
tuā adhercre faciā palato tuo et eris
mutus: nec ūsi vir oburgās: qā domus
exasperās ē. Cū aūt loqui fuero: ubi a-
pria os tuū: ⁊ dices ad eos. Hec dicit
dōs dus. Qui audit audiat: ⁊ q̄ deſcit
quiescat: qā domus exasperās est. iiij

Et tu fili hominis: sume tibi late-
rem ⁊ pones eum coram te: ⁊ dilci-
bes in eo ciuitatem iherusalē. Et ordi-
nabis aduersus eam obsidionē: ⁊ edi-
ficabis munitiones ⁊ cōportabis ag-
gerem: ⁊ dabis cōtra eam castra: ⁊ po-
nes arietes ī gyro. Et tu sume tibi sar-
taginē ferreā: ⁊ pones eam in murū fer-
reū inter te et inter ciuitatem: et obfir-
mabis faciē tuā ad eam et erit in obsi-
dionē: ⁊ circūdabis eam. Signū est
domui israhel. Et tu dormies sup la-
tus tuū sinistrū: ⁊ pones iniquitates
domus israhel sup eo numero dierū
quibus dormies sup illud: et assumes
iniquitates eorū. Ego autem dedi tibi
annos iniquitatis eorū numero dierū
trecentos ⁊ nonaginta dies: et porta-
bis iniquitatē domus israhel. Et cum
cōpleueris hec: dormies sup latus uū
dexteru secundo: ⁊ assumes iniquitatē
domus iuda quadragita dies. Die
pro anno: diem inquā p anno dedi
tibi. Et ad obsidionē iherusalē aduersus
facies tuā: ⁊ brachiū tuū erit extentū: et
prophetabis aduersus eam. Ecce ci-
cūdedi te uinculis: ⁊ non te cōuertes a
latere tuo in latus aliud: donec cōple-
as dies obsidionis tue. Et tu sume ti-
bi frumentū ⁊ ordeū ⁊ fabam ⁊ lenticē et
milū et vicia: et mittes ea ī vas unū:
et faces ubi panes numero dierū qui-
bus dormies sup latus tuū. Trecentis
et nonaginta diebus comedes illud. Ci-
bus aūt tuus quo vescris: ut in pon-
dere uiginti siclorum in die. A tempore
usq; ad tempus comedes illud. Et aquā
in mensura bibes sextam partem hin.
A tempore usq; ad tempus bibes illud.
Et quasi succinericiū ordeaceū come-
des illud: et stercore hō egredie de ho-
mine operies illud in oculis eorū. Hec
dixit dōs. Sic comedēt filij israel panē
suū polluū inter gēes: ad quas eiciā
eos. Et dixi. Eh ah ah dōe deus. Ecce
anima mea nō est polluta: ⁊ mori-
tuū ⁊ laceratū a bestiis nō comedi ab
infantia mea usq; nūc: ⁊ nō est ingrel-
sa os meū omnis caro immūda. Et
dixit ad me. Ecce dedi tibi stercū boum
pro stercoribus humanis: et faces pa-
nem tuū ī eo. Et dixit ad me. Fili hpis:
ecce cōtrā baculū panis ī israhel et cō-
dent panē suū in pōdere ⁊ in sollicitu-
dine: ⁊ aquā in mensura et ī agustia
bibent: ut deficientibus panē et aqua
corruat unusquisq; ad fratrem suū: et

conteabescat ī iniquitatibus suis. v

Et tu fili hominis sume tibi gla-
diū acutū radentem pilos: ⁊ al-
sumes eum et duces per caput tuū et
per barbā tuā: ⁊ assumes tibi stateram
ponderis ⁊ diuides eos. Tertiā partē
igni combures in medio ciuitatis iu-
xta cōpletionē dierū obsidionis: ⁊ assu-
mes tertiā partem ⁊ concides gladio
in circuitu tuo: tertiā vero aliā dispe-
ges in ventū: ⁊ gladiū nudabis post
eos. Et sumes inde paruū numerū et
ligabis eos in summitate pallij tui: ⁊ et
eris rutū rolles ⁊ pices eos in medio
ignis ⁊ combures eos igni: et ex eis e-
gredietur ignis in omnē domū isrl.
Hec dixit dōs deus. Ista est iherusalē.
In medio gentiū posui eā: et in circui-
tu eius terras. Et contemplit iudicia
mea ut plus esset impia ēq gentes: et
ceptā mea ultra ēq terre que in circui-
tu eius sunt. Iudicia enī mea pieceūt:
et in ceptis meis nō ambulauerunt.
Idcirco hec dixit dōs deus. Quia su-
perastis gentes que in circuitu vestro
sunt et in ceptis meis nō ambulastis
et iudicia mea non fecistis: ⁊ iuxta iu-
dicia gentiū que in circuitu vestro sūt
nō estis operati: ideo hec dixit dōs dus.
Ecce ego ad te: ⁊ ūte ego faciā ī medio
tui iudicia in oculis gentiū: ⁊ faciā in
te qd nō feci: ⁊ quibz similia ultra non
faciā: quer omnes abominationes tu-
as. Idco comedēt patres filios in me-
dio tui: et filij comedent patres suos.
Et faciā in te iudicia: ⁊ ventilabo uni-
uersas reliquias tuas in omnē ventū.
Idcirco viuo ego dicit dōs dus nisi q
eo qd sanctū meū violasti in cunctis
offensionibus tuis et in cunctis abomi
nationibus tuis: ego quoq; cōtingā:
et nō parcet oculus meus ⁊ nō miserebor.
Tertia pars tui peste morietur ⁊ fame
consumetur ī medio tui: ⁊ tertia pars
tui in gladio cadet in circuitu tuo. Ter-
tiā vero partē tuā ī omnē ventū dispgā:
et gladiū euaginabo post eos. Et cō-
plebo furorē meū: et requiescere faciā
indignationē meā in eis: et cōsolabor.
Et scient quia ego dōs locutus sum
in zelo meo: cū impleuero omnē indi-
gnationē meā in eis. Et dabo te in de-
sertū et in opprobriū gentibus que ī cir-
cuitu tuo sunt: in cōspectu omnis pre-
tereūtis. Et eris opprobriū et blasphe-
mia et exemplū et stupor in gentibus que
in circuitu tuo sunt: cū fecero in te iudi-
cia in furore ⁊ in indignatione ⁊ in in-
crepationibus ira que ego dōs locutus
sum: quando misero sagittas famis
pessimas que erūt mortifere: et quas
mittā ut disgdam vos. Et famē con-
gregabo sup vos: ⁊ conteā in vobis
baculum panis: et immittā ī vos fa-
mem et bestias pessimas usq; ad inte-
ruecionem. Et pestilentia et sanguis
trāsibit p te: ⁊ gladiū inducam super
te. Ego dominus locutus sum. vj

Et factus est sermo dōi ad me di-
cens. Fili hominis pone faciē
tuā ad montes israhel: et vaticinabis ad
eos ⁊ dices. Montes israhel audite ver-
bum dōi dei. Hec dicit dōs dus montī-
bus ⁊ collibus rupibus ⁊ vallibus. Ecce
ego inducā sup vos gladiū et disp-
dam excelsa vestra: ⁊ demolitur aras
vestras ⁊ cōtingēt simulacra vra: ⁊
dicā interfectos vestros ante idola
vestra. Et dabo cadauera filiorū israhel
ante faciē simulacrorū vestrorū: et disp-
gam ossa vestra circū aras vestras in
omnibus habitaciōnibus vestris. Vr-
bes deserte erūt: et excelsa demolientur
et dispabūtur: et interibūt are vestre et

conflingent: ⁊ collabūt ydola vestra
et cōtrent delubra vra: ⁊ delebunt opera
vra: ⁊ cadet interfect⁹ i medio vr̄i: ⁊ scie-
tis q̄a ego sum dn̄s. Et relinquā i vo-
bis eos q̄ fugerit gladiū in gentib⁹ cū
dispersi eos in terris: ⁊ recordabūtur
mei liberati vestri in gentib⁹ ad quas
rapiuī ducti sunt: q̄a cōtriui cor eor⁹
fornicans ⁊ recedens a me: et oculos
eor⁹ fornicātes post ydola sua: ⁊ displi-
cebūt libimet sup malis que fecerant
in universis abominaciōnib⁹ illis: et
scient quia ego dn̄s: non frustra locu-
tus sum ut faceram eis malū hoc. Hec
dicit dn̄s deus. Percute manū tuā et
allide pedē tuū: ⁊ dic hu ad oēs ab-
ominaciōnes malos: domus israhel:
quia gladio fame ⁊ peste ruituri sunt.
Qui longe est peste morietur: qui aūt
prope: gladio corrueet: ⁊ qui relict⁹ fue-
rit ⁊ obsessus fame morietur. Et com-
pleho indignaciōnē meā in eis: ⁊ scie-
tis quia ego dn̄s cum fuerint interfecti
vestri in medio ydolorū vestroꝝ in cir-
cuitu aras vestras in omni colle excel-
so: ⁊ in cacūis summitatibus montiū: et
subtus omne lignū nemorosū et sub-
tus universam quercū frondosam ubi
accendebāt thura redolentia omnibus
ydolis suis. Et tendā manū mēā sup
eos: ⁊ faciā terrā eor⁹ desolatā ⁊ deserta-
tam a deserto deblatha i omnib⁹ habita-
cōnib⁹ eor⁹: ⁊ scīet q̄a ego dn̄s. VII

Et factus est sermo dn̄i ad me di-
cens. Et tu fili hominis: hec di-
cit dn̄s deus terre israhel. Finis venit:
venit finis sup quatuor plagas terre.
Nūc finis sup te: ⁊ immittā furorem
meū in te. Et iudicabo te iuxta vias tu-
as: ⁊ ponā cōtra te omnes abomina-
ciones tuas. Et non parcet oculus me⁹
sup te ⁊ non misereb⁹: sed vias tuas
ponā sup te et abominaciones tue in
medio tui erūt: ⁊ scietis q̄a ego dn̄s. Hec
dicit dn̄s d⁹. Afflictio una: afflictio
ecce venit. Finis venit: venit finis. Vi-
gilauit adūtū tū: ecce venit. Venit cōtri-
no sup te q̄ habitas i terra. Venit tēp⁹:
prope est dies conflictionis: ⁊ nō gloriē
mōtū. Nūc de p̄ximo effundā ira
mea sup te: et complebo furore meū i te.
Et iudicabo te secūm vias tuas: ⁊ im-
ponā tibi omnia scelera tua. Et nō pare-
et oculus me⁹ nec misereb⁹: sed vias
tuas imponā tibi: ⁊ abominaciones
tue i medio tui erūt: ⁊ scietis quia ego
sum dn̄s percutiēs. Ecce dies: ecce venit.
Egressa est cōtritio: floruit virga: ger-
minauit superbia: iniquitas surrexit in
virga impietatis. Nō ex eis et non ex
ipsis: neq; ex luctu eor⁹: ⁊ non erit re-
quies in eis. Venit tempus: appropi-
quauit dies. Qui emit nō letetur: et q̄
vendit nō lugeat: quia ira sup omnē
plm eis⁹: quia qui vendit ad id q̄ vē-
didit nō reuertetur: ⁊ adhuc in viuen-
tib⁹ vita eor⁹. Visio enī ad omnē multi-
tudinē eis⁹ nō regredietur: ⁊ vir i iniqui-
tate vite sue nō cōfortabitur. Canite tu-
ba: parentur oēs: ⁊ nō q̄ vadat
ad pliū. Ira enim mea sup omnē multi-
tudinē eis⁹. Gladius foris: pestis ⁊ fa-
mes intrinsec⁹. Qui in agro è gladio
morietur: ⁊ qui in ciuitate pestilencia
et fame deuorabūtur: ⁊ saluabūtur q̄
fugerint ex eis. Et erūt in mōtibus sicī
columbe cōuallium: omnes ingemi-
ent: unusquisq; in iniquitate sua. Omēs
manus dissolvetur: ⁊ omnia genua
fluent aquis. Et accingent se cilicijs: ⁊
operient eos formido: ⁊ in omni facie
confusio: ⁊ in universis capitibus eorū
caluicū. Argentū eor⁹ foris pijcetur:
et aurū eor⁹ i stercoliniū erit. Argentū

eor⁹ et aurū eor⁹ nō valebit liberare eos:
in die furoris dn̄i. Animā suā nō sa-
turabūt ⁊ ventres eor⁹ nō implebunt:
quia scādalū iniquitatis eor⁹ factū è:
et ornamentū monilij sui⁹ in super-
biā posuerūt: ⁊ imagines abomina-
cionū suaꝝ et simulacroꝝ fecerūt ex eo.
Propter hoc dedi eis illud in immū-
dicā: ⁊ dabo illud in man⁹ alienorū
ad diripiendū ⁊ impijs terre in p̄dam:
et contaminabūt illud. Et auertā fa-
ciem mēā ab eis: ⁊ violabūt archanū
mēū: et introibūt in illud emillarij: et
contaminabūt illud. Fac cōclusionē:
quoniā terra plena est iudicio sangui-
nis: ⁊ ciuitas plena iniquitate. Et ad-
ducā pessimos de gentib⁹: et possidē-
bunt domos eorū. Et quiescere faciā
superbiā potentiū: ⁊ possidebūt sanctu-
aria eor⁹. Angustia superueniente requi-
rent pacem: ⁊ non erit. Cōturbatio su-
per cōturbationē veniet: ⁊ audit⁹ sup
auditū. Et querent visionē de ꝓpheta:
et lex peribit a sacerdote: et consilij a
senioribⁿ. Rex lugebit: ⁊ principes in
dicentur merore: ⁊ man⁹ pp̄li terre con-
turbabūtur. Secūm viā eor⁹ faciā eis:
et secundū iudicia eor⁹ iudicabo eos:
et sciēt quia ego dn̄s. VIII

Et factū est in anno sexto: in sexto
mense in quinta mensis: ego se-
debā in domo mea: ⁊ senes iuda sede-
bant corā me. Et cecidit ibi super me
man⁹ dn̄i dei. Et vidi: et ecce similitu-
do quasi aspectus ignis. Ab aspectu
lumbor⁹ eis⁹ ⁊ deorsum ignis: ⁊ a lum-
bis eis⁹ ⁊ sursum: sicī aspectus splendo-
ris: ⁊ velut electri. Et emisit similitudo
man⁹ apphendit me in crinibus capi-
tis mei: ⁊ eleuauit me spiritus inter ce-
lum ⁊ terrā: ⁊ adduxit me in ihrlim in
visione dei iuxta ostiū interius: quod
respicietat ad aquilonē: ubi erat statu-
tum ydolū zeli ad p̄uocandā emulā-
cionē. Et ecce ibi gloria dei israhel secūdū
visionē quā viderā in cāpo: ⁊ dixit ad
me. Fili hominis: leua oculos tuos
ad viā aquilonis. Et leuaui oculos
meos ad viam aquilonis: ⁊ ecce ab a-
quilone porte altaris: ydolū zeli i ipso
introitu. Et dixit ad me. Fili hominis⁹:
putas ne vides tu quid isti faciūt: ab-
ominaciones magnas quas domus
israhel facit hic: ut procul recedā a san-
ctuario meo? Et adhuc cōuersus vide-
bis abominaciones maiores. Et in-
troduxit me ad ostiū atrij. Et vidi: et
ecce foramē unū i parete. Et dixit ad
me. Fili hominis: fode parietē. Et cū
fodissem parietē: apparuit ostiū unū.
Et dixit ad me. Ingredere: ⁊ vide abo-
minaciones pessimas quas isti faciūt
hic. Et ingressus vidi: ⁊ ecce omnis si-
militudo reptilium et animaliū abo-
minacio: ⁊ universa ydola dom⁹ israhel depicta erant in pariete in circuitu
p totum. Et septuaginta viri de senio-
ribus domus israhel: et ochonias fi-
lius saphan stabat in medio eor⁹ stan-
tiū ante picturas: ⁊ unusquisq; habe-
bat thuribulū in manu sua: ⁊ vapor
nebule de thure consurgebat. Et dixit
ad me. Ecce vides fili hoīs que senio-
res dom⁹ israhel faciūt in tenebris:
unusquisq; in abscondito cubilis sui.
Dicūt enim. Nō videt dn̄s nos. Dere-
liquit dn̄s terrā. Et dixit ad me. Ad-
huc cōuersus videbis abominaciones
maiores quas isti faciūt. Et introdu-
xit me per ostiū porte domus dn̄i q̄ ad
respicietat ad aquilonē. Et ecce ibi mu-
lieres sedebāt plāgentes adonidē. Et
dixit ad me. Ecce vidisti fili hoīs. Ad-
huc cōuersus videbis abominaciones

maiores hijs. Et introduxit me in atriũ domus domini introrsus. Et ecce
in ostio templi dñi inter vestibulũ et
altare quasi viginticinq; viri dorsa
habentes cõtra templũ dñi et facies ad
orientẽ: ⁊ adorabãt ad ortũ solis. Et
dixit ad me. Ecce vidisti fili hominis.
Nũquid leue est hoc domui iuda: ut
facerent abominationes istas quas
fecerũt hic: Quia repletes terrã iniquitate cõuersi sunt ad irritandũ me. Et
ecce applicant ramum ad nares suas.
Ergo et ego faciam in furore: non
parcet oculus meus: nec misereor: ⁊
cũ clamauerint ad aures meas voce
magna non exaudiam eos. vi

Et clamauit in auribus meis voce
magna dicens. Appropinquauerũt visitationes urbis: ⁊ vnusquisq;
vas interfectionis habet in manu sua.
Et ecce sex viri venebãt de via porte superioris que respicit ad aquilonẽ: et
vnusquisq; vas interitũ ĩ manu eius.
Vir quoq; vnus in medio eorũ vestitus
lineis: ⁊ atramentarium scriptoris
ad renes eius. Et ingressi sunt: ⁊ steterũt
iuxta altare eneum. Et gloria dñi israel
assumpta est de cherub: que erat super
eũ ad limen domus. Et vocauit virũ q̃
indut erat lineis: ⁊ atramentarium scriptoris habebat ĩ lũbis suis. Et dixit
dñs ad eũ. Transi p̃ medias ciuitatem
in medio ierusalem: ⁊ signa thau super
frontes virorũ gementium ⁊ dolentium super cunctis abominationibus que fiũt
in medio eius. Et illis dixit audiente me.
Transite p̃ ciuitatem sequẽtes eũ: ⁊ percutite. Nõ parcat oculus vester: neq; misereamini. Senem adolescentulũ ⁊ virginem parvulũ ⁊ mulieres interficite:
vsq; ad internecionẽ. Omnem aũt super
quẽ videritis thau ne occidatis: et a
sanctuario meo incipite. Cœperũt ergo
a viris senioribus: qui erãt ante faciem
domus. Et dixit ad eos. Contaminate
domũ: ⁊ implete atria interfectis. Egredimini. Et egressi sunt: et percutiebant
eos qui erant in ciuitate. Et cũ essent
plenta cecidi ego: remansi: sup faciem meã:
et clamãs aio heu heu heu dñe deus.
Ergo ne disperdes omnes reliquias israel
effundens furorem tuũ sup hierusalem?
Et dixit ad me. Iniquitas domus israhel et iuda magna est nimis valde:
et repleta est terra sanguinibus: et ciuitas replta est auersione. Dicunt
enim. Dereliquit dñs terrã: ⁊ dñs nõ
videt. Igitur ⁊ meus nõ parcet oculo:
neq; misereor. Viam eorũ sup caput
eorũ reddam. Et ecce vir qui erat indutus lineis q̃ habebat atramentarium in dorso suo: respondit verbũ dicens. Feci sicut preceptisti mihi. vi

Et vidi: et ecce in firmamẽto q̃ erat sup caput cherubim ĩsti lapis
saphirus: et quasi species similitudinis solij apparuit sup eũ. Et dixit ad
virũ qui indutus erat lineis: ⁊ ait. Ingredere in medio rotarũ qui sunt subtus
cherubim et imple manũ tuã prunis
ignis que sunt inter cherubim: ⁊ effunde sup ciuitatem. Ingressusq; est coram
spectu meo. Cherubim aũt stabant a
dextris domus cũ ingrederẽtur vir: ⁊ nubes impleuit atriũ interiꝰ. Et eleuata
est gloria dñi deliq; cherub ad limen
domus: ⁊ repleta est domus nube. Et
atriũ repletũ est splendore gloriẽ dñi:
et sonitꝰ alarũ cherubim audiebãt vsq;
ad atriũ exterꝰ: quasi vox loquentis
dei omnipotentis. Cumq; preceptisset viro
q̃ indutꝰ erat lineis dicens sume ignẽ de
medio rotarũ q̃ stãt iuxta cherubim: ingressus ille stetit iuxta rotam. Et extendit

cherub manũ de medio cherubim ad
ignẽ qui erat inter cherubim: et sumpsit et dedit in manꝰ eius qui indutus
erat lineis: qui accipiẽs egressus ẽ. Et
apparuit in cherubim similitudo manus hominis subꝰ pennas eorũ. Et
vidi: ⁊ ecce quatuor rote iuxta cherubim.
Rota vna iuxta cherub vnũ: ⁊ rota alia iuxta cherub vnũ. Species aũt rotarũ erat quasi visio lapidis crisolin:
et aspectus earũ similitudo vna quatuor: q̃sti si sit rota in medio rote. Cumq;
ambularent in quatuor partes gradiebãtur: ⁊ nõ reuertebãtur ambulãtes: sed ad locũ ad quẽ ire decinabat
que prima erat: sequebanꝰ ⁊ rotæ: nec
reuertebãtur. Et omne corpus earũ et
colla ⁊ manus ⁊ pennæ ⁊ circuli plena
erãt oculis in circuitu quatuor rotarũ:
et rotas istas vocauit volubiles audiente me. Quatuor aũt facies habebat vnũ. Facies vna facies cherub: et
facies secũda facies hominis: ⁊ in tertio facies leonis: ⁊ in quarto facies aquile. Et eleuata sunt cherubim: ipsi ẽ
animal q̃ viderã iuxta fluviẽ chobar.
Cumq; ambularent cherubim ibãt pariter ⁊ rote iuxta ea: et cũ eleuarent cherubim alas suas ut egalterent de terra
non recedebãt rote: sed ⁊ ipse iuxta
erãt. Stantibꝰ illis stabãt: ⁊ cũ eleuatis eleuabãtur. Spiritus enim vite erat
in eis. Et egressa est gloria domini a
limine templi: et stetit sup cherubim.
Et eleuantia cherubim alas suas exaltata sũt a terra coram me: ⁊ illis egredientibus rote quoq; subsitere sunt.
Et stetit in introitu porte domus dñi
orientalis: ⁊ gloria dei israhel erat sup
eos. Ipsi ẽ animal q̃ vidi subtus deũ
israhel iuxta fluviũ chobar. Et intellexi quia cherubim essent. Quatuor per
quatuor vultus vni: et quatuor alevni: ⁊ similitudo manꝰ hominis sub
alis eorũ. Et similitudo vultuũ eorũ:
ipsi vultꝰ quos videram iuxta fluviũ
chobar: et introitus eorũ et imperꝰ singulorũ aute faciem suã ingredi. vii

Et eleuauit me spiritꝰ: ⁊ introduxit me ad porta domus dñi
orientalẽ que respicit ad solis ortũ. Et
ecce ĩ introitu porte viginticinq; viri:
et vidi ĩ medio eorũ ychoniã filiũ azur
et phelatiã filiũ banaie principes plebis. Dixitq; ad me. Fili hominis: hi sunt cogitãt
iniquitatẽ: et tractãt consiliũ pessimũ
in urbe ista dicentes. Nõne iuxta edificare sunt domus? Hec est lebes: nos
aũt carnes. Idcirco vaticinare de eis:
vaticinare fili hominis. Et cecidit in
me spiritꝰ dñi: ⁊ dixit ad me. Loquere.
Hec dicit dñs. Sic locuti estis domꝰ
israhel: ⁊ cogitationes cordis vestri ego
noui. Plurimos occidistis in urbe hac: ⁊ implestis vias eius interfectis.
Propterea hec dicit dñs. Interfecti vri
quos posuistis in medio eius hi sunt
carnes: ⁊ hec est lebes: et educã vos de
medio eius. Gladiũ timuistis: ⁊ gladium inducam sup vos dicit dñs deus.
Et eiciã vos de medio eius. Dabo;q;
vos in manũ hostiũ: ⁊ faciã in vobis
iudicia. Gladio cadetis. In finibus
israel iudicabo vos: ⁊ scietis q̃a ego dñs.
Hec nõ erit vobis in lebetem: et vos
nõ eritis in medio eius carnes. In finibus israhel iudicabo vos: ⁊ scietis q̃a
ego dñs. Quia in preceptis meis non
ambulastis: ⁊ iudicia mea nõ fecistis:
sed iuxta iudicia gentiũ que in circuitu
vestro sunt estis operati. Et factꝰ est cũ
propheta: phelias filꝰ banaie mortuus ẽ. Et cecidi in faciẽ meã: clamãs
voce magna. Et dixi. heu heu heu dñe

de⁹: cōsummatōnē tu facis reliquiaꝫ
israhel ⁊ Et factū est uerbū dñi ad me
dicēs. Fili hoīs: fratres tui-fratres tui
uiri ꝓpiqui tui-⁊ oēs dom⁹ israel-uniū-
si quibus dixerūt habitatores ierusalē:
longe recedite a dño: nobis data est
terra in possessionē: ꝓterea hr dicit
dñs deus. Quia longe feci eos in gen-
tibus: et quia dispsi eos in terris: ero e-
is in sanctificationē modicā in terris
ad quas ueneruṇt. Propterea loquere.
Hec dicit dñs de⁹. Cōgregabo uos de
ꝑplis: ⁊ adunabo de terris in quibus
dispsi estis: dabo⁊ uobis hereditatem
israel. Et ingredient illuc: et auferent omnes
offensiones eius ⁊ cūctas abominationes
eius de illa. Et dabo eis cor unū: ⁊ spi-
ritū nouū tribuā in uisceribus eorum. Et
auferā cor lapideū de carne eorum: ⁊ da-
bo eis cor carneū: ut in ꝓceptis meis
ambulent: et iudicia mea custodiant: fa-
ciantq; ea: ⁊ sint mihi in ꝑplm: ⁊ ego sim
eis in deū. Quos aūt cor ꝑsit offendi-
cula ⁊ abominationes suas ambulat:
hoc uiā in capite suo ponā dicit dñs
deus. Et eleuauerunt cherubim alas su-
as: ⁊ rote cum eis: ⁊ gloria dei israel
erat super eos. Et ascendit gloria dñi
de medio ciuitatis: stetiq; sup mōte
qui est ad orientem urbis. Et spiritus
leuauit me: ad duxitq; in caldeam ad
transmigrationē in uisionē in spiritu
dei: ⁊ sublata ē a me uisio quā uideram.
Et locutus sū ad trāsmigrationē omnia
uerba dñi: q̄ ostenderat mihi. xi

Et factus est sermo dñi ad me di-
cens. Fili hominis: in medio do-
mus exasperāsis tu habitas: qui oculos
habēt ad uidendū et nō uidēt: et
aures ad audiendū ⁊ nō audiūt: qā
domus exasperāsis est. Tu ergo fili ho-
minis fac tibi uasa trāsmigrationis:
et transmigrabis per diem coram eis.
Trāsmigrabis aūt de loco tuo: ad lo-
cum alterū in cōspectu eorum: si forte aspi-
ciant: quia dom⁹ exasperāsis est. Et ufe-
res foras uasa tua - quasi uasa trans-
migrationis ꝑ diem: in cōspectu eorū.
Tu aūt egredieris uespere coram eis sic
egredientur migrans: ante oculos e-
orū. Perfode tibi parietem: et egredie-
ris ꝑ eū in conspectu eorum. In humeris
portaberis: in caligine efferis. Faciē
tuā uelabis et non uidebis terrā: qui
posuerū dedi te domui israel. Sicut ego
sicut ꝑceperat mihi dominus. Vasa
mea ꝑtuli quasi uasa transmigrāns
per diem: ⁊ uespere ꝑfodi mihi pariē-
tem manu: ⁊ in caligine egressus sum
et in humeris portaⁿ in cōspectu eorū.
Et factū ē cuo dñi mane ad me dicēs.
Fili hominis: nūquid nō dixerūt ad
te domus israel dom⁹ exasperāsis q̄d
tu facis? Dic ad eos. Hec dicit dñs de-
us. Sup ducem onus istud quiest in
ierusalem: ⁊ sup omnē domū israel
que est in medio eorum. Dic. Ego ponē
tum uestrum. Quomō fecit: sic fiet illis.
In transmigrationē et in capiuitatē
ibunt: ⁊ dux qui est in medio eorum humeris portabit: et caligine egredietur.
Parietē ꝑfodient ut educāt eū: facies
eⁿ operiente ut nō uideat oculo terrā.
Et extendā rete meū sup eū et capietur
in sagena mea ⁊ adducā eū in babilo-
nem in terrā caldeorum: ⁊ ipsam nō uide-
bit: ibiq; morietur et omnes qui circa
eum sunt. Perdidū eⁿ ⁊ agmina eius
dispgā in omnē ventū: et gladiū eua-
ginabo post eos. Et scient quia ego
dñs: quādo dispsero illos in gentibus
et disseminabo eos in terris. Et relin-
quā ex eis uiros paucos a gladio et
fame ⁊ pestilentia: ut enarrāt omnia

scelera eorum i gentibus ad q̄s ingrediūt:
et scient quia ego dñs. Et factus ē ser-
mo dñi ad me dicens. Fili hominis
panē tuū in cōturbatione comede: sed
et aquā tuā in pertinatione et merore
bibe: ⁊ dices ad ꝑplm terre. Hec dicit
dñs deus ad eos qui habitant in hie-
rusalē: in terra israel. Panē suū in so-
licitudine comedēt et aquā suā in deso-
latione bibent: ut desolet terra a mul-
titudine sua ꝓter iniquitatem omnium
qui habitāt in ea: ⁊ ciuitates que nūc
habitant desolate erūt: terraq; deserta:
et scietis quia ego dñs. Et factus ē ser-
mo dñi ad me dicens. Fili hominis
quod est ꝓuerbiū istud uobis in terra
israel dicentiū: in longū differentur
dies: ⁊ perbit omnis uisio? Ideo dic
ad eos. Hec dicit dñs deus. Quiescere
faciā ꝓuerbiū istud: neq; uulgo dicet
ultra in israel. Et loquere ad eos q̄
appropinquauerūt dies: ⁊ sermo omnis
uisionis. Sēō enim erit ultra omnis uisio
falsa-neq; diuinatio ambigua in
medio filiorum israel: quia ego dominus
loquar ꝓcunq; locutus fuero verbum
et fiet. Prolōgabit amplius: sed in die-
bus vestris dom⁹ exasperāsis loquar
verbū: faciā illud dicit dñs deus. Et
factus est sermo dñi ad me dicens. Fi-
li hominis: ecce domus israel dicentiū.
Visio quā hic uider in diebus multis:
et in temporā lōga iste ꝑphetat. Pro-
pterea dic ad eos. Hec dicit dñs deus.
Non ꝓlongabitur ultra sermo omnis
meus. Verbum quod locutus fuero
completbitur dicit dñs deus. xij

Et factus est sermo dñi ad me di-
cens. Fili hominis uaticinare
ad ꝑphetas israel qui ꝑphetant: ⁊ di-
ces ꝑphetantib de corde suo. Audite
verbum dñi. Hec dicit dñs deus. Ve
propheteis insipientibus: qui sequunt
spiritū suū ⁊ nichil uident. Quasi vul-
pes in deserto. ꝓphete tui israel erant.
Non ascendistis ex aduerso: neq; opp
uistis murū ꝓ domo israhel ut stare-
mus in prelio in die dñi. Vident uana
et diuinant mendacia: dicentes ait do-
minus. cū dñs nō miserit eos: ⁊ ꝓstera
uerūt cōfirmare sermonē. Nūquid nō
visionē callam uidistis: ⁊ diuinatio-
nem mēdacē locuti estis? Et dicatis a-
ut dñs: cū ego nō sum locutus. Propter
ea hr dicit dñs de⁹. Quia locuti estis
uana ⁊ uidistis mendacia: ideo ecce e-
go ad uos ait dominus de⁹: ⁊ erit ma-
nus mea sup ꝑphetas qui uident va-
na ⁊ diuinant mendacia. In consilio
ꝑplm mei non erūt: et in scriptura dom⁹
israhel non scribent: nec in terra israhel
ingredient: ⁊ scietis quia ego dominus
deus. Eo q̄ deceperint ꝑplm meū dicē-
tes pax pax ⁊ non est pax: ⁊ ipse edifica-
bat parietē: illi aūt linebāt eum lumo
absq; paleis. Dic ad eos qui linunt
absq; temperatura: q̄ casurus sit. Erit
enim imber inundans: ⁊ dabo lapides
pegrādes deiqs irruentes: ⁊ ventum
procelle dissipābit. Siquidē ecce cecidit
paries. Nūquid non dicetur uobis:
ubi est litura quā linistis? Propterea
hec dicit dñs de⁹. Et erūpere faciā spi-
ritū tempestatū in indignatione mea:
et imber inundans in furore meo erit:
et lapides grandes in ira in consum-
pcionē. Et destruā parietem quā linis-
tis absq; temperamento: ⁊ adequabo
eum terre ⁊ euelabit fundamentū eⁿ:
et cadet ⁊ cōsumetur in medio eius: et
scietis q̄a ego sum dñs. Et cōplebo in-
dignationē meā in pariete: et i hijs q̄
linuit eū absq; temperamento: dicamq;
uobis. Non est paries: et nō sunt qui

liuiūt eū. Prophete israhel qui phe-
tant ad ihrusalē: ⁊ uident ei uisionē
pacis et nō est pax ait dūs dē. Et tu
fili hominis pone faciē tuā contra fi-
lias pēi tui que phetāt de corde suo:
et uaticinare sup eas et dic. Hec dicit
dūs deus. Ue hijs q̄ suūt pulullos
sub omni cubitu manū: ⁊ faciūt cerui-
calia sub capite uniuerse ētatis ad ca-
piendas animas. Et cū capierent ani-
mas pēi mei: uiuificabant animas e-
orū: ⁊ violabāt me ad pēm meū pter
pugillū ordei ⁊ fragmen panis: ut in-
tereficerent animas que nō moriūtur
⁊ uiuificarent animas que nō uiuūt:
mentientes pēo uro credentī mēdacijs.
Propter hoc dicit dūs dē. Ecce ego
ad pulullos uestros quibus uos ca-
pitis animas uolantes: ⁊ dirūpam e-
os de brachijs uestris: ⁊ dimittā ani-
mas quas uos capitis animas ad
uolandū. Et dirūpam cerucalia uēa-
re liberabo pēm meū de manu uestra:
nec erūt ultra in manibus uestris ad
pādendum: ⁊ scietis q̄a ego dūs. Pro
eo q̄ mentiti estis cor iusti mēdacio-
que ego nō contristauī: et corroborastis ma-
nus impij ut non reuerteret a uia sua
mala ⁊ uiueret: propea uana nō uide-
bitis et diuinationes nō diuinabitis
amplī: ⁊ eruā pēm meū de manu ue-
stra: ⁊ scietis q̄a ego dominus. xiij

Et uenerūt ad me uiri senioꝝ israhel:
⁊ sederūt coram me. Et factus
est sermo dūi ad me dicens. Fili hoīs:
uiri isti posuerūt immūdicias suas in
cordibꝫ suis: et scandalū iniquitatis
sue statuerūt ante faciē suā. Numquid
interrogatus respondebo eis? Propter
hoc loquere eis: ⁊ dices ad eos. Hec di-
cit dūs dē. Homo homo de domo
israhel q̄ posuerit immūdicias suas
in corde suo ⁊ scādalū iniquitatis se-
statuerit contra faciē suā ⁊ uenerit ad
prophētā interrogās p eum me: ego
dūs respondebo ei in multitudine
mūdicias suaꝝ: ut capiat domū Is-
hel in corde suo quo recesserūt a me in
cunctis ydolis suis. Propterea dic ad
domū israhel. Hec dicit dūs dē. Con-
uertimini et recedite ab ydolis uestris:
et ab omnibus ēaminationibus uestris
auertite facies uras. Quia homo ho-
mo de domo israel et de ꝓselitis quicū-
que aduena fuerit in israhel. si alienatus
fuerit a me ⁊ posuerit ydola sua in cor-
de suo ⁊ scandalū iniquitatis sue fe-
tuerit contra faciē suā ⁊ uenerit ad pp
phētā ut interroget p eū me: ego dūs
respondebo ei p me ⁊ ponā faciē meā si-
per hominē illū: ⁊ faciā eū in exemplū
et in proberiū ⁊ disperdam eū de medio
pēi mei: et scietis q̄a ego dūs. Et pro-
phēta cū erauerit ⁊ locus fuerit mēti
ego dūs decepi prophētā illū. Et extē-
dam manū meā sup illū: ⁊ delebo eū
de medio pēi mei israhel: et portabit
iniquitatem suā. Iusta iniquitate de-
rogantis: sic iniquitas prophete
erit: ut nō exeat ultra domū israhel a me
neq; polluatur in omnibus piaculis
omnibꝫ suis: sed sit mihi in pēm ⁊ ego
sum eis in deū: ait dūs ēgerauit. Et fa-
ctus est sermo dūi ad me dicens. Fili ho-
minis: terra cū peccauerit mihi: ut pe-
uaricetur piaculiūe: egrauāb manū
meā sup eam ⁊ contērā uirgā panis
eius: ⁊ immittā in eam fame: ⁊ interfe-
am de ea hominē ⁊ iumentū. Et si fe-
rint tres uiri isti in medio eī noe Da-
niel et iob: ipsi iustitia sua liberabūt
animas suas ait dūs ēgerauī. Cū
si bestias pessimas induero sup eam
ut uastent eam et fuerit inuia eo q̄ nō

sit pertansiēs pter bestias: tres uiri isti
si fuerit in ea: uiuo ego dicit dūs deus
q̄ nec filios nec filias liberabunt: sed
ipsi soli liberabuntur: terra aūt desola-
bitur. Uel si gladiū induxero sup ter-
ram illā: ⁊ dixero gladio: trāsi p terrā:
⁊ interfecero de ea hominē ⁊ iumentū: et tres
uiri isti fuerint i medio eius uiuo ego
dicit dūs dē nō liberabūt filios neq;
filias: sed ipsi soli liberabūtur. Si aūt
et pestilentiā immisero sup terrā illā ⁊
effudero indignationē meā sup eam
in sanguine ut auferā ex ea hominē ⁊
iumentū: ⁊ noe Daniel ⁊ iob fuerit in
medio eī: uiuo ego dicit dūs dē. q̄a
filiū ⁊ filiam non liberabūt: sed ipsi iu-
stitia sua liberabunt animas suas:
quoniā hec dicit dūs. Quod ⁊ si qua-
tuor iudicia mea pessima - gladiū et
famem ac bestias malas ⁊ pestilentiā
immisero in ihrusalē ut interficiā de
ea hominē ⁊ pecus: et tamē relinque-
tur in ea saluatio eiuentū filios et fi-
lias. Ecce ipsi egredietur ad uos et ui-
debitis uīa eorū ⁊ adinuentiones eorū:
et cōsolabimini sup malo q̄d induxi i
ihrusalē in omnibus que imposui
sup eam: ⁊ consolabunt uos cū uide-
rint uiam eorū et adinuentiones eorū:
et cognoscetis q̄ nō frustra fecerim o-
mnia q̄ fecī in ea: ait dūs dē. xv

Et factus est sermo dūi ad me di-
cens. Fili hominis: quid fiet de
ligno uitis ex omnibꝫ lignis nemoꝝ q̄
sunt inter ligna siluarū? Numquid tol-
letur de ea lignū ut fiat opus: aut fa-
bricabitur de ea paxillus ut dependē-
at in eo quodlibet uas? Ecce igni da-
tum est in escam: utq̄q; parte eī con-
sumpsit ignis: ⁊ mediatas eī redacta
est in fauillā. Numquid uile erit ad o-
pus? Etiā cū esset integrū nō erat aptū
ad opus: quāto magis cū illud ignis
deuorauerit ⁊ combusserit nichil ex eo
fiet opris. Propterea hec dicit dūs de-
us. Quomō lignū uitis inter ligna sil-
uarū quod dedi igni ad deuorandū:
sic tradā habitatores ihrusalē: ⁊ ponā
faciē meā i eos. De igne egredient: et ig-
nis deuorabit eos. Et ponam ego dūs
cū posuero faciē meā in eos: et dedero
terrā inuiā et desolatā: eo q̄ preuarica-
tores egerint dicit dūs deus. xvj

Et factus est sermo dūi ad me di-
cens. Fili hominis: notas fac
ihrusalē abominationes suas: ⁊ di-
cēs. Hec dicit dūs dē israhel. Radix
tua ⁊ generatio tua de terra chanaan:
pater tuus amoreus: et mater tua cethea.
Et quādo nata es in die ortus tui nō
est pōsus umbilicus tuus: et aqua nō es
lota in salutem: nec sale saluata: nec in-
uoluta pānis. Sō pepercit sup te oc-
lus ut faceret tibi unū de hijs miseri-
tui: sed proiecta es sup faciē terre in abiti-
cione anime tue: in die qua nata es.
Transiens aūt p te: uidi te conculcatā
in sanguine tuo. Et dixi tibi cū esses i
sanguine tuo. Uiue. Dixi inq̄ tibi in
sanguine tuo. Uiue. Multiplicatam
quasi germen agri dedi te: et multipli-
cata es ⁊ grandis effecta: ⁊ ingressa es
et puerilis ad mūdū muliebrem. Ubi-
ra tua inuiuerūt: ⁊ pilus tuus germi-
nauit: ⁊ eras nuda et ꝓfusionis plena.
Et transiui p te ⁊ uidi te: ⁊ ecce tempus
tuū. tempus amantiū. Et expandi a-
mictū meū sup te: ⁊ operui ignominiā
tuā. Et iuraui tibi: ⁊ ingressus sum pa-
dum tecū ait dūs dē. Et facta es mi-
hi: et lauī te aqua: ⁊ mundauī sangui-
nem tuū ex te. Et unxi te oleo: ⁊ uestui
te discolorbus: ⁊ calciauī te iacinto.
Et cinxi te bisso: et indui te subulis: ⁊

ornatu et ornamento. Et dedi armillas in manibus tuis: et torquē circa collum tuū: et dedi inaurem super os tuū: et circulos auribus tuis: et coronā decoris in capite tuo. Et ornata es auro et argento: et vestita es bysso et polimito et multis coloribus. Similā et mel et oleū comedisti: et decora facta es vehementer nimis. Et processisti in regnū: et egressum est nomē tuū in gentes propter speciē tuā: quia perfecta erat in decore tuo quē posuerā super te dicit dñs deus. Et habens fiduciā i puritudine tua fornicata es i nomine tuo: et effudisti fornicationē tuā omni transeunti: et fuit eius. Et sumens de vestimentis tuis fecisti tibi excelsa hinnitu: et fornicata es super eis: sicut non fuit factū: neq; futurū est. Et tulisti vasa decoris tui de auro meo et argento meo quē dedi tibi: et fecisti tibi imagines masculinas: et fornicata es in eis. Et sumpsisti vestimenta tua multicolora: et operuisti illas. Et oleū meū et thymiama meū posuisti coram eis: et panem meū quē dedi tibi similā et oleū et mel quibus enutriui te: posuisti in conspectu eorū in odorem suauitatis. Et factū est ait dñs deus: et tulisti filios tuos et filias tuas ēs generasti michi: et immolasti eis ad deuorandū. Nūquid parua est fornicatio tua immolantis filios meos? Et dedisti illos alienigenis eis. Et post omnes abominationes tuas et fornicationes nō es recordata dierū adolescentie tue: quādo eras nuda et cōfusione plena: volutata i sanguine tuo. Et accidit post omnē malitiā tuā: ve ve tibi ait dñs deus. Et edificasti tibi lupanar: et fecisti tibi pulvinū in cūctis plateis. Ad omne caput vie edificasti fornicē tuū: et abominabile fecisti decorem tuū. Et diuisisti pedes tuos omni transeunti: et multiplicasti fornicationes tuas. Et fornicata es cum filijs egypti vicinis tuis magnis carnū: et multiplicasti fornicationē tuā ad irritandū me. Ecce ergo tradidi manū meā super te: et auferam iustificationem tuā. Et dabo te in ceteras odientū te filias palestinarū: que erubescūt in via tua scelerata. Et fornicata es in filijs assiriorū: eo q non fuerus expleta. Et postq; fornicata es nec sic es sanata: et multiplicasti fornicationē tuā in terra chanaan cū chaldea: et nec sic sanata es. In quo mulierē cor tuū ait dñs deus: cū facias omnia opera mulieris meretricis et prauē. Quia fabricasti lupanar tuū i capite omnis vie: et excelsum tuū fecisti i omni platea. Nec facta es quasi meretrix: fidio augens pretium: sed quasi mulier adultera: que super virū suū inducit alienos. Omnibus meretricibus dantur mercedes: tu aut dedisti mercedē cunctis amatoribus tuis: et donabas eis ut increarent ad te undiq; fornicādum tecum. Factum est in te contra consuetudinē mulieri in fornicationibus tuis: et post te nō fuit fornicatio. In eo enim q dedisti mercedē et mercedes nō accepisti: factū est in te contrariū. Propterea meretrix audite verbū dñi. Hec dicit dñs deus. Quia effusum est es tuū: et revelata est ignominia tua in fornicationibus tuis super amatores tuos et super omnia idola abominationū tuarū i sanguine filiorū tuorū quos dedisti eis: ecce ego congregabo omnes amatores tuos quibus voluptatis es: et omnes quos dilexisti cū omnibus quos oderas. Et cōgregabo eos de te undiq; et nudabo ignominiam tuā coram eis. Et videbūt omnē turpitudinem tuā: et iudicabo te iudicijs adulterarū: et effundam super te sanguinē. Et dabo te in sanguinē furoris et zeli: et dabo te i manus eorū. Et destruēt lupanar tuū: et demolientur pulvinū tuū. Et denudabūt te vestimentis tuis: et auferent vasa decoris tui. Et derelinquēt te nudam plenamq; ignominia: et adducent super te multitudinē. Et lapidabūt te lapidibus: et trucidabunt te gladijs suis. Et cōburent domos tuas igni: et facient in te iudicia in oculis multerū pluriman. Et desines fornicari: et mercedes ultra nō dabis. Et requiescere indignatio mea in te: et auferetur zelus meus a te. Et quiescā nec irascar amplius: eo q nō fecisti recordata dierū adolescentie tue: et provocasti me i omnibus hijs. Quapropter ego vias tuas i capite tuo dedi ait dñs deus: et nō feci iuxta scelera tua in omnibus abominationibus tuis. Ecce omnis q dicit vulgo proverbū: in te assumet illud dicens. Sicut mater: ita filia eius. Filia matris tue es tu: que procul virū suū: et filios suos: et soror sororis tuae: q procul viros suos et filios suos. Mater vestra cethea: et pater vester amorreus. Et soror tua maior samaria: ipsa et filie eius que habitant ad sinistram tuā. Soror aut tua minor te: q habitat a dextris tuis sodoma et filie eius. Sed nec in viis eas ambulasti: neq; secūdū scelera eorū fecisti. Paululū minus pene scelerationē fecisti illis: in omnibus viis tuis. Vivo ego dicit dñs deus: q nō fecit sodoma soror tua ipsa et filie eius: sicut fecisti tu et filie tue. Ecce hoc fuit iniquitas sodome sororis tue: superbia saturitas panis et abundātia et ocū ipsius et filiarū ejus: et manū egeno et pauperi nō porrigebāt: et elevate sunt et fecerūt abominationes coram me: et abstuli eas sicut vidisti. Et samaria dimidiū peccatorū tuorū non peccauit: sed vicisti eas sceleribus tuis: et iustificasti sorores tuas i omnibus abominationibus tuis quas operata es. Ergo et tu porta confusionē tuā: que vicisti sorores tuas peccatis tuis sceleratius agendo ab eis. Iustificate sunt tuum a te. Ergo et tu confundere: et porta ignominiā tuā: que iustificasti sorores tuas. Et convertā reditum eas convertione sodomorū cū filiabus suis: et cōversione samarie et filiarū eius. Et convertam revertionē tuā in medio earū: ut portes ignominiā tuā: et cōfundaris in omnibus que fecisti cōsolās eas. Et soror tua sodoma et filie eius revertentē ad antiquitatem suā: et samaria et filie eius revertentur ad antiquitatem suā: et tu et filie tue revertemini ad antiquitatem vestrā. Non fuit aut audita soror tua audita i ore tuo in die superbie tue: antequā revelarē malicia tua sicut hoc tempore in opprobriū filiarū syrie: et cunctarū in circuitu tuo filiarū palestinarū q circumdant te pyrrū. Vocabo tuū et ignominiā tuā tu portasti ait dñs deus. Quia hec dicit dñs deus. Et fecisti tibi sicut despexisti iuramentū ut irritum faceres pactū: et recordabor ego pacti mei tecum in diebus adolescentie tue: et suscitabo tibi pactū sempiternū. Et recordaberis viarū tuarū: et confunderis cū accepeis sorores tuas et maiores tuas minoribus tuis. Et dabo eas tibi in filias: sed nō ex pactu tuo: et suscitabo ego pactum meū tecū. Et scies quia ego dñs: ut recorderis et cōfundaris: et nō sit ultra aperire os pre confusione tua: cū placatus tibi fuero

in omnibus q̃ fecisti ait dñs dꝰ. xvij

Et factũ est verbũ dñi ad me dicẽs.
Fili hominis: pone enigma ⁊
nãra parabolã ad domũ israhel: et
dices. Hec dicit dñs dꝰ. Aquila grã-
dis magnaq; alaq; longo membrorũ
ductu: plena plumis ⁊ varietate: venit
ad libanũ: ⁊ tulit medullã cedri. Bũ-
nitatem frondium eꝰ euellit: ⁊ cãsport-
auit eam in terrã chanaan: in vrbem
negociatorũ posuit illã. Et tulit de se-
mine terre et posuit illud in terra p se-
mine: ut fructaret radicem suy aquaꝫ
multas. In supliciũ poluit illud. Cum
q; germinasset creuit in vineã latoꝛ:
humili statura: respicientibus ramis eꝰ
ad eam: ⁊ radices eꝰ sub illa erãt. Fa-
cta ẽ ergo vinea: ⁊ fructificauit in pal-
mites: et emisit ꝓpagines. Et facta est
aquila altera grandis: magnis alis
multisq; plumis. Et ecce vinea ista ꝑsi
mitens radices suas ad eam: palmi
tes suos extendit ad illã ut irrigaret e-
am de arcolis germinis sui: qui i terra
bona suy aquas multas plãtata est
ut faciat frondes ⁊ portet fructũ: ut sit
in vineã grandem. Dic. Hec dicit dñs
deus. Ergo ꝓsperabit? Nõne radi-
ces eꝰ euellet: ⁊ fructus eꝰ distinget?
Et siccabit omnes palmites germinis
eꝰ ⁊ arescet: et nõ in brachio grandi
neq; in plo multo: ut euellere ea radi-
ces. Ecce plãtata est. Ergo ne ꝓspera-
bitur? Nõne cũ tetigerit eam ventus
vrens siccabitur: ⁊ in arcis germinis
sui arescet? Et factũ est verbũ dñi ad
me dicens. Dic ad domũ exasperantẽ.
Nesciis q̃d ista significent? Dic. Ecce
venit rex babilonis in hierusalẽ: ⁊ ab-
sumet regem ⁊ principes eꝰ: ⁊ adduc-
ens eos ad semipsũ in babilonẽ. Et tol-
let de semine regis: feriegq; cũ eo fedus:
et ab eo accipiet iusiurãdũ. Sed ter-
ras eius tollet ut sit regnum humile
nõ eleuetur: sed custodiat pactũ eꝰ: si
uet illud. Qui recedens ab eo misit nu-
cios ad egiptũ: ut daret sibi equos et
ꝑplũ multum. Nũquid ꝓsperabit? et
consequetur salutem: qui fecit hec? et
qui dissoluit pactũ: nũquid effugiet?
Viuo ego dicit dñs dꝰ: quoniã in loco
regis qui constituit eũ regem quꝫ fece-
runt iuramentũ ⁊ soluit pactũ q̃ fe-
bebat cum eo: i medio babilonis mo-
ritur. Et nõ in exercitu grandi: neq; in
ꝑplo multo faciet contra eum pharao
plũ in iactu aggeris et in extructione
vallorũ: ut interficiat animas multas.
Spreuerat enim iuramentũ ut solueret fe-
dus: et ecce dedit manũ suã: ⁊ ea omnia
hec fecerit nõ effugiet. Propterea hec di-
cit dñs dꝰ. Viuo ego: quoniã iura-
mentũ q̃ spreuit et fedus q̃ ꝑuarica-
ens est ponã in capite eꝰ. Et expandã
suy eum rethe meũ et comprehendẽ in
sagena mea: ⁊ adducam eum in babi-
lonẽ ⁊ iudicabo eum ibi in ꝑuaricatione
ne qua despexit me: ⁊ omnes ꝑfugas eꝰ
cum omnibus agminibus suis gladio ca-
dent. Reliqui aũt in omni ventũ dispe-
gentur: ⁊ scietis quia ego dñs locutus
sum. Hec dicit dñs dꝰ. Et sumã ego
de medulla cedri sublimis: ponã in
vertice ramorũ eꝰ. Teneros diligam: et
plantabo suy montem excelsum et con-
spicuum. In monte sublimi israhel ꝑsi-
tabo illud: ⁊ germinet in germen et fa-
ciet fructũ: ⁊ erit in cedrũ magnã. Et ha-
bitabũt sub ea omnes volucres: ⁊ omnis
suum volatile sub umbra frondũ eꝰ ha-
bitabit. Et scient omnia lignia regionis
q̃ ego dñs humiliauit lignũ sublime: ⁊
exaltauit lignũ humile: ⁊ siccauit lignũ
viride: ⁊ frondere fecit lignũ arridũ. Ego

dominus locutus sum ⁊ feci. xviij

Et factus est sermo dñi ad me di-
cens. Quid ẽ ep inter vos para-
bolã istam in proverbiũ istud in terra
israel dicentes? Patres comederũt vuã
acerbã: et dentes filiorũ obstupefacti
sunt? Viuo ego dicit dñs deus: si erit vltra
vobis parabola hec i proverbiũ in israel.
Ecce omnes animẽ meẽ sunt. Vt ani-
ma patris: ita et aia filij mea est. Ani-
ma que peccauerit: ipsa morietur. Et
vir si fuerit iustus et fecerit iudicium et
iusticiã: in mõtibus nõ comederit ⁊ ocu-
los suos nõ leuauerit ad ydola domus
israhel: et vxorem proximi sui non vio-
lauerit et ad mulierẽ menstruatã nõ
accesserit ⁊ hominẽ nõ contristauerit:
pignus debitori reddiderit ⁊ vim ni-
hil rapuerit: panẽ suũ esurienti dederit
et nudũ operuerit vestimẽto: ad vsurã
nõ cõmodauerit: et ãplius nõ acceperit:
ab iniquitate auuerterit manũ suam: ⁊
iudiciũ verum fecerit inter virũ et virũ
et in preceptis meis ambulauerit et iu-
dicia mea custodierit ut faciat veritatẽ:
hic iustus est. Vita viuet: ait dñs dꝰ.
Quod si genuerit filiũ latronem effũ-
dentem sanguinẽ: et fecerit vnũ de istis
et hec ꝓdẽ omnia nõ faciẽtem: sed i mõ-
tibus comedẽtem: ⁊ vxorẽ proximi sui pol-
luentem: egenũ et pauperẽ contristãtem:
rapientem rapinas: pignus non red-
dentem: et ad ydola leuãtem oculos suos
ad abominationẽ faciẽtem: ad vsurã
dantem: ⁊ ãplius accipientem: nũquid
viuet? Non viuet. Cum iniuriosa hec
gestãda fecerit: morte morietur. Sã-
guis eius i ipso erit. Quod si genuerit
filiũ qui videns omnia peccata patris
suũ fecit timuerit: et non fecerit simile
eis: suy mõtes nõ comederit: et oculos
suos non leuauerit ad ydola domus
israhel: et vxorem proximi sui nõ viola-
uerit: ⁊ virũ nõ contristauerit: pignus nõ re-
miserit: et rapinã nõ rapuerit: panẽ
suũ esurienti dederit: et nudũ operuerit ve-
stimẽto: a pauperis iniuria auterit ma-
nũ suã: vsurã et supabũdantiã nõ ac-
ceperit: et iudicia mea fecerit: et in prece-
pis meis ambulauerit: hic non mo-
rietur in iniquitate pris sui: sed vita viuet.
Pater eꝰ q̃a calumniatus est et vim
fecit fratri: ⁊ malum operatus est i me-
dio pli sui: ecce mortꝰ est in iniquita-
te sua. Et dicis. Quare nõ portabit
filius iniquitatẽ patris? Videlicet q̃a
filius iudicium ⁊ iusticiã operatꝰ est: o-
mnia ꝑcepta mea custodiuit et fecit il-
la: vita viuet. Anima q̃ peccauerit ipsa
morietur. Filius nõ portabit iniquita-
tem patris: ⁊ pater non portabit in-
iquitatem filij. Iusticia iusti sup eum
erit: et impietas impij erit super eũ. Si
aũt impij egerit penitentiã ab omnibus
peccatis suis que operatus est: ⁊ custo-
dierit omnia ꝑcepta mea: ⁊ fecerit iudi-
ciũ ⁊ iusticiã: vita viuet et non morietur.
Omnium iniquitatũ eꝰ quas operatus
est nõ recordabor. In iusticia sua quã
operatꝰ est: viuet. Nũquid volũtatis
mee est mors impij dicit dñs deus: et
non vt auertatur a viis suis et viuat?
Si aũt auerterit se iustꝰ a iusticia sua
et fecerit iniquitatem secundũ omnes
abominationes quas operari solet
impij: nũquid viuet? Omnes iusticie
eꝰ quas fecerat nõ recordabũtur. In
ꝑuaricatione qua ꝑuaricatꝰ ẽ: ⁊ in pe-
cato suo q̃ peccauit: in ipsis morietur.
Et dixistis. Nõ est equa via dñi. Au-
dite ergo domꝰ israhel. Nũquid via
mea non est equa: ⁊ nõ magis vie vi-
tee prauẽ sunt? Cum enim auerterit se
iustꝰ a iusticia sua ⁊ fecerit iniquitatẽ:

moriretur i eis. In iniustitia quā operat⁹ ē moriretur. Et cū auerterit se impius ab impietate sua quā operatus est ⁊ fecerit iudiciū ⁊ iustitiā: vte aiam suā viuificabit. Considerās enim et auertens se ab omnib⁹ iniquitatib⁹ suis quas operat⁹ est: vita viuet et nō morietur. Et dicūt filij israhel. Nō ē equa via dñi. Numquid vie mee nō sūt eque dom⁹ israhel ⁊ non magis vie vestre prave? Idcirco unūquēq; iuxta vias suas iudicabo domus israhel: ait dominus deus. Conuertimini ⁊ agite penitentiā ab omnib⁹ iniquitatib⁹ vestris: et nō erit vobis in ruinam iniquitas. Proicite a vobis omnes iniquitates vestras in quibus preuaricati estis: ⁊ facite vobis cor nouū ⁊ spiritum nouū. Et quare morieminī dom⁹ israhel? Quia nolo mortē morientis dicit dominus dē⁹. Reuertimini ⁊ viuite. ¶ Et tu fili hominis assume planctum sup principes israhel: ⁊ dicies. Quare mater tua leena inter leones cubauit? In medio leunculorū enutriuit catulos suos. Et eduxit vnū de leunculis suis: leo factus est: ⁊ didicit capere predam: hominē comedere. Et audierūt de eo gentes: ⁊ non abiis; vulneribus suis cepertū est: ⁊ adduxerūt eū in cathenis i terra egipti. Quē cum vidisset quoniā infirmata est et periit expectatio eius: tulit vnū de leunculis suis: leonē constituit eum. Qui incedebat inter leones ⁊ factus est leo: didicit predam capere et homines deuorare: didicit viduas facere ⁊ ruinares earum in desertum adducere: et desolata est terra et plenitudo eius. A voce rugitus eius. Et conuenerūt aduersus eum gentes undiq; de prouincijs: ⁊ expāderūt sup eum retē suū. In voluerib⁹ earū captus est ⁊ misserūt eum i caueā in cathenis: adduxerūt eū ad regē babilonis miserūtq; eū i carcerem: ne audiret vox ei⁹ vltra sup montes israhel. Mater tua ist⁹ vinea in sanguine tuo sup aquā plantata est: fructus eius et frondes ad⁹ creuerūt ex aquis multis: ⁊ facte sunt ei virge solide in sceptra dominantiū: ⁊ exaltata est statura eius inter frondes. Et vidit altitudinē suā in multitudine palmitū suoꝝ: ⁊ nullā est in ira in cētēq; iecta. ⁊ venius vrēs succauit fructū ei⁹: marcuerūt ⁊ arefacte sunt virge roboris ei⁹. Ignis comedit eam. Et nūc māsplātata est i deserto i terra inuia ⁊ sitiēti: ⁊ egressus ē ignis de virga ramoꝝ ei⁹ q̄ fructū ei⁹ cōdiuit: ⁊ nō fuit ea virga fortis sceptrū dominantiū. Plāctus est: ⁊ erit in plāctū. ¶ Et factū est in āno septimo i quinto in decima mensis: venerūt viri de senioribus israhel ut interrogarēt dominū: et sederūt coram me. Et factus est sermo dñi ad me dicens. Fili hominis loquere seniorib⁹ israhel: ⁊ dices ad eos. Hec dicit dñs dē⁹. Numq̄ ad interrogādū me vos venistis? Viuo ego: quia nō respondebo vobis ait dñs dē⁹. Si iudicas eos: si iudicas filij⁹. Abominationes patrū eoꝝ ostende eis: et dices ad eos. Hec dicit dñs deus. In die qua elegi israel ⁊ leuaui manū meā pro semine domus iacob et apparui eis in terra egipti et leuaui manū meā p eis dicens ego dñs dē⁹ vester: in die illa leuaui manū meā p eis ut educerē eos de terra egipti in terā quam pauideram eis fluentem lacte ⁊ melle: que est egregia inter omnes terras. Et dixi ad eos. Vnusquisq; offensiones oculorū suoꝝ abiciat: ⁊ in idolis egipti nolite polluī. Ego dominus deus vester. Et

irritauerūt me: noluerūtq; me audire. Vnusquisq; abominationes oculorū suoꝝ non ieciēt: nec idola egipti reliquerūt. Et dixi ut effunderem indignationē meā sup eos: ⁊ implere iram meā in eis i medio terre egipti. Et feci ꝓter nomē meū: ut nō violaretur coram gentibus in quarū medio erant: ⁊ inter ēos apparui eis ut educerem eos de terra egipti. Eieci ergo eos de terra egipti et duxi eos in deserū: ⁊ dedi eis ꝓcepta mea ⁊ iudicia mea ostendi eis: q̄ faciēs homo viuet in eis. Insup ⁊ sabbata mea dedi eis ut esset signū inter me et eos: ⁊ scirent quia ego dñs sanctificans eos. Et irritauerūt me dom⁹ israel in deserto: in ꝓceptis meis nō ambulauerūt ⁊ iudicia mea, ieceūt que faciens homo viuet in eis: et sabbata mea violauerūt vehemēter. Dixi ergo ut effunderem furorē meū sup eos i deserto: ⁊ consumerem eos. Et feci ꝓter nomen meū: ne violaretur coram gentib⁹: de quibus erat eos i cōspectu earū. Ego igitur leuaui manū meā sup eos i deserto ut inducerem eos in terā quā dedi eis fluentem lacte ⁊ melle precipuā terarū omniū: quia iudicia mea, ieceūt et in ꝓceptis meis nō ambulauerūt: ⁊ sabbata mea violauerūt. Post idola eorū cor eoꝝ gradiebat. Et pepercit oculus meus sup eos ut non interficerem eos: nec cōsumpsi eos in deserto. Dixi aūt ad filios eoꝝ in solitudine. In ꝓceptis patrū vrōꝝ nolite ire dere: nec iudicia eoꝝ custodiatis: nec i idolis eoꝝ polluamini. Ego dñs dē⁹ vester. In ꝓceptis meis ambulate: ⁊ iudicia mea custodite ⁊ facite ea et sabbata mea sanctificate ut sit signū inter me et vos: et sciatis quia ego dñs deus vester. Et egrediebantur me filij: et in ꝓceptis meis nō ābulauerūt ⁊ iudicia mea non custodierūt ut facerent ea q̄ cum fecerit homo viuet in eis: ⁊ sabbata mea violauerūt. Et cōmiat⁹ sum ut effunderem furorem meū sup eos: ⁊ implerem iram meam in eis in deserto. Fecī aūt manū meā: ⁊ feci ꝓter nomen meū: ut nō violaretur coram gentib⁹: de quibus eieci eos in oculis earū. Iteū leuaui manū meā in eos in solitudine ut dispergerem illos i nationes et vēilarem i terras: eo q̄ iudicia mea nō fecerūt: ⁊ ꝓcepta mea reprobauerūt: et sabbata mea violauerūt: ⁊ post idola patrū suorū fuerūt oculi eoꝝ. Ergo et ego dedi eis ꝓcepta non bona et iudicia in quibus non viuēt: ⁊ polluī eos in muneribus suis cum offerent omne q̄ aperit vulvam, ꝓter delicta sua: ⁊ scīt quia ego dñs. Quāobrem loquere ad domū israhel fili hois: et dices ad eos. Hec dicit dñs dē⁹. Adhuc et in hoc blasphemauerūt me patres vestri cum spreuerūt me cōtumēre: et induxerūt eos in terā. sup quā leuaui manū meā ut darem eis. Vidēūt omne collē excelsum. ⁊ omne lignum nemorosū ⁊ immolauerūt ibi victimas suas: et dederūt ibi irritamētē oblationis sue: ⁊ posuerūt ibi odōrē suauitatis sue ⁊ libauerūt libationes suas. Et dixi ad eos. Quid ē excelsum: ad q̄ vos ingrediminī? Et vocatū ē nomē eē excelsū vsq; ad hāc diē. Propēa dic ad domū israel hec dicit dñs dē⁹. Ecce i via patrū vrōrū vos polluimini: et post abominēdicta eoꝝ vos fornicamini. Et i oblationē donoꝝ vrōꝝ cū adducitis filios vrōs p ignem vos polluimini in omnibus idolis vrōs vsq; hodie: et ego respondebo vobis domū israhel? Viuo ego dicit dñs deus: quia non

rspondebo vobis: neq; cogitatū mē
tis vre fiet dicentiū. Eritq; sicut gēes
et sicut cognationes terre: ut colam
ligna z lapides. Viuo ego dicit dñs
deus: quomā in manu forti et in bra
chio extento z in furore effuso regnabo
super vos. Et educam vos de populis: et
cōgregabo vos de terris in quibus di
spersi estis. In manu valida et in bra
chio extento z in furore effuso regnabo
super vos: z adducā vos i desertū populi:
et iudicabor vobiscū ibi facie ad faci
em. Sicut iudicio cōtendi aduersum
patres vestros in deserto terre egipti: sic
iudicabo vos dicit dñs. Et subiciam
vos sceptro meo: z inducā vos i vin
culis federis. Et eligam de vobis rēl
gressores z impios: z de terra incola
tus eorū educā eos: z terrā israhel non
ingredietur: z scietis quia ego dominꝰ.
Et vos domꝰ israhel: hec dicit dñs deꝰ.
Singuli post ydola vra ambulate: et
seruite eis. Oēs si z in hoc nō audietis
me: z nomē meū sanctū pollueritis vl
tra in munerib vrīs z in ydolis vrīs:
in mōte sancto meo in monte excelso
israhel ait dñs deꝰ ibi seruiet mihi o
mnis domꝰ israhel: omnes inq̄ in terra
in qua placebit mihi. Et ibi quera
primitias vras: z initia decimarū vr
tarū in omnibus sanctificationibus
vestris. In odorem suauitatis suscipi
am vos: cum educero vos de pplis et
congregauero vos de terris in quas
dispersi estis: z sanctificabor i vobis in
oculis nationū. Et scietis quia ego do
minꝰ cum eduxero vos ad terrā israhel
terra pro qua leuauī manū meā ut da
rem eam patribus vrīs. Et recordabi
mini ibi viarū vrarū et omnium scelerū
vestrorū quibus polluti estis in eis: et
displicebitis vobis i conspectu vro in
omnibus malitiis vestris q̄s fecistis: z
scietis quia ego dñs cū beneficero vo
bis, propter nomē meū: z nō secūdū vias
vras malas neq; secundū scelera vra
pessima domꝰ israhel: ait dñs deꝰ. Et
factus est sermo dñi ad me dicens. Fi
li hominis: pone faciē tuā contra mā
austri z stilla ad austrū. Et sphera ad
saltum agri meridiani: z dicis saltui
meridiano. Audi verbū dñi. Hec dicit
dñs deꝰ. Ecce ego succendā i te ignē: z cō
buram in te omne lignū viride et omne
lignū aridū. Non extinguetur flāma
succensionis. Et comburet in ea omnis
facies ab austro usq; ad aquilonē: et
videbit universa caro quia ego dñs
succendi eam: nec extinguetur. Et dixi.
A a a dñe deꝰ. Ipse dicit de me. Nūqd
nō p parabolas loquit iste?

Et factus est sermo dñi ad me di
cens. Fili hominis pone faciē
tuā ad iherusalē z stilla ad sanctuari
a: et sphera ora hominū israel: z dicis ere
re israel. Hec dicit dñs deꝰ. Ecce ego ad
te: et educā gladiū meū de vagina sua:
et occidā in te iustū et impiū. Pro eo
quod egredietur gladius meus de vagi
na sua ad omnem carnē ab austro usq;
ad aquilonē: ut sciat omnis caro quia
ego dñs eduxi gladiū meū de vagina
sua: non reuocabile. Et tu fili hominis in
gemite in contritione lumborū: et in a
maritudinibus ingemisce coram eis.
Cumq; dixerint ad te quare tu gemis:
dicis. Pro auditu quia venit: z tabe
scet omne cor: z dissolueē omnes ma
nus: z infirmabitur omnis spiritus: z
per cuncta genua fluent aque. Ecce ve
nit: z fiet ait dñs deꝰ. Et facta est sermo
dñi ad me dicēs. Fili hominis: sphe
ta z dicis. Hec dicit dñs deꝰ. Loquen.

Gladius gladiꝰ exacutus est z limatus.
Vt rodat victimas exacutus est: ut fulge
dcat limatus est. Qui moues sceptrū fi
li mei succendisti omne lignū. Et dedit e
um ad fulgandū: ut teneatur manu.
Iste exacutus est gladiꝰ: z iste limatus est
in manu interficientis. Clama z ulu
la fili hominis: quia hic factus est in
populo meo: hic in cunctis ducibus israel
q̄ fugerāt. Gladio traditi sunt cum
populo meo. Idcirco plaude super femur
quia probatus est: et hoc cum sceptrum
subuertere: z non erit dicit dñs deus.
Tu ergo fili hominis sphera: et percute
manu ad manū: z duplicetur gladius
ac tripliceturq; gladius interfectorū. Hic
est gladius occisionis magne: qui ob
stupescere eos facit et corde tabescere:
et multiplicat ruinas. In omnibus
portis eorū dedi cōcussionē gladij
aciū z limati ad fulgendū: aptati ad
rodēdū. Exacuere: vade ad dexterā siue
ad sinistram: quocūq; facies tui est ap
petit. Quin et ego plaudā manu ad
manū: z impletio indignationē meā.
Ego dñs locutus sum. Et factus est ser
mo dñi ad me dicens. Et tu fili hois:
pone tibi duas vias: ut veniat gla
dius regis babylonis. De terra una e
gredientur ambo. Et manu capiet cō
iecturam: in capite vie ciuitatis conici
et. Viam ponet: ut veniat gladiꝰ ad
rabbath filiorū amon: z ad iudā in ie
rusalē munitissimā. Stetit enim rex ba
bylonis in biuio in capite duarū viarū
diuinationē querens: consultens sagit
tas. Interrogauit ydola: extā cōsuluit.
Ad dexterā eius facta est diuinatio sup
iherusalē: ut ponat arietes: ut aperiat
os in cede ut eleuet vocem in ululatu:
ut ponat arietes contra portas: ut
oponat aggerē ut edificet munitiones.
Erit q; quasi consulens frustra oracu
lum in oculis eorū: et sabbatorū ocū
mutans. Ipse aūt recordabit iniquita
tis ad capiendū. Idcirco hec dicit do
minꝰ deꝰ. Pro eo q̄ recordati estis iniq
uitatis vestre et reuelastis peccatorū
vras: z apparuerūt peccata vestra
in omnibus cogitationibus vrīs. Pro
eo inquit q̄ recordati estis: manu capiē
mini. Tu aūt profane impie dux israhel
cuius venit dies in tempore iniquita
tis finite: hec dicit dñs deus. Aufer
diadema: tolle coronā. Nōne hec est q̄
humilē subleuauit: z sublimē humili
auit? Iniquitatem iniquitatē iniqui
tatem ponam eam. Et hec nō fuit
donec veniret cui est iudicium: z tradā
ei. Et tu fili hois sphera z dic. Hec di
cit dñs deus ad filios amon: z ad op
probriū eorū. Et dicis. Gladio gladio
euaginatus et ad occidendū: lima te: ut
interficias et fulgeas cum ubi videri
tur vana z diuinantē mendacia: ut
darceris super colla vulneratorū impiorū
quorū venit dies in tempore iniquita
tis finite. Reuertere ad vaginā tuā i
locū in quo creatus es. In terra natiui
tatis tue iudicabo te: et effundā super te
indignationem meā. In igne furoris
mei sufflabo in te: dabor te in manū
hominū insipientū et fabricantū in
teritū. Igni eris cibus. Sanguis tuus
erit in medio terre: oblivioni tradetis:
qa ego dominꝰ locutus sum.

Et factum est verbū dñi ad me di
cens. Et tu fili hominis nonne
iudicas ciuitatem sanguinū: et obten
dis ei omnes abominationes suas: Et
dicis. Hec dicit dñs deꝰ. Ciuitas effun
dens sanguinē in medio sui ut veniat
tempus eiꝰ: z que fecit ydola contra se
metipsam ut polluerēt. In sanguine

tuo qui a te effusus est deliquisti: et in
idolis tuis que fecisti polluta es. Et
appropinquare fecisti dies tuos: & adu-
xisti tempus annorũ tuorũ. Propterea
dedi te opprobriũ gentibus: et irrisionẽ
universis terris que iuxta sunt et que
procul a te. Triumphabit de te sordida
nobilis grandis interitu. Ecce princi-
pes israhel singuli in brachio suo fue-
runt in te ad effundendũ sanguinem:
patrem & matrem contumelijs afficerũt
in te. Aduenã calumniati sunt in me-
dio tui: pupillũ & viduã contristauerũt
apud te: sanctuaria mea spreuisti et
sabbata mea pollusisti. Viri detractio-
res fuerũt i te ad effundendũ sanguinẽ:
& super montes comederunt i te: scelus oper-
tum sunt in medio tui. Verecũdiora
patris discooperuerũt in te: immũdi-
tiam menstruate humiliauerũt in te.
Et unusquisq; in uxorem proximi sui o-
peratus est abominationẽ: & sororem suã
suã filiã patris sui oppressit in te. Mu-
nera acceperũt apud te ad effundendũ
sanguinẽ: usurã & superabundantiã ac-
cepisti & auare primos tuos calumnia-
baris: meiq; oblita es dicit dñs deus.
Ecce complosi manu meas super auari-
tiam tuã quã fecisti: et super sanguinẽ
qui effusus est in medio tui. Numquid
sustinebit cor tuũ: aut pualebũt manus
tue in diebus quos ego faciã tibi? Ego
dñs locutus sum: et faciã. Et dispgam
te in nationes: & ventilabo te in terras.
Et deficere faciã immũditiã tuã a te:
et possidebo te in conspectu gentiũ: et
scies quia ego dñs. Et factũ est verbũ
dñi ad me dicens. Fili hominis: vasa
est michi domus israhel i scoriã. Omnes
isti es & stanũ et ferrũ et plumbũ i me-
dio fornacis. Scoria argenti facti sunt.

Propterea hec dicit dñs deus. Eo q; ve-
rũ estis omnes in scoriã: propterea ec-
ce ego cõgregabo vos in medio hierusa-
lem cõgregãque argentũ & eris et stanni
& ferri & plumbi in medio fornacis: ut
succendã in ea ignẽ ad cõflandũ. Sic
cõgregabo in furore meo et ira mea:
et requiescam. Et conflabo vos & con-
gregabo vos: et succendã vos in igne
furoris mei: & cõflabimini in medio e-
ius ut conflatur argentũ in medio for-
nacis: sic eritis in medio eius. Et scies
quia ego dñs: cum effuderim indignatio-
nẽ meã super vos. Et factũ est verbũ
dñi ad me dicens. Fili hominis: dic
ei. Tu es terra immũda et nõ rõpluta
in die furoris. Conuratio prophetarũ
in medio eius. Sicut leo rugiens rapiens
prẽdam animas deuorauerũt: opes
et pũã acceperũt: viduas eius multiplica-
uerũt in medio illius. Sacerdotes eius
contemplserũt legem meã: & polluerũt
sanctuaria mea. Inter sanctũ & pha-
nũ nõ habuerũt distinctionẽ: inter pollu-
tũ et mundũ nõ intellexerũt et a sabbatis
meis auertebãt oculos suos: & contami-
nabar in medio eorũ. Principes eius
in medio illius quasi lupi rapientes
predam: ad effundendũ sanguinem &
ad prendendas animas et auare sectã-
da lucra. Propter aũt eos linebãt eos
absq; temperamẽto videntes vana et
diuinãtes et mendaciũ: dicentes hec di-
cit dñs deus: cum dñs nõ sit locutus.
Populi terre calumniabãtur calũnia
am et rapiebãt violentiã: egenũ & pau-
perem affligebãt: et aduenã opprime-
bant calumnia absq; iudicio. Et que-
sui de eis virũ qui interponeret sepem:
et staret oppositus contra me p terra ne
dissiparem eam: & nõ inueni. Et effudi
super eos indignationẽ meã: & i igne ire

mee consumpsi eos. Viam eorũ in ca-
put eorũ reddidi ait dñs deus. xvi

Et factus est sermo dñi ad me di-
cens. Fili hominis: due mulieres
filie matris vnũ fuerũt: & fornicate sũt
in egipto. In adolescentia sua fornica-
te sunt. Ibi subacta sunt vbera earũ: et
fracte sunt mamme puberatis earũ. Sto-
mina aũt earũ nolla maior: & oolibã
soror eius minor. Et habuerũt eas: et pepe-
rerũt filios et filias. Porro earũ nomi-
na: samaria oolla: & hierusalem oolibã.
Fornicata est igitur super me oolla: & in-
saniuit in amatores suos in assyrios
propinquãtes: vestitos iacinto: prin-
cipes & magistratus: iuuenes cupidinis:
universos equites ascendentes equos:
et dedit fornicationes suas super eos e-
lectos filios assyrios universos: et in
omnibus in quos insaniuit i immũditiis
eorũ polluta est. Insuper & fornicationes
suas quas habuerat in egipto nõ re-
liquit. Nam & illi dormierũt cum ea i
adolescentia sua: & illi exercerũt vbera
puberatis eius: & effuderũt fornicationẽ
suã super eam. Propterea tradidi eam
in manu amatorũ suorũ: & in manu filio-
rũ assur super quorũ insaniuit libidi-
ne. Ipsi discooperuerũt ignominiã eius:
filios & filias eius tulerũt: & ipsam occi-
derũt gladio. Et facte sũt famosis mu-
lieribus: & iudicia fecerũt in ea. Cũ
autem vidisset soror eius oolibã plus ipsa
illa insaniuit libidine: & fornicationẽ
suã super fornicationẽ sororis sue ad
filios assyriorũ ipsum impudenter: du-
ibus & magistratibus ad se veniẽtibus
induitis veste varia: equitãs & vecta-
bantur equis: & adolescentibus forma
conspicis egregia. Et vidi ipsã polluta es-
se via una ambarũ: & auxit fornicatio-
nes suas. Cũq; vidisset viros depictos

in pariete imagines chaldeorũ exprel-
sas coloribus: & accinctos baltheis ve-
nens: & varias cincias in capitibus eorũ
formã ducũ omniũ: similitudinẽ filiorũ
babilonis terreq; chaldeorũ in qua ori-
ti sunt: insaniuit super eos concupiscen-
tia oculorũ suorũ: & misit nũcios ad eos
in chaldeam. Cũq; venissent ad eã filij
babilonis: ad cubile mamarũ pollu-
erũt eam in stupris suis: & polluta est
ab eis: et saturata est anima eius ab il-
lis. Denudauit quoq; fornicationes
suas: & discooperuit ignominiã suã.
Et recessit anima mea ab ea: sicut recesse-
rat anima mea a sorore eius. Multipli-
cauit enim fornicationes suas recor-
dans dies adolescentie sue quibus for-
nicata est in terra egipti: & insaniuit li-
bidine super concubitũ eorũ quorũ carnes
sunt ut carnes asinorũ: et sicut fluxus
equorũ fluxus eorũ. Et visitasti scelus
adolescentie tue: quãdo subacta sunt
in egipto vbera tua: et confracte sunt
mamme puberatis tue. Propterea oo-
liba hec dicit dñs deus. Ecce ego suscita-
bo omnes amatores tuos contra te
de quibus saturata est anima tua: et
congregabo eos aduersum te in circu-
itu: filios babilonis & universos chal-
deos: nobiles vranuosq; principes:
omnes filios assyrios: iuuenes forma
egregia: duces et magistratus: universos
principes principũ: et nominatos ascendentes
equos. Et venient super te instructi curru
et rota: et multitudo populorũ. Lorica et
clipeo & galea armabũtur contra te undi-
que. Et dabo coram eis iudiciũ: & iudi-
cabũt te iudiciis suis. Et ponã zelum
meũ i te: quẽ tecũ exercẽt i furore. Auferẽ
tuũ a auribus tuis poderũt: & que remã-
serũt gladio concidẽt. Ipsi filios tuos
et filias tuas rapiẽt: & nouissimũ tuũ

devorabit ignis. Et denudabūt te vestimenta tua: & tollēt vasa glorie tue.
Et requiescere faciā scelus tuū de te: et fornicationē tuā de terra egypti. Nec levabis oculos tuos ad eos: et egypti non recordaberis amplius: quia hec dicit dūs dē. Ecce ego tradam te i manus eorū quos odisti: in mans de quibus sanata est anima tua: & agent te cum in odio. Et tollent omēs labores tuos: & dimittent te nudam & ignominia plenā: et revelabitur ignominia fornicationū tuarū. Scelus tuū et fornicationes tue fecerūt hec tibi: quia fornicata es post gentes inter quas polluta es in ydolis eorū. In via sororis tue ambulasti: & dabo calicem eius in manu tua. Hec dicit dūs dē. Calicē sororis tue bibes profundū & latum. Eris in derisum et in subsannationē que es capacissima: chrietate & dolore replebris: calice mecoris & tristicie calice sororis tue samarie. Et bibes illū et exportabis usq; ad feces: et fragmenta ns̄ devorabis & vbera tua laceraby: ꝗa ego locus sum ait dūs dē. Propterea hec dicit dūs dē. Quia oblita es mei et proiecisti me post corp̄ tuū: tu quoq; porta scelus tuū & fornicationes tuas. Et ait dūs ad me dicēs. Fili hominis: nūquid iudicas oollam et oolibā & annūcias eis scelera earū quia adulterate sunt & sanguis i manibus earū: & cum ydolis suis fornicate sunt? Insuy & filios suos quos genuerūt michi obtulerūt eis ad devorādum. Sed & hoc fecerūt michi. Polluerūt sanctuariū meū in die illa: & sabbata mea phanauerūt. Cumq; immolarent filios suos ydolis suis: & ingrederentur sanctuariū meū in die illa ut polluerēt illud: ecē hec fecerūt i medio domū mee. Misiserūt ad viros venientes de longe: ad quos nūciū misīr. Ecce venerūt quibus te lausti et circumsisti tibi oculos tuos: & ornata es munido mulebri. Sedisti in lecto pulcerimo: & mensa ornata est ante te. Thimiama meū et unguēta meū posuisti sup eam: & vox mirtudinis exultantis erat in ea. Et in viris ḋ de multitudine hominū adducebanē: et venebant de deserto: posuerūt armillas in manibus eaū: & coronas speciosas in capitibus eaū. Et dixi et que antiq̃ ē in adulteriis. Nūc fornicabuntur in fornicatione sua: ecē hec. Et ingressi sūt ad eam: quasi ad mulierem meretricem: sic ingrediebanē ad oollam & ad oolibam mulieres nephandas. Viri ergo iusti sunt. Ipi iudicabūt eas iudicio adulterarū et iudicio effundentū sanguinem: quia adulteree sunt: & sanguis in manibus earū. Hec enim dicit dūs deus. Adduc ad eas multitudinem et tradē eas in tumultum & in rapinā: et lapidentur lapidibus plebis: et consodiant gladiis eorū. Filios & filias earū interficient: & domos earū igne succendent. Et auferam scelus de terra: et disceant omēs mulieres ne faciāt secūdū scelus earū. Et dabūt scelus vestrū super vos: & peccata ydolorū vestrorū portabitis: & scietis ꝗa ego dūs dē. xxiii

Et factum est vecbū dūi ad me in anno nono: in mense decimo decima die mensis dicens. Fili hominis: scribe tibi nomē diei huiꝰ in qua obsistit rex babilonis adūsum ierusalē hodie: & dices p̄ puerbiū ad domū irritantem parabolā: & loquēris ad eos. Hec dicit dominꝰ dē. Pone ollam: pone inq̃: & mitte in eam aquam. Congere frusta eius in eam: omnē partē bonā & femur: et armū electa: & ossibus plena. Pinguissimū pecꝰ assume: compone quoq; struces ossū sub ea. Effervbuit coctio eius: et discocta sunt ossa illius i medio eius. Propterea hec dicit dūs deus. Vē ciuitati sanguinū oolle cuꝰ rubigo in ea ē: et rubigo eiꝰ nō exiuit de ea. Per partes & per partes suas ecce eam. Sō cadit sup eam sors. Sanguis enim eius in medio eius est: sup limpidissimā petrā effudit illū. Sō effudit illū sup terram ut possit operiri pulvere: ut suscitarem indignationē meā et vindicta vlciscere. Dedi sanguinē eius sup petram limpidissimā: ne operirē. Propterea hec dicit dūs dē. Vē ciuitati sanguinū: cuꝰ ego grandē fanam piram. Congere ossa: que igne succendā. Consumēur carnes: et coquetur vniūsa compositio: et ossa tabescent. Pone quoq; eam sup prunas vacuam ut incalescat & liquefiat es eius: et conflet in medio eius inquinamentū eius: & consumatur rubigo eius. Multo labore sudatū est: et nō exiuit de ea minta rubigo eius: neq; per ignē. Immūditia tua execrabilis: quia mūdare te voluī: & non es mūdata a sordibus tuis. Sed nec mūdaberis prꝰ: donec quiescere faciā indignationē meā in te. Ego dūs locutꝰ sum. Venit & faciā: non transeā neq; parcam: nec placabor. Iuxta vias tuas et iuxta adinuentiones tuas iudicabo te dicit dūs. Et facta est verbum dūi ad me dicens. Fili hominis: ecce ego tollo a te desiderabile oculoꝰ tuoꝰ in plaga: & non planges neq; ploradis neq; fluent lacrime tue. Ingemisce tacito: mortuorū luctum non facito. Corona tua circumligata sit tibi: et calciamenta tua erunt in pedibus tuis: nec amictu ora velabis: nec ab eos luctū comedes. Locutꝰ sum ergo ad plebem mane: et mortua est vxor mea vesperi. Feceq; mane sicut preceptū mihi. Et dixit ad me plebs. Quare non indicas nobis quid ista significent q̃ tu facis? Et dixi ad eos. Sermo dūi factus est ad me dicens. Loquere domui israhel. Hec dicit dūs dē. Ecce ego polluā sanctuariū meū: superbiam imperij vestri: & desiderabile oculoꝰ vestrorū: & sup quo pauet anima vestra: et filij vestri et filie vestre quas reliquistis gladio cadent: & facietis sicut feci. Ora amictu non velabitis: & ab eos luctū non comedetis. Coronas habebitis in capitibus vestris: & calciamēta in pedibus. Non plangetis neq; flebitis: sed tabescetis in iniquitatibus vestris: & vnusquisq; gemet ad fratrē suū. Erūq; ezechiel vobis in portentū. Iuxta omnia que fecit faciētis cum venerit istud: & scietis quia ego dūs dē. Et tu fili hominis ecce in die qua tollam ab eis fortitudinē eorū: & gaudiū diguitatis: & desiderium oculoꝰ eoꝰ: sup quo requiescit anime eorū: filios & filias eorū: in die illa cum venerit fugitus ad te ut annūciet tibi: die inquā illa aperietur os tuū cum eo qui fugit: et loquēris & nō silebis vltra: eris ei portentū: & scietis ꝗa ego dūs. xxiv

Et factus est sermo dūi ad me dicens. Fili hominis: pone faciē tuā contra filios ammon et prophetabis de eis: & dices filijs ammon. Audite verbum dūi dni. Hec dicit dūs deus. Pro eo q̃ dixisti euge euge sup sanctuariū meū qꝗa polluti ē: & sup terrā israhel qui desolata est: et sup domū iuda quoniā ducti sūt i captiuitatē: ideo ecce

ego tradam te filijs orientalibus in hereditatem: & collocabũt tentoria sua
in te. & ponent in te tentoria sua. Ipsi
comedẽt fructus tuos: & ipsi bibent lac
tuũ. Dabor rabbach in habitaculũ
camelorũ. & filijs ammon in cubile pe-
corũ: et scietis quia ego dñs: quia hec
dicit dñs deus. Pro eo q̃ plausisti ma-
nu & pressisti pede & gavisa es et toto
affectu super terram israhel: idcirco ecce
ego extendam manũ meã super te. & tra-
dam te in direptionẽ gentibus: & interci-
piam te de populis. & perdam de terris te
conteram: & scietis quia ego dñs. Hec
dicit dñs deus. Pro eo q̃ dixerit moab
et seir ecce sicut omnes gentes dom
nuda: idcirco ecce ego aperiam humerũ
moab de civitatibus: de civitatibus inqui-
quit. & de finibus eius inclitas terre: be-
thesimoth & beelmeon et cariathaim
filijs orientis cum filijs ammon. Et da-
bo eam in hereditatem: ut non sit ul-
tra memoria filiorũ ammon in gen-
tibus. Et in moab faciam iudicia: & sci-
ent quia ego dominus. Hec dicit dñs
deus. Pro eo q̃ fecit idumea ultionẽ ut
se vindicaret de filijs iuda. peccauitq̃
delinquens et vindictam expetiuit de
eis: idcirco hec dicit dñs deus. Extendã
manũ meã super idumeã: & auferam te
ra hominẽ & iumentũ: et faciam eam
deserta ab austro. Qui sunt i dedan
gladio cadent: & dabo ultionẽ meam
super idumeã per manũ populi mei israhel.
Et faciet in edom iuxta iram meã &
furorem meũ: & scient vindictã meã di-
cit dñs deus. Hec dicit dominus deus.
Pro eo q̃ fecerit palestini vindictã. &
ulti se sunt toto animo. interficientes
et implentes inimicitias veteres: pro-
pterea hec dicit dñs deus. Ecce ego extẽ-
dam manũ meã super palestinos: et
interficiã interfectores. Et perdam reli-
quias maritime regionis: faciamq̃
in eis ultiones magnas arguens in
furore: et scient quia ego dominus cũ
dedero vindictã meã super eos. xxvi

Et factum est in undecimo anno
prima mensis: factus est sermo
dñi ad me dicens. Fili hominis: pro
eo q̃ dixit tyrus de hierusalem: euge con-
tracte sunt porte populi: conversa est ad
me: impleborq̃ deserta est: propterea hec
dicit dñs deus. Ecce ego super te tyre: et
adducam ad te gentes multas
sicut adducit mare fluctuans. Et disci-
pabunt muros tyri: et destruent tur-
res eius. Et radam pulverem eius de ea:
et dabo eam in limpidissimã petram.
Siccatio sagenarũ erit in medio ma-
ris: quia ego locutus sum ait dominus
deus: et erit in direptionẽ gentibus. Fi-
lie quoq̃ eius que sunt i agro gladio
interficientur: & scient quia ego dominus:
quomã hec dicit dominus deus. Ecce
ego adducam ad tyrum nabuchodo-
nosor regem babilonis ab aquilone:
regem regum cum equis & curribus et
equitibus & cetu populi magno. Filias
eius que sunt i agro gladio mur-
ficiet: & circũdabit te munitionibus &
comportabit aggeres in gyro. Et ele-
vabit contra te clipeum: & vineas & a-
rietes temperabit i muros tuos: & turres
tuas destruet in armatura sua. In
undatione equorũ eius operiet te pul-
vis eorũ: a sonitu equitũ & rotarũ & cur-
ruũ movebũtur muri tui. Cum ingres-
sus fuerit portas tuas quasi p̃ intrõ-
tium urbis dissipare: ungules equorũ
suorũ cõculcabit omnes plateas tuas:
populũ tuũ gladio cedet: & statue tue no-
biles in terram corruent. Vastabũt di-
ripiẽt negotiationes tuas:

et destruent muros tuos. & domos tu-
as pulcras subvertẽt: & lapides tuos
et ligna tua & pulverem tuũ in medio
dimittent. Et quiescere faciam multitu-
dinem canticorũ tuorũ: & sonitus cy-
thararũ tuarũ nõ audiẽtur amplius.
Et dabo te in limpidissimã petrã: sic-
catio sagenarũ eris nec edificaberis
ultra: quia ego dominus locutus sum
dicit dñs deus. Hec dicit dñs deus de
tyro. Nũquid non a sonitu ruinẽ tue
et gemitu interfectorũ tuorũ cũ occisi fu-
erint in medio tui cõmouebũtur insu-
le: et descendent de sedibus suis omnes
principes maris. et auferent vestimenta
sua: & vestimenta sua varia abscindẽt
et induẽtur stupore. In terra sedebũt:
et attonitis super repentino casu tuo am-
mirabũtur: & ululabunt super te lamẽ-
tum dicent tibi. Quomõ periisti que ha-
bitas in mari urbs inclita: que fuisti
fortis in mari tu & habitatores tuis
quos formidabãt universi. Nũc tu pe-
bunt naves in die ruinoris tui: et
turbabũtur insule in mari eo q̃ nullus
egrediatur e te: quia hec dicit domi
deus. Cum dedero te urbem desolatã
sicut civitates que non habitãtur: et
adduxero super te abyssum & operuerit
te aque multe & descendere te cum hijs q̃
descendũt in lacum ad populũ sempiter-
nũ: et collocavero te terra inferiorã
sicut solitudines veteres cum hijs qui
deducũtur in lacum ut non habitem:
porro cũ dedero gloriã in terra viventũ.
in nichilũ redigam te: & non eris
et requisita non invenieris ultra i sem-
piternũ dicit dominus deus. xxvii

Et factũ est verbum dñi ad me di-
cens. Tu ergo fili hominis assume
super tyrum lamentũ: & dices tyro q̃
habitat i introitu maris: negotiatori
populorũ ad insulas multas. Hec dicit
dominus deus. O tyre tu dixisti. Perfe-
cti decoris ego sum: & in corde maris
sita. Finitimi tui qui te edificaverunt
impleverũt decorem tuũ: abiecti de
sanir extruxerũt te cum omnibus tabu-
latis maris. Cedrum de libano sume-
runt ut facerent tibi malũ: quercus de
basan dolaverũt i remos tuos: tẽtoria
tua fecerũt tibi de choro indico: & pere-
riola de insulis ytalie. Byssus varia
de egypto texta est tibi in velum ut po-
neretur in malo: iacinctus & purpura
de insulis elisa facta sunt operimentũ
tuũ. Habitatores sydonis et aradij
fuerunt remiges tui: sapientes tui tyre
facti sunt gubernatores tui: senes bi-
blij et prudentes eius prebuerũt nau-
tas ad muniendũ vare supellectilis
tue. Omnes naves maris et naute eaꝝ
fuerũt in pelo negotiationis tue: perse
& lidij & libies erant in exercitu tuo viri
bellatores tui: clipeũ & galeam suspen-
derũt in te. p ornatu tuo. Filij aradij
cum exercitu suo super muros tuos in
circuitu: sed et pigmei qui erant in tur-
ribus tuis pharetras suas suspendẽ-
runt in muris tuis per gyrum. Ipsi cõ-
pleverũt pulcritudinẽ tuã. Carthagi-
nenses negotiatores tui. A multitudi-
ne omnium divitiarũ argẽto ferro stã-
no plumbo repleverunt nundinas
tuas. Grecia chubal et moloch insti-
tores tui: in mancipia & vasa erea addu-
xerunt pelo tuo de domo thogorma.
equos et equites et mulos adduxerũt
ad forum tuũ. Filij dedan negotia-
tores tui. Insule multe negotiantes ma-
nus tue. Dentes eburneos et hebenus
cõmutaverũt in pelo tuo. Syria
negotiator tuus. Propter multitudi-
nem operũ tuorũ gemmã et purpurã

et stamulata : bissū : sericū : et chodchod
posuerūt in mercatu tuo. Juda : terra
israel ipi institores tui in frumēto pmo:
balsamū et mel : et oleū et resinā posu-
erūt in nūdinis tuis. Damascus
negotiator tuus in multitudine operū
tuorū : in multitudine diuersarū opū
in vino pinguī : in lanis colorīs opū-
mi. Dan : grecia : mozel in nūdinis
tuis posuerūt ferū fabrefactū : stacte
et calamus in negotiatione tua. De-
dan institores tui in tapetibus ad se-
dendum. Arabia : universi principes
cedar ipi negotiatores manus tue:
cum agnis et arietibus et hedis veni-
runt ad te negotiatores tui. Venditores
saba : rama ipi negotiatores tui:
cum universis primis aromatibus :
lapide pciosō : auro qđ posuerūt in
mercatu tuo. Arā : channe : eden nego-
tiatores tui. Saba assur : chelmach
venditores tui: ipi negotiatores tui mi-
riphazia vestis laticii : polimitor
gazarūq pciosarū obvolute et affixe
erāt funibus: cedrosq habebāt i nego-
tiationibus tuis. Naues maris prin-
cipes tui i negotiatione tua: repleta
es: : glorificata nimis in corde maris.
In aquis maris adduxerunt te remi-
ges tui. Venit auster contriuit te. In
corde maris diuitie tue: : thesauri tui
et multiplex instrumentum tuū. Stante
tui et gubernatores tui qđ tenebāt sup-
pellectilem tuā: : plo tuo precāt: viri
quoq; bellatores tui qui erant in te cū
universa infinitudine tua que est i me-
dio tui: ruent in corde maris in die
ruine tue. A sonitu clamoris guberna-
tores tui vorterbabūtur classes: : de-
scendent de navibus suis omēs qui
tenebant remū. Stante : universi gu-
bernatores maris in terra stabunt: et
eiulabūt super te voce magna : et cla-
mabunt amare. Et fugient pulve-
rem capitibus suis : : cinere cōspergū-
tur: : radent sup te calviciū : : amicti
ent ciliciis. Et plorabunt te i amaritu-
dine anime plorātes amaritudinē : et
assument super te carmen lugubre : :
plangent te. Que est ut tyrus que ob-
mutuit in medio maris? Que i cenu
negotiationū tuarū de mari impleti
plos multos: i multitudine diuitiarū
tuarū : plorū tuos ditasti regos terre.
Nūc contrita es a mari : in profundis
aquarū opes tue: : omnis multitudo
tua ī medio tui cecidit. Hēnūt
habitatores insularū obstupuerūt
super te : et reges eay oēs rēpestate pulsi
mutauerūt vultū. Negotiatores plos
sibilauerūt sup te. Ad nichilū redacta
es: : nō eris ultra i pceū. xxviii

Et fact? est ūbū dñi ad me dicens.
Fili hominis : dic principi tyri.
Hec dicit dominus deus. Eo q elevatū
est cor tuū : : dixisti : deus ego sum : et in
kathedra dei sedi in corde maris : cū
sis homo : nō deus : : dedisti cor tuū
quasi cor dei. Ecce sapiencior es tu da-
niele : nonne secretū nō est absconditū
a te. In sapiencia : et prudencia tua fe-
cisti tibi fortitudinē : : acquisisti aurū et
argentū in thesauris tuis in multitu-
dine sapiencie tue : : in negotiatione
tua multiplicasti tibi fortitudinē : : e-
levatū est cor tuū in robore tuo. Pro-
pterea hec dicit dñs deus. Eo q elevatū
est cor tuū quasi cor dei : idcirco
ecce ego adducā super te alienos robu-
stissimos gentū. Et nudabūt gladi-
os suos sup pulcritudinē sapiēte tue:
et pollent decorem tuū. Interficient
et detrahent te : et morieris in interitu
occisorū in corde maris. Numquid
dicens loqueris deus ego sum coram
interficientibus te ēū sis homo : : nō deus?
In manu occidentū et morte incircū-
cisorū morieris: in manu alienorū : qā
ego locutus sum ait dñs deus. Et fact?
est sermo dñi ad me dicens. Fili homi-
leua planctum sup regem tyri et dices
ei. Hec dicit dominus deus. Tu signacu-
lum similitudinis plenus sapiencia
perfectus decore: in deliciis paradisi dei
fuisti. Omnis lapis pciosus operimen-
tum tuū : sardius topazius : : iaspis:
crisolitus et onix : : berillus: saphirus
et carbunculus : smaragdus. Aurū
quoq; decorus tui : foraminta tua in
die qua condita es parata sunt. Tu
cherub extentus et tegens : : posui te
in monte sancto dei. In medio lapidū
ignitorū ambulasti: perfectus in viis
tuis a die condicionis tue : donec in-
uenta est iniquitas in te. In multitu-
dine negotiationis tue repleta sunt
interiora tua iniquitate : : peccasti: et
feci te de monte dei: : perdidi te o cherub
protegens de medio lapidū ignitorū.
Et elevatum est cor tuū in decore tuo.
Perdidi sapienciā tuā in decore tuo:
in terrā proiecī te: ante faciem regū dedi
te ut videant te. In multitudine iniqui-
tatū tuarū : iniquitate negotiationis
tue polluisti sanctificationē tuā. Pro-
ducam ergo ignem de medio tui qui
comedat te : : dabo te in cinerem sup
terrā in conspectu omniū videntū te.
Omnes qui viderint te in gentibus
obstupescent sup te. Nichilū factus es:
et non eris in perpetuum. Et factus est
sermo dñi ad me dicens. Fili hominis?
pone faciē tuā contra sydonem : : pre-
dabis de ea: : dices. Hec dicit dominus
deus. Ecce ego ad te sydon et glorifi-
bor i medio tui: : scient quia ego dñs
cum fecero in ea iudicia : : sanctificatus
fuero in ea. Et immittam in pestilenciā et
sanguinē in plateis eius : et corruent
interfecti in medio eius gladio p circu-
ium : : scient quia ego dominus. Et nō
erit ultra domui israhel : offendiculū
amaritudinis et spina doloris infe-
rens undiq per circuitū eorū qui adui-
santur eis : et scient quia ego domin?
deus. Hec dicit dominus deus. Quādo
congregauero domū israhel de pplis
in quibus dispersi sunt : sanctificatus i eis
coram gentibus : : habitabūt i terra sua quā
dedi seruo meo iacob : : habitabūt in
ea securi. Et edificabūt domos : : plā-
tabūt vineas : : habitabūt confidenter
cum fecero iudicia in omnibus qui ad-
uersantur eis p circuitū : : scient quia
ego dominus deus eorū. xxx

In anno decimo in duodecimo mense
una die mensis factū est verbū dñi ad
me dicens. Fili hominis pone faciem
tuā contra pharaonem regem egipti:
et pphetabis de eo : : de egipto omnīsa
loquere : dices. Hec dicit dominus deus.
Ecce ego ad te pharaon rex egipti dra-
co magne qui cubas in medio fluminū
tuorū : dixisti meus est fluminis : : ego
feci memetipsum. Et ponā frenū i maxil-
lis tuis : : cōglutinabo pisces fluminū
tuorū squamis tuis. Et extraham te
de medio fluminū tuorū : et omnis pi-
sces tui squamis tuis adherebūt. Et pi-
cētā te in deserto : : omnes pisces flumi-
nis tui. Super faciem terre cades. Nō
colligeris : neq; cōgregaberis. Bestijs
terre : volatilibus cli dedi te ad devo-
randum : : scient omnes habitatores
egipti quia ego dominus. Pro eo q fu-
isti baculus arundineus domui israhel
quādo apphendebant te manu : et
confractā : : : lacerasti omnē humeri

rorū: ⁊ innitentibus eis sup te ⁊ minuti sunt eo ⁊ dissoluēt omnes reges eor: propterea hec dicit dōs deus. Ecce ego adducam sup te gladiū: et interficiā de te hominē ⁊ iumentū. Et erit terra egipti in deserto ⁊ in solitudinē: ⁊ scient qꝰ ego dōs. Pro eo qꝰ dixeris fluuius meꝰ est ⁊ ego feci eū: idcirco ecce ego ad te ⁊ ad flumina tua. Dabo q; terrā egipti in solitudinē gladio dissipatā: a turre syenes usq; ad terminos ethiopie. Non pertransibit eam pes hominis: neq; pes iumēti gradietur i ea: et non habitabitur quadraginta ānis. Dabo q; terrā egipti deserta i medio terrarū deseratarū: et ciuitates eius in medio urbiū subuersarū: et erit desolate quadraginta annis. Et dispgā egiptios i nationes: ⁊ ventilabo eos in terras: quia hec dicit dominꝰ deus. Post finē quadraginta annorū congregabo egiptū de populis in quibus dispersi fuerāt: ⁊ reducam captiuitatem egipti ⁊ collocabo eos in terra phatures in terram natiuitatis sue: in terra de qua sumpti sunt. Et erunt ibi i regnū humile: ⁊ inter cetera regna erit humilia. Et nō eleuabit vltra super nationes: et imminuā eos ne imperet gentibus: neq; erit vltra domui israel in confidentia docens iniquitatē ut fugiant ⁊ sequātur eos: et scient quia ego sum dominꝰ deus. Et factum est in vigesimo et septimo anno in primo in una mensis: factum est verbū dni ad me dicens. Fili hominis: nabuchodonosor rex babilonis seruere fecit exercitum suū seruitute magna aduersus tyrum. Omne caput decalutū: et omnis humerus depilatꝰ est. Et merceꝰ non est reddita ei neq; exercitui eius de tyro: pro seruitute qua seruiuit michi aduersus eam. Propterea hec dicit dominꝰ deus. Ecce ego dabo nabuchodonosor regi babilonis i terra egipti: et accipiet multitudinē eius et diripiet diripiet manubias eius ⁊ diripiet spolia eius: ⁊ erit merces exercitui eius ⁊ operi pro quo seruiuit aduersus eū. Dedi ei terram egipti: pro eo qꝰ laborauerat michi ait dominꝰ deꝰ. In die illa pullulabit cornu domui israhel: ⁊ tibi dabo apertum os in medio eorū: et scient quia ego dominus. xx.

Et factum est verbū dni ad me dicens. Fili hominis, profetā dic. Hec dicit dominꝰ deus. Vlulate ue ue dicit: qꝰ iuxta est dies: ⁊ appropinquabit dies dni: dies nubis: tempus gentium erit. Et venient gladius i egipto: et erit timor in ethiopia cum ceciderit vulnerati i egipto: ⁊ ablata fuerit multitudo illius et destructa fundamenta eius. Ethiopia et libia ⁊ lidij et omne reliquū vulgus ⁊ chub et filij terre federis cum eis gladio cadent. Hec dicit dominꝰ deus. Et corruent fulcientes egipti: ⁊ destruetur superbia imperij eꝰ. A turre syenes gladio cadent in ea: ait dominꝰ exercituū. Et dissipabuntur in medio terrarū desolatarū: ⁊ vrbes eꝰ in medio ciuitatū deseratū erūt: ⁊ scient quia ego dominꝰ deus: cū dedero ignem in egipto: ⁊ omnis fuerit auxiliatores eius. In die illa egredientur nuncij a facie mea in trieribus ad conterendā ethiopie confidentē: ⁊ erit timor in eis in die egipti: quia ablata dubito venit. Hec dicit dōs dēꝰ. Et cessare faciā multitudinē egipti in manu nabuchodonosor regis babilonis. Ipse ⁊ populus eius cū eo: fortissimi gentiū adducentur ad disperdendū terrā. Et euaginabūt gladios suos super

egiptum: et implebūt terrā interfectis: et faciā alueos fluminū aridos et tradam terrā in manꝰ pessimorū: ⁊ dissipabo terram et plenitudinē eius i manus alienorū. Ego dominꝰ locutus sum. Hec dicit dominꝰ deus. Et disperdam simulacra: ⁊ cessare faciā ydola de memphis: ⁊ dux de terra egipti nō erit amplius. Et dabo timorem in terram egipti: ⁊ disperdam terrā phatures et dabo ignem in taphnis: ⁊ faciam iudicia mea in alexādria. Et effundā indignationē meā sup pelusiū robur egipti: et interficiā multitudinē alexādrie: ⁊ dabo ignem in egipto. Quasi parturiens dolebit pelusiū: et alexandria erit dissipata: ⁊ memphis angustie quotidiane. Iuuenes eliopoleos et bubasti gladio cadent: ⁊ ipse capiue ducentur. Et in taphnis nigescet dies: cū contriuero ibi sceptra egipti: et deficet in ea superbia potēie eꝰ. Ipsam nubes operiet: filie aūt eius in captiuitatē ducentur. Et iudicia faciā in egipto: ⁊ scient quia ego dōs. Et factū est in undecimo ānō in primo mense in septima mensis: factū est verbum dni ad me dicens. Fili hominis, brachiū pharaonis regis egipti cōtēgi: ⁊ ecce non est obuolutū ut restituerentur et sanitas ut ligarentur pānis et fascierentur linteolis: ⁊ recepto robore possit tenere gladiū. Propterea hec dicit dōs deus. Ecce ego ad pharaonē regem egipti: ⁊ cōminuā eius brachiū forte sed confractū: ⁊ dabā gladiū de manu eꝰ. Et disperdam egiptum in gentibus: et ventilabo eos in terris. Et confortabo brachia regis babilonis: ⁊ dabo; gladiū meū in manu eius. Et confringā brachiū pharaonis: ⁊ gemet gemitibus interfecti coram facie eꝰ. Et confortabo brachia regis babilonis: et brachia pharaonis concident. Et scient quia ego dominꝰ cum dedero gladiū meū in manū regis babilonis: ⁊ extendent eum sup terrā egipti. Et disperdam egiptum in nationes: ⁊ ventilabo eos in terras: ⁊ scient quia ego dōs. xxi.

Et factum est in anno undecimo tertio mense, una mensis: factū est verbum dni ad me dicens. Fili hominis: dic pharaoni regi egipti ⁊ populo eius. Cui similis factus es in magnitudine tua? Ecce assur quasi cedrus i libano pulcer ramis et frondibus nemorosis excelsusq; altitudine: ⁊ inter cōdensas frondes eleuatū est cacumē eius. Aque nutrierūt illū: abyssus exaltauit illū. Fluuius eꝰ manabat in circuitu radicū eius: ⁊ riuos suos emisit ad omnia ligna regionis. Propterea eleuata est altitudo eius sup omnia ligna regionis: ⁊ multiplicata sunt arbusta eius: ⁊ eleuati sunt rami eius p aquis multus. Cunctis egredientibus umbram suā in ramis eius fecerūt nidos omnia volatilia cēli: ⁊ sub frondibus eꝰ genuerūt omnes bestie saltuū: et sub umbraculo illius habitabat omnis gentium plurimarū. Extitit pulcritudo in magnitudine sua: et in dilatione arbusturū suorū. Erat enim radix illius iuxta aquas multas. Cedri nō fuerūt altiores illo in paradiso dei. Abietes non adequauerūt summitatē eꝰ: ⁊ platani non fuerūt eque frondibus illius. Omne lignū paradisi dei nō fuit assimilatū illi ⁊ pulcritudini eius: quoniā speciosum feci eum: et multis condensisq; frondibus. Et emulata sunt eum omnia ligna voluptatis: que erāt in paradiso dei. Propterea hec dicit dominꝰ deus. Pro eo qꝰ sublimatus est

in altitudine et dedit sublimitatem suā
virentem atq; condensam et elevatū è
ror eius in altitudine sua: tradidit eā
in manū fortissimi gentiū. Fanes fa-
cient eī: iuxta imperantem eī. Et nec eā:
et succident eam alieni et crudelissimi
nationū. Et ceciderunt super montes:
et in omnibus convallibus corruerunt rami
eius. Et confringentur arbusta eius
in universis ripibus terre: et recesserunt
de umbraculo eius omnes populi terre: et
relinquerunt eum. In ruina eius habi-
taverunt omnia volatilia celi: et in ramis
eius fuerunt universe bestie regionis.
Quādoquidem non elevabuntur in altitu-
dine sua omnia ligna aquarū: nec po-
nent sublimitatem suā inter nemoro-
sa atq; frondosa: nec stabunt in subli-
mitate sua omnia q̄ irrigātur aquis:
quia omnes tradīti sunt in mortem
ad terrā ultimā in medio filiorū homi-
nū ad eos qui descendūt in lacū. Hec
dicit dōs deus. In die quādo descen-
dit ad inferos indixi luctū: operui eum
abissō: et prohibui flumina eius: et cor-
cui aquas multas. Contristat̄ est su-
per eum Libanus: et omnia ligna agri
concussa sunt. A sonitu ruine eī commo-
ti sunt gentes: cū deducerem eū ad in-
ferni cum hijs qui descendūt in lacū.
Et consolata sunt in terra infima omnia
ligna voluptatis egregia atq; pulcra
in Libano: universa que irrigabātur
aquis. Etiam et ipsi cum eo descendunt
ad infernū ad interfectos gladio: et bra-
chiū unusquisq; sedebit sub umbra-
culo eius in medio nationū eius. Cui
assimilat̄ es o inclite atq; sublimis in-
ter ligna voluptatis? Ecce deduct̄ es
cum lignis voluptatis ad terram ulti-
mam. In medio incircūcisorū dormi-
es: cum eis qui interfecti sunt gladio.
Hic est pharao et omnis multitudo
eius: dicit dominus deus. xxxij

Et factum est duodecimo ānō in
mense duodecimo in una mensis
sui: factum est verbū dōi ad me dicēs.
Fili hominis assume lamentū super
pharaonē regem egipti: et dices ad eū.
Leonī gentiū assimilat̄ es: et draconi
qui est in mari. Et ventilabas corum
in fluminibus tuis: et conturbabas a-
quas pedibus tuis: et conculcabas flu-
mina earū. Propterea hec dicit dōs
deus. Expandam super te rete meū in
multitudine populorū multorū: et eripiā
te in sagena mea et piscabor te in terrā.
Super faciem agri abiciam te: et habi-
tare faciā super te omnia volatilia celi:
et saturabo de te bestias universe terre.
Et dabo carnes tuas super montes: et
implebo colles ruos sanie tua. Et irri-
gabo terrā terore sanguinis tui super
montes: et valles implebūtur te. Et
operiā cū extinct̄ fueris celos: et nigrefa-
cere faciā stellas eius. Solē nube tegā:
et luna non dabit lumen suū. Omnia
luminaria celi mecum faciā super te: et
dabo tenebras super terrā tuā dicit do-
mīus deus. Et irrigabo cor plorū mul-
torū cū indūxero contriōnē tuā in gen-
tibus super terras quas nesis: et stupe-
facere faciā super te plos multos. Et rege
eorū horrore nimio formidabūt super
te cum volare ceperi gladī me: super
facies eorū: et obstupescent repente sin-
guli p anima sua in die ruine tue. Quia
hec dicit domīus deus. Gladius regis
babilonis veniet tibi: i gladijs fortis
deiciā multitudinē tuā. Inexpugnabi-
les omnes gentes hec. Et vastabunt
superbiā egipti: et dissipabitur multitu-
do eius. Et perdā omnia iumenta eius
que erant super aquas plurimas: et non

conturbabit eas pes hominis ultra:
neq; ungula iumentorū turbabit eas.
Tunc purissimas reddā aquas eorū:
et flumina eorū quasi oleum adducā
ait dominus deus: cum dedero terrā egi-
pti desolatā. Deserturā autē terra a ple-
nitudine sua quādo percussero omnes
habitatores eius: et scient quia ego do-
minus. Planctus est: et plangent eum
filie gentiū: super egiptū et super multitudinē
eī plangent eū: ait dominus deus. Et
factū è i duodecimo ānō-in quintadeci-
ma mensis: factū est verbū dōi ad me
dicens. Fili hominis-tanie carmen lu-
gubre super multitudinē egipti. Et de-
rahet eam: ipsam et filias gentiū robu-
stas ad terrā ultimā: cum hijs qui de-
scendunt in lacū. Quo pulcior es de-
scende: et dormi cū incircūcisis. In me-
dio interfectorū gladio cadent. Gladi-
us datus est. Et attractū est eā: et omnes
plos eī. Loquentur ei potentissimi ro-
bustarū de medio inferni: hi cū auxi-
liatoribus suis descenderūt et dormi-
ent incircūcisi interfecti gladio. Ibi
assur et omnis multitudo eius: in circui-
tu illius sepulcra eorū omnes interfecti
et qui ceciderunt gladio: quorū data
sunt sepulcra i novissimis lacū. Et fa-
cta est multitudo eius p gyrum sepul-
cri eius: universi interfecti ruentesq;
gladio: qui dederāt quondā formidi-
nem suā in terra viventū. Ibi elam et
omnis multitudo eius p gyrum sepul-
cri sui. Omnes hij interfecti ruentesq;
gladio: qui descenderūt incircūcisi ad
terrā ultimā. Qui posuerūt terrore suū
in terra viventū: et portaverūt ignomi-
niā suā cū hijs qui descendūt in
lacum. In medio interfectorū posuerūt
mobile eī in universis plos eī: in cir-
cuitu eius sepulcra illius. Omnes hij

incircūcisi interfecti gladio. Dederūt
enim terrorem in terra viventū: et por-
taverūt ignominiā suā cum hijs qui
descendūt in lacum. In medio interfec-
tōrū posita sunt. Ibi mosoch et tubal et
omnis multitudo eī: in circuitu eius se-
pulcra illius. Omnes hij incircūcisi
interfecti gladio: quia dederunt formidinē suā in terra viventū:
et non dormient cum fortibus cadentibus
et incircūcisis qui descendūt ad
infernū cum armis suis. Et posuerūt
gladios suos sub capitibus suis: et fue-
runt iniquitates eorū in ossibus eorū:
quia terror fortū factī sunt in terra vi-
ventū. Et tu ergo i medio incircūcisorū
contereris: et dormies cum interfectis
gladio. Ibi edūmea et reges eius et o-
mnes duces eius: qui dati sunt cū eger-
citu suo cum interfectis gladio: et qui
cum incircūcisis dormierūt et cū hijs
qui descenderūt in lacū. Ibi principes
aquilonis omnes et universi venatores
qui deducti sunt cum interfectis: pauō-
res et in sua fortitudine confusi: qui dor-
mierūt incircūcisi cū interfectis gladio:
et portaverūt confusionē suā cū hijs
qui descendūt in lacū. Vidit eos pha-
rao et consolat̄ est super omnīa multitudi-
ne sua q̄ interfecta est gladio: pharao
et omnis exercitus eī ait dominus deus:
quia dedit terorem suū in terra viventū:
et dormiet in medio incircūcisorū
cū interfectis gladio: pharao et omnis
multitudo eī ait dōs deus. xxxiij

Et factum est verbū dōi ad me di-
cens. Fili hominis loquere ad
filios ppli tui: et dices ad eos. Terra cū
indūxero super eam gladiū et sumpse-
rit populus terre virū unū de novissimis suis
et constituerit eum sibi speculatorem
et ille viderit gladiū venientem super

terrā. et cecinerit buccina et ānūciauerit
populo: audierit autē quisquis ille est
sonitum buccine et non obseruauerit
uocem: gladius ⁊ tulerit eū: sanguis
ipius sup caput eius erit. Qui audit buccine
audiuit ⁊ non se obseruauit: sanguis
eius i ipso erit. Si autē se custodierit:
anima sua saluauit. Qui si speculator
uiderit gladiū uenientem ⁊ nō insonuerit
buccina ⁊ populus se non custodierit:
ueneritq; gladius et tulerit de eis anima:
ille quidē in iniquitate sua captus
est: sanguinē autē eius de manu specu-
latoris requirā. Et tu fili hominis: speculatorē
dedi te domui israel. Audies
ergo de ore meo sermonem: annūtiabis
eis ex me. Si me dicente ad impiū:
impie morte morieris: non fueris loc-
utus ut se custodiat impius a via sua:
ipse impius in iniquitate sua mori-
etur: sanguinē autem eius de manu tua
requirā. Tuautē annūtiauerit ad im-
piū ut a viis suis cōuertatur: non fue-
rit conuersus a via sua: ipse in iniqui-
tate sua morietur: porro tu animam
tuam liberasti. Tu ergo fili hominis: dic
ad domū israel. Hic locutus estis di-
centes. Iniquitates nostre et peccata
nostra sup nos sunt: et in ipsis nos
tabescimus. Quomodo ergo uiuere
possumus? Dic ad eos. Viuo ego:
dicit dominus deus: nolo mortē impii:
sed ut cōuertatur impius a via sua et
uiuat. Conuertimini a viis uestris pes-
simis. Et quare moriemini domus
israel? Tu itaq; fili hominis: dic ad fili-
os populi tui. Iustitia multi nō liberabit
eum in quacunq; die peccauerit: ⁊ im-
pietas impii nō nocebit ei in quacunq;
die cōuersus fuerit ab impietate sua.
Et iustus non poterit uiuere in iusti-
a sua: in quacunq; die peccauerit. Et cū
si dixero iusto q̄ uita uiuat: et cōfisus
in iustitia sua fecerit iniquitatē omnes
iustitie eius obliuioni tradentur: ⁊ in
iniquitate sua quā operatus est in ipsa
morietur. Si autē dixero impio: mo-
re morieris: ⁊ egerit penitentiā a peca-
to suo: fecerit iudiciū et iustitiam et
pignus restituerit ille impius: rapinā
q̄ reddiderit: in mandatis uite ambu-
lauerit nec fecerit quicq; iniustū: uita
uiuet ⁊ non morietur. Omnia peccata
eius que peccauit nō imputabuntur ei.
Iudiciū et iustitiā fecit: uita uiuet. Et
dixerunt filij populi tui. Iustū est equi
ponderis uia dūi. Et ipsorū uia iniusta
est. Cum enim recesserit iustus a iusti-
a sua fecerit q̄ iniquitates: morietur
in eis. Et cum recesserit impius ab im-
pietate sua fecerit q̄ iudicium et iusti-
am: viuet in eis. Et dicitis. Iustū est et re-
cta via domini. Vi nūquid q̄ uiae u-
ae sunt iuste: ⁊ domus israel iudicabo de uobis dominus
israel. Et factum est in duodecimo
anno in decimo mense: in quinta mē-
sis transmigrationis nostre: uenit ad
me qui fugerat de iherusalem dicens.
Vastata est ciuitas. Fuit manus autem
domini facta fuerat ad me uesperi an-
tequā ueniret qui fugerat: aperuit
os meū donec ueniret ad me mane: et
aperto ore meo non fui amplius. Et facta
est ūba dūi ad me dicens. Fili hoīs:
habitatores terrarum hiis sup humū
israel loquentes aiunt. Vnus erat abrahā:
⁊ hereditate possedit terram. Nos autē multi
sumus: nobis data est terra in possessionem. Ho-
ro dicis ad eos. Hec dicit dūs deus: q̄
in sanguine comedistis et oculos uros
leuastis ad immundicias uestras ⁊ sanguinē
fundistis: numq̄ terram hereditabitis
hiis? Stetistis i gladiis uestris: fecistis
abominationes: ⁊ unusquisq; uxorem

proximi sui polluit: ⁊ terram hereditabitis
possidebitis? Hec dicis ad eos. Hic
dicit dominus deus. Viuo ego: quia
qui in ruinosis habitant gladio ca-
dent: ⁊ qui in agro est: bestiis tradetur
ad deuorandū: qui autē in ꝓdibus ⁊ in
speluncis sunt peste morientur. Et da-
bo terram in solitudinē ⁊ in desertū: et
deficiet superba fortitudo eius: et deso-
labuntur montes israel: eo q̄ nullus
sit qui p eos trānseat. Et erunt ꝗa dūs
eum dedero terrā eorū desolatam ⁊ de-
sertam: propter uniuersas abominatio-
nes suas quas operati sunt. Et tu fili
hominis filij populi tui qui loquuntur de
te iuxta murros et in ostijs domorū ⁊
dicūt unus ad alterū uir ad proximū suū
loquentes ueniet et audiant qui sit ser-
mo egrediens a dūo: et ueniunt ad te
sicut si ingrediat populus. Et sedent coram
te populus meus: ⁊ audiūt sermones tu-
os ⁊ non faciūt eos: quia i cantici o-
ris sui ponunt illos. Et auaritiā suā
sequūt cor eorū: ⁊ es eis sicut cantor mulsi-
ū q̄ suauis dulcisq; sono canit. Et au-
diūt verba tua et nō faciūt ea: et cū ue-
nerit q̄ ꝓdicti sūt ecce ecce uenit: cūq; fuerit
q̄ ꝓdicti sūt ecce ecce.

XXXIII

Et factum est uerbū dūi ad me di-
cens. Fili hominis ꝓpheta de
pastoribus israel: ꝓpheta ⁊ dices pasto-
ribus. Hec dicit dominus deus. Ve pa-
storibus israel: q̄ pascebāt semetipsos.
Nōne greges a pastoribus pascūtur?
Lac comedebatis ⁊ lanis operiebamini
⁊ q̄ crassum erat occidebatis: gre-
gem autē meū non pascebatis. Q̄d in-
firmū fuit non cōsolidastis: q̄ egro-
tum non sanastis. Q̄d fractū est non
alligastis ⁊ q̄ abiectū ē nō reduxistis:
et q̄d perierat non quesistis: sed tanū
austeritate imperabatis eis et cū pōtēta
Et dispersi sunt oues mee eo q̄ nō esset
pastor: ⁊ factae sunt in deuorationē o-
mniū bestiarū agri: ⁊ dispersi sunt. Erra-
uerūt greges mei in cūctis mōtibus
et i omnī colle excelso: ⁊ sup omnē
faciem terre dispersi sunt greges mei: et
non erat qui requireret. Nō erat inq̄
qui requireret. Propterea pastores au-
dite ūbum dūi. Viuo ego dicit dūs
deus: quia p eo q̄ factū fuit greges mei
in rapinā ⁊ oues mee in deuorationē
omniū bestiarū agri: eo q̄ nō esset pa-
stor: neq; enim quesierūt pastores gre-
gem meū: sed pascebāt pastores semet-
ipsos ⁊ greges meos nō pascebāt: pro-
pterea pastores audite ūbū dūi. Hec
dicit dūs dūs. Ecce ego ipse sup pasto-
res: requirā gregē meū de manu eorū ⁊
cessare faciā eos ne ultra non pascant gre-
gem meū: nec pascāt amplius pastores
semetipsos. Et liberabo gregem meū
de ore eorū: ⁊ nō erūt eis in escam: q̄a
hec dicit dominus deus. Ecce ego ipse re-
quirā oues meas: ⁊ visitabo eas sicut
visitat pastor gregem suū: in die quā
do fuerit in medio ouiū suarū dispersa-
rū. Sic visitabo oues meas: ⁊ libera-
bo eas de omnibus locis in quibus
dispersi fuerāt in die nubis et caliginis.
Et educam eas de populis ⁊ congregabo
eas de terris: ⁊ induca eas in terrā sua:
et pascam eas in montibus israel in ri-
uis et in cūctis sedibus terre. Qui pascuis
uberrimis pascam eas: ⁊ in montibus
excelsis israel erunt pascua eorū. Ibi re-
quiescent in herbis uiridibus: ⁊ pascua
pinguibus pascētur sup montes israel.
Ego pascā oues meas: et ego eas accū-
bare faciā dicit dūs deus. Q̄d perierat
requiram ⁊ q̄ abiectū erat reducam: ⁊
q̄ fractū fuerat alligabo ⁊ q̄ infirmū
fuerat consolidabo: et quod pinguē

et forte custodiã: et pascam illas in iudicio. Vos aũt greges mei: hec dicit dominus deus. Ecce ego iudico inter pecus & pecus arietũ & hircorũ. Nũne satis vobis erat pascua bona depasci? Iniuriã et reliquias pascuarũ vestrarũ conculcastis pedibus vestris: & cũ purissimã aquã bibistis: reliquã pedibus vestris turbastis. Et oves mee hijs q̃ conculcata pedibus vestris fuerãt pascebantur: & que pedes vestri turbauerant hec bibebant. Propterea hec dicit dñs deus ad eos. Ecce ego ipe iudicabo inter pecus & pecus. Et suscitabo super eas pastorẽ vnũ q̃ pascat eas seruũ meũ david: ipse pascet eas: et ipe erit eis in pastorem. Ego aũt dominus eo eis in deum: et seruus meus david princeps in medio eorũ. Ego dominus locutus sum. Et faciam cum eis pactũ pacis: et cessare facã bestias pessimas de terra. Qui habitant in deserto securi dormient in saltibus: & ponam eos in circuitu collis mei benedictionẽ: & deducam imbrem in tẽpore suo: et pluuie benedictionis erunt. Et dabit lignũ agri fructum suũ: & terra dabit germen suũ: & erunt in terra sua absq; timore. Et scient quia ego dominus cũ contriuero cathenas iugi eorũ: & eruero eos de manu imperantũ sibi. Et non erunt vltra in rapinã in gentibus: neq; bestie terre deuorabũt eos: sed habitabunt confidenter absq; vllo terore. Et suscitabo eis germen nominatũ: et non erũt vltra immitium fame in terra neq; portabũt vltra opprobriũ gentiũ. Et scient quia ego dominus deus eorũ cũ eis: & ipi populus meus domus israhel ait dominus deus. Vos aũt greges mei greges pascue mee homines estis: et ego dñs deus vester: dicit dñs deus. xxxiv

Et factus est sermo dñi ad me dicens. Fili hominis pone faciem tuã aduersus mõtem seyr: et vaticinabis de eo & dices illi. Hec dicit dominus deus. Ecce ego ad te mons seyr: & extendam manũ meã sup te: et dabo te desolatũ atq; deserticum. Vrbes tuas demoliar: & tu deseres eris: & scies quia ego dominus. eo q̃ fuerãs inimicus inuiticus: et conclusisti filios israhel i manus gladij in tẽpore afflictionis eorũ: in tẽpe iniquitatis extremũ. Propterea viuo ego dicit dominus deus: quoniã sanguini tradam te: & sanguis te persequet: et cum sanguine odierit sanguis persequetur te. Et dabo montẽ seyr desolatum et deserticum: & auferam de eo transeuntem & redeuntem: & implebo montes eius occisorũ suorũ. In collibus tuis & in vallibus tuis atq; in torrentibus interfecti gladio cadent. In solitudines sempiternas tradam te: & ciuitates tue non habitabũtur. Et scietis q̃a ego dñs deus: eo q̃ dixisti duæ gentes & duæ terre mee erunt & hereditate possidebo eas: cum dñs esset ibi. Propterea viuo ego dicit dominus deus: quia faciam iuxta iram tuã & secundum zelum tuũ quẽ fecisti odio habens eos: & nouus efficiar q̃ eos cũ te iudicauero: et sciet quia ego dominus. Audiui iniuriam opprobria tuã que locũ es de montibus israhel dicens. Desertũ nobis ad deuorandũ dati sunt. Et insurgebatis sup me ore vestro: & detogastis aduersum me. Vrbem vrã ego audiui. Hec dicit dominus deus. Letante vniuersa terra in solitudine te redigam: sicut gauisus es sup hereditatem domũ israhel eo q̃ fuerit dissipata: sic faciã tibi. Dissipatus eris mõs seyr: et vniuersa dñiõ: & scietis q̃a ego dñs. xxxv

Tu aũt fili hominis vaticinare sup montes israhel: & dices. Mõtes israhel audite verbum dñi. Hec dicit dominus deus. Eo q̃ dixerit inimicus de vobis euge alaudimus sempiternæ in hereditatem date sunt nobis: propterea vaticinare & dic. Hec dicit dominus deus. Pro eo q̃ desolati estis & circumdati q̃ circuitũ & facti in hereditatem reliquis gentibus: & ascendistis sup labium lingue & opprobriũ plis: propterea montes israhel audite verbũ dñi dei. Hec dicit dominus deus montibus et collibus torrentibus vallibus: et deserto parietinis & urbibus derelictis que depopulate sunt: & subsannate a reliquis gentibus q̃ circuitũ. Propterea hec dicit dominus deus. Quoniã i igne zeli mei locus sũ de reliquis gentibus et de vniuersa iniuriã que dederunt terrã meã sibi in hereditate cũ gaudio et toto corde & ex animo: & eiecerũt eam ut vastarent: idcirco vaticinare super humũ israhel: & dices montibus & collibus vigis & vallibus. Hec dicit dñs deus. Ecce ego in zelo meo et in furore meo locutus sum: eo q̃ confusionem gentiũ sustinuistis. Idcirco hec dicit dominus deus. Ego leuaui manũ meã ut gentes q̃ in circuitu vestro sunt ipe confusionẽ suã portent: vos aũt mõtes israhel ramos vestros germinetis: et fructũ vestrũ afferatis plo meo israhel. Prope enim est ut veniat. Quia ecce ego ad vos: & conuertar ad vos: & arabimini: & accipietis sementem: et multiplicabo i vobis homines omnẽq; domũ israhel. Et habitabũtur ciuitates: & ruinosa instaurabũtur: & replebo vos hominibus & iumentis: & multiplicabũtur & crescent. Et habitare vos faciam sicut a principio: dñisq; donabo maioribus q̃ habuistis ab initio: & scietis quia ego dominus. Et adducã sup vos homines plm meũ israhel: & hereditate possidebit te. Et eris eis i hereditate: & non addes vltra ut ablq; eis sis. Hec dicit dominus deus. Eo q̃ dicunt de vobis deuoratrix homines & suffocans gentem tuã: propterea homines nõ comedes ãplius: & gentem tuã non necabis vltra ait dominus deus. Nec audiam facã in te ampli confusionem gentiũ: et opprobriũ plorũ nequaq; portabis: & gentem tuã non auferes ampli ait dominus deus. Et factum est verbũ dñi ad me dicens. Fili hominis domus israhel habitauerũt in humo sua: & polluerũt eam in viis suis et in studijs suis. Iuxta immũditiam menstruate facta ẽ via eorũ coram me: & effudi indignationẽ meã super eos pro sanguine quẽ fuderant super terram. Et in idolis suis polluerũt eã: et dispersi eos in gentes & ventilati sũt in terras: iuxta vias eorũ & adinuentiones eorũ iudicaui eos. Et ingressi sũt ad gentes ad quas introierũt & polluerũt nomẽ sanctũ meũ: cum dicerent de eis plus domini isti sũt et de terra ei egressi sunt. Et pepercẽ nomini sancto meo: quẽ polluerat domus israhel in gentibus ad quas egressi sunt. Idcirco dicito domui israhel. Hec dicit dñs deus. Non ego vobis faciam domus israhel. Sed propter nomẽ sanctũ meũ quẽ pollutistis in gentibus ad quas intraistis. Et sanctificabo nomen meũ magnũ quẽ

pollutū est inter gentes qō polluistis
in medio eār: ut sciāt gēes quia ego
dūs · dicit dūs exercituū . Cum sanctificatus fuero ī vobis coram eis . Tollā
quippe vos de gentibus · ⁊ congregabo vos de universis terris · ⁊ adducā
vos in terrā vestrā. Et effundam super
vos aquā mūdam: et mūdabimini
ab omnibus inquinamentis vestris: et
ab universis idolis vestris mūdabo
vos. Et dabo vobis cor novū: ⁊ spiritum novū ponā in medio vestri . Et
auferam cor lapideū de carne vestra:
⁊ dabo vobis cor carneū: ⁊ spiritū meū
ponā in medio vestri. Et faciam ut in
preceptis meis ambuletis: ⁊ iudicia mea
custodiatis ⁊ operemini. Et habitabitis in terra quā dedi patribus vestris:
et eritis michi in phm: ⁊ ego ero vobis
in deum. Et saluabo vos ex universis
inquinamentis vris: ⁊ vocabo frumentum ⁊ multiplicabo illud: ⁊ nō imponam vobis famem . Et multiplicabo
fructū ligni ⁊ germina agri: ut non
porteris ultra oprobriū famis inge-
bus. Et recordabimini viarū vrārū
pessimarū studiorūq; nō bonorū: et
displicebunt vobis iniquitates vre et
scelera vra. Non propter vos ego faciam ait dominus dē: notum sit vobis.
Confundimini ⁊ erubescite super vijs
vris domus israhel. Hec dicit dominus
deus. In die qua mūdavero vos ex omnibus iniquitatibus vris · inhabitari
fecero vrbes · ⁊ instaurabuntur ruinosa: ⁊ ita deserta fuerit regularē quōdā
erat desolata in oculis omnis viatoris: dicent. Terra illa inculta facta ē ut
hortus voluptatis: ⁊ ciuitates deserte ⁊
destrute atq; subdole munite fuerūt.
Et scient gentes quecunq; derelicte fuerint ī circuitu vestro: quia ego dominus
edificaui dissipata · plantauiq; inculta: ego dominus locutus sum ⁊ feciam.
Hec dicit dominus dē. Adhuc in hoc
inquirent me domus israhel: ut faciā eis. Multiplicabo eos sicut greges hominū
ut greges sanctum: ut greges iherusalem in solemnitatibus eōrū. Sic erūt ciuitates deserte plene gregibus hominū: et scient quia ego dominus. LXXVIJ

Facta est super me manus dūi: et
eduxit me in spiritu dūi · et dimisit me in medio campi qui erat plenus
ossibus: ⁊ circūduxit me per ea in gyrū.
Erant autem multa valde super faciem
campi: siccaq; vehementer. Et dixit ad
me. Fili hominis: putasne viuēt ossa
ista? Et dixi. Dūe deus tu nosti. Et dixit ad me. Vaticinare de ossibus istis.
Et dices eis. Ossa arida: audite verbū
dūi. Hec dicit dūs deus ossibus hijs.
Ecce ego introducā in vos spiritum
vitae: ⁊ dabo super vos nervos
et succrescere faciam super vos carnes
et superextendam in vobis cutem: ⁊ dabo vobis spiritum ⁊ vivetis · ⁊ scietis
qā ego dominus. Et prophetaui sicut
preceptum michi. Factus est autem sonitus prophetante me: et ecce cōmotio.
Et accesserunt ossa ad ossa: vnūqq;
ad iuncturam suam. Et vidi: ⁊ ecce super
ea nervi ⁊ carnes ascenderunt · ⁊ extenta est in eis cutis desuper: et spiritum
non habebant. Et dixit ad me. Vaticinare ad spiritū: vaticinare fili hominis:
et dices ad spiritū. Hec dicit dominus
deus. A quatuor ventis veni spiritus:
et insufla super interfectos istos · ⁊ revivisce. Et phetaui sicut preceptum mihi. Et ingressus ē in eis spiritus · ⁊ vixerūt
stetereūtq; super pedes suos exercitus
grandis nimis valde. Et dixit ad me.
Fili hominis: ossa hec omnia domus israhel.

Ipsi dicūt. Quarē ossa nostra: ⁊ periit
spes nostra: ⁊ abscisi sumus. Propterea
vaticinare: et dices ad eos. Hec dicit
dominus dē. Ecce ego aperiā tumulos
vestros: ⁊ educam vos de sepulcris vestris populus meus: ⁊ inducam vos in terram israhel. Et scietis quia ego dūs cum aperuero sepulcra vestra: ⁊ eduxero vos de tumulis vestris populus meus:
et dedero spiritū meū in vobis et vivetis. Et requiescere vos faciam super
humū vestrā: et scietis quia ego dūs
locutus sum ⁊ feci: ait dūs dē. Et factus
est sermo dūi ad me dicens . Et tu fili
hominis sume tibi lignū unū: et scribe super
illud-iude et filijs israhel sociis eius. Et tolle
lignū alterū: ⁊ scribe super illud-ioseph
lignū effraim: et cūcte domus israhel sociorūq; eius. Et adiunge illa unū ad alterū tibi in lignū unū: ⁊ erūt in unionē
in manu tua. Cū aūt dixerit ad te filij
populi tui loquēres nōne indicas nobis
quid ī hijs tibi velis: loqueris ad eos.
Hec dicit dūs dē. Ecce ego assumā lignū ioseph-quod est ī manu effraim
et tribus israhel que sunt ei adiūcte: ⁊
dabo eas parvere cum ligno iuda ⁊ faciam eas in lignū unū: ⁊ erūt unū in
manu eius. Erunt aūt ligna super que
scripseris in manu tua in oculis eorū:
et dices ad eos . Hec dicit dominus dē.
Ecce ego assumā filios israhel de medio nationū ad quas abierūt: ⁊ congregabo eos undiq; et adducam eos
ad humū suā. Et faciā eos in gentem
unam in terra in montibus israhel: ⁊ rex
unus erit omnibus imperans. Et nō
erunt ultra duo gentes: nec diuidetur
amplius in duo regna. Neq; polluentur
ultra in idolis suis ⁊ abominationibus et cunctis iniquitatibus suis:
et saluos eos faciā de vniūsis sedibus
suis ī quibus peccauerūt: ⁊ emūdabo
eos. Et erunt michi populus · ⁊ ego ero eis
deus: ⁊ seruus meus dauid rex super eos: ⁊
pastor vnus erit omnium eorū. In iudicijs
meis ambulabunt: ⁊ mandata mea
custodient: ⁊ facient ea. Et habitabūt
super terram quā dedi seruo meo iacob
in qua habitauerūt patres vestri: ⁊ habitabunt super eam ipsi ⁊ filij eorū ⁊ filij
filiorū eorū usq; in sempiternū : et da-
uid seruus meus princeps eorū in perpetuū.
Et pcutiā illis fedus pacis: pactū sempiternū erit eis. Et fidabo eos et multiplicabo : et dabo sanctificationē meā
in medio eorū in perpetuū . Et erit tabernaculū meū in eis · ero eis deus: ⁊
ipsi erunt michi populus . Et scient gentes quia ego dominus sanctificator
israhel: cū fuerit sanctificatio mea in
medio eorū in perpetuum. LXXVIIJ

Et factus est sermo dūi ad me dicens.
Fili hominis pone faciem tuā
cōtra gog et terram magog principē
rapinis moloch ⁊ tubal: ⁊ vaticinare
de eo · ⁊ dices ad eum . Hec dicit dūs
dē. Ecce ego ad te gog principē rapinis
moloch ⁊ tubal. Et circūagam te ⁊ ponam frenū in maxillis tuis : et educā
te ⁊ omnē exercitū tuū equos ⁊ equites
vestitos loricis universos : multitudinem magnā habentem clypeū et arripientū ī gladiū. Persi ethiopes ⁊ libies
cum eis: omnes scutati ⁊ galeati. Gomer et universa agmina eius: domus togorma latera aquilonis ⁊ totū robur
eius: populus multus tecū. Preparā ⁊ instrue
te et omnē multitudinē tuā q̄ congregata est ad te: ⁊ esto eis ī preptū. Post
dies multos visitaberis . In nouissimo annorū venies ad terram que cōtracta est a gladio: cōgregata est de populis multis: ad montes israhel qui fuerūt

deserti in gyro. Hec de pluo educta est:
et habitabunt in ea confidenter uniuersi. Ascendens autem filii tempestas
ventus et quasi nubes: ut operias terram tu & omnia agmina tua: et populi
multi tecum. Hec dicit dominus deus.
In die illa ascendent sermones super
cor tuum: & cogitabis cogitationem pessimam: & dices. Ascendam ad terram
absque muro. Vt eniam ad quiescentes
habitantesque securo: omnes habitant
sine muro. Vectes et porte non sunt
eis. Vt diripias spolia et inuadas
predam: ut inferas manum tuam super
eos qui deserti fuerant & postea restituti: & super populum qui est congregatus de gentibus qui possidet opes et esse habitator umbilici terre. Saba & dedan et
negociatores tharsis & omnes leones
eius dicent tibi. Numquid ad sumenda
spolia tu venis? Ecce ad diripiendam
predam congregasti multitudinem tuam:
ut tollas argentum et aurum: auferas
suppellectilem atque substantiam et diripias
manubias infinitas. Propterea uaticinare fili hominis: & dices ad gog.
Hec dicit dominus deus. Numquid non
in die illa cum habitauerit populus meus
israhel confidenter fures & venies tu de
loco tuo a lateribus aquilonis tu & populus tecum: ascensores equorum omnes
isti. Ecclesia magnus & exercitus vehemens?
Et ascendes super populum meum israhel sicut
nubes ut operas terram. In nouissimis diebus eris: et adducam te super
terram meam: ut sciant gentes me cum
sanctificor fuero in te in oculis eorum
gog. Hec dicit dominus deus. Tu ergo
ille es de quo locutus sum in diebus
antiquis in manu seruorum meorum prophetarum israhel: qui prophetauerunt
in diebus illorum temporum ut adducerem
te super eos. Et erit in die illa. in die
aduentus gog super terram israhel ait dominus deus: ascendet indignatio mea in
furore meo & in zelo meo. In igne enim
meo locutus sum: quia in die illa erit
commotio magna super terram israhel:
et commouebunt a facie mea pisces maris et volucres celi et bestie agri: & omne
reptile quod mouetur super humum: cunctique homines qui sunt super faciem terre. Et subuertentur montes: & cadent
septes: & omnis murus corruet in terram.
Et conuocabo aduersus eum in omnibus montibus meis gladium: ait dominus deus. Gladius unusquisque in fratrem
suum dirigetur. Et iudicabo eum pestem
et sanguine & imbre vehementi: et lapidibus imbrem. Ignem & sulphur
pluam super eum & super exercitum eius: super populos multos qui sunt cum eo. Et
magnificabor & sanctificabor: et notus ero in oculis multarum gentium: & scient quia ego sum dominus.

xxxix

Tu autem fili hominis uaticinare adversum gog: & dices. Hec dicit
dominus deus. Ecce ego super te gog principem capitis moloch & tubal. Et circumagam te & educam te. & ascendere te faciam de lateribus aquilonis: & adducam te super montes israhel. Et percutiam arcum tuum in manu sinistra tua: & sagittas tuas de manu dextera tua. Deiciam te super montes israhel: & cades tu
& omnia agmina tua & populus qui est
tecum. Feris auibus omnique volatili &
bestiis terre dedi te ad deuorandum. Super faciem agri cades: quia ego locutus
sum ait dominus deus. Et immittam ignem
in magog et in hijs qui habitant in
insulis confidenter: & scient quia ego
dominus. Et nomen sanctum meum notum faciam
in medio populi mei israhel & non polluam nomen

sanctum meum amplius: et scient gentes
quia ego dominus sanctus israhel. Ecce
venit: & factum est ait dominus deus.
Hec est dies de qua locutus sum. Et
egredientur habitatores de ciuitatibus
israhel: & succendent & comburent arma
clipeum et hastas arcum et sagittas & baculos manuum et contos: & succendent ea igni septem annis. Et non
portabunt ligna de regionibus neque
succident de saltibus. quoniam arma
succendent igni: & depredabuntur eos
quibus prede fuerant: & diripient vastatores suos ait dominus deus. Et erit:
in die illa dabo gog locum nominatum
sepulcrum in israhel. vallem viatorum ad
orientem maris: que obstupescere faciet peregrinantes. Et sepelient ibi gog et omnem multitudinem eius: & vocabitur vallis multitudinis gog: & sepelient eos
dominus israhel ut mundent terram septem mensibus. Sepelient autem eum omnes
populi terre: et erit is nominatus dies
in quo glorificatus sum ait dominus deus.
Et viros ingent constituent lustrantes
terram: qui sepeliant & requirant eos si
remanserint super faciem terre: ut mundent
eam. Post menses autem septem querent
incipient: & circumibunt pagenses terram.
Cumque uiderint os hominis stanterit
iuxta illud titulum donec sepeliant illud pollinctores in valle multitudinis
gog. Nomen autem ciuitatis amona:
et mundabunt terram. Tu ergo fili hominis
hec dicit dominus deus. Dic omnis volucri et uniuersis auibus rapidis bestiis
agri. Conuenite, properate: conuenite undique ad victimam meam quam ego immolo
vobis. victimam magnam super montes
israhel: ut comedatis carnes & bibatis
sanguinem. Carnes fortium comedetis: &
sanguinem principum terre bibetis: arietum
et agnorum & hircorum thaurorumque et altilium et pinguium omnium et comedetis
adipem in satietatem: et bibetis sanguinem in ebrietatem de victima quam
ego immolauit vobis: et satiabimini
super mensam meam de equo et de equite
fortis. & de uniuersis uiris bellatoribus
ait dominus deus. Et ponam gloriam
meam in gentibus: & videbunt omnes gentes iudicium meum quod fecerim. et manus meam quam
posuerim super eos: et scient dominus israhel quia ego dominus deus eorum a die illa et deinceps. Et scient gentes quoniam
in iniquitate sua rapta sit domus israhel: & ipsi delinquerint mihi et abscondi
eum faciem meam ab eis: & tradiderim eos
in manus hostium & ceciderint in gladio
omnes. Iuxta immunditiam eorum et secundum scelera eorum: & abscondi faciem meam ab
illis. Propterea hec dicit dominus deus.
Nunc reducam captiuitatem iacob: & miserebor omnis domus israhel. Et aemulabor
zelum pro nomine sancto meo: &
porabunt confusionem suam et omnem
preuaricationem quam preuaricati sunt
in me cum habitauerint in terra sua confidenter nemine formidante: & reduxero
eos de populis & congregauero de terris
inimicorum eorum: & sanctificatus fuero in
eis in oculis gentium pluriumarum. Et scient
quia ego dominus deus eorum qui transtulerim eos in nationes: & congregauero eos super terram suam & non derelinquam in quemquam ex eis ibi. Et non abscondam vltra faciem meam ab eis: cum
effuderim spiritum meum super omnem
domum israhel ait dominus deus.

xl

In vigesimo quinto anno transmigrationis
nostre exordio anni decimi mensis quarti
decimo anno postquam ciuitas est diuinata:
in ipsa hac die facta est super me manus
domini: & adduxit me illuc in visionibus

dei. Adduxit me in terrā israhel: et dimisit me super montem excelsum nimis
super quē erat quasi edificium ciuitatis
ad austrum: ⁊ introduxit me
illuc. Et ecce vir cui: erat species quasi
species ęris: ⁊ funiculus linē in manu
eius: ⁊ calamus mensure in manu eius.
Erat autem in porta: ⁊ loquens est
ad me idem vir. Fili hominis: uide
oculis tuis ⁊ auribus tuis audi: ⁊ po
ne cor tuū in omnia que ego ostendā
tibi: quia ut ostendatur tibi adducti
es huc. Annūcia omnia que tu vides
domui israhel. Et ecce murus forinse
cus in circuitu domus undiq: ⁊ in ma
nu viri calamus mensure sex cubitorū et
palmus. Et mensus est latitudinē edificij
calamo vno: altitudinē quoq: cala
mo vno. Et venit ad portam que re
spiciebat viam orientalē: et ascendit
per gradus eius. Et mensus est limē porte
calamo vno latitudinē id est limē
vnū calamo vno in latitudine: ⁊ tha
lamū vno calamo longum: et vno
calamo in latum: et inter thalamos
quinq: cubitos: ⁊ limen porte iuxta
vestibulū porte interior calamo vno.
Et mensus est vestibulū porte octo cu
bitos: ⁊ frontem eius duobus cubit.
Vestibulū autem porte erat introrsus.
Porro thalami porte ad viam
orientalē tres hinc ⁊ tres inde: mensu
ra una eorū: ⁊ mensura una frontū et
ęq: parte. Et mensus est latitudi
nem liminis porte decem cubitorū: ⁊
longitudinē porte tredecim cubitorū:
et marginē ante thalamos cubiti vnus:
et cubitus vnus limis utrinq: Thalami
autem sex cubitorū erant hinc et inde.
Et mensus est porta a tecto thalami
usq: ad tectū eius latitudinē viginiquinq
cubitorū: ostiū contra ostium. Et fecit
frontes per sexaginta cubitos: et ad fron
tem atrii porte undiq: per circuitum: ⁊
ante faciem porte que pingebat usq:
ad faciem vestibuli porte interioris
quinquaginta cubitos: et fenestras obli
quas in thalamis ⁊ in foraminib: ęq:
que erant iuxta porta undiq: per cir
cuitum. Similiter autē erat et in vestibu
lio fenestre per gyrū intrinsecus: ⁊ ante fron
tem picturā palmarū. Et eduxit me ad
atrium exterius: et ecce gazophilacia et
pauimentū stratum lapide in atrio p
circuitum. Triginta gazophilacia in
circuitu pauimēti: ⁊ pauimētū iuxta
portas secūdū lōgitudinē portarū erat
inferius. Et mensus est latitudinē a facie
porte inferioris usq: ad frontē atrij iterio
ris exterius: centū cubitos ad orientē
et aquilonē. Porta vero q respiciebat
viā aquilonis atrij exterioris mensus est
tā in lōgitudine q̄ i latitudine et tha
lamos eius tres hinc et tres inde: frontes
eis et vestibula eis secūdū mensurā
porte prioris: quinquaginta cubitorū
longitudinē eis: et latitudinē viginti
quinq: cubitorū. Fenestre autē eis et vestibu
lū et sculpture secūm mensuram porte
q respiciebat ad orientem: ⁊ septē gradū
erat ascensus eis. Et vestibulū ante eas: et
porta atrij interioris contra portā a
quilonis et orientalē. Et mensus est a
porta usq: ad portā atrij cubitos. Et
eduxit me ad viā australē: ⁊ ecce porta
q respiciebat ad austrū. Et mensus est
frontē eis et vestibulū eis iuxta mensuras
superiores: ⁊ fenestras eis ⁊ vestibula in
circuitu sicut fenestras ceteras: quinqua
gita cubitorū lōgitudine ⁊ latitudine
viginiquinq cubitorū: et septem gradus
ascendebat ad ea. Et vestibulū ante fenes
tras: ⁊ palme erāt vna hinc et altera
inde in frōte eis: et porta atrij interioris

in via australi. Et mensus est a porta
usq: ad portam in via australi centum
cubitos. Et introduxit me in atri
um interius ad portam australem: ⁊
mensus est portam iuxta mensuras
superiores: thalamū eius: et frontem
eius: et vestibulū eius hisdem mensu
ris: ⁊ fenestras vestibuli eius in cir
cuitu quinquaginta cubitos lōgitudinē
et latitudinis viginiquinq cubitos: ⁊
vestibulū q̄ erat in lōgitudine viginti
quinq cubitos: ⁊ latitudine quinq: cu
bitorū. Et vestibulū eius ad atrū exte
rius: ⁊ palmas eis in frōte: ⁊ octo gra
dus erant quibus ascendebat q̄ tā. Et
introduxit me in atrū interiū q viā o
rientalē: ⁊ mensus est portā secūdum
mensuras superiores: thalamū eius
et frontē eis ⁊ vestibula eis sicut supra:
⁊ fenestras eis ⁊ vestibulū in circuitu lō
gitudine quinquaginta cubitos et lati
tudine viginiquinq cubitos: ⁊ vestibu
lum eius in est atrij exterioris ⁊ palme
erant in frōte eis hinc ⁊ inde: ⁊ i octo
gradibus ascensus eis. Et introduxit me
ad portā q respiciebat ad aquilonē.
Et mensus est secūm mensuras superiores
thalamū eis ⁊ frontem eis et vestibulū
eis ⁊ fenestras eis q̄ per circuitū lōgitudine
quinquaginta cubitorū et latitudine vi
giniquinq cubitorū: ⁊ vestibulū eis respi
ciebat ad atrū exterius: ⁊ palmarū
in frōte eis hinc ⁊ inde: ⁊ in octo
gradibus ascensus eis: ⁊ q̄ singula gazo
philacia ostiū in frontibus portarū: ipsi
lauabūt holocaustū. Et in vestibulo por
te due mēse hinc ⁊ due mense inde: ut
imolēt super eas holocaustū et p peccato
et p delicto. Et ad latus exterius q̄ ascen
dit ad ostiū porte q̄ spectat ad aquilonē duo
mēse: ⁊ ad latus alterū ante vestibulū por
te duo mēse. Quatuor mēse hinc ⁊ quatuor
mēse inde: q̄ laterā porte duo mēse erāt:
super q̄bus imolabant. Quatuor autē mēse
ad holocaustū de lapidibus sectis et
fractis: longitudine cubiti vnī: ⁊ dimidij: et latitudine cubiti vnius et dimidij: ⁊ altitudine cubiti vnī: super quos
ponēt vasa i quibus imolabūt holocaustum ⁊ victima. Et labia earū palmi vnī: reflexa interiūs p circuitū. Super
mēsas autē carnes oblationis. Et ex
terā porta interioē gazophilacia cantorū in atrio interiori q̄ erat in latere
porte respicientis ad aquilonē: ⁊ facies eorū contra viā australē: una ex latere porte orientalis q̄ respiciebat ad viā
aquilonis. Et dixit ad me. Hęc gazophilacia q̄ respiciūt viā meridianā
sacerdotū q̄ excubāt i studijs tēpli: porro gazophilacia q̄ respiciūt ad viā a
quilonis sacerdotū eorū q̄ excubant ad
ministratū altaris: ipsi sūt filij sadoch
qui accedunt de filijs leui ad dōm: ut
ministrent ei. Et mensus est atrū longitudine centum cubitorū et latitudine centum cubitorū per quadratum: et
altare ante faciem templi. Et introduxit me in vestibulū templi: et mensus
est vestibulum quinq: cubitos hinc et
quinq cubitos inde: ⁊ latitudinē porte
trium cubitos hinc ⁊ trium cubitorū inde: lōgitudinē autē vestibuli viginti cubitos et
latitudinē viginti cubitos. Et octo gradibus ascendebat ad ea: ⁊ columne erāt in
frōtibus: vna hinc ⁊ altera inde.

Capitulum xlj

Et introduxit me in templum et
mensus est frontes: fere cubitos
latitudinis hinc: et fere cubitos latitudinis inde. Latitudo tabernaculi ⁊ latitudo porte decem cubitorū erat: ⁊ latera porte quinq: cubitis hinc: ⁊ quinq: inde. Et mensus est longitudinem eius quadraginta cubitorū: ⁊ latitudinē

uiginti cubitorũ. Et introgressus in
trinsec⁹ mensus est in fronte porte du-
o cubitos: ⁊ porta sex cubitorũ: ⁊ lati-
tudinẗ porte septem cubitorũ. Et mensu⁹
est lõgitudinẗ ei⁹ uiginti cubitorũ: ⁊ la-
titudinẗ uiginti cubitorũ ãte faciẗ tem-
pli. Et dixit ad me. Hoc est sanctũ san-
ctorũ. Et mensus est parietẗ domⁿ sex cu-
bitorũ: ⁊ latitudinẗ latera quinq; cubi-
torũ: undiq; p circuitũ domus. Latera
aũt lat⁹ ad lat⁹ bis triginta ter. Et e-
rant eminentia que ingrederẗ p pa-
rietẗ domⁿ in laterib⁹ p circuitũ ut con-
tinerent: ⁊ nõ attingerent parietẗ tem-
pli. Et platea erat in rotũdũ ascendẗs
sursum p cocleã: et in circuitu templi
deferebat p gyrũ. Idcirco lat⁹ erat tem-
plum in superioribus: ⁊ sic de inferiori-
bus ascendebat ad superiora: ⁊ i me-
diũ. Et vidi in domo altitudinẗ p ci-
cuitũ fundata latera ad mensurã ca-
lami sex cubitorũ spatio: et latitudinẗ
p parietẗ latere⁹ fornix⁹ quinq; cubitorũ.
Et erat introitus domⁿ i laterib⁹ domⁿ. Et
fecit gazophilacia latitudine uiginti
cubitorũ i circuitu domⁿ undiq;. Et ostiũ
lateris ad oriẗonẗ: ostiũ unũ ad uiã
aquilonis: ⁊ ostiũ unũ ad uiã austri-
ci: ⁊ latitudinẗ loci ad oriẗonẗ quin-
q; cubitorũ in circuitu. Et edificium qd
erat separatum versus q; ad uiam re-
spicientem ad mare latitudinis septu-
aginta cubitorũ paries autem edificij
quinq; cubitorũ latitudinis per circui-
tum: ⁊ longitudo eius nonaginta cu-
bitorũ. Et mensus est domus longi-
tudinem centum cubitorũ: ⁊ quod se-
paratum erat edificii et paries eius
longitudinis centum cubitorũ. Lati-
tudo aũt ante faciem domus: ⁊ eius
quod erat separatũ contra orientem
centũ cubitorũ. Et mensus ẽ lõgitudinẗ
edificij contra faciem eiⁿ qd erat sepa-
ratũ ad dorsũ exchedras et vtraq; par-
te: centũ cubitorũ: ⁊ templũ interius et
vestibula atrij limina ⁊ fenestras obli-
quas: exchedras in circuitu p tres pa-
tes contra uniuscuiusq; limẗ: tradiq;
ligno p gyrũ in circuitu. Terra autem
usq; ad fenestras: ⁊ fenestre clause sup
ostia ⁊ usq; ad domũ interioremq; fo-
rinsec⁹ p omnẗ parietem in circuitu in-
trinsec⁹ ⁊ forinsecus ad mensurã: ⁊ fa-
ciebat cherubim ⁊ palme. Et palma
inter cherub et cherub. Duasq; facies
habebat cherub: faciẗ hominis uersa
palmã et hac parte: et faciem leonis
uersa palmã et alia parte expressam.
Per omnẗ domũ in circuitu de terra
usq; ad superiora porte: cherubim et
palme sculpte erant in parietẗ templi.
Limen quadrangulũ: ⁊ facies sanctu-
arij aspect⁹ contra aspectum. Sillaris
ligni cui cubitorũ altitudo: et longi-
tudo eius duorũ cubitorũ: et anguli
eius ⁊ longitudo eius ⁊ parietes eius
ligni. Et locutus est ad me. Hic est
mensa coram domino. Et duo ostia
erant in templo et in sanctuario: et in
duobus ostijs et vtraq; parte huna
erant ostiola: que in se mutuo plica-
bantur. Bina enim ostia erãt et vtra-
q; parte ostiorum. Et sculpta erant in
ipsis ostijs templi cherubim ⁊ sculptu-
ra palmarum: sicut in parietibus quo-
q; expressa erant. Quamobrem ⁊ grossi-
ora erant ligna in vestibuli fronte fo-
rinsecus: super que fenestre obliquẗ:
et similitudo palmarũ hinc atq; inde
in humeralis vestibuli secundũ latera
domⁿ latitudinẗq; parietũ. xlv

Et duxit me in atrium exterius p
uiã ducentem ad aquilonẗ. Et e-
dixit me in gazophilaciũ quod erat
contra separatũ edificij: ⁊ erat edem
ubi erat ad aquilonẗ: in facie lõgi-
tudinis centum cubitos ostij aquilo-
nis: ⁊ latitudinis quinquaginta cu-
bitos ante uiginti cubitos atrij interiorⁿ:
et erat pauimẗũ stratũ lapide atrij exterioris:
ubi erat porticus iuncta porticui
triplici. Et ãte gazophilacia deambulatio
decẽ cubitorũ latitudinis: ad interiora
respicientes uie cubiti unⁿ. Et ostia eius
ad aquilonẗ ubi erant gazophilacia
in superioribus humiliora: qꝫ supporta-
bãt porticⁿ: q; et illis eminebãt de inferi-
oribus ⁊ de medijs edificij. Tabulata cui
erãt: et nõ habebãt columnas sicut erãt
columne atriorũ. Propterea eminebãt
de inferioribus ⁊ de medijs a terra cu-
bitis quinquaginta. Et peyboluⁿ
exterior secundũ gazophilacia que e-
rant in via atrij exterioris ante gazo-
philacia. Longitudo eius quinqua-
ginta cubitorũ: quia longitudo erat
gazophilaciorũ atrij exterioris quin-
quaginta cubitorũ: ⁊ longitudo ante
faciem templi centum cubitorũ. Et erat
subter gazophilacia hoc introitus ab
oriente ingredientũ in ea de atrio ex-
teriori: in latitudine peyboli atrij qd
erat contra uiã orientalem in faciem
edificij separati. Et erant ante edificiũ
gazophilacia: ⁊ uia ante faciem eoⁿ
iuxta similitudinẗ gazophilaciorũ q;
erant in via aquilonis. Secundũ lõgi-
tudinẗ eoⁿ sic ⁊ latitudo eoⁿ ⁊ omnis
introitus eorũ ⁊ similitudines ⁊ ostia
eoⁿ secundũ ostia gazophilaciorũ: q;
erãt in via respicãte ad austrũ. Vbi
in capite uie: que erat ante vestibulũ
separatũ p uiã orientalem ingredien-
tibus. Et dixit ad me. Gazophilacia
aquilonis et gazophilacia austri que
sunt ante edificiũ separatũ: hec sunt
gazophilacia sãcta: i quibus vescũtur
sacerdotes q; appropinquãt ad dũm
in sancta sanctorũ. Ibi ponent sancta
sanctorum et oblationem pro pec-
cato et pro delicto. Locus enim sanc⁹
est. Cum autem ingressi fuerint sacer-
dotes: nõ egredientur de sanctis in a-
triũ exterius. Et ibi reponent vestimen-
ta sua in quibus ministrant: qꝫ sanc-
ta sunt: vestientur; vestimẗis alijs
⁊ sic predent ad plbm. Cum; cõpleẗ
mensuras domⁿ interioris: eduxit me
per viam porte que respiciebat ad uiã
orientalem: ⁊ mensus est eam undiq;
per circuitum. Mensus est aũt contra
ventum orientalem calamo mensure:
quingentos calamos in calamo mẗ-
sure p circuitum. Et mensus est cõtra
ventũ aquilonis quingẽtos calamos:
in calamo mensure per gyrum. Et ad
ventũ australem mensus est quingen-
tos calamos: in calamo mensure per
circuitũ. Et ad ventũ occidentalẗ mẗ-
sus est quingentos calamos: in cala-
mo mensure. Per quatuor ventos mẗ-
sus est: longitudinẗ quingentorũ cu-
bitorũ: ⁊ latitudinem quingentorũ cu-
bitorum. Et murus diuidit inter san-
ctuarium et mulgi locum. xlvi

Et duxit me ad porta quę respi-
ciebat ad uiam orientalem. Et
ecce gloria dei israhel ingrediebatur
p uiam orientalem: ⁊ vox erat ri quasi
vox aquarũ multarũ: ⁊ terra spleni-
debat a maiestate eius. Et vidi visio-
nem secundũ speciẗ quã videra quãdo
venit ut disperderet ciuitatem: ⁊ speciẗ
secũdum aspectũ quẗ videram iuxta
fluuiũ chobar. Et cecidi super faciem
meã. Et maiestas dũi ingressa est tem-
plum: per viam porte que respiciebat
ad orientem. Et eleuauit me spiritus:

& introduxit me in atriũ exterꝰ. Et ecce
repleta erat gloria dñi domꝰ. Et audi-
ui loquentem ad me de domo. Et vir
qui stabat iuxta me: dixit ad me. Fili
hominis: locus solij mei: et locus ve-
stigiorũ pedum meorũ: ubi habito in
medio filiorũ israhel in eternum. Et
non polluet ultra domus israhel no-
men sanctum meũ: ipsi et reges eorũ
in fornicationibus suis & in ruinis re-
gum suorũ & in excelsis: qui fabricati
sunt limen suũ iuxta limen meũ: & po-
stes suos iuxta postes meos: & mur⁹
erat inter me et eos. Et polluerunt no-
men sanctum meũ in abominationi-
bus quas fecerunt: propter quod con-
sumpsi eos in ira mea. Nunc ergo re-
pellant procul fornicationem suã et
ruinas regũ suorũ a me: et habitabo
in medio eorũ semper. Tu ergo fili ho-
minis ostende domui israhel templũ
et confundantur ab iniquitatibus su-
is: et metiantur fabricã: & erubescãt
ex omnibus que fecerunt. Figura do-
mus & fabrice eius - exitus et introit⁹.
et omnẽ descriptionem eius et omnes
sa p̃cepta eius - cũctũq; ordinẽ eius - et
omnes leges eius ostende eis - et scribe
in oculis eorũ: ut custodiãt omnes de-
scriptiones eius et p̃cepta illius: & faciãt ea.
Ista est lex domus in summitate montis.
Omnes fines eius in circuitu - sanctũ san-
ctorũ est. Hec ergo lex domus. Iste aũt
mensure altaris in cubito vetustissimo:
qui habebat cubitũ & palmũ. In sinu
eius erat cubit⁹: & cubit⁹ in latitudine: &
detinitio eius usq; ad labiũ eius & in circu-
itu palmus vnus. Hec ch̃ erat fossa alta-
ris. Et de sinu terre usq; ad cepidinẽ
nouissimã duo cubiti: & latitudo cubi-
ti vnus: & a cepidine minore usq; ad ce-
pidinẽ maiorẽ q̃tuor cubiti: et latitudo
cubiti vnus. Ipse aũt ariel quatuor cu-
bitorũ: & ab ariel usq; ad surculũ cornua
quatuor. Et ariel duodecim cubitorũ
in longitudine p duodecim cubitorũ
latitudinis: quadrãgulatum equis
lateribus. Et cepido quatuordecim cu-
bitorũ longitudinis p quatuordecim
cubitos latitudinis in quatuor angu-
lis eius: et corona in circuitu eius di-
midij cubiti: et sinus eius unus cubiti
per circuitũ. Gradus autem eius ver-
sũ ad orientem. Et dixit ad me. Fili
hominis: hec dicit dominus deus. Hij
sunt ritus altaris in quacunq; die fu-
erit fabricatũ: ut offeratur super illud
holocaustum et effundat sanguis. Et
dabis sacerdotibus et leuitis qui sunt
de semine sadoch qui accedũt ad me
aut dominus deus: ut offerant mi-
chi vitulum de armento pro peccato.
Et assumens de sanguine eius ponies
super quatuor cornua eius et super
quatuor angulos cepidinis et super
coronam in circuitu: et mundabis
illud et expiabis. Et tolles vitulum
qui oblatus fuerit pro peccato: & com-
bures eum in separato loco domus
extra sanctuarium. Et in die secunda
offeres hircum caprarũ immaculatũ
pro peccato: & expiabunt altare sicut
expiauerunt in vitulo. Cumq; comple-
ueris expians illud offeres vitulum de
armento immaculatũ: et arietem de
grege immaculatũ: et offeres eos in
conspectu domini. Et mittent sacerdo-
tes super eos sal: et offerent eos in olo-
caustum domino. Septem diebus fa-
cies hircum pro peccato quotidie: et
vitulum de armento et arietem de pe-
cordibus immaculatos offerent. Se-
ptem diebus expiabunt altare et mũ-
dabunt illud: & implebũt manũ eius.

Expletis aũt diebus in die octaua et
ultra - facient sacerdotes super altare
holocausta vra - & que p pace offerũt: &
placat⁹ ero vobis ait dñs deꝰ. xliij
Et cõuertit me ad viã porte sancta-
rij exterioris que respiciebat ad
orientẽ: & erat clausa. Et dixit dñs ad
me. Porta hec clausa erit - & non ape-
rietur: & vir non transibit per eã - quo-
mã dñs deus israhel ingressus est per
eam: erit⁹ clausa principi. Princeps
ipse sedebit in ea: ut comedat panem
coram dño. Per viã porte vestibuli ingre-
dietur: et per eã egredietur. Et adduxit
me p viã porte aquilonis i cõspectu do-
mus & vidi: et ecce ipleuit gloria dñi
domũ dñi. Et cecidi in faciem meã: et
dixit ad me dñs. Fili hominis pone
cor tuũ & vide oculis tuis: & auribus
tuis audi omnia que ego loquor ad
te: de omnibus ceremonijs domꝰ dñi
et de cunctis legibus eius. Et pones
cor tuũ in vita templi p omnes exitus
sanctuarij: & dices ad exasperantem me
domũ israhel. Hec dicit dominꝰ deus.
Sufficiant vobis omnia scelera vra
domus israhel: eo q̃ inducitis filios
alienos incircũcisos corde et incircũci-
sos carne vt sint in sanctuario meo et
polluãt domũ meã: & offertis panes
meos adipẽ & sanguinẽ: & dissoluistꝭ
pactũ meũ in omnibus sceleribus vris: &
nõ seruastis p̃cepta sanctuarij mei: et
posuistis custodes obseruationũ me-
arũ in sanctuario meo vobismetipsis.
Hec dicit dñs deꝰ. Omnis alienigena
incircũcisus corde & incircũcisus carne
nõ ingredietur sanctuariũ meũ: omnis
filꝰ alienꝰ qui est in medio filiorũ israhel.
Sed & leuite qui longe recesserũt a
me in errore filiorũ israhel: et errauerũt
a me post idola sua - et portauerunt
iniquitatem suã: erunt in sanctuario
meo editi & ianitores portarũ domꝰ:
et ministri domꝰ. Ipsi mactabũt olo-
causta & victimas populi: et ipsi stabũt in
conspectu eorũ vt ministrent eis. Pro
eo q̃ ministraueruẽt illis i cõspectu ido-
lorũ suorũ & facti sunt domui israhel
in offendiculũ iniquitatis: idcirco le-
uaui manũ meã super eos ait dñs deꝰ:
et portauerũt iniquitatem suã. Et nõ
appropinquabũt ad me vt sacerdotio
fungantur michi: neq; accedent ad o-
mne sanctuariũ meũ iuxta sancta san-
ctorũ: sed portabunt confusionẽ suã &
scelera sua que fecerũt. Et dabo eos ia-
nitores domus & in omni ministerio
eius: & vniuersis que fient in ea. Sace-
dotes autem et leuite filij sadoch qui
custodierũt ceremonias sanctuarij mei
cum errarent filij israhel a me: ipsi ac-
cedent ad me vt ministrent michi: et
stabunt in conspectu meo: vt offerant
michi adipẽ & sanguinẽ ait dñs deus.
Ipsi ingredietur sanctuariũ meũ: & ipsi
accedent ad mensam meam: vt minis-
trent michi & custodiant ceremonias
meas. Cumq; ingredientur portas a-
trij interioris vestibus linteis indutu-
ri: nec ascendet sup eos quicq; lanũ
quãdo ministrant in portis atrij inte-
rioris et intrinsecus. Vitre linteae erunt
in capitibus eorũ: & feminalia linea e-
runt in lũbis eorũ: et nõ accingentur
in sudore. Cumq; egredientur atriũ
exterius ad ꝑplũ egrediẽ se vestimentis
suis in quibus ministrauerũt: & repo-
nent ea in gazophilacio sanctuarij et
vestient se vestimentis alijs: & nõ san-
ctificabũt ꝑplũ in vestibus suis. Caput
aũt suũ non radẽt: neq; comã nutrient:
sed tondebũt attondẽt capita sua. Et vi-
nũ nõ bibet omnis sacerdos quando

ingressus est arcuū interiū. Et viduā et repudiatam nō accipient uxores: sed virgines de semine domⁿ israhel. Sed ꝛ viduā q̄ fuerit vidua a sacerdote accipiet: et ptm meū docebūt ēos sit inter sanctū ꝛ pollutū: ꝛ inter mundū ꝛ immundū ostendent eis. Et cū fuerit controversia stabūt i iudicijs meis: et iudicabūt leges meas. Et precepta mea i omnibus solemnitatibus meis custodiēt: ꝛ sabbata mea sanctificabūt. Et ad mortuū hominē nō ingredient: ne polluāt: nisi ad patrē ꝛ matrē ꝛ filiū ꝛ filiā et fratrē ꝛ sororē q̄ alterū virū nō habuerit: i quibus cōtaminabūtur. Et postq̄ fuerit emundat⁹ septē dies numerabūtur ei: ꝛ i die tertio⁹ sui in sāctuariū ad atriū interiū ut ministrent mychi i sanctuario: offerat p peccato suo ait dōs dē⁹. Istū erit aūt eis hereditas. Ego hereditas eor: et possessionem non dabitis eis in israel. Ego ego sum possessio eor. Victimā ꝛ pro peccato ꝛ p delicto ipē comedēt: ꝛ omne votū in israhel ipōr erit. Et primitiua omniū p̄ genitorū ꝛ omnia libamenta ex omnibus q̄ offerūtur: sacerdotū erunt. Et primitiā cholorū vestrorū dabitis sacerdoti: ut reponat benedictionem domui tue. Omne morticinū et raptum a bestia de auibus ꝛ de pecoribus nō comedēt sacerdotes. rlv

Cum ergo ceperitis terrā dividere sortē: separate primicias dōi sanctificatum de terra: longitudinē viginiquinq̄ milia: ꝛ latitudinē decem milia. Sanctificatū erit in omni terminō⁹ p circuitū. Et erit ex eis in parte sāctificatū quingētos p quingētos ꝗdratū per circuitū: ꝛ quinquaginta cubitos in suburbana ei⁹ p girū. Et a mēsura ista metiēs longitudinē viginiquinq̄ milia: ꝛ latitudinē decē milia. Et ipso erit ēplū sāctū: sanctificatū de terra erit sacerdotibus ministris sāctuarij: q̄ accedūt ad ministratū dōi. Et erit eis loc⁹ i domos ꝛ in sāctuariū sāctitatis. Viginiquinq̄ aūt milia longitudinis et decē milia latitudis erit levitis: q̄ ministrāt domui. Ipi possidebūt virgini gazophilacia. Et possessionē quintās habitis quinq̄ milia latitudinis ꝛ longitudinis viginiquinq̄ milia: secōm separationē sāctuarij omni domui israel. Principi q̄ hinc ꝛ inde i separationē sāctuarij ꝛ i possessionē ciuitatis ꝛ terra facē separationis sāctuarij: ꝛ terra facē possessionis urbis a latere maris usq̄ ad mare: ꝛ a latere orientis usq̄ ad orientem. Longitudinis aūt iuxta vnā quāq̄ partē a termino occidentali usq̄ ad terminū orientalē: de terra erit i possessio in israel. Et nō depopulabūtur ultra principes plm meū: sed terrā dabūt domui israel secōm tribus eor. Hec dicit dōs dē⁹. Sufficiat vobis principes israel: iniquitatē ꝛ rapinas ferminite: ꝛ iudicium et iustitiā facite. Separate cōtinua ira a plo meo ait dōs dē⁹. Statera iusta ꝛ ephi iustū ꝛ bat⁹ iust⁹ erit vobis. Ephi ꝛ bat⁹ equalia ꝛ vnū mēsure capiat decimā partē chori bat⁹: ꝛ decimā partē chori ephi. Iusta mēsura chori et equa libraio eor. Siclus aūt viginti obulos habet. Porro viginti sicli ꝛ viginiquinq̄ sicli: ꝛ quindecim sicli minā facūt. Et hec sūt primitie q̄s offerēt: tertia parte ephi de choro frumēti: ꝛ tertia parte ephi de choro ordei. Mēsura q̄ olei. Bat⁹ olei: decā pro choro est: q̄a decē bat⁹ sūt chor⁹. Et arietē unū de grege ducētorum hyd q̄ nutritur i sēl sāctificati et i holocaustū et i pacifica: ad expiādū p eis ait dōs deus. Omnis plm terre erit ad primitias hujus principi in israhel.

Et sup principem erit holocausta ꝛ sacrificia et libamina i solemnitatibus et in kalendis et i sabbatis: in omnibus solēnitatibus domus israel. Ipe faciet pro peccato sacrificium ꝛ holocaustū ꝛ pacifica: ad expiandū pro domo israel. Hec dicit dōs deus. In primo mense vna mensis sumes vitulū de armento immaculatū: et expiabis sanctuariū. Et tollet sacerdos de sanguine q̄ erit pro peccato: ꝛ ponet in postibus domus et in quatuor angulis cupidinis altaris: et in postibus porte atrij interioris. Et sic facies in septima mensis pro unoquoq̄ qui ignorauit et errauit decepius est: et expiabis pro domo. In primo mense quartadecima die mensis erit vobis pasche solemnitas. Septem diebus azima comedētur. Et faciet princeps i die illa pro se: et pro universo populo terre vitulū pro peccato. Et in septem dierum solemnitate faciet holocaustum domino: septem vitulos et septem arietes immaculatos quotidie septem diebus: et pro peccato hircum caprarum: et sacrificium ephi per vitulum: et ephi per arietem faciet: et olei hyn p singula ephi. In primo mense quintadecima die mensis in solemnitate faciet sicut supradicta sūt per septem dies: ꝛam p peccato q̄ pro holocausto ꝛ i sacrificio ꝛ i oleo.

Hec dicit dominus deus. rlvj

Porta atrij interioris que respicit ad orientem erit clausa sex diebus in quibus opus sit: die autem sabbati aperietur. Sed et in die kalendarū aperietur: et intrabit princeps per viā vestibuli porte deforis: et stabit in limine porte. Et facient sacerdotes holocaustū eius ꝛ pacifica eius: ꝛ adorabit super limen porte: et egredietur. Porta autē non claudetur usq̄ ad vesperam. Et adorabit plus terre ad ostium porte illius i sabbatis ꝛ in kalendis coram dōo. Holocaustū aūt hoc offeret princeps domino i die sabbati: sex agnos immaculatos et arietē immaculatū: et sacrificiū ephi p ariete. In agnis aūt sacrificium quod dederit manus eius: ꝛ olei hyn p singla ephi. In die aūt kalendarū vitulum de armento immaculatū et sex agni et arietes immaculati erūt: et ephi p vitulo: ephi q̄ p ariete faciet sacrificiū. In agnis aūt fuerit in ueniēt manⁿ eⁿ: olei hyn p singula ephi. Cūq̄ ingressus⁹ fuerit princeps: p viā vestibuli porte ingrediat: ꝛ p eādē viā egrediat. Et cū intrabit plus⁹ terre i aspectu dōi i solemnitatibus: q̄ ingredietur p porta aquilonis ut adoret: egrediat p viā porte meridiane: porro qui ingredietur p viam porte meridiane: egrediat per viā porte aquilonis. Istū ceuerter p viam porte p qua ingressus est: sed e regione illius egredietur. Princeps aūt in medio eorū erit. Cū ingredientes ingredietur: et cū egredientes egredietur. Et i nundinis ꝛ solemnitatibus erit sacrificiū ephi p vitulo: et ephi p ariete: agnis aūt erit sacrificium sicut fuerit manⁿ eⁿ: ꝛ olei hyn p singla ephi. Cū aūt fecerit princeps spōtaneū holocaustū aut pacifica voluntaria dōo: aperiet ei porta q̄ respicit ad orientē: ꝛ faciet holocaustū suū ꝛ pacifica sua sicut ipse solet i die sabbati ꝛ egredietur: claudūt porta postq̄ egressus fuerit. Et agnū vnū de anno immaculatum faciet holocaustū quotidie dōo. Sanguinem faciet illud. Et faciet sacrificiū sup eo cotidiane mane: tertia parte ephi: ꝛ de oleo tertia parte hyn: ut mulceat simile. Sacrificiū dōo legumū: iugiter aspersionū. Faciet agnum et sacrificium

et oleū cachamane mane holocaustū
sempiternū. Hec dicit dominus deus.
Si dederit princeps domū alicui de fi-
liis suis: hereditas eius filiorū suorū
erit: possidebūt eā hereditare. Si aut
dederit legatum de hereditate sua uni
seruoꝝ suoꝝ: erit illius usq; ad annū
remissionis: et reuertet ad principem.
Hereditas aut eius filiis eius erit. Et
nō accipiet princeps de hereditate po-
puli per violentiam et de possessione
eorū: sed de possessione sua hereditate
dabit filiis suis: ut nō dispergatur po-
pulus meus unusquisq; a possessione
sua. Et introduxit me p ingressum q
erat ex latere porte i gazophylacia san-
ctuarij ad sacerdotes q respiciebāt ad
aquilonē: et ecce ibi locus egressus ad
occidentē: et dixit ad me. Iste est locus
ubi coquēt sacerdotes pro peccato et p
delicto: ubi coquent sacrificium: ut nō
efferāt in atrio exteriori et sanctificent
populū. Et eduxit me in atrium exte-
rius: et circumduxit me per quatuor
angulos atrij. Et ecce atriolum erat
in angulo atrij: atriola singula p an-
gulos atrij. In quatuor angulos atrij
atriola disposita: quadraginta cubi-
torum per longum: et triginta per la-
tum. Mensure unius quatuor erant.
Et paries per circuitum ambiens qua-
tuor atriola: et culmen fabricate erant
subter porticus per gyrum. Et dixit
ad me. Iste est domus culinarum: in
qua coquent ministri domus domi-
ni victimas populi.

XLVI

Et conuertit me ad portam do-
mus: et ecce aque egrediebāt
subter limen domus ad orientem. Fa-
cies enim domus: respiciebat ad ori-
entem. Aque autem descendebant in
latus templi dexterum: ad meridiem
altaris. Et eduxit me per viam porte
aquilonis: et conuertit me ad viam
foras porte exteriorem: viam que
respiciebat ad orientem. Et ecce aque
redundantes a latere dextro eius egre-
dereūr vir ad orientem qui habebat
funiculum in manu sua: et mensus
est mille cubitus: et transiuit me per
aquam usq; ad talos. Rursumq; me-
nsus est mille: et transiuit me p aquā
usq; ad genua. Et mensus est mille: et
trāsiuit me p aquam usq; ad renes.
Et mensus e mille: torrentē quē non po-
tui pertransire: quē inundauerāt aque p-
fūde torrentis: q nō poterāt trānsitari. Et
dixit ad me. Ecce vidisti fili hōis. Et re-
duxit me: et dixit ad ripā torrētis. Cū
q me cōuertisse: ecce i ripa torrētis ligna
mlta nimis ex vtraq; parte. Et ait ad
me. Aque iste q egrediūt ad tumulos
adueli oriētali: et descendūt ad plana
deserti: intrabūt mare: et egrediūt sana-
buntq aque. Et erit omnis anima viuens q reptat
quocūq; meuerit torrētes venet: et erunt
pisces multi satis: postq; venerunt illuc
aque iste. Et sanabuntur et viuet omnia
ad que venerit torrens: et stabunt su-
per illa piscatores. Ab engaddi usq;
ad engallim siccatio sagenarum e-
runt. Plurimi species erunt pisciū
eius: sicut pisces maris magni mlti-
tudinis nimie. In litoribus aut eius et i
paludibus nō sanabūtur: qa i salinas
tradūt. Et sup torrentē oriet ripis eius
ex vtraq; parte omne lignū pomiferum.
Nō defluet folium ex eo: et non deficet fru-
ctus eius. Per singulos menses afferet pri-
mitias: qa aque eius de sanctuario egredi-
ntur. Et erit fructus eius in cibū: et folia
eius ad medicinā. Hec dicit dōs deus.
Iste est terminus quo possidebitis ter-
ram in duodecim tribus israhel: quia

ioseph duplicē funiculū habet. Possi-
debitis aut eam singuli eque ut frater
suus: super qua leuauī manū meā ut
darē patribus vrīs. Et cadet terra hec vo-
bis in possessionē. Hec est aut terminus
terre ad plagam septentrionalē a ma-
ri magno via ethalon veniēntis sedā-
da emath berotha - sabarim q est inter
media damasci et confinia emath do-
mus thicon que est iuxta terminū au-
ran: et erit terminus a mari usq; ad atti-
um enon terminus damasci: et ad aqui-
lone ad aquilonē terminus emath: pla-
ga septentrionalis. Porro plaga ori-
entalis de medio auran et de medio
damasci et de medio galaad et de me-
dio terre israhel - iordanis distinguēs:
ad mare orientale metiemini plagā
orientalem. Plaga autem australis
meridiana a thamar usq; ad aquas
contradictionis cades: et torrens usq;
ad mare magnū: et hec est plaga ad
meridiem australis. Et plaga maris:
mare magnū a confinio ex directum
donec venias emath: hec e plaga ma-
ris. Et dividetis terram istā vobis per
tribus israhel: et mietetis eam in here-
ditatem vobis et adueniis qui accesse-
rint ad vos qui generent filios in
medio vestrū: et erunt vobis sicut indi-
gene inter filios israhel. Vobiscum
divident possessionem in medio tri-
buū israhel. In tribu aut quacunq;
fuerit aduena: ibi dabitis possessionē
illi ait dominus deus.

XLVII

Et hec nomina tribuū. A finibus
aquilonis iuxta viam ethalon
pergentibus emath arim enon terminus
damasci: ab aquilone iuxta viā emath: et
erit ei plaga oriētalis mare dan una.
Et a termino dan: a plaga orientali
usq; ad plagā maris - aser una. Et
super terminū aser: a plaga orientali
usq; ad plagā maris neptalim una.
Et super terminū neptalim: a plaga
orientali usq; ad plagam maris ma-
nasse una. Et super terminū manasse:
a plaga orientali usq; ad plagā ma-
ris effraym una. Et super terminū effra-
ym: a plaga orientali usq; ad plagā
maris ruben una. Et super terminū
ruben: a plaga orientali usq; ad pla-
gam maris iuda una. Et sup terminū
iuda: a plaga orientali usq; ad pla-
gam maris erunt primitie quas separa-
bitis viginti quinq; milibus latitu-
dinis et longitudinis: sicut singule
partes a plaga orientali usq; ad pla-
gam maris. Et erit sanctuariū in me-
dio eius. Primitie quas separabitis
dōo: longitudo viginti quinq; mili-
bus: et latitudo decem milibus. Hec
autem erūt primitie sanctuarij sacerdo-
tum: ad aquilonē longitudinis viginti
quinq; milia: et ad mare latitudinis
decem milia. Sed et ad orientem latitu-
dinis decem milia: et ad meridiem vi-
ginti quinq; milia. Et erit sanctuariū
dōi in medio eius. Sacerdotibus san-
ctuariū erit de filiis sadoch: qui custo-
dierūt ceremonias meas: et nō erraue-
runt cū erraret filij israhel: sicut erra-
uerūt et leuite. Et erunt primitie de pri-
mitiis terre sanctū sanctorū: iuxta ter-
minū leuitarū. Sed et leuitis similiter
iuxta fines sacerdotum viginti quinq;
milia longitudinis: et latitudinis dece
milia. Omnis longitudo viginti et quin-
milia: et latitudo decem milia. Et nō
venūdabūt ex eo neq; mutabūt: neq;
trāsferent primitie terre: qa sanctificate
sunt dōo. Quinq; milia aut q supsunt
in latitudine per viginti quinq; milia:
prophana erit urbis in habitaculū et

in suburbana. Et erit ciuitas ĩ medio
eius: et hec mensure eius. Ad plagam
septentrionalẽ quingenta et quatuor
milia: ⁊ ad plagam meridianã quin-
genta ⁊ quatuor milia: ⁊ ad plagã o-
rientalem quingenta et quatuor mili-
a: ⁊ ad plagam occidentalẽ quingen-
ta et quatuor milia. Erunt aũt subur-
bana ciuitatis ad aquilonẽ ducenta
quinq̃ginta ⁊ ad meridiẽ ducẽtaquin-
q̃ginta: et ad orientẽ ducẽtaquinq̃gita
⁊ ad mare ducẽtaquinq̃gita. Qd aũt
reliquũ fuerit ĩ lõgitudine sed in p̃mitia-
as sanctuarij decem milia ĩ orientem ⁊
decẽ milia in occidẽtẽ erũt sicut p̃mitie
sanctuarij: ⁊ erũt fruges eius in panes
hijs qui fuiũt ciuitati. Seruiẽtes aũt
ciuitati operabũtur ex omnibus tribu-
bus israhel. Omnes primitie viginti-
quinq; miliũ per viginti quinq; milia
in quadrũ separabũtur in primitias
sanctuarij: et in possessionẽ ciuitatis.
Qd aũt reliquũ fuerit principis erit ex
omni parte primitiarũ sanctuarij et
possessionis ciuitatis eregione viginti-
quinq; miliũ primitiarũ usq; ad ter-
minũ orientalem: sed ⁊ a mari eregio-
ne viginti quinq; miliũ usq; ad termi-
nũ maris ĩsuper ĩ partibus p̃cipis erit.
Et erũt p̃mitie sanctuarij ⁊ sanctuariũ tẽ-
pli in medio eius. De possessione aũt le-
uitarum ⁊ de possessione ciuitatis in
medio partiũ principis: erit ĩ terminũ
iuda ⁊ in terminũ beniamin: ⁊ ad pri-
cipem p̃tinebit. Et reliquis tribubus
a plaga orientali usq; ad plagã occidẽ-
talem: beniamin una. Et ꝯtra terminũ
beniamin a plaga orientali usq; ad
plagã occidentalẽ: symeon una. Et su-
per terminũ symeonis a plaga orienta-
li usq; ad plagã occidentalẽ: ysachar
una. Et sup terminũ ysachar a plaga
orientali usq; ad plagam occidentalẽ:
zabulon una. Et super terminũ zabu-
lon a plaga orientali usq; ad plagã
maris: gad una. Et sup terminũ gad
ad plagã austri ĩ meridie: et erit finis
de thamar usq; ad aquas ꝯtradictio-
nis cades: hereditas contra mare ma-
gnũ. Hec est terra quã mitteris in sor-
tem tribubus israhel: ⁊ hec partitiones quæ
ait dñs deus. Et hij egressus ciuitatis.
A plaga septentrionali quingenta et
quatuor milia mensurabis: et porte
ciuitatis omnibus tribubus israhel.
Porte tres a septentrione. Porta ru-
ben una: porta iuda una: porta le-
ui una. Et ad plagam orientalem
quingenta ⁊ quatuor milia: et porte
tres. Porta ioseph una: porta benia-
min una: porta dan una. Et ad pla-
gam meridianam quingentaquatu-
or milia: mensuris. Porta symeonis
una: porta ysachar una: porta zabu-
lon una. Et ad plagam occidentalẽ
quingenta et quatuor milia: porte e-
orũ tres. Porta gad una: porta aser
una: porta neptalim una. Per circui-
tum decem et octo milia: et nomen ci-
uitatis ex illa die: dominus ibidem.

Explicit Ezechiel Prophetia

Bible. Latin. ca. 1454-55. Mainz. Gutenberg (42 lines)

Incun.
1454
.B5